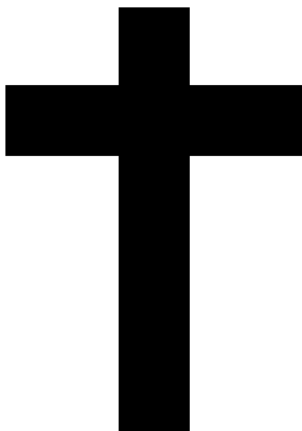

Píívyéébé ihjyu:
jetsocríjyodítyú
cáátúnuháámi

New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

Píivyeébé ihjuu: jetsocrijyodítýú cáátúnuháámi

New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48

Contents

Matéo	1
Mááco	76
Róóca	121
Jóáa	196
Héécho	250
Romááno	315
1 Coríítio	342
2 Coríítio	370
Gáárata	388
Epéétsio	398
Piripéétse	408
Corotséétse	415
1 Tetseronitséétse	422
2 Tetseronitséétse	428
1 Timotéo	431
2 Timotéo	439
Tíító	445
Piremóo	448
Heeberéo	450
Tsajtiágo	471
1 Péédoro	478
2 Péédoro	486
1 Jóáa	491
2 Jóáa	498
3 Jóáa	499
Jóódaá	500
Apocaríhtsi	503

MATÉO

Matéó Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Jetsocríjtó ihdé múnáaúvu
(Rc 3.23-38)

¹ Dabíii, Aavaráaa, íjcyámútsiúvúj tsiiménémúhaabéhjáa Jetsocríjtó íjcyáábé ihdé múnáaúvú illuúme:

² Diibyéjháa Aavaráá tsiimavá Itsáake. Aabéhjáa Itsáá tsiimavá Jacóóboke. Aabéhjáa Jacóóbó tsiimavá Jodáake tsíjtyehji íñahbémuma.

³ Aabéhjáa Jodáá tsiimavá Tamáadívú Pááreé, Tsááraá, íjcyámútsikyé. Aabéhjáa Pááre tsiimavá Ejróoke. Aabéhjáa Ejróó tsiimavá Aráake.

⁴ Aabéhjáa Aráá tsiimavá Aminadáake. Aabéhjáa Aminadáá tsiimavá Naatsóoke. Aabéhjáa Naatsóó tsiimavá Tsamóoke.

⁵ Aabéhjáa Tsamóó tsiimavá Bóóke Raáadívú. Aabéhjáa Bóo tsiimavá Obéeke Róótídivú. Aabéhjáa Obéé tsiimavá Itsaíikyé.

⁶ Aabéhjáa Itsaíi tsiimavá ávyéjuube Dabíikyé. Aabéhjáa Dabíi tsiimavá Tsaromóoke Oriá táabadívú.

⁷ Aabéhjáa Tsaromóó tsiimavá Roboáake. Aabéhjáa Roboáá tsiimavá Abiáke. Aabéhjáa Abiá tsiimavá Áatsákeé.

⁸ Aabéhjáa Áatsa tsiimavá Jotsapáake. Aabéhjáa Jotsapáá tsiimavá Joráake. Aabéhjáa Joráá tsiimavá Otsiáke.

⁹ Aabéhjáa Otsiá tsiimavá Joatáake. Aabéhjáa Joatáá tsiimavá Acáake. Aabéhjáa Acáá tsiimavá Etsekiáke.

¹⁰ Aabéhjáa Etsekiá tsiimavá Manatséeke. Aabéhjáa Manatséé tsiimavá Amóoke. Aabéhjáa Amóó tsiimavá Jotsiáke.

¹¹ Aabéhjáa Jotsiá tsiimavá Jeconíake tsíjtyehji íñahbémuma. Téijyúhjáa Babiróniá múnáá hójtsiri méihdéjete ijraéemu.

¹² Aaméhjáa diityé hójtsi pañétú íjchívyéné boone Jeconíá tsiimavá Tsaratiéeke. Aabéhjáa Tsaratiéé tsiimavá Tsorobabéeke.

¹³ Aabéhjáa Tsorobabéé tsiimavá Abióoke. Aabéhjáa Abióó tsiimavá Eriakíikyé. Aabéhjáa Eriakíi tsiimavá Atsóoke.

¹⁴ Aabéhjáa Atsóó tsiimavá Tsadóoke. Aabéhjáa Tsadóó tsiimavá Akíikyé. Aabéhjáa Akíi tsiimavá Erióoke.

¹⁵ Aabéhjáa Erióó tsiimavá Ereatsáake. Aabéhjáa Ereatsáá tsiimavá Matáake. Aabéhjáa Matáá tsiimavá Jacóóboke.

¹⁶ Aabéhjáa Jacóóbó tsiimavá Jotséeke Maariá tajíi íjcyáábeke. Aanéhjáa diille Maariá tsiimavá Jetsóoke, 'Pájtyetétsoóbe' nééiyóné 'Críjtoó' némeííbyeke.

¹⁷ Éhduméhjáa Jetsóó ihdé múnáaúvu. Diibyéjháa muurá Aavaráaúvú tsiimavá tsáapiikyé. Aabéhjáa dsíjívénetu dííbyé hajchíyējuco cámaavéné éhniíñevu. Aabéhjáa idyé dsíjívénetu dííbyé hajchíyējuco cámaavéne. Ehdúhjáa icyóhodu 'camácámá' lílyaatéhijcyámé 14-ihjyúvá Dabíiúvuke dítye tsiimávanévújuco. Áabeúvudítýúhjáa idyé lílyaatéhijcyámé téhdunéré

14-ijyúva. Ájyúhjáa diityéké Babiróónía múnaa méénucátsítyu ityáhjámeke tsajtyé iññújivu. Téjyútúhjáa idyé ditye líyaatéhjycyané téhdunéré 14-ijyúvá úújeténáa Crijtoréjucó tsímávámeíñe.

Jetsocríjtoke Maaríá tsímaváne
(Rc 2.1-7)

18 Íllúhjáa muurá teene Jetsocríjtoke tsáápille tsímaváne: Dííbyéj tsíjújhjáa íjcyáille Maaríake Jotséé áábajáa ityáábavaki. Áronáacáhjáa dityétsíi úcújcátsítyúné íhdéré tsúúca Maaríá eevá Píívyééberéhjáa ihdyu Ípííchoj tééveri pícyóone.

19 Aabéhjáa díibye Jotséé ímiáábé íjcyánéllii tsá ímílléturó ehdu nééllema íjcyane. Áánélliiyhéjhjáa íjtsámeíúbyé ílluréjucó díílleke íhvéjtsóiyóné múha wáájácútúnáaaca. Aabéhjáa tsá ímíllétú míamúnáake iwáájácútsóné muhdú dílle íjcyane.

20 Ááneríhjáa díibye ítsámeíhíjcyánáa níjkyéji múnáajpi ityúwá pañe dííbyedívú bóhówáaveebe nééhií:

—Jótsej, Dabííúvú tsíménémúhaabe u íjcyáabej, tsá muhdú u íjtsámeíityú dítyáaba íjcyáille Maaríadítyu. Tsá muurá dílle éévane ímityúné íjcyatúne. Muurá ihdyu Píívyéébere Ípííchoj tééveri pícyoone éévalle. Ahdícyane ihdyu wa duucu dííllekej.

21 Muurá tsímáváille wájpíikye. Áábe mémei Jetsóó díibye íhyájkímuke ímityuháñetu pájtyetétsóíñélliihýe. Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi néé Jotséeke ityúwá pañe.

22-25 Ahdújucóhjáa díibye ípyééne díílleke újcujéné ihjyávu. Áállekéhjáa tsá díibye dómájcotú dílle tsímávátúné hajchóta. Aanéhjáa tsúúca dílle tsímáváábeke meménuube Jetsóódivu. Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébe íhjúy uubálle múnáajpij tééveri íllu néhdújucó:

Wájpíikye úújetúné badsíjcaja éevaáhi. Aane tsímáváille wájpíikye. Áábe mémei Emanoéé, 'íjcyáabe Píívyéébe méémaa' nééiyóne. Ehdúhjáa Píívyéébe íhjúy uubálle múnáajpij tééveri néhdújucó tene pájtyene.

2

Waajácu múnaa Jetsóoke úújeténe

1 Aanéhjáa Jodéá iññújivu dííbyeke tsímávámé Beréé coomívú Heróódé tééné iññújí avyéjuube íjcyánáaaca. Ájyúhjáa nuhba tsáhícyánéjcutu tsaate máícúru waajácu múnaa tsáame wajtsí Jerotsaréevu.

2 Aaméhjáa técoomí múnáake nééhií:

—¿Kíá díibye éhneva jodíómú avyéjuube íjcyáííbyeke tsáápille tsímáváabe? Muurá íñe nuhba tsáhícyánéjcuri muha meíjcyame máájtyumí tsúúca díibye íjcyane úúbálléné máícúruwáke. Áánéllii muha metsáa dííbyeke medúúruváváme.

3 Aanéhjáa idyé téhdure Heróódé tsúúca waajácúhi. Aanéhjáa dííbyeke tsíwárejcaró pámeere teene Jerotsarée múnáamájucó.

4 Áánélliiyhéjhjáa píhjúyúcuube pámeekéré llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojtéke. Áámekehjáa díllóobe kíávú díibye Pájtyetétsoobe íjcyáííbyeke ditye tsímáváiñe némeíhíjcyáne.

⁵ Áanéllihyéhjáa néémeé:

—Beréevu Jodéá iññújiri íjcyácoomívu. Íllúhjáa muurá Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi caatúnúhi:

⁶ Jodéá iññújiri íhtsútú coomjí íjcyánetu tsá íatéréecóómí Beréé íjcyatúne. Muurá ámuha teene Beréé múnáa tahñéjté mejjcyámédítý tsaapi íjcyáá ámúhá avyéjuube ámúhake téhméíbye.

⁷ Ehdúhjáa ditye úbállénéllí Heróódé píuvá wáájácúratúné diitye mícúru wajaácu múnáake. Áámekéhjáa díllóobe ímíñéuvú mújyútújucóhjáa ímichi mícúruwa bóhówaavéne.

⁸ Átsihdyúhjáa teene Beréevu iwállóomeke neébe:

—Cána mepééne ímíñéuvú méwajaacute diibye tsíiméneke. Aane ámuha díbyeke maájtyúmícooca oke méúúbállecco téhdure o dúúrúvaté díbyeke.

⁹ Ehdúhjáa ávyéjuube Heróódé diityémá ihjyúvátsihdyu idyé pehíjcyámé diibye mícúruwá tujkévetu. Aaméhjáa tsúuca tétsihvu úújetenáa díbyéwu íjyátsíí hallúvú mícúruwa táchúúreevéhi.

¹⁰ Áánerihyáa mítyane ímjyuuvéme.

¹¹ Aaméhjáa téjé pañévu úcaavémé úújeté tsiiju Maaríama íjcyáábéwúudívu. Áábéwúukéhjáa duurúvámé ímíhmoúbánema. Átsihdyúhjáa bohbanúme díbyéwúuke óoroó, íjtsiéetsoo, míraá, éhdunévu.

¹² Áané boonéhjáa Píivyéébe diityéké ityúwá pañe néé Heróódé íjcyáhullétú ditye íóómjyúcoótuki. Ahdújucóhjáa ditye óómiñe íiññújivu tsiélléturéjuco.

Jetsóoma tsíjsumútsí Ejíhtó iññújivu úmíváne

¹³ Aaméhjáa tsúuca íiññújivu óómiñe déjuvu idyé tsiíñe níjkyéji múnáajpi Jotséedívu ityúwá pañe íbóhówáavéne néé díbyeke:

—Maájkyéne méumívá dítyáábá nílhyoma Ejíhtó iññújivu. Aame ámuha méjcyáá téhulle ámúhake o nééné hajchóta. Muurá Heróódé néhcoó aadi tsíiménéwúuke idsíjívétsoki.

¹⁴ Ahdújucóhjáa ditye íájkyéne pééne tépejcojuco teene Ejíhtó iññújivu.

¹⁵ Áhulléhjáa ícyahíjcyámé diibye Heróódé dsíjívétúné hajchóta. Ehdúhjáa pajtyéné Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpij tééveri illu néhdújuco: Ejíhtori íjcyáábeke ó píuvá Hájchíwúuke.

Ávyéjuube Heróódé tsíimédívu lílhyánutsóne

¹⁶ Aanéhjáa Heróódé ávyetá íhnáho cayóbaávaté diitye wajaácu múnáa tsiélléturéjuco óómiñeri. Áánemáhjáa íjcyaaabe lílhyánutsó wapímúj tsíimédívu míñéécú pijcyábatu lílñevu íjcyáméhjidípívu, diityéhjáa wajaácu múnáa míñéécú pijcyábajuco ípyé mícúruwake íájtyúmínetu íjcyáne ééveri íjcyáméhjidívu. Teenéhjáa Beréé múnááj tsíimédívu lílhyánútsoobe técoomí úníuri íjcyáméj tsíimemájucu.

¹⁷ Ehdúhjáa pajtyéné Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpi Jeremía illu néhdújuco:

¹⁸ Ramáá íjcyátsihyi dsíjívé maatyóba mélleebóhi. Rakyéé muurá tahíjcyá íááchimúhá íjraéemuj tsíimé dsíjíveneri. Aalle tsá ímilletú díilleke mebóhijtsóne.

19-20 Aanéhjáa diibye Heróódé tsúuca dsíjívénéllii níjkyéji múnáajpi tsiíñe Jijhtovu Jotséedívú ityúwá pañe ibóhówáávéne néehíí:

—Maájkyéne wa meóómí ámuha ijraéémú iinújivu. Tsúuca dsíjívémé tsíiménéwúukée dsíjívétsóllehíjcyáme.

21 Ahdújucóhjáa ditye óómiñe íiinújivu.

22 Áronáacáhjáa diibye Heróódé cápáyóóvé illíyéjucu Akyeráo teene Jodéa iinújí avyéjuube Jcyane Jotséé iwáájácúne illityé téhullévu ipyééiyóneri. Áanéllihyéhjáa Gariréa iinújivúréi péeme Píivyéébe diityéké ityúwá pañe téhullévú ditye pééityúné néenéllihye.

23 Aaméhjáa úujeté Natsaréevu diibyeéhjáa Jetsóó Natsarée múnáajpi Jcyaiñé tsúucajátújuco Píivyéébé ihjyú uubálle múnaa néhijcyádújuco.

3

*Tsojtsó múnáajpi Jóaa úwaabóne
(Mc 1.1-8; Rc 3.1-9; Ja 1.19-28)*

1 Téjyúhjáa Jóaa tsojtsó múnáajpi úwáábohíjcyá míamúnáake Jodéa iinújiri íinébára píivytútsihyi.

2 Íllúhjáa úwáábohíjcyaaábe:

—Méihvéjtsó ímityú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméi mecápáyóóvé ímiánejcúvuréjucu. Muurá níjkyéjiri Jcyaaabe Píivyéébe íavyéúejte meíjcyá meke újcuñé tsúuca méhdivu pñihjucóóhií.

3 Diibyééhjáa Jóáadityu Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaiá néehíí:

Méllééboó íinébára píivytúné iinújiri Jcyaaabe keeváwu illu úwaabóne: “Méimibáavyé ímityú ámuha meícyahíjcyánetu tsáimíyéjucu ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íajtyumívakí.”

4 Aanéhjáa diibye Jóaa camééllómú ihjinetu méénúmeíñé wajyámúúnema Jcyáábéj pñinétú ócájmííhé chíucunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpácýó ádohíjcyaaábe.

5 Áábé uwáábóhjáa illéébúacunú tsáacunúhijcyámé pahúllevátú Jerotsarée múnaaa, pámeere teene Jodéa iinúji múnaa, Joodááj pñhíri Jcyáné iinúji múnaa, Jcyame.

6 Áamedityúhjáa muhdú íicyahíjcyanéhjí úúbállémeímyekéjucu díbye tsótsohíjcyáné teene Joodáatu.

7 Áijyúhjáa tétsihyi mítyame paritséó imyémé Jcyáha múnáama, tsadotséó imyémé Jcyáha múnaa Jcyame ídyé ímíllérá téhdure ítsójtsótsámeíñé peecútére. Árómekéhjáa íllure tsijpájúube. Neebéhjápeé:

—Ávyeta ámuha ííñimyméméjté meíjcyámeke ¿múha ámuhake néé peecútéré ámuha teene meméénúneri mepájtyetéiyóné Píivyéébe meke meímityuháñé hallútú ícúbáhraíñé meúmíwari Jcyánetu?

8 Ímiáané ámuha metsójtsótsámeíñé meímílléhajhíí ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meihvéjtsóne ímiáámeréjucu meíjcyá tééneréjucu ámúhadítýú íbóhówaucunúki.

9 Tsá múu néétune: “Muha muurá Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe meíjcyámeke tsá íiná múúhake pajtyéityúne.” Tsá múu ehdu ihjyúvatúne.

Muurá íñe néwayúúne íjcyáronetu Píívyéébe ípívyéjtsóiyá tsíjtyeke Aavaráaúvúj tsíiménémúháábeke.

¹⁰ Aabe muurá téhmehíjcyá ímítyúmeke iwáágóóíñe éhne múúne tsaapi íbájtsoháñetu ímiñe néévátuhéhjí íllóne cóvajtsoódu.

¹¹ Muurá ihdyu ímiááne ámuhákye ó tsótsohíjcyá nújpanyori ámuhá ímítyú ámuha meíhvéjtsómé íjtsaméí tsíhdyuréjuco cápáyóóvémeke. Áánetu ihdyu íjcyaaabe táhboone úwáábóiibye ávyeta táehníñínevu íhstútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaré o tácóriúcu dííbyedívú o pííhívéítyúroóbe. Díibye ihdyu ímiááne cáhcújtsómé pañévú pícyoo Píívyéébé Apíícho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañévú waagóóiibye.

¹² Aabe muurá míamúnáake ímílbájhómeke dówajcároó ímítyúmedítyu. Ááne tsaimíyé pícyóóiibye díiye ímiáámeke. Áánetu ímítyúmeke waagóóiibye cúújúwá pañévú éhne múúne trígotu ímíúhjí meújcyne íatéréene téjuuhójíma mecóvajtsoódu. Ehdúhjáa paritéómuke neebe Jóáaa.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe

(Mc 1.9-11; Rc 3.21-22)

¹³ Téijyúhjáa Gariréa íñújitu Jetsóó péé Joodáavu Jóaa téhulle íjcyáábe éllevu dííbyedívú itsójtsótsámeiki.

¹⁴ Áronáacáhjáa Jóaa néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú cáábyerá uke ó tsójtsoó oke u tsójtsoóíyóóbeke?

¹⁵ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Áronáa ihdyu ú méénuú tehdu Píívyéébé ímillédújuco.

Ehdúhjáa díbye néénéllí Jóaa tsojtsó dííbyeke.

¹⁶ Aabéhjáa itsójtsótsámeítsihdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píívyéébé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné níityé dííbyedívú.

¹⁷ Áanáacáhjáa idyé téhullétúré cáámetu Píívyéébe néehí:

—Áanu Hájchíwúuke o wájuúbedi mítyane ó ímjyúúhí.

4

Jetsóoke Naavéné mávárijhóne

(Mc 1.12; Rc 4.1-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó tsójtsótsámeíñe boone Píívyéébé Apííchó dííbyeke tsajtyé íñéubá píívyétúné íñújívúvú téhullévú Naavéné dííbyeke ímávárijhóki.

² Aabéhjáa téhulle 40 coojívájúco májchótuube íjcyaaabe ajyábáavatéhi.

³ Áábekéhjáa Naavéné ímújtátsóro néehí:

—Bo ímiááne Píívyéébé Hajchí u íjcyáhajchíí íu nééwayutu pááaho díívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apáañéré májchó tájpi meíjcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébe meke néhdu meíjcyame téene tájpi meíjcyáhi.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó añújcyneéllí tsajtyéébé dííbyeke Jerotsarévúréjuco. Áábemáhjáa nérívyemútsí cáámevu duurúvájá hallúvu.

⁶ Átsihvúhjáa idyé neebe dííbyeke:

—Áyu cána ímiááné Píívyéébé Hajchi u Ijcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíívyé baavújuco. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééené:

Píívyéébe wáalloo níjkyéji múnáake uke ditye ityéhme ñná uke ipájtyétuki. Aabe tsá íñéúbatú u wápújúúvéityúne.

⁷ Ehdúhjáa Naavéné néérónáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Téhdure muurá nééne dííbyé waajácúháámitu: “Tsá Máavyéjuube Píívyéébeke memávárijchóityúne.”

⁸ Ehdúhjáa Jetsóó néérónáa íhvéjtsótuube tsiiñe tsajtyé dííbyeke caméhbaú níjcaúvu. Áhbaú níjcaútúhjáa úújétsóobe páneere íñújí avyéjuvu.

⁹ Áanemáhhjáa neébe:

—Páneevúré íñeevu uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúváhajchííjuvu.

¹⁰ Áanélliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke nééhií:

—Díhne óhdityu, Náve Naavénej. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééené: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúváábeke méíícúvéiyáhi.”

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu illuréjuco dibye íhvéjtsóíñúné dííbyeke. Ááné boonéhjáa níjkyéji múnáaréjuco dííbyeke íícuvéne.

Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréá íñúji múnáadityu

(Mc 1.14-15; Rc 4.14-15)

¹² Aanéhjáa téijyu tsojtsó múnáajpi Jóáake ditye cúvéhoojánúné uubállé Jetsóó iwáájácúne péé Gariréá íñújivu íhcyóómi Natsaréevu.

¹³ Ácoomíyíhjáa wahájchotaré íjcyáne íñeebe Capenaóovu, teene Gariréá íñújiri íjcyáne unéúcóba únuri Tsaboróoo, Netarii, íjcyané dohhjiba múnáá íñújícu únuri íjcyácoomívu.

¹⁴ Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébé ihjúy uubállé múnáajpi Itsaiá illu néhdújuco:

¹⁵ Jodíómú íjcyátúné míamúnaa íjcyá Gariréá unéú íjcyátsihyi Joodáá únuri, Tsaboróoo, Netarii, íjcyané dohhjiba múnáá íñújícuri.

¹⁶ Aame ícyahíjcyá idáátsówu éhne múúne cúúvétsihyi mejjcyadu ímiáájú wáájacutúmé wágóóóvéiyóme. Árómemá tsúúca íjcyájúcooróné ditye pájtyetéiyóné uwááboju. Ehdúhjáa Itsaiá nééhií.

¹⁷ Aanéhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií:

—Méíhvéjtsó ímítyú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámúhá íjtsaméí mecápayóóvé ímiánejcúvuréjuco. Muurá tsúúca níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe íavyéjúeje íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií.

4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune

(Mc 1.16-20; Rc 5.1-11)

¹⁸ Aabéhjáa Gariréá unéú únuri péhíjcyaaabe úújeté tsaatétsí íñáhbema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu. Tsáápi méméhjáa Tsimóo Péédoro. Áánetúhjáa tsíjpi mémé Aderée.

¹⁹ Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ookéréjuco meúráávyé. Muurá íñe amómé lliiñája múnáajtétsí ámuhtsi mejjcyámútsikyé ó pícyóo míamúnáakéréjuco Píívyéébedívu ámuhtsi meíbúwáávetsóíñé wákimyéivu.

20 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii teenémáyé ijtsínuuháñé ìhvéjtsóne peemútsí díbyemáyéjuco.

21 Átsihdyúhjáa éhnííñéwúuri ájtyúmiibe tsijtyetsi ìñáhbema Jacóóboo, Jóááá, ijcyamútsí cááni Tsebedéoma ìhmííne pañe ijtsínú pájáábohíjcyamútsikyé. Áámútsikyéhjáa idyé píúvaábe.

22 Aamútsíhjáa téhdure ìhmíínema cáánikye ìhvéjtsóne péé díbyemáyéjuco.

Jetsóó mítyámeke úwaabóne

(Rc 6.17-19)

23 Páneeréé Gariréá ìñúñjiri muuha ímamyémuma Jetsóó úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake diityé pihcyáávejááné pañévu. Úwáábohíjcyaaabé ìmiáájú Píívyéébe avyéjuto ijcyané uwááboju diityéke. Aabéé bóhíitsohíjcyá páhduvaré néene chémeháñeri chéméméhjike.

24 Ehdúu díbye méénuhíjcyánéhjáa páneere Tsúriá ìñúñjiri múnaa iwáájácúne tsívahíjcyá dííbye éllevu páhduvaré néene chémeháñeri chéméméhjike: Avyéháñeri ijcyámeke, naavémú ípañe ijcyámeke, méívatéméhjike, íjpi váuúmeityúneri chéméméhjike. Áamekéé bóhíitsohíjcyaaábe.

25 Ávyetáa pahúllévaré múuhama díbye péhíjcyáhulle mítyame míamúnáa dííbyeke úráávyehíjcyá Gariréaa, Decááporii, Jerotsaréee, Jodéá ìñúñjiri, Joodáá tsíñéjcuu, ijcyátsíhíjci múnaa.

5

Cáméhbaú hallúvú Jetsóó úwaabóne

1 Aaméé díbyedívú pihcyáávénéllii cáméhbaú hallúvú ácuúveébe.

2 Áábedívúu muha mepihcyáávémeke pámeekéréé úwááboobe nééhií:

Muhdú nééne míamúnáa ímí ijcyane

(Rc 6.20-23)

3 Maímijyu dítye ijcyane ídátsó Píívyéébe icyánéjcu píáábójuri tsúúrameíhíjcyáme. Muurá tehdu néémé wáábyuta dííbye avyéju.

4 Maímijyu dítye ijcyane ídátsó kímóhcó nénehji pátyehíjcyáme. Muurá Píívyéébe tehdu nénehji pájtyémeke ìmjyúúvetsóhi.

5 Maímijyu dítye ijcyane 'mityáhmityá' néétume ímí tsaííbuwáre ícyahíjcyáme. Píívyéébe diityéké íájcuíñé nééne ìñúñjiri muurá díityé wáábyuta.

6 Maímijyu dítye ijcyane Píívyéébe ímillédú íjcyáíyóneri tsúúrameíhíjcyáme. Muurá tehdu néémeke píááboobe díbye ímillédú éhnííñévu ímí dítye íjcyaki.

7 Maímijyu dítye ijcyane pamévakéréé íídaatsólléne píáábohíjcyáme. Muurá tehdu néémedi téhdure Píívyéébe íídaátsóvéne píaabóhi.

8 Maímijyu dítye ijcyane panévatúré ímiááméré íjcyáíyóneri tsúúrameíhíjcyáme. Muurá tehdu nééme tsaímíyé dííbyema íjcyáhi.

9 Maímijyu dítye ijcyane tsaímíyé pamévamáyé íjcyáíyóneri tsúúrameíhíjcyáme. Muurá tehdu néémeke ímiááané Píívyéébe dílló ítsíímedi.

10 Maímijyu dítye ijcyane ímiáájú Píívyéébe néhdújuco ímí iúráávyéne déjúcotu ícúbáhrámeíhíjcyáme. Muurá ehdu néémé wáábyuta dííbye avyéjú ijcyá níjkyéjiri.

11 Maímijyu ámuha meíjcyane tahñéjéte ámuha meíjcyané déjúcotu míamúnaa ámúhadi ícúbáhrámedi iúúhívaténe nehníwu állíuháñé íhjuúvahíjcyáme.

12 Muuráhjáa ehdu nénehji éjjuúvú téhdure Píivýéébé íhjuú uubálle múnáake patyéhijcyáhi. Ahdícyane tehdu nénehji ámúhake pájtyérónáa íllure méimijyuhíjcyaco. Muurá tehdu ámuha meícúbáhrámeíhijcyáne áhdó ávyeta íñé ímíjyáú ámuha méjcyaa níjkyéjiri.

*Píivýéébeke wáájácúrtúme uwáábojte
(Mc 9.50; Rc 14.34-35)*

13 Aame íñújiri ámuha méjcyá cánáamadu. Muurá teene cánáama íímúnélli meke píaabóhi. ¿Aca íímútuca meke píáábóiyóne? Tsáhaá. Muurá tehdu tene néeca mewáágoóné míamúnaa ííteíñuhíjcyáiyáhi. Ahdu ámuha oke meuráávyénetu meíhvetéhajchíí waagóojtéréjuco ámuha meíjcyañé.

14 Muurá peetédu ámuha méjcyá íñújiri ímíáájú ámúhadítú bóhówaúcunúhijcyáme. Muurá tsácoomi cámeéhbáú níjcauri íjcyacóómí tsá téévetúne.

15 Áhdure peete tsá mújyú tsíeménevu maávojhácóityuróne. Muurá ihdyu cáamevu íboohówátsihvu mépicyóó tene íájchúcunúki.

16 Ahdu ámuha menéeme ihdyu óví ímíáánéré ámuha meméénúnetu mébóhówaúcunú teene íájtyúmíne tsijtye íávyéjútso dúúrúvaméré níjkyéjiri íjcyaa Méécáánikyé.

Píivýéébé taúhbaju Jetsóó úwaabóne

17 Állíúúmé ihdyu méjtsúcunúdí Píivýéébé taúhbajuu, dífbyé íhjuú uubálle múnáape úwáábohíjcyanéhjii, íjcyane o tútávaajtsóvaabe o tsááneé. Muuráhjáa ihdyu o tsáá muhdú teene taúhbaju néhijcyané ímíñéúvú míamúnáadívú o bóhówájtsoki.

18 Aane ímíááneturé ámúhake o néé muurá Píivýéébé taúhbaju tsá mújyú wágóóónvéityú páneere níjkyéjima íñuui wágóóónvéronáaaca. Muurá páneere dífbyé waajácúháámitu néhíjcyanéhjí pájtyeé muhdú tene néhijcyádújuco.

19 Muurá tsaate dífbyé taúhbajuúnetu íhtsúnéwu íjcyaróné cáhcújtsotúme múhdurá dáriívehíjcyámé tsá ávyejúúllémeityú dífbyé avyéjuvu. Ánetu panévare dífbyé taúhbajuúné ímí cáhcujtsómé téjijtójuco míamúnáake úwáábohíjcyámé dífbyé avyéjú níjkyéjiri íjcyanévú avyéjúúlléméíhi.

20 Muurá ímíááne ámúhake o néé eene taúhbajuúné uwáábojtémá paritséómú múhdurá ícyahíjcyádú ámuha méjcyáhajchíí tsá mújyú ámuha méjcyáityú Píivýéébé avyéjuejte.

*Cááyóba ímityúné íjcyánetu Jetsóó úwaabóne
(Rc 12.57-59)*

21 Muurá ámuha méwaajácú éjjuúvúvú ámúhá íhdé múnáaúvuke íllu némeíñe: “Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Muurá tehdu néémema íhnáhooíñé tene ímbájchoméíñe.”

22 Áhdure ámúhake o néé tsaate íñahbéjtedívú cáyobáávatéróné muurá téhdure ápíchó díityé hallúri. Áhdure idyé tsaate ehdívá tsijtye néhajchíí díityémá ímityúné ímbájchojte teene ímbájchoóhi. Áhdure tsijtyeke ávyéta néhni úhbámé hallúri ápíchó teene cújúwá pañévú dítye wágóóóvéiyóne.

23-24 Áánéllii múu díñahbéébema ímityúné ámuhtsi medáííwéjcatsíhachíí ímíbáchójcatsíhi. Ájyju ihdyu Píívyéébeke dúúruvámehíjcyátsihvu tsíméné u tsájtyéneri u dúúruváné ímí íjtsúcunúúbe.

25 Téhdure múu tsaatémá ámuha ímityunéhjí ditye ímíbáchóhullévú metsátýjéjcatsíhachíí téhullévú iúújetétúné ihde ímíñeúvú cánáájánújcatsí ávyéjútédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsíyuki.

26 Ímíááneturé ámúhake o nées tsá muurá cúvéhóójatu ámuha mejíchívyéityuró páneere ámuha maáhdótúhachííjyju.

Ihdícýámema míámúnaa dómácójcatsíñetu Jetsóó úwaabóne

27 Tsúúca muurá ámuha méwaajácú éhnehjáa éjyjuúvú méihdé múnáaúvuke Píívyéébe íllu úwaabóne: “Tsá múu ihdícýámema dómácójcatsíyúne.”

28 Áhdure idyé ámúhake o nées muurá tsaapi pevénére tsáápíledi úmúúpívyerónáa tsúúca dííllema múu dómácójcatsídyú ímityúné méénuube íjtsaméí pañe.

29 Ahdícýane díhyálluuri u ííténeri ímityúné u méénúyóneri u úmúúpívyéhachíí múu waagóó teéu. Óvjyjuco ihdyu tsau díhyálluu u wájýúrou wágóoovéné u ímíjpyeté tsájyju múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújwá pañévú u wágóóóvénááca.

30 Áhdure díhyójsírí ímityúné u méénune uke tútávátsóhachíí múu waagóó téhojtsi. Óvjyjuco ihdyu téhojtsi u wájýúrohójsí wágóoovéné u ímíjpyeté tsájyju múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújwá pañévú u wágóóóvénááca.

Táábávájcatsímyé wágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne (Mt 19.9; Mc 10.11-12; Rc 16.18)

31 Áhdure muurá tsúúca ámuha méwaajácú ámúhá ihde múnáaúvukée Píívyéébe Moitsééuvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsaapi múu méwakye íhvéjtsócooca díílleke ajcú teene úúbálléné waajácúhaamívu.”

32 Áronáa ámúhake o nées muurá tsaapi méwakye ímityunévú méénutsó tsíjpiima ícyahícyátúrólleke díbye íhvéjtsolle tsíjpiikye tájíváneri. Áhdure díllye díílleke táábávaabe ímityúné meenu méwamájíí tsíjpi táábama íjcyáneri.

Meíhjuvádújuco meméénúyóné Jetsóó úwaabóne

33 Áhdure idyé muurá ámuha méwaajácú éjyjuúvú ámúhá ihde múnáaúvuke Píívyéébe Moitsééuvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsane múu ímíááneturé ímyéénuíñé Píívyéébe lléébónáa díllye mémé idyómajcóné meenu muhdú íñéhdújuco.”

34 Áronáa ámúhake o nées tééméné ámuha meméénútki. Tsá múu néétune: “Bo óví níjkyeji muhdú íjcyá o állíhachííjyju.” Muurá Píívyéébe avyéjúr teéne.

35 Áhdure tsá múu néétune: “Bo óví ííñuji muhdú íjcyá o állíhachííjyju.” Muurá Píívyéébe éhneré idyé teene ííñuji. Áhdure idyé tsá múu néétune: “Bo óví Jerotsarée muhdú íjcyá o állíhachííjyju.” Muurá Píívyéébe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáabe cóómýé técoómi.

36 Áhdure idyé díhñíwau íjcyáróutu tsá múu néétune: “Bo óví muhdú táhñíwau íjcyá o állíhachííjyju.” Muurá u nééjuri tsá tsájjubaré llíjcyáítyuró díhñíwácotu. Áhdure tsá tsájjubaré cúúvenúítyuró u nééjuri.

37 Áánéllii múu ímiáánéjucu íjcyane ápáhajchíí nééhií: “Ééé ímiááné tehdujúco teéne.” Áánetu ímiááné íjcyatúné múu ápáhajchíí nééhií: “Tsáhaá tehdu néénejíivari.” Ehdu ílhjyuváné tsá múu éjketótú Píívyéébedityu. Muurá tehdu meíhjuváné Naavénedítýúré tsááhií.

Mepíámeítýuróné Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.29-30)

38 Áhdure muurá ámuha méwaajácú éjjuúvúu ámúhá ihdé múnáatúvuke tsiíne Píívyéébe Moitsééúvuj tééveri illu úwaabóne: “Tsáápiikye íhyálluu tsijpi bóhdúcúúbé hálluu téhdure bóhdúcúúveéhi. Áhdure tsáápi íhwájí wápíyúúúbeéhjí wápíyúúveéhi.”

39 Áronáa ihdyu ámúhakye o nééhií: Tsá múu ámúhakye ímityúné tsaate dáríívéhajchíí píámeítýúne. Áhdure tsaate ámúhakye méénúhajchíí tsá múu píámeítýúne.

40 Áhdure idyé tsaate ámúhama tsane íimíbájcho ipíúvamedítýú ámúhá caaméeja dójtúcúhajchíí múu íiná néétuméré íhvejtso téhdure hállúeja ámúhá tsuucójá díbye ítsájtýeki.

41 Téhdure tsaate ámúhakye ‘múhá píichutátú múúhakye mépiáábó wahájchotáwu’ néhajchíí múu tsajtyé diítyémá ehniíñévújuco.

42 Áhdure tsaate ámúhakye tsiíñé piáábó táúmeíhajchíí múu piáabóhi. Áhdure tsaate ámúhakye tsiéméné bóónétu íóómíchoíñé táúmeíhajchíí múu ajcúhi.

Meke múnáájtsórómeke mewájujune Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.27-28, 32-36)

43 Muurá ámuha méwaajácú míamúnaa illu úwáábócatsíhijcyáne: “Uke wájuúmemáyé múu wajuújcatsíhi. Áánetu uke múnáátsohíjcyámeke tsá múu wájuutúne.”

44 Áronáa ámúhakye o nééhií: Ámúhakye múnáájtsórómeke múu wajuúhi. Áhdure ámúhakye múhdurá dáríívérómé hallúvú múu piááboju táúmeí Píívyéébeke.

45 Ájju ihdyu ámuha méjcyaa ímiááné ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyáábej tsiíme. Dílbye muurá núhbake ájchutsó pámeere ímityúroméhjima ímiááméllíihye. Áhdure níjyaba állétsohíjcyaaabe ímiájíjtó úráávyejíjcyámema téjijto úráávyejíjcyátúróméllíihye.

46 Muurá ámúhakye wájuúmekéré ámuha mewájujúhajchíí tsá ímiá wájuú tene íjcyatúne. Ehdu ámuha mewájuújcatsíñé tsá Píívyéébe ímí ámúhadívú íjtsúcunútúne. Muurá ímityúmé íjcyarómé téhdure diítyéké wájuúmeke wajuúhi.

47 Áhdure ámúhakye ímí náhbévahíjcyámemáyé ímí ámuha meíhjuvánhajchíí tsá ámuha ímiáámé meíjcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébeke wáájácúturómé ímí íjcyámema ímí íhjuvájcatsíhi.

48 Áhdícyane ímiááméré múu íjcyá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe ímiáábé íjcyadu.

1 Tsá múu míamúnaa ámúhadi iúllévenúkiyé méénutú ímiájíjtó ámuha meúraavyéne. Muurá tehdu ámuha meméénúhachíí níjkyéjiri íjcyaaabe ámúháj Caani tsá ímí ámúhake íjtsúcunúityúne.

2 Áánéllii múu ídáátsómeke ipiaabóné tsá úbálléjcatsítyú eene ímityúmé bañú múnaa íjcyame méénuhíjcyádu. Diitye muurá teene méénuhíjcyá pihcyáávejááné pañévú, ulléjítónéj piínévú, míamúnaa ímiáámé ditye íjcyane íjtsúcunúkiyé. Aane ténetu ámúhake ímiááneturé o néesé apááñéré téene áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

3 Áánéllii múu tsaatéké píaabó téévéneúvúre.

4 Áijyu ihdyu ámúháj Caani pane wáájácuube ímí ámuha meméénuhíjcyané ííténe téene áhdó ámúhake píááboóhi.

*Pívyéébema meihjyuvané Jetsóó úwaabóne
(Rc 11.2-4)*

5 Áhdure tsá múu Pívyéébema ámuha meihjyúvácooca eene diitye ímiáameúvúdú bañú múnaa íjcyame méénuhíjcyádu méénutúne. Muurá eene pihcyáávejááné pañévú ulléjítóné úniúvú Pívyéébema ihjyúvahíjcyámé míamúnaa íítérokíye. Aane ímiááneturé diityédítýú ámúhake o néesé apááñéré téene áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

6 Áánéllii ihdyu múu díbyema íihjyúvácooca ímijcóhó pañévú iwátáháávéne ihjyúvá múha wáájácútúnááaca. Áijyu ihdyu ámúhake píáábóíbye.

7 Áhdure idyé tsá múu ihdícyanéhjírre íhjúvatú díbyema íihjyúvácooca. Pane tsá múu bíwáánéré wápihtsúcuhíjcyatú díbyeke wáájácútúme méénuhíjcyádu. Muurá itsúcunúhíjcyámé ditye bíwáánéré wápihtsánuhíjcyánetu díbye diityéké ílléébóne añjúciyóne.

8 Áhdícyane tsá múu diityédú néétune. Muurá ihdyu Méécááni tsúuca waajácú íiná méhdityu píhtone díbyekéi metáúmeityúrónááaca.

9 Áánéllii múu íllu ihjúvá díbyema:

Múúháj Caani níjkyéjiri u íjcyáábej, uke muha máávyéjutsó dúúrúvamére.

10 Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcuine u ímillédú múúhake túkevétso ífñújiri muha meijcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhíjcyádu.

11 Aabe ihdyu óví múúhake majchóvú ú ácu híjcyá paíjyuvaré téene tájpi muha meijcyaki.

12 Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyané múúhadi dídáátsóvéne dábajíívé múúhake ímityúné méénuhíjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábajíívehíjcyádu.

13 Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohíjcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeityuki. Muurá íhtsútuube múijyú muhdú u íjcyáityuube páné avyéjuubéré u íjcyáhi. Áyu tehjújuco. Ehdú múu Pívyéébema ihjúváhi.

14 Áhdícyane muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe ámúhadi ídáátsóvéne ábajííveé ámuha ímityúné meméénuhíjcyané tsijtye ámúhama ímityúné méénuhíjcyané diityédí ámuha meídáátsóvéne maábajíívehíjchíjyú.

15 Áánetu ámuha diityédí meídáátsóvétúhájchíí téhdure tsá díbye ámúhadi ídáátsóvéityúne.

Pívyéébema meihjyúvácooca tsáijyu majcho meáwañe Jetsóó úwaabóne

16 Áhdure múu ámuha tsájyju díbyema meihjyúva majcho maáwácooca tsá kehóvémejhjúvú íjcyatú eene bañú múnaa íjcyame míamúnaa iúllévenúkiyé ícyahíjcyádu. Muurá ímiááneturé o nées apááñéré téene áhdójuco íjcyane míamúnaa diityédi úllévenúhijcyáne.

17-18 Ahdícyane díbyema ámuha meihjyúva majcho maáwácooca tsá múu boohówáneúvú méénutúne. Óví ihdy díbyere ámháj Caani waajácú tehjújuco ámuha meméenuhíjcyáne. Ájyju muurá ámhakye píáábóilbye.

Ímí níjkyéjiri meíjcyané uwáábo
(Rc 12.33-34)

19 Tsá múu íñújiri iéhnéváyóneri tsúúrámeytú múhajchótá téene tájpi ámuha meíjcyáyóneríjñivari. Muurá ámuha téene tájpi meíjcyáronéhjí ámhádívú tútávááveéhi. Áhdure naní múnaa ámhádívú ícúbáhraahi.

20 Áanéllii múu tsúúráméi níjkyejívú Píívyéébe ámhakye ávyéjuutétsóíñeri. Teene ihdy tsá mújyú muhdú ámhádívú íjcyáityúne. Áhdure tsá téhulle naní múnaa íjcyáityú ámhá avyéjú ámhádívú tútávájsóiyóme.

21 Muurá kénejcú éhniñnevu ímí ámhakye pájtyénéjcuríyējuco ámuha meíjiveíñe.

Méhálluúúcú peetédu nééneé
(Rc 11.34-36)

22 Muurá ámhá hálluúúné peetédu nééneri ámuha ímiááneré meíteneri metsúúrámehajchí teene ámhádítú bóhówaúcúnuúhi.

23 Áánetu ímityúnéré ámuha meíteneri metsúúrámehajchí téeneturé ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Ájyju muurá Píívyéébe icyánéjcuje ámuha meíjcyaroné tsáhájjuco wáájácúmeityú illuréjuco ámuha metútáváávenélliihye.

Míjytócu meúraavyéné tsá ímityúne
(Rc 16.13)

24 Tsá muurá tene ímityuró mítyétsikye ámuha maávyéjuubéváne. Muurá tsáápiikyéré ímí ámuha méícúvéiyá cáábyeké éhniñnevu ámuha mewájyúúbeke. Áánetu tsjípíyo ícúvérátuube ímíchi ámuha mewájyútuúbe. Ehdú néenéllii tsá tene ímityú Píívyéébeke meúraavyémé metsúúráméíñe mítyane meéhnéváyóneri.

Ihñéjete Píívyéébe téhmené
(Rc 12.22-31)

25 Ahdícyane ámhakye o nées téene tájpi ámuha meíjcyáneriyé meíjyácutú majchoo, adoo, wájyamu, íjcyáneri. ¿Aca páneere ñná ámhádi íjcyáne tájpi tsamíyé ámuha méíjcyáiyáhi? Tsáhaá, muurá íjcyané tsane téene tájpi éhniñnevu ímí meíjcyane.

26 Cáhawáá méjtsúcunu wahpéjete bajtsóubaré mújyú méénútúrómeke diibye ámháj Caani níjkyéjiri íjcyabe máchótsohíjcyáne. Aanéjñi muurá diityé éhniñnevu ámuha míamúnaa méwájyúmeíhi. Áámeke ámhakye Píívyéébe tsá ñnetú píhtótsóityúne.

27 ¿Aca íjcyabe tsaapi ámhádítú iye éhniñnevu cáámenútsámeíyooóbe? Íjcyáábejñivari.

28 Aanéjii óvnyacóóné ámuha meijtsámeihijcyáné ámuha mewáiyamúúváiyóneri. Cáhawáá méijtsúcunu wajcóháñé múhdutú píivvehijcyáné pevétaré Ijcyaróne.

29 Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóó tsijtye ávyéjúté ehniíñevu Ijcyaróóbé avyējú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñé ímivu.

30 Ehdú muurá Píivyéébe tsáimíyé téhnehijcyá wajcóháñé wahájchotaré ímiñe íllúhuuúré tsúúca chémene. Aabéjii awáá muurá ámúhake ehniíñevu tsáimíyé téhmeéhi. Ehdú teéne, ámuúha cáhcujtsópityúné míamúnaaj.

31 Ehdú muurá páneere Píivyéébe tájpiyé Ijcyáhi. Áánéllii tsá múu néétune: ¿Aca íiná íñe mémájchoóhi? ¿Aca íñemá íñe mewajyámú méújcuúhi? Tsá múu ehdu íjtsámeityú Píivyéébe Ijcyátúcoocájíivari.

32 Muurá ihdyu Píivyéébeke cáhcújtsotúmé ehdu íjtsámeihi. Áánetu tsá ámuha tehdu menéjúcootúne. Muurá ámúháj Caani níjkyéjiri Ijcyabe waajácú íná ámúhadítú píhtone. Aabe ihdyu ámúhake píááboóhi.

33 Áánéllii múu tsane ámúhadítú píhtóroneri íicúvetúmé tsúúrámehijcyá múhdutú tsáimíyé Píivyéébeke iúráávyéne díibyé avyéjuvu iúcaávéiyóneri. Áijyu muurá tsá ámúhake díbye íñetu píhtótsóityúne.

34 Áánéllii tsá múu íjtsámeityú muhdú ámúhá úmíwa Ijcyáneri. Múu íjcyájcoójiri muhdú íjcyáneríyé íjtsámeihi. Muurá Píivyéébe ámúhake píáábohijcyáa panévatúré pajcoójivare.

7

Tsijtye múhdurá Ijcyáneri melhijyúváityuróne

(Rc 6.37-38, 41-42)

1 Ahdíciane tsá múu tsijtye múhdurá Ijcyáneri íhijyúvatú Píivyéébe ámúhake íñéetu téhdure ímityúmé ámuha meijcyane.

2 Muurá tsijtyeke ámuha ímityúné medáíivéhajchíi téhdure ámúhake Píivyéébe méénuú muhdú ámuha díityéké meméénuhijcyádu.

3 ¿Aca íveeki ámuha méijyáacunúhijcyá ámúhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné Ijcyáneri ámúhá hálluúúné pañe úménebáané Ijcyane wáájácúmeityúme?

4 Muura úménebáané ámúhá hálluúúné pañe Ijcyame tsá ámúhá nahbémuke ámuha menéítyuróne: “Cána muha ámúhake mebóhdo eene wááhyene ámúhá hálluúúné pañe Ijcyane.”

5 ¡Ávyeta bañú múnaa ámuha meijcyame pánehjídú ímiáámeúvúdu ámuúha! Tujkénú méwaagóoméi eene úménebáané ámúhá hálluúúné pañe Ijcyane botsíi ímí ámuha máájityumímé mebóhdo teene wááhyene ámúhá nahbémú hálluúúné pañe Ijcyane. Ehdú nééne tsá múu tsaate wahdíiváné ímityúwu méénuñeri íjyáacunútú tsáijyu múu ehniíñevu ímityúné ámuha meméénuhijcyáme.

6 Tsá muurá ámuha ímiáánevu oohímyeke maájcutyuró bóónétu íllure ámúhake dígújcúiyómeke. Áhdure muurá tsá icyááve mééni mudívu ámuha mepóvihjucútyuró íllure téuhji tádííhcoíyómedívu. Ehdú nééne tsá múu ímiáájú Píivyéébé uwááboju bañúháñé uwáábotúne.

Píivyéébeke píááboju metáúmeíñe
(Rc 11.9-13; 6.31)

7 Múu táúmeí Píívyéébeke tééne tájpi ámuha meícyahíjcyáné ámúhake díbye íajcuki. Métsúúraméí ímí ámuha meíjcyáíyóneri ámúhake díbye ípiááboki. Áhdure métáuméí ámúhake díbye ityúkévéjtsoki.

8 Muurá tééne tájpi íjcyáne táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáíyóneri tsúúrameímyeke píááboóbe. Díbyeke túkevétsoju táúmeímyeke túkevétsoóbe.

9 ¿Aca íjcyámé tsaate ámúhadítúú íjtsíméné majcho táúmeícyooa nééwayúvúré ájcúiyóme?

10 Áhdure ¿aca amóóbeke tetsi táúmeíñáa ííñimyédivúré ájcúiyóme?

11 Muurá ímityúmé ámuha míamúnaa meíjcyarómé méimíllé ímiááneuvúré ámúháj tsíimeke maájcune. Aanéjii awáá muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaae imíllé dífbyeke ámuha metáúmeímyeke ímiááneuvúré íajcune.

12 Muurá ámuha méimíllé míamúnaa ímí ámúhama íjcyane. Áánéllii múu íéhnéjcutu díityémá ímiááméré íjcyá dítye téhdure ámúhama ímiáámé íjcyaki. Ehdú muurá Píívyéébe meke úwaabó Moitsééuvú waajácúháámitu, téhdure tsijtye dííbye íhjuu uubáalle múnáa waajácúhaamínetu meke úwaabóne.

Ímiájijto (Rc 13.24)

13 Múu íhnáhó íuráávyé néérojijto úraavyé níjkyejívú meúújetéjijto. Muurá íjcyajijto tsíijto tsaimíyé meíjcyajijto. Áronáa téjijto meúraávyerómé níhñéetsihvúré méicúbáhráméhi. Árojijto muurá mítyame úraavyéhi.

14 Áánetu íhnáhó íuráávyé néérojijto meúraavyémé meúújeté mújijú muhdú meíjcyáítyúhullévu. Ájijto uhjéméré úraavyéhi.

Muhdú meíjcyánetu méwaajácúmeí muhdúívamé meíjcyane (Rc 6.43-44)

15 Tsáma téííbúwá meíjcyá állíu múnáa Píívyéébe íhjuu uubáalle múnáadi díllóméíhíjcyámeke. Muurá pánehjídú éhne imíwu obééjámú íjcyadu ímiáámeúvúdú ámúhake nahbévahíjcyá ávyeta bájú oohímíyédú néémeé.

16 Muurá téévetúné tééméjté íjcyánetu méwaajácú állíu múnáaré dítye íjcyane. Cáhawáá méíjtsúcunuj, tsá muurá mújijú wacyónejke baaco nééváítyuróne. Tsá átéréehé mújijú ímiááné nééváítyuróne.

17 Áhdure ímiááhé tsá mújijú átéréene nééváítyuróne. Ááneturé méwaajácú kehé ímiááhé íjcyane.

18 Muurá oove íjcyane nééváné uméhé tsá nééváítyuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néévahíjcyaha tsá ímiááné nééváítyuróne.

19 Áánéllii múúne átéréehé meíllóne mécóvajtsóhi.

20 Aane muurá úmehééné méwaajácú kehé ímiááhé íjcyane íñéévatúre. Ahdu ívane cáhawáá óví ámuha méwaajácú állíu múnáake muhdú dítye íjcyánetúre.

Píívyéébe íavyéjuvu újcuímye (Rc 13.25-27)

21 Muurá oke ávyéjuubévahíjcyarómeke tsá pámeekéré níjkyéjiri íjcyaae Méécááni Píívyéébe íavyéjuvu újcuítúne. Muurá íhdyu díbye ímíllédú íjcyámekéré újcuíbye íavyéjuvu.

22 Muurá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímíbájchómeícyoooca mítyame oke avyējuubeváa iíllityénemáye. Aame oke neéhi: “Ávyējuubej, muurá muha díuwaáboju meúwáábohíjcyáhi. Aame dimyémeri muha méwáámíuhíjcyá naavémuke tsaaté pañétu. Ehdú muha dimyémeri méméénuhíjcyá méénúráítyúronéhji.”

23 Ehdú oke ditye neéronáa ó neé diityéke: “Íllure ámuha máallíhi. Keenéiyó ámúhake o wáájacúne. Muurá ímityúné ámuha méícyahíjcyáhi. Aame meííné óhdityu.” Ehdure ó neé diityéke.

*Mítyétsi íahpa ánúmeñetu íjcyáné úwááboju
(Mc 1.22; Rc 6.47-49)*

24 Ahdícyane íñe caabyé o úwaabóné illéébóne tehdújuco íjcyaae muurá éhne múúne wájácúnéjcuube cóhpétsihvu ihya méénuubédu.

25 Muurá ávyéta cóhpé ihya díbye méénúnáa kíjyébama níjyaba mítyane álléneri téhiñe íhnáhó cáájávéróneri tsá muhdú teja íjcyatú ávyéta cóhpé nétsihvu díbye méénúnéllíihye.

26 Áánetu íñe o úwaabóné lléébójúcóoroobe ímí íjcyátuube muurá éhne múúne wájácúnéjcuube cóhpétútsihvu néwáyúúhá hallúvúré ihya méénuubédu.

27 Muurá íhdícyátsihvúré díbye ihya méénúnáa níjyaba ávyétá íhnáhó kíjyébama íjcyáneri téhiñe cáájavéné teeja wááoja cáhvyabáhi.

28 Ehdúu Jetsóó úwáábóneri ullévenúme.

29 Ávyétá ímí úwáábohíjcyaae diityéké tujkévéwu ávyējuube múúne íhjuvájjtójuco. Tsáháa díbye úwáábohíjcyatú taúhbájú úwáábojte úwáábohíjcyádu.

8

*Íjpi chájáávéebeke Jetsóó bóhítsóne
(Mc 1.40-45; Rc 5.12-16)*

1 Aabée Jetsóó teene cámeháutu níityéébeke mítyame míamúnaa úraavyéhi.

2 Áánáacáa tsaapi íjpi chájááveebe dífbye éllevu itsáane dífbye lílínévú ímímóúúvéne neé dífbyeke:

—Ávyējuubej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhítsóne?

3 Áánéllíihye neébe:

—Mu ihdyu tehdújucoj. Ehdúu neébere dífbyeke dócárájcóneri tsúúca bóhííbe.

4 Áábekée neébe:

—Tsáma tsaatéké dúúballedí íñe muhdú u bóhííne. Tsapéhdúré llúúváábe éllevu péene dííbyedívú dúhjítsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíméneri ú íícúveé téénetu míamúnaa iwáájácu u bóhíjucóóne. Ehdúu Jetsóó neé dífbyeke.

*Tsodáhómú avyējuúbé únú múnáájpkíye Jetsóó bóhítsóne
(Rc 7.1-10)*

5 Átsihdyúu muha Jetsóoma Capenaóovu meúújeténáa romáánómú tsodáhómú avyējuube dífbye éllevu itsáane píáábó táúmelíhi.

6 Neebépeé:

—Ávyējuubej, táúnú múnáajpi chémeebe ávyétá íhnáhó ícúbáhrámeíhi. Aabe tsáhájucóo íjpi vááúmeityúne.

7 Áánélliihyée Jetsóó nééhíí:

—Cána bo o péé o bóhíitso dííbyeke.

8 Áánélliihyée neébe:

—Avyéjuúbej, muurá íñe tsíjyte múnáajpíyé o íjcyaaabe ídátsó o neébe jávú tsá u ááhívéityuróne. Áánéllii ihdyu uke o neé íchihdyuré u íhjuváné tujkéveri díbye íbóhíiki. Muurá ó cáhcujtsó díbye bóhíííñe.

9 Muurá táavyéjute oke táuhbáné ó méénuhíjcyáhi. Áhdure tsodáhómuke o táuhbáné méénuhíjcyáme. Muurá tsáápiikye diityédítýú tsiéllevu o wállóócooca peebe téhullévu. Áhdure tsáápiikye o píúvácooca tsaábe. Áhdure táúniú múnáajpikye tsiéménevu o táuhbáné méénuúbe. Áhdícyane ó waajácú u néécooca táúniú múnáajpi bóhíííñe.

10 Ehdúu díbye tsodáhómú avyéjuube neéneri iúllévenútsihdyu neebe tétsihyi íjcyámeke:

—Ímiááneturé o neé tsá muurá tsáápiúbaré tamúnaa ijraéémudítýú cáhcújtsotú íñe áánu cáhcujtsódu.

11 Ehdú muurá pahúllévátú tsaáimyé mítyame ijraéémú íjcyáturómé íñe áánu romáánómuube cáhcujtsódu ímí Píívyéébeke cáhcújtsóimye. Aame dííbye avyéjuvu úcaavémé nahbévájcátsíí majchóháñeri Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámema.

12 Áánetu ijraéémudítýú mítyame wágóóóveé icyuuvétsíí pañévu Píívyéébe avyéjutu ímichi diityé wáábyuta íjcyárónetu. Aame tétsihyi ícúbáhrámeimyé tahíjcyáá íhwañeene ííhdónema.

13 Ehdúu íñeéne boonétú tsiíñe neebe díibye tsodáhómú avyéjuúbeke:

—Áyu wa dipye dihjyávuj. Óví ihdyu u cáhcujtsódu íjcyane úuma díúniú múnáajpi bohíííí.

Ehdúu Jetsóó neéne tujkéveríhjiyáa tsúúca bóhííbe.

Pééedoró báábeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 1.29-31; Rc 4.38-39)

14 Áhdurée dííbyema muha Pééedoró javu mepéénáa díibye Pééedoró baabe áíívyeri chémelle icyuwájá pañe.

15 Áállékée Jetsóó íhyójtsitu ékéévéneri tsúúca bóhíille múúhakye májchotsóhi.

Mítyámeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 1.32-34; Rc 4.40-41)

16 Tépejcóo Jetsóo éllevu tsivámé naavémú ípañe íjcyáneri chéméméhjike. Áámé pañétúu íjchívyétsoobe diityéke. Áhdurée tsííñe chémeri íjcyámeke bóhíitsoóbe.

17 Ehdúu Jetsóó méénuhíjcyá téjju Píívyéébe íhjuvú uubálle múnáajpíhjiyáa Itsaía íllu néhdújuco: “Dííbyere méhdítýu páhduvaré neéne chémeháñe waagóóhi.” Ehdúhjiyáa Itsaía néhdújuco díbye méénuhíjcyáne.

Jetsóoke iúraavyéné ímílleróme
(Rc 9.57-62)

18 Áábedívúu téjju mítyanéjuco míamúnaa píhcyáávénéllii múúhakye neebe muha únéúcóba tsiíñéjcuvu mepájtyeki.

19 Áánáacáa tsaapi táuhbájú uwááboobe dííbye éllevu itsááne nééhíí:

—Uwááboobej, ó ímíllé úumaye o péhijcyáné kiávú u péhullévújuco.

20 Áánélliihyée Jetsóó nées díbyeke:

—Muurá iyámé óowamu Ijcyarómé íhyéjúnema téhejújí pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté ijcyá icyúwáítsihjima. Áánetu muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyyéveebe tsá tahjyáúbamáyé o Ijcyatúne.

21 Áijyúrée idyé tsaapi díbye déjuri péhíjcyámedítýú nées díbyeke:

—Ávyéjuúbej, ói o péé llihyó éllevu. Óví ihdyu mújyú óhdivu dsíjívveebe úumayéjuco o úllehíjcyaki.

22 Ááronáacáa Jetsóó nées díbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájító úráávyetúmé cúúújcatsí idsíjívécoóca. Wa ihdyu ookéréjuco duráávyej.

*Kíjyébama nohji Jetsóó íhvetésóne
(Mc 4.35-41; Rc 8.22-25)*

23 Átsihdyúu muha múnneri mepéé únéú tsiñéjcvu.

24 Áánáacáa ávyéta tsíjpa néené kíjyébani mítyane nohji Ijcyane múúhake pámaúcúiyáhi. Áijyúu Jetsóó cuwáhi.

25 Áábekée muha íícúu maákyéjtsóne menéehíi:

—¡Ávyéjuúbej, meke pájtyetétso! ¡Tsúúca mémájcánúuhi!

26 Áánélliihyée neebe múúhake:

—¿ííneríami ámuha méíllityé ayájú íhnáhóhajaj? ¡Tsáháikyéha ímí ámuha mecáhcújtsotú Píivyéébeke!

Ehdúu múúhake íñetsihdyu kíjyébama nohji Ijcyane úhbaabe tene íhvetéki. Ahdújucóo tene íhveténé dáíhañéréjuco.

27 Ehdúu téjyú Jetsóó méénúneri muha meúllévenúne ménéjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye Ijcyáábeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

*Tsaaté pañe naavémú Ijcyane
(Mc 5.1-20; Rc 8.26-39)*

28 Aanée tsúúca muha tsiñéjcuévú méúújeté Gadáará íiñújivu. Áánáacáa díbyeke mítyétsi cáhdahíró naavémú ípañe Ijcyamútsi níjkyénéj píinéréhjáa ícyahíjcyamútsi. Aamútsíhjáa apíchówu néemutsi tétsii ícyahíjcyánéllii tsá múha tétsii úllehíjcyatúne.

29 Aamútsii Jetsóoke kévádíjcyó ílluú:

—¡Múhtsikye ihdyu pátsárijcyodí Píivyéébé Hajchi u Ijcyáabe! ¡Tsáhái muurá ícúbáhraméi éévé Ijcyatúne!

30 Áijyúu tétsíj píihírí mítyame jéémú meenímú majchóri.

31 Áánélliihyée naavémú díityétsi pañe Ijcyame Jetsóoke néehíi:

—Múúhake íjtyétsi pañétú u wáágóhahjíí aatyé méénímú pañévuréjuco muha meújcámeíñe.

32 Áánélliihyée neebe díityéke:

—Wa ihdyu méújcaméi díityé pañévuj.

Ahdújucóo dítye íjchívyéne újcámeíñe díityé pañévuréjuco. Aamée únéú pañévú cáhtsínibámé májcanúhi.

33 Ehdúu méénímuke tene pájtyéneri díityé tehméjté ávyéta íhnáhó íllityéhi.

Áánemáa íícúu tétsíj píihírí Ijcyáméhji éllevu idsíínéne úúballémé muhdú tene pájtyene.

³⁴ Áánéllihyée pámeere tsáácunú Jetsóo éllevu. Aamée dííbyeke néé tétsihdyu muha mepéékíi.

9

Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsóne

(Mc 2.1-12; Rc 5.17-26)

¹ Ahdújucóo muha meóómiñe bîwáhullévúré múúhá coomívu.

² Átsihyíi muha meíjcyánáa Jetsóo éllevu tsaate tsivá íjpi vááúmeityúúbeke ííbotári. Aamée dííbyeke cáhcujtsóné iwáájácúne dííbyeke ííténe neébe:

—Lílhij, wa ílluréjucó díimijyúúvej. Muurá tsúúca úhdi o ídáátsóvéne díimityú ó ábájíivéjucóóhíi. Ahdícycane tsáhájucó íná díhyallúrí íjcyájúcootúne.

³ Ehdúu Jetsóo néene tsaate taúhbájú uwáábojte ílléébóne ííbuwááné pañe néehíi:

—¿Aca íveekí eene aabye ímityúné ihjyúvá Píivyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejíivári?

⁴ Ehdúu ditye íjtsámeíñe Jetsóo iwáájácúne néé díityéke:

—¿Aca íveekí ámuha ímityúné óhdityu méíjtsámeíhi?

⁵ ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsúcunúhi? Áánerá ó piivyéte míamúnáadi o ídáátsóvéne díityé ímityuháñe díityémá o ímíbjachóne. Áánéllíi ó piivyéte áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimityú úuma ó ímíbjachóhi.” Áhdure ó piivyéte o nééneé: “Dímíjpyeténe dípye.”

⁶ Ahdícycane cáhawáá óvíi ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívú o ípivyéévebe muhdú o méénune.

Ehdúu díityéké íñétsihdyu tsiíñe neebe dííbyeke:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dípye dihjyávu.

⁷ Ahdújucóo díbye pééneé.

⁸ Ehdúu Jetsóo méénúneri míamúnáa íillityéne Píivyéébeke ávyéjújtsó dúúrúvaméré dííbyé ihtsúturi díbye ehdu méénúnéllíihye.

Matéoke Jetsóó újcune

(Mc 2.13-17; Rc 5.27-32)

⁹ Tsáijyúu Jetsóo oke Matéoke ájtyumí múúhá íiñújí avyéjújúbé wáábyuta dsíidsike o áhdótsohíjcyátsihyi o íjcyáábeke. Aabée oke néehíi:

—Ookéréjucó durááveye.

Ahdújucóo o pééne dííbyemáyéjucó.

¹⁰ Áábemáa téjyju tahjyávu muha mémajchóhi. Áhdurée tsijtye téénere dsíidsí áhdótso múnaa múúhama majchóhi. Áhdurée tsijtye ímityúmé íjcyá múúhama.

¹¹ Áámekée ííténe parítséómú néé múúhakey:

—¿Aca íveekí eene ámuhá uwááboobe majchó aatype ímityúmema?

¹² Aanée Jetsóo ílléébóne néé díityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhíime tsaímíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméhjikéré tááboobe.

¹³ Cáhawáá ímíñeúvú meéévé ámuha mewáájácu Píivyéébe waajácuháámitu tsátsii nééneé: “Muurá tsá apááñéré o ímíllétú ámuha oke Píivyéébeke iyámedi meíhcúvehíjcyáne. Téhdure ó ímíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe.” Ahdícycane tsáháa ímiáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímityúme

wáábyú o tsáá diityéké téenetu o ímíáávyétso Píivyéébé icyánejcúvuréjuco ditye íbúwááveki. Ehdúu Jetsóó nées paritséómuke.

Jetsóó mamyémú majcho áwatyúne
(Mc 2.18-22; Rc 5.33-39)

14 Áhdurée tsáijyu tsojtsó múnáajpi Jóáá mamyémú Jetsóó éllevu itsááne díbyeke dilló tsáijyu Píivyéébema ílhjúvácococa majcho íawahíjcyánetu. Néémépeé:

—¿Aca íveekí tsáijyu muha paritséómuma Píivyéébema meílhjúvácococa majcho máawahíjcyánáa tsá dímamyémú áwahíjcyatúne?

15 Áánéllíihyé neebe diityéke:

—¿Aca tsaapi ityáábávácococa wáñehjívaténevu díbyé miñútso múnáa tsááme kímóóvéiyá díbyedívu iwájtsícoóca? Ehdú néene támamyémú tsá kímóóvéityuró diityémá o íjcyané hajchóta. Áronáa ihdyu ímiááne íjcyañé diityédítýú o pééine. Áijyu ihdyu óví muhdú íñéhajchíí awámýe.

16 Tsá muurá tene ímityú wájyamú tsúúcáaja béhbátu mepájaabóne. Muurá íllure teeja meníjtyúcooca éhniñévu távájároba.

17 Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpanyó bínojpácyó mepícyoone tsúúcáau mííhéne cahpáyu pañévu. Muurá béjpanyó íuhtsaráúúvéhulle távájáro tsúúcáau. Áijyu muurá wágoóvéne tsanéécújuco bínojpácyoma cahpáyu. Áánéllíi ihdyu béjpanyó mepícyóó béú pañévré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdú néene tsá tene ímityú íhdééne uwááboju béhne uwáábóju pañévu meúacóne.

Tsaatépíke Jetsóó bóhútsóne
(Mc 5.21-43; Rc 8.40-56)

18 Ehdúu Jóáá mamyémuma Jetsóó íhjúvánáa tsaapi avyéjuube wajtsí múúhadívu. Aabée díbyé líiñévu ímímóúúvéne nées díbyeke:

—Ájyúwa íhyajchíí óhdivu dsíjivéhi. Áronáa ó waajácú dille óoma tsiíñe bóhííñe u péébe dílleke u dócárájcóneri.

19 Áánéllíihyé téhullévu péébema muha mepééhií.

20 Aamée muha téhullévu mepéénáacáhjáa tsáápille 12 pijcyábájuco dílleke íchémé tujpanyó íhvetéptyúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle píihívé Jetsóodívú idyéju éhnejcutu.

21 Aalléhjáa dómajcú díbyé wajyámú ‘muurá éhne íwajyámú íjcyaroné o dómájcóhajchíí ó bóhííhi’ íñéénema. Éhdúhjáa íjtsámeíñe dómájcólle díbyé wajyámu.

22 Aanéhjáa iwáájácúne dílledívú iyévoóvéne neébe:

—Ínerí kímóóvedíñe, Wáhaj. Muurá Píivyéébeke ímí u cáhcujsótújuco íjcyalle íñe tsúuca u bóhííne.

Ehdúu Jetsóó néenemáyé ímiááne tsúuca bóhíílle.

23 Aamée muha tsúuca meúújeté diibye avyéjuube Jáiro javu. Áanáacáa mítyane tééj pañe míamúnáa kímóóveri íjcyame máátyóba májtsí meénuhíjcyáhi.

24 Áámekée Jetsóó néehíí:

—Cána méijchívyéi áachívuj. Muurá tsá dille dsíjívétúne. Íllure cúwalle.

Ehdúu Jetsóó néeneri íllure goocómé dífbyedi.

²⁵ Áamekéé téjá pañétú íjchívyétsóné boone iyéjuco díbye iúcaávéné díílléwúúwúv hójtsitu ékééveténeri tsúúca bóhíílle.

²⁶ Ehdúu Jetsóó méénúné uubállé páneere tééné iññúji múnaa waajácúhi.

Hállúvátumútsikye Jetsóó ímjpyetétsóné

²⁷ Aanée tétsihdyu muha tsúúca meóómíñáa mítyétsi hállúvátumútsi múúha déjutu dsiínéríyé tsáámutsi dífbyedi wánjcyámeíhi. Íllúu neemútsi:

—íMúhtsidi bo dídaatsóvé Dabíiúwúj tsiiménémúhaabe u íjcyáabej!

²⁸ Aanée muha meícyahíjcyajávú mewájtsítsihvu Jetsóó dílló díityétsikye:

—¿A ámuhtsi mecáhcujsó amúhtsikye o ímjpyetétsóiyóné amúhtsí hállúúúne?

Áánéllíihyé neemútsi:

—Ééé Ávyéjuúbej, muhtsi mecáhcujsóhi.

²⁹ Ehdúu dítyétsi néénéllí díityétsikye íhyálluúúné idyócarárcóne neébe:

—Ámuhtsi mecáhcujsódtújuco íjcyane tsúúca amúhtsí hállúúúné ímjpyetéhi.

³⁰ Ahdújucoo ímiáané tsúúca íhyálluúúné ímjpyetémútsi tsaímiyéjuco ítene. Áámútsikyéé bóíjcyuube muucá teene dítyétsi iúúbállétuki.

³¹ Áronáacáhjáa tétsihdyu oómimútsi péé úbálléjcatsímútsiyé pámeekéré tétsíhji múnáake.

Íhgyúvátúúbeke Jetsóó íhgyúvatsóné

³² Áámútsi déjuvúu idyé tsaate tsivá íhgyúvátúúbeke Jetsóó éllevu naavéné ípañe íjcyáábeke.

³³ Áábé pañétúu díbye naavéneke díbye íjchívyétsóné boone tsúúca íhgyúvájúcoóbe. Áánerí míamúnaa iúllévenúne nééhií:

—Ávyeta tsá mújyú ehdu nééne múha méhdityu méénune maájtyúmitúne.

³⁴ Áronáacáa parítséomú nééhií:

—Aadi muurá eene naavémuke íchívyétsohíjcyá páñétúejpi naavémú avyéjuube píáábóneríye.

Míamúnáadi Jetsóó idáátsovéne

³⁵ Ehdúu Jetsóó cómíñeri úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju díityé píhcyáávejáané pañévu. Aabé bóhíítsohíjcyá panéva chémeháñeri íjcyáméhjike. Téhdurée íhgyáhañévuré tsaatéké úwááboobéré pehíjcyáhi.

³⁶ Aabé idáátsóvehíjcyá míamúnáadi éhne múúne obééjámú ítyehméébema íjcyatúmé idáátsówu íjcyadu nééme díbye éllevu tsáámedi.

³⁷ Áámedítyúu neebe múúhakye:

—Ímiáané mítyame míamúnaa íjcyá Píívyéébé avyéjuvu dítye úcaávéiyóné uwááboju úwáábómeíyóme. Áronáa tééné uwáábojte tsá pahdu íjcyatúne.

³⁸ Áánéllíi múu táúmeí páné aabájaabéré íjcyaae Píívyéébeke díbye éhnííñevu uwáábojtéké ípícyo dítye iúwáábo tsíjtyeke dífbyé avyéjuvu dítye iúcaávéki.

10

*12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú dítye íjcyaki
(Mc 3.13-14; Rc 6.12-16)*

1 Aanée téjyu Jetsóó muuha ímamyémuke pihjyúcú 12-meva muha mejjcyámeke. Áámekée múúhakye ájcuube íhnháhootu dííbye mémeri tsaaté pañétú naavémuke muha mejjchívyétsohíjcyaki, panéva chémeháñeri íjcyámeke muha mebóhíitsohíjcyaki.

2-4 Aamée muuha illuúme: Tsimóo Péédooroo, íñahbe Áderéee, Tsebedéó hájchímútsí Jacóóboma Jóáámutsii, Perípee, Batoroméee, Tomáaa, íñújí avyējúúbé wáabyutáa dsíidsike o áhdótsohíjcyaaabe oo Matéoo, Apéó hajchi Tadéó dííbyere ‘Rebéo’ némeíbyee, cananíjítámúejpi Tsimóoo, díibyeé Jetsóodívú bóónétu méénútsóiibye Jóóda Ijcaríóótee, éhdume.

*Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wáalloóne
(Mc 6.7-13; Rc 9.1-6)*

5 Éhdúmekée múúhakye Jetsóó uwáábovu iwáallóomeke illu pítyajcóhi:

—Tsáma ihdyu mépehdí jodíómú íjcyátúmé íñújínévu. Áhdure Tsamááriá íñújí méúújedíñe.

6 Ijraeémú pañévúré métsajtyécó íñe uwááboju éhne múúne obééjámú mújtame idáátsówu íjcyadu néémé pañévu.

7 Aame méúwáábohíjcyaco níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe míámúnáake íavyéjuvu újctúíñe éévé tsúúca úújeténe.

8 Áhdure mebóhíitsohíjcyaco dsíjívéméhjike, íjpi chájáávéneri chéméméhjike, páhdváré nééne chémeri íjcyáméhjike. Áhdure tsaaté pañe naavémú íjcyámeke méwaagóohíjcyaco. Ehdu tamyémeri táihnáhori ámuha meméénúíñévu ámúhakye ó ajcú pevénére. Áánéllii tsá ámuha maáhdótsóityú ámuha díiyyéké mepiáábonéhji.

9 Aame ihdyu métsajtyedí dsíidsike.

10 Áhdure métsajtyedí tsíjyahji ámúhá wajyámúúnee, ámuha májchoo, ámúháj tuhápajínee, éhdune. Ámúhá cuujúí íjcyaróné métsajtyedíñe. Ámuha mepiáabóméré ámúhakye piáábohíjcyaa panévatúre.

11 Aame múu tsácoomívú iúújetécooca nehco tsaatéké ámuha tétsii mejjcyané hajchótá ímí ámúhakye pícyóóímyeke.

12 Aane tsaaté javu ámuha méúújetécooca múu ímíñéúvú ihjyúvú díiyyéma.

13 Aame ímílléhajchíí múu díiyyemá íjcyá ámúhaj téeveri díiyyéké Píívyéébe ipiááboki. Áánetu dítye ímíllétúhajchíí tsáhájucó múu íicúvetú díiyyédi.

14 Téhdure tsácoomí múnaa ámuha díiyyéké meúwáábóiyónéhjimáyé ímíllétúhajchíí méíicuvéjúcohdí díiyyédi. Ílluréjucó ámúháj tuhááñe íñú mepíchóújcyámeícyó ‘tsá múúhá hallúri tene íjcyatú ámúhakye muha meúwáábóiyóné ámuha meímilletúne’ nééiyóne. Ááne tsiéllévúréjucó mépeeco tésihdyu.

15 Muurá ímiááneturé o neé tehdu néeme ícúbáhrámeíñe éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnaa ícúbáhrámeíñe ehníñevu muhdú míámúnaa ícyahíjcyané díiyyemá ímbájchómeícyooca.

Jetsóoke úraavyémé ícúbáhrámeíñe

16 Ahdícyane íñe ámúhakye ó wallóo obééjámuke bájú oohímýe pañévú mewáallóoyódu. Aane ihdyu wajácútsi méjcyaco éhne múúne íñimye ícúti

meke pállójcoíñúdu. Áronáa ihdyu tsá múu muucá tútávájtsoúne. Imiááméré múu ijcyá íjuumu íjcyadu.

¹⁷ Aame ihdyu tsáma imíchi méíjcyaco. Muurá tsaate ámúhake túkévéjtsotjé éllevu itsájtyemeke pihcyáávejáané pañévu wápáájcoóhi.

¹⁸ Áhdure ámúhake tsajtyéime ávyéjúté éllevu óhdityu íjcyané uwááboju ámuha meúwáábohíjcyané hallútu. Ájyju téhdure tétsihvu ámuha diityéké meúwááboó jodíómu íjcyátúrómeké.

¹⁹ Aane ámúhake ditye ékéévécocca tsá múu áábímyeítýú muhdú íhíjyúváñeri. Muurá ihdyu Píívyéébere ámúhake túkévéjtsóó ámuha meíhíjyúvaki.

²⁰ Tsá ámúhá íjtsaméityu tsááne ámuha meíhíjyúváityúne. Muurá ihdyu ámúhá Caani Píívyéébé Apííchó ámúhá pañe íjcyané ámúhake túkévéjtsóneri ámuha meíhíjyúvááhi.

²¹ Aane muurá míamúnaa ávyetá imítýú dáíívéjcsátsíhi. Muurá tsané nahbémú íjcyarómé lliihyánújcsátsíhi. Áhdure cáanimu íjcyarómema lliihyánújcsátsímye.

²² Áhdure mítyame ámúhake múnáájtsóó oke ámuha meúráávyéné déjúcotu. Aane ehdu nééronéhjí tsaimíyé nihñéétsihvúré áábucúmé ihdyu pájtyéteéhi.

²³ Áhdure tsácoomí múnaa ámúhake ímityúne dáíívéhahjí múu técoomítýú péé tsícyoomívuréjuco. Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe ímiááneturé ámúhake o néé tsiíñe ó tsáíñe ámuhái pámeekéré íjraéémuke íñe óhdityu íjcyané uwáábojvú mewáájácútsótúnáaaca.

²⁴ Muurá tsaapi mamye tsá íuwáábóobé ehniíñevu íjcyatúne. Áhdure tsané avyéjúbé únú múnáajpi tsá dííbyé ehniíñevu íjcyatúne.

²⁵ Aane muurá íñe ámúhá avyéjuube o íjcyároobe o ávyejúúllémeítýúhahjí téhdure tsá ámuha maávyejúúllémeítýúne. Muurá oke Betsebóodívú imyéménúúbeke állíu múnáájpidi díllóhíjcyáme. Aamejííva muurá ámúhake íavyejúúllétúne téhdure díllóóhi.

Píívyéébedi múu íllyéhi (Rc 12.2-7)

²⁶ Áronáa ihdyu mááábímyeídí míamúnaa ámúhake méénúíyóneri. Muurá tehdu nénehjí ámúhake pátyehíjcyané tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá páneere íñá meméénuhíjcyané bóhówááveéhi.

²⁷ Áánéllí íñe ámúhake o néhíjcyané múu tsíjtyeke úúballéhi. Tsá idyé úúballétumé ámuha meíjcyáityúne.

²⁸ Áhdícyane tsá múu áábímyeítýú míamúnaa ámúhake dsíjívétsóíyóneri. Muurá tsá ditye píívyetétú ámúhake íwáágóóiyóné Píívyéébedítýu. Apáábyéré ihdyu dílbye píívyeté ámúhake íwáágoóné ávyeta mújyú ámuha meíjchívyéityúmé meícúbáhrámeíyóné cuujúwá pañévu. Áánéllí múu apáábyediyé Píívyéébedi áábímyeíhi.

²⁹ Muurá coomícomútsí mítyétsíwuúcú tsájíhíwuúré áhdómeíhi. Ehdu áyá áhdómeíyómedítýú muurá tsá tsaapi ámúhá Caani Píívyéébe wáájácútsúnáa dsíjívéityuróne.

³⁰ Aabe muurá páneere ámúhá níwáujííne íjcyaróné waajácú múhdújívá íjcyane.

31 Áánéllii tsá íinerí ámuha maáábímyeítyúne. Muurá diitye coomímú wájýumeíñe ehnííñevu ámuha méwajýumeí Píívyéébedívu.

Jetsóoke meúraavyéné metóónútyuróne
(Rc 12.8-9)

32 Muurá oke iúraavyéné tóónúmeítyúmeke ó bóhówájtsoo níjkyéjiri íjcyaaabe Llihíyodívu.

33 Áánetu íllure tóónúmeíhíjcyámé hallúvú ó úúbálleé Llihíyoke tahñéjté ditye íjcyatúne.

Jetsóó hallútú míamúnaa tsáílléjcatsíñe
(Rc 12.51-53; 14.26-27)

34 Aane méijtsúcunúdí ííñújívú o tsááne míamúnaa tsaímíyé íjcyaki. Muuráhjáa ihdyu o tsáá táhallútú ditye itsáílléjcatsíki.

35 Muurá tsaapi tsarilleé cááníkye oke díbye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure tsáápille tsarilleé tsííjyuke tééné hallútu. Áhdure íbáábeke íaaja tééné hallútúré tsarílleéhi.

36 Ehdú muurá tsamééré múnáátsójcátsíí oke tsaate imúnáadítyú cáhcújtsóné hallútu.

37 Muurá oke iwájýúné ehnííñevu tsamééré cáánímuma ítsime wájýújcatsíhajchíí tsá ímíááné tahñéjté ditye íjcyatúne.

38 Áhdure oke iúráávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíletúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

39 Muurá ííñújiri íimíllédúré íjcyáneri tsúúrámeímyé wágóóovéhi. Áánetu ookéréjucu ímí iúráávyeneri tsúúrámeímyé pájtyéteéhi.

Tsijtyeke ímí meíicuvéne Píívyéébé ímí íjtsúcunúne
(Mc 9.41)

40 Muurá ámuha táwákímyeí meméénúmeke íicuvéme okée wáalloobe Llihíyomájucu mútsikyé íicuvéne.

41 Aame tsaímíyé Píívyéébé wákímyeí méénúmeke íicuvéme téene áhdo újcuú tsahdúré diityéma. Áhdure idy tsijtye Píívyéébeke úráávyehíjcyámeke tsaímíyé íicuvéme téene áhdó újcuú tsahdúré diityéma.

42 Aane diitye táuráávyé múnáake nújpacýo díívanévú ájcume téhdure újcuú téene áhdo.

11

Tsojtsó múnájpi Jóáa Jetsóo éllevu wáloomútsi
(Rc 7.18-35)

1 Ehdúú Jetsóo muuha 12-meváké iúwáábótsihdyu péé tsiélllevu tééné ííñújí comíñevu téhulle iúwááboki.

2 Áánaacáhjáa cuvéhóójari tsojtsó múnájpi Jóáa íjcyaaabe tsúúca waajácú ehdu Jetsóo méénuhíjcyáne. Áánélliihyéhjáa wáalloobe míityétsikyé ímamyémudítýú dííbye éllevu.

3 Aamútsíí neevá dííbyeke:

—¿Ava diibyéjucu uu Pájtyetétsoobe éhneváa ííñújívú u bóhówáávéíbyeke muha meítsohíjcyaaabej? ¿Mityá tsáhái diibye u íjcyatúnej?

4 Ehdúú dityétsí Jetsóoke néérónáa neebe diityétsikyé:

—Meóómíñe méuubállé Jóááke ññe muhdú o úwááboobe méénúráítýúronéñjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne.

⁵ Méúúbálleco hállúvátuméhjí hálluvájucóóne, úllétuméhjí úlléjucóóne, ññi chájááveneri chémeméhjí bóhíñe, lléébótuméhjí tsúúca lléébone, dsíjñvémé tsiíñe bóhíñe. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúúca úwáábómeíñe. Énehjí páneere méúúbálleco dííbyeke.

⁶ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé ññycyanej.

⁷ Ehdúu ññééne boone diityétsi déjuvu neebe múúhake diibye Jóááditýu:

—¿Acáa Jóáá ññéubará píívyétúné ññúñjiri ññycáábedívú ámuha mepíñycáávehíjycácooca muhdú ámuha méjtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méjtsúcunú éhne múúne úmehe kíjyébari vááúmeídyú páhdváré dííbyé ññesaméí nééneé?

⁸ ¿A tsané ímíyee úcámeññycyáabe? Muuráhjáa tehdu iújcámeícyá tsá ihdícyátsihyi díbye ññycáítýuróne. Muuráhjáa ávyéjújte jaaháñe pañéiyo dííbye. ¿Aané muubá ímiáané dííbye?

⁹ ¿Mityá Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpí dííbyej? Ímiáané diibyejuco. Áronáacáa tsíjtyé ehñíñevu dííbye.

¹⁰ Dííbyedítýu muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoó dííhde tsáápiikye díbye iúúballe míamúnáake ditye ímímbáavyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

¹¹ Aane ímiáané tsá dííbyedu tsijtye néétune. Áronáa níjkyéjiri ññycyabe Píívyéébe avyéjújte díítyú ídáátsoobe ññycároobe avyéjúúlléméí dííbye Jóáa ehñíñevu.

¹² Dííbyee muurá Jóáa úwáábótsihdyu ññe ícyoocávú teene Píívyéébe avyéjuvu iúcaavéné ímíllémema ténejcu ímíllétumé múhdurá ícyahíjycáhi.

¹³ Muuráhjáa pámeere Píívyéébe ihjyú uubálle múnaa éjjuuúvú ññycyame téjyútýjucu íhjúvuhíjycáné dííbyé avyéjuri. Áhdurée Moitséeúvú íhjúvuhíjycá téénetu. Áámé ññíñeéjpiyee muurá dííbye Jóáa bóhówaavéhi.

¹⁴ Aane ámuha mecáhcújtsóhajchíí mecáhcújtsó Jóáa Eriá ññycyane éhnee Píívyéébe íhjúvú uubálle múnaa tsiíñe díbye bóhówáaveíñe néhíjycyáabe.

¹⁵ Aane ihdyu óví ímiáané lléébone icyáhcújtsóne tehdu íjycáhi.

¹⁶ Áhdícyane ¿aca muutédivú ññe ámuuha ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsímedivuj. Muurá múúne lláhátsiri íñcume úhbácatsíhijycádú ámuha páhdváré médáríñvémehijycáhi.

¹⁷ Muurá múúne íllu úhbácatsíhijycáme: “Chíiyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíllétú mewáhtsine téneri. Áhdure máátyóba májtsí memájtsívárónáa tsá ámuha meímíllétú mekímoovéne.” Ehdú múúne tsíme úhbácatsíhijycámé ññycadu muurá ámuúha.

¹⁸ Muuráhjáa Jóáa tsá mítyane máchohíjycatúne. Áhdurée tsá díbye ádohíjycatú bíñojpácyo. Áánetúu dííbyedítýu ámuha ménehíjycá mééíbye ññycáábe pañe naavéné ññycánéllíi ehdu díbye nééneé.

¹⁹ Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpidívú o ípívyééveébe. Aabe panévare o májchoobe téhdure ó adó bíñojpácyo. Áánetu idyé ílluréjuco óhdítýu ámuha menéhijycáné oova majchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdítýu ménehíjycá oova ávyéjúúbé wáabyuta ññycáne dsíídsí áhdótsó

múnaa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne. Áronáa tene pánéévénetúí méwaajácuú keená ímiááné íjcyane. Ehdúu neebe Jetsóo.

Lléébópityúné míamúnaa
(Rc 10.13-15)

²⁰ Aabée tsáijyu íhjuvává mítyane méénúráítýúronéhjí ímyéénuhíjcyá coomíji múnáadítýú ditye ímítýú íhvejtsópityúnetu.

²¹ Neebépeé:

—íMáidáátsoju tsáma tene pájtyeíñé Coratsíii, Betsáidaa, íjcyácoomícýu múnáake! Muurá íñe méénúráítýúronéhjí o méénuhíjcyáneé Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícýuvu o méénuca tsúúca téjyúré técoomícýu múnaa ímítýú íhvéjtsóne ímiánejcúvuréjucu íbúwáávéiyóne. Aamée muurá íatérééjahjívú iújcámeíñe bállíjyuri ávúhcúiyá teene íhvéjtsóné uubálle.

²² Áánéllii muurá ditye ícúbáhrámeíñé ehniíñevu ícúbáhrámeímye diitye Coratsíii, Betsáidaa, íjcyácoomícýú múnaa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáne Píívyéébe nihñéétsihvúré diityémá ímíbájhócoóca.

²³ Ahdu muurá téhdure Capenaáo múnáake pajtyeíñe eene múhdumé ‘mityáhmitýá’ tsííáávehíjcyámeke. Íjtsúcunúmébá íhstúútúvéiyóne. Áánerá íllure wágóóveímýé cúújúwá panévu. Muurá íñe méénúráítýuróné o méénuhíjcyáneé Tsodóoma múnáama éjyúúvú o méénuca ímítýú íhvéjtsóne ímíjpyetéiyóme. Aacáa muurá ícyoocáplí íjcyáíyocóómi.

²⁴ Aane muurá diitye Capenaáo múnaa ávyétá íhnáhó ícúbáhráméíí técoomí múnáape ícúbáhrámeíñé ehniíñevu Píívyéébe muhdú míamúnaa ícyahíjcyáne ímíbájhócoóca.

Méimítýutu meke Jetsóó állíjchútsóne
(Rc 10.21-22)

²⁵ Téjyúu Cááníma íllu íhjuvávábe:

—Ayúju Táácááni Píívyéébeéj, níjkyejíi, ííñujíi, íjcyane páné aabájaabéré u íjcyáabej, uke téhdújtsoobéré ó duurúvá ímiáájú idáátsojtédívúré u bóhówátsohíjcyáne hallúvu. Áánetu tehjújuco tsá waajácu múnaa íjcyane ístúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsoítú teéne.

²⁶ Ahdícyane ihdyu, Lli, óví ehdu teene muhdú u ímillédu.

²⁷ Ehdúu Cááníma íhjuvávátsihdyu neébe:

—Muuráhjáa ihdyu Llihíyó oke picyóó tajtyéeveri míamúnáake iwáájácútsu muhdú diityédítýú íjtsámeíñe. Tsá muurá múha wáájácútu dííbyé Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré díibye Llihíyó waajácu muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácu muhdú díbye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówájtsoóméré waajácuhi.

²⁸ Ahdícyane cáhwaá ookéréjuco méuráávyé ídátso múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu ámúhake o állíjchútsoki.

²⁹ Muurá íñe ídátso tsaííbuwáre o íjcyaaabe ámúhake o úwaabóné tsáma mewáájáne tehdu méjcyaco. Ájyju ihdyu íñe ímíjyaú ámuha méjcyaaíhi.

³⁰ Tsáháturo tene íhnáhootú ehdu ámúhake o nééne ámuha meuráávyéiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo.

12

Wáyeéévejcóóji Jetsóó mamýmú méénune
(Mc 2.23-28; Rc 6.1-5)

1 Áábemáa muha wáyeéévejcóóji úmihéj piñétú mepájtyme maájyabáávaténéllii bajtsóháñetu meújcuñe mémajchóhi.

2 Aanée paritséomú ñíténe née díbyeke:

—¿Aca íveekí eene aatye dímamýmú meenu íjcyooji wáyeéévejcóóji meméénúityuróne?

3 Áronáacáa Jetsóó née diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íájyabáávaténéllii íñahbéjtema téhdure Dabíiúvú méénune Píívyéébé waajácúháámitu cáátuváne?

4 Muuráhjáa duurúvájá pañévu íúccávéne imájchóityuróné Píívyéébé ñicúvé pááa tééjja pañévu pícyámeihijcyané apáámyéré llúúvájte máchóhíjcyánetu machóme.

5 Áhdure ¿aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Moitsééúvúu téhaamíturé cáátunúné duurúvájá pañé wákimyéi múnaa llúúvájte wáyeéévejcóóji íjcyaróné wáyeéévéityuróne? Aane muurá ditye téjcooji wáyeéévetúné tsá ímityúné íjcyatúne.

6 Aanéjii awáa muurá teene duurúvaja ávyejúúllémeíñé ehniíñevu táavyéju.

7 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu néeneé: “Ó imíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe. Tsá o ímíllétú apáañéré oke ámuha iyámeke mecóvájtsóneri meíicúvehíjcyáne.” Aane muurá ámuha ími mewáájácuca tsá menéétsóityuró ímityúné méénútúrómedívu.

8 Muurá íñe Míamúnáájpidívu o ípívyéévébéllii téhdure téjcooji wáyeéévejcóóji. Ehdúu Jetsóó née paritséomuke.

Tsáapi hójtsi Jetsóó ímjpyetése
(Mc 3.1-6; Rc 6.6-11)

9 Átsihdyúu díbyema muha méúcaavé téjcooji pihcyáávévjá pañévu.

10 Áájja pañé tsaapi tsánejúehójtsi íhyójtis múhdurá néébeé. Áanáacáa tsaate tétsihyi íjcyame Jetsóodívu íñéétsóro née díbyeke:

—¿A ími tehdújuco teene íjcyooji wáyeéévejcóóji tsaate chémémeke mebohítsóiyóne?

11 Áánéllihyéne neebe diityéke:

—¿Aca wáyeéévejcóóji ámuha jééú obééjja wáhyéjú pañévu áákityéébeke tsá ámuha meíjchívyétsóityuróne? Muurá ámuha meíjchívyétsóiyáhi.

12 ¡Aanéjii awáa muurá diibye obééjja wájyúmeíñé ehniíñevu míamúnaa wájyúmeíhi! Aane muurá tsá muhdú tene néétu wáyeéévejcóóji ímiááné íjcyane meméénune.

13 Ehdúu diityéké íñétsihdyu neebe díbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Ahdújucoo díbye cújúúvénemáyé téhojtsi ímjpyeténe.

14 Átsihdyúu paritséomú ípyéénemáhhjáa píyácójcatsí muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe.

Jetsóó méénuíñé tsúúccajátújuco némeíñe

15 Aané iwáájácúne péjúcoóbe. Áabekée mítyane míamúnaa úráávyémedítýú chéméméhjike bóhíitsoóbe.

16 Áánemáa diityéké bójicyuube ditye muuca iúúbállétuki.

17 Ehdúu diityéké bójicyuube Píivyéébé ihjýú uubálle múnáajpíhjáa Itsaía díbyedítýú illu néhdújuco:

18 Áánu ímí táwákimyéí méénuhjicyáá téénevu o pícyoóbe. Áábeke o wáýúnéllii ó imjýúú díbyedi. Áánéllii Táapííchó díbyé pañévu ó pícyoó tééne piáábori dibye pámeekéré míamúnáake iúúbálle muhdú táijtsaméí íjcyane.

19 Aabe tsá 'mityáhmítýá' íhjúvátýú míamúnáama.

20 Áhdure tsá idáátsóméhjike dibye éhdíiválléitýúne. Áhdure íhtsútúnetu cahcújtsótú pañe cahcújtsóromedítýú tsá dibye 'óvíjyacóóme' nééitýúne. Ehdú páneere ímjýpetétsóibye íavyéjuutéijyu.

21 Áábedívú paméva míamúnaaré cátsípááveéhi. Ehdúhjáa Píivyéébé ihjýú uubálle múnáajpi Itsaía Jetsóodítýú nééhií.

Jetsóoke Naavéné piabóné tsaate nééneé
(Mc 3.20-30; Rc 11.14-23; 12.10)

22 Áábe éllévúu tsáápiikye tsivámé naavéné ípañe íjcyáábeke. Aabée íhjúvátuube íjcyaae idyé tsá hállúvatúne. Áábekeé Jetsóó ímjýpetétsóobe tsúúca íhjúvái. Áhdurée hállúvájúcoóbe.

23 Ááneríi tétsihyi íjcyame iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá díibyéjuco áánu Dabíiúvúj tsíménémúhaabe Crijóto íjcyatú éhneváa tsááiibye?

24 Ehdúu tsaate nééne paritséomú illéébóne néjcatsíhi:

—Aadi muurá naavémuke waagóohjicyá míamúnáá pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóó piááboneríye.

25 Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne nééhií:

—Muurá tsané avyéjupte tsajjítóré íjtsámeitýumé ímityúné idyáíivéjcatsíñe ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure tsája múnáa ímityúné idyáíivéjcatsíñe ílluréjuco wáchájánújcatsíñe.

26 Ahdu nééne ¿aca muhdú íivane Naavéné íhyájkíyé íjcyáábeke tsíjpiikye waagóóiyáhi? Muurá tehdu imyéenuca ílluréjuco dibye íavyéjú újónéjtsóiyóne.

27 Aane muurá ámuha menéé Betsebóó piááboríyé díbyeéjté naavémuke o wáágóohjicyáne. Áánétúhaca ¿múúbé piáábori ámuhá mamýmú waagóohjicyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menééitýuró Betsebóó piáábori ditye wáágóohjicyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu óhdítýu meihjúváváni.

28 Muurá ihdyu Píivyéébé Apííchó oke piááboneri ó waagóohjicyá naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha mewáájácúro tsúúca díbyé avyéjú ííñújiri ámúhama íjcyájucóóne.

29 Tsá muurá tsáapi éhné díbyé já pañétú múha tsájtyéitýuró díbyeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá ihdyu díbyeke tujkénú íbóáyoca botsíi tsajtyéiyómé díbye éhne. Árónáa tsáháubá muurá dibye ihñe múhdivú íhvéjtsóitýuróne. Ahdu íivane tsá Naavéné oke piááboítýuró díbye hájkímuke o wáámíuki.

30 Muurá oke ipíaabóné ímíllétúmé táwákímyéí íllure ímíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjé íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsohíjcyáhi.

31-32 Muurá panévaré ímityúné míamúnaa méénuhíjcyáronéhí Píívyéébe ábáííveé díityédí ídáátsóvénema. Áhdure íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévébedityú ímityúné íhjúvárómedi ídáátsóvéíbye. Áánetu íhdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhjúvahíjcyámedi tsá díbye múíjyú ídáátsóvéityúne.

*Íñéévalu méwaajácú keehé ímíááhé íjcyane
(Rc 6.43-45)*

33 Muurá bajtsóháñetu ímíááhé ímí neeváhi. Áánetu átéréehé tsá ímí néévatúne. Ááneturé méwaajácú keehé ímíááhé íjcyane.

34 Ahdu ívane çímíáámejívá ámuha ímí méíhjúváíyá íñímíyémúeméjteré ámuha meíjcyame? Muurá ímityúné íííbúwá pañe íjcyámedityú téenere íjchívyéhi.

35 Muurá ímíáábé ímíáánéré íhjúvú ímíá íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco. Áánetu ímityuube ímityúnéré íhjúvú ímityúné íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco.

36 Aane muurá pámeere míamúnaa úúbállé Píívyéébeke muhdú íhjúvahíjcyanéhí díbye páneere muhdú ditye ícyahíjcyané díityémá ímíbájhócoóca.

37 Muurá tsáápiitsámá ímíbájhóíbye muhdú ditye íhjúvahíjcyádújuco. Ímíáánéré íhjúvahíjcyámé hallurí tsá íná íjcyáityúne. Áánetu ímityúné íhjúvahíjcyámé ícúbáhráméíhi. Ehdúu Jetsóó néé parítsóomuke.

*Míamúnaa Jetsóoke néé díbye méénuráityuróné ímyéénuki
(Mc 8.12; Rc 11.29-32)*

38 Aaméé tsiíñe taúhbájú uwáábojtémá Jetsóo éllevu itsááne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, cána bo méénuráityuróné meenu muha maájtyúmíne menéé ímíááné dííbyéjuco Críjto Pájtyetétsoobe u íjcyane.

39 Áánéllíihyéé neébe:

—çíveekí ámuha méimíllé teene o méénune ámuha mecáhcújtsokíjívári? Óvíi íhdyu Píívyéébé íhjúvú uubálle múnáajpí Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú dííbyéjuco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

40 Muuráhjáa amóóbé pañe téhí déjúcori íjcyaaabe 3 coojíva. Ahdu muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke ditye cúúuube íñíjúi pañe 3 coojívá o íjcyátsíhdyu tsiíñe ó bóhíhi.

41 Aane muurá Níínibé cóomi múnáa ámúhadívú néétsoó íñe ícyooca íjcyané míamúnaa ámuha mecáhcútsóhíjcyátúmedívú Píívyéébe míamúnaa muhdú ícyahíjcyané ímíbájhócoóca. Muuráhjáa técoomí múnáa dííbye Jonáaúvú úwaabóné ícyáhcújtsóne ímíbaavyé ímityúné ícyahíjcyánetu. Áánáa dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe ámúhake o úwááboróné çíveekí tsá ámuha oke mecáhcútsóhíjcyatúne?

42 Áhdure tsáápille tsiíñe íñíjúi múnáalle ámúhadívú néétsoóhi. Muuráhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó úwaabóné íllééboki. Aalléé muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe o úwaabóné çíveekí tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatúne?

*Ípyée ijchívyémé pañévú tsiíñe naavéné óómiñe
(Rc 11.14-26)*

⁴³ Muurá naavéné tsaate pañétú ijchívyeebe pehíjcyá ijcyáitsíí néhcoobére. Aabe ijcyáiyotsíí íajtyúmítúnéllíi illu íjtsámeihí: “Tsiíñe éhne biwáábé pañévúré ó óómií ópée o íjchívyéébé pañévú.”

⁴⁴ Ahdújuco muurá óómiibe ajtyumíváné diibe ípyée ijchívyéébeke imíwu pevéebe éhne múu jaa llíyahdu néébeke.

⁴⁵ Áánéllíi múune nahbévaabe tsijtye 7-meváké éhniíñevu ímityúmeke di-ityémá tsiíñe iúcaáve dííbyé pañévú. Áábeke muurá íhdée ícúbáhráné éhniíñevu ícúbáhraábe. Ehdu muurá ímityúmé íjcyame ídátsó ícúbáhráméihí.

*Jetsóoke tsiíju dííbyé nahbémuma íjcutérone
(Mc 3.31-35; Rc 8.19-21)*

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó íhjuvánáa íñahbémú tsiíjuma dííbye éllevu tsáame wajtsí tétsihvu áachívu. Aamée imíllé íhjuváné dííbyema.

⁴⁷ Aanée tsaate úúballé dííbyeke. Néémépeé:

—Áátýe éhtsíhyi áachi díñahbémú díítsíjuma íjcyamévá imíllé úuma íhjuváne.

⁴⁸ Árónaacáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé táatsíjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

⁴⁹ Ehdúu ínétsihdyu múúhake úúbácyunúúbéré néehíí:

—Áánerá téhdure ámuha pámeere wahárómu, táñahbémú, táñaallémú, méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha meijcyame.

⁵⁰ Muurá Llihíyó níjkyéjiri íjcyáábeke cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímiááné tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, wahárómu.

13

*Tsaapi bájtsónetu íjcyáné uwááboju
(Mc 4.1-9; Rc 8.4-8)*

¹ Ehdúu Jetsóó diityéké nétsihdyu muha dííbyema meijcyájatu mepéé únéú úníúvu.

² Átsihíyí muha meijcyánáa idyé mítyane míamúnaa píhcyavéjucóó dííbyedívu. Aamée téhíwájú hallurí íjcyánáa mííne pañévú úcaáveébe.

³ Aabée téémí pañétú diityéké mítyane panévatu iúwaabóné úúbállehíjcyá tsíménéhjitu. Téjyúu tsaapi bájtsónetu uwááboobe illu úúballéhi:

—Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígoúúhá bájtsóobe íllure wáwárajcói.

⁴ Aanéhjáa díbye wáwárajcónetu tsáuhji juuváj píñévú dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Ááné tsiúhíhjáa néwayúúné raahóvú dójcoúhjí ícúíwuúré ííñé tétsii ííñu imíchi íjcyátúnéllíihye.

⁶ Áróhiibájíhjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeríyé tébajkyéjí íjcyánéllíihye.

⁷ Ááné tsiúhíhjáa tshuji íjcyátsihvu dójcone hallúvú tene wááméneneri ííñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa íhdyu tsáuhji dojco ímíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa ímíwu píívyénetu tsáhiibájí neevá mítyane. Ááné tsihíibájíhjáa líííñevúré neeváhi. Ááné líííñevurécóhjáa tsíhiibájí néévane.

⁹ Aane íhdyu óví lílébome icyáhcujtsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó íuwáábó tühútsohjýcýne
(Mc 4.10-12; Rc 8.9-10)

¹⁰ Ehdúu díbye neénéllii muha dífbyeke menéehii:

—¿Aca íveeki tsíemenetu ú úúbállehjícyá u úwaabóne?

¹¹ Áánélliihyé múuhakye neébe:

—Muurá ihdyu ehdu ó úwáabohjícyá Píívyéébe ámuhakye iwáájácútso muhdú íavyéjú íjcyanevu. Áánetu oke cáhcújtsótúmeke tsá díbye wáájácútsotú téénevu eene ámuhakye iwáájácútsódu.

¹² Muurá ímiáájú imíllémedívú bóhówájtsóiibye éhníínevu díyte iwáájácuki. Áánetu teene imíllétúmedívú tsá díbye bóhówájcaáyoítýúne. Tsáijyu múu áyánéwu díyte wáájácúroné muurá íllure dojtúcuúiibye díityédítýu.

¹³ Ehdu neénéllii muurá o úwaabóné tsíemenéhjitu ó úúbállehjícyáhi. Muurá o úwaabóné lléébójúcooromé ícyahjícyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyúmíjúcooromé ícyahjícyá ájtyúmítúmeúvúdu.

¹⁴ Ehdu ícyahjícyámé Píívyéébé ihjýú uubálle múnáajpíi Itsaía íllu néhdújuco: Uwáábó lléébójúcooromé tsá cáhcújtsóitýúne. Áhdure íájtyumíjúcooróné tsá díyte wáájácúitýúne.

¹⁵ Díyte íjtsameí ímí neétúnéllii tsá díyte ímííneúvú lléébohjícyatýúne. Aame ícyahjícyá wáájácúmeítýúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu. Aamejííva tehdu óhdi íjyácunúmekéjii ó ímíjpyetétsóiyáhi.

Ehdúu neebe Itsaía.

¹⁶ Áánetu ihdyu ímí ámuha melléébónéllii tsúúca méwaajácú íná tene neéiyóne. Áhdure muurá ámuha maájtyumíné tsúúca méwaajácú íná íjcyane. Áánéllii ihdyu méimíjyúú tééneri.

¹⁷ Muuráhjáa éjyuuúvú íjcyame Píívyéébé ihjýú uubálle múnáama tsijtye Píívyéébeke úráavyehjícyámé imíllehjícyará íájtyumíné ííne ícyooca tsúúca ámuha maájtyumíne. Áronáacáa tsá téijyu díityédívú tene ajtyúmídú néétune. Áhdurée imíllehjícyarómé illéébone ííne ícyooca ámuhakye o úwáabohjícyáné uwááboju. Áronáacáa tsáhái téijyu tene bóhówáávetúne.

Tsaapi bájtsónetu úuwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mc 4.13-20; Rc 8.11-15)

¹⁸ Cáhawáa ímííneúvú meíjtsó bajtsó múnáájpídítýú íjcyáné uwááboju íná neéiyóne o bóhówajtsóne.

¹⁹ Muurá níjyékéjiri íjcyabe Píívyéébé avyéjuto íjcyáné uwááboju tsaate lléébójúcooróné Naavéné díityédívú mütátsohjícyáhi. Aane neéiyóné eene juuváj píínévúhjáa dójcoúhjí coomímú méhdóje.

²⁰⁻²¹ Áánetu teene illéébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhdúváré neéne mávaríjchojúúné íjcyanéhjí íáábucújúcoótúnetu ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aane neéiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcoúhjí ímíwu íííneróné núhbá allóocori chémene. Ehdu muurá patyéhijcyáné ímí cáhcújtsótúmema.

²² Áánetu tsaate tsúúca ímí tééne uwááboju llééborómé mítyane íjii avyéjuriyé itsúúrameííneíllii ténejcu ábájíívehjícyáhi. Aane neéiyóné eene tsuhjí pañévúhjáa dójcoúhjí íííneróné íllure dúhcúvaténe.

²³ Áánetu ihdyu íjcyámé tsaate teene illéébone cáhcujtsómé ímí tehdujuco úráavyehjícyáme. Aame muurá eene ímíwuúhjáa íííuji nétsihvu dójcoúhjí

ííñedu. Áámedityú ijcyámé tsaate éhniíñevu ímí Píívyéébeke úráávyehíjcyámé eenéhjáa teene trígóhiibáné ímíwu píívyene mítyane néévadu néémeé. Áánetu ijcyámé tsaate ihtsútáwu ímí Píívyéébeke úráávyehíjcyámé eenéhjáa líííñevúré nééváhiibájídú néémeé. Áámedityúí muurá ijcyámé tsaate díityé líííñevúréjuco úraavyémé eenéhjáa máihtsúnéré nééváhiibájídú néémeé. Ehdúu Jetsóó bóhówajtsó bajtsó múnáájpidityú íjcyáné uwááboju.

Trígójí pañé bñvatu íjcyáné uwááboju

²⁴ Téhdurée tsiíñe úwááboobe tsaapi úmíihe bajtsónetu. Neebépeé:

—Muurá Píívyéébé avyéjú tsaapíhjáa úmíihe bajtsojédu.

²⁵ Dibyéhjáa íbajtsóje ne oómíñe déjuvu tsaapi dííbyeke múnáátsohíjcyaa be bajtsoje bíiva trígo díbye bajtsóné raahóri.

²⁶ Aanéhjáa keemévé teene ímiááné ikyéémévéne nééváné tujkéveríye.

²⁷ Aanéhjáa díibye tépallí aabájáábé únú múnáa íúújéje neé dííbyeke:

—Ávyéjúubej, ááneráhjáa ímiáánéré méúmihe mebajtsónáa ζkiátú íjcyane bíiva ííñe tééné raahóri?

²⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tsaapiubá oke múnáátsohíjcyaa be ehdu meenúhi. Áánéllíihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Cána muha mewáámíuki. ζMityá óví íjcyáne?

²⁹ Ehdúhjáa dítye néénéllíi neébe:

—Tsáháá. Muurá ámuha teene metabáhcyóhajchíí bajtsóháñé ámuha métútávajtsoóhi.

³⁰ Áánéllíi ihdyu óvíjyucóí meíhvéjtsoíñé tsanéécú ikyééméveki. Tsanéérei teene ímiááne néévá maááhívétsócooca ámúhake ó neé ámuha metabahcyóné pájtsuuhójí mechíjchu mecóvajtsoki. Áánetu ihdyu ímiááne maááhívétsóne ímíñevúvú mépícyoóhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi úmíihe bajtsónetu.

Mojtáátsá neeváúwútu íjcyáné uwááboju

(Mc 4.30-32; Rc 13.18-19)

³¹ Áhdurée tsiíñe úwááboobe ‘mojtáátsa’ némeíñe uméhetu. Neebépeé:

—Téhdure idyé muurá Píívyéébé avyéjú ehne múúne ‘mojtáátsa’ némeíñe neeváúwu tsaapi bajtsone íñe ímíjyau ávyétá mityáhé kéémevédu.

³² Muurá panévá neváúúne líííñevúré íjcyaróúwútu ííñehe keemévé panévá bajtsóhéne éhniíñevu bájú uméhedúhe. Ááhe pañevú muurá wahpéjté íjcyóváhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó mojtáátsáhetu.

Pááá ooríchetu íjcyáné uwááboju

(Rc 13.20-21)

³³ Téhdurée pááá ooríchetu úwááboobe neéhií:

—Muurá tsáápille haríínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyánéwu tééné ooríchetu pícyooróné páneeréjuco óórichódú idyé teene Píívyéébé avyéju.

Jetsóó úwaaabóné tsíménéhjitu úúbálléhíjcyáne

(Mc 4.33-34)

³⁴ Ehdúu Jetsóó tsíménéhjitu úúbállénej téeveri úwáábohíjcyá míamúnáake ímíñevúvú iwáájácútso íná úwááboju nééiyóne. Tsáháa díbye pevénéré úwáábohíjcyatúne.

35 Ehdúu úwáábohíjcyaaabe Píívyéébé ihjyú uubállé múnáajpíhijyáa illu néhdújuco:

Muurá tsíeménéhijitu o úúbállénej tééveri ó waajácútsoó táuwááboju iná nééiyóne. Muurá ó bóhówájtsóo íñée íñújima páneere Píívyéébe ípívyéjtsóijyújuco íjcyaronéhjí múha wáajácútunéhjí.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyú uubállé múnáajpi néhdújuco Jetsóó úwáábohíjcyané tsíeménéhijitu.

Büvátú íjcyané uwááboju Jetsóó bóhówajtsóne

36 Átsihdyúu illuréjuco míamúnáake ípítyájcóne dibye ááhivu pééneé. Áhullévúu muha dííbyeke menéehíi:

—Áyu cána múúhadívú bóhowájtsó úmihé pañe büva íjcyánetu íjcyané uwááboju iná nééiyóne.

37 Áánéllihyée múúhakyé neébe:

—Eene ímiá bájtsó bájtsóobe muurá oo Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe.

38 Áánetu teene úmihé ‘páneere íñújiri míamúnaa íjcyane’ nééiyóne. Muurá eene ímiá bájtsó Píívyéébé avyéjéjte íjcyane nééiyóne. Áánetu büva ‘Naavéné icyanéjcuríyé íjcyané míamúnaa íjcyane’ nééiyóne.

39 Áánetu eene tépallí múnáajpikye imúnáajtsóne büva bájtsóobe muurá páñetu díibye Naavéne. Áánetu ‘íñe íñújima páneere illuréjuco níjkévaíñé’ nééiyóné eene bajtsóháñé ááhívétsómeíñe. Áánetu diitye eene bajtsóháñé ááhívétsómé ‘níjkyéji múnaa íjcyane’ nééiyóne.

40 Muurá éhne múúne úmihé pañe büva mepíhñune mecóvajtsoódú pajtyéíñe diitye Naavéné icyanéjcuéjtéma. Aame wágoóóvee cúújúwá pañevú íñe íñújiri múhdurá míamúnaa ícyahíjcyané diityémá níjkévacooca.

41 Muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe ó táúhbaá tahñéjte níjkyéji múnáake ditye íhdyúétsihvu ípíhijyúcu diitye ímítyúmeke táavyéjéjteké ímítyúnejcúvú íbúwátsohíjcyámeke.

42 Áameke cúújúwá pañevú ditye wájojcómé tééwá pañe íjcyame íhwáñeene ííhdóne taá íícúbáhrámeíñeri.

43 Áánetu ihdyu Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyámé dííbyé avyéjé pañe íjcyame cádiúcunuú éhne múúne nuhba cóójiejpi ájchúcunúdu. Aane ihdyu óvíi ámúhadítýú llééboime icyáhcuíjtsóne tehdu íjcyáhi.

Ímíwu nééné tsíeménetu íjcyané uwááboju

44 Téhdure idyé Píívyéébé avyéjé illuú:

—Tsaapíi tsátsii íñújí pañe ávyetá mítyané wájuúmeíñe tsíeméné íájtyumíné tétsihvuré íhvétsoíñúhi. Ááneríi ímíjyúúvéne páneere ítsíeméné íñáhjíhénúne dsíídsima tétsii íñúji áhdoobe íiyéjuco téénema íjcyaki.

Ímíwu nééné newáyuútu íjcyané uwááboju

45 Téhdure muurá Píívyéébé avyéjé éhne múúne tsaapi náhjíhe múnáajpi ímíwu nééné newáyuúné mítyane áhdótsámeíúhjí néhcohíjcyádu.

46 Aabe muurá tsau íájtyúmicoooca páneere ítsíeméné íñáhjíhénúne dsíídsima teu ahdóhi.

Tsínucóóhotu íjcyané uwááboju

47 Téh dure Píivýéébé avyéjú éhne múúne tsíínúuri amómeke meújcuđu.

48 Muurá múúne tsínú múnaa ítsínúúmeke técoohóríyé téhí úníúvú itsájtyéne pihcyú ímiá amómeke. Áanetu doorátujtéké ílluréjucu ditye wámiúúne.

49 Ehđu muurá pajtyéíñe míamúnáama Píivýéébe páneere ííñuji níjkévátsoóoca. Muurá níjkyéji múnaa dówajcároó ímiáámedityú ímityúmeke.

50 Áameke cúújúwá pañévu ditye wájojómé tééwá pañe íjcyame íhwañeene ííhdóne taá ícúbáhrámeíñeri.

Béhnéma tsúúccáanéécú ímíwu nénéécutu íjcyáné uwááboju

51 Ehdúu Jetsóó íúwáábóné níjcautu néé múúhakey:

—¿A ícyooca ámuha mélléebójucóó íñná nééíyóné o úwáábohíjcyáne? Áánéllíihyée muha menéé:

—Ééé Ávyéjuúbej, ímí muha mélléebó ícyooca íñná tene nééíyóne.

52 Áánéllíihyée neebe múúhakey:

—Muuráhjáa tujkénúene Píivýéébé taúhbaju úwáábohíjcyámema ícyooca tsúúca íjcyáné míñéecu uwáábó íhdéénema béhne Píivýéébé avyéjutu íjcyane. Aane muurá teene íhdéene Píivýéébé waajácúháámí pañe íjcyáhi. Áanetu íñe béhne ámuhádivú ó bóhówátsohíjcyáhi.

Jetsóó Natsaréeri úwaabóne
(Mc 6.1-6; Rc 4.16-30)

53 Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu íúúbállénej tééveri íúwaabóné níjkevádú muha mepéé tétsihdyu.

54 Aamée muha méúújeté Natsaréevu díbyée píivýécoomívu. Ájyúu idyé úwaabójúcoobe tétsíi múnáake pihcyáávájá pañévu. Áábedíi íúllévenúne néjcatsímye:

—¿Aca kíátú aabye íújcúné waajácuri panévaré méénúráityúronéhjí méénuhíjcyáhi?

55 ¿Aca tsá éhne aabye úméhewááné wákimyéi múnáájpi hajchi íjcyatúne? ¿Aca tsá éhne tsiiju Maaríá íjcyatúne? Muurá dílbyé nahbémú Jacóóboo, Jotséee, Tsimóoo, Jóódaá, éhdume.

56 Áhdure muurá íñaallémú íchihyi. Aabéjii muhdú ¿kiátú waajácú ehđu nénehji múu méénune?

57 Ehdúhjáa dílbyedityú íñééne tsá ditye cáhcútsohíjcyatú díbye díityéké úwáábohíjcyaróne. Áámekée neébe:

—Tsiytye muurá íhdyu avyéjuullé Píivýéébé íhjúu uubálle múnáájpiíkye. Áanetu íhyájkímú íjcyarómé tsá ávyéjúúllétú dílbyeke.

58 Ehdúu dílbyeke ditye cáhcútsohíjcyatúnéllíi tsá éhniíñevu díbye méénújúcootú méénúráityúronéhjí tétsihvu.

14

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjivéne
(Mc 6.14-29; Rc 9.7-9)

1 Aanéhjáa dílbyedityú tsaate úúballé Gariréa ííñújí avyéjuube Heróódeke.

2 Áánéllíihyéhjáa neebe íúnú múnáake:

—Tsáijyu múúne tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bohíhíí. Téénéllíi muurá eene píivýéetebe méénúráityúronéhjí ímyéénune.

³ Diibyée muurá Heróódé nééjuri dsíjívetsómé Jóáákeé. Muuráhjáa díbyedívú iékéévetsóne úwááñéhiyi ichíjchútsóóbedívú cuvéhoojánútsóobe. Ehdúhjáa méénuube íñahbe Perípé taaba Herodíá díbyemáyéjuco íjcyalle nééjuri.

⁴ Diibyhjáa Heróódeke íllu nehíjcyaae Jóáa íñáhbé táábama díbye íjcyánetu: —Tsá muurá tene ímityú díñáhbé táábake u táábaváne.

⁵ Ehdúhjáa díbye néhíjcyané hallútú imílléroobe téjyúrējuco idsíjívetsóné díbyeke. Áronáacáhjáa nuhnéveebe Pívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi díbye íjcyane iwáájácúne míamúnaa díbyeke ávyejúúllehíjcyánéllíihye.

⁶ Ájyúhjáa ítsímávajcóójí úújeténéllí díbye Heróódé wáñehjívátéhi. Ááné pañéhjáa ídsidúelle Herodíá ajoyúwá wahtsí pámeere úúbámýé úmíwávu. Aanéhjáa díbyeke ávyéta ímí pájtyéneri ímíjyúúveebe mítyane.

⁷ Áánéllíihyéhjáa dífilleke neebe íiná dille díbyeke táúmeíñevu íájcuíñé ímíááné állítyuubére.

⁸ Áánéllíihyéhjáa tsíju úwaabódújuco dille nééne díbyeke:

—Ó imíllé oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáa nívaúvú bohtájiri.

⁹ Ehdúhjáa dille nééne kímóhcó díbyeke pajtyéráhi. Áronáacáhjáa íállítyúné díbye nééne pámeere díbyé uubámýé lléébójúcóónéllíi tehdu méénuúbe.

¹⁰ Aabéhjáa tsúuca tsaatéke wallóó díbye Jóáa cuvéhóójari íjcyáábeke dítye ikípíyuúcuté íñíwau.

¹¹ Ahdújucóhjáa pééme ikípíyuúcjueu tsívane bohtájiri. Ááuvúhjáa ajcúmé dílle bádsíjcájake. Ááuvúhjáa ájculle tsíjjuke.

¹² Áánéllíihyéhjáa dífbyeúvú mamýémú tsáame dífbyeúvú íitémeho újucújene cuuúhi. Átsihdúhjáa Jetsóo élleu ípyééne úúballémé ehdu Jóááke tene pájtyene.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mc 6.30-44; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

¹³ Átsihdúu muha mepéé mñneri tsíhyullévú múha íjcyátúhullévú múúhaye meíjcyároki. Áronáacáhjáa tsúuca míamúnaa waajácújucoó kíavú muha mepééneé. Áhullévújucóhjáa dítye péécunúné íjchityu pacóómivá múnáare.

¹⁴ Aanée téhullévú muha meúújeténáa mñné pañétú Jetsóó íjchívyeebe íitécunú tétsihyíjyuco míamúnáácóbaúvú íjcyane. Áámedíi ídáátsóvéne bóhítsóobe chéméméhjikhéhjáa dítye tsájtyémeke.

¹⁵ Ájyúu tsúuca cuvéhéréjuco tene néénéllíi muha menéé dífbyeke:

—Tsúuca cuvéhéréjuco teene múubará íjcyátútsihyi meíjcyánááca. Ílluréjuco wallo íjtyéke íchíj pñhíri íjcyájáhji múnáadítýú tsíeméné újucune dítye ímájchoki. Muurá tsá ímájchoma dítye íjcyatúne.

¹⁶ Áánéllíihyée neebe múúhake:

—Ívéemekéami ó wáalloój. Ámuháyé bo mémajchótsoj.

¹⁷ Áánéllíihyée muha menéé dífbyeke:

—Áronáa méhdi tsáhojtsíhovaré páahónema mítyétsiye amóóbemútsi.

¹⁸ Áánéllíihyée neebe múúhake:

—Áyu cána metsívaj.

19 Ehdúu múúhake iñéene diityéké neebe ditye iáhcúbaki. Átsihdyúu teene páahóóné amóóbemútsima iékéévéne téhdújtsoobe Píivýéébeke cáámevu icyárúúvénema. Áánemáa teene idyóhdáhínunévú múúhake dibye ájcune muha méwajtú pámeekére.

20 Aanée muha memájchónetu pámeere méoovéhi. Áánetúu coéváné 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

21 Aamée eene diityémá muha memájchome wajpíímúré 5,000-mevábáhjáa walléemuháñema tsiime éévémeityúrónááca.

Nújpácýó hallúrí Jetsóó úllene
(Mc 6.45-52; Ja 6.16-21)

22 Ááné boonétúu Jetsóó múúhake néé muha dílbyé ihde mǎneri mepájtye tsíñejcúeúvú díbyéi miamúnáake pítýájcóné hajchóta.

23 Aabéhjáa diityéké ipítýájcótsihdyu péé iye múha íjcyátúhullévú cámeéhbaúvú Píivýéébema iihjyúvaki. Aabéhjáa íjyunú téhullévú.

24 Áánáacáa muha tsúuca pǎínéuríjyucó meíjcyánáa ávyétá ihnáhó kíjyébama nohji múúhake wájojcóhi.

25 Aamékýée muha mepéépiñáa cóóji pañévú diibyéhjáa Jetsóó tsájucóó múúhá tujkétetu nújpácýó hallúrí úlleebére.

26 Áábekée muha maájtyúmíne meíllityéne menéjcatsíhi:

—íÁyúúj, naavénécobábá bo eene aabye tsáá métujkétetuj!

27 Árónáacáa neebe múúhake:

—íMéíllityédíñe, oóre!

28 Áánélliihyée Péédoro néé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, áyu cána ímiááné diibyéjuco u íjcyáhajchíí o péé diéllevu ehdu nújpácýó hallúrí.

29 Áánélliihyée neébe:

—Cáhawáá dichaj.

Ahdújucóó Péédoro mǎnetu nítyeíñúné nújpácýó hallúrí úlleebéré dílbye éllevu.

30 Árónáacáa kíjyeba ávyétá ihnáhó néeneri íllityéne ílluréjuco díbye búuuvéne. Aabée dílbyedi wáníjcyámeílbyé nééhíí:

—íÁvyéjuúbej, oke ihdyu pájtyetétso!

31 Áánélliihyée íhyójtsitu iékéévéébeke neébe:

—íAca íveekí tsá oke ímí u cáhcújtsotúne?

32 Aamútsíi mǎné pañévú úcáávénáa tsúuca kíjyeba íhvetéhi.

33 Áijyúu pámeere téémí pañe muha meíjcyame Jetsóó líiñévú memíhmóúbáné menééhíí:

—Ímiáánéjucóoha ihdyu Píivýéébe Hajchi uu.

Chéméméhjike Jetsóó bóhútsóné Genetsarée iñúñjiri
(Mc 6.53-56)

34 Ehdúu muha úneu mepájtyeme méúújeté Genetsarée iñúñjivu.

35 Aanée tétsíi múnaa Jetsóoke iwáájácúne úúballé pahúllévare tééné iñúñji múnáake. Aamée tsívahíjcyá chéméméhjike díbye íbóhútsoki.

36 Aamée dílbyeke néé íwajyámúbávúré díbye idyómájcótsó íbóhúiki. Ahdújucóó ímiááné dílbyeke íwajyámutu dómajcóméjuco bóhíhíjcyáne.

15

*Ímichi ìná míamúnáake tútávajtsóne
(Mc 7.1-23)*

¹ Áhdurée tsáijyu Jerotsaréetu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jetsóo éllevu itsááne néé dííbyeke:

—¿Aca íveekí dímamyé mú tsá méénuhíjcyatú méihdé múnáaúvúu úwáábohíjcyádu?

² Tsá muurá ditye nítyámeihíjcyatú imájchóíñé ihde Píívyéébé úmíwávú múúne meímíbájhómeíñé meméénune.

³ Áánéllihyéé neebe díityéke:

—Árónáa muurá téhdure Píívyéébé taúhbaju nééne tsá ámuha melléébohíjcyatú ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánéllihyé.

⁴ Muurá dííbyé taúhbaju nééhií: “Ámúháj caanímuke múu iwájyúne avyéjuulléhi. Áánetu íllure cáanímuke tútávátsohíjcyámé ihdyu óvi dsíjívéhi.”

⁵ Ehdú muurá tene néérónáa ámuha tsíñejcúvúré méúwáábohíjcyáhi. Muurá ámuha ménehíjcyá tsaapívá cáánímútsikye ípiaabóné ímíllétúhájchíí nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámúhtsikye o píaabóne. Muurá ámúhtsikye o píáábóiyódu íivane Píívyéébekeeréjucó o íícuvéne.”

⁶ Aanévá ehdu íhjúváróobé hallúrí tsá ìná íjcyatú díityétsikye díbye píáábótúrónáaáca. Ehdú muurá ámuha méúwáábohíjcyáhi. Aame muurá ámuha Píívyéébé taúhbaju íllure méwaagóohíjcyá ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánéllihyé.

⁷ Ímiáámeúvúdu ámuha méicyahíjcyá bañú múnaa ámuha meíjcyame. Muuráhjáa ímiáánejuco Píívyéébé íhjúu uubálle múnáajpi Itsaía ámúhadítýú nééneé:

⁸ Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta ííbúuri oke ditye ávyéjútsohíjcyatúne.

⁹ Íllure íállíñe oke duurúvahíjcyáme. Aame iye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úráávyehíjcyá pánehíjdu tátyaúhbajúúné iúráávyéúvúdu.

¹⁰ Ehdúu íñétsihdyu Jetsóó tsiíñe pámeere tétsii íjcyámeke nééhií:

—Ímíñeúvú mélleebúacunúó ìná nééiyóné ámúhake o nééíñe ámuha mewáájácuki.

¹¹ Muurá panévare míamúnaa óóvene tsá díityéké tútávajtsótúne. Muurá íhdyu díityé ííbúvá déjúcoturé ímítyúné íjtsaméí tsááne díityéké tútávajtsóhi.

¹² Ehdúu díbye nééneéllii muha dííbyeke menééhií:

—¿Aca ú waajácúrá eene ehdu u nééne aatye paritséómuke ávyéta tsaríyé pájtyene?

¹³ Áánéllihyéé neebe múúhake:

—Muurá múúne úmíhé pañétú mépée mebájtsótúné uméhé ííñehe metábahjúcúne méwaagóóhi. Ehdú muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Llihíyó avyéjéjte íjcyatúmé ímítyú ícyahíjcyámé wágóóóveéhi.

¹⁴ Áeméjté íjcyámedi tsá méíícúvéityuróne. Muurá éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu tsá ditye wáájácúmeítyúne. Muurá tsahdúré hállúvatúmé íjcyame tsátyéjcatsíyómé tsaméhíjucó áákityéiyóné wáhyéju dííváné pañévu. Ahdu muurá díitye. Ehdúu Jetsóó nééhií.

15 Átsihdyúu Péédoro néé dífbyeke:

—Áyu cána bo múúhadívú bóhowájtso peiyené u nééné uwááboju iná neéiyóne.

16 Áánélliihyée neébe:

—¿Aca ihdyu eene ámuha meijcyarómé tsá mewáájacutú iná tene neéiyóne?

17 Muurá panévare meóóvehíjcyanéhi pevénéré méjpiítu pajtyéhi.

18 Áánetu ihdyu míamúnáá ííbúwá déjúcoturé ímityúné íjtsaméi tsáane diityéké tútávajtsóhi.

19 Muurá diityé ííbúwá déjúcotu ichívyehíjcyané panévare ímityúné íjtsaméi illuúne: Ditye dsíjívetsócatsíhíjcyanéhi, ditye íhdícýámema dómácócatsíhíjcyanéhi, ditye nánícýatsíhíjcyanéhi, ditye állícýatsíhíjcyanéhi, ditye tsíjtyedi néhni íhíjyúvahíjcyanéhi.

20 Énehji ihdyu diityéké tútávajtsóhi. Tsá eene Píívyéébe úmíwávú ímíbájchoméiyóné íhyójtine níjtyámeityúmé májchone diityéké tútávajtsotúne. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

*Tsííñé íiñúji múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne
(Mc 7.24-30)*

21 Átsihdyúu muha mepéé Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícýú íjcyané íiñújívú.

22 Átsihíhíjyáa íjcyalle Canáa múnáalle Jetsóó éllevu tsáá illu wáníjcyámeíllére:

—Ávyéjuúbej, Dabíúvúj tsíménémúhaabe u íjcyáabej, óhdi ihdyu dídaatsóve. Ájyúwa naavéné ípañe íjcyalle ávyetá íhnáhó ícúbáhrámeíhi.

23 Ehdúu dille néerónáa tsá díbye iná néetu dílleke. Áánélliihyée muha dífbyeke menéehíi:

—Áálleke píáábó dille íóómiki. Íjyévé medéjutu wáníjcyámeílléré tsááhií.

24 Áánélliihyée neébe:

—Tsáháa tsíjtye múnáa jodíómú íjcyátúmeke o píáábo o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke wallóo íjraéémuke o píáábo éhne múúne obééjámú míjtađu neémeke.

25 Ehdúu Jetsóó néerónáa ídátsójkímeyéílléré dífbyé lliíñévú ímímóúúvéne neéehíi:

—ÍÁvyéjuúbej, árónáa óvíjyucó ihdyu oke píáábo!

26 Árónáacáa neébe:

—Tsá muurá tsaapi ítsíímedítýú majcho idyójtúcúne oohímeyekéréjucó ténevu ájcúítýuróne.

27 Árónáacáa neéle:

—Íhdyúhde tehdujúcooro, Ávyéjuúbej. Árónáa muurá múúne oohímeyé íjcyarómé majchó íaabájajte májchónetu dójcnéwuúji.

28 Áánélliihyée neébe dílleke:

—Ímíáánéha oke, muulle, u cáhcujtsóhi. Ahdícýane ihdyu óví uke ó píáabóhi.

Ehdúu Jetsóó dílleke nééné tujkéveríhíjyáa tsúúca díllé ájyúwá bohíjucóóhií.

Páhdúvare néene chémeháñeri chéméméhjike Jetsóó bóhítsóne

29 Átsihdyúu muha tsiíñe Gariréa unévu mepééme tétsihvu meúújeténáa páhbaú hallúvú ácuúveébe.

30 Áábedívúu idyé mítyane míamúnáa píhcyaaavémé tsivácunú páhdúvare néeneri chéméméhjike: Úllétúméhjike, hállúvátúméhjike, íhíjyúvátúméhjike,

pevéviiújí néméhjike, tsijtye tsííñéeméneri chéméméhjike. Áámécóbaúvukée bóhítsohíjcyaaabe.

³¹ Áánerí míamúnaa ullévenúhijcyá eenée ihjúvahíjcyatúmé tsúúca íhjuvájúcoóneri, páviiújíí némehji ímíjpyeténeri, úllehíjcyatúmée tsúúca úlléjúcoóneri, hállúvatúmé hálluvájúcoóneri. Áánemáa duurúvámé muha mecáánívahíjcyaaabe Píívyéébeke.

Majcho mityámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mc 8.1-10)

³² Ááné boonétúu Jetsóó múúhake neéhií:

—Mítiane ó idáátsové íjtye tsúúca pápíhchúúj coojívájuco mééema íjcyámedívú imájchó óúúvéneri. Aane tsá o ímíletú májchótúmeke o wállóóiyóne. Tsáijyu múu juuvávúré chéméiyómé áyáháñeri.

³³ Áánéllíihyéé muha menéé dííbyeke:

—Árónáa çíkiátú meújúnetu mémájchótsóiyá áyámekéjívva múubará íjcyátútsihyi meijcyame?

³⁴ Áánéllíihyéé múúhake neébe:

—çAca múhduná méhdi majcho? Áánéllíihyéé muha menééhií:

—Íjcyáné 7-hova páahóónema áyánéwu amóme.

³⁵ Áánéllíihyéé neebe ditye iáhcúbaki.

³⁶ Áánemáa teene páahóónema amómeke iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke.

Átsihdyúu idyóhdáhínunévu múúhake ájcuube muha mewájtú diityéke.

³⁷ Áánée imájchóne pámeere tsáímíyé óóvénetu coéváné 7-rujtsíva.

³⁸ Áánée diitye májchome wajpíímúré 4,000-meváubáhháa walléémuháñema tsíime éévemeityúrónáaaca.

³⁹ Ehdúu imájchótsóné boonétú botsíi wállóobe diityéke. Átsihdyúu muha mñneri mepéé Máádará cóómí íjcyáhullévu.

16

Paritséómuma tsadotséómú Jetsóoke néé méénúráityuróné díbye imyéénuki
(Mc 8.11-13; Rc 12.54-56)

¹ Áijyúu paritséómuma tsadotséómú tsáá Jetsóó éllevu. Áámée dííbyeke imútátsóro néé iévéhoovávu méénúráityuróné díbye imyéénuki.

² Árónáacáa neebe diityéke:

—Muará cuuvé pañe níjkyeji tújpañúnetu ámuha méwaajácú tsíjcyooji ímí nééíñe.

³ Áánetu cúúvénetu teji tújpañúcooca ámuha méwaajácú téjcooji ímityuj cóójí íjcyaiñe. Ehdú muará ámuha ímiáámeúvúdu méwaajácú muhdú néijyu muhdíivané cóójí íjcyaiñe. Árome çíveekí tsá ámuha mewáajácútké oke íwállóone tsúúca ámúhake Píívyéébe páhdúváré nénehji imyéénúneri úúballéjúcohíjcyaróne?

⁴ Aame ámuha ímiáámejív çíveekí méimíllé méénúráityuróné o méénune téénetu oke ámuha mecáhcújtsokíjívvari? Óví ihdyu Píívyéébe íhjuu uubálle múnáajpíí Jonáake pájtyedu néene oke pájtyénetu ámuha méwaajácú ímiááne dííbyéjucu o íjcyane. Ehdúu Jetsóó diityéké nééne boone muha diityédítýú mepéé tsiéllévúréjucu.

*Paritséómú uwáábójutu Jetsóó ímamyémuke téíbúwajtsóne
(Mc 8.14-21)*

5 Aamée únéú tsiñéjcvu muha meúújetétsihvu méitsaavé múúha májchóhjáa muha maábájiivéne.

6 Áánáacáa Jetsóó múúhake nééhií:

—Téíbúwá méíjcyaco. Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhne pááá ooríchori.

7 Ehdúu múúhake dibye néénéllii muha ménéjcatsíhi:

—Méubáhané médóviyíjcyó páááhóubáaré metsívatúnéllii ehdu meke neébe.

8 Ehdúu muha méijtsámeíñe iwáájácúne neebe múúhake:

—¿íveeki ámuha apááñeríyé méijtsámeí memájchó mééma íjcyátúneri? Áánélliihyéha ihdyu tsá ímí ámuha oke mecáhcújtsotúne.

9 ¿Muhdú wáájacúpityúme ámuúha? ¿A tsá ámuha mewáájacutú éhneé 5-hovátúré páahóónetu 5,000-meváké o májchótsónetu pívárujtsívá pátyeevéne?

10 Áhdure ¿aca tsá ámuha méitsáávetú éhneé 4,000-meváké 7-hovátúré o májchótsónetu múhdúrujtsívá cóeene meújcyane?

11 Aane ¿muhdú íhvane tsá ámuha mewáájacutú tsiíñeríyé ámúhama o íhjuvaróné ámúhake o nééneé: “Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhne pááá ooríchori?”

12 Ehdúu dibye néénetu botsii muha mewáájacuuvé ímiáané téénetu dibye múúhake néétune. Ihdyúhacáa paritséómuma tsadotséómú uwáábó múhdurá nééne múúhake mújtátsóíyónetu muha metélmémeí dibye múúhake nééneé.

*Péédoro néé mépájtyetébé Jetsóó íjcyane
(Mc 8.27-30; Rc 9.18-21)*

13 Átsihdyúu muha ‘Tsetsaréa Pirípo’ némeí cóomí íjcyané iíñújivu meúújetétsihvu múúhake neébe:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnaa óhdityu nehíjcyá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévébedítu?

14 Áánélliihyéé muha menééhií:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáava tsiíñe bóhíbe u íjcyane. Áánetu tsiytye nehíjcyá éjyuúvúu ícyahíjcyámé Píívyéébé íhjuú uubálle múnáadítu Eríaa, Jeremíaa, íjcyámútsidítu tsaapi u íjcyane.

15 Ehdúu muha menéénéllii múúhake neébe:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

16 Áánélliihyéé Péédoro nééhií:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetésoobe ímiáábé Piivyéébé Hajchi.

17 Áánélliihyéé neébe:

—Tehdújuco, maímijyúhde tsáma uu Tsimóó Jonáa hajchi u íjcyáabe. Óví Píívyéébe uke píaabóhi. Tsá muurá míamúnaa uke tükévéjtsóneri ehdu u íhjuvatúne. Muurá ihdyu níjkyéjiri íjcyaae Lihíyóré uke tükévéjtsóneri ehdu u íhjuváhi.

18 Áábeke téhdure uke o néé Péédoro dimyémé íjcyane ‘nééwayu’ nééiyóne. Muurá nééwayu íná wááótuúdu u néébe u íjcyaa múhdumé oke cáhcújtsómedítu ímichi ídyéjúcejpi. Áánéllii muurá tahñéjté íjcyámeke tsá íná muhdú méénútyuróne. Muurá dsíjivéjúcooromé tsiíñe bóhíhi.

19 Áhdure uke ó picyóó dijtyéeveri míamúnaa iwáájácu muhdú níjkyéjiri íjcyabe Píivyéébe avyéjújete íjcyaiñe. Aane íñe íñújiri múhdurá ícyahíjcyané míamúnaa díuwaáboju cáhcújtsotúmé tsá téénéjete íjcyatú níjkyéjiri íjcyabe Píivyéébe néhdújuco. Áánetu teene cáhcujtsómé ímí ícyahíjcyámé téénéjete íjcyá dífbyere néhdújuco.

20 Ehdúu íñééné boone múúhake neebe muha muucá meúúbállétu ímiááné díibyéjuco Críjto mépájtyetétsoobe díbye íjcyane.

Ídsíjiveíñe Jetsóó úúballéne
(Mc 8.31-9.1; Rc 9.22-27)

21 Átsihdyúu múúhake úúballebe muhdú Jerotsaréevu péébeke túvejtsojtemá llúúvájte avyéjújete, tauhbájú uwaábojtee, íjcyame ícúbáhráné níjcautu dífbyeke dsíjívétsoíñe. Ároobe 3 coojívatu tsiíñe íbóhííñe úúballeébe.

22 Áánéllihyé Péédoro múúhadítú idyówajcáróobe nééhí:

—Tsáha Ávyéjuúbej, kiá Píivyéébe íjcyánáa íñá uke pájtyeéhi. Tsá íñá uke pájtyeétyúne.

23 Ehdúu Péédoro néerónáa Jetsóó íllure dífbyeke uhbáhi. Neebépeé:

—ÍDíhne óhdityu Náve Naavéne! ílijyévéne oke u túhútsohíjcyáne! Muurá míamúnáa íjtsaméiyé dípañe íjcyánéllí tsá u wáájácutú muhdú Píivyéébe óhdityu íjtsámeíñe.

24 Átsihdyúu neebe múúhake:

—Tsaate oke íuraavyéné ímillémé óví ímillédú íjcyahíjcyánetu íhveténe úraavyé wájyúmeityúmeré ícúbáhrámeiyóné pañe.

25 Muurá ímillédú íñújiri íjcyáiyóneriyé tsúúrámehijcyámé tsá pájtyeétyúne. Áánetu teene íhvéjtsóne ookéréjuco ímí íuráavyéíñeri tsúúrámehijcyámé pájtyeétihi.

26 ¿Aca íñetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóvénáa mítyane meéhnévane? ¿Mityá íjcyáné tsane mepájtyetéíyóné ehnííñevu tsaímíyé meíjcyáiyónej?

27 Muurá oo Míamúnáájpidívúu o ípívyéveebe Llihíyó avyéjuma ó tsaá dífbyeéjete níjkyéji múnáama. Áijyu muurá pámeere újcuú muhdú ícyahíjcyáne áhdo.

28 Muurá ímiááné ámúhadítú tsáhái tsaate dsíjívétyú táavyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

17

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mc 9.2-13; Rc 9.28-36)

1 Átsihdyúu 6 coojívatu tsajtyéébe Péédoro, Jacóóboo, íñahbe Jóááa, éhdúmeke cámeñbaúvú múha íjcyátúhullévu.

2 Áhullévúhjáa díityédívú tsíhdyúreevébe. Íhyúmíhjáa ajchúcunú cóojíejpi nuhba ajchúcunúdu. Áhduréhjáa íwajyámú ávyeta cádiúcunú peetédu.

3 Áánaacáhjáa Moítséee, Eríaa, íjcyamútsí dífbyedívú bóhówáávémútsima íhjyúvaábe.

4 Áánéllihyéhjáa Péédoro nééhí:

—Ávyéjuúbej, ¡Maímijyu ihdyu mee íchihyij! Ahdícyane u ímílléhajchíí metsu meméenu 3-wava nújuwáané dihñéwaa, Moítsée éhwaa, Ería éhwaa, éhdune.

⁵ Ehdúhjáa Péédoro íhjuvánáa ojtsó ávyeta ájchúcutuné diityédívú niityéhi. Áané pañétúhjáa Píivyéébe néehíi:

—Áánu muurá Hájchíwúuke o wájuuúbedi mítyane ó ímíjuúúhií. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

⁶ Ááneríhjáa mítyane íllityéne íhvóhobáme.

⁷ Áánéllihyéhjáa Jetsóó diityéké dócárájcoobéré néehíi:

—Méillityédííne. Méíjyocúúve.

⁸ Ahdújucóhjáa íjyocúúvéne tsiíne ditye íítérónáa tsáhájucó múha íjcyatúne. Íiyéjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

⁹ Ehdúhjáa diityédívú ítsíhdyúréévéne oomívú diityéké neébe:

—Tsáma méúúballedííneí muucá íne ámuha maájtyumíné Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe o dsíjívvebe tsiíne o bóhíitúné hajchóta.

¹⁰ Áánéllihyéhjáa néeme dííbyeke:

—¿Ácooca muhdú ííivane taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Eríava tsiíne bóhówááveííne míamúnáake pájtyetétsóibye bóhówááveííne íhdéwu?

¹¹ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ééé, ímiáánéjucóhdée tene némeííne Ería bóhówááveííne míamúnáake pájtyetétsóíibye úmíwari díbye diityéké ííhdénu dííbyema.

¹² Ahdújucóo muurá díbye bóhówaavéné tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Ería díbye íjcyane némeííbye. Áróobekée muurá míamúnáa ávyejúúllétumé múhdurá dáríívehíjcyá múijyú ookéréjucó Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke idyáííveidyu.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu botsíi diitye 3-meva waajácú tsojtsó múnáajpi Jóááúvudítýú díbye nééneé.

*Méiváteri chéméébeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 9.14-29; Rc 9.37-43)*

¹⁴ Aamée tsúúca tsiíne wajtsí múúhadívú.

¹⁵ Áánáacáa tétsihyi mítyane míamúnáa íjcyamedítýú tsaapi Jetsóó líiíéví ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyucó hájchíwúudi dídaatsóvej. Mítyane ícúbáhrámehíjcyaaabe ímyéívaténeri. Aabe ápíchó áákityéhíjcyá cúújúwá pañévu. Tsáijyu áákityéhíjcyaaabe téhí pañévu.

¹⁶ Aane íne íjtye dímamýému éllevu diityévá oóma íbóhíitso o tsívaróóbeke tsá ditye bóhíitsoótúne.

¹⁷ Áánéllihyéé neébe:

—¡Juhúúj, múhduré míamúnááhana ihdyu ímiááné ámuha Píivyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íne ¿múhajchótá ámúhá muhduré o áábúcuéne ámúhake o úwáábohíjcyáa ímííneúvú ámuha mecáhcújtsoki? Ehdúu múúhake ínétsihdyu neébe:

—Áyu cána bo íllevu metsívaj.

¹⁸ Ahdújucóo ditye tsájtyéébe pañe naavéné íjcyáábeke díbye úhbánetu díbye íjchivyéne. Ááné boonée tsúúca ímíjpyetéébe.

¹⁹ Ááné boonétúu muha tsamééré meíjcyátsíhvu dííbyeke menéehíi:

—¿Aca íveekí tsá muha mepívyetétú mejchívyetsóné naavéneke eene u meénuhíjcyádu?

²⁰ Áanélliihyée neebe múúhake:

—Ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsótúnéllíi tsá ámuha mepívyetétú tehíivane meméénúiyóne. Muurá ímiááneturé ámúhake o nées mojtáátsá neeváúwu áyá néerou muhdú kéémevédú ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsoca muurá cámehbáú íinéiyá tsíhstihvu ámuha menééjuri. Ehdú ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca tsá íiná ámúhadívú túhúútyuróne.

²¹ Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo mājchotúmé Píívyéébeke piáábó métáúmeíhi. Ehdúu Jetsóó nées múúhake.

*Ídsíjiveíñé tsiíñe Jetsóó úúballéne
(Mc 9.30-32; Rc 9.44-45)*

²² Áhdurée Gariréa íiñújiri muha mejjcyánaa tsiíñe múúhake neébe:

—Míamúnáájpidívú ípívyéévéébedívú muurá tsaapi ékéévétsoó ímítýúmeke.

²³ Áábeke ditye dsíjívétsoobe muurá 3 coojívatu tsiíñe bóhííhi. Ehdúu díbye íhjuváné ídátso múúhake pajtyéhi.

Duurúvájá wáábyuta pamévakéré ditye áhdotsóne

²⁴ Aamée Capenaóovu muha meúújetenáa duurúvájá wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé tsáá múúha éllevu múúhake yáhdótsoki. Aamée Pééedoróké nées Jetsóodítýu:

—¿Aca tsá ámúhá avyéjuube áhdóityú duurúvájá wáábyuta pamévare áhdohíjcyáne?

²⁵ Áanélliihyée Pééodoro nées díityéke:

—Ihdýúí áhdóííbye. Ehdúu ditye nééne Jetsóoke úúúballe Pééodoro dííbye éllevu tsájá pañévú úcáávérónáa íhdére népéjtssoobe dííbyeke:

—¿Aca muhdú ú íjtsúcunúhi, Tsímoj? ¿Muucá múúne áhdótsohíjcyámé ávyéjute? ¿A íiñúji múnáakére? ¿Mityá tsííñé íiñúji múnáakej?

²⁶ Áanélliihyée neebe Pééodoro:

—Muurá múúne tsííñé íiñúji múnáakéré áhdótsohíjcyáme.

Áanélliihyée Jetsóó nééhií:

—Aanéjii ¿muhdú tsííñé íiñúji múnáájpiúbájii ó áhdoóhi?

²⁷ Áronáa ihdyu o áhdótúné múhdurá ditye íjtsúcunútu cáhawáa pijcyuté úneuj. Aane u píjyúcúúbé íhju pañe tsaji dsíídsiji u ájtyúmíjívú ú áhdóteé mééma tsamútsimájucó. Ehdúu Jetsóó nées Pééedoróke.

18

*Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé íhtsútuube díityédítýú íjcyáiyóne
(Mc 9.33-37; Rc 9.46-48)*

¹ Áijyúu muha Jetsóoke menééhií:

—¿Aca caabyé múúhadítýú íhtsútuube íjcyaa níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébe avyéjuri muha mejjcyácoóca?

²⁻³ Áanélliihyée tsííménéwúuke ípíúváabeke múúháj píñévú ípícyóóne neébe:

—Ímiááné ámúhake o nées íjtye tsíime ínéikyé wáájácutúmé íjcyadu ámúhá íjtsaméí cápáyóóvétúhájhíí tsá ámuha mejjcyáitýú Píívyéébe avyéjute.

4 Muurá Píivyéébé avyéjéje idáátsóméhjiúvú tsiméwuúmú Ijcyadu nééme ijcyá íhtsútujte.

5 Muurá íne áanu ídátso tsimene Ijcyadu táuráávyé múnaa idáátsóméhjiúvú néémeke ícúvehíjcyámé ookéjuco ícuvéne.

Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mc 9.42-48; Rc 17.1-2)

6 Áánetu botsii oke cáhcujtsómé ídátso tsiméwuúmúduréi néémedítýú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhajchíí Ijkyééháñetu néwáyúcobáné íohbáñúmeke wájojco móóá pañévú apíchó diityé úmíwa nééneé íhdétu.

7 íveekiami íne íñújiri ímityúmé Ijcyame tenejcvúvú tsíjtyeke íbúwátsohíjcyaj! Árómeke ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíne.

8 Ahdícyane ámuhá hojtsíneri ímityúné ámuha meméénuhíjcyáhajchíí múu kípiyújcúmeí téhojtsíji. Áhdure ámuháj tuhááñeri ímityúne éllevu ámuha mepéhíjcyáhajchíí múu kípiyújcúmeí téjtuháji. Muurá ihdyu ímí ámuha méjcyaa ámuháj piityu tsátsihjítsá Ijcyájúcoóoturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu muurá ídátso ámuha méjcyaa ímí ámuháj piíhání néérome mújyju áabatéítyúnéj cuujúwá pañévú ámuha mewágóóóvéhajchííjyu.

9 Áhdure ámuhá hálluúneri ámuha maájtyumíne ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóó téuhji. Muurá ímí ámuha méjcyaa tsánejcúéhjé Ijcyájúcoóoturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátso ámuha méjcyaa tsauúcuma ámuha méjcyarómé cúujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu.

Obéjéj mújtánetu Ijcyané uwááboju
(Rc 15.3-7)

10 Ahdícyane tsá múu tsiméwuúmú Ijcyadu idáátsóméhjiúvú nééneé cahcújtso múnáake éhdiiváletúne. Muurá Ijcyámé diityé tehmejté níjkyéji múnaa Llihíyoma dílbyeke diityé hallúvú piááboju táúmeíhíjcyáme.

11 Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe o tsáá ímityuhání mújtátsómeke o pájtyetétsoki.

12 ¿Aca tsáapí obéjéjámú 100-meva Ijcyámedítýú tsaapi mújtaca tsá díbye ímunáajte 99-meváréjuco Ijcyámeke tsátsihvu ípícyóóne néhcóítyuró dílbyeke? Muurá néhcóíyoóbe.

13 Aane muurá dílbyeke íájtyúmíne mítyane ímíjyúúvéíyoobe pámeeréé íjcyácooca ímíjyúúné ehniíñevu.

14 Ahdu muurá níjkyéjiri Ijcyaa Méécááni tsá ímíletú dílbyé uráávyé múnaa ídátso tsiméwuúmú Ijcyadu néémedítýú tsáapíubaré wágóoovéne.

Tsíjtyema múhdurá meíjcyane meímíbáchócatsíne
(Rc 17.3)

15 Ahdícyane ámuha cahcújtso múnáadítýú ímityúné tsaapi ámuhama méénuhíjchíí múu íye díbye Ijcyátsihvu bóijcyú téénetu díbye illéébóhajchíí ímíbááyeki.

16 Aane díbye lléébótúhajchíí múu pívámevájucó ímíñéúvú íhjuvaváne dílbyema.

17 Aame néerone dibye táhjálléhajchíí múu pámeeréjuco cahcújtso múnaa idyóbéévéne ihjyuvané díbyema. Áámeke idyé dibye táhjálléhajchíí múu illuréjuco ihvejtsóné ihdícyaabeduréjuco dibye ijcyaki.

18 Muurá ímiááné ámuhakye o néé muhdú níjkyéjiri íjcyaaabe Píivyéébe néhdújuco íne ííñújiri míamúnáake ámuha metúkévétsohíjcyádú ámuha meijcyaiñe.

19 Áhdure idyé ámuhakye o néé míityétsi tsane íjtsámeíñé hallúvú Llihíyó Píivyéébe níjkyéjiri íjcyáabeke piáábó táumeihajchíí muurá piáábóibye díityétsikyé.

20 Muurá Píivyéébeke cáhcujtsómé píváaturómé tamyémeri píhcyáávéméj piine oo díityéké o piááboki.

21 Ehdúu Jetsóó néénéllii Pééodoro néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca íne múhdújyúvá ó ídáatsóvéiyá óoma ímityúné méénúmedi? ¿A 7-ijyúva?

22 Áánélliihyé neébe:

—Tsáhaá, paíjyuvaré múu ídáatsové uke ímityúné méénúromedi.

Ídáatsóvéiyóné ímíllétúúbedítýú íjcyáné uwááboju

23 Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píivyéébe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó tsáné avyéjuubéhjáa ihyájkímú pevénéré díbyedítýú náhjíhénuhíjcyáné díityémá ímíbajchódú.

24 Tujkénúhjáa ímíbájchóroobe mítyane pevénéré díbyedítýú náhjíhénuhíjcyáábema.

25 Áronáacáhhjáa tsá dibye píivyetétú teene íñetú íáhdóiyóne. Áánélliihyéhjáa díibye íavyéjuube néé tsaatéké díbyedívú íñáhjíhénúíñé páneere ihñénéhjima ítsímemájucó teene múhdutú dibye áhdóityúrónélliihye.

26 Áánélliihyéhjáa díibye íúnú múnáajpi dííbyé lliiñévu ímímóúúvéne dííbyedívú ídátsójkímeyíñe néehí: “Ávyéjuúbej, cána ehdícyároné pañei daabúcú íne úhdityu o náhjíhénuhíjcyáné uke o áhdohíjcyatúne. Ukéi chooco ó áhdoó páneere.”

27 Ehdúhjáa dibye néénéllii dííbyedi ídáatsóvéne tsáhájucó dibye áhdótsotúne. Áábé hallúríhjáa tsá íná íjcyájúcootúne.

28 Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyema ímíbájchótsihdyu péébe cábuuvé tsaapi íñahbéébedívú téhduréhjáa dííbyedítýú áyanéwu íñáhjíhenúné áhdohíjcyátúúbedívu. Áábekéhjáa íjkyéetu íékévéne neébe:

—Ó ímíllé ícyoocaré oke u áhdone óhdítýu u náhjíhenúne.

29 Áánélliihyéhjáa téhdure dííbyé lliiñévu ímímóúúvéne ídátsójkímeyíñe néeroobe dííbyeke: “Muúbej, cána ihdyu óvijyucóí daabúcú tsaríyóné pañe teénej. Ukéi ihdyu chooco ó áhdoóhi.”

30 Áronáacáhhjáa tsá dibye ímíllétú ídáatsovéne dííbyedi. Ílluréjucóhhjáa dibye cúvéhoójánúné dííbyeke. Aabéhjáa cúvéhoójá pañe íjcyá dííbyeke íáhdótúné hajchóta.

31 Ehdúhjáa íñahbéébeke dibye dáriivéné tsijtye íñahbéjte ídátsó pájtyénéllii íavyéjuúbeke úúballémé muhdú dííbyeke tene pájtyene.

³² Áánélliihyéhjáa íavyéjuube píuvá dííbyeke. Áábekéhjáa népéjtsoóbe: “Uu táúníu múnáajpi, ¿íveeki ávyétá imítyuube uú? Úhdí muurá o ídáátsóvéne ó íhvejtsó páneere ávyétá mityáné óhdityu u náhjihenúné u áhdohíjcyatúne.

³³ Ahdu muurá díñahbéébedi u ídáátsóvéne ú íhvéjtsóiyá páneere úhdí o ídáátsóvéne o íhvejtsódu.”

³⁴ Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyeke iñéene ílluréjuco icyáyobáávaténe icyúvéhoojánúúbedivú ícúbáhratsóné teene dibye áhdótúné hajchóta.

³⁵ Ehdú muurá ámúhake méénúiiybe Llihíyó níjkyéjiri íjcyabe ámuha ímiáánéjuco ámúhá ííbúuri ámúhá náhbedi meídáátsóvétúhachíjju.

19

Táábávajcátsímé wáágóójcátsítýuróné Jetsóó úwaabóne (Mc 10.1-12; Rc 16.18)

¹ Ehdúu Jetsóó nétsihdyu muha mepéjucóó Gariréatu Jodéa íiñújju Joodáa tsiñéjcuvu.

² Áhulléé mityane míamúnaa úráavyehíjcyá dííbyeke. Áámedítýúu chéméméhjike bóhíitsohíjcyáabe.

³ Áíjýúu tsaate paritésómú dííbyeke imújtátsóro dííbye éllevu itsááne néehíí:

—¿A tehdújuco tsaapi méwakye íhvéjtsóiyóné íhdícyáné hallútúre?

⁴ Áánélliihyéé neébe:

—¿Aca tsá ámuha meévéehíjcyatú Píivyéébe waajácuháami? Muurá téhaamítú caatúváné dibyee páné íhdéene ípívyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípívyéjtsóné wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyáidyújuco.

⁵ Áánemáa muurá téjýújuco dibye nééne wajpi wálleeke ityáábávállema íneíñé cáánímútsidítýú díílemáyéjuco íjcyá tsaheécoréjuco tsáápiybe íjcyáiyódu.

⁶ Aamútsí muurá mútyétsi íjcyáromútsi tsaheécoréjuco íjcyáíñé Píivyéébe ípívyéjtsódújuco. Áánéllii tsá tsaate ityáábávajcátsíyoooca dówáávétýuróné.

⁷ Ehdúu Jetsóó néénéllii nééme dííbyeke:

—Áánaacaráhjáa ¿íveeki Moitsééúvú úwáabohíjcyá metáábávárolleke meíhvéjtsóiyóné tééné waajácuháami mecaátúnúhaamívú maájcnema?

⁸ Áánélliihyéé neébe:

—Muuráhjáa íhdyu eene ámuha meíjcyadu ditye cáhcujtsópítýúnéllii ehdu nehíjcyabe tehdú tene neétúrónáaaca. Tsáháa Píivyéébe tehdú teene ípívyéjtsótúne.

⁹ Áánéllii ámúhake o néé tsaapi mewa ímityúné tsíjtyéhjima méénútúrólleke íhvéjtsóne tsíjpíllekérejuco táábávahajchíí muurá ímityúné méénuube íveeki méwamájíí tsíjpíllema íjcyáneri. Áhdure idyé tsaapi íhvéjtsólleke táábávaabe ímityúné meenúhi.

¹⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllii muha menéehíí:

—Ímí tehdújúcooro teene táábávajcátsi néérónáa tsiñéjcutú múhdurá teéne. Áánélliihyéubá óvíjyácóóiyóné teéne.

¹¹ Áánélliihyéé neébe múúhake:

—Árónáa tsá pamévaré pívyetétú tehdú íjcyane. Apáamyéré íhdyu Píivyéébe pícyohdújuco íjcyame píivyété tehdú íjcyane.

12 Muurá ijcyámé tsaate ípyée ípívyeevédújuco wálleema íjcyáiyóné píívyetétúme. Áhdure ijcyámé tsaate míamúnaaré méénúnetu wálleema íjcyane píívyetétúme. Áánetu ihdyu tsaate imillé íyéejteré íjcyane ìná túhújtsotúmé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjúeje íjcyáneriyé ìíjiveki. Ahdícyane ihdyu óví caatyé íyéejteré íjcyane ímillémé tehdu íjcyáhi. Ehdúu Jetsóó néé múúhakey.

Tsíméké Jetsóó llúuvánúne
(Mc 10.13-16; Rc 18.15-17)

13 Ájyúu tsaate ítsíimeke tsivá dííbye éllevu díbye díityé hallúvú piááboju ityáúmeí Píívyéébeke. Áánélliihyée muha menée ìnevú dítye tsíméké tsíivane íllure dííbyeke ityúhújtsoki.

14 Áronáacáa neebe múúhakey:

—Óvi ihdyu tsíváme. ¿íveekí ámuha mécátuhtsóhi? Muurá díitye tsíime íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébé avyéjú ijcyá níjkyéjiri.

15 Ehdúu ìnééne díityéké dócárájcoobéré Píívyéébeke piáábó táúmeí díityé hallúvu. Ááné boonétúu tétsihdyu muha mepéé tsiéllévúréjuco.

Ováhtsá Jetsóoma íhyyuváne
(Mc 10.17-31; Rc 18.18-30)

16 Tsájjyúu téhdure tsaapi ováhtsá ehnéva múnáajpi íjcyaaabe Jetsóó éllevu itsááne nééhí:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke dííne muhdú o íjcyáiyóné mújyú o dsíjívécúóóityúne bóhí o újcuki.

17 Áánélliihyée neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe. Ahdícyane cáhawáá dííbye taúhbajúúné néhdu díicya mújyú u dsíjívécúóóityúne bóhí u újcuncu u ímílléhajchíjyju.

18 Áánélliihyée neébe:

—¿Aca keená teene dííbye taúhbajúúné? Áánélliihyée úúbáleebe teene taúhbaju íllu nééneé:

—Tsá múu míamúnáake dsíjívetsotúne. Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsityúne. Tsá múu nánivatúne. Tsá múu állíuutúne.

19 Múu avyéjuullé díícyáánímútsikye. Pamévakeré múu wajyú muhdú u wájyúmeidyu.

20 Ehdúu Jetsóó néénéllii neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábédityuré tehjújuco o ícyahíjcyáne. ¿Mityá íjcyánéi tsiííne ìná o méénúiyónej?

21 Áánélliihyée neébe:

—Ihdyu panévatúré ímiáábé u íjcyane u ímílléhajchíí dítsíeméné náhjhénúne ídáátsóméhjike piáábo. Ájyju ihdyu ímiááné ú avyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

22 Ehdúu Jetsóó nééne kímóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díbye éhnévánélliihye. Aabée ílluréjuco pééne kímóóveebére.

23 Áánélliihyée Jetsóó néé múúhakey:

—Ímiáánetúré ámúhakey o néé ehnéva múnáa íhtsútúnetu úcáávéiyóné Píívyéébé avyéjuvu.

²⁴ ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjuto pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye ehnéva múnaa Píivyéébe avyéjuvu úcáávéiyáhi?

²⁵ Ehdúu dibye néeneri muha meúllévenúne menéehíi:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pajtyetéiyóme?

²⁶ Áánélliihyéé múúhake iíténe neébe:

—Tsá muurá míamúnaa píivyetétú iye ipájtjetétsámeíñe. Áronáa Píivyéébe piivyeté diityéké ipájtjetétsóné iná díbyedívú túhúútúnéllíhye.

²⁷ Áánélliihyéé Péédoro néehíi:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne. ¿Aane muhdúí íñe teéne? ¿Íñá muha méjújuú téené hallúvu?

²⁸ Áánélliihyéé múúhake neébe:

—Ímíááneturé ámúhake o néé páneere tsíhdyuréjuco ímíbáavyécooca Míamúnáájpidívú o ípívyéveebe o ávyéjuuteíñe. Ájyu idyé ámuha téhdure méjcyáá 12-hava ámuha múnaa íjraéémú íjcyámé avyéjujte.

²⁹ Muurá páneere íjcyátsíhjíma imúnáake íñahbémuu, íñaalémuu, cáánimuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyáromeke ípcyoiíñe ookéréjuco úuráavyéné wákimyéí méénume éhnííñevu tsáimíyé íjcyáá mújyú muhdú íjcyáiyúmeréjuco.

³⁰ Áronáa ihdyu téíhúwá méjcyaco. Muurá íñe ícyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téjyu waagóoje íjcyááhi. Ááné lliíñevú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjuúteéhi.

20

Tsaate wákímyeíñetu íjcyáné uwááboju

¹ Muurá Píivyéébe níjkyéjiri íjcyaae pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó éhne múúne tsaapi íúmihé wákimyéí múnáama diityé wákimyéí ímíbajchódu. Tsaapíhjáa muurá íúmihé pañétú óova ditye íááhívétso cúúveneturé nehco wákimyéí múnáake.

² Aanéhjáa tsúuca újcyúmeke neebe 10-haamívá tsájcooji íáhdoíñe. Áánemáhjáa wallójucoobe ditye iwákímyeíki.

³ Ááné boonétúhjáa idyé cójírrejuco néénáa tsiíñe tsíjtyeke néhcotéébe úújeté tsaate tsátsii pevétaré íjcyámedívu.

⁴ Áámekéhjáa neébe: “Ámuúhaj, óoma méwákímyeítyé táúmihé pañe. Ámúhake ímí ó áhdoóhi.” Ahdújucóhjáa ditye wákímyeítyéne.

⁵ Ááné boonétúhjáa idyé tsiíñe cójírre nee péébe újcyé tsíjtyeke. Átsihdyúhjáa tsiíñe péébe újcyé tsíjtyeke.

⁶ Ááné boonétúhjáa ávyetá cuuvé pañéjuco péébe úújeté tsaate pevétaré íjcyámedívu. Áámekéhjáa neébe: “¿Íveekí wákímyeítyúmé ámuha pevétaré?”

⁷ Áánélliihyéhjáa néémeé: “Muhdú múha múúhake táúhbánejí iná muha méwákímyeíyáhi.” Áánélliihyéhjáa neébe: “Ané óoma mepéene méwákímyeítyé táúmihé. Ámúhake ímí ó áhdoóhi.” Ahdújucóhjáa ditye pééne díbyema.

⁸ Ááné íjyúnúvúhjáa diitye wákímyeí múnáa tehmeébeke neébe: “Áyu ílluréjuco wákímyeí múnáake dááhívétsómeke dahdo. Nihñérené úcáávemedítyú ú áhdótujkénúhi. Ááné boonétúí ú áhdoó tujkénuné úcáávemeke.”

9 Ahdújucóhjáa díbye eenée ávyétá nihñéejtéré cuuvé pañe úcáávemedítýú áhdótujkénúné tsáápiitsáké 10-haamívá diíbye tépallí múnáajpi néhdunéjuco.

10 Aanéhjáa diítye eenée tujkénú cúuvéneturé úcaavémé ííténe íjtsámeí díbye áhdoíñé éhniíñevu pájcoojíré dítye wákímyeíñéllíihye. Áronáacáhjáa diítyéké téhdunéré 10-haamívá áhdoóbe.

11 Aanéhjáa múhdurá diítyéké pájtyénéllíi tépallí múnáajpidítýú lílhcyámeímye.

12 Áámedítýúhjáa tsaapi néé dííbyeke: “Aca muhdú íívane aatye ícyoocárené cuuvé pañe úcáávemeke ú áhdó íñe muha cójáhajchótá állócohíváneri mewákímyeímyeke ú áhdodúnére.”

13 Áánéllíihyhjáa neebe dííbyeke: “Muúbej, ¿acáne tsá o néétu téhdune 10-haamívá ámúhake o áhdoíñé tsájcoojí wákíméi? Áánerá tsáháturo ímityúné ámúhake o dáriívetúne.

14 Ahdícýane wa eene uke o áhdone dékéévéne dipyej. Muurá ihdyu ó imíllé áyánéwu wákímyeíyómema tsahtúnéhjíré o áhdone pámeekére.

15 ¿Aca tsá u wáájacutú o ímillédú o áhdóiyóné tadsíídsidívu? Anéjívva oke ú nééiyá múhdurá o dáriívéne. Áhdure tsá u nómiutáávátyuro pámeemáyé ímiáábé o íjcyáneri.” Ehdúhjáa neebe tépallí múnáajpi dííbyeke.

16 Ahdícýane íñe ícyooca iye íhtsutúme íjcyane ítsúcunúmeíhijcyámé nihñéetsihvu ídátso waagóojte íjcyáahi. Ááné lliíñevú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi. Muurá mítyámeke táavyéjú wákímyeívu o újcúrómedítýú uhjéméré ímí teene úraavyémé ávyéjúúteéhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi íwákímyeí múnáama diítyé wákímyeí ímbájchónetu.

*Ídsíjiveíñé tsiíñe Jetsóó úúballéne
(Mc 10.32-34; Rc 18.31-34)*

17 Átsihdyúu múúhaye 12-meva Jerotsarévu dííbyema mepéénáa juuvávyú múúhake neébe:

—Mepéé íñe Jerotsarévu.

18 Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojtéké óhdivu ékéévétsoóhi. Aame neé oke ídsíjívétsoíñe.

19 Áábeke muurá oke íhvétsoíméyé jodíómú íjcyátúme hójtí pañevu. Aame óhdi úúhívaténe oke ímyéénúúbeke ílluréjuco wátyetyéhcuíñé páwachékevu o dsíjíveki. Ároobe tsiíñe ó bóhíí 3 coojívatu. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

*Jacóóbomútsíj tsiíju Jetsóoma íhjuvávane
(Mc 10.35-45)*

20 Téjyúu Tsebedéó taaba Jetsóó éllevu itsááne íllímutsi Jacóóboo, Jóááa, íjcyamútsí múúhama íjcyámútsikye ípíúváne dííbyé lliíñevú mí móuuvé piáábó ityáúmeiki.

21 Áállekéé neébe;

—¿íñetú uke o piabóné ú imílléhi?

Áánéllíihyée neélle:

—Ó imíllé íjtyetsi hájchíwúumútsí úúma páñétúétsihyi íjcyane díavyéjuri u íjcyácooca.

22 Áronáacáa neebe díílleke:

—Ávyeta tsá u wáájacutú ìiná u táúmeíñe. Ehdúu díílleke ìñétsihdyu diityétsikye neébe:

—¿Aca ámuhtsi ávyetá ìhnáhó méicúbáhrámeíyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

Áánélliihyéee neemuhtsi:

—Ééee, muhtsi méicúbáhrámeíyáhi.

²³ Áánélliihyéee neebe diityétsikye:

—Ímíáánéhde ámuhtsi méicúbáhráméíhi. Áronáa ihdyu páñétúétsihyi táavyéjuri o íjcyácooca tsá oore ámuhtsikye táúniúvú o pícyoóítyuróne. Muurá ihdyu Llihíyóré pícyoó caatyéké iwábyújtsómeke.

²⁴ Ehdúu Jetsóoma diityétsi íhgyuváné múúhake diityétsi nahbéjté 10-meva muha meíjcyámeke tsári pajtyéhi.

²⁵ Áronáacáa múúhake ípíúváne neébe:

—Ámuha muurá méwaaajácú ìñe íñíújiri íjcyáné avyéjujete pamévare íhtsutúmé íjcyane ímilléne.

²⁶⁻²⁷ Áánetu ihdyu ìñe ámuha tsúúca tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu neétune. Ámúhadítýú tsaapi íboohówaabe íjcyane ímilleebe múu ìñahbéjteke íícuvé ìñe muhdú Míamúnáájpidívú o ípívyééveebe o méénuhíjcyádu.

²⁸ Tsáháa muurá o tsáatu íhtsútuube avyéjuube o íjcyáábeke míamúnaa oke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu o tsáa diityéké o píaabódú íjcyaaabe diityé wáyjuri o dsíjíve teene cáhcujtsómé ípájtýeteki.

Hállúvátúmútsikye Jetsóo ímíjpyetétsóne
(Mc 10.46-52; Rc 18.35-43)

²⁹ Aamée Jericóotu muha mepéémeke mítyane míamúnaa úraavyéhi.

³⁰ Áijyúu hállúvátúmútsi juuvá únuri ácuúacunúhíjcyamútsi tétsihdyu Jetsóoma muha mepájtyene iwáájácúne kéévánécoba néé dííbyeke:

—¿Ávyéjuúbej, Dabíúvúj tsíménémúhaabe u íjcyaaabej, múhtsidi ihdyu óvjyucó dídaatsóve!

³¹ Ehdúu diityétsi néénéllii tétsii íjcyame uhbá cúúvéhulléré diityétsi íjcyaki.

Ároneríi íícúvétúmútsi éhníñevúré tsiíñe nééhi:

—¿Ávyéjuúbej, Dabíúvúj tsíménémúhaabe u íjcyaaabej, múhtsidi ihdyu óvjyucó dídaatsóve!

³² Áánélliihyéee Jetsóo íjyócúúvéne néé diityétsikye:

—¿Íiná ámuhtsi méimílléhi?

³³ Áánélliihyéee neemuhtsi:

—Ávyéjuúbej, muhtsi méimíllé mahálluváne.

³⁴ Ehdúu diityétsi néénéllii mítyane ídáatsóveebe diityétsidi. Áánemáa diityétsikye íhyálluúné dibye dócárájcónetu tsaimíyé ítétjúcoomútsi. Aamútsi dííbyekéréjucó úraavyéne.

21

Jerotsarée pañévú Jetsóo úcaavéne
(Mc 11.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

¹ Aamée muha méwajtsi Jerotsarée píhíriyéjucó Bepajée cóomí únuri Oríivo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúu Jetsóo wallóo míityétsikye múúhadítýú técoomívu.

² Áamútsikye neébe:

–Écoomi ípíihíré cóomityu óóma méujcuté íayáne íjju íllíma íjcyaae dóhjinúmeíbyeke. Áábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéémútsikyé ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíhye. Ícúiyévané ihdyu óómíchóíbye.” Ehdúu neebe diityétsikye.

⁴ Ehdúu pajtyéné Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpíhjáa íllu néhdújuco:

⁵ Tsióó cóómi múnáake mene: “Ámúha éllevu ámúhá avyéjuube tsaá ídaatsóné íayáne íjju hájchíí hallúri.”

Ehdúhjáa neebe Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

⁶ Aamútsíi tsúuca újcujé diibye íayáne íjjuke íllíma Jetsóó néhdújuco.

⁷ Áábé hallúu wájyamúúnetu muha meíhboné hallúvú íñérívyéne péjúcoóbe.

⁸ Áijyúu mítyane míamúnaa íjcyame íhbó íwajyámuunévu juúva. Tsaaté wájyaúúnevu íhbóhi.

⁹ Aaméé díbyema péé tsuulléri íjcyamee, idyéjuri íjcyamee, ehdu. Aaméé wáñécóhíjcyá:

–íÑóóooj, máávyejútsó áánu Dabííúvúj tsíménémúháábeke! íMaímijyu díbye Píívyéébe mémeri tsááneé! íÑóóooj, máávyejútsó caame íjcyaae Píívyéébeke! Ehdúu iwáñéjcoóne nehíjcyáme.

¹⁰ Aabéé Jerotsaréevu úcááveneri pámeere técoomí múnáa íbóríbaavémé nééhíí:

–¿Múamí tsáma aátyej?

¹¹ Áánéllíhyéé tsaate nééhíí:

–Áánerá aabye Jetsóó Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Gariréá íiñújiri íjcyacóomí Natsaréé múnáajpi.

*Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó bóayóne
(Mc 11.15-19; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)*

¹² Ááné boonétúu duurúvájá pañévu náhjíhénújcatsímyeke téjá pañétú bóayoóbe. Wájójcoobéé dsíidsike cápáyócohíjcyámé metsáwááne. Áhduréé íjjuúmuke náhjíhénuhíjcyámé acúúvéihcyúné wájójcoóbe.

¹³ Áánemáa neebe diityéke:

–Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá líiñévu míamúnaa óóma íhjyúvahíjcyáíjya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jariyéjuco medíllone?

¹⁴ Áijyúu tééjá pañe hállúvátúméhjíma ímí úllehíjcyátúméhjí íjcyame díbyeke píáábó táúmeímyeke ímíjpyetétsoóbe.

¹⁵ Ehdúu téijyu méenuube méénuráítyuronéhji.

Áijyúu tsíime wáñécóhíjcyá: “íÑóóooj! Átsihdyúu nehíjcyáme: íMáávyejútsó aadi Dabííúvúj tsíménémúháábeke!” Aanéé llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte tsarí íjtsúcunúne Jetsóoke nééhíí:

–¿A ú llebo eene aatye néhíjcyáne?

¹⁶ Áánéllíhyéé Jetsóó néé diityéke:

–Ééé. ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píívyéébé waajácúháámí téénetu íhjyuváne? Íllu muurá nééneé:

Pámeere díbyeke duurúvahíjcyá tsíime ñohñóríyéí íjcyarótsíwuújimájuco.

17 Ehdúu Jetsóó diityéké nééné boonétú muha mepéé Jerotsaréetu Betáániávuréjuco. Áhullée tépejco muha mécuwáhi.

*Higyéerahe Jetsóó pítyuutsóne
(Mc 11.12-14, 20-26)*

18 Ááné tsitsíivevúu cúuvéneturé muha tsiíne Jerotsaréevu meóómíñáa Jetsóó ajoyábáávatéhi.

19 Aabée juuvá úníutu lǰcyahe higyéerahe úújéjerá 'néévahéubáhaja' iñéénema. Áronáacáa tsá tehe néévatúne. Áánélliihyée ílluréjuco díbye teehe pítyúútsóobe nééené:

—Níhñécunu ílluréjuco u chéméihye jíveekí tsá u néévatúne?

Ehdúu díbye néénemáyé tsúúca íjtoíñuhe.

20 Áánérii muha meúllévenúne menéé díbyeke:

—¿Aca muhdú eene eehe higyéerahe pécucúteré tsúúca cheméhi?

21 Áánélliihyée neebe múuhakye:

—Muurá ímiááné ímíñeúvú ámuha mecáhcújtsoca tsá apááñéré íñe higyéerahe o chémétsónéméné ámuha meméénútyuróne. Téhdure muurá ámuha menééjuri tsane cámehbáú íñeiyá móááj pñénu.

22 Ahdícyané muurá páneere íñá Píivyéébeke ámuha metáúmeíñé ámúhakye ájcuúibye ímiááneturé ámuha ímí mecáhcújtsóhahjíjyu.

*Jetsóó íhtsútu
(Mc 11.27-33; Rc 20.1-8)*

23 Átsihdyúu idyé tsiíne duurúvájá pañévú díbye úwáábónáa pañétúejte llúúvájte avyéjujtemá túkevjtsojte díbye éllevu ítsááne nééhí:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u lǰcyaabe eene ehdu nénehji ú méénuhǰcyaáhi?

24-25 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

Áhdure ¿acáa múha nééjuri Jóáa tsótsohǰcya cáhcújtsómeke? ¿A Píivyéébeé, mityá míamúnaaréé nééjuri tééné wákimyeí méénuhǰcyaábej? Áyu cána oke máañújcu. Ámuha oke maáñújchahjíhi botsíi ámúhakye ó neé múúbé íhtsúturí ténehji o méénuhǰcyaáne. Áánélliihyée tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá 'Píivyéébeé nééjuri tsótsohǰcyaábe' menéhahjíhi meke nééíyoóbe: “¿Áábekéráhhjáa íveekí tsá ámuha mecáhcújtsótúne?”

26 Áánetu 'míamúnaaréé nééjuri' menéhahjíhi meke diitye míamúnaa tééné hallúu méénúiyáhi. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píivyéébe íhǰyu uubálle múnáajpi díbye Jóááuvu lǰcyaane.

27 Ehdúu íñéjcatsíñeri íñúhnévéne íllure nééme díbyeke:

—Maáhuú, tsá muha mewáájacutúne.

Áánélliihyée neebe diityéke:

—Aanéjívva idyé ámúhakye ó neé múúbé íhtsúturí o méénuhǰcyaáne.

Tsáápí hájchimútsidítýú lǰcyané uwááboju

28 Átsihdyúu tsiíne Jetsóó diityéké nééhí:

—¿Muhdú ámuha méjtsucunú tsiíne ámúhakye o úúbálleíñe? Tsaapíhjáa íllímútsidítýú amíáábeke nééhí: “Llíhij, cána íhyajhíí méúmihe wákimyeítyej.”

29 Áronáacáhjáa neebe: “Tsá o ímíletúne.” Áronemáhjáa bóónétu wákimyeítyeébe.

30 Átsihdyúhjáa bónéébeke neebe téhdure. Áánélliihyéhjáa neébe: “Juúuj Llíhij, tehdújuco. Óví ó wákímyeítéhi.” Áronáacáhjáa tsá díbye wákímyeítetúne.

31 Aanée ¿caabyé diityétsidítýú cáhcujtsó cááníkyeé? Áánélliihyée neéme dífbyeke:

–Tujkénúejpíhjáa cáhcujtsóhi.

Átsihvúu neebe diityéke:

–Ímiááneturé ámuhakye o neé muurá múhdurá ícyahíjcyáné walléemuma meíiñújí avyējuúbé wáabyuta dsíidsike áhdótsohíjcyámé ímityúmé íjcyarómé ímjpyetéé ámuhájtane Píívyéébé avyējuéjteréjuco íjcyaki.

32 Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa ámuhakye úwáábohíjcyará ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne Píívyéébé ícyánejcúvurejuco ámuha meíbúwáávéroki. Áronáacáa tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatú dífbyeke. Áánetúu ihdyu muurá díitye ímiááané ímityúmé íjcyarómé dííbye úwáábó ícyáhcújtsóne ímjpyetéhi. Áánáacáa ¿muhdú íveekí tsá ámuha teene melléébójucoorómé meímjpyetétúne?

*Úmíhé tehmé múnaa múhdurá dáríívemeíñetu íjcyáné uwááboju
(Mc 12.1-12; Rc 20.9-19)*

33 Cáhawáa melleebúcuunu tsiíne ámuhakye o úúballéne: Tsaapíhjáa íúmihe óóva íbájtstone mijcónúhi. Áánemáhjáa tsátsii ímíbájchoobe téene neévá dótsúhcúmeítsii. Áhduréhjáa jáhmu meénuube cáámé cónháuvú tééjá pañétú tépalli téhmémeíjya. Ápallívúhjáa tsatéké ityéhmeítsóne aahívetéébé tsiíñé íiñújí.

34 Aabéhjáa tsúúca tene neévane iwáájácútsihvu wallóó íúnú múnáake díityemá dítye iwállóoro téénetu dífbye éhné íjcyadúne.

35 Áronáacáhjáa íllure meénúpejtsómé diityéke. Tsáápiikyéhjáa néwayúúnevu aamúme. Áánetúhjáa tsíjpiikyé dsíjívetsóme.

36 Ááné boonétúhjáa idyé tsiíñe wálloobe pívámevákéjuco. Árómekéhjáa idyé meénúpejtsóme.

37 Ááné nihñévúréhjáa wálloobe íllíkyeréjuco ‘íhya hájchíwu íjcyánéllii dífbyeke avyējuúlléiyóme’ íñéénema.

38 Áronáacáhjáa dífbyeke íájtýúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyéjuco íñe cáániñúiyóne. Áánéllii metsu dífbyeke medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

39 Áhdújucóhjáa íékéevéébeke dítye tépallítýú íwávu itsájtýéne dsíjívetsóne.

40 Ehdúu íúúballétsihdyu neebe diityéke:

–¿Aane íñe díibye úmíhé aabájaabe itsáácooca muhdú meénuu diityéké eené tépallívú díbye téhmétsoíñúmé ímityúné dáríívemeímyeke?

41 Áánélliihyée neémeé:

–Íhya ihdyu diityéké ídáátsóvétuubéré idsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco téhmétsoíñé tépallívú botsii teene bajtso kéémévécoca tsánevu dífbyeke ájcúímyeke.

42 Ehdúu dítye néerónáa neebe diityéke:

–¿Aca tsá ámuha mújyú meéévetú Píívyéébé waajácúháámi? Muurá tsátsihdyu neéneé:

Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnáa iñéhnílléne wáágóórou pícyámei ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píivyéebere ehdu meenú tehdújuco.

Ehdu muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééeneé.

⁴³ Aane ámúhake o néé Píivyéébe avyéjú ámúhá wáábyuta íjcyájúcootúne. Muurá ihdyu tsijtye ímí óoma íjcyámé wáábyutáréjuco teéne.

⁴⁴ Muurá teeu néewayúdu o néébedítú íjcyané uwááboju cáhcújtsotúme mújtaáhi. Áámedívú muurá o cáyobáávatécooca illuréjuco dítye wágóóóveíñe.

⁴⁵ Ehdúu Jetsóó tsieménéhjitu úwaabóné llúúwájté avyéjujtémá paritséomú waajácújucoó díityéké díbye lléboobóne.

⁴⁶ Áánéllihyéé imílleromé dííbyeke iwáágoóné tétsihdyu. Áronáacáa nuhnévéme Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpi díbye íjcyane míamúnáa néhíjcyáneri iillityénema.

22

Táábávajcátsí wañéhjitu íjcyané uwááboju (Rc 14.15-24)

¹ Áhdurée tsiíñe Jetsóó úúballé muhdú Píivyéébe íavyéjú pámeemáyé ímbájchoíñe.

² Neebépeé:

—Tsáné avyéjuubéhjáa ílli táábaváne wañéhjivu míñutsó mítyane míamúnáake.

³ Ááme éllévúhjáa wáalloobe íúnú múnáake dítye iñééte dítye itsájúcoóki. Aaméhjáa úúballétérónáa tsá dítye ímíletú itsááneé.

⁴ Áánéllihyééhjáa tsíjtyeke tsiíñe iwállóomeke neébe: “Méneete táuubámyeke dítye itsáane íñe ocájímú tutácóóné idyóóvaki.”

⁵ Ahdújucóhjáa ipyééne dítye úúballérónáa idyé tsá dítye ímíletú itsááneé. Ícúvetúméhjáa íwákimyéiháñevúré péécunúhi. Tsaatéhjáa péé íúmíhénévu. Tsiijtyéhjáa péé nájhíhévu.

⁶ Áánetúhjáa tsíjtye illure díityedí ícúbáhrámeke dsíjívetsóhi.

⁷ Aanéhjáa illuréjuco díibye ávyéjúúbeke mítyane cáyobáávatétsóne. Áánéllihyééhjáa ítsodáhómuke táúhbaabe dítye díityéké idsíjívetsóne díityé cóómí icyátsuhjácoki.

⁸ Ááne boonéhjáa idyé tsíjtye íúnú múnáake neébe: “Tsúúca íñe hájchíwu táábaváne wañéhji májchoháñe méénúmeíjyúcoorá téénevu tsáámeke memájchótsóiyóne. Ávyeta ímíllétyúmekéhjáa o míñutsójúcoorómé íñe tsá tsáátu meéllu. Árone ihdyu óvi tehdújuco tsá dítye tsáátune, ímiáámejíí tsááiyáhi.

⁹ Áhdícyane cána étsihjívú mepééne ámuha maájtýmídúmeke méuubállé dítye itsáákíi.”

¹⁰ Ahdújucóhjáa dítye pahúllévú ipyééne pámeekéré íajtyúmídúmeke míñutsóné ímítyúroméhjimáye. Aaméhjáa tsúúca tsááme teeja wahpéhi.

¹¹ Ááme éllévúhjáa díibye ávyéjuube ipyééne ájtyumí tsaapi íhdícyámáyé íwajyámuma díityéj páne íjcyáábeke.

12 Áábekéhjáa neébe: “Muúbej, ¿acáne íveekí íñe átérééjamáyé u tsáá béhjávu úcáávéne tsáátuúbe?” Ehdúhjáa ávyéjuube dílbyeke neénéllii tsá díbye ìnà néétune.

13 Áábedítúhjáa íúnú múnáake neébe: “Áánúke íjtyúháácuma íhyójtscu mechíhchúne áachívú peete íjcyátúhullévú mépicyóhjí téhulle díbye ityáá íhwáñe íhdónema.”

14 Ehdú neéne muurá íñe ímiááné páme wáábyutaréjúcooro Píívyéébé avyéjú íjcyaronévú uhjéméré úcáávéehi.

Íñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne

(Mc 12.13-17; Rc 20.20-26)

15 Ehdúu Jetsóó úwaabóné paritséómú itsárílléne pítyácójcatsí muhdú dílbyedívú íñéétsóíñe.

16 Áánemáhjáa Heróóde icyánéjcúejtémá tsatéké íhdityu wallóomé dílbye éllevu ditye íñéete muhdúhjáa dílbyedítú ípítyácójcatsíñe. Aamée itsááne dílbyeke neéhií:

—Ávyéjuúbej, muha méwaajácu ímiáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe muurá ú úwáábohíjcyá ímiááné keená Píívyéébe míamúnáadívú tújkevéélejjító tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsahdúré ú íjtsúcunú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllííhye.

17 Aabe íhdyu cána múúhake diñe díicyánécutuj: ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdótsohíjcyáné maáhdóiyónej, mityá tsáhaáj?

18 Ehdúu íllure dílbyeke imújtátsóro ditye díllone iwáájácúne neebe díityéke:

—Ávyeta mía bañú múnáa ámuha pánehjídú ímiáámeúvúdú meíjcyame ¿íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi?

19 Áyu cána oke méuujétsó dsíídsíjívuj.

Ahdújucoo ditye tsájívu úújetsóné dílbyeke.

20 Áájítúu húmí náávee, memee, íjcyane ííténe neebe díityéke:

—¿Aca múhúmi náávé eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu?

21 Áánéllíihyée neéme dílbyeke:

—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

Áánéllíihyée neebe díityéke:

—Ané wa íhdyu dílbye Tséétsáke mááhdohíjcyá dílbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu íhdyu Píívyéébeke máácuhíjcyá dílbyé wáábyuta íjcyanévu.

22 Ehdúu Jetsóó díityéké neéneri iúllévenúne ílluréjuco ditye pééne tétsihdyu.

Dsíjívémé muhdú tsiíñe bóhíne tsaate díllone

(Mc 12.18-27; Rc 20.27-40)

23 Ááne boonée téjcoojíré tsadotséómú tsáá dílbye éllevu medsíjívémé tsiíñe mebóhíne cáhcújtsoúme.

24 Aamée neé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, Moitséévúhjáa muurá neé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjívéhajchíí íñahbéréjuco dílléke táábávaíñé dílbyeréjuco itsíímáva díllédívú íñahbeúvú tsíímáváyíone.

25 Aanée ijcyámé múúhadítý 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávarólléjtane dsíjivé tehdu tsíímávátuubére. Áállekée bóneebéréjucu táábaváne.

26 Aroobée idýé dsíjivé téhdure tsíímávátuube dílléjtane. Aanée ehdu pámeere 7-meva tsaapíllekére táábávarómé dsíjivé dílléjtane.

27 Aanée nihñévúre dílléréjucu dsíjivéne.

28 Aane cána múúhakeyē diñe ¿cáabyē taabá ímichi dille íjcyaiñé tsiñe ditye bóhíicoóca?

29 Áánéllihyēe neebe diityéke:

—Íllure ámuha mémujtá Pívyéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu tene úwaabóné ámuha mewáajácútúnéllihye.

30 Muurá dsíjivémé tsiñe bóhíjyu páneere cápáyóóveé tsíhdyuréjucu. Tsáhájucu muurá míamúnaa táábávácatsítýúne. Muurá pámeere téjyju íjcyáa níjkyéji múnáaduréjucu.

31 ¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Pívyéébé waajacuháámi? Muurá téhaamítú neéneé:

32 “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Piivyéébé ó íjcyáhi.” Ehdu muurá Pívyéébe neénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá dibye neéítyuró diityé Piivyéébé íjcyane.

33 Ehdúu Jetsóó diityéké neéneri ullévenúmé muhdú dífbyé tujkéveejju íjcyáneri.

Ímichi páñétúejúúcú taúhbajúúcu

(Mc 12.28-34)

34 Aanée paritséómú iwáajácúne iyéjucu píhcyaaavéné dífbyedívu.

35-36 Áamedítýúu tsaapi taúhbájú uwááboobe Jetsóoke imújtátsóro neéhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aca teene Pívyéébé taúhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

37 Áánéllihyēe neébe:

—“Múu wajýú Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúutúre páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.”

38 Eene muurá ímichi páñétúene Pívyéébé taúhbajúúnetu.

39 Áánetu tsiñe neéhií: “Pamévakéré múu wajýú muhdú u wájýuméidyu.”

40 Énecu ímichi páñétúenécú Pívyéébé Moitsééuvj téveri pícyóóné taúhbajúúnetu. Ánecu néhdu meíjcyáhajchíí tsúuca méijcyá dífbyé ihjýu uubáalle múnáape úwáábohíjcyádu. Ehdúu Jetsóó neé dífbyeke.

Muubá Críjto íjcyane

(Mc 12.35-37; Rc 20.41-44)

41-42 Aamée diitye paritséómú píéétúmeke tsiñe neébe:

—¿Aca mújtsíiménémúhaabé Críjto íjcyáiyóné ámuha méijtsúcunúhi?

Áánéllihyēe neémeé:

—Dabíiúvúj tsíiménémúhaabéiyu muurá dífbye.

43 Áánéllihyēe neébe:

—¿Aanee idýé muhdú íivane diibye Dabíiúvú íjtsíiménémúhaabe íjcyáífbyeke dílló íavyéjuúbedi? Muuráhjáa ihdyu Pívyéébé Apíichóré dífbyeke tükévéjtsóneri neebe dífbyedítýu:

44 Ávyéjuubée néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúi diicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

45 Ehdúu muurá Dabíiúvú néé Críjtodítýú Íavyéjuube díbye íjcyane. Aane muhdú íjcyáíyoobe dífbyeúvúj tsiiménémúháabe.

46 Ehdúu Jetsóó díityéké nééne íáñújctútúnéllii tsáhájuco tsiíñe dítye díllójucootúne.

23

*Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne
(Mc 12.38-40; Rc 11.37-54; 20.45-47)*

1 Ájyúu idýé pámeere tétsii muha mejcyámeke Jetsóó néehíi:

2 —Muurá taúhbájú uwáábojtémá paritséómú íjtsucunúmeí Píívyéébé Moitsééúvuj tééveri méénúné taúhbájú uwáábojte íjcyane.

3 Ímiáánéhde tehdújuco dítye úwáábohíjcyáne. Aane melléébóne mécahcújtso. Áronáa ihdyu eene múhduhjírá dítye ícyahíjcyánetu tsá múu íívatúne. Muurá ímí úwaabójúcoorómé tsá tehdu íjcyatúne.

4 Aame míamúnáama tsíñéhjí taúhbajúúné ípívyétsohíjcyá díitye páñetu íjcyarómé teene úráávyénejíva awáá muhdú dítye iúráávyeki.

5 Muurá páneere íiná imyéénune méénuhíjcyámé míamúnaa díityéké ímityájtsokiye. Aame muurá eene Píívyéébé ihjyu icyáátúnúné waajácúhaamínevu pícyámeíhijcyá íñéjuwáánetu íumicóónetu. Áhdure eene tsíjtyé wajyámúúné ehniíñe vu íwajyámúúné icyáméjtsójácobájívu úcámeíhijcyáme.

6 Aame muurá wañéhjíné pañe imíllé íboohówátsihjívúré imájchone. Áhdure píhcyáávejááné pañe íjcyácooca imíllémé ímítsíjívúré íacuuvéne.

7 Téhdure imíllémé míamúnaa díityéké íávyejúúlléne patsíhjívávúré uwáábojtédí díllone.

8 Áánetu ámuha tahñéjté mejcyame tsá múu tehdu néétune. Tsá múu íjyácunútú míamúnaa ámúhake uwáábojtédí díllóíyóneri. Muurá ámuha tsahdúré tsané nahbémú mejcyamé uwááboobe apáábyéré oo Críjtoó.

9 Áhdícyane tsá ámuha múúbaké mecááníváityú íñújíri. Muurá níjkyéjiri íjcyabe apáábyéré ámúháj Caáni.

10 Áhdure tsá múu díllótsámeityú ávyéjútédí. Muurá oo apáábyéré ámúhá avyéjuube.

11 Muurá ihdyu tsíjtyeke íícuvéme ímiááné íjcyá íhtsutúme íboohówajte.

12 Aame idáátsóméhjíúvú tsaííbuwáre íjcyame ávyéjúúteehi. Áánetu iíye íhtsutúme ávyéjute íjcyane némeíhijcyámé íllure núcójpívétsáméíhi.

13 Aane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñé bañú múnaa pánehjídú ímiáameúvúdú ámuha taúhbájú uwáábojtémá paritséómú mejcyámeke. Muurá níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébé avyéjute íjcyáíyomeke íllure ámuha mémávárichohíjcyá múhdurá ténejcu ámuha meúráávyénéllíihye. Áánéllii tsá ámuha dífbye avyéjute mejcyáítúne.

14 Ááneréi íjcyáíyónáa zívéeekí ámuha pííbájuyte walléemudítýú médotuhíjcyá ihjyáháñe? Ááne ehdu ámuha meméénuhíjcyánéhjí núcójpí ulléjítóné úníúúnevu ámuha mejcyáne Píívyéébema cááménécobájíúvú méihjyúvahíjcyá

wáájácúratúne. Ehdú ámuha medáráíwémeíhíjcyáné déjúcotu muurá ávyétá íhnáhó ámuha méicúbáhráméíhi.

15 Téhdure íveekí ámuha pahúllevá múnáake úwááboméré mépehíjcyá ámúhá úwááboju múhdurá nééne ditye iúráávyeki. Muurá ímityúmeke éhniíñevuré ámuha métútávátsohíjcyá múhdurá meúwáábóneri. Áánéllíi díityé hallúrí ápíchó cúújúwá pañéví ditye wágóóovéíñé ímichi ámúhá líííñé íjcyane.

16 Máídáátsoju ámuuha éhne múúne hállúvatúmé tsiéllevu tsátyéjcatsíiyódú menééme tsá mewáájácúmeítyú múhdú Píívyéébeke meúráávyéiyóne. Aame ámuha ménéhíjcyá duurúwája mémerívá tsane ámuha meméénuíñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánétúvá ihdyu tééjá pañéene óórótu méénúmeíñé mémeri tsane ámuha meméénuíñé menéérone ámuha meméénútúhájchíí ímityúné ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménéhíjcyáhi.

17 Aame ímiááné ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu wáájácúmeítyúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene tééjá pañéene óórótu méénúmeíñéhíj, mityá teeja duurúwája ímichi tééja tájpi pañéenehíj íjcyajaj?

18 Áhdure ámuha ménéhíjcyá Píívyéébe ícúvé cówájtsómeíñé wáíji mémerívá tsane ámuha meméénuíñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánétúvá ihdyu dííbyé ícúve mémeri ámuha tsane meméénuíñé menéérone ámuha meméénútúhájchíí ímityúné ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménéhíjcyáhi.

19 Aame ímiááné ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu wáájácúmeítyúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene Píívyéébe ícúve, mityá teene wáíji ímichi téjíí hallúvú tene cówátsómeíhíjcyáíjij?

20 Muurá téjíí mémeri tsane imyéénuíñé tsaate nééne dómajcó páneeréjucu múhduná téjííene íjcyánéhíjímájucu.

21 Áhdure idyé duurúwája mémeri tsane imyéénuíñé ditye nééne dómajcó páneeréjucu tééjáne íjcyánéhíj Píívyéébe mémemájucu ímichi dííbyé wáábyuta tene íjcyánéllíihye.

22 Áhdure níjkyéji mémeri tsane imyéénuíñé ditye nééne dómajcó Píívyéébekejucu dííbyé avyéjú tene íjcyánéllíihye.

23 ¿Ahdícyane máídáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá tehdújucu ámuha Píívyéébeke meíicúveróné ámúhá bájtsori. Áronáa ámuha mécoévahíjcyá teenéjucu awáá taúhbájutu pañétúetsíí íjcyane Píívyéébeke ámuha meúráávyéne tsaímíyé meíjcyame tsíjtyeke mepiáábóiyóne. Ehdú ámuha tsanéhíjijucu meméénúiyóné tsá meméénuhíjcyatúne.

24 Aame muurá ámuha éhne múúne hállúvatúmé tsiéllevu tsátyéjcatsíiyódú wáájácúmeítyúme. Muurá éétébáwu íjcyáróóbeke ámúhá adó pañétú ámuha mewáágoómé ¿íveekí caméélloke wáágóótúmé dííbyemáyé ámuha máádohíjcyáhi?

25 ¡Máídáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámúhá líiyíhllóné, ámúhá bohtámú, ámuha ménítyuhíjcyará ímíwu. Áronáa ténéhíj pañéví ámuha mépícyohíjcyá ímityúné naníyí ámuha meúcuhíjcyánéhíj.

26 Aame ámuha ímiááné hállúvatúmé íjcyadu menééme tujkénú méímibáávyé ámúhá íbuwááné íjtsaméí ímiáámeréjucu ámuha meíjcyane ámúhadítýú íbóhówaúcunúki.

27 ¡Áronáa ihdyu máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámuha pánehjídú ímiáámédú éhne múúne níjkyéné pañe nehníwu néerone pánehjídú hállu imíwu meíítedu.

28 Ehdu ámuha meicyahíjcyá míamúnáama pánehjídú ímiáámeúvúdu tsanééré ímityúné íjtsaméi ámúhá pañe íjcyame.

29 ¡Áameke ámúhake máidáátsoju tene pájtyeíñej! Íveekí ámuha éjyuuúvu ditye dsíjívétsohíjcyámé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáaúvú níjkyéné méicyáávétsohíjcyá ímiáámeváa diityeúvú íjcyánéllíhye.

30 Ááne ámuha ménéhíjcyáhi: “Éjyuuúvu méihde múnáaúvú íjcyáijyu meíjcyaca muurá tsá medsíjívétsoítuyuró Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake.”

31 Ehdu ámuha menéeneri muurá ámuháyé méúúbálllemei diityeúvukée dsíjívétsohíjcyámeúvúj tsiiménémúhaabe ámuha meíjcyane.

32 Ahdícyane wa ihdyu oke meméénú ámuha meimillédú ámúhá íhdé múnáaúvú méénuhíjcyádú diityédúré ámuha menéémeé.

33 Ávyeta muurá ámuha íñíimyéuméméjte. ¿Aca ámuha méjtsúscunú cúújúwatu ámuha mepállójcóiyóne?

34 Áánéllí ícyooa ó pícyóoroó ámúhama tsíjtyeke Píívyéébé ihjyú uwáábojte pane wáájacúmeke ámúhá uwáábojte íjcyáímyeke. Árómeke muurá ámuha méuráávveyhíjcyáá pátsárijcyomére pacóómívaríye. Áamedítýú muurá tsaatéké ámuha méwátsihcyúú pihcyáávejáané pañévu. Ááne tsááteke ámuha médsíjívétsoó páwachékevu mewátyétyéhcúneri.

35 Ehdu ámuha menéénéllí ámuha pámé hallúríyé teene éjyuuúvu ímiá uwáábojtéké ditye dsíjívétsohíjcyanehji. Muuráhjáa Abéé ímiáábé íjcyáábeke íñahbére dsíjívetsóhi. Áané booné tsíjtye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake ámúhá íhdéejte dsíjívetsóhi. Átsihdyúu nihñéré dsíjívetsómé Berekíá hajchi Tsacariake duurúvájama Píívyéébé ícúv é covátsómehíjcyané waijí ráhoúscunútsihvu.

36 Aane ímiáané ámúhake o néé ehdúu éjyuu múnáaúvú dáríívémeíhíjcyané muurá ámúhá hallúrí íñe ícyooa ámuha meíjcyámé hallúri.

Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne (Rc 13.34-35)

37 Ahdícyane ámuhá Jerotsarée múnáaj, ¿íveekí ámuha méllíihyanúpétsohíjcyá Píívyéébé ihjyú uwáábojtéke? ¿íveekí ámuha diityéké néwayúúnevu mááámuhíjcyáhi? Muurá imilléroobe ámúhake íujcune éhne múúne cáraca ítsíimeke íhñúwáacyú lliíñévú újcuu. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meímíllehíjcyatúne?

38 Áané déjúcotu muurá ámuhá cóómí ápajyuréjucu íjcyaiñe.

39 Ahdícyane ámúhake o néé téhdure oke ámuha maájtyumíjucóóityúné tsiíñe o tsááiñévújucu. Téijyu muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyu áanu Píívyéébe mémeri tsááneéj.”

24

*Duurúvaja wágóóovéñé Jetsóó nééneé
(Mc 13.1-2; Rc 21.5-6)*

1 Aabée Jetsóó duurúvájá pañétú muha mejíchívyénáa múúha tsúúlleríjyuco péébeke muha mépiúvájá téjahji imíwu méénúmeíñé muha meííteki.

2 Aamée muha meííte meke neébe:

—¿A ámuha méííte imíwu duurúvaja méénúmeíñé? Muurá ímiááneturé ámúhake o néé ehdu nééroja wácávyáhcámeíñé.

Jetsóó tsááiñé ihde pájtyeíñéjji
(Mc 13.3-23; Rc 21.7-24; 17.22-24)

3 Átsihdyú muha oríívó bajúvú mepétsihvu ácuúvéébeke áábánewu muha menééhií:

—Cána múúhake duubállé mújyú tene pájtyeíñé eene múúhake y néhíjycyanéjji. ¿Aca íinetú muha méwaajácuú ííñuji níjkévaíñeréjyuco y tsááiñé píhíjucóóne?

4 Áanéllihyé neebe múúhake:

—Éhdu nééme tsáma wajácútsi méjyaco ámuha maállítsámeítyu állíu múnáadívu.

5 Muurá o tsááiñé tsúuca píhícooca íjyaímyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjyaca díibyéjyuco Críjto íjycane. Aane mítyame cáhcújtsóó bañúháñé.

6 Áhdure íjyaíñé méénucátsí pahúllevaré. Árónáa méíllityedíñé. Muurá tsáhái téjyuo o bóhówáavétyúne. Árónáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

7 Muurá tsáné ííñúji múnáa méénújácútsí tsííñé ííñúji múnáama. Ájyuo íjyaíñé ájyabáánema cheméháñé. Áhdure pahúllevaré ííñuji vááúméíhi.

8 Ehdu déjúcóóveíñé ícúbáhraméí ííñújiri.

9 Ájyuo muurá ámuha tahñéjté mejycyané hallútú cáhcújtsotúmé ámúhake ítsáílléne ámúhadi ícúbáhraáhi. Aame ámúhadítú tsaatéké dsíjívétsoóhi.

10 Ájyuo muurá mítyame amúhadítú oke cáhcújtsorómé tsáhájucó oke cáhcújtsóityúne. Aame ámúhake ítsáílléne ámúhadívú méénútsóó tsíjtyeke.

11 Áhdure idyé téjyuo mítyame állíu múnáa díllóméí Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi. Áámedívú mítyame állítsáméíhi.

12 Ehdu páhduvére ímityúné íjycánetu mítyame tsáhájucó wájycúcatsítyúne.

13 Áánetu ehdu néérónéjji pañe Píívyéébeke íhvéjtsotúmé tsaimíyé íjycame ihdyu pájtyeééhi.

14 Muurá teene díbyé avyéjtu íjycáné uwááboju ímiáájú pámeekéréí ííñújiri íjycáné míamúanáake waajácútsáméíhi. Ájyuo ihdyu botsíi ó tsáá páneere ílluréjyuco íníjkévaki.

15-16 Muurá duurúvájatu tsátsíi íñé ímityúné úújéítyútsihvu tsane ímityúné úújeténé Píívyéébeke ávyéta tsáíryé pájtyeéhi. Áhdícyane teene ámuha maájtyúmícooca méwáácunúco cámeéhbaúnevu Jodéa ííñúji múnáa ámuha mejycame. Ehdúu ímiááné tene pájtyeíñé muurá Daniéré tsúúcajátújyuco néene Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjyaaébe. Aane éévehíjycámé íhya waajácújucóó íná íjyaíñé.

17 Áhdícyane téjyuo áachi íjycame íucaavéjúcohdí ímíjcoóhó pañévu tsíméné íjucuki.

18 Áhdure íúmíhé pañe íjycame íoomíjycóhdí ihjyávú íwajyámu éllevu.

19 ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíñé téjyuo walléemú éévájtema tsíjtye ñohñóryéí ítsíímewuúmmú íjyáameke!

20 Áánéllii ihdyu Píívyéébema méihjyúvaco wáyeéévejcóójí ehdu tene ámuháma ipájtyétuki, áhdure tsúcohíváneri úúnjyáijyu níjyáháñé lliine ámuha mewáácunútuki.

21 Muurá téjyju íjcyaiñé ávyétá íhnáhó ícúbáhraméi íñée ííñuji ípívyéévetsihdyu mújyú ícyahjcyatúne. Ááné boonétú ihdyu tsáhájucu mújyú tehdu néené ícúbáhraméi íjcyatúne.

22 Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllii íícú tsiíñe oke wállóóibye íhñéjte wájyuri.

23 Aane tsúuca tene pííhícooca íjcyaimyé tsaate íllure íállíñe 'tsúuca Críjto tsájucóóhí' nééimye. Áámeke tsáma wajácútsi meíjcyáne mécáhcújtsodíñe.

24 Muurá íjcyaimyé állíu múnaa iye Críjtodi díllómeimye. Áhdure muurá díllómeimye Píívyéébe íhjú uubálle múnáadi. Aame píivyéete méénúráítýronéhjí imyéénune. Ááneri muurá mújtátsoimyé míamúnáake Píívyéébedítý. Tsáijyu múúne téhdure mújtátsoiyómé ímiááne dííbyeéjtýjuco íjcyáromeke.

25 Aane íñe ámuhákye ó úúballé íhdéjuco ehdu tene pájtyeíñé ámuha metéíbúwááveki.

26 Áhdícyane tsaate ámuhákye 'éje, áádi éhlle Críjtoó' néhajchíí mépehdí téhullévu. Áhdure dítye ámuhákye 'áádi éhjá pañe Críjtoó' néhajchíí mécáhcújtsodí éhduhji dítye ámuhákye néérone.

27 Muurá ihdyu éhne múúne chijchi ááméjuto níjkéniiñévíjuco rórihjayácódú ámuhákye ábájínéjcuíñé Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe tsiíñe o bóhówááveíñe.

28 Áábedívú muurá óhdivu táuráávye múnaa píhcyááveé éhne múúne tsíméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyaavédú.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhji

(Mc 13.24-37; Rc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 Ehdu ícúbáhraméi pájtyené Boone cóójíejpi nuhba ílluréjuco áabatéíñe. Áhdure péjcoéjpi tsáhájucu ájchúityúne. Áijyu míicuru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóowari íhtsútunéhjí íjcyane mujtábara íjcyáahi.

30 Áijyu tsúuca Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe páneere táíhtsútú táavyejuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi. Ááneri muurá oke cáhcújtsotúmé ííñújiri íjcyame íllityéne taáhi.

31 Aabe téjyju níjkyéji múnáake ó táuhbaá dítye kéévánécoba ílljchu írojrócó pámeere múhdumé ííñújiri íjcyané míamúnáa tahñéjte óhdivu ípíhcyááveki.

32 Cáhawáá méijtsúcunu higyéerahej. Muurá itsóúúvéne tsiíñe tehe béhjívánetu méwaajácú píjcyaba pííhíjucóóne.

33 Áhdu nééne íñe ámuhákye o nénehji pájtyénetu ámuha méwaajácúu tsiíñe o tsááíñe éévé tsúuca úújeténe.

34 Muurá ímiááneturé ámuhákye o néé ehdu nénehji pájtyeíñé íñéi ííñújiri míamúnáa íjcyapíñááca.

35 Muurá íñe ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéjí wágóóóveéhi. Áánetu íñe ámuhákye o néhijcyané tsá mújyju wágóóóvéityúne.

³⁶ Áronáa ihdyu o tsááiñe éévé tsá múha wáájacutúne. Níjkyéji múnaa íjcyarómé tsá wáájacutúne. Téhdure pañetu Pívyéébé Hajchi o íjcyároobe tsá o wáájacutúne. Apáabyéré ihdyu Llihíyó waajácú mújyú tsiíñe oke iwáallooíñe.

³⁷ Muuráhjáa Noéé íjcyáiyu íjcyáné míamúnáake tene pájtyeduré pajtyéiñe Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe tsiíñe o tsááiñe.

³⁸ Muuráhjáa téjyju íjcyame íññuji cáájávéeíñe ihde ‘ñnéjuú’ iñéene ícyahíjcyá ímíllédú wañéhjineri táábavajcatsiyi. Ehdúu ícyahíjcyámé tsúuca Pívyéébe íññuji cáájávetsóíñéllii Noéé ihmíne pañévu úcáávetsihvújuco.

³⁹ Aamée ehdu íjcyahíjcyáneriyé túhuuvémé wáájacúmeityúnáa tsúuca páneere íññuji cáájávénetu tsáhájuco ditye pívyetétú muhdú ípájtyeténe. Áhdure ívane muurá míamúnáa ímíllénéhjiriyé íjcyánáa Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe tsiíñe o tsááne ábájínéjcuú díityéke.

⁴⁰ Téjyju muurá mítyétsi wákímyeíhíjcyámútsidítú tsáápiikyé wáájacúratúné o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

⁴¹ Áhdure tsaatépi cáátsohíjcyámúpidítú tsáápileke o újcúnetu tsíjpille coévaá tétsihvúre.

⁴² Áánéllii tsáma téñbúwá méjicyaco téené íjtsúcunúre. Muurá tsá mewáájacutú mújyú o tsááiñe ámúhá avyéjuube o íjcyaaabe.

⁴³ Muurá tsaapi ihjya cúwátuube téhmé péjcovéiyá naní múnaa tépejco dílbye éhnénéhjí nánííñe iwáájacuca. Aabe muurá tsá náníchóityuró ihñénehjívú.

⁴⁴ Ahdu tsáma téñbúwá méjicyaco naní múnáake tsaapi téhméiyódu. Muurá ámuha meíjtsótúnáa ó tsaá Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe.

*Tsaatétsi wákímyeíñetu íjcyáné uwááboju
(Rc 12.41-48)*

⁴⁵ Muurá tsaapi tsáimiyé íavyéjúúbema wákímyeíbyeke pícyoobe íhyájkímú tehmeébedívu. Aabe díityéké ímí ícúvé tééne tájpi ditye íjcyáíñéhjitu.

⁴⁶ Ahdícyane maímijyju díbye íjcyane íwákímyéiyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

⁴⁷ Aane ímiááné ámúhake o néé ímiáábé íjcyáábeke íavyéjuube ihñévu téhmetsoñe.

⁴⁸ Áánetu íjcyaaabe tsaapi ímityuube íavyéjuube ‘íícuí oómítyúné’ iñéene íwákímyeí ñbúwá íjcyátuúbe.

⁴⁹ Ehdu néébe muurá íllure íhyájkímuke imyéénúne ímíllédú wañéhjineriyé pehíjcyá tsíjtyéhjima lílyícyáveebére.

⁵⁰ Aabe ehdu ícyahíjcyánáa muurá íavyéjuube oómíbye tuvááová dílbyeke díbye íjtsótúnáaaca.

⁵¹ Áábeke muurá ílluréjuco díbye íhnáho ícúbahráné ímityúmé bañú múnaa pánehjídú ímiáámeuvúdu íjcyámeke imyéénudu díbye ityáá íhwáñe íhdónema. Ahdu muurá pajtyeíñe míamúnáama tsiíñe o tsáacoóca.

25

Bádsíjcadítú íjcyáné uwááboju

¹ Muurá idyé níjkyéjiri íjcyaaabe Pívyéébé avyéjú tsaatéhjáa 10-meva bádsijca tsáápillé taji íjcyáíbyeke peetéma téhmehíjcyádu.

² Díityédítúhjáa 5-meva ímuhdúrejte. Áánetúhjáa téhduméré 5-meva ímiáajte.

3 Aaméhjáa diitye ímuhdúrejte tsá tsájtyetú ícyuujúwájpacýóné ipyééte ipañénuíñe.

4 Áánetúhjáa ihdyu ímíajte tsajtyé ícyuujúwájpacýóne.

5 Aaméhjáa wájtsípityúúbeke tépejco ityéhmehíjcyárone icyúwávénellii ílluréjucó cúwane.

6 Áronáacáhjáa tsúuca pécójpíine tsaate kéévánécoba néehí: “¡Tsúuca tsaabe ámuha metéhmehíjcyaa! ¡Wa mécáhdahíroj!”

7 Ahdújucóhjáa ditye íájkýéne íicúu íjcyátsíivýjucóóné ipyééteháñema.

8 Áánáacáhjáa diitye ímuhdúrejté cuujúwájpacýó tsúuca óuuvéhi. Áánéllihyéhjáa diitye ímíajtéké neeróme: “Cána óvíjyucó múúhake ámúhá cuujúwájpacýotu tsánéhwuúvú maájcu. Tsúuca múúhadívú múúhá cuujúwájpacýó óuuvéhi.”

9 Áronáacáhjáa néeme diityéke: “Tsáhaá. Muurá ehdu meméénúhajchíí méhdivu óúúveíñe tsaméhjidívújucó. Wa ihdyu tsiíñe máahdótej.”

10 Ahdújucóhjáa ditye ahdóvúí péené hallurí tsúuca wájtsííbema ditye úcaavéné teeja dibye wáñehjívátéjyá pañévu. Áámé hallúvúhjáa ílluréjucó dibye tééjá lleehówá wátajcóné múha íucaavéjúcóótuki.

11 Áané boonéréjucóhjáa diitye ímuhdúrejte iwájtsíne llééhowa dibye ipááyúcuó wátótóhcoméré nééneé: “¡Ávyéjuúbej, Ávyéjuúbej, múúhake paayúcu!”

12 Áronáacáhjáa neebe diityéke: “Tsá o wáájacutú ámúhake.”

13 Ehdúu íúúbálléne múúhake Jetsóó néehí:

—Téhdú ámúhake tene ipájtyétu tsáma ímíñéuvú meíjcyátsíivýéne oke méítsohíjcyaco. Tsá muurá mewáájacutú mújyú tsiíñe o tsááíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe.

Dsíidsitu íjcyané uwááboju (Rc 19.11-27)

14 Téhdure níjkyéjiri íjcyaae Píivýéébé avyéjú wákimyéí tsané avyéjuube tsiíñe íiñújí íááhíveté íwákimyéí múnáadívú ídsíidsike téhmetsoíñúdu.

15 Tsáápihdívúhjáa pícyoíñuube 5,000-jiva, tsíjpihdívúhjáa 2,000-jiva, tsíjpihdívúhjáa 1,000-jiva. Ehdúhjáa diityéké íjtsúcunúdnéhjí iwájtúne peebe diityédityu.

16 Áané hallúríhjáa díibye 5,000-jivámá íjcyaae náhjihe meenu téenema. Ááneríhjáa lílyaatésoobe díibýema tsiíñe éhniíñevu 5,000-jiva.

17 Áhduréhjáa idyé tsíjpi 2,000-jivámá íjcyaae náhjihe imyéénúneri lílyaatétsó tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 2,000-jiva.

18 Áánetúhjáa tsíjpi 1,000-jiváre díibye ájcuíñuube íllure cuuú teene dsíidsi wákímyeíchótuúbe.

19 Áánáacáhjáa diityé avyéjuube tsúuca wájtsí diityédívú. Aabéhjáa ímbájhóvá diityémá teene diityékée ityéhmétsoíñúne dsíidsi muhdú ditye téhmené.

20 Tujkénúhjáa ímbájchoobe 5,000-jivávúu íájcúúbema. Aabéhjáa néé díibýeke: “Ávyéjuúbej, okée ehne 5,000-jivávú u ájcune muurá íñeé. Áánetújucó íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 5,000-jiva o lílyaatétsóne.”

21 Áánélliihyéhjáa neebe íavyéjuube dífbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeífbye. Muurá múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánéllii ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvéjtsoó u téhmeki. Ahdícyane óví illuréjuco u ávyéjuuténe.

22 Áábé boonétúhjáa tsijpi 2,000-jivávúu ityéhmétsóóbema idyé ímbájchoóbe. Aabéhjáa idyé néé dífbyeke: “Ávyéjuúbej, okée ehne 2,000-jivávú u téhmétsóofñúné muurá íñeé. Áánetújuco íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 2,000-jíva o líyaatétsóne.”

23 Áánélliihyéhjáa idyé neebe íavyéjuube dífbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeífbye. Muurá múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánéllii ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvéjtsoó u téhmeki. Ahdícyane óví illuréjuco u ávyéjuuténe.”

24 Ehdúhjáa tsaatétsima ímbájchótsihdyu ííneebe ípyée 1,000-jivávúré íjácúúbedívu. Aabéhjáa illure néé dífbyeke: “Ávyéjuúbej, ópée ó waajácú múhdurá u néébe uure u wákímyeíñé hallúvú dsídsíjike u ékéévehíjcyatúne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o líyaatétsóné dsídsíjí ímiátsí páneere úhdivúré ú újcúiyáhi.

25 Áánélliihyée illure ó cuuú dídsídsike. Aane íñe dídsídsi.”

26 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube néé dífbyeke: “ÍÁvyeta ímítyuube uu óvéhe múnáajpi táwákímyeí múnáadítyu! ¿A éhdurée ú meenu teene tadsídsike ‘o wákímyeítýuroobe dsídsíjike o ékéévehíjcyané’ u neénema?

27 Aanéhdée ihdyu dítye dsídsike téhmehíjcyájáúbá pañévúré ú pícyóoiyá tene óoma illíyaatéki. Aacáa muurá ícyooca ó wajtsíyá éhniíñewuúvújuco tene líyaaténáaca.”

28 Ehdúhjáa dífbyeke íñétsihdyu neebe tsaatéké tétsihyi íjcyámeke: “Áábyedítýú eene 1,000-jíva íjcyane dsídsi medójtúcúne maájcu áádíkýe eene 10,000-jíva idsídsi íjcyáábeke.

29 Muurá múúne ihñe líyaatétsómeke éhniíñevu tsiíñe máajcú dítye illíyaatétsoki. Áánetu ihñe pevénéré pícyohíjcyámedítýú illuréjuco medójtúcúne páneere díityédí íjcyaróne.

30 Ahdícyane áádíkýe ííneúbará óoma wákímyeítýúúbeke méwaagóote peete íjcyátúhullévú díbye ityáá íhwáñe ííhdónema.”

Pámeere míamúnáama ímbájchoju íjcyáíñe

31 Muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyééveebe mújyú tsiíñe o tsáácooca ó tsaá íhtsútuubéréjuco avyéjuube o íjcyabe tahñéjté níjkyéji múnáama. Áijyu táavyéjú íjyáwá hallúrí ó ácuúcuúuúhi.

32 Áábedívú óhdivu páneere ííñújiri íjcyané míamúnaa pícyáávémedítýú ó dówajcároó tsaatéké íhdyúétsihvúré ehne múúne obééjámudítýú cáávarámuke ítyehmébé dówajcároódu.

33 Aame díitye obééjámudi o díllome óoma íjcyáahi. Áánetu cáávarámudi o díllome tsiélléré íjcyáahi.

34 Áijyu eene óoma íjcyámé avyéjuube o íjcyabe díityéké ó neéhi: “Muuráhjáa Llihíyó ámúhake ííñuji ípívyéjtsótúné íhdéjuco ityújkevééllémeke wábyujtsódújuco íñe ámuha óoma táavyéjuri.

35 Muuráhjáa o ájyabáávatéébeke ámuha oke mémáchótsohíjcyáhi. O ádóiyóneri o íjcyáábeke ámuha oke méichohíjcyáhi. Wáájácúrátuubée úlleebéré o péhíjcyáábeke ámuha oke mecúwátsohíjcyá ámúhá jaaháñevu.

36 O wájamúúvátúúbeke ámuha oke máajcú wájamúvu. O chéméébeke ámuha oke meúújehíjcyáhi. Cúvéhóójari o íjcyáábeke ámuha oke meúújehíjcyáhi.”

37 Ehdú o néénéllii muurá diitye ímiájté óoma íjcyame oke neéhi: “Ávyéjuúbej, ¿acáa mújyú u ájyabáávatéébeke uke muha mémájchotsóhi? ¿Mújyúhjáa ádópiyi u íjcyáábeke uke muha méijchóhi?”

38 ¿Áhdurée mújyú múha uke wáájácútuube u úlléébeke uke muha mecúwátsohíjcyá múhá jaaháñevu? ¿Mújyúhjáa u wájamúúvátúúbeke uke muha máajcú wájamúvu?”

39 ¿Acáa mújyú u chéméébeke uke muha meúújehíjcyáhi? Áhdure ¿acáa mújyú cúvéhóójari u íjcyáábeke uke muha meúújehíjcyáhi?”

40 Ehdú muurá oke ditye néénéllii ó neé diitye: “Muuráhjáa ihdyu ehdu ámuha tahñéjteke íitcunútúmeré panévatúré mepiáábohíjcyáni ookéjuco ámuha meíícúvehíjcyáne.” Ehdú ó neé óoma íjcyámeke.

41 Áánetu óhdityu tsiélléré íjcyámeke ó neéhi: “Méñne óhdityu ámúhá imítýú níjcaúvú ámuha mewágóóóveímye. Muurá ámuha mewágóóóveé íhyájkímuma Naavéné wágóóóveíñe cuujúwá pañévu mújyú ámuha meíjchívyéítyúhullévu.

42 Muuráhjáa tsá ámuha oke memáchótsohíjcyatú o ájyabáávatéébeke. Tsáháa ámuha oke méichohíjcyatú ádópiyi o íjcyáábeke.

43 Áhdurée wáájácúrátuube o úlléébeke tsá ámuha oke mecúwátsohíjcyatú ámúhá jaaháñevu. O wájamúúvátúúbeke tsá ámuha oke maájcutú wájamúvu. Tsáháa ámuha oke meúújehíjcyatú o chéméébeke. Tsáháa ámuha oke meúújehíjcyatú cúvéhóójari o íjcyáábeke.”

44 Ehdú o néénéllii muurá oke neeímye: “Ávyéjuúbej, árónáacáa tsá mújyú uke muha maájtyúmitú u ájyabáávatéébe ádópiyi u íjcyáábeke. Tsáháa mújyú úlleebéré u péhíjcyáábeke uke muha maájtyúmitúne. Áhdurée tsá mújyú muha maájtyúmitú wájamúúvátuube u íjcyáábeke. Áhdurée tsá muha mewáájácútu u chémene. Áhdurée tsá muha mewáájácútu cúvéhóójari u íjcyane. Aanéjívarri muhdú uke muha mepiáábóiyáhi.”

45 Ehdú oke ditye néénéllii ó neéhi: “Muuráhjáa tahñéjteke ámuha mepiáábohíjcyatúneri téhdure ookéjuco ámuha meéhdíwállehíjcyáne.” Ehdú ó neé óhdityu tsiélléré íjcyámeke.

46 Aame ílluréjuco wágóóóveíñe mújyú níjkéváityúné íícúbáhrámeíhullévu. Áánetu ihdyu ímiáámé pájtyéteé muhdú íjcyáityúmeréjuco íñé ímíjyaú íjcyáki.

26

*Jetsóoke íekééveíñe ditye pítyácójcatsíñe
(Mc 14.1-2; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)*

¹ Ehdú Jetsóó íñééne boone tsiíñe múhake neéhi:

–Muurá míjcyoojícúturéjuco pajtyéteé wañéjji lléévaíñe.

² Ááne pañe muurá Míamúnáájpidívú o ípívyéévébedívú tsaapi ékéévetsoó tsaatéke. Aame oke dsíjívétsoó páwachékevu iwátýétyéhcúneri.

³ Aanéhjáa ímiáané téjyju teene wañéhjí tujkéveri páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú pihcyaavémé tsijtye llúúvájte avyéjujtee, túkevétsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame.

⁴ Aaméhjáa pítyácójcatsí muhdú díbyé hallúvú iállíñe díbyeke iékééveíñé idsíjívétsoki.

⁵ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Tsáhái íñe wañéhjí pañe tehdu meméénúityú míamúnáake meílbórínúiyónéllíhye.

Pácúúcupácyori tsáápille Jetsóoke ihñíwau múrijchóne
(Mc 14.3-9; Ja 12.1-8)

⁶ Ájyúu muha Betáániári Tsimóó díbyere ‘Ahlláriho’ némeíbyé jari.

⁷ Áanáacáa tsáápille tsáá Jetsóo éllevu pácúúcupácyó mítyane áhdóméijpácyoma. Ájpacyóri múrijcholle ihñíwau majchóri íjcyáabeke.

⁸ Aané múuhakye tsaríwu pájtyénéllii muha menéhií:

—¿íveekíami aalle ícúbahra pácúúcupácyorij?

⁹ Muurá téjpacyo menájhíhénúne dsídsiri mépiáábóiyá ídáátóméhjike.

¹⁰ Ehdúu muha menéjcatsíñe illéébóne múuhakye neébe:

—¿íveekí ámuha méihjyúvú áámyédityu? Muurá ihdyu tehdujúco dille méénune.

¹¹ Muurá diitye ídáátsojte tsá kiávú ámúhadítyú pééityúne. Áánetu tsá múhajchótá ámúhama o íjcyáityúne.

¹² Áánéllii oke téjpacyóri múrijcholle oke ditye cúúúíñe ihde tájpi íimíbajchóne.

¹³ Aane ímiááneturé ámúhakye o neé íñe tajtyéeveri míamúnáa pájtyetéíñe uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idyé teene úballéné pámeere íñújari íjcyáné míamúnáa waajácuúhi. Ehdúu Jetsóó neé múuhakye.

Jóoda Ijcaríóóté Jetsóodívú ékéévétsoíñe
(Mc 14.10-11; Rc 22.3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Aanéhjáa téjyju Jóoda Ijcaríóóté tsaapi muuha 12-meva méjcyáméejpi íjcyároobe mújyúrú llúúvájte avyéjujtee éllevu ipyééne neeté diityéke:

—¿Aca múhduná íñe oke ámuha mááhdóiyá ámúhakye Jetsóodívú o wáájacutsóne?

Ehdúhjáa díbye néénéllii áhdomé 30-jiva.

¹⁶ Aanéhjáa diityemá ípítyácójcatsíñe tsúuca íimíbáchójcatsíñéllii ítsámeihíjcyabe muhdú díbyedívú iékéévétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone
(Mc 14.12-25; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Aané teene pájtyeté wañéhjí óorítyúne pááá májchoméihíjcyáné wanéhjí tújkévajcójí muha Jetsóoke menéhií:

—¿Kiávú ú imíllé wañéhjji májchó muha meméénune?

¹⁸ Áánélliihyée neebe múuhakye:

—Cáhawáa mepe Jerotsaréevu éhne tsúuca wájacú ámuha menéébe jávu. Áábeke méneeco tsúuca muhdú o íjcyáíñe ééve píihjúcúónéllii díbye jávú ámúhama íñe wañéhjí o pájtyeíñe.

¹⁹ Ahdújúcoo tsaate múuhadítyú ipyééne teene majcho díbye jávú méénune.

20 Ááné iijyúnúvúu tsúúca muha mémajchó dííbyema.

21 Átsihvúu neebe múúhakye:

—Ímiáánetúré ámúhakye o néé íjcyabe tsaapi ámúhadítú óhdivu méénútsóííbye.

22 Ehdúu díbye múúhakye nééne ávyétá kimóhcó múúhakye pajtyéhi. Áánélliihyéé muha pámeere menéé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé íñe ehdu uke muha méméénuúhi, a oó?

23 Áánélliihyéé múúhakye neébe:

—Íñe tsají pañévúré muhtsi dííbyema memájchoobe ehdu oke méénuúhi.

24 Ehdu ímiááné oke pajtyéíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke tsúúcajátújucóo Píívyéébe íwaajácúháámitu néhdújuco. Árónáa ihdyu máidáátsóju tene pájtyeíñe ehdu oke méénúúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáíturóne.

25 Ehdúu díbye néénéllii díibye Jóóda eenéhjáa dííbyedívú méénútsóíibye néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a oo tehdu uke ó méénuúij? Áánélliihyéé neebe dííbyeke:

—Ééé, uu muurá ehdu oke ú méénuúhi.

26 Ehdúu íñetsihdyu pááaho íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáa idyóhdáhínunévú múúhakye iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

27 Áhdurée idyé ado íékéévéne téhdújtsoóbe. Áánévúu múúhakye íájcúne neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane maádo.

28 Aane úúballé íñe muhdú ámuha meícyahíjcyáné pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Ahdícyané tátyujpácyo wágóóóveé páme wájuryíyé múhdumé teene cáhcujtsómé imítúyú íábájíívémeiki.

29 Aane ámúhakye o néé ícyocátú tsiíñe ámúhama o ádójúcóóityúné óóvajpácyo múijyú Líihíyó avyéjuríyéjuco meíjcyácooca tsiíñe maádóíñévújuco. Ehdúu Jetsóó néé múúhakye.

*Jetsóó úúballé Pééodoro tóónúmeíñe
(Mc 14.26-31; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)*

30 Aamée teene pajtyété wañéhjí majtsíjyú muha memájtsívátsihdyu mepéé oríívó bajúvu.

31 Átsihvúu múúhakye neébe:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñé pahúllevávu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Obééjámú tehméébeke o dsíjívetsóné boone ílluréjuco ditye mújtaiñé pahúllevávu.” Ehdu muurá nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

32 Árónáa ihdyu o dsíjívéebe tsiíñe o bóhííne ó peé ámúhá ihde Gariréavu.

33 Áánélliihyéé Pééodoro nééhií:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvétsoóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvéjtsóityúne.

34 Áánélliihyéé neebe dííbyeke:

—Árónáa ímiáánetúré uke o néé ípyejcójuco oke u úráávyeróné u tóónúíñé cáracái májtsívátúné ihde 3-íjyúva.

35 Áánélliihyéé Pééodoro nééhií:

—Muurá tsá o tóónúmeítyúne. Óvǵyjuco ihdyu néhi oke ditye dsǵǵívetsóné tééné hallútu.

Ehdúu pámeere muha méneerá díbyeke.

Pívyéébema Jetsóó ihjyuváne
(Mc 14.32-42; Rc 22.39-46)

³⁶ Aamée tétsihdyu muha mepééme méúújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúu Jetsóó néé múúhake:

—Íchiíyéi meǵjcyá Pívyéébema o ihjyúvatéki.

³⁷ Aabée múúhadítýú tsajtyé Pééedorómá Tsebedéó hájchimútsikye.

³⁸ Áámedívúhjáa ávyetá ihnáhóré kímóóvémeíbyé néé diityéke:

—Muhdú ihya o dsǵǵívéiúvúduréjuco oke táǵbuwa. Ahdícyane cána íchihdyuréi oke metéhmej. Áronáa ihdyu mecúwadiñe.

³⁹ Ehdúhjáa iñéene peebe diityédítýú ehniíñéwuúvu. Átsihvúhjáa imímóúúvéne Pívyéébema ihjyúvaabe néehíi:

—Ayúju Táácáániǵ, muhdú u néhajchíí óvǵyjacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wa ihdyu muhdú u ímillédú óóma meénuj.

⁴⁰ Ehdúhjáa íihjyúvátsihdyu óómiibe wajtsí cuwárá íjcyámedívu. Aabéhjáa néé Pééedoróke:

—¿Aca tsá eene ámuha cuwa maáábúcutú oke metéhmeki?

⁴¹ Imíchi bo meǵjcyáne cúwávetúmé Pívyéébema méihjyúvahǵjcyá ámuéhakey dibye ipíáábo ímityunévú ámuha metáhjátsámeityuki. Muurá ímiááné ámuha meímíllerá tsáimíyé meǵjcyane. Áronáa tsá ámuha meíhnáhootú tehdu meǵjcyáiyóne.

⁴² Ehdúhjáa diityéké iñéene tsiíñe óómiibe bíwáhullévúre. Áánemáhjáa idyé tsiíñe Pívyéébema ihjyúvaabe néehíi:

—Ayúju Táácáániǵ, muhdú u néhajchíí óvǵyjacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa ihdyu óvíi muhdú u ímillédú óóma ú meenuhi.

⁴³ Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe tsáábe wajtsí bíwáhduré cuwárá íjcyámedívu. Ávyetáhjáa tsá cuwa ditye áábúcutúne.

⁴⁴ Áámedíhjyáa íícúvétuube tsiíñe oomí bíwáhullévúre. Áánemáhjáa idyé tsiíñe Pívyéébema ihjyúvaabe píéhduré tujkénúu íihjyuvádu.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa tsiíñe diityé éllevu itsááne neebe diityéke:

—Áyu ícyooa ihdyu ílluréjuco mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnááǵpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ímityúmeke ékéévetsóíñe éévé tsúúca úújetéhi.

⁴⁶ Ahdícyane ílluréjuco metsu. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóíbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne
(Mc 14.43-50; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsúúca tsaatémá Jóóda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjútémá túkevéjsojte wállóónéllii tsáámeé. Aamée tsáá ímyéénujácátsiháñé nítsumuma cávaáǵcoháñema.

⁴⁸ Ácoocáhjáa íhdéjuco Jóóda nééne diityéke:

—Cáábyeké o chóhchócuube díbyéjúcoóí.

Áábeke meékéévéne métsajtyéco.

⁴⁹ Ehdúhjáa diityéké ipítyajcódújuco dibye Jetsóó éllevu itsááne díbyeke nééneé:

—Ávyéjuúbej, ¿a áanu úuj? Ehdúu néébere chohchócú dífbyeke.

⁵⁰ Áánélliihyéé Jetsóó néé dífbyeke:

—Muúbej, ¿aca íveekí ehdu oke ú meenuhi? Árónáacáa tsúúca dífbyeke íékéévéébe tsajtyéme.

⁵¹ Ááneréjucóo tsaapi múúhadítúyú ínñtsúwari wállórhjúcúné llúúvájte avyéjúúbé únú múnáájpi núúmiho.

⁵² Áánélliihyéé dífbyeke Jetsóó nééhí:

—Pícyo téhbabýa pañévú dññtsúwa. Muurá ññtsúmuri méénújcatsímýé téwáhhjirýé dsíjiveéhi.

⁵³ ¿Aca tsá u wáájacutú o ímílleca ícyoocaré Llihíyoke o táúmeíyóné nájkyéji múnáa oke ipájtyetétsoki?

⁵⁴ Muurá íllu oke ditye méénútúhájchíí ¿muhdúikyé pajtyeíyóné tsúúcajátújucóo Pívyéébe néhijcyané dífbyé waajácúháámitu cáátuváne?

⁵⁵ Ehdúu dífbyeke íñétsihdyu neebe dífbyeke ékéévemeke:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhjicyáábe éllevu ditye tsáhdú ámuha metsáá taéllevu ññtsúmuma cávaájcoháñema? Áánerá íhyajchótá ámuháj pññe o íjcyabe duurúvájá pañévú ámuhákye ó úwáábohíjcyáhi. Aróóbeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne.

⁵⁶ Árónáa ihdyu tehdújuco ámuha meméénune Pívyéébe íhjúyú uubálle múnáape tsúúcajátújuco néhijcyané dífbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ipájtyeki. Ehdúu Jetsóó néénáa ílluréjuco muha mewááne tétsihdyu dífbyéjtane.

Túkevétsojté úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mc 14.53-65; Rc 22.54-55, 63-71; Ja 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Aaméé awáá tsajtyéjucóo dífbyeke llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú tééjari pañétúejte avyéjute íjcyáme éllevu.

⁵⁸ Áánáacáhjáa Péédoro dífbyeke úráávyeebe pehíjcyá diityé kemúellére. Aabéhjáa úújeté pañétúejpi llúúvájte avyéjúúbé já llahájtsivújuco. Aabéhjáa tétsihyi tééjá tehme múnááj pññévú úújeté tétsihdyu íññte muhdú ditye Jetsóoke méénuíñe.

⁵⁹ Áánáacáhjáa diitye avyéjute íjtsámeí muhdú dífbyé hallúvú íállíñe dífbyeke idsíjívétsoíñe.

⁶⁰ Árónáacáhjáa tsá ditye píivyététú muhdú dífbyé hallúvú íállíyóne. Mítaméróhjáa diitye dífbyé hallúvú állihíjcyáme.

⁶¹ Áánéj pññévúhjáa tsaatétsí úúballé dífbyé hallúvú íllúu díbye nééneé:

“Muurá Pívyéébe duurúvaja o wácávyáhcoja ó píivyeté tsiíñe 3 coojívaturé o pánéévsóne.”

⁶² Ehdúhjáa dityétsí úúballénéllii llúúvájte avyéjuube néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí tsá íñná u néétu aatyétsí díhyallúvú úúballénetu?

⁶³ Árónáacáhjáa cúúvéhulléré dífbye. Áánélliihyéhjáa tsiíñe neebe dífbyeke:

—Ímiá Pívyéébe mémeri uke o néé ímiááneturé múúhakyé u úúballeki: ¿A ímiááne diibyéjuco uu Críjto Pívyéébe Hajchij?

⁶⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó. Aane cáhawáá óvíi ámuha méwajácú Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe íhñtsútuube Pívyéébe úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíñe o tsáácooca ó bóhówááveé ojtsó pañétu.

⁶⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii diibye llúúvájte avyéjuube íwajyámú dówárijcyámeíbyéré nééhií:

—Áánu ¿íveekí Píivyéébedi uuhívatéhi? Ahdícyané ínélliihyécó tsijtye éhnííñevu dííbyé hallúvú úúbálléiyáhi. Muurá íñe ámuha melléébóneriyé uuhívatéébe Píivyéébedi.

⁶⁶ ¿Áábeke muhdú ámuha méjtsúcunúhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Muurá ímiááné ímityúné ihjyúvaábe. Áánéllii ílluréjuco díbye dsíjiveíñe.

⁶⁷ Ehdúhjáa íñéene dííbyeke méénuméré íhyúmi úníchihiyúhi.

⁶⁸ Aanéhjáa tsaate dííbyeke imyéénúne nééhií:

—Ehdu idyé Críjto u íjcyaaabe cána waajácú caabyé uke méénune.

Péedoro tóónúmeíñe

(Mc 14.66-72; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Áánaacáhjáa Péedoro lláhájsiri ácuucunúhíjcyáábe éllevu tsáápille tééja múnáa únú múnáalle ipyéene néé dííbyeke:

—Úpée idyé éhne Jetsóoma ú ícyahíjcyá Gariréa múnáájpiima.

⁷⁰ Áronáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame lléébónáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedíjii óoma ú ihjyúváhi.

⁷¹ Ehdúhjáa ityóónútsihdyu lláhájsí llee hówá íjcyáhullévú péébeke idyé tsíjpille íajtyúmíne tétsihyi íjcyámeke nééhií:

—Áánúu muurá idyé ícyahíjcyá Natsarée múnáajpi Jetsóoma.

⁷² Áánélliihyéhjáa idyé tsiíñe tóónuube nééhií:

—Éje, tsá o wáájácúú dííbyeke. Muurá Píivyéébe waajácú o állityúne.

⁷³ Ááné illúhuwúréhjáa tsijtye dííbyeke nééhií:

—Áánerá ímiááné diibyéjuco uu Jetsóó mamyé múejpi. Muurá díhjúture muha méwaajácú diibyéjuco u íjcyane.

⁷⁴ Ehdúhjáa dítye nénéllii tsiíñe ityóónúne lílhcyaámeíbyéré nééhií:

—ímiááneturé tsá o wáájácúú muubá Jetsóó íjcyáábeke! ¡Muurá Píivyéébe waajácú o állityúne!

Ehdúhjáa díbye néérónáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

⁷⁵ Áánétuhjáa botsi ítsááveebe Jetsóope dííbyeke nééne ímiááné dííbyé uráávye múnáajpi íjcyaroné díbye tóónúñe cáracámúí májtsívatúné ihde 3-ijyúva. Aabéhjáa áachívú ícyájtúcuíñúne ílluréjuco tááne ávyetá íhnáhó ímiááné ityóónúne ítsááveneri.

27

Pirááto éllevu Jetsóoke dítye tsájtyene

(Mc 15.1; Rc 23.1-2; Ja 18.28-32)

¹ Ááné tsitsíínevúhjáa pámeere llúúvájte avyéjútémá túkevéjtsojte pítyácójcatsí ímíñeúvú muhdú Jetsóoke idsíjívetsóíñe.

² Áábekéhjáa idyóhjinúúbeke tsajtyémé téené íñújí ávyéjuube Pirááto éllevu díbye muhdú íñéé dííbyedítu.

Jóoda Ijcaríoté dsíjivéne

³ Áanetúhjáa diibye Jóoda tsúuca dífbyedívú imyéénutsójúccóónéllii botsíi ítsaavé íveekí ímityúné imyéénune. Áánemáhjaa diitye llúúvájte avyéjútémá túkevéjtsojte íjcyáme éllevu peebe dityée áhdone dsíidsi 30-jiva íjcyane ióómíhoki.

⁴ Aabéhjáa neeté diityéke:

—Íveekí ímityúné ó meenú íiné ímityúné méénútúúbedívú o llííhyanútsóíñeri.

Árónacáhjaa néeme dífbyeke:

—Máhdúníhyaáj, muhdú idyé muha méméénuú ihdyu díhyallúrí íjcyane.

⁵ Ehdúhjáa dífbyeke ditye néénéllii teene dsíidsi ílluréjuco díbye durúvájái pínénvú wácháacároné. Átsihdyúhjáa tsátsihvu ipyééne ílluréjuco díbye íkyéjtúhityu ióhbáyúmeíñeri dsíjívéne.

⁶ Aanéhjáa teene dsíidsi llúúvájte avyéjúté iújcúne néehíi:

—Tsá íñe dsíidsi Píívyéébé wáabyuta mepicyohíjcyáné pañévu mepícyoóityú dsíjívétso áhdó tene íjcyánéllííhye.

⁷ Áánemáhjaa bóónétu íjtsámeímýé téénema íáhdóíñé tsátsii ííñuji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpi ííñúji’ némeítsíi tétsihdyu tsííñé ííñúji múnáa dsíjívémeke icyúúuhíjcyaki.

⁸ Téénéllii muurá ícyoocápi tétsii mémé ‘Tújpácyo hájtsi’.

⁹⁻¹⁰ Ehdúu pajtyéné Píívyéébé ihjúu uubálle múnáajpíhjáa Jeremía íllu néhdújuco: “Újcúme íjraéémú dsíidsi dífbyeke ídsíjívétsóne áhdó 30-jiva. Áánema áhdómé tsátsii ííñuji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpi ííñúji’ némeítsíi.” Ehdúhjáa muurá íhdétújuco Jeremía téénetu nééneé.

Piráátó úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mc 15.2-5; Rc 23.3-5; Ja 18.33-38)

¹¹ Aanéhjáa tsúuca Jetsóoke tsajtyéjucóomé tééné ííñúji ávyéjuube Pirááto éllevu. Aabéhjáa népejtsó dífbyeke:

—¿A uu jodíómú avyéjuúbe? Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó.

¹² Aanéhjáa tétsihvu idyé diitye llúúvájte avyéjútémá túkevéjtsojte tsiíñe állíjycóo dífbyé hallúvu. Árónacáhjaa tsá díbye íñéubá néétu diityéke.

¹³ Áánéllíihyéhjáa Piráátó néé dífbyeke:

—¿A ú lléébora aatye ímityúné úhdityu íhjuváne?

¹⁴ Árónacáhjaa tsá díbye áñújcutúne. Áíjyúhjáa diibye ávyéjuube Piráátó dífbyeke íiná néétuube ílluréjuco úllévenúne.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe

(Mc 15.6-20; Rc 23.13-25; Ja 18.39-19.16)

¹⁵ Aabéhjáa diibye Piráátó paíjyuva teene pajtyeté wañéhjí pañe íchívyétsohíjcyá cúvéhóójari íjcyámedityú tsáápi hallúvú ditye íhjúváváabekéjuco.

¹⁶ Aanéhjáa téjyuu ‘Barabáa’ némeíbyé cúvéhóójari ávyeta ímityuube íjcyáábeke pámeere wáájacúúbe.

¹⁷ Aanéhjáa tétsihvu dóbéévémeke diibye Piráátó néehíi:

—¿Cáábyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi? ¿A Barabáake, mityá Jetsóoke dífbyere ‘Críjtoó’ némeíbyekej?

18 Ehdúhjáa diityéké díllóobe íllure Jetsóodi iñómíutááváne ditye ehdu dífbyeke dárí#véne iwáájácúnema.

19 Aabéhjáa íavyéjú ijyáwá hallúrí íjcyáábeke tsaate úúballé mewa íllu nééené: “Állíuube ihdyu tsáma Jetsóoke ímityúné méénudí íiné ímityú méénúúbekéjúíva dífbyé hallúrí tene íjcyátuki. Ípyejcöne ávyetá apííchó ó tuwá dífbyé íhdéhacáneecu.” Ehdúhjáa mewa nééne úúballémé dífbyeke.

20 Áronáacáhjáa llúúvajté avyéjútémá túkevétsojte pámeere tétsihvu píhcyáávemeke néé ditye Barabáa hallúvúré íhhyúva díbye íjchívyeki. Áánetúhjáa nééme Jetsóó hallúvú ditye ínéé díbye dsíjiveíñe.

21 Áámekéhjáa tsiíñe neebe Piráato:

—¿Aanéhaca ímiááné cáabyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Muha méimíllé Barabáakéré u íjchívyetsóne.

22 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Ácooca muhdú ó méénuú Jetsóoke Crijó íjcyáábeke?

Áánéllíhyéhjáa pámeere néehíí:

—¿Dífyedívú ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu!

23 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Aca íiná ímityúné méénuúbe?

Áronáacáhjáa tsiíñe éhniíñevúré kéévánécoba néémeé:

—¿Muúbe wátyétyehcútsó dífyedívú!

24 Ehdúhjáa ditye néénéllí tsáhájuco díbye ímíbájchotú Jetsóó icyánéjcu. Aabéhjáa apííchówuúréjuco ditye íbóribáávénéllí núpacyo ityáúmeíjpacýori pámeere íténá íhyótsicu níjtyámeíbyéré néehíí:

—Árone néhi tsá táhallúrí tene íjcyáityú eene íiné ímityú méénúúúbeke ámuha medsíjívétsoíñe. Ámúhá hallúríyei teéne.

25 Áánéllíhyéhjáa nééme dífbyeke:

—¿Óvi néhi ihdyu pámeere múúháj tsíménémúháábemájuco múúhá hallúrí teene dífbyeke muha medsíjívetsóne!

26 Ehdúhjáa ditye néénéllí tsúúca íjchívyétsoobe Piráató Barabáakére. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwátsíhcyútsóne diityédívréjuco díbye íhvejtsóné diityéréjuco iwátyétyéhcu páwachékevu.

27 Áábekéhjáa dífbyé já pañévú tsodáhómú íááhívétsóóbedívú píhcyaaavéhi.

28 Aaméhjáa dífbyé wáyámúúné ityácóríjcöne uácó tújpájácoba nééne wáyámuvu.

29 Áhduréhjáa tshjúuhónetu imyéénúné cháhíiwavu íavohjácóóbeke éjejcállómé úméheívu. Áánemáhjáa dífbyé llííñévú ímíhómóúbáne íúúhívaténemáyé wáñejcómé:

—¿Ñóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme: Áánu muurá jodíómú avyéjuúbe.

30 Áhduréhjáa dífbyé hallúvú íúnityójcöne dífyedi íjcyai úméhéiyi íllaáyohíjcyámé íhñíwáutu.

31 Ehdúhjáa dífyedi íúúhívaténé níjcautu teeja wáyámúcoba dífyedítyú ityácóríúcúne pañétúje íwáyámuvúréjuco ditye úacóne. Áánemáhjáa tsajtyémé páwachékevu iwátyétyéhcuíhullévuréjuco.

Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mc 15.21-32; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)

³² Aaméhjáa péeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóodívu. Áábekéhjáa íhubsómé Jetsóoke iwátyétyehcúiwachékevu.

³³ Aaméhjáa úújeté tsátsihvu heeberéomú ihjyúri 'Niwáupááji' nééiyóné 'Góógota' némeítsihvu.

³⁴ Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchorómé bíinojpácýó paapáwu néénetu iúménújpácýotu. Aanéhjáa ípíhjáácúróne tsá díbye ádotúne.

³⁵ Áábekéhjáa tsúúca wátyétyehcúmé téwachékevu. Áánemáhjáa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé éhjáhjí díbyé wáyámúúné íjcyaiñé iwátújcatsíki. Ehdúu pajtyéné tsaapíhjáa Píivýéébé ihjyú uubáalle múnáajpi íllu néhdújuco: "Táwáyámúúné caatyé éhjáhjí íjcyaiñé íñéhcójcatsíne wátújcatsíimye." Ehdúhjáa muurá neebe Píivýéébé ihjyú uubáalle múnáajpi.

³⁶ Aaméhjáa tétsihvúré diitye tsodáhómú íáhcúbáne téhmehíjcyá díbyeke.

³⁷ Áábé níwáú caameéhullétúhjáa téwachéketu picyóomé tsíeménetu icyáátunúne íllu nééneé: "Áánu Jetsóó jodíómú avyéjuúbe."

³⁸ Téhduréhjáa téjyju tsaatésí ímityúmútsikye wátyétyehcúmé díbyé únútu panéjcuvatú íjcyáwachékéecutu.

³⁹ Aanéhjáa díbyeke úújejemé díbyedi iúúhívaténe 'wamíwami' nehíjcyáhi.

⁴⁰ Áábekéhjáa néemeé:

—Ehdíivaabée eene ú nehíjcyá duurúvaja u wácávýáhchoja 3 coojívatúré tsiíne u pájáávetsoíne. Áyu cána bo pájtyetétsaméí eene éwachékevu uke ditye wátyétyehcúnetu ímiáané díbyéjuco Píivýéébé Hajchi u íjcyáhajchííjyju.

⁴¹ Téhduréhjáa idyé llúúvájte avyéjujtee, taúhbájú uwaábojtee, túkevéjtsojtee, íjcyame iúúhívaténemáyé néjcatsíhi:

—Tsíjtyekée ímiáané pátyetétsohíjcyaaábe. Árónáa tsáháhaca díbye píivyetétú íiye ípájtyetétsameíne.

⁴² Aabe cána bo óví ímiáané mee íjraémú avyéjuube íjcyáhajchíí éwachéketu ditye wátyétyehcúne ítyábáhcyúmeíne pájtyeté botsí díbyeke mecáhcújtsóne díbyeéjteréjuco meíjcyaki.

⁴³ Muurá Píivýéébedívú cátsípáávehíjcyaaábe. Aabe cána bo óví díbyeke pájtyetétsó ímiáané díbye némeihíjcyádú díbyé Hajchi díbye íjcyáhajchííjyju.

⁴⁴ Áhduréhjáa díbyé únútu ditye wátyétyehcúmútsí uuhívaté díbyedi.

Jetsóó dsíjivéne

(Mc 15.33-41; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)

⁴⁵ Téjyúhjáa cójípínétú íjyunúné cuuvé tujkévevújuco.

⁴⁶ Áíjyúhjáa Jetsóó ávyetá íhnáhó wáníjcyámeíbyé néehíí:

—Eriíj, Eriíj, ¿rama tsabataáni? —Tápiivýéébej, Tápiivýéébej, ¿íveekíami oke ú íhvejtsoj? Ehdúhjáa nééiyóné ehdu neébe.

⁴⁷ Aanéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame ehdu díbye wáníjcyámeíne ílléébóne néehíí:

—Éje, aadi Eriadi wáníjcyámeí Píivýéébé ihjyú uubáalle múnáájpiúvudi.

⁴⁸ Áánéllíihyéhjáa tsaapí ícúci ídsííneíñúne wáyámubádú néene bínojpácýó kiwátyetu íéeníyojéné úmehéí níjcáutu ípícyoonévú cújuuvé díbye ííháraki.

⁴⁹ Árónáacáhjáa tsíjtye néé díbyeke:

—Óvjyacoóne, dáácudíñe. Bo óví Eriá pájtyetétsová dífbyeke.

⁵⁰ Áánaacáhjáa tsiíñe ávyetá ihnáhó iwánjyáameítshdyu illuréjuco dibye dsíjivéne.

⁵¹ Áané tujkéverlhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wájámúwácoba dóchéreevé cáámetu baavújuco panéjucuvávú wájítahnécú. Áhduréhjáa téjyju ííñuji vááuimeíñeri néwáyúcobáné wáhcabáhi.

⁵² Áhduréhjáa níjkyene wáhcábánetu cahcútjso múnaápe dsíjivehjáyámé tsiíñe bóhiime ijchívyécunúhi.

⁵³ Aaméhjáa Jetsóó bóhiíne boone Píívyéébe cóomí Jerotsaréevu péemeke mityame ájtyumíhi.

⁵⁴ Áánetúhjáa eene dífbyeke téhmehjáyáné tsodáhómú íavyéjúúbemáyé ávyetá mityáné íllityé téjyju ííñuji vááuimeíñema tsíñehji pájtyene íájtyúmíneri. Áánemáhhjáa néémeé:

—¡A ihdyúha ímiáané Píívyéébé Hajchi áánuú!

⁵⁵ Áijyúhjáa tsaate walléemú kémuélléturé íítehjáyá dífbyeke ditye dsíjivetsóné dífbyemáa Gariréá ííñújitu tsááme dífbyeke íícúvehjáyáme.

⁵⁶ Áámemáhhjáa ijcyámé Maaríá Madarénaa, Jacóóboma Jotséemútsí tsíju Maaríaa, Tsebedéó hájchimútsíj tsíjjuu, éhdume.

*Jetsóó íitémeho ditye cúúne
(Mc 15.42-47; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)*

⁵⁷ Áané íjyúnúvúhjáa Jotséé Arimatéá cóomí múnáajpi íhtsútuube íjyaabe Jetsóoke úráavyehjáyaaabe péé Piráató éllevu.

⁵⁸ Aabéhjáa táúmeí dífbyeke dífbyeúvú íitémeho icyúúuki. Áánéllihyéhjáa neebe ítsodáhómuke ditye íájcuci.

⁵⁹⁻⁶⁰ Aabéhjáa tééhouvuke íbíjínúne cuuú béhéjuréhjáa íhllíi nééwájitu íbóhdótsóhéjú pañévu. Áánemáhhjáa nééwáyúcobávú téheju iwátájcóíñúne péjúcoóbe.

⁶¹ Áané boonéhjáa tétsíyé téhejú úníuri Maaríá Madarénamúpí tsíjpille Maaríama ácuúcunúhjyáhi.

Jetsóó níjkye ditye téhmene

⁶² Áané tsíjcyóójhjáa teene pájtyeté wañéhjí lléevá tujkénujcoójí diitye llúúvájte avyéjujtémá parítséomú péé Piráató éllevu.

⁶³ Aaméhjáa néé dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha méítsaavé téallíújaúpe 3 coojívatu tsiíñe íbóhiíñé nééneé.

⁶⁴ Áánéllíi cána cóhpejtsótsó ímíñeúvú dífbyé níjkyévuj. Ááne ímíñeúvú tehmeétsó téhajchótá 3 coojívá dífbyé mamýmú pejco íllure íhánjyéne míamúnáake ‘tsúúca muurá Jetsóó éhnee ditye dsíjivétsoobe tsiíñe bohíhí’ íñéñeri éhniíñevu meke íállíúúnútki.

⁶⁵ Áánéllíihyéhjáa Piráató néé diityéke:

—Aané wa ihdyu aatye tsodáhómuma mepéene mécohpejtsó ámuha meimíllédu.

⁶⁶ Áhdújucóhhjáa ditye tsaatémá ipyéene teeu nééwayu icyóhpéjtsóutu cáátunúne múha teene idyómájcótuki. Áánemáhhjáa diitye tsodáhómuke téhmétsoíñúme.

28

Jetsóó dsíjiveebe tsiíne bóhíne
(Mc 16.1-8; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aanéhjáa wáyeééwéjcoójí tsiíjyú tsiíne tsemáanaréjuco déjúcóóvejcóójí cúúvéneturé Maaría Madarénamúpi tsíjpille Maaríama úújeté teene níjkyéé.

² Áanáacáhjáa ííñuji íhnáhó wááúmei níjkyéji múnáajpi nítyéné tujkéveri. Aabéhjáa teene níjkyé watájcó nééwáyúcoba icyávihiyícyúne tééú hallúvú ácuuvéhi.

³ Áábé wajyámúhjáa ávyeta tsitsíwu néébé ámítsaráhcó éhne múúne chijchi róríhcyódu.

⁴ Áábedíhjáa diitye tsodáhómú ténijkye téhmehíjcyarómé ávyetá íhnáhó íllityéne íjcyaiñú múu dsíjivedu.

⁵ Aabéhjáa néé diityépi Maaríamúpike:

—Méíllityédíñe. Muurá ó waajácú ámuhipi meúújévaróné Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyétyéhcúneri dsíjívéebeke.

⁶ Áronáa tsáhájucó dibye níkyéhéjú pañe íjcyájucóotúne. Tsúúca tsiíne bohíjúcoobe ípyée íñéhijcyádújuco. Cáhawáá idyé méuujéwá íñe dityée dííbyeke pícyohéjú íévehéjucó íjcyane.

⁷ Ahdícyane ícúu mepééne méubállé dííbyé mamyémuke tsúúca dibye tsiíne íbóhííne diityé ihde péjucóóné Gariréavu téhullévú diityémá íájtyúmíjcatsíki. Ééneréne ihdyu ó imíllé ámúhpike o úúballéne.

⁸ Ahdújucóhjáa ícúu dityépi dsíinéríyé pééne múúha éllevu múúhake íúúbálleki. Aamúpihjáa íllityéróne mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áamúpidívúhjáa Jetsóó íbóhówáávéne diityépike díllóhi. Áánéllíihyéhjáa ícúu dííbyéj tuháácyuvu waamúpi dííbyeke idyúúruváne.

¹⁰ Áamúpikéhjáa neébe:

—Méíllityédíñe. Wa ihdyu ícúu mepééne méúúballété tsijtye tahñéjteke ditye ípyéé Gariréavu téhullévú muha maájtyúmíjcatsíki.

Múhdurá tsodáhómú úúballéne

¹¹ Aamúpihjáa pééne tujkéveri tsodáhómú dííbyé níjkye téhmehíjcyámedítýú tsate péé ímunáá coomívu. Aaméhjáa úúballété llúúwájte avyéjútéké muhdú tene pájtyene.

¹² Áané lliíñétúhjáa túkevétsojtémá íúcújcatsíñe pítyácójcatsímyé muhdú íñééíñe Jetsóópe bóhíjúcóóityúné íñéhíjcyáneri íñéétsámeityuki.

¹³ Aaméhjáa mítyane diitye tsodáhómúke íáhdóne nééhií:

—Tsáma ménehíjcyaco “pejcohjané muha mecúwaiñúné hallúrí ímamyémuré újcuje Jetsóó íitémeho.”

¹⁴ Aane néhi méiíñjúj ávyéjuube iwáájácúne ámúhadívú cáyobáávatéhajchí muha ámúhá hallúvú méihjúvúvá díbye muhdú ámúhake imyéénútuki.

¹⁵ Ahdújucóhjáa diitye tsodáhómú ditye áhdónéllíi íllure íállíñe néhijcyáné ímamyémuré Jetsóó íitémeho újcuje. Aane muurá icyoocápi ehdu tsate tamúnaa jodíómú úúballéhíjcyáhi.

Muhdú ditye wákímyéíñe ímamyémúke Jetsóó nééneé
(Mc 16.14-18; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)

¹⁶ Aanée muha 11-meváréjuco dííbyé mamýmú meíjcyame mepéé Gariréá iíñújí caméhbaúvú múúhakyée díbye néhbaúvu.

¹⁷ Aamée muha tétsihvu dííbyedívú meúújetémé méduurúvá dííbyeke tsaate múúhadítýú díbye bóhíine cáhcújtsótúrónááca.

¹⁸ Áronáacáa múúhakyé neébe:

—Muurá Píívyéébe oke picyóó páneere ííñují, níjkyejí, íjcyáné avyéjuube o íjcyaki.

¹⁹ Ahdícyane óví ámuha pahúllevá iíñújíne múnáadívú métsújaúcú táuwaáboju. Aane cáhcujtsómeke tééné uubállé métsótsohíjcyaco Méécááni mémerii, Íapíícho mémerii, tamyémeri, íjcyane.

²⁰ Áámeke ihdyu ímíñeúvú méúwááboco tátyaúhbaju néhdu ditye íjcyaki. Aabe muurá ámúhamáyé ó íjcyáa pajjyuvaré ííñují níjkévanévíjuco. Áyu tehdújuco.

MÁÁCOÓ Mááco Jetsóodityú cáátúnuháámi

Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne
(Mt 3.1-12; Rc 3.1-9, 15-17; Ja 1.19-28)

1 Ílluú tujkéváné Píivyéébé Hajchi Jetsocrijtó mepájtjetéiñe méénúné uwaáboju.

2 Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíhjáa Itsaiaúvú caatúnú íwaajácúháámitu tsúúcajátújuco tsojtsó múnáajpi Jóáádityu ílluú:

Ó pícyoo díihde tsáápiikye dibye íúúbáalle míamúnáake ditye ímíbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

3 Aane méllééboó ínéubará píivyéetúné íiñújiri íjcyaae keeváwu íllu úwaabóne: “Méimibáávyé ímityú ámuha meicyahíjcyánetu tsaimiyéjuco ámuha mejjcyámeke Ávyéjuube íájtymívakí.”

Ehdúhjáa Itsaía íwaajácúháámitu caatúnú Jóáádityu.

4 Ahdújucóhjáa dibye ínéubará píivyéetúné íiñújiri úwáábohíjcyáné míamúnáake ditye ímityúné íjcyahíjcyáné íhvéjtsóne ímiánejcúveréjuco íbúwáave díityé ímityú íábáíívémeiki, áané uubállé ditye itsójtsótsámeiki.

5 Pahúllevatúhjáa Jodéa íiñúji múnáadityú píhcyáávehíjcyámé dííbyedívú dííbyé uwaábó ílléébúacunúki. Téhduréhjáa Jerotsarée múnáadityú mítyame píhcyáávehíjcyáhi. Áamedityúhjáa ímityúné imyéénuhíjcyáné úbállémeke tsótsohíjcyaae Joodáatu.

6 Aanéhjáa díibye Jóáa camééllómú ihjinetu méénúmeíñé wajyámúúnema íjcyáábéj píñetú ócájimííhé chíucunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpcyó ádohíjcyaaé.

7 Aabéhjáa úwááboobe nehíjcyáhi:

–Muurá íjcyaae tsijpi táhboone úwáábóibye táehnííñevu íhtsútuube íjcyáabeke íjtyúhápáájúbáre o tácoríuú dííbyedívú o pííhívéityúroóbe.

8 Muurá ámúhakye nújpcyori o tsótsohíjcyáhi. Áanetu ihdyu díibye ámúhá pañévú pícyoo Píivyéébé Apíícho.

Jóáádívu Jetsóó tsójtsótsámeíñe
(Mt 3.13-17; Rc 3.21-22)

9 Téjyúhjáa Jetsóó péé Gariréa íiñújiri íjcyacóómí Natsaréetu díibye Jóáa éllevu Joodáatu dííbyeke dibye itsójtsoki.

10 Aabéhjáa tsúúca dibye tsójtsótsihdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píivyéébé Apííchó níityé dííbyedívú íjuuúdu nééneé.

11 Áanáacáhjáa idyé cáámetu Píivyéébe nééhií:

–Uu Hájchíwúuke o wájjyúúbedi mítyane ó ímíjyúúhií.

Jetsóoke Naavéné mávárijchóne
(Mt 4.1-11; Rc 4.1-13)

12 Ehdúhjáa dibye tsójtsómeíñé boonétú Píivyéébé Apííchó dííbyeke tsajtyé ínéubá píivyéetúné íiñújivu.

13 Áhulléhjáa íjcyaaabe 40 coojíva apáámyéré iyámé íjcyáhulle. Áábekéhjáa téhullévú Naavéné máváríjchóóbeke níjkyéji múnaa píáábohíjcyáhi.

Jetsóó úwáábótújkenúne
(Mc 4.12-17; Rc 4.14-15)

14-15 Aanéhjáa téjyju tsojtsó múnáajpi Jóáake ditye cúvéhoojánúné boonétú Jetsóó péé Gariréavu. Áhullé múnáakéhjáa Píívyéébé avyéjuvu muhdú meucáávéíñé úwááboobe nééhíi:

—Tsuúca Píívyéébe íavyéjújete íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ahdícyane ílluréjuco méihvéjtsó ímityúné ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámúhá íjtsaméí ímiánejcúvuréjuco mecápáyóóvéne mécahcújtsó íñe mepájtyetéíñe úwááboju. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune
(Mt 4.18-22; Rc 5.1-11)

16 Aabéhjáa Gariréa unéú úníuri péébe úújeté Tsimóomútsí íñahbe Aderéema amómeke tsínuhíjcyámútsídívu.

17 Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ámuhtsij, ookéréjuco méuráavye. Muurá íñe amómé lliíhájá múnáajtétsí ámuhtsi mejjcyámútsikye ó pícyoó míamúnáakéréjuco Píívyéébedívú ámuhtsi meíbúwáávetsóíñé wákimyéivu.

18 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi teenémáyé íjtsínuuháñe íhvéjtsóne peemútsí dííbyemáyéjuco.

19 Áámútsímáhhjáa péébe éhnííñéwuúvú úújeté Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboo, Jóááa, íjcyamútsí ihmííñe pañe íjtsínuuháñe pájáábohíjcyamútsídívu.

20 Áámútsikyéhjáa idyé díbye píúvánéllíi ihmííñe pañe cááni Tsebedéoma ípiáábojte íjcyámedítýú peemútsí dííbyemáyéjuco.

Tsáápi pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Rc 4.31-37)

21 Ehdúmekéhjáa iújcúmema Jetsóó úújeté Capenaóovu. Aabéhjáa téhulle wáyeéévejcóójí pihcyáávéjé pañévú úwaabóhi.

22 Ááneríhjáa mítyane ullévenúme ávyetá tujkévé ávyéjuube múúne íhjúvájító díbye íhjúváneeri. Tsáháhjáa díbye íhjúvatú taúhbájú úwáábojte íhjúvahíjcyádu.

23-24 Áijyúhjáa tééjé pañe tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe kévádijcyó íllu dííbyeke:

—Íjsetso Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyaaabe! ¿Íveekí múúhake ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhake ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

25 Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—ÍCúúvéhulléré díícya! ÍDíjchivye áadí pañétu!

26 Ááneréjucóhhjáa naavéné wáníjcyámeíbyéré íjchivyné dííbyé pañétú ávyetá íhnáhó dííbyeke íáméjcatsíchónema.

27 Ehdúhjáa Jetsóó méénúneri pámeere íllityéne nééhíi:

—¿Múhdutúami aabye ehdu meénuj? Ávyetáha ímiááné tsíhdyure dííbyé úwááboju. Muhdú naavémú íjcyarómé íjchivyé díbye néénetu.

28 Ehdúhjáa dibye meénúné uubállé tsújaavé páneere Gariréá iĩnújiri.

Tsimóo Péédoró báabeke Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.14-15; Rc 4.38-39)

29 Átsihdyúhjáa pihcyáávájá pañétú péeme tsaméhjí Jacóóboo, Jóáaa, Ijcyame Tsimóoma Aderéemútsi jávu.

30 Áijyúhjáa Tsimóo baabe áíivyeri chémene úúballémé Jetsóoke.

31 Áánélliihyéhjáa díílle éllevu ipyééne íhyójtistu dibye íjyócujárulle tsúúca íbóhíine diityéké májchotsóhi.

Mítyámeke Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.16-17; Rc 4.40-41)

32 Aanéhjáa tsúúca meíjyunúronáa tsivahíjcyámé dííbye éllevu naavémú ípañe íjcyáméhjima tsínehjíri chéméméhjike dibye íbóhítsoki.

33-34 Mítyaméhjáa técoomí múnáa tééjavu tsáamedítýú páhduváré nénéhji chémeri íjcyámeke bóhítsohíjcyaaábe. Áhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyaaábe. Aaméhjáa diitye naavémú muubá dibye íjcyane nééyónáa tsá dibye diityéké íhvéjtsotú dítye íihjývaki. Waajácúméhjáa dííbyeke.

Jetsóó úwaabó pahúllevaré Gariréá iĩnújiri pañe
(Rc 4.42-44)

35 Ááné tsítsíívenúhjáa pejcójuco técoomítýú dibye pééne tsátsihvu Píivýéebema íihjývaki.

36 Áábekéhjáa Tsimóo íñahbéjtema néhcotéhi.

37 Aaméhjáa íájtýúmííbeke néehíí:

—Míamúnáa uke néhcohíjcyáhi.

38 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Áronáa metsu éhcóomíjívú mepéé técoomíji múnáake idyé o úwááboki. Muuráhjáa ímichi téenélíi o tsááhíi.

39 Aabéhjáa pihcyáávejááné pañévú pahúllevá múnáa Gariréá iĩnújiri íjcyámeke úwáabohíjcyá tsaaté pañe naavémú íjcyámeke wáágóoobére.

Íjpi chájáávébeke Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.1-4; Rc 5.12-16)

40 Áábé líiíñévúhjáa íjpi chájááveebe ímímóúúveténe néé dííbyeke:

—¿Aca muhdúiyó teene oke u bóhítsóne?

41 Áánélliihyéhjáa dííbyeke idyócéaraucunúne dííbyedi íídáátsóvéne neébe:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

42 Ehdúhjáa dibye néenemáyé tsúúca bóhííbe.

43 Áábekéhjáa neébe:

—Dúúbállédí tsaate juuváyí uke pájtyémeke íñe muhdú u bóhííne.

44 Tsapéhdure llúúváabe éllevu pééne dííbyedívú dúhjétsámeítýeco. Ááne Moitsééúvúu néhdu íñe u ímíjpyeténé hallúvú Píivýéébeke tsíeméneri ú íícúveé ténetu míamúnáa iwáájácu tsúúca u bóhíjucóóne.

45 Ehdúhjáa dibye bóíjcyúrónáa pámeekéré juuváyí ípájtyedúmeke úúbáleebe muhdú íbóhííne. Aaméhjáa mítyane Jetsóodívú pihcyáávehíjcyánéllíi tsáhájucu dibye píivýetétú múhdutú cóomí pañévú íúcaávéyíone. Áánélliihyéhjáa

pehíjcyaaabe imíchi ditye íjcyátútsihjíríye. Ároné pañéhjáa pahúllevátú dííbyedívú pihcyáávehíjcyáme.

2

Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó bóhñtsóne
(Mt 9.1-8; Rc 5.17-26)

1 Ehdúhjáa tsúcájá tsiéllé íjcyátsihdyu tsiññe óómiibe Capenaóovu. Ááné uubálléhjáa idyé íicúíuwúré tsúuca waajácúmé técoomí múnaa.

2 Aaméhjáa dííbyedívú pihcyaavéme díbye íjcyaja wáhpécunúmeke úwááboóbe.

3 Áánaacáhjáa 4-meva tsivá íjpi vááúmeityúúbeke dííbye éllevu.

4 Áronáacáhjáa tsá ditye píivyetétú iúújetétsóné mítyane míamúnáa íjcyánéllíihye. Aánéllíihyéhjáa cáámetu díbye íjcyátsíí tujkévetu idyóhejúróné botsíí dííbyeke níityétsóme.

5 Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóó dííbyeke:

—Llíhij, tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díímítýú o ábájñivécúóohíí.

6-7 Ehdúhjáa díbye néénetu tétsihyi íjcyame taúhbájú uwáábojte néjcatsíhi:

—¿Aca íveekí aabye ehdu ihjývú Píivyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejñivari?

Muurá ihdyu apáabyéré Píivyéébe píivyeté míamúnáadítýú ímítýú iwáágoóné díítýedí ídáátsóvéne.

8 Ehdúhjáa Jetsóodítýú ditye néjcatsíñe iwáájácúne neebe díityéke:

—¿íveekí ímítýúné óhdítýu ámuha méíjtsámehí?

9 ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsúcunúhí? Áánerá o píivyeté míamúnáadi o ídáátsóvéne díityé ímítýuháñe díityémá o ímíbajchóne. Áánéllíí o píivyeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díímítýú úúma o ímíbajchóhí.” Áhdure o píivyeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dííhbotámá dípye dihjýávu.”

10 Áhdícýane cáhawáá óvíí ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípíivyéévebe muhdú o méénune.

11 Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe dííbyeke: Líhij, dímíjpyeténe eene dííhbotámá dípye dihjýávu.

12 Ehdúhjáa dííbyeke Jetsóó néénemáyé tsúuca ímíjpyeténe ííhbotámá péjúcoobe pámeere íténáaaca. Ááneríhjáa mítyane iúllévenúne Píivyéébeke idyúúrúváne néémeé:

—Ávyeta tsá mújýú ehdñivane maájtyúmitúne.

Revíkýe Jetsóó újcune
(Mt 9.9-13; Rc 5.27-32)

13 Áané boonétúhjáa tsiññe Jetsóó péé únéú úníúvú ímamyémuma. Áhullévúhjáa idyé dííbyedívú pihcyáávemeke úwááboóbe.

14 Átsihdyúhjáa péébe úújeté Apéó hajchi Revíí íñújí avyéjúúbé wáábyuta dsñídsike íáhdótsohíjcyátsihyi ácuúcnúúbedívú. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávyej.

Áhdújucóhjáa díbye pééne dííbyemáyéjuco.

15 Áábe jávúhjáa Jetsóó téjýu majchó ímamyémuma. Áámemáhhjáa téhdure tsijtye majchó téénere avyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsñídsí áhdótso múnaa. Áhduréhjáa íjcyámé tsijtye ímítýúmé díityéma. Mítyaméhjáa dííbyema pehíjcyáhi.

16 Ehdúhjáa díbye diityémá májchone ííténe taúhbájú uwáábojtemá paritséómú néé dílbyé mamyémuke:

—¿Aca íveekí eene ámuhá uwááboobe majchó aatye ímityúmehjima?

17 Aanéhjáa Jetsóó illéébóne néé diityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhiime tsaímíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméhjikéré tááboobe. Ahdícyane tsáháa ímiáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímityúme wáábyú o tsáa diityéke o ímibáavyétso Píivyéébé icyánejcúvuréjuco ditye íbúwááveki. Ehdúhjáa Jetsóó néé paritséómuke.

Jetsóó mamyémú majcho áwatyúne

(Mt 9.14-17; Rc 5.33-39)

18 Tsáijyúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa mamyémuma diitye paritséómú mamyémú Píivyéébema íhgyúva majcho áwahíjcyáhi. Aanéhjáa Jetsóó éllevu ipyéene tsaate dílbyeke néehíi:

—¿Aca íveekí dímamyémú majcho áwátúnáa Jóáa mamyémuma paritséómú mamyémú tsáijyu áwahíjcyáhi?

19 Áánéllíihyéhjáa diityéke neébe:

—¿Aca tsaapi táábáváné wañéhjívú tsáame ikímóóvéne majcho áwáiyáhi? Muurá teene wañéhjí aabájaabe diityémá íjcyánáa tsá ditye áwáiyuró majcho. Ehdú néene támamyémú tsá majcho áwáiyuró diityémá o íjcyané hajchóta.

20 Muurá ihdyu íjcyañé diityédityú o pééíñe. Áijyu ihdyu óvíi muhdú íñéhajchíi tsáijyu awámye.

21 Tsá muurá tene ímityú tsúúcáaja wáiyamu béhbátu mepájaabóne. Muurá teeja meníjtyúcooca éhnííñevu illure táváajcároba.

22 Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpácyo bínojpácyó mepícyoone tsúúcáau máhéne cahpáyu pañévu. Muurá béjpácyo íuhtsaráúúvéhulle táváajcó tsúúcáau. Áijyu wágóoovéné tsanéécújuco bínojpácyoma cahpáyu. Áánéllíi béjpácyo mépañénu bééu pañévuré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdú néene tsá tene ímityú íhdééne uwááboju béhné uwáábójú pañévú meúacóne. Ehdúhjáa Jetsóó néehíi.

Wáyeéévejcóóji Jetsóó mamyémú méénune

(Mt 12.1-8; Rc 6.1-5)

23 Aabéhjáa tsáijyu ímamyémuma pajtyé úmihéj píñétú wáyeéévejcóóji. Áijyúhjáa ímamyémú bajtsóháñetu ujcú imájchoki.

24 Áánéllíihyéhjáa paritséómú néé dílbyeke:

—¿Aca íveekí aatye dímamyémú meenu íjcyooji wáyeéévejcóóji meméénúityuróne?

25 Árónáacáhjáa neébe:

—¿Aca tsá ámuha meévehjicyatú tsáijyúu íajyabáávaténéllíi íñahbétema Dabíiúvú téeméne méénune Píivyéébé waajacuháámitu cáátuváne?

26 Muuráhjáa Abiatáa llúúvájte avyējuube íjcyáijyu duurúvájá pañévú iúcáávéne imájchóityuróné Píivyéébé ícúvé páaa tééjá pañévú pícyámehíjcyané majchómé apáámyéréne llúúvájte máchohíjcyáne.

27 Áhduréhjáa neébe:

—Muurá wáyeéévejcóóji íjcyá míamúnaa ímí téjcooji íjcyaki.

28 Áánéllíi Míamúnáajpidívu o ípívyéévébé wáabyuta téhdure téjcoóji.

3

*Tsáápi hójtsi Jetsóó ímjpyetésóne
(Mt 12.9-14; Rc 6.6-11)*

1 Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma tsiine úcaavé pihcyáávéjá pañévu. Áájá pañéhjáa tsaapi múhdurá íhyójtsi néébeé.

2 Aanéhjáa téjyju wáyeéévejcóójí íjcyánéllii tsaate dífbyedívuré ítéhjycyá 'áádíkye éhne ímjpyetésóíbye' íñééne téénej tééveri dífbyedívú íñéétsóroki.

3 Áánaacáhjáa dífbyeke neébe:

—Muúbej, cána dichaj.

4 Ahdújucóhjáa díbye pééneé. Áábedítúhjáa neebe pámeere tétsii íjcyámeke:

—Ámuúháj, ¿a tehdújuco tsaatéke mepiáábóiyóné íjcyooji wáyeéévejcóójij, mityá tsáahaáj? ¿A mepátyetésóiyá tsaate dsijíveri íjcyámeke téjcooji íjcyaróne, mityá méihvéjtsóiyá dítye idsijíve wáyeéévejcóójí íjcyánélliihye?

Ehdúhjáa Jetsóó díllone tsá dítye áñújcutúne.

5 Aanéhjáa dífbyeke tsaríwu pajtyeráhi. Áronáacáhjáa idyé ídátsó íjtsúcunúúbé dítye dífbyeke cáhcújtsotúne. Átsihdyúhjáa neebe dílbye múhdurá íhyójtsi néébeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyójtsíí.

Ahdújucóhjáa díbye cujúúvénemáyé téhojtsi ímjpyeténe.

6 Ehdúhjáa Jetsóó méénune paritséomú ííténe tétsihdyu pééme Heróóde hájkímuma pítyácójcatsí muhdú dífbyeke idsijívétsóíñe.

Mítiane míamúnaa Jetsóodívú pihcyaaavéne

7 Áronáacáhjáa tétsihdyu ímamyémuma peebe únéú únítúvu. Áábekéhjáa mítiane míamúnaa úraavyé Gariréa íñúji múnua.

8 Aabéhjáa méénuráityúronéhjí mítiane méénúné uubállé tsújaavé pahúllevávu. Áánélliihyéhjáa mítiane tsáácunú pahúllevátú Jodéa íñújítuu, tééne íñújiri íjcyacóomí Jerotsaréetuu, Idoméa íñújítuu, Joodáa tsiñéjcutuu, Tííroó, Tsidóoo, íjcyané íñújícútuu, íjcyane dífbyeke íájtyúmiki.

9 Ehdúhjáa mítiane míamúnaa Jetsóodívú pihcyaaavéjucóónéllii neebe ímamyémuke dítye mñne ímíbájcho témí pañévu íucááveki.

10 Mítianéhjáa díbye chéméméhjike bóhíitsohíjcyánéllii ávyetaréjuco dítye dífbyedívú pihcyáávehíjcyane. Aaméhjáa imíllehíjcyá dífbyeke idyómajcóné íbóhíki.

11 Áijyúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyame dífbyé líiñévu mímóúúvéme pañétú kéévánécoba néémeé:

—¡Uu muurá Píivyéébé Hajchi!

12 Áánélliihyéhjáa dítyéké neebe dítye tsiine tehdu íhíjyúvátuki.

*12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú dítye íjcyaki
(Mt 10.1-4; Rc 6.12-16)*

13 Átsihdyúhjáa peebe cáméhbaúvu íjtsúcunúúúmema.

14 Áámedítúhjáa meménuube 12-meváké dífbyé uwááboju úwááboméré péhíjcyáímyeke.

15 Áámekéhjáa ájcuube íhñáhootu dítye chéméméhjike íbóhíitsohíjcyaki, naavémú tsaaté pañe íjcyámeke dítye iwáágóohíjcyaki.

16-19 Aaméhjáa illuúme: diibyéhjáa Jetsóó Tsimóoke Péedoródívú méménuúbee, Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámútsikyéhjáa díibýere chjíchí hájchimútsídívú méménumútsii, Aderéee, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, Apéó hajchi Jacóóboo, Tadéoo, cananújtámúejpi Tsimóoo, diibyéhjáa Jetsóodívú méénútsóoibye Jóóda Ijcyarióótee, éhdume.

Jetsóoke Naavéné píáábohíjcyané tsaate nééneé

(Mt 12.22-32; Rc 11.14-23; 12.10)

20 Áamemáhjáa Jetsóó tsúuca oomí ípyée íjcyahíjcyajávu. Áanáacáhjáa tsúuca mítyane míamúnaa píhcyaaavé tétsihvu. Áamediyéjucóhjáa túhuuvémé tsá imááchíoyónéhji éllevu íjcyatúne.

21 Aanéhjáa iwáájácúne díibye hájkímú tsáá díibýeke tétsihdyu itsájtýeroki. Íjtsúcunúméhjáa díibye méívaténe.

22 Téhduréhjáa mítyame tétsihyi taúhbjáju uwáábojte Jerotsaréetu tsááme néé díibýedityu:

—Áádí pañe mía naavémú avyéjuube Betsebóo. Téénélli muurá eene díibye píáábóneri tsaaté pañétú naavémuke waagóohíjcyaaabe.

23 Áánélliíhyéhjáa Jetsóó diityéké nééhí:

—¿Aca múhdutú díibye Naavéné iiye waagóoméíyáhi?

24 Muurá tsané avyéjujte tsajjítóré íjtsámeítyúmé páhduvaré idyárhívéjcatsíhajchíí íllure wáchájánújcatsí íavyéjutu.

25 Áhdure tsája múnaa tsajjítóré íjtsámeítyúmé páhduvaré idyárhívéjcatsíhajchíí ílluréjuco ihjyátú wáchájánújcatsííne.

26 Ahdu íhvane muurá Naavéné ihyájkímukéré iwáágóoca íllure pírujtsóiyá diityéjúcooyó íavyéjujte íjcyáíyómeke. Tehdu imyéénuca íllure íavyéjú újówéjtsóíyoóbe.

27 Tsá muurá tsaapi íhstútúúbé tsíeméné díibýé já pañétú múha tsájtýéítyuró díibýeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá ihdyu díibýeke tujkénú íbóáyoca botsíi tsajtyéiyómé díibýé tsíeméne. Áronáa tsáháubá muurá díibye ihñe múhdívú íhvéjtsóítyuróne. Ahdu íhvane tsá Naavéné oke píáábóítyuró díibye hájkímuke o wáámíuki.

28 Ímiááneturé ámúhake o néé panévaré ímityúné míamúnaa méénuhíjcyáronéhjí Píívyéébe abájííveíñé diityédí ídáátsóvénema. Áhdure ímityúné óhdityu dítye íhjyúvahíjcyáronéhjí abájííveííbye.

29 Áánetu ihdyu díibýé Apííchothu ímityúné íhjyúvahíjcyámedi tsá díibye múijyú ídáátsóvéityúne. Aane tsá múijyú diityémá ímbáávyéityúne.

30 Ehdúhjáa diityéké neebe díibýé pañe naavéné íjcyane dítye néénéllíhye.

Jetsóoke tsíju díibýé nahbémuma újcutérone

(Mt 12.46-50; Rc 8.19-21)

31 Áanáacáhjáa tétsihvu tsíju díibýé nahbémuma wajtsí áachi éhnejcúvu. Aaméhjáa tsaatéké néé dítye díibýeke íñéé díibye íúújéva diityéke.

32 Ahdújucohjáa tsaate díibýé úníuri íjcyame nééne díibýeke:

—Díítsííju dííhábémuma ukévá néhcome éhstihyi áachi.

33 Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé tátsííjuú, táñahbémuu, táñaaállémuu, íjcyame?

34 Ehdúhjáa íñééne úníuri áctjcatyémeke íítténe neébe:

—Áánerá téhdure ámuha waháromú táñahbémú táñaallémú méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha meijcyame.

³⁵ Muurá Píivyéébeke cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímiááné tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromu. Ehdúhjáa Jetsóó díityéke néehíí.

4

Tsaapi bájtsónetu íjcyáné uwááboju (Mt 13.1-9; Rc 8.4-8)

¹ Aabéhjáa tsiíñe únéú úníúvú úwáábóóbedívú idyé mítyane míamúnaa píhcyáávénéllíí míñé pañévu íucáávéne téémí pañeturéjuco díbye úwaabóné díityéke.

²⁻³ Átsihvúhjáa mítyane tsíeménéhjitu úwááboobe néehíí:

—Ámuúhaj, cáhawáá melleebúcnuj:

Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígouúhá bájtsoobe íllure wávarajcóhi.

⁴ Aanéhjáa díbye wávarajcónetu tsáuhji juuváj pñévu dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhjihjáa dojco néwayúúné raahóvú íñu ímíchi íjcyátútsihvu. Áuhjihjáa ícúúwuúré íñé tétsii íñu mítyane íjcyátúnéllíihye.

⁶ Áróhiibájihjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeríyé tébajkyéjí íjcyánéllíihye.

⁷ Áané tsiúhjihjáa dojco tsuhjí pañévu. Áané hallúvúhjáa teene tsuhji wááménéneri íñeróné dúhcúvaténé tsáhájucó néévatúne.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojco tsátsii ímíwu íñu nésihvu. Aanéhjáa tsaimíyé píivylene ímíwu neeváhi. Tsáhiibájihjáa uhjénéré neeváhi. Áánetúhjáa tsíhiibájí kémú neeváhi. Áané tsíhiibájihjáa éhniíñevu mítyane neeváhi.

⁹ Ehdúhjáa tsaapi bájtsone íúúbállétsihdyu neebe díityéke:

—Ehdu teéne. Aane ihdyu óví llééboome ícyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhujtsóne (Mt 13.10-17; Rc 8.9-10)

¹⁰ Aanéhjáa bóónetu íyee íjcyátsihvu ímamyémuma tsijtye tétsii íjcyame dílló múhdú nééiyóné teene tsaapi bájtsónetu díbye úwaabóne.

¹¹ Áánéllíihyéhjáa neebe díityéke:

—Muurá ihdyu ámúhadívú Píivyéébe bóhówátsohíjcyá ámuha mewáájacu múhdú díbyé avyéjú íjcyane. Áánetu eene tsíeménéhjitu ó úwáábohíjcyá oke cáhcújtsotúmedívú tene íbóhówáávétuki.

¹² Muurá o úwaabóné lléébójucooromé ícyahíjcyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcooromé ícyahíjcyá ájtyúmitúmeúvúdu. Áámé ímítyuháñé muurá tsá ímbáávyeityúne. Ehdu néénéllíí o úwáábohíjcyá tsíeménéhjitu.

Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne (Mt 13.18-23; Rc 8.11-15)

¹³ Átsihdyúhjáa neebe díityéke:

—¿Aca ihdyu tsá ámuha mewáájacutú tsaapi bájtsónetu o úwaabóné íiná nééiyóne? ¿Aca múhdutúrá ámuha méwaajácutú tsiíñe téhdure nénééhjitu ámúhakye o úwaabóne?

¹⁴ Muurá eene tsaapíhjáa trígouúhá wávarajcódú nééne íñe tsaapi ímiáájú úwááboobéré pehíjcyáhi.

15 Aane tsaate ímí lléébójúcóórómeke Naavéné téénetu mūtátsohíjcyáhi. Aane muurá nééiyóné eene juuváj pñínévúhjáa dójcúuhjí coomímú méhdojéne.

16-17 Áánetu teene illéébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhduvaré nééné mávaríjchojúúné íjcyanéhjí iáábucújúcúóótúnetu illuréjuco teene ihvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcúuhjí ímíwu ííñeróné núhbá allóócori chémené. Ehdu muurá patyéhíjcyáné ímí cáhcújtsótúmema.

18-19 Áánetu ímiá uwááboju tsúúca ímí llééborómé mityane íjí avyéjuríyé itsúúráméíñéllí illuréjuco ténejcu ábájívehíjcyáne. Aane nééiyóné muurá eene tsuhjí pañévúhjáa dójcúuhjí ííñeróné illure dúhcúvaténé néévájúcootúne.

20 Áánetu ihdyu íjcyámé tsaate téené uwááboju illéébone cáhcujtsómé ímí tehdújuco úráavyehíjcyáme. Aame muurá eene ímíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcúuhjí ííñedu. Áámedítú muurá íjcyámé tsaate eenéhjáa uhjénéré nééváhiibájídú néémeé. Áánetu íjcyámé tsijtye eenéhjáa kéémú nééváhiibájídú néémeé. Áánetu íjcyámé tsaate eenéhjáa ávyetá mityané nééváhiibájídú nééme ímiáánéjuco ímiáájú icyáhcujsóné ímí úráavyehíjcyáme. Ehdúhjáa Jetsóó néé diityéke.

*Peetétú íjcyané uwááboju
(Rc 8.16-18)*

21 Áhduréhjáa neebe diityéke:

—¿A múúne peete mepéététsóne mépicyóó tsíeméné lliíñévu? Tsáhaá. Muurá ihdyu mepéététsóne cáamevu mépicyóó tene iájchúacunúki.

22 Ehdu nééne muurá Píívyéébe uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meícyahíjcyáne. Muurá íñe teevétari meméénuhíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúméiíhi.

23 Aane ihdyu óvli lléébone icyáhcujsóné tehdu íjcyáhi.

24 Téhduréhjáa tsiíñe neébe:

—Ímíñéúvú tsáma méíjtsoco íñe ímiá uwááboju tsúúca ámuha mewáájácújúcúóone. Muurá teene ámuha mewáájácújúcoorómé múhdurá medáríívémeíhajchíí Píívyéébe tsáhájucu ámúhadi íícúvéityúne. Áánetu tsúúca iwáájácúné ímí úráávyémeke éhniíñevu waajácútsóiiíbye.

25 Muurá ímiáájú ímíllémedívú bóhówajtsóiiíbye éhniíñevu ditye ímíñéúvú iwáájácúki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá díbye bóhówajtsóityúne. Ááne tsáijyu múu áyanéwu ditye wáájácúroné dojtúcuúiiíbye diityédítú.

Tríigo bájtsómeíñetu íjcyané uwááboju

26 Téhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá tsaapi bajtsó tríigoúuhá íwajcyóha.

27 Aane íbúwají díbye íjcyánaa keemévehíjcyá pajcójívaré díbye wáájácútné hallúri.

28 Ehdu muurá ííñújiri ímí bajtsóháñe píivyene ikyéémévéné tsúúca wajcój íñéévá ípívyééveíñéjuco. Aane tsúúca neeváhi.

29 Aane kéémécooca ílluréjuco áábájaabe újcune. Ehdu muurá pajtyéíñe Píívyéébe avyéjúejtéma. Muurá diityéké díbye újcúíñe éévé úújetécooca újcúiiíbye diityéke.

*Mojtáátsa neeváúwúutu íjcyané uwááboju
(Mt 13.31-32; Rc 13.18-19)*

30 Téhduréhjáa tsiíne neebe Jetsóó diityéke:

—¿Aca íinetú íne tsiíne ámúhake ó úwááboó Píivyéébe avyéju?

31 Muurá díbye avyéju éhne múúne ‘mojtáátsa’ némeíne uméhé neeváú kémúútúróúwu mebájtso mityáhécoba kéémevédu. Muurá pahévá neváúúné lliínevúré tééhé neeváú ávyetá ayáúwu.

32 Áróúwu muurá mebájtso ííne keemévé mityáhécoba pahévare ba-tsóhééne ehniínevu. Ááhé wájcávané hallúvú muurá wahpéjté píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píivyéébe avyéju.

Jetsóó úwaaabóné tsíeménéhjitu úúballéne
(Mt 13.34-35)

33 Ehdúhjáa Jetsóó míamúnáake úwaaabóné tsíeménéhjitu úúballehíjcyá muhdú ditye lléébóiyódu.

34 Tsáháhjáa díbye peveneré úwáábohíjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímamyémuke ímíneúvú waajácútsohíjcyaae íiná tene neéiyóne.

Kíjyébama nohji Jetsóó íhvetésóne
(Mt 8.23-27; Rc 8.22-25)

35 Áané íjyúnuvúhjáa neebe ímamyémuke:

—Métsu éhnécúeúvú mepéekíí.

36 Ahdújucóhjáa tétsihíyé tsijtye íjcyánáa ditye péene tsínejcúeúvú múnéri. Áamemájucóhjáa idyé tsaate íhminéneri péeneé.

37-38 Aaméhjáa píneéuri íjcyánáa ávyetá íhnáhó kíjyébári mityane nújpacyo nóhjine úcaavé diityé múné pañévu. Aanéhjáa ípamáávéiyóneri íllityéne diitye ímamyémú idyéjuri cúwahíjcyáábeke íákyéjtsóne néehíí:

—¡Ávyéjuúbej, tsúuca mémájcánuúhi! ¿A tsá íne meke u pájtyetétóityúne?

39 Áanéllíihyéhjáa íákyéne úhbaabe kíjyébama nohji íjcyane. Neebéhjapéé:

—¡íjyévéne, díhvéte!

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

40 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿íveekí ayájú íhnáhorá ámuha meíllityéne? Tsáháhaca bo ámuha Píivyéébeke ímí mecáhcújtsotúne.

41 Ehdúhjáa diityéké díbye neéronáa íllure íllityémé néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáábeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

5

Tsáapí pañe naavéné íjcyane
(Mt 8.28-34; Rc 8.26-39)

1 Aaméhjáa tsúuca úújeté tsínejcúeúvú Gadáará íiñújvu.

2 Aanéhjáa ditye cátsúúvenemáyé Jetsóó íjchívyéhi. Áabe éllévúhjáa tsaapi níjkyénéj píine ícyahíjcyaae tsáá ípañe naavéné íjcyáabe.

3 Aabéhjáa ávyetá tsíjpa néébeke tsá múha píivyetétú íekeeve. Úwááñehíhjyá íjcyároneri tsá múha díbyeke chíjchúityuróne.

4 Tsáijyúhjáa tsúuca díbyeke chíjchújúcohíjcyarómé íjtyúháacyuma íhyójtsicu. Áronéhjáa távúdócohíjcyáabe. Tsáháhjáa múha díbyeke muhdú méénúityuróne.

5 Aabéhjáa cójihajchótá pécóhajchótá ihjýcunúúberé pehíjcyá níjkyénéj piíne. Áané tsaíjyúhjáa cáme'wajúneri pehíjcyaae néwayúúnetu wápújúhcámeíbyére.

6 Aabéhjáa tsihullétúré Jetsóoke íajtyúmiíbe éllevu dsiínéríyé ipyééne mímóúúveté díbyé lliiñévu.

7 Áánemáhjáa kéevánécoba neebe díbyeke:

—¿Iná óhdityu ú imíllé íhtsútuube Píívyéébé Hajchi Jetsóó u íjcyaa'be? Uke Píívyéébe mémeri o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

8 Ehdúhjáa naavéné díbyé pañétú néé Jetsóoke dibyéhjáa díbyeke 'díjchivye áadí pañétu' néénéllihye.

9 Áábekéhjáa Jetsóó nééhií:

—¿Aca muubá dimyéme? Áánéllihyéhjáa neébe:

Tamyémé Piváánejeji mítyame muha meíjcyánéllihye.

10 Aanéhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke dibye diityéké iwáágóótu tsihullévu tééné iñújitu.

11 Áihjyúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri.

12 Áánéllihyéhjáa díbyeke néémeé:

—Múúhake ihdyu wallo aatyé méénímú pañévuréjucu.

13 Ahdújucóhjáa dibye wállóónéllii díbyé pañétú íjchívyéne méénímú pañévuréjucu ditye újcámeíñe. Aaméhjáa ditye méivatétsómé 2,000-meváubáhjáa íjcyame cáme'wájutu únéu pañévú cáhtsiñibámé májcanúhi.

14 Áánerihjyáa diityé tehméjté íllityéne íicúí tétsíi múnáake úúballéhi. Áánéllihyéhjáa téhullévu péécunúme íajtyúmi muhdú tene pájtyene.

15 Aaméhjáa úújeté diibye eenée ípañe naavémú ícyahíjcyaae tsúúca íwajyámúnema íjcyaae pevétsihjíduréjucu ácuúcunúúbedívu. Áánerihjyáa íllityéme.

16 Aanéhjáa tétsihyi íjcyame úúballé diityéké muhdú tene pájtyene.

17 Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllii néeme Jetsóoke dibye tééné iñújitu ipyéé tsiéllévuréjucu.

18 Áánéllihyéhjáa Jetsóó ipyéé míñe pañévú úcáávéebeke diibye eenée ípañe naavémú ícyahíjcyaae néé díbyemáyéjucu ipyéékí.

19 Árónáacáhjáa neebe díbyeke:

—Tsá u pééityú óomaá. Dihyájkímú pañévuré péene duubállé diityéké muhdú Píívyéébe úhdi ídáátsóvéne uke ímíjpyetétsóne.

20 Ahdújucóhjáa dibye íhyájkímú pañévú ipyééne úúballéné páneere muhdú Jetsóó díbyeke bóhiítsóné Decááporí iñújiri íjcyácoomíji múnáake. Áánerihjyáa ávyetaré ullévenúme.

Tsaatépike Jetsóó bóhiítsóné

(Mt 9.18-26; Rc 8.40-50)

21 Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma bíwánejcúvuré úújeténáa idyé tsúúca míamúnáa píhcyaaé díbyedívu únéu úniúvu.

22 Átsihvúhjáa 'Jáiro' némeíbyé wajtsí píhcyáávéjé avyéjuube íjcyaa'be.

23 Aabéhjáa díbyé lliiñévu ícyánoovévane nééhií:

—Ájyúwa ávyeta dsiíjveríjyucu íjcyánéllii uke o néé u dócárájcoté dille óoma íbóhiíki.

24 Ahdújucóhjáa Jetsóó dííbyema péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta ráautúne.

25 Áámé pañéhjáa tsáápille 12 pijcyábájucó díílleke ichémé tujpácýó ihvetépitýúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle.

26 Aalléhjáa bañúháñe taabójtédívú ityáábótsámeíñe áhdohíjcyá ihñénehjívú ‘pirúhpirújuco’. Ároné pañéhjáa íllure ávyetélle.

27 Aalléhjáa muubá Jetsóó íjcyane iwáájácúne míamúnáa raahótú dííbye éllevu ipyéene dííbyé wajyámú dómajcó ‘muurá dííbyé wajyámú íjcyaroné o dómajcóhahjíchí ó bóhíhí’ íñéénema.

28 Ehdúhjáa íjtsámeíñe dómajcolle dííbyé wajyámu.

29 Áánetúhjáa ímíááné tsúuca bóhíille tsaímíyējuco lííñémuúcunúmeíñe.

30 Aanéhjáa Jetsóó waajácú tsaate bóhíine dííbyé wajyámú idyómajcóneri. Áánéllíihyéhjáa iyévoóvéne néébe díityéke:

—¿Caatyé ámuha táwajyámutu oke médomajcóhí?

31 Áánéllíihyéhjáa ímamyémú nééhí:

—¿Aca muhdú míamúnaa wahdyuré néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóné?

32 Ehdúhjáa dítye néérónáa pahúlleva ííteebe íajtyúmi caatyé dííbyeke dómajcóné.

33 Áánéllíihyéhjáa eenéé dííbyeke dómajcolle íllytýeneri úúvécunúlléré dííbye líííhévú ímímóúúveténe úúballé dííbyé wajyámú idyómajcóné.

34 Áánéllíihyéhjáa neebe díílleke:

—Wáhaj, ímí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúuca ú bohíhí. Ahdícyane wa dípye tsaímíyējucoj.

35 Ehdúhjáa Jetsóó díílleke néénáa tsaate pihcyáávéj ávyéjuube Jáíró jatu tsáame úúballévá dííbyeke ídsíwu dsíjívējucoóne. Nééméhjáa dííbyeke:

—Tsúuca dáájuwa dsíjívéhi. Aane íñéllíihyécó ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

36 Ehdúhjáa dítye nééneri íícúvétuube Jetsóó néé Jáíróke:

—Kímóóvedíñe. Píívyéébekéré cahcújtso.

37 Ehdúhjáa íñéene tsá díbye ímíletú pámeere dííbyema pééneé. Apáámýeréhjáa péé dííbyema Péédooro, Jacóóbo, dííbyé nahbe Jóáá, éhdume.

38 Aaméhjáa péeme úújeté mítyane míamúnaa tééj pañe táhíjcyámedívu.

39 Áámekéhjáa Jetsóó neetéhi:

—¿íñeríami ámuha metaj? Áánerá tsá dille dsíjívétúne. Muurá íllure cúwalle.

40 Ehdúhjáa díbye nééneri íllure gocóme. Áámekéhjáa tééj pañétú íjchívyétsóne íiyējuco díbye úcaavéné díílléwúúvúj caanímuútsii, díitye 3-meva ímamyémuu, íjcyámema.

41 Aanéhjáa díílléwúúvúke íhyójtisu íékéévéne neébe:

—Taríta cómi, ‘Wáhaj, dájkýeé’ nééíyóne.

42 Ehdúhjáa díbye néénemáyé éhne múu cuwátú maájkyevádú íbóhíine tsúuca úllele 12 pijcyábáhjáa íjcyalle. Ááneríhjáa míamúnaa ávyetaré úllévenúhi.

43 Áámekéhjáa Jetsóó bóijcyú muucá dítye teene íúúballétuki. Átsihyúhjáa neebe dítye ímájchótso díílleke.

6

Jetsóo Natsaréeri úwaabóne
(Mt 13.53-58; Rc 4.16-30)

1 Átsihdyúhjáa ímamyémuma óomiibye ípyée ipíívyénéé iíñújivu.

2 Aabéhjáa wáyeeévejcóojí pihcyáávéjá pañévú úwaabóné mityame illéébóneri dííbyedi iúllévenúne nééhíí:

—¿Kiátúami aabye ehdíívaíñé panévaré wáájacúnej? ¿Aca múhdutú piivyéteebe méénúráityúronéhjí imyéénune?

3 Áánerá úmehewááné wákimyéi múnáajpi diibye Maaríá hajchi. Áábé nahbémújuco muurá Jacóóboo, Jotséee, Jóódaá, Tsimóoo, éhdume. Téhdure muurá íñaallémú íjcyá íchihyi méjpiíne. Ehdúhjáa dííbyedítýú iñééne tsá ditye ávyejúúllétú dííbyeke.

4 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Ihdyújuco tsáma Píívyéébe ihjýú uubáalle múnáajpi íjcyáróobeke dííbyé iíñúji múnáa ihyájkímú íjcyarómé tsá ávyejúúllétú tsíjtye múnáa íjcyarómé ávyejúúlléébeke.

5 Ehdúhjáa tétsi múnáa dííbyeke cáhcújtsótúnéllii tsá díbye tétsihvu mityane méénúráityúronéhjí méénutúne. Apááñérehjáa chéméméhjike idyócarájcóneri bóhítsohíjcyaaébe.

6 Ílluréhjáa ullévenúúbé ditye dííbyeke cáhcújtsótúneri. Áánélliihyéhjáa técoomí úníuri íjcyájáhji múnáakéréjuco díbye úwááboobéré péhijcyáne.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóo wáalloóne
(Mt 10.5-15; Rc 9.1-6)

7 Aabéhjáa tsáijyu ímamyémú 12-meva íjcyámeke uwáábovu wallóo mityétsicyutsáké pahúllévávu. Áámé pañévúhjáa pícyoobe itsíjpa dííbye mémeri tsaaté pañe naavémú íjcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

8-9 Áámekéhjáa neebe ditye itsájtýétu ícyahpáyuu, imájchoo, idsíídsíí, íjcyane. Apááñérehjáa neebe ditye ipyée íhyallúejáhjí íwajyámúnee, íjtyúhapaajínee, ícyuujúii, íjcyánema.

10 Áámekéhjáa neébe:

—Tsátsihvu ámuha tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tsiéllevu ámuha mepéétúné hajchóta.

11 Aane tsátsíi múnáa ámúhá uwáábó cátuhtsóhajchíi múu ámúháj tuhááñeri íjcyáne iíñú píchóújcámei diityédívu, ‘tsá múúhá hallúri tene íjcyatú ámúhake muha meúwáábóiyóné ámuha mecátuhtsóne’ nééiyóne. Ááne múu péé tsiéllevúréjuco. Muurá múhdumé ámúhá uwáábó cátuhtsómé ávyetá íhnáhó ícúbáhráméií muhdú míamúnáa ícyahíjcyáne ímbájchómeícyooa éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáa ícúbáhráméíñé ehnúíñvu.

12 Ehdúhjáa ímamyémuke téíbúwájtsoobe uwáábovu iwáallóomeke. Aaméhjáa úwáábohíjcyá míamúnáake ditye ímityúné ícyahíjcyané íhvéjtsóne íjtsaméi ícyápáyóóve ímiánejcúvuréjuco.

13 Téhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyáme. Chéméméhjikéhjáa dúúrúbájpácyori íhñíwaúúné ditye pípájchóneri bóhíhíjcyáme.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjvéne
(Mt 14.1-12; Rc 9.7-9)

14 Ehdúhjáa Jetsóó méénuhíjcyáné uubállé ávyéjuube Heróódé iwáájácúne néehíí:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa éhnée dsíjvéebéubá tsiíñe bohííhí. Muurá téenélii piivyéteebe méénuráítyúronéhíjí imyéénune.

15 Áánetúhjáa tsijtye néehíí:

—Tsáhaá, muurá ihdyu Eriá diibye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpí éíjyuúvú ícyahíjcyaaábe.

Áánetúhjáa tsijtye néehíí:

—Áánerá ihdyu béébére diibye Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi éíjyuúvú ícyahíjcyámééjpi.

16 Ehdúhjáa ditye néenélii tsiíñe Heróódé néehíí:

—Tsáha bóhoj, muurá ihdyu diibyéjucó tsojtsó múnáajpi Jóáa éhnée ihníwaúvú o kípíyuúcutsoobéha tsiíñe bóhííbe.

17-18 Diibyéhjáa muurá Heróódé táábavá ítyónúllekeré íñahbe Perípé taaba Herodiáke. Aanéhjáa ímytyúné íjcyane Jóáávu diíbyeke néhíjcyáné hallútú cuvéhoójánútsoobe úwáñehííñeri íchíjchútsóóbedívu.

19 Téhduréhjáa diille Herodiá dííbyeúvuke téené hallútú íñéhnílléne imíllé ídsíjívetsóne.

20 Áronáacáhjáa tsá dille píívyetétú muhdú dííbyeke ídsíjívetsóiyóné diibyéhjáa Heróódé Píívyéébeéjpi díbye íjcyáneri íllityéne díílleke téhmejíjcyánéliihye. Áánéliihyéhjáa díbyeúvú íhjúvanéhjí tsáíyóné pañe lleebúacunúhíjcyaaábe.

21 Áronáacáhjáa diille Herodiá tsúúca dííbyedívú lliihyánútsoóhi. Diibyéhjáa Heróódé ítsímávajcójí úújeténé wáñehjínúhi. Ááne éllévúhjáa píhjúcuube ípiáábojtee, ítsodáhómú avyéjúttee, Gariréa íiñújí íhtsútúttee, éhdúmeke.

22 Ááméj píñévúhjáa dííllé ajuúwá bádsíjcaja wáhtsine imíwu íjtsúacunúbé diibye Heróóde. Áhduréhjáa dííbyeke náhbénúné avyéjúttee ímí íjtsúacunúhi. Áánéliihyéhjáa díílleke neébe:

—Íná u ímilléné oke táuméí ávyeta ímiááné állítyuube uke o ájcuki.

23 Ehdúhjáa Heróódé néé díílleke ímiááneturé íná dille táúmeíñevu íájcuíñe. Neebéhjáa ávyeta íavyéjú íjcyáronetu tsahtúnéécú díílleke íájcuíñé teene dille táúmeíhájchíjju.

24 Áánéliihyéhjáa tsííju éllevu ípyééne neetélle:

—¿Aca Wa íná íñe ó táúmeíyáhi?

Áánéliihyéhjáa neelle díílleke:

—Táuméí tsojtsó múnáajpi Jóáa nííwau íkípíyuúcuúvú uke díbye íájcuci.

25 Ahdújucóhjáa dille dííbye éllevu ípyééne neéte:

—Ó imíllé bohtájiri oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáa nííwauvu.

26 Ehdúhjáa dille néene dííbyeke kímóhcó pajtyeráhi. Áronáacáhjáa eene dííbyeke náhbénúné avyéjúttee lléébónáa díílleke íállítyúné íñéénélii tsá díbye ‘tsáhaá’ néétune.

27 Áánéliihyéhjáa ícúí ítsodáhómudítýú tsáápiikye wáloobe cuvéhóójá pañe íjcyaaábeke íhníwau íkípíyuúcúne díbye ítsívaki.

28 Ahdújucóhjáa dibye ipyééne ikípíyuúcúne bohtájiri itsívaúvú ájcuvané díílleke. Aaúhjáa tsajtyéllé tsíju éllevu.

29 Ehdúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóááuvu dsíjivéhi. Ááné uubálléhjáa ímamyémú illééboone újcuje dííbyeúvuke icyúúuki.

Majcho mityámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

30 Áanáacáhjáa Jetsóó mamyémú úwááboméré ipyéhíjcyátsihdyu tsúúca óómimye tsiíne píhcyaavé dííbyedívu. Aaméhjáa úúballé dííbyeke páneere muhdú téhulle imyéénuhíjcyanéhji.

31 Áámekéhjáa neébe:

—Cána metsu múha íjcyátúhullévú mepéé mewáyéééveki. Ehdúhjáa neebe ímamyémú ‘rááho neétune’ míamúnaa tsaate péénetu tsíjtyeréjucu dííbyedívú píhcyáávehíjcyánéllíiye. Áámedíyéhjáa íjcyame tsá imájchóiyónéhji éllevu íjcyatúne.

32 Áánéllíihyéhjáa péeme míneri múha íjcyátútsíi tujkévetu.

33 Árómekéhjáa mityame ájtyumí kiávú ditye pééneé. Áhullévújucóhjáa íícúí ditye pacóómiváturé péécunúne íjchityu. Aaméhjáa díityé íhdéré úújeté kiávú ditye pétsihvu.

34 Aaméhjáa tétsihíjyucu íjcyámedívú Jetsóó úújeténe. Áámedíhjáa ídáátsóveebe ehne múúne ítyehméébema íjcyatúmé obééjámú íjcyadu ídátsó díityéké ííténéllíiye. Áámekéhjáa imyéénuhíjcyádú úwaabójúcoobe mityane panéváturé.

35 Aanéhjáa cúvéhréjucu néénéllíi ímamyémú néé dííbyeke:

—Muhdú cúvéhréjucu teene íchii múbárá íjcyátútsihyi meljcyánaáaca.

36 Ílluréjucu wallo aatyéké íchíí píhíri íjcyájáhji múnáadítýú tsíeménéuba íjcyune ditye imájchoki.

37 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ámuháyé bo mémajchótsó díityékej.

Áronáacáhjáa néémeé:

—¿Aca íhya tsiíne maáhdone pámehdívuré úújetéiyáhi?

38 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—¿Aca múhduná majcho méhdií? Cáná méuvánuj.

Áánéllíihyéhjáa néémeé:

—Íjcyánéha 5-hova páahóónema míityétsi amóóbemútsi.

39 Áánéllíihyéhjáa neebe míamúnáake ditye íahcúba páhadsíji.

40 Ahdújucóhjáa ditye áhcubáne. Tsáhadsíji múnááhjáa 100-mevátsa. Áánétúhjáa tsíhyadsíji múnáa 50-mevátsa.

41 Aanéhjáa páahóónema amóóbemútsikye íékéévéne téhdújtsóobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvénema. Ááné boonétúhjáa idyóhdáhinúne neebe ímamyémuke ditye iwájtu pámeekére.

42 Aanéhjáa imájchónetu pámeere oové tsaímíye.

43 Áánétúhjáa cóevané 12-rujtsívá úvérujtsííne wáhpe.

44 Aaméhjáa díitye eené tétsihvu májchome 5,000-meva.

Nújpácyó hallúri Jetsóó úllene
(Mt 14.22-27; Ja 6.16-21)

45 Átsihdyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke ditye dílbyé ihde únéú tsiñéjcuvu múnéri ipyééne iúújeté Betsáidávú díbye míamúnáake pityájcóné hajchóta.

46 Aanéhjáa diityéké ipityájcóné peebe cámehávuú Píivyéebema íihjyúvaki.

47 Áanáacáhjáa diitye ímamyémú péeme píínééúvújuco íjyunúne.

48 Áamekéhjáa díbye íiténáa kíjyéba nóhjí wájojcomé íhtsútúnetu bóhdámeihjyáhi. Áame déjutúhjáa pejcójuco díbye péene nújpácýó hallúrí úlleebéré diityéké pájtyeíñúibiýedu.

49 Áábekéhjáa íajtyúmíne íllityémé wáníjyámeí naavénekéré iwáábyúnema.

50 Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—íMéíllityédíñe, oóre!

51 Aabéhjáa diityé pañévu úcáávénemáyé kíjyeba íhveténeri ullévenúme.

52 Tsáháikyéhjáa ditye ímí dílbyeke cáhcújtsotú díbyeé ihde majcho mítyámedívú úújetétsórónáaaca.

Chéméméhjike Jetsóó bóhútsóné Genetsarée iñújiri

(Mt 14.34-36)

53-54 Aaméhjáa tsiñéjcuéúvú Genetsarée iñújivu úújetémeke tétsí múnáa íajtyúmíne waajácú diityémá Jetsóó íjcyane.

55 Áánemáhjáa úbálléjcatsímýé tsúúca díbye tééné iñújivu wájtsine. Áánélliihýéhjáa pahúllévátú chéméméhjike tsivámé dílbye éllevu.

56 Aabéhjáa patsíhjaváriyé íjcyámeke úwááboobéré pehíjyá cómíñeri íjcyámeke, íyéétsihjírí íjcyajáhjí múnáake, íumihéneri íjcyámeke. Átsíhjí múnáahjáa idyé chéméméhjike pícyohíjyá díbye pájtyeítsihjívú. Áánemáhjáa nehíjyámé dílbyeke díbye diityéké íwajyámúubávúré idyómájcotso ditye íbóhíki. Ahdújucóhjáa dílbyeke íwajyámú dómajcóméjuco bóhíhíjyáne.

7

Ímichi iñá míamúnáake tútávajtsóne

(Mt 15.1-20)

1 Aanéhjáa Jetsóodívú tsáijyu paritséomuma taúhbájú uwáábojte Jerotsaréetu tsáame píhcyavéhi.

2 Aaméhjáa íiténáa dílbyé mamýémudítýú tsaate íhyójtsine níjtyámeítýúmé majchóhi. Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúme íhdé múnáaúvúu méénuhíjyádú díbye méénutúne.

3 Diityéhjáa Píivyéebedívú íimíbájhómeíñéjuco imájchóíñé ihde íhyójtsine nítyámeihjyáne. Tsáháhjáa díbye májchóítýuro níjtyámeítýúmé tééné uwááboju íúráávyénéllíihye.

4 Tsíménéhjáa iñáhjíhénújétsihdyu wájtsime iñíjtyámeítýúhahjíí tsá máchóhíjcyatúne. Imájchoháñé imyéénuhíjcyanéhíhíhjáa nítyuhíjyáme. Áhduréhjáa icyúwaháñé nítyuhíjyáme. Áánetúhjáa íjcyané mítyane tsiñehjí díbye méénuhíjcyáne ítyútávájtsámeíñé íimíjpyetéki.

5 Aanéhjáa íúraavyepíñéllíi diitye paritséomuma taúhbájú uwáábojte néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí dímamyémú tsá nítyámeihíjcyatú imájchóíñé ihde íhdé múnáaúvú uwááboju néhdu?

6 Áánélliihýéhjáa neebe diityéke:

—Ámuha pánehjídú ímiáámeúvúdu bañú múnáa ámuha meijcyame. Ímiáánéacáa Itsaiaúvú Píivýéébé ihjyú uubáalle múnáajpi ámuhadítýú néehí: Íjtye oke ávyéjútsohjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta íííbúuri oke ditye ávyéjútsohjcyatúne.

7 Íllure iállíñe oke duurúvahijcyáme. Aame iye ípíivýéjtsóné uwáábojúúné úráávyehijcyá pánehjídú tátyaúhbajúúné iúráávyéúvúdu.

Ehdúu muurá Itsaiaúvú caatúnú ámuhadítýu.

8 Aame ámuha tsá meíícúvehijcyatú ímichi keená Píivýéébé taúhbaju íjcyáneri eene íhdityuré iújcúné íjtsaméi míamúnáa úwáábohijcyáneriyé ámuha meíícúvehijcyánéllíihye. Muurá eene líiyihllóne níjtyú állíuré íjcyane ditye úwaabóné ámuha meúráávyehijcyáhi. Téhdure tsíñehjí állíuré ditye meénune ámuha meúráávyehijcyáhi.

9 Téhduréhjáa tsiñe neebe Jetsóó diityéke:

—Ámuha míamúnáadítýuré tsáané uwáábó meúráávyéne ¿íveekí tsá Píivýéébé taúhbájuri meíícúvehijcyatúne?

10 Íllúu muurá Píivýéébe néé Moitséeúvuj tééveri: “Ámuháj caanímuke múu iwájýúne avyējuulléhi. Áánetu cáánímuke tútávátsohjcyámé ihdyu óvi dsíjívéhi.”

11 Ehdu dífbyé taúhbaju nééronáa muurá ámuha meúwáábócatsíhijcyá tsaatévá cáánímútsikye nééiyóne: “Tsá o píivyetétú ámuútsikye o píaabóne. Ámuútsikye o píáábóiyódu íivane Píivýéébekéréjucó o íícúvehijcyáne.”

12 Aanévá ehdu íhjýúváróobé hallúrí tsá íñá íjcyatú diityétsikye díbye píáábótúrónáaaca.

13 Ehdu muurá ámuhá íjtsaméityuré tsáané uwáábó ámuha meúráávyéne tsá Píivýéébé taúhbájuri meíícúvehijcyatúne. Áánetu íjcyané mítyane tsiñe állíunéhjí ámuha meméénuhijcyáne.

14 Ehdúhjáa íñétsihdyu tsiñe neebe diityéke:

—Ímíñeúvú mélleebúcunu ámuhake íñá o nééne ámuha mewáájácuki.

15 Muurá panévare míamúnáa májchoróné tsá diityé íííbúwá íjtsaméi tútávajtsotúne. Áánetu ihdyu diityé íbuwáané déjúcoturé néhnijyu tsááne diityéké tútávajtsóhi.

16 Aane ihdyu óví lléébome icyáhcuútsóne tehdu íjcyáhi.

17 Ehdúhjáa diityéké íñéene peebe ímamyémuma tsájaávu. Átsihvúhjáa dífbyeke díllómé íñá nééiyóné ehdu díbye úwaabóne.

18 Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu ámuha meijcyarómé tsá mewáájácútu íñá tene nééiyóne? Muurá panévare memáchohjcyanéhjí tsá meke tútávajtsotúne.

19 Tehdu teene majchótú ímítyúné íjtsaméi tsááneííivari. Muurá pevénére méjpiútyu pajtyéne. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó panévare majchóháñé dooháñema ímí nééne maawáityuróne.

20-22 Átsihdyúhjáa idyé tsiñe neébe:

—Muurá ihdyu míamúnáa íííbúwá déjúcotu ílluene ímítyúné íjtsaméi tsááne diityéké tútávajtsóhi: íhdíyáméhjímáyé ditye dómácócatsíhijcyáne, ditye dsíjívétsócatsíhijcyáne, ditye nánihijcyáne, tsíjtye éhneri ditye úmúúpívyehijcyane, ditye állícyatsíhijcyáne, panévá oove íjcyatúné ditye

óóvehíjcyáne, ditye nómiutáávahíjcyáne, ditye tsíjtyedi ihjyúvahíjcyáne, ditye mítyákímyehíjcyáne, ditye múhdurá ítsámehíjcyáne.

²³ Énehji ihdyu míamúnáá ííbúwá déjúcotu tsááne diityéké tútávajtsóhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

Tsíñé íiñúji múnáalle Jetsóoke cáhcujsóné
(Mt 15.21-28)

²⁴ Átsihdyúhjáa idye peebe diityemá Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícýú íjcyané íiñújivu. Aaméhjáa tsáaavu úújeténáa tsá díbye ímílléturó múha wáájacúné kiá díbye íjcyane. Áronáacáhjáa tsá díbye téévehíjcyatúne.

²⁵ Áánéllihyéhjáa íicúiyé waajácúmé tétsihvu díbye wájtsine. Aanéhjáa tsúúca tsáápille tsáá díbye éllevu ídsí pañe naavéné íjcyalle.

²⁶ Aalléhjáa mímuúuvévá dífbyé lliiñévú Tsiropenítsiá íiñúji múnáalle tsíjtye múnáalléré íjcyárolle. Áánemáhjáa Jetsóoke neelle díbye iwáágóo naavéneke ídsí pañétu.

²⁷ Áronáacáhjáa neebe dílleke:

—Tujkénúi tahájkímuke ó piááboóhi. Tsá muurá tsaapi ítsíímedítýú majcho idyójtúcúne oohímýeke ájcuítýuróne.

²⁸ Áánéllihyéhjáa neelle dífbyeke:

—Ihdyúhde tehdújúcoóro, Ávyéjuúbej. Áronáa muurá múúne oohímýé íjcyarómé majchó tsiime imájchotu dójcoótsówaahyéji.

²⁹ Áánéllihyéhjáa neebe dílleke:

—Tehdújuco, muúllej. Ahdícyane wa dipye dihjývuj. Tsúúca muurá ícyooca dáájyuwa bohíjucóó. Tsáhájucó díllé pañe naavéné íjcyatúne.

³⁰ Ahdújucóhjáa péelle úújeténé ídsídivu pevétsihjiduréjuco icyúwá pañe tódsiúcunúllédívu. Tsáhájucóhjáa naavéné díllé pañe íjcyájúcootúne.

Lléébótuube ihjyúvátúúbeke Jetsóó ímjpyetétsóné

³¹ Aanéhjáa tétsihdyu Tíírótu Jetsóó ímamyémuma péé Tsidóovu. Átsihdyúhjáa Gariréa unéuvuréjuco pééme pajtyé Decááporí íiñújitu.

³² Aaméhjáa tsúúca tétsihyíjyucó íjcyánáa tsaate tsívá dífbye éllevu lléébótuube ihjyúvátúúbeke díbye íimíbájchoki.

³³ Áábekéhjáa diityédítýú tsátsihvu itsájtyéébeke íhyójtsíwari íñúhejúúcu íbóríjcyóne íúúniyi dífbyé nííjwa pípájchoóbe.

³⁴ Áánemáhjáa cáamevu icyárúúvéne tsíjpánécoba íállíjchúne dífbyeke neébe: —¡Epáata! ‘Díñúhejúúcu dímbáavyéne lleébo’ neéiyóne.

³⁵ Ahdújucóhjáa díbye tsúúca llééboobe tsaimiyéjuco íhjuváne.

³⁶ Aanéhjáa ájtyúmímeke bójcyuube ditye tsíjtyeke íúúbállétuki. Áronáacáhjáa úúballéme.

³⁷ Ááneríhjáa ávyétá íhnáhó íúllévenúne neémeé:

—Panévárehaca ihdyu ímiááné píivyéteébe. Íñúhejúúné lléébótumekéha píivyéteebe ílléébótsóné. Áhduréha íhjuvátúmeke píivyéteebe íhjuvatsóné.

8

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóné
(Mt 15.32-39)

¹ Aanéhjáa idyé mítyane míamúnaa Jetsóodívu píhcyáávémedi tsá ñná íjcyatú ditye májchóiyóne.

² Áanélliihyéhjáa neebe ímamyémuke:

—Mítyane ó ídáátsové íjtye míamúnaa tsúúca 3 coojívájucó mééma íjcyame ímájchoma íjcyájúccóótúneri.

³ Muurá májchótúmeke ihjyáhañevú o wállóhahjíí juuvávyuré chéméiyómé ájyáhañeri. Muurá tsaatésáhjí tsihyullé múnaa.

⁴ Ehdúhjáa díbye néénéllii ímamyémú néé díbyeke:

—Áronáa çkiátú meújçúnetu diityéké mémájchótsóiyá múubará íjcyátútsihyi meíjcyame?

⁵ Áanélliihyéhjáa neebe diityéke:

—çAca múhduná méhdi majcho?

Áanélliihyéhjáa néemeé:

—Íjcyané 7-hova páahóóne.

⁶ Áanélliihyéhjáa neebe míamúnaa iáhcúbaki. Áánemáhjáa teene páahóóné iékéévéne téhdújtsoobe Pívyéébeke. Átsihdyúhjáa idyóhdáhínunévú ájcuube ímamyémuke ditye iwájtu diityéke.

⁷ Téhduréhjáa amómé íjcyá áyánéwu diityédi. Áané hallúvúhjáa téhdure ityédújtsoone neebe ditye iwájtuki.

⁸ Áánétúhjáa pámeere óóvénetu coéváné 7-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

⁹⁻¹⁰ Aanéhjáa diitye 4,000-meváubáhjáa íjcyámeke ímájchótsóné boone diityéké ípityájçoiñúne péjucóómé mñneri ímamyémuma Damanóótá iññújivúréjucu.

Jetsóoke paritséomú néé díbye méénuráityuróné imyéénuki

(Mt 16.1-4; Rç 12.54-56)

¹¹ Ájyúhjáa idyé paritséomú péé Jetsóo éllewu díbyema ityáhjácatsíki. Aaméhjáa díbyeke imújtátsoro néé íévéhoowávú méénuráityuróné díbye imyéénuki.

¹² Aanéhjáa múhdurá díbyeke pájtyénéllii neébe:

—çÍveekí ámuha méimíllé méénuráityuróné o méénune? Tehdu oke ámuha menéénéllii o méénúiyónejíivari.

¹³ Ehdúhjáa diityéké iñééne tsiñe ímamyémuma péjucóobe únéú tsiñéjçuvu.

Paritséomú uwáábójutu Jetsóo ímamyémuke téíbúwajtsóne

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Téjyúhjáa ímamyémú ábájñve majcho itsájtyéiyóne. Áámedíhjáa tsáhoore ípaaáho.

¹⁵ Áánaacáhjáa Jetsóo diityéké néehí:

—Téíbúwá tsáma méjçyaco. Mééçcúvedí eene pááá ooríçó Heróódema paritséomu éhné íjcyáneri.

¹⁶ Ehdúhjáa díbye néénéllii ímamyémú néjçatsíhi:

—Majchóne metsívátúnélliihyéubá ehdu meke neébe.

¹⁷ Ehdúhjáa majchóré ditye íjtsúcunúné iwáájácúne neébe:

—çAca muhdú íivane majcho mééma íjcyatúné ámuha ménéjçatsíhi? Ihdyúbá ávyetá muhdurá ámuhá íbuúúné néeme íhyajçotá tsá ámuha mewáájacúpityú táuwáábo.

18 Áánerá ámúhá hálluúúnema ámúhá núhejúúnema ámuha meíjcyaróméubá tsá maátyúmiñhíjcyatú ínehjí o méénuhíjcyáne. ¿Íveekí tsá ámuha mel-leeébohíjcyatú o úwaabóne? ¿Mityá tsá ámuha meítsaavéjúcootú majchóo muhdú o méénune?

19 Muuráhjáa 5-hovaré páahóóné íjcyaróné ó úújetétsó 5,000-meva íjcyarómedívu. Áánetúu cóeváné ¿múhdúrujtsíva wáhpé éhne mépíhjúúcúhi?

Áánéllíihyéjháa néémeé:

—12-rujtsíva wáhpéé muurá mépíhjúúcúhi.

20 Áhduréhjáa neébe:

—Ácooca éhnée 7-hova páahóóné íjcyaróné 4,000-mevádívu o úújetétsóijyu ¿múhdúrujtsíva téene pájtyé mépíhjúúcúhi?

Áánéllíihyéjháa idyé néémeé:

—Téhdunerée 7-rujtsíva wáhpé mépíhjúúcúhi.

21 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu neébe:

—¿A ícyooca tsúuca ámuha méwaajácú ñná nééiyóne pááá ooríchetu o íhjuváne?

Hállúvátúúbeke Jetsóó ímjpyetétsóne

22 Átsihdyúhjáa úújetémé Betsáidávu. Áánáacáhjáa dílbye éllevu tsaate hálluúvátúúbeke ítsíváne néé díbye íímíbájcho dílbyeke.

23 Áánéllíihyéjháa dílbyeke íhyójtsitu iékéévéne técoomítýú tsátsihvu ítsájtyéébeke íhyálluúúcú iúúniyi pípájchoóbe. Áánemáhjáa idyócarájcóne dílloobe dílbyeke muhdújucó díbye íitene.

24 Áánéllíihyéjháa neébe:

—Muhdú o íté míamúnaa úllécunúne úmehéénédu.

25 Áánéllíihyéjháa tsiíñe Jetsóó dílbyé hálluúúcú dócarájcónetu botsíi tsaímíyéjucó díbye íitene.

26 Áábekéhjáa íhjávu iwállóone neebe técoomí múnáake díbye iúúbállétuki.

Péedoro néé mépájtyetébé Jetsóó íjcyane

(Mt 16.13-20; Rc 9.18-21)

27 Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó ímamyémuma péé ‘Tsetsaréa Pirípo’ némei cóomí úniúúcuri íjcyáme wáábyu. Áíjyúhjáa juuvávyú diityéké dílloobe muubá díbye íjcyane dílbyedítýú míamúnaa nehíjcyáne.

28 Áánéllíihyéjháa néémeé:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bóhíibe u íjcyane. Áánetu tsíjtye nehíjcyá éíjyuúvúu ícyahíjcyámé Pívyéébé íhjúu uubáalle múnáadítýú Eriá tsiíñe bóhíibe u íjcyane.

29 Ehdúhjáa dítye néénéllíi diityékeréjucó díbye díllone:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhí?

Áánéllíihyéjháa Péedoro nééhí:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

30 Ehdúhjáa Péedoro dílbyeke néénetu bóíjcyuube dítye muucá iúúbállétuki.

Ídsíjveíñé Jetsóó úúballéne

(Mt 16.21-28; Rc 9.21-27)

31 Téjyúhjáa ímamyémuke úúbálleebe Jetsóó Míamúnáájpidívúu ípívyééveebe muhdú ícúbáhrámeííne. Úúbálleebéhjáa muhdú túkevétjsojtee, llúúvájte avyėjújtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame dííbyeke íavyejúúllétúne dsíjívétsoobe 3 coojívatu tsiíne íbóhííne.

32 Ehdúhjáa díbye néénéllí Péeóoro dííbyeke íhdyúétsihvu ídyówajcáróóbeke nées ehdu díbye íhjuvátuki.

33 Áánéllíhyéhjáa díbyedítúy íyévóóvéne tsijtye ímamyémuke íiteebéré dííbyeke uhbáhi. Neebéhjápeé:

—ÍDíhne óhdityu Náve Naavéne! Muurá tsá u wáájacutú muhdú óhdityu Píívyéébe íjtsámeííne. Míamúnáá íjtsaméíy dípañe.

34 Ehdúhjáa dííbyeke íñééne boonétú pámeere tétsihy íjcyámeke neébe:

—Tsaate oke íúraavyéné ímillémé múu ímillédú ícyahíjcyánetu íhveténe oke úraavyé wájýumeítýumé tééne déjúcotu ícúbáhrámeíyóné pañe.

35 Muurá ímillédúré ícyahíjcyámé tsá pájtyetétyúne. Áánetu íhdyu ímillédú ícyahíjcyáné íhvéjtsóne ookeréjucu úraavyémé pájtyéteéhi.

36 ¿Aca ínetú meke píáábóiyóné tsájyú múu mewágóóóvénáa mítyane meéhneváne?

37 ¿Mityá íjcyáné tsane mepájtyetétyóné ehnííñvu tsaímíyé meíjcyáiyóné?

38 Muurá oke íúraavyéné núcojpillémeke téhdure ó nucójpílléé Míamúnáájpidívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke íúúballéiyóné núcojpillémeke téhdure ó núcojpilléé níjkyéjé múnáama tahñéjté ujcúvavu o tsáácoóca.

9

1 Téhduréhjáa tsiíne neebe díityéke:

Muurá ímiááné ámúhadítýú tsáhái tsaate dsíjívéityú Píívyéébe avyėjú íhtsútú ájtyúmitúme.

Jetsóó tsíhdyúrevéne
(Mt 17.1-13; Rc 9.28-36)

2 Átsihdyúhjáa 6 coojívatu peebe cámeéhaúvú apáámyemáyé Péeóoro, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmema. Áámedívúhjáa tsíhdyúréveébe.

3 Íwajámúhjáa ávyeta tsítsíj íjcyaja ajchúcunúhi. Tsáháubá múha téhdu ímí níjtyúityuró wájyamu.

4 Áánácáhjáa Eriama Moitséemútsí tétsihvu díityédívú bóhówáávémútsima Jetsóó íhjuváhi.

5 Ááneríhjáa Péeóoro íúllévenúne nées dííbyeke:

—ÍÁvyéjuúbej, maímijy íhdyu mee íchihyij! Áhdícýane métsu méméénu 3-wava nújuwááné ámúhá apha dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

6 Ehdúhjáa íllityéné pañe íñééne tsá Péeóoro wáájacutúne. Áhduréhjáa íñahbététsí íllityéhi.

7 Áánácáhjáa ojtso díityédívú níityéné pañétú Píívyéébe néehíí:

—Áánu Hájchíwu mítyane o wájýúúbeke tsáma mélléébo.

8 Áánéllíhyéhjáa ííterómé íñeubará íjcyatúne. Téhduréhjáa Moitséemútsí Eriama tsáhájucu íjcyatúne. Apáábyeréjucóhjáa Jetsóó tétsihyí.

⁹ Átsihdyúhjáa ditye óómíñáa Jetsóó bóijcyú ditye muucá teene iúúbállétu Míamúnáajpidívú ipívyééveebe idsíjívétsihdyu tsiíñe bóhíitúné hajchóta.

¹⁰ Ahdújucóhjáa tsá ditye muucá iúúbállétu teene. Aaméhjáa ihdyu tsamééré díllócátsihjycá muhdú dsíjívéebe tsiíñe bóhííñe.

¹¹ Átsihdyúhjáa néeme dífyeke:

—¿Acooca muhdú ívane taúhbájú uwáábojte nehíjycá Eriá tsiíñe íjcyaiñe míamúnáake pájtyetétsóiiybe bóhówááveíñe ihdewu?

¹² Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éee, ímiáánéjucóhdée tene némeíñe Eriá bóhówááveíñe míamúnáake pájtyetétsóiiybe úmíwari díbye diityéké íhdénu dífyema. ¿Muhdútá néene óhdityu Míamúnáajpidívú o ípívyéévébedityú Píívyéébe waajácúháámituj? Muurá néene míamúnáa oke íávyejúúllétúne óhdi ícúbáhraíñe.

¹³ Aanée muurá ímiááné íjcyájucóóroobe tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Eriá díbye íjcyane ditye néhíjycyaábe. Áróobekée míamúnáa íéhdíwáalléne íllure ícúbáhraíhíjcyáhi. Áánemáa díbye néérone tsá ditye cáhcútsóhíjcyatúne. Ehdúu Píívyéébe waajácúháámitu tene nehújuco dífyeke tene pájtyene. Ehdúhjáa neebe Jetsóó 3-meve ímamyémuke.

Tsáapíwúu pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne

(Mt 17.14-21; Rc 9.37-43)

¹⁴ Aaméhjáa tsúuca ímunáajtmá tsijtye mítyame íjcyámedívú wajtsíhi. Áánacáhjáa taúhbájú uwáábojtmá diitye ímamyémú táhjácatsíhíjcyáhi.

¹⁵ Aaméhjáa dífyeke íajtyúmíne íicúu dífye élleu ipyéene dífyeke du-urúváhi.

¹⁶ Áámekéhjáa neébe:

—¿íinerí ámuha métáhjácatsíhíjcyá támamyémuma?

¹⁷ Ehdúhjáa díbye neerónáa tsaapi néé diityéj pñétú dífyeke:

—Ávyéjúubej, áanu hájchíwúu pañe naavéné íjcyaae íhíjyúvátúubeke ó tsivá díllelu óóma u ímbájchoki.

¹⁸ Muhdú íhya dífyeke díbye méénúcooca baavu áákityéébe íhíjyútu uráhtsaba íjchívyécooca íhwañe íhdóne cópenúhíjcyaae. Áánéllii íñe íjtye dímamyémuke ó neerá dityévá óóma dífyeke pañétú iwáágóóroki. Áronáa tsá ditye píívyetétúne.

¹⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—¡juhúu, múhduré míamúnáaami ámuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhájchótá ámúhá muhduré o áábúcúne ámúhakye ó uwáábohíjcyaa ámuha mecáhcújtsoki?

Ehdúhjáa diityéké íñéérone neébe:

—Áyu cána bo íllelu metsívá dífyekej.

²⁰ Ahdújucóhjáa dífyeéwúke ditye tsájtyene dífye élleu. Áánacáhjáa naavéné Jetsóoke íajtyúmíne dífyeke ávyeta wáírohjácoobe áákityé baavújuco. Aabéhjáa baari cávíhííñe ífyeke íhíjyútu uráhtsaba íjchívyéhi.

²¹ Aanéhjáa Jetsóó néé cááníkyeé:

—¿Aca múhájchótájucó íllu díbye íjcyane?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsííménédítyuré ehdu dífye.

22 Tsájyu muurá cújúwá pañévu díbye íjcaáyoobe tsúuca dsíjivehíjcyáiyáhi. Áané tsájyú téhi pañévu díbyeke wááohíjcyáabe. Aane cána ihdyu u pívyetéhajchíí múúhadi dídáátsóvéne múúhakye piááboj.

23 Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé díbyeke:

—¿A o pívyetéhajchííjyu? Ú eene ihdyu ímíáané oke u cáhcújtsóhajchíí tehjújuco uke o piááboíñe. Tehdu ñná óhdivu túhúúnejíivari.

24 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Uke muurá ó cáhcujtsóhi. Áánéllii oke piáábó éhniññevu uke o cáhcújtsoki.

25 Aanéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávénaa Jetsóó naavéneke úhbaabe neéhií:

—Nave Naavénej, eene muhdú áadíwúuke u dáriiveebe íhjúvátuube lléébótúúbé pañétú uke o néé u íjchívyeki! ¡Aabe dohmíjyúcohdí dílbyé pañévu!

26 Áánéllihyéhjáa naavéné wáníjcyámeíbyeré dílbyeke tsiíñe ávyetá íhnáhó iwáíróhcóne íjchívyéhi. Áané boonéhjáa coévaabe dsíjiveebédu. Aanéhjáa mítyame íjtsúcunú tsúuca díbye dsíjívécúóne.

27 Áronáacáhjáa Jetsóó íhyójsitu íjyóucjároobe tsaímiyéjuco.

28 Áané boonéhjáa tsájaavu aahíveebe ímamyémuma. Átsihvúhjáa tsamééré íjcyátsihvu néé dílbyeke:

—¿Aca íveeki muhdú nétsihdyu tsá muha mepívyetétú mejchívyetsóné naavéneke eene u íjchívyetsódu?

29 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúmé Píivyéébeke piáábó métáúmeíhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

*Ídsíjiveíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 17.22-23; Rc 9.43-45)*

30 Átsihdyúhjáa péeme pajtyé Gariréa íñújitu. Áíjyúhjáa tsá Jetsóó ímíletú múha wáajacúné dítye tééneri pájtyene.

31 Imílleebéhjáa apáámyekéréi ímamyémuke íúwaabóne. Téjyúhjáa úúballébe Míamúnáájpidívú ípívyévéébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévetsóóbeke dítye dsíjívétsoobe 3 coojívatu tsiíñe íbóhiíñe.

32 Ehdúhjáa díbye díityéké úúballéné tsá dítye wáájacutú muhdú neéíñe ehdu díbye neéneé. Aanéhjáa dílbyeke ímíñeúvú ídílloíyóné nuhnévehíjcyáme.

*Jetsóoke ímamyémú dílló caabyé ñhtsútuube díityédítú íjcyáiyóne
(Mt 18.1-5; Rc 9.46-48)*

33 Átsihdyúhjáa Capenaóovu péeme úújeté tsájaavu. Átsihvúhjáa Jetsóó díityéké neéhií:

—¿Íñerí ehne ámuha táhjájcatsímyeré métsahíjcyá juuváyi?

34 Áronáacáhjáa tsá dítye añújcutú caabyé díityédítú ñhtsútuube íjcyáiyóneríhjáa ítyáhájcatsíñéllíhye.

35 Áánéllihyéhjáa íacúúvéne neebe díityéke:

—Ámúhadítú ñhtsútuube íjcyane ímíllebe óví tsíjtyeke íicuvéhi.

36 Ehdúhjáa díityéké íñéene tsííménéwúuke icyájaabúctúne neébe:

—Éje, áanu muurá tsíímene ídátsóhreé.

³⁷ Ahdu muurá táuraávyé múnáa ídátso néémeke íícúvehíjcyámé ookéjucu íícuvéne. Aane tsá idyé ookére. Téhdure okée wállóobekéjucu ditye íícuvéne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Meke tútávajtsotúmé meke píaabóne
(Mt 10.42; Rc 9.49-50)

³⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jóaa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, tsáápiikye muha máájtyumí tsaate pañe naavémú íjcyámeke dimyémeri wáágóohíjcyáábeke. Áábeke muha mébóíjcyuíñú tsíjpiiye íjcyaaabe íveekí tehdu méénúnéllíihye.

³⁹ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhíí:

—¿íveekí ámuha mébóíjcyúhi? Muurá eene tamyémeri méénúráítýúronéhjí méénuhíjcyáméubá tsá óhdityu ímityúné íhjuváiityuróne.

⁴⁰ Muurá meke píaabómé tsá meke tútávajtsotúne.

⁴¹ Ahdícyane tsaate ámuha tahñéjté meíjcyámeke nújpacyo díívanévú tamyémeri íjchome muurá téene áhdó ííné ímíjyaú íjcyáahi.

Tsaatéké ímityunévú méíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mt 18.6-9; Rc 17.1-2)

⁴² Áánetu botsíi oke cáhcujtsómé ídátso tsiíméwuúmúduréi néémedítýu tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhajchíí íjkyééháñetu néwayúcobané íóhbáñúmeke wájojco móóá pañévú ditye ícúbáhrámeííyóné íhdétu.

⁴³⁻⁴⁴ Ahdícyane ámúhá hojtsíneri ímityúné ámuha meméénuhíjcyáhajchíí múu kípyújcúmeí téhojtsíji. Muurá ímí ámuha méíjcyaa tsánejcúéhójsima íjcyájucóoturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátso ámuha méíjcyaa tsahójsícuma ámuha meíjcyarómé múijyú áábatéítýunéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítýúne.

⁴⁵⁻⁴⁶ Téhdure ámúháj tuháañeri ímityúné éllevu ámuha mepéhíjcyáhajchíí múu kípyújcúmeí téjtuháji. Muurá ímí ámuha meíjcyaa tsajtúháácuma íjcyájucóoturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátso ámuha meíjcyaa tsajtúháácuma ámuha meíjcyarómé múijyú áábatéítýunéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítýúne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Áhdure idyé ámúhá hálluúúneri ámuha maájtyumíne ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóoméí téuhji. Muurá ímí ámuha méíjcyaa tsánejcúéma íjcyájucóoturómé Píívyéébé avyéjuri ámuha meíjcyáhajchííjyu. Áánetu ídátso ámuha méíjcyaa tsauúcuma ámuha meíjcyarómé múijyú áábatéítýunéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáítýúne.

⁴⁹ Muurá pámeere tééwá pañe íjcyámedi tééwaj cúvá búúúvéehi. Áánetu Píívyéébeke íícúvehíjcyámeke ímíjpyetétsoiibe éhne múúne cánáama heeco ímíjpyetétsoú.

⁵⁰ Muurá cánáama íímúnéllíi meke píaabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene píaabóítýuróne. Ahdu teene Píívyéébé uwááboju cánáamadu. Aane

ihdyu óvi ámuhá pañevú ámuha méujcú tsaímíyé ámuha menáhbévájcatsíki. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

10

*Táábávájcatsímíyé wáágoójcatsítuyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.1-12; Rc 16.18)*

¹ Aabéhjáa Jetsóó Capenaóotu péé diitye ímamyémuma Jodéa iññújivu Joodáa tsiñéjcuva. Áhullévúhjáa idyé míamúnaa dílbyedívú píhcyáávémeke ímyéenuhíjcyádú úwááboobe.

² Ájyúhjáa paritséomú dílbye éllevu itsááne dílbyeke imújtátsóro dilló tsáápilleke ihdícyané hallúturé ájyu wáágoóné tehjújuco néhajchíjyu.

³ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdúthjáa Moitséeúvú nehíjcyá téénetuj?

⁴ Áánélliihyéhjáa néemeé:

—Muuráhjáa nehíjcyáábeúvú díllekévá tééné waajácúhaamívú maájcuíne meíhvéjtsóiyóne.

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meíjcyadu ditye cáhcujtsópítyúnéllii ehdu nehíjcyabe tehdu tene néétúrónáaca.

⁶ Muuráhjáa Píivyéébe páné ihdeene ípívyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípívyejtsó wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyáidyújuco.

⁷⁻⁸ Áánélliihyéé muurá neebe wajpi ityáábávácooca íñneíñé cáánímútsidítýú díllemáyéjuco íjcyá tsaheécoréjuco tsáápiye íjcyáiyódu.

⁹ Aamútsí mítyétsí íjcyáromútsí tsaheécoréjuco íjcyaiñé Píivyéébeé ípívyejtsódújuco. Áánéllii tsá tsaate ityáábávájcatsícyooca dówáávéityuróne.

¹⁰ Ehdúhjáa iñééne boonétú tsájaavu ímamyémuma úújetéébeke tsiíñe dillómé teéne.

¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá tsaapi méwakye íhvéjtsóne tsíjípillekééréjuco ityáábáváhajchíí ímityúné meenú mewa ímíubááné íjcyánáa tsíjípílemáyéjuco íjcyáneri.

¹² Áhdure idyé walle ájyúke íhvéjtsóne tsíjipiikyéréjuco ityájíváhajchíí ímityúné meenú ájyu ímíubááné íjcyánáa tsíjipiimáyéjuco íjcyáneri.

*Tsiíméké Jetsóó llúúvanúne
(Mt 19.13-15; Rc 18.15-17)*

¹³ Téijyúhjáa tsaate ítsíimeke tsivá dílbye éllevu dílbye diityé hallúvú piááboju Píivyéébeke ityáúmeíki. Áronáacáhjáa ímamyémú néé íñnevú ditye ítsíimeke tsíivane.

¹⁴ Ehdúhjáa ímamyémú nééne tsári íjtsúncunúne neebe diityéke:

—Óvi ihdyu tsiváme. ¿íveekí ámuha mécátuhtsóhi? Muurá diitye tsiíme íjcyadu néémé wáábyuta Píivyéébé avyéju.

¹⁵ Aane ímiááneturé ámuhakye o néé éhne múúne teetsí tsiímene ímí meke cáhcujtsódú Píivyéébeke cáhcújtsotúmé tsá dílbyé avyéjéjete íjcyatúne.

¹⁶ Ehdúhjáa iñééne tsiíméké cájáábíñuubéré piáábó táúmeí diityé hallúvu.

*Ováhtsá Jetsóoma íhyyuváne
(Mt 19.16-30; Rc 18.18-30)*

17 Átsihdyúhjáa dibye pééíyónáa tsaapi dílbye éllevu ds̄inéríyé itsááne dílbye lliiñévú imímóúúvéne néé dílbyeke:

—Uwááboóbej, ímiáábe u íjcyaaabe cána oke diñe muhdú ó íjcyáiyóné mújyju o ds̄ijívéjúcóótyúne bóhí o újcuki.

18 Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí ímiáábedi oke ú dillóhi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe.

19 Aane muurá tsúúca ú waajácú dílbye taúhbajúúné illu nééneé: Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítyúne. Tsá múu míamúnáake ds̄ijívétsotúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu álliutúne. Múu avyéjuullé díícyáánimútsikyé.

20 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii neébe:

—Uwááboóbej, tehdújuco muurá ihdyu o ícyahíjcyáné táayáábedítyúre.

21 Ehdúhjáa dibye nééne Jetsóó ímí íjtsúcunúne néé dílbyeke:

—Árónáa íjcyánéi tsane. Dítsíeméné náhjihénúne piáábó ídáátsóméjhike. Ájyju ihdyu ú ávyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyeyé.

22 Ehdúhjáa Jetsóó nééne kimóhcó pajtyé dílbyeke mítyane dibye éhnevánélliihye.

23 Aabéhjáa kímóóveebéré péeneri Jetsóó iúllévenúne néé ímamyémuke:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píívyéébe avyéjuvu úcáávéiyáhi.

24 Ehdúhjáa dibye néeneri ímamyémú úllévenúnéllii tsiíñe neébe:

—Ámuúha Llihúmuju, íhnáhóóné ímiááné ehnéva múnaa Píívyéébe avyéjuvu úcáávéiyóné dítye téeneriyé tsúúráméihíjcyánélliihye.

25 ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú díitye ehnéva múnaa Píívyéébe avyéjuvu úcáávéiyáhi?

26 Ehdúhjáa dibye néeneri iúllévenúne tsamééré néjcatsíhi:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnáa tsá píívyetétú iyee ipájtyetétsámeíñe. Árónáa Píívyéébe píivyeté díityéké ipájtyetétsóné íná dílbyedívú túhúútúnélliihye.

28 Áánélliihyéhjáa Péédoro néé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne.

29-30 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Muurá ímiááneturé ámuúhake o néé tsaate íjcyátsíhji, íñahbémuu, íñaaállémuu, cáánímutsii, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébe wákiméi méénume íñé ímjyáú íjcyaiñé íñe íiñújiri. Aame muurá ájtyúmí tsíjtyeke díityemá íñahbéváímyeke íñahbé múdú íñaaállémúdú cáánímutsídú ítsíimédú nééme téhdure ookéréjuco úráávýe meke. Aame tééne déjúcotu ícúbáhráméihíjcyáahi. Árónáa ihdyu nihñévúré újcuímýé mújyju íds̄ijívéjúcóótyúne bóhí ts̄íjírjúco íiñuji Píívyéébe ípívyéjtsójí hallúrí íjcyaki.

31 Muurá íñe ícyooca íhtsútúmé íjcyame ídátsó téjyju waagóojte íjcyáahi. Ááné lliiñévú íñe ícyooca ídaátsómé ávyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

*Idsiǰiveiñe tsiĩne Jetsóó úúballéne**(Mt 20.17-18; Rc 18.31-34)*

³² Aaméhjáa Jerotsaréevu péeme dífbye déjuri pehǰycá ǰllyécunúmére. Áamekéhjáa tsáshihu imǰyocárone tsiĩne úúballébe muhdú técoomívú dífbye tene pájtyeĩne.

³³ Neebéhjáa diityeke:

—Mepéé iñe Jerotsaréevu. Ácoomívú muurá Míamúnáǰpidívú o ǰpívyéévébedívú tsaapi llúúvǰjé avyéjútémá taúhbájú uwaábojtéké óhdivu ékéévétsóohi. Aame oke iékéévéébeke jodíomú ǰjcyátumé hǰjtsǰ pañévu ǰhvéjtsóo oke ditye idsiǰivétsoki.

³⁴ Aame óhdi iúúhívaténe oke úníhíhcyuméré iwápáǰcóóbeke dsiǰivétsóohi. Ároobe tsiĩne ó bóhí 3 cooǰvatu.

*Jacóobomútsǰ Jóáama Jetsóoke táúmeiñe**(Mt 20.20-28)*

³⁵ Áábekéhjáa tsáǰy Tsebedéó hájchimútsǰ Jacóoboma Jóáamutsǰ néehí:

—Uwááboóbej, muhǰtsǰ méimíllé tsane uke metáúmeiñe.

³⁶ Áánéllihyééhjáa neébe:

—ǰhíiná ámuhǰtsǰ méimílléhi?

³⁷ Áánéllihyééhjáa neemútsǰ:

—Muhǰtsǰ méimíllé u avyéjuutécooca díúniúvú múhǰtsiky u ácuǰcáróné úúma muhǰtsǰ maávyéjuutéki.

³⁸ Áánéllihyééhjáa neébe:

—Ávyeta tsá ámuhǰtsǰ mewáǰǰacutú iiná metáúmeiñe. ǰAca ámuhǰtsǰ méicúbáhrámeíyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

³⁹ Áánéllihyééhjáa neemútsǰ:

—Ééé, muhǰtsǰ méicúbáhrámeíyáhi.

Áánéllihyééhjáa neébe:

—Imíáánéhde ámuhǰtsǰ méicúbáhráméíhi.

⁴⁰ Áronáa tsá ámuhǰtsiky táúniúvú oore o pícyoóítyuróne. Muurá ihdyu Llihyóré táúniúvú pícyoó caatyéké iwábyújtsómeke. Éhduréhjáa áñújuube Jetsóó diityétsiky.

⁴¹ Aanéhjáa iñahbéjté 10-meva ǰjcyame illéébone cayóbaávaté diityétsídívú.

⁴² Áronáacáhjáa Jetsóó diityéké néehí:

Ámuha muurá méwaǰǰacú iñúǰjiri ǰjcyané avyéjujte iñnáho ityáúhbájcatsiñe táhǰcátsǰihǰjcyáne.

⁴³⁻⁴⁴ Áánetu ihdyu ámuha tahñéjté meǰjcyame tsá múu tehdu néétune.

Ámúhadítýú iñtsútuube iǰjcyane ímíllebe múu pamévakéré píaabóhi.

⁴⁵ Muuráhjáa iñe Míamúnáǰpidívú o ǰpívyévebe tsá o tsáatu iñtsútuube avyéjuube o ǰjcyáábeke míamúnaa oke íicúveki. Ópéé o tsáá diityéké o píaabóné diityé wǰjyuri o dsiǰive múhdumé teene cáhcujtsómé ǰpǰjtyeteki.

*Hállúvátúubeke Jetsóó imǰjpyetétsóne**(Mt 20.29-34; Rc 18.35-43)*

⁴⁶ Aabéhjáa Jericóori iǰjcyátsǰihdyu diitye ímamyémuma tsiéllévuréjuco péémema mítyame péehí. Áánaacáhjáa ditye pééǰú úníuri Timéó hajchi Batiméó hállúvátuube ácuúcnúúbé táúmeihǰjcyá píaabó.

47 Aabéhjáa tétsihvu diibye Natsarée múnáajpi Jetsóó p̄ihine iwáájácúne kéévánécoba nééhií:

—jetsóó Dabliúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyaae óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

48 Ehdúhjáa dibye néénélli tsaate néé cúúvéhulléré dibye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhniñnevúré tsiñne neébe:

—jDabliúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyaae óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

49 Áanéllihyéhjáa Jetsóó tétsihvu íjyóúúvéne nééhií:

—Méne díbye itsáá taéllevu.

Ahdújucóhjáa dífbyeke ditye nééneé:

—Uke píúvaábe. Wa dichaj.

50 Ahdújucóhjáa íicúí iwajyámú hállújea ityácórívéne dibye cátsíñiivyéne dífbye éllevu.

51 Áabekéhjáa neébe:

¿ñná ú imílléhi?

Áanéllihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

52 Áanéllihyéhjáa Jetsóó néé dífbyeke:

—Tehdújucu. Oke u cáhcujtsódú íjcyaae tsúuca ú hallúváhi.

Ahdícyane wa ílluréjucu dipyej. Ehdúhjáa Jetsóó dífbyeke néénemáyé íitjúcoóbe. Aabéhjáa dífbyemájucu pééneé.

11

*Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)*

1 Aaméhjáa úújeté Jerotsaréej p̄ihíri Bepajéema Betáaniá coomícyú únuri orívo bájú íjcyátsihvu.

2 Átsihdyúhjáa Jetsóó mítyétsikye ímamyémudítýú íp̄ihíré coomívú iwállóómútsikye nééhií:

—Écoomi íp̄ihíre cóomityu óóma méujcúté íayáne íjjuwuúke. Múikyé dífbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

3 Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéebeké ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne néénélli muhtsi méujcúváhi. Ícúiyévané ihdyu óómíchóíbye.”

4 Ahdújucóhjáa péémutsi úújeténé dífbyedívú juuvá úníutu tsaaté já llahájsí míjco lleehówá úmíwatu dóhjíváábedívú.

5 Áabekéhjáa dityétsi tsíñaáyórónáa tsaate néjucóó:

—¿Aca ívéebeké ámuhtsi métsíñaáyó kiávú metsájtyeki?

6 Áanéllihyéhjáa neemútsi díbyée úwaabódu. Áanéllihyéhjáa íhvejtsómé dityétsi ítsájtyeki.

7 Áabekéhjáa dityétsi úújetétsóóbé hallu wájyamúúnevu ditye íhboné hallúvú Jetsóó ínérívyéne pééhií.

8 Áábé úmíwáhjáa mítyame míamúnaa juuva íhbo wájyamúúnema wájjuhóónevu.

9 Aaméhjáa dífbyema péeme tsuullerii, idyéjurií, íjcyame wáñécohíjcyá:

—jÑóóooj, maímijyu áanu Píívyéébe mémeri tsááneéj!

10 ¡Nóóooj, máávyejújtsó áánúke Dabíúvúj tsiiménémúhaabe ímíá ávyéjuube íjcyáabeke! ¡Maímijyu Píivyéébe mééma íjcyanej! Ehdúhjáa iwáñéjcone nehíjcyáme.

11 Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu úcááveebe duurúvájávú iááhívéne tééj páñe panévare íitíeíúne péjucóó Betáániávú cúvéhréjucu tene néénéllíihye.

Higyéerahe Jetsóó pítuyútsóne
(Mt 21.18-19)

12 Áané tsiijyúhjáa Betáaniátú ditye óómíñáa Jetsóó ajoyááavátéhi.

13 Aabéhjáa tsihyulléturé ájtyumí higyéerahe juuvá únútu íjcyaha imíwu háámívahe. Ááhe éllévúhjáa mjíyoóveebe 'néevahéubáhaja' iñéénema. Áronáacáhjáa tsá téjyu tehe néévatú iñéeváiyó rááhori íjcyátúnéllíihye.

14 Áané hallútúhjáa illuréjucu dibye teehe pítuyútsóobe nééneé:

—Óvíárohe tsáma tsiíñe u néévahíjcyádú ú neevá níhñécunu illuréjucu u chéméihye.

Ehdúhjáa dibye nééne ímamyémú lleebóhi.

Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó bóayóne
(Mt 21.12-17; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)

15 Átsihdyúhjáa úújetémé Jerotsaréevu. Áijyúhjáa Jetsóó duurúvájá pañétú boáyó tééj pañevú náhjíhenújcatsímeye. Dsíidsikéhjáa cápáyócohíjcyámé metsáwááné wájójcoóbe. Áhduréhjáa íjúúmuke náhjíhenuhíjcyámé acúvewááné wájójcoóbe.

16 Áánemáhjáa neebe múha tééj pañevú iñáhjíhenújucóótuki.

17 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Muurá Píivyéébe waajacúháámitu nééneé: “Íjya tahya tééj lliñévú míamúnaa óoma íhjúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jariyéjucu medíllone?

18 Ehdúhjáa Jetsóó méénúné uubállé llúuvájté avyéjútémá taúhbájú uwáábójte iwáájácúne imíllerá dííbyeke idsíjívetsóne. Áronáacáhjáa nuhnévémé míamúnáadi ditye ímí dííbyé uwáábó íjtsúcunúnéllíihye.

19 Áané iijyúnúvúhjáa tépejcojucu Jetsóó péene técoomítýú ímamyémuma tsiéllévuréjucu.

Higyéerahe chémene
(Mt 21.20-22)

20 Aaméhjáa tsiijyu cúúvénéturé dibyé pítuyútsóhe higyéerahe íjcyátsihdyu pájtyénáa ímamyémú ájtyumí tehe tsucájaaháñé tébajkyéjímájucu chémene.

21 Átsihvúhjáa Pééodoro ítsaavé tétsihdyúu ditye pájtyénáa Jetsóó teehe úhbane. Áánemáhjáa neébe:

—Éje Uwááboóbej, éhnée u pítuyútsóhéha íhye tsúúca cheméhi.

22 Áanéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Ehdu ámuha meméenuhíjcyá ímíñeúvú mécahcújtsó Píivyéébeke.

23 Muurá amúhadítýú tsaate ímíááné ímí cáhcujtsómé éhbau cámehbáú nééiyá téhbau ííne móóáj píñévu. Áhdújucu muurá téhbau íñéiyóne.

24 Áhdícýane muurá páneere Píivyéébeke ámuha metáúmeíñé píáábojvúvú amúhake ájcuíibye ímíááné ámuha mecáhcújtsóhahjíjyu.

25 Áronáa ihdyu múu tujkenú ímbáchójcatsí tsaatémá ímityú ámuha medáíívécatsíhachííjyu. Ájyu ihdyu ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaae ámúhadi ídáátsóvéne ílluréjuco ábájíívéíñe ámuha ímityúne meméénune.

26 Áánetu ímityúne ámúhake méénúmedi ámuha meídáátsóvétúhachíí téhdure tsá díbye ámúhadi ídáátsóvéityúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Jetsóó ihsútu

(Mt 21.23-27; Rc 20.1-8)

27 Aaméhjáa Jerotsaréri íjcyánaa duurúvájá pañe íjcyáábedívú llúúvájte avyéjúttee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame píhcyaavéhi.

28 Aaméhjáa néé díbyeke:

—¿Aca múúbé ihsúturi u íjcyaae eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

29-30 Áánéllihyéhjáa neebe díityéke:

—Áhdure ¿acáa múha nééjuri Jóáa tsótsohíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píivyéébeé, mityá míamúnaáree nééjuri téené wákimyéí méénuhíjcyaaabe? Áyu cána oke máañújcuj. Ámuha oke máañújcúhachíí botsíi ámúhake ó neé múúbé ihsúturi o méénuhíjcyáne.

31 Áánéllihyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píivyéébeé nééjuri tsótsohíjcyaaabe’ menéhachíí meke nééíyoobe: “Áábekéráhhjáa ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

32 Áánetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhachíí meke míamúnaa téené hallútú méénúiyáhi. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píivyéébé ihjyú uuballe múnáajpi Jóáa íjcyane.

33 Ehdúhjáa nééneri íñúhnévéne néémeé:

—Maáhuúj, tsá muha mewáájácutúne.

Áánéllihyéhjáa Jetsóó néehí:

—Aanéjívva idyé ámúhake ó neé múúbé ihsúturi o méénuhíjcyáne.

12

Úmihé tehme múnaa múhdurá dáíívémeíñetu íjcyané uwááboju

(Mt 21.33-46; Rc 20.9-19)

1 Ájyúhjáa Jetsóó tsíeménéhjítu úwááboobe néehí:

—Tsaapíhjáa íumihe tsanééré óova íbájtstone mijcónúhi. Áánemáhhjáa tsátsii ímbájchoobe téene néévá dótsúhcúmeítsíi. Áhduréhjáa tépallíj píñéví méénuube jáhwu cáámé cóhnaúví tééjá pañétú tépalli téhmemeíjya. Ehdúhjáa imyéénúne tsaatéké tépallívú ityéhmétsoíñúne aahívetéébé tsííñe íñújji.

2 Aanéhjáa tsúúca tépalli néévane iwáájácutúsihvu wáalloobe íúníu múnáajpiikye díbyema dítye iwáallooro díbye éhne íjcyadúne.

3 Ahdújucóhhjáa péeróobeke dítye íllure méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íéveébe.

4 Áánéllihyéhjáa tsíjpiikyeréjuco díbye wálloróobeke téhdure néwayúúneri íhñíwáutu ityúúvátsóóbedi íllure uuhívatéme.

5 Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wállóobeke ílluréjuco dítye dsíjívétsópejtsóne. Áronáacáhhjáa tsííñe wáalloobe pívámevákéjuco. Áámekéhjáa idyé imyéénúpéjtsóne tsaatéké dsíjívetsóme.

6 Ááné boonéhjáa illi apáábyeréjuco cóevané mityane dibye wájuuúbe. Áábekéréjucóhjáa dibye wáloone 'ihya hájchíwu íjcyánéllii dílbyeke avyéjúúlléiyóme' íñéenema.

7 Aabéhjáa bóhditéébeke íajtyúmíne néjcatsímye: "Aabye muurá íllíyéjuco íñe cáaniñúiyóne. Áánéllii metsu dílbyeke medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki."

8 Ehdúhjáa íñéjcatsíñe ídsíjívétsoóbeke waagóomé íhyóvé pañévu.

9 Ehdúhjáa Jetsóó díityéké iúúballétsihdyu néehí:

—¿Aane íñe díibye úmihé aabájaabe ítsáácooca muhdú méenuú eenée tépallívu dibye téhmetsoíñúme ímityú dáriívémeímyeke? Muurá díityéké dsíjívétsoíbye téené hallútu. Ááne tsíjtyekéréjuco dibye téhmetsoíñe tépallívu.

10-11 ¿A tsá ámuha mújyú meéévetú Píivyéébe waajácuháámi? Muurá téhaamítu néeneé:

Tsaúu nééwayu jááháñe wákimyéi múnaa íñehnlléne wáágórou pícyámei ímichi téetu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píivyéébere ehdu meenuú tehdújuco.

12 Ehdúháa díitye llúuvájté avyéjujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyámeke Jetsóó lléboóbóné hallútu ímíllerómé dílbyeke tétsihdyu iwáágoóne. Áronáacáhjáa nuhnévémé Píivyéébe ihjyú uubáalle múnáajpi dibye íjcyane míamúnaa néhíjcyámedi íillityénema. Aaméhjáa ílluréjuco péeneé.

Íñújí avyéjúúbe wáabyuta dsídsíke ditye áhdotsóne

(Mt 22.15-22; Rc 20.20-26)

13 Ááné boonétúhjáa parítséomú wallójcatsí Heróodé icyanéjcuéjtemá dílbye éllevu ditye íñéete muhdú dílbyedítýú ípityácócatsíhijcyáne. Ehdúhjáa íjtsámeímyé dibye muhdú áñújcúnetu dílbyedívu íñéétsóroki.

14 Aaméhjáa neeté dílbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú ímiáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe ú uwáábohíjcyá kéjító Píivyéébe míamúnáadívu ímí íjtsúcunújító tsíjtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tshdúré ú íjtsúcunú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllíihye. Aabe cána múúhake díñe díicyanéjcutuj. ¿A tehdújuco avyéjuube romáánoomuube íjcyáábé wáabyuta dsídsíke ditye áhdótsóhíjcyané maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

15 Ehdúhjáa dílbyeke díllómé íllure ímújtátsóroki. Aanéhjáa iwáájácúne neebe díityéke:

—¿Íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi? Áyu cána oke méuujétsó dsídsíjívuj.

16 Ahdújucóhjáa ditye tsájíhcobávú ájcune dílbyeke. Áájítúhjáa húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe díityéke:

—¿Aca múhúmi náávé íñéé? Áhdure ¿mumémé íñe tééjitu?

Áánéllíihyéhjáa néemeé:

—Ávyéjuube Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré eene tééjitu.

17 Áánéllíihyéhjáa neebe díityéke:

—Ané wa ihdyu díibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dílbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píivyéébeke máácu híjcyá dílbyé wáabyuta íjcyanévu.

Ehdúháa Jetsóó díityéké néeneri íllure ullévenúme.

*Dsijivémé muhdú tsiĩne bóhiine tsaate díllone
(Mt 22.23-33; Rc 20.27-40)*

18 Téijyúréhjáa idyé tsadotséómú péé dílbye éllevu medsiijivémé tsiĩne mebóhiine cáhcújtsotúme.

19 Aaméhjáa néé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsiimávátuube dsijívéhajchíí íñahberéjuco díllleke táábávaĩné dílbyeréjuco itsiimáva díllédívú íñáhbeúvúu tsiimáváyóne.

20 Aanée ijcyámé 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávároléjtane dsijivé tsiimávátuubére.

21 Ááné boonée bóneebe díllleke táábávároobe idyé dsijivé díllédívú téhdure tsiimávátuubére. Áábé bonéébekée idyé téhdure pajtyéne.

22 Ehdúu pámeere tsané nahbému 7-meva ijcyame díllleke ityáábáválledívú tsiimávátumé dsijivehijcyáhi. Aanée nihñévúré díllleréjuco dsijivéne.

23 Aane cána múúhake díne ímichi ¿cáabyé taaba dille ijcyaiĩné tsiĩne ditye bóhíicoóca?

24 Ehdúhjáa ditye néenélii Jetsóo néehíi:

—Íllure ámuha mémujtá Píivyéébe íhtsútuube ijcyáábé waajácúháámitu muhdú tene úwaabóné ámuha mewáajácútúnéliihye.

25 Muurá dsijivémé tsiĩne bóhíicooca páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóveĩne. Tsáhájuco téijyu míamúnaa táábávácatsíhijcyané ijcyáityúne. Muurá téijyu pámeere ijcyáá nǐjkyéji múnáaduréjuco.

26 ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píivyéébe waajácuháámi? Íllúu muurá Píivyéébe Moitséeke néé úméhéwu péétécunúné pañétú dífbyema íhhyúvácoóca: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, ijcyámé Piivyéébe ó ijcyáhi.”

27 Ehdúu Píivyéébe néenetu muurá méwaajácú ditye ijcyane. Muurá ditye ijcyátuca tsá dibye nééityuró diityé Piivyéébe ijcyane. Aanéjǐva íllure ámuha mémujtáhi.

*Pañétúejúúcu taúhbajúúcu
(Mt 22.34-40)*

28 Ehdúhjáa Jetsóo tsadotséómuma táhjájcatsiĩné tsaapi taúhbájú uwááboobe lleebúacunúhi. Aabéhjáa ímí diityéké Jetsóo áñúcuhiijcyanéllii néé dílbyeke:

—¿Aca teene Píivyéébe taúhbajúúnetu keená ímichi pañétúene?

29 Áánéliihyéhjáa neébe:

—Ímichi muurá pañétúene taúhbajúúnetu néehíi: “Ámuúha ijraéemuj, muurá Máavyéjuube Mépiivyéébe apáabyéré íhtsútuube ijcyáhi.

30 Áánélii múu dílbyeke Dípiivyéébe Díavyéjuube ijcyáábeke wajyú ávyeta díhbúutúré páneere muhdú u ijcyáneri díjtsameiyi.” Ehdú nééne ímichi pañétúene teene taúhbajúúnetu.

31 Áánetu tsiĩne néehíi: “Pamévakeré múu wajyú muhdú u wájyúmeidyu.” Íñeecu muurá ímichi pañétúenécú taúhbajúúnetu.

32 Ehdúhjáa Jetsóo néenélii diibye taúhbájú uwááboobe néé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, tehdújuco u nééne ímiááné tsáápiye Píivyéébe ijcyane apáabyéré íhtsútuube ijcyáabe.

33 Áábeke ímiáané mewájýúiyá ávyeta méííbúutúre páneere muhdú meíjcyáneri méíjtsaméiyi. Áhdure tsíjtyeke mewájýúiyá muhdú mewájýúmeídyu. Ehdú muurá meíjcyane ímí íjtsúcunúúbé íñe dííbyeke meífcuvéné panévare dííbyé úmíwávú mecóvátsohíjcyané ehniíñevu.

34 Ehdúhjáa dííbye tsaímíyé áñújcúnéllíi Jetsóó néé dííbyeke:

–Tsuúca muurá Píívyéébé avyéjúejpíjýúcooíyó uú.

Ehdúhjáa dííbyeke Jetsóó néené boone tsáhájuco múha dííbyeke tsiíñe díllotúne.

Muubá Críjto íjcyane

(Mt 22.41-46; Rc 20.41-44)

35 Téijyúhjáa duurúvájá pañe íjcyámeke úwááboobe íhdityuré nééhií:

–¿Aca íveeki taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Dabííúvúj tsiíménémúhaabe Críjto íjcyaiñe?

36 Ááneráhjáa Píívyéébé Apííchóré dííbyeúvuke túkévjtsóneri neébe:

Ávyéjuube néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvíi díicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

37 Ehdúhjáa muurá neebe Dabííúvú Críjto dítyú íavyéjuube díbye íjcyane.

Aanéííi žmuhdú íivane Dabííúvúj tsiíménémúhaabe íjcyáíyoobe Críjtoó?

Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné ímí díityéké pájtyénéllíi lleebúacunúme.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsoñe

(Mt 23.1-36; Rc 11.37-54; 20.45-47)

38 Téhduréhjáa tsiíñe úwááboobe nééhií:

–Ámuúhaj, téínbúwá tsáma meíjcyaco. Tsá múu íívatú eene aatye taúhbájú uwáábojte míamúnaa díityéké íavyejuúllekiyé cááméjácobájí úcáméihíjcyánetu.

39 Muurá píhcyáávejáné pañevú íucáávécocooa imíllémé íboohówátsihjívuré íacuuvéne. Áhdure teene píhcyááveháñe májchó májchómeícyoooca imíllémé ímítsihjívuré imájchone.

40 Aame pííbájujte walléémudítýú dótuhíjcyá díityé jaaháñe. Ehdú muurá ímyéénúné núcójpí cááménécóbaúvú ihjyúvahíjcyarómé Píívyéébema. Árome muurá téené déjucotu ícúbáhráméíli. Ehdúhjáa Jetsóó nééhií.

Ídátso néelle pííbájujulle dsíídsike pícyoóne

(Rc 21.1-4)

41 Téijyúhjáa duurúvájá pañe Píívyéébé wáábyuta dsíídsike dítye pícyohíjcyábá úníuri díbye ácutúacunúnaa téhbá pañevú pícyoómé teene dsíídsi. Dsíídsíváméhjáa mítyanéhjí pícyoóhií.

42 Áánaacáhjáa pííbájujulle ídátso pícyoó míjíhwuúúre.

43 Aanéhjáa íííténe ímamyémuke neébe:

–Áámye muurá pííbájujulle ídátso néérolle pícyoó pámé ehniíñevúre.

44 Muurá aatye pícyoó mítyane idsíídsívánetu áyánéwuújí. Áánetu pícyoolle páneere téene tájpi íjcyáiyóne.

13

Duurúvaja wágóóóveíñe Jetsóó nééneé

(Mt 24.1-2; Rc 21.5-6)

1 Aaméhjáa duurúvájá pañétú Ijchívyénáa Jetsóoke ímamyémudítýú tsaapi neéhií:

—Uwááboóbej, aca ííne imíjyaú eene duurúvaja néwayúúnetu méénúmeíhi.

2 Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿A imíwu ú íitéhi? Ároja muurá wácávyáhcáméíhi.

Jetsóo tsááiñe ihde pájtyeíñehji
(Mt 24.3-28; Rc 21.7-24; 17.22-24)

3 Átsihyúhjáa péeme tééjáj piñhíri oriívo bájú Ijcyátsihvu.

4 Átsihvúhjáa Jetsóo ácuúcunúubeke Péédooroo, Jacóóboo, Jóaaá, Aderéee, Ijcyame neéhií:

—Cána múúhake duubállé mújyú tene pájtyeíñe eene múúhake u nehíjcyanehji. ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúúca tehdu tene pájtyeíñe?

5 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu neéme tsáma wajácútsi méjicyaco ámuha állíu múnáadivú maállítsámeityuki.

6 Muurá o tsááiñe tsúúca piñhícooca Ijcyaimyé mityame óhdi díllómeímye. Aame neé diibyéjuko Crijó Ijcyane. Aane mityame cáhcújtsóo bañúháñe.

7 Áhdure téjyú Ijcyaiñe méénujcátsi pahúllváre. Ááneri méíllityédíñe. Ehdu pajtyeíñe páneere illuréjuko níjkéváiñe ihde.

8 Muurá tsané iññúji múnáa méénujcátsi tsúúñe iññúji múnáama. Ájyú íññúji vááúméi pahúllváre. Áhdure ájyaba Ijcyáahi. Ehdu déjucóóveíñe ícúbáhraméi iññújiri.

9 Áánéllii téñbúwá méjicyaco. Muurá oke ámuha mecáhcújtsóné hallútú piñcyáávejaáné pañevú ámúhake imyéénúmeke tsajtyeímye ávyéjúté éllevu. Aame muurá ámuha méúwááboó diityéke.

10 Muurá íñe pajtyéteju pámeekéréi íññújiri Ijcyané míamúnáake úwáábóméíhi. Ájyú ihdyu ó tsaa páneere illuréjuko iníjkévaki.

11 Áhdícyane ávyéjúté éllevu ditye ámúhake icyúvéhojšanu tsájtyeícooca tsá múu íjtsámeityú muhdú ihjyúváiñeri. Muurá ihdyu Píívyéébere Íapíchoj téeveri ámúhake tükévjtsóneri ámuha méihjyúvaáhi.

12 Áhdure téjyú tsané nahbémú Ijcyaromé ímityúné dáriívjéjtsííhi. Aame tsamééré tsíjtyedivú táúhbájcátsíhi. Muurá ítsiime Ijcyarómedivú cáánimu táúhbaá tsíjtye dityéke ídsíjívétsoki. Áhdure idyé ítsiime Ijcyaromé cáánimudivú táúhbaáhi.

13 Áhdure cáhcújtsotómé ámúhake tsaríllé tahñéjté ámuha méjicyámeke. Aane ehdu neéronéhji pañe Píívyéébeke íhvéjtsotómé tsaimíyé nihñéetsihvuré Ijcyame ihdyu pájtyeéhi.

14 Áhdure muurá duurúvájatu tsátsii ííne imityúné úújétyútsihvu ímityúné úújetené Píívyéébeke ávyéta tsári pájtyeéhi. Aane ihdyu ámuha maájtyúmícooca méwáacunúó cámeñbaúnevu Jodéa iññúji múnáa ámuha méjicyame. Ehdu muurá tene pájtyeíñe tsúúcajátújuko Píívyéébé ihjyú uubálla múnájpi Daniéré neéneé. Aane éévehíjcyámé íhya ihdyu waajácújucóó iná Ijcyaiñe.

15 Áhdícyane téjyú áachi Ijcyame íúcaavéjucóhdí ímijcóhó pañevú tsíméné íjucuki.

16 Áhdure íúmihé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí ihjyávu íwajyámu éllevu.

17 ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeiñé téjyu walléemú éévájtema tsijtye ñohñójtérei ítsííméwuúmu íjcyámeke!

18 Áánéllí Píívyéébema méihjyúvaco tsúcohíváneri úúníjyáijyu tene ipájtyétu níjyáháñé lliñe ámuha mewáácunútki.

19 Muurá téjyu íjcyaiñé ávyétá íhnáhó ícúbáhraméi íñée íñuñi ípívyéévetsihdyu mújyú ícyahíjcyatúne. Áané boonétu íhdyu tsáhájucó mújyú téhdu néené ícúbáhraméi íjcyáitýúne.

20 Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllí íícúí tsiñe oke wállóóiibye íhñéjte wájyuri.

21 Aane tsúuca tene pííhícooca íjcyaiýmý tsaate íllure íállíñe 'tsúuca Críjto tsájucóóhí' nééimye. Áámeke wajácútsi meíjcyáne mecáhcújtsodíñe.

22 Muurá íjcyaiýmý állíu múnaa íyee Críjtodi díllómeímye. Áhdure díllómeímye Píívyéébe íhjú uubálle múnáadi. Aame piivyéteé méénúráitýúronéhjí imyéénune. Áaneri muurá míamúnáake mújtátsoímý Píívyéébedítu. Tsáijyu múúne téhdure mújtátsoiyómé ímiááné dílbyeéjtéjucó íjcyárómeke.

23 Aane íñe tsúuca ámúhakye ó úúballé íhdétújucó ámuha metéíbúwááveki.

Jetsóó tsáácooca pájtyeiñéjhi

(Mt 24.29-35, 42-44; Rc 21.25-36)

24 Ehdu ícúbáhraméi pájtyené Boone cóójíejpi nuhba ílluréjucó áabatéiñe. Áhdure péjcoéjpi tsáhájucó ájchúitýúne.

25 Áijyu míicuru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóówari íhtsútunéhjí íjcyane mujtárama íjcyáahi.

26 Áijyu tsúuca Míamúnáájpidívú o ípívyééveebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojsó pañétu ó bóhówááveéhi.

27 Aabe ó táúhbaá níjkyéji múnáake dítye ípíhjúcu óhdivu tahñéjteke pahúllevaré íñújiri, níjkyéjiri, íjcyámeke.

28 Cáhawáá méjtsúcunu hígyéerahej. Muurá itsóúúvéne tsiñe tehe béhjívánetu méwaajácú píjcyaba píhíjucóóne.

29 Ahdu nééne íñe ícyoooca ámúhakye o nénehji pájtyénetu tsúuca ámuha méwaajácú tsiñe o tsááiñe éévé úújetéjucóóne.

30 Aane ímiááné ámúhakye o néé ehdu nénehji pájtyeiñé íñújiri míamúnáa íjcyáíñááca.

31 Muurá íñe íñújima páneere íévéhóówari íjcyanéjhi wágóóóveéhi. Áanetu íñe ámúhakye o néhíjcyané tsá mújyú wágóóóvéitýúne.

32 Áronáa íhdyu tsiñe o tsááiñe éévé tsá múha wáajácúteúne. Níjkyéji múnaa íjcyarómé tsá wáajácúteúne. Téhdure páñetu Píívyéébe Hajchi o íjcyároobe tsá o wáajácúteúne. Apáábyéré íhdyu Lihíyó waajácú mújyú tsiñe oke iwállóoíñe.

33 Áhdícyane tsáma teíbúwá tééne íjtsúcunuré meíjcyáne méihjúvahíjcyaco Píívyéébema. Muurá tsá mewáajácú mújyú tsiñe o tsááiñe.

34 Muurá tsaapi tsiñe íñújí íááhíveté íúnú múnáake pícyoíñú íhjúvú tsáné wákimyéivu dítye téeneri íjcyá díbye téhulle íjcyané hajchóta. Áamedívú muurá tsáápiikye ityéhmétsoíñúróobeke tsá díbye néétu mújyú itsááiñe. Ahdu tsá ámúhakye o néétu mújyú tsiñe o tsááiñe.

³⁵ Ahdícyané téibúwá meijcyáne tééne ijtsóré méijcyaco. Muurá ávyeta tsá mewáájacutú múijyú ámuhá avyējuube o ijcyabe o tsááiñe. Tsáijyu múúne tsájcooji o tsáá cuuvé pañe, mityá cúúvénetúrej, mityá pécópjínej, mityá cóójí pañévuj. Ávyeta tsá mewáájacutúne.

³⁶ Áánéllii múú téibúwá tééne ijtsóré ijcyá ámuhakye o túvaaóvátu pevétaré iiná méénutúme cuwáriyé ámuha meijcyámeke.

³⁷ Ehdú ñe ámuhakye o néé pámeere tahñéjté ámuha ijcyámeke. Ahdícyané tsáma tééne ijtsóré méijcyaco. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

14

Jetsóoke iékééveíñé ditye pítyácójcatsíñe
(Mt 26.1-5; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

¹ Áijyúhjáa pajtyeté wañéhjí óórityúne pááá máchoméihjcyáne wañéhjí míjcyoojícúutúrjúco lléeváiñáa llúúvájte avyējujtémá taúhbájú uwáábojte ijtsámeí muhdú iállíñe Jetsóoke iékééveíñé idsíjívétsoki.

² Árónemáhhjáa néjcatsímýé teene wañéhjí pañéi tehdu imyéenútu míamúnáake iibórinúyónéllíhye.

Pácúúcújpácýori tsáápille Jetsóoke ihñíwau múrijchóne
(Mt 26.6-13; Ja 12.1-8)

³ Áijyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Betáániári Tsimóó dílbyere ‘Ahláriho’ némeíbye jari. Aaméhjáa téejari majchorí ijcyánaa tsáápille tsáá mityane áhdómeíñé pacúúcújpácýoma. Aalléhjáa téjpacýorí dílbyé níwau múrijchóhi.

⁴ Aanéhjáa ímamyémuke tsariwu pájtyénéllii néjcatsímýe:

—¿íveekíami aalle ícúbahra pácúúcújpácýori tsané pijcyábá mewákímýeíñe áhdodúné áhdómeíjpácýorij?

⁵ Muurá téjpacýo menáhhjénúne dsídsiri mépíaabóiyá ídáátóméhjike.

⁶ Ehdúhjáa dílledítýú ditye néerónáa Jetsóó néé diityéke:

—Óvi ijcyalle. ¿íveekí ehdu ámuha méihjyúváhi? Muurá tehdujúco dille mééunene.

⁷ Muurá diitye ídáátsojte tsá kiávú ámuhadítýú pééityúne. Áánetu tsá múhajchótá ámuháma o ijcyáityúne.

⁸ Áánéllii muurá oke téjpacýorí múrijcholle oke ditye cúúúíñé ihde tájpi íimíbjchóne.

⁹ Aane ímiááné ámuhakye o néé ñe tajtyéeveri míamúnaa pájtyetéíñé uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idyé teene úúballéné pámeere íñíjiri ijcyáne míamúnaa waajácuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Jóoda Ijcaríóóté Jetsóodívú ékéévetsóíñe
(Mt 26.14-16; Rc 22.3-6)

¹⁰ Áijyúhjáa Jóoda Ijcaríóóté dílbyé mamýémú 12-meva ijcyáméejpi ijcyároobe múijyúrá llúúvájte avyējujté éllevu ipyééne diityéké neeté dílbyedívú iékéévetsóíñe.

¹¹ Ááneríhjáa mityane íimíjyúúvéne imíllémé dílbyeke íáhdone. Ehdúhjáa tsúúca diityémá ípítyácójcatsíñe ílluréjuco díbye ijtsámeíñé muhdú dílbyedívú iékéévetsóíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone

(Mt 26.17-29; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-25)

12 Aanéhjáa teene pajtyéte wañéhji óórityúne pááá ditye máchohjcyané wañéhji obééjáuúumuke tsájaatsá múnaa dsjívétsohijcyané wañéhji tújkévajcójí Jetsóoke ímamyémú néehi:

—¿Aca kiávú ú imíllé wañéhji májchó muha meméénune?

13 Áánéllihyéhjáa tsaatétsikye neébe:

—Cáhawáá Jerotsaréevu mepej. Ácoomíyí ámuhtsi tsaapi lílyíhyori núppañújéébeke maájtyúmmíbema mépeéhi.

14 Aabe tsájá pañévu úcáavéébe déjutu meúcáavéne tééja múnáájpikye méneeco: “Uwááboobéne múhtsikye néé kiáváhané íchii mójcho íjcyane tééhó pañévu díbye múúhama pajtyéte wañéhji májchó májchóihyo.”

15 Áijyu ámuhtsikye úújétsóibye tsaho imíwu córíihócoba néého cáámééjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévu méméénuco mééma majcho. Ehdúhjáa neebe dítyétsikye.

16 Ahdújucóhjáa dityétsi péene técoomívu. Aamútsíhjáa ímiáané muhdú díbye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévu méénune teene majcho.

17 Áané iijyúnuvúhjáa Jetsóó tétsihjyjuco pámeemáyé ímamyémuma.

18 Aanéhjáa tsúúca ímájchótsihvu neebe diityéke:

—Ímiááneturé ámúhake o néé íjcyabe tsaapi ámúhadítýú óhdivu méénútsóibye.

19 Aanéhjáa kímóhcó diityéké pájtyénéllii pámeere néé díbyeke:

—¿Aca caabyé ehdu uke muha méméénúhi, a oó?

20 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Íñe tsají pañévu múhtsi díbyema memájchoobe ehdu oke méénúhi.

21 Ehdu ímiáané oke pajtyéíñe Míamúnáájpídívú o ípívyéévéébeke tsúúcajátújuco Píívyéébé waajácúháámitu tene néhdújuco. Áronáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méénúúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáítýuróne.

22 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu pááaho íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idyóhdáhnunévu diityéké iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

23 Ahduréhjáa ado íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánevúhjáa díbye ájcune adóme.

24 Áámekehjáa neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane úúballé muhdú míamúnaa ícyahjcyané pítýájcoju o dsjívéneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe múhdumé oke cáhcujtsómé ípájtýetéki.

25 Aane ímiááneturé ámúhake o néé ícyoocátý tsiíñe ámúhama bíinojpácyo o adójúcoóityúne Píívyéébé avyéjuri meíjcyácooca tsiíñe maadóíñévujuco.

Péédoro tóónúmelíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 26.30-35; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)

26 Aaméhjáa teene pajtyéte wañéhji majtsíjyú ímájtsívátsihdyu péé oríívó bajúvu.

27 Átsihvúhjáa Jetsóó néé diitye ímamyémuke:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere illuréjuco óhdityu metsújááveíñé pahúllevávu. Muurá Pívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívetsóné boone illuréjuco ditye mújtaíñé pahúllevávu.” Ehdú muurá nééne Pívyéébé waajácúháámitu.

²⁸ Áronáa ihdyu o dsíjívéebe tsiíñe o bóhííne ó peé ámúhá ihde Gariréavu.

²⁹ Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke néénéllí Pээédooro nééhíí:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvéjtsóóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvéjtsóityúne.

³⁰ Áánéllíihyéhjáa neebe dílbyeke:

—Ímíááneturé uke o néé muurá ípyejcójuco tahñéébé u íjcyaróné u tóónuñé 3-íjyúvá cáracái míjyúú májtsívátúné íhde.

³¹ Áronáacáhjáa Pээédooro nééhíí:

—Muurá tsá o tóónúmeítyúne. Óvíjyucu néhi ihdyu oke ditye dsíjívetsóné tééné hallútu. Ehdúhjáa pámeere neerá dílbyeke.

*Pívyéébema Jetsóó íhjuváne
(Mt 26.36-46; Rc 22.39-46)*

³² Aaméhjáa úújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúhjáa Jetsóó néé dityéke:

—Íchíyéi meíjcyá Pívyéébema o íhjuvátéki.

³³ Áánemáhjáa tsajtyéébé Pээédooro, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmekére. Áámedívúhjáa ávyetá íhnáho kímóóvémeíbye.

³⁴ Áánemáhjáa neébe:

—Muhdú íhya o dsíjívéiúvúduréjuco oke táíbuwa. Ahdícyané cána íchihdyuréi oke metéhmej. Áronáa ihdyu mecúwadíñe.

³⁵ Ehdúhjáa íñééne peebe éhniíñéwuúvu. Átsihvúhjáa ímímóúúvéne Pívyéébema íhjuvvaabe muhdú tene néhajchíí ícúbáhrámeityuki.

³⁶ Íllúhjáa íhjuvvaábe:

—Ayúju Táacááníj, tsá muurá íná u túhúúllétúne. Ahdícyané muhdú u néhajchíí óvíjycóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Óví ihdyu muhdú u ímillédú óóma ú meenúhi.

³⁷ Ehdúhjáa Pívyéébema íhjuvátasihdu óómiíbye cuwáí íjcyámedívú íwájtsíne néé Pээédooro:

—¿Aca eene ú cuwáhi, Tsímój? ¿Íveekí tsá cuwa u áábúcutú oke u téhmeki?

³⁸ Ímíchi bo meíjcyáne cúwávetúme Pívyéébema méihjuvúvahíjcyá ímítyunévu ámuha metáhjátsámeityuki. Muurá ímíááné ámuha méimíllérá tsáimíyé meíjcyane. Áronáa tsá ámuha méíhnáhootú tehdu meíjcyáiyóne.

³⁹ Ehdúhjáa díityéké íñééne bíwáhullévuré ípyééne tsiíñe Pívyéébema íhjuvvaabe píéhúré tujkénú íhjuvadáre.

⁴⁰ Átsihdyúhjáa tsiíñe péébe úújeté téhdure cuwáí íjcyámedívú. Ávyetáhjáa mítyane cuwa díityéké íjcyame tsá dílbyema íhjuvvaíyónéhji éllevu íjcyatúne.

⁴¹ Aabéhjáa díityedí íulléjéroné tsiíñe Pívyéébema íhjuvátéhi. Átsihdyúhjáa íhdyu óómiíbye díityéké nééhíí:

—Áyu, ícyooa ihdyu illuréjuco mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévetsóíñe éévé tsúúca úújetéhi.

⁴² Ahdícyané illuréjuco metsu mepéekíí. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóíbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne
(Mt 26.47-56; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

43 Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsúuca tsaatémá Jóóda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjúttee, taúhbájú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame wállóónéllii tsáámeé. Aaméhjáa tsáá imyéenujcatsiháññe niitsúmuma, cávaájcoháññema.

44 Ácoocáhjáa íhdéjuco diityéké Jóóda nééene:

—Cáábyeké o chóhchócuube diibyéjúcooí. Áábeke meékéévéne métsajtyéco.

45 Ehdúhjáa diityéké ipityajcódújuco Jetsóó éllevu ipyéene díbye néetene:

—‘Uwááboóbej, ¿a áanu uu’j?’ néeberéhjáa chohchócu díbyeke.

46 Ááneréjucóhjáa ditye iékéévéébeke tsajtyene.

47 Áronáacáhjáa tsaapi dílbyé mamyémudítýú íniitsúwari wállórhjúcú llúúvájte avyéjúté únú múnáájpi núúmiho.

48 Áámekéhjáa Jetsóó néehí:

—¿Aca muhdú íivane éhne múúne imityúné méénuhíjcyáabe éllevu ditye tsáhdú ámuha metsáa taéllevu niitsúmuma cávaájcoháññema?

49 Áánerá íhyajchótá amúháj piine o íjcyabe duurúvájá pañe o úwáábohíjcyáabeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehújuco ámuha meméénune Píivyéébé íhyjú uubáalle múnáape tsúucajátújuco nehíjcyáne dílbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ipájtyeki.

50 Ehdúhjáa Jetsóó néénáa imamyémú ílluréjuco wurúvájá pañe o úwáábohíjcyáabeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehújuco ámuha meméénune Píivyééáane dílbyéjtane.

Tsáápiikyé ditye ékéévéeroobe pállójcône

51 Áanáacáhjáa tsaapi ováhtsá íéveho íjcyabe wájýámubávú idyóvíívyéne pehíjcyá diityé déjutu.

52 Áábekéhjáa ditye ékévérónáa tehba diityé hójtsí pañévu iwááoíñúne waabe pevéhorejúco.

Túkevjtsojté úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mt 26.57-68; Rc 22.66-71; Ja 18.12-14, 19-24)

53 Aanéhjáa tsúuca Jetsóoke tsajtyémé llúúvájte avyéjúube éllevu. Áanáacáhjáa tsijtye llúúvájte avyéjúttee, túkevjtsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame píhcyavéjúcoó tétsihvu.

54 Áíjyúhjáa Péédroo dílbyeke uráávyebe pehíjcyá diityé kemúellére. Aabéhjáa úújeté lláhajtsívuré tétsihyi tééjá tehméjté íjcyuujúwatu píhmiíhíjcyáme élletu ipíhmiiki.

55 Áanáacáhjáa ávyéjúttee ítsámeíhíjcyá muhdú Jetsóó hallúvú iállíñe dílbyeke ídsíjívétsoíñe. Áronáacáhjáa tsá ditye píivyetétú muhdú dílbyé hallúvú iállíyóne.

56 Ávyetáhjáa mítyame dílbyé hallúvú páhdúváré álliyómé báñúmeíhíjcyáhi.

57-58 Áronáacáhjáa tsaate téhdure dílbyé hallúvú iállíñe néehí:

—Áánu muurá nehíjcyá míamúnaáváa méénuja duurúvaja iwácávyáhcóne tsíjyaréjuco imyéénuíñe míamúnaa méénútuja. Aajává pánéévétsoíiibe 3 coojívatúre. Ehdú íhyjúvahíjcyáabe.

59 Ehdúhjáa ditye néerone tsá cáhcújtsómeítýúne.

60 Áronáacáhjáa llúúvájte avyéjuube diityej p̄inétú ijyócuúvéne néé Jetsooke:

—ǵíveekí tsá u áñújcutú aatype díhyallúvú ímityunéhjí úúballéne?

61 Áronáacáhjáa tsá iiná diibye neétune. Áánélliihyéhjáa tsiíne neebe díbyeke:

—ǵA ímiáané diibyējuco uu Críjto ímiáábé Píivyéébé Hajchi?

62 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éé, diibyējuco oó. Aane méwaajácú íne Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe íhtsútuube Píivyéébé úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíne o tsáacooca ó bóhówááveé ojsó pañe.

63 Ehdúhjáa Jetsóó néene ávyéta tsári pajtyé diibye llúúvájte avyéjúubeke.

Áánélliihyéhjáa íwajyámúúné dówáríjcyámeíbyéré néehí:

—Ávyeta tsáhájucó meímíletú tsijtye éhniínevu díbyé hallúvú tsiíne úúballéne.

64 Muurá íne ámuha melléébóneríyé ǵíveekí uuhívatéébé Píivyéébedi? Aane ǵmuhdú ámuha méijtsúcunúhi?

Áánélliihyéhjáa pámeere néé illurējuco díbye dsíjiveíne.

65 Ehdúhjáa dítye néenélii tsaate díbyé hallúvú úníchíhcyuméré íhyúmi íbiiǵínúubeke imyéénúne néehí:

—Áyu cána waajácú caabyé uke méénune.

Téhduréhjáa duurúvájá tehmejté díbyeke wábáajóhi.

Péedoro tóónúmeíne

(Mt 26.69-75; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-29)

66 Aanéhjáa Péedoro lláhátsiri íjcyánáa llúúvájte avyéjúube únú múnáadítýu tsáápille tsááhií.

67 Aalléhjáa díbyeke p̄ihmírí íjcyáábeke íítehíjcyárone néehí:

—Úpée idyé éhne ú ícyahíjcyá Jetsóoma Natsarée múnáájpiíma.

68 Áronáacáhjáa illure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedíǵí oóma ú ihjýváhi. Ehdúhjáa íneéne lláhátsí mǵjco lleehówavu íjyócuúvetéébe.

Áánáacáhjáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

69 Aabéhjáa tétsihvu úújetéébeke tsiíne íítténe tétsihyí íjcyámeke neéle:

—Áanu muurá idyé tsaapi Jetsóó mamýmúejpi.

70 Áronáacáhjáa idyé tsiíne tóónúbe. Áané illúhhuúréhjáa idyé tsíjtyerējuco néene díbyeke:

—Áánerá ímiáané diibyējuco uu Jetsóó mamýmúejpi. Muurá eene Gariréa múnáa íhjyuvádú u íhjýváneturé méwaajácú diibyējuco u íjcyane.

71 Ehdúhjáa dítye néenélii tsiíne ityóónúne llíhcyámeíbyéré néehí:

—Éje, ímiááneturé tsá o wáájácútu díbyeke eene ámuha oóma díbyedi meíhjýváábeke.

72 Ehdúhjáa díbye néenáa tsiíne cáraca májtsivá mǵijyúcújuco. Áánétúhjáa ítsáávebe Jetsóope díbyeke illu néeneé: “Muurá 3-íjyúvú u tóónúmeí tahnéébe u íjcyaróné cáracái mǵijyúcú májtsivátúné ihde.” Ehdúhjáa Jetsóó néene ítsáávéne illurējuco díbye táane ávyéta íhnáho.

15

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtýene
(Mt 27.1-2, 11-14; Rc 23.1-5; Ja 18.28-38)

1 Áané tsitsíívenúhjáa llúúvájte avyéjutee, túkevétsojtee, taúhbjáju uwáábojtee, íjcyame tsiíñe dóbeevéhi. Aaméhjáa Jetsóoke dóhjíuri tsajtyé avyéjuube Pirááto éllevu.

2 Aabéhjáa díllópejtsó dílbyeke:

—¿A ímiáané uu jodíómú avyéjuúbe?

Áanélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó.

3 Áanáacáhjáa llúúvájte avyéjute dílbyé hallúvú mítyane ímityúné úúballéhi.

4 Áanélliihyéhjáa Piráátó tsiíñe dílbyeke neéhií:

—¿Aca íveekí eene tsá u añújcutú aatyé díhyallúvú ímityunéhjí úúballéne?

5 Ehdúhjáa díbye Jetsóoke néérónáa tsá díbye añújcutúne. Ááneríhjáa iúllévenúne tsáhájucó díbye ñná néétune.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe
(Mt 27.15-31; Rc 23.13-25; Ja 18.38-19.16)

6 Teenéhjáa pajtyeté wañéhjí pañe pajjyuvaré avyéjuube Piráátó tsáápiikye ichívyétsohíjcyá cuvéhóójari íjcyámedítýú dílbyé hallúvú míamúnaa íhgyúvábekéjuco.

7 Aanéhjáa téjyju íjcyaaabe dsíjívétso múnáajpi ‘Barabáa’ némeílbyé cuvéhóójá pañe tsijtye dsíjívétso múnáama.

8 Áanáacáhjáa tsúúca tétsihvu míamúnaa píhcyaaavémé imyéénuhíjcyádú táumejyucóó Piráátóke díbye íjchívyétso tsáápiikye diityédítýu.

9 Áanélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Íhya ámuha méimíllé ámuha jodíómú avyéjuúbeke o ácádsíjcaáyóne.

10 Ehdúhjáa neebe diityéké íllure íñómíutááváne llúúvájte avyéjute ehdu dílbyeke dáríivéné iwáájácúnema.

11 Áronáacáhjáa diitye llúúvájte avyéjute néé tétsihyi íjcyámeke ditye Barabáa hallúvúré íhgyúva dílbyekéré díbye íjchívyétso cuvéhóójatu.

12 Áanélliihyéhjáa diibyete Piráátó néé diityéke:

—¿Ácooca eene jodíómú avyéjuube díbye íjcyane ámuha menéhíjcyáábeke muhdú méméenuúhi?

13 Áanélliihyéhjáa néemeé:

—Dílbyedívú ihdyu páwachékevu wátyétyehcútso.

14 Áanélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca ñná ímityúné méénuúbe?

Áronáacáhjáa tsiíñe kéévánécoba néemeé:

—¡Muúbe, wátyétyehcútso dílbyedívú!

15 Áanélliihyéhjáa awáá íjchívyétsoobe cuvéhóójatu Barabáakéré diityémá ímí íjcyane ímíllénema. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwápáájcoótsóne íhvéjtsóobe diityédívú diityéréjuco iwátyétyéhcu páwachékevu.

16 Áabekéhjáa tsodáhómú dílbyé já llahájtisívu itsájtýéébedívú píhcyaaavéhi.

17 Aaméhjáa dííbyeke uácó wájamu duujínuúdú nééjavu. Áhduréhjáa tshújíuuhónetu imyéénúné chahííwawu ávohjácomé dííbyeke.

18 Áanemáhjáa wáñejcóme:

—jÑóóooj, áánu jodíómú avyéjuúbe!

19 Ehdúhjáa íñéene dííbyeke úníchíhcyuméré íllaáyohíjcyá úméhéiyi íhñíwáutu. Áanemáhjáa dííbyé líiñévé ímíhmoúbáne ávyéjútsohíjcyámé íllure dííbyedi íúúhívaténema.

20 Ehdúhjáa dííbyedi íúúhívaténé boone tácoríúcúmé teeja duujínuúdú nééjáa. Áanemáhjáa uácómé páñétúeja dííbyé wajyámuvúréjuco. Átsihyúhjáa tsajyéme dííbyeke páwachékevu iwátyétyéhcúíhullévu.

Páwachékevu dítye Jetsóoke wátyétyehcúne

(Mt 27.32-44; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)

21 Aanéhjáa téhullévu péeme cábuuvé tsiréene múnáajpi Arejááadorómá Róópómútsj caani Tsimóó íumihétú tsáábédívu. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyéhcúíwachékevu.

22 Aaméhjáa úújeté tsátsii 'Niwáupááji' nééiyóné 'Góógota' némeítsihvu.

23 Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchoromé 'múraá' némeíñé duurúbájpácýoma bínojpácýó íuménúnetu. Áronéhjáa tsá díbye ádotúne.

24-25 Áábekéhjáa tsúuca wátyétyehcúmé páwachékevu ááméjutúréi nuhba íjcyánaáaca. Áané boonéhjáa tsodáhómú nehcojcatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

26 Aanéhjáa dííbyé níwáú caamééhullétú téwachéketu picyóómé tsíeménetu icyáátunúné íllu nééne: "Áánu jodíómú avyéjuúbe."

27 Téhduréhjáa téjyuu tsaatétsí ímítýmútsikye wátyétyehcúmé dííbyé únútu panéjcuvatú íjcyáwachékéécutu.

28 Ehdúhjáa ímítýmútsima dííbyeke wátyétyehcúmé Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu néhdújuco: "Ímítýmé raahóri dsíjívéiibe ímítýúbedi dítye dílloóbe."

29 Aanéhjáa dííbyeke úújejemé dííbyedi íúúhívaténemáyé 'wamíwamí' nehíjcyáhi. Áanemáhjáa néémeé:

—Ehdíívaabéva eene duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsiíñe ú pájáávétsóiyáhi.

30 Áyu cána bo pájtyetétsaméj.

31 Téhduréhjáa ílúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte dííbyedi íúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsjtyekéé muurá ímiááné pátyetétsohíjcyaaábe. Áronáacáha tsá díbye píívyetétú iye ípájtyetétsámeíñe.

32 Aabe cána óví ímiááné dííbyéjuco Crijto mee íjraéémú avyéjuube íjcyáhajchíí eene éwachékevúne dítye wátyétyehcúné ítyábáhcyúmeíñe pájtyeté botsí dííbyeke mecáhcújtsoki.

Téhduréhjáa dííbyé únútu dítye wátyétyéhcumútsí uuhívaté dííbyedi.

Jetsóó dsíjívéne

(Mt 27.45-56; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)

33 Téjyúhjáa cójípínétú íjyunúné cuuvé tujkévévújuco.

34 Áanáacáhjáa Jetsóó ávyétá íhnáhó íllu wáníjcyámeíhi:

—Eróij, Eróij, ¿rama tsabataáni? Tápiivyéébej, Tápiivyéébej, ¿íveekíami oke ú ihvejtsoj? Ehdúhjáa nééiyóné ehdu neébe.

³⁵ Aanéhjáa tétsihyi Ijcyámedityú tsaate illééboone néehí:

—Éje, aadi Eriadi wánijcyámeí Píivyéébe ihjyú uubáalle múnáájpiúvudi.

³⁶ Áanéllihyhéjháa tsaapi ícúí wáyámubádú nééne bíinójpácýó kiwátyetu iéényojéné úméhéí nǐcáutu ipícýoonéwú cújuuvé díbye ííhároki. Áánemáhjáa neébe:

—Bo óví Eriá niityétsová díbyeke.

³⁷ Áanáacáhjáa tsiíñe ávyetá íhnáhó iwánijcyámeítsihdyu illuréjuco díbye dsǐjivéne.

³⁸ Áané tujkéverihjyáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wáyámúwácoba dóchéereevé cáámetu baavu panéjcuwávú wajítahnécu.

³⁹ Aanéhjáa tsodáhómú avyéjuube tétsihyi Ijcyaaabe ájtyumí muhdú díbye iwánijcyámeíñe dsǐjivéne. Áánetúhjáa neébe:

—Á ihdyúha ímiááné áanu Píivyéébe Hajchi.

⁴⁰ Aanéhjáa tsaate walléemú díbyeke ditye dsǐjívetsóné tsíhyulléturé íítehǐjcyáhi. Áámemáhjáa Ijcyámé Maaría Madarénaa, tsiíñe Maaría Jacóóboma Jotséemútsǐj tsiǐjuu, Tsaroméee, éhdume.

⁴¹ Diityéhjáa muurá Gariréari díbye Ijcyácooca díbyeke píáábohǐjcyámé téhullétú díbyema tsáá Jerotsaréevu. Áámemáhjáa téhdure Ijcyámé tsǐjtye walléemú díbyemáa tsáámeé.

Jetsóó íitémeho ditye cúúune
(Mt 27.57-61; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Aanéhjáa wáyeéevéjcoóǐjilli ditye ímíbájkímyeíhǐjcyajcoóǐj pejco íhtsútuube Jotséé Arimatéa cóomi múnáajpi péé Pirááto élleu, téhdure Jetsóoke cáhcújtsoobe Píivyéébe avyéjú ítsohǐjcyaaabe. Aabéhjáa diibye Piráátoké táumeí díbyeúvú íitémeho icyúúuki.

⁴⁴ Áánerihjyáa illure Piráátó ullévenú ‘a ímiááné ihya dsǐjívéjúcoóbe’ íñéénema. Áánemáhjáa tsodáhómú avyéjúúbeke ipíúváne dílloobe ímiááné díbye dsǐjívéjúcóhahǐí iwáájácuiki.

⁴⁵ Aabéhjáa úuballé ímiááné tsúúca díbye dsǐjivéne. Áanéllihyhéjháa Piráátó néé diibye Jotsééke díbye iújcúne icyúúuki.

⁴⁶ Ahdújucóhjáa díbye téwachéketu tééhoúvuke íñítyétsóné bííjinúné imíwu nééné wáyámuba íáhdóbari. Áánemáhjáa nééwájitu bóhdómeíñe níkyéhéjú pañéwú icyúúúne wátájcoobe nééwayúvu.

⁴⁷ Aanéhjáa Maaría Madarénamúpí tsǐjpile Maaría Jotséemútsǐj tsiǐjúmá ájtyumí díbye cúúune.

16

Jetsóó dsǐjiveebe tsiíñe bóhíne
(Mt 28.1-10; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aaméhjáa wáyeéevéjcoóǐj pejco diille Maaría Madarénaa, Jacóóbój tsiǐju Maaríaa, Tsaroméee, éhdume ahdó pácuúcuǐjpacýóné Jetsóó íitémeho ítsójtotéki.

² Áánemáhjáa tsíjyu tsííñé tsemáánaréjuco tújkévajcóójí pejcójuco dííbye nijkyévú péeme úújeté tétsihvu tsúúca nuhba ájchúnáaaca.

³ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca múha íñe méema téhejú watajco néewayu íñetsoóhi?

⁴ Áronáacáhjáa íitécunúmé téhejú úmíwari teu íjcyájúcootúne.

⁵ Aaméhjáa téhejú pañévú úcaavémé ájtyumí tsaapi ováhtsa ímiánéjcuri ácuúcunúúbeke. Áábé wajyámúhjáa cááméjácoba nééja ávyéta tsítsi. Áábédíhjáa íllityéme.

⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ó waajácú ámuha menéhcone Natsarée múnáajpi Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyétyéhcuúbeke. Áronáa tsá díbye íchii íjcyájúcootúne. Tsúúca bohjúcoóbe. Cáhawáa méuujévá íchii díbyeé íjcyatsíí pevetsíyéjuco íjcyane.

⁷ Ahdícyané méúúballété Pééedoromá tsijtye dííbyé mamýémuke tsúúca tsiíñe díbye bóhjúcoóne. Méneeco díbye péjucóóné Gariréavu diityé ihde téhullévú diityémá íatyúmíjcatsí diityékée íñéhijcyádújuco.

⁸ Ehdúhjáa díbye néénemáyé wájucóómé íillityéneri úúvécunúmére. Aaméhjáa tsá muuca úúballétu mítyane íllityénéllíihye.

*Maaría Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne
(Ja 20.11-18)*

⁹ Aanéhjáa íbóhíjcoójí cúúvénetúré Jetsóó bóhówaavé Maaría Madarénadívú díílle pañétúu 7-meváké naavémuke iwáágóóllédívu.

¹⁰ Aalléhjáa úúballété dííbyé mamýémú dííbyeke kímóóvehíjcyámeke.

¹¹ Áronáacáhjáa tsá díílleke ditye cáhcújtsotúne.

*Ímamyémudítýú mítyétsidívú Jetsóó bóhówaavéne
(Rc 24.13-35)*

¹² Aanéhjáa dííllédívu íbóhówaávéne boonétú tsiíñe bóhówaáveebe tsíhdyuréjuco mítyétsi ímamyémudítýú juuváyí péhíjcyámútsidívu.

¹³ Aamútsíhjáa idyé tsijtye íñahbéjteke úúballeróné tsá ditye cáhcújtsotúne.

*Muhdú ditye wákímyeíñe ímamyémuke Jetsóó nééneé
(Mt 28.16-20; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)*

¹⁴ Átsihdyúhjáa bóhówaáveebe pámehdívuréjuco ímamyémudívú 11-mevaréjuco íjcyame majchórí íjcyámedívu. Áamekéhjáa uhbáichoobe ímiááné bóhííbeke íajtyumíné tsijtye úúballeróné ditye cáhcútsóhíjcyátúné hallútu.

¹⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ahdícyané óví ámuha pámeekéré ííñújiri íjcyané míamúnáake méúwaabó ditye pájtyetéíñe uwááboju.

¹⁶ Aane lléébone ímiááné icyáhcuújtsóné uubállé tsójtsótsámeímýé ihdyu pájtyeteéhi. Áanetu cáhcújtsotúmé wágóóóveéhi.

¹⁷ Aane oke cáhcújtsómé tamýémeri waagóó tsaaté pañe naavémú íjcyámeke. Téhdure tsíjtye ihjyu illéébótúrójuri ihjyúvaímýe.

¹⁸ Téhdure ííñimýémuke ditye ékééverómé tsá íiná méénúityú diityéke. Téhdure námijtya ádorómé tsá dsíjívéityúne. Aame chéméméhjike bóhíítsóhíjcyaaíhi.

*Níjkyejíwú Jetsóó pééneé**(Rc 24.50-53)*

¹⁹ Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééné boonétú tsúúca Píívyéébe dííbyeke ujcú níjkyejíwú díbye íávyéjuuté dííbyema.

²⁰ Áábe déjuvúhjáa ímamyémú úwáábohíjcyá pahúllevaré teene dííbyé uwááboju. Aaméhjáa dííbyere píáábóneri méénúráityúronéhjí méénuhíjcyá dííbyé uwááboju iwáájácúmeíki. Áyu tehdújuco

RÓÓCAÁ

Róóca Jetsóodityú cáátúnuháami

Íhju tújkeváne

1-2 Tsúuca muurá tsaate uwáábojte muhdúhjáa Jetsóó méjpiine úllejéné pañetu ájtyumímé tééné uubállé caátúnuhjýcýá ímí tehdújuco.

3 Aane ícyooa ó imíllé ooréjuco tééné uubállé o cáátúnúné uke o wájuube Téóópiró élleu, diityékée o díllóhýcýánéj piínévú téhdure páneere ímí ídyjúcotu tsúuca o wáájácúnéllíihye.

4 Aane ó imíllé tééné uubállée ditye méénune u lléébohýcýáné ímíñéúvú u wáájácúne.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa tsímávameíñe

5 Jodéa íñújí avyéjuubéhjáa Heróóde íjcyáijyu íjcyabe tsaapi llúuváabe Tsacariá Abiámuube. Áábé táaba méméhjáa Eritsabéé Aróój tsíménémúháábéelle íjcyalle.

6 Áamútsikyéhjáa Píivýéébe ímí íjtsúcunú dílbyé taúhbaju néhdújuco dityétsi íjcyánéllíihye. Aamútsíhýjáa tsá íñetú néétsámeítýú míamúnáadívu.

7 Áronáacáhjáa ihdyu tsá dityétsi tsímávátú mewa Eritsabéé ajchíba íjcyánéllíihye. Áané pañévúhjáa idyé tsúuca kéémemútsíjyuco diityétsi.

8 Aanéhjáa tsáijyu dílbye Tsacariá íjcyáha múnáake dómajcóné llúuvájte Píivýéébe úmíwávú páctúucu péététsohýcýáne.

9 Aanéhjáa imyéenuhjýcýádú nehómé caabyé diitye llúuvájtedítýú pañétúétsihvu úcáaveíñe. Aanéhjáa dílbye Tsacariáke dómajcóné díbye úcáaveíñe pañétúétsihvu duurúvájá pañévú teene imyéwu cúvaane díbye ipyééttétsoki.

10 Aanéhjáa díbye péététsóné tujkéveri tsaate áachi íjcyame Píivýéébema íhývúváhi.

11 Áánáacáhjáa dílbyedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé teene ditye péététsohýcýáné waijí íjcyátsihvu.

12 Áábekéhjáa íajtyúmíne mítyane íllityéébe.

13 Áronáacáhjáa neebe dílbye Tsacariáke:

—Díhllityédíñe. Tsúuca muurá Píivýéébe uke lleebó dílbyema u íhývúvahýcýáne. Ahdícyane muurá dítyáába Eritsabéé tsímávaá wájpiikye. Áábeke ú meménuú Jóáadívu.

14 Ááneri muurá mítyane ú ímíjyúúveéhi. Áhdure tsijtye ímíjyúúveéhi.

15 Aabe daachi Píivýéébedívú íhtsútuube íjcyabe tsá bíinojpácýó ádítyúne. Áhdure tsíñe avyéjpacýóné tsá díbye ádítyúne. Muurá tsíjju íbúwá pañéréi íjcyáróóbé pañe tsúuca Píivýéébe Apíchó íjcyáahi.

16 Aabe mítyámeke íjraéemudítýú Ávyéjuube Píivýéébe icyánejcúvú íbúwáávétsoóhi.

17 Muurá tsaatéké ítsímemáyé cáánímuke díbye ímíbáávýetsómé tsaimiyéjuco íjcyaiñe. Áhdure lléébohýcýátúróméke ímíbáávýétsóíbye. Ehdú muurá Ávyéjuube Jetsóó ihde míamúnáake ímíbájchóíbye ditye ímí dílbyeke

iwáátsúcúpéjtsó Eriáúvumáa ícyahíjcyáné Píívyéébé Apííchóré dííbyeke tükévéjtsóneri.

18 Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi néénéllii diibye Tscaríáa néé dííbyeke:

—¿Aca múhdutú tehdu óóma íjcyañíe? Muurá tsúúca kéémemútsíjyucó muhtsi átyáábama.

19 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá Píívyéébe oke wallóó íúnú múnáajpi Gaabriéé o íjcyáábeke dííllevu uke ímiáa uubállé o méénuki.

20 Ahdícyane ícyoocátú tsáhájucó u píívyetétyú u íhjuvúné dááchikyé tsiíju tsíímávanévújucó íveekí uke o úúballéné u cáhcújtsótúnéllíihye. Ehdu úúma pajtyéíne íéévé úújetéjyju.

21 Ehdúhjáa néeneri Tscaríáa duurúvájá pañe íjcyáábeke míamúnaa áachítýú ityéhméróne múhduréjucó íjtsámeíñé ícúí díbye tsáátúnéllíihye.

22 Aabéhjáa íjchivyédú ímiááné tsáhájucó píívyetétú íhjuvúné. Íhyótsíríyéjucóhjáa díbye úbáhcyoíhíjcyáné dítyémá íhjuvúné. Aanéhjáa íjtsúcunúmé tsíeméné dííbyedívú bóhówaavéné tééjá pañévu.

23 Aabéhjáa dííbyeke tene dómájcodújcoojívá tééjá pañe iwákímyeíñe péjucóó íhjuvú.

24 Áané boonétúhjáa ímiááné tsúúca mewa Eritsabéé eeváhi. Aalléhjáa íhjuvátú tsá úlléjúcootú tsáhojtsí nuhbáva.

25 Aalléhjáa nehíjcyáhi:

—Íhya óhdi míamúnaa íhjuvúvahíjcyánetu íhveté íñe íllu óóma Píívyéébe meenúhi.

Jetsóó tsíímávametiñe níjkyéji múnáajpi úúballéne

26 Aanéhjáa tsúúca 6 nuhbávájucó dílle íjcyánáa idyé Píívyéébe tsiíñe wallóó níjkyéji múnáajpi Gaabriééke Gariréari íjcyacóómí Natsaréevu díbye íúújeté wájpiikyéi úújéttulle Maaríake.

27 Dííllekéhjáa Jotséé áabajáa ityáábáva Dabííúvúj tsííménémúhaabe íjcyáábe.

28 Aabéhjáa níjkyéji múnáajpi díílle éllevu ípyééne néé díílleke:

—Maímijyu ihdyu u íjcyanej. Muurá Píívyéébe uke tujkéveellé tsijtye wal- léémú ehniíñevu.

29 Ehdúhjáa díbye néeneri íllure íúllévenúne íjtsámeíllé íñá nééiyóné ehdu díbye néeneri.

30 Áronáacáhjáa neebe díílleke:

—Díhllyetédíñe. Muurá Píívyéébe uke tujkéveelléhi.

31 Ahdícyane ú eévaáhi. Aane u tsíímáváábeke ú meménúú Jetsóodívu.

32 Aabe íhtsútuube íjcyáa Páñétúejpi Píívyéébé Hajchí íjcyáábe. Áábeke Píívyéébe ávyéjútsoó dííbyé íhdé múnáajpi Dabííúvuke íávyéjujtsódu.

33 Aabe íjraéémú avyéjuube íjcyáa mújyú cápáyóóvéítýuúbe.

34 Ehdúhjáa díbye néénéllii díílle Maaríáa néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú ó eévaá wájpiima o íjcyáallejíivari?

35 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébere Íapííchoj tééveri ehdu úúma méénúhi.

Áánéllii díbye u tsíímávaabe dííbyé Hajchíyé íjcyáahi.

36 Téhdure muurá díílle Eritsabéé tsíímávaa tsáapiikyé tsúúca kéémelléjucó íjcyárolle. Tsúúca muurá 6 nuhbávájucó dílle éévine ajchíbá íjcyárolle.

37 Tsá muurá iná Píivyébedivú túhuutúne. Páneere piivyéteébe.

38 Áanélliihyéhjáa Maaríá néehíí:

—Muurá dííbyeke ó íícúvehiŋcyáhi. Aabe ihdyu óví eene oke u néhdu óoma meenuhi. Ehdúhjáa dille nétsihdyu illuréjuco níjkyéji múnáájpi pééneé.

Maaríá Eritsabéeke ááhivéne

39 Átsihdyúhjáa íícúive múhdúŋ coojívatúra dille Maaríá péé Jodéa iinúŋjiri íjcyané caméhbáuri íjcyacoomívu.

40 Aalléhjáa Tsacaríake iááhivéne dííbyé taaba Eritsabéeke duurúváhi.

41 Áané tujkéverihjáa dille Eritsabéeke íjtsiméné vaaúmei íhbáu pañe. Áanáacáhjáa Píivyébé Apííchó tsúúca díílle pañe.

42 Aalléhjáa kéevánécoba néé Maaríake:

—Muurá tsijtye walléémú ehnííñevu uke Píivyébe tujkéveelléhi. Aabe u tsíimáváabeke ímí pícyoó panévátúre.

43 Aalle ŋmuhdú ídátsohívalleke oke ú aahívená Táavyéjuube Tápájtyetéébé íjcyáíbyéj tsíju u íjcyalle?

44 Muurá oke u dúúruváváné tujkéveri tápañe tsíimene vaaúmei ímíjyúúvénej pééve.

45 Ahdícyane ihdyu maímijyu u íjcyane eene uke Píivyébe tujkévéélléné u cáhcujtsódú íjcyalle. Muurá ímiáané méénúíbye úuma muhdú uke íñéhdú.

46 Ehdúhjáa Eritsabéé néénéllii Maaríá néehíí:

Ávyetáre táííbúuri ó duurúvá Píivyéébeke.

47 Aabe Tápájtyetétsoobe mítyane oke ímíjyúúvetsó táííbuu.

48 Muurá íñe dííbyé ícúve múnáalle ídátsó o néérólleke oke ítsááveébe. Ahdícyane ícyoocatú pámeere míamúnaa óhdi ímíjyuuvéhi.

49 Muurá Píivyébe ímiáábé íhtsútuube íjcyabe tajtyééveri meenu ímí tehdújuco.

50 Aabe pámeere míamúnáadítú múhdumé dííbyeke ávyéjúúllémeke píaabó díityédí ídáátsóvéneema.

51 Muurá ávyetá íhtsútú nénehji imyéénúneri mítyájkímyeímyeke núcójpívétsoóbe.

52 Áhdure íhtsútujte ávyéjútédítú íavyéjú idyójtúne ávyéjuutétsoobe ídáátsóméhjikeréjuco.

53 Muurá ímiááneriyé tsúúrámehíjcyamedivú éhnííñevu bóhówájtssoobe teéne. Áánetu íhtsutúmé ehnéva múnáa tééneriyé tsúúrámehijcyámeke tsá díbye ímiáánevu ájcutúne.

54-55 Muurá íhñéjté íjraéémú meíjcyámeke íídaatsólléne íhvéjtsótuubéré meke píáábohíjcyá múijyú níjkéváityúné éhnéhjáa méidé múnáajpi Aavaráúvuke pámeere íjtsiménémúháábema íñéhdújuco.

Ehdúhjáa neelle Maaríá.

56 Aalléhjáa pápíhchúú nuhbává Eritsabéema íjcyátsihdyu oomí ihjyávu.

Tsojtsó múnáajpi Jóááke tsíju tsíimaváne.

57 Aanéhjáa Eritsabéé tsúúca ítsíimáváiñe éévé úújetédú tsíimavá wájpiikyé.

58 Áijyúhjáa díille hájkímuma tsijtye téeneri ímíjyúúvéne duurúvá dille tsíimaváné Píivyébéere díílleke píaabóné iwáájácúnema.

59 Aaméhjáa tsúuca íhyojsítú pápilhchúuj coojívájucu íjcyáábéwúuke íñaméhó níjcáúemííhé kíhdyahíróhi. Áánemáhjáa imíllerómé dííbyéwúuke imyémenúné cááni Tsacaríá déjuri.

60 Áronáacáhjáa tsíju néehí:

—Tsáhaá, Jóáa dííbye méme.

61 Áanéllíihyéhjáa nééme díílleke:

—Áronáa tsá teene dídyohjíba múnáa mémé íjcyatúne.

62 Ehdúhjáa íñééne cááníkye úbahcyómé díbye imyémenu keená ímíllenévu.

63 Áanéllíihyéhjáa cááni Tsacaríá tsíeméné ityáúmeíñetu caatúnú 'Jóáa dííbye mémé íjcyááhi' íñééneé. Ááneríhjáa pámeere ulléventúhi.

64 Áíjyúhjáa tsúuca íhgyúvaabe Píívyéébeke duurúváhi.

65 Ááneríhjáa teene Jodéa íñújí caméhaúne múnáa iúlléventúne úbálléjcatsíhi.

66 Áánemáhjáa Jóáádityu néémeé:

—¿Aca íhya íñé íhtsútuubéi dííbyéwu? Muurá Píívyéébe ímí dííbyeke íjtsúcunúhi.

Píívyéébeke Tsacaríá dúúruváne

67 Aanéhjáa téjyu díibye cááni Tsacaríá Píívyéébe Apííchó ípañe íjcyaae dííbyeke dúúruvaabe néehí:

68 Maímijyu íhdyu mee íjraéémú ávyéjuube Píívyéébe íjcyanej. Muurá meke píááboobe mepájtyetéki.

69-70 Muurá íñcúve múnáajpi Dabíiúvúj tsíiménémúháábedítýú pícyóiibye tsaapi íhtsútuube meke pájtyetétsoóíbyeke tsúúcajátújucóo íhgyú uubálle múnáaj tééveri íñéhdú.

71 Aabe meke pájtyetétsoó mémunáadítýu.

72 Muuráhjáa méíhdé múnáaúvudi ídáátsóvéne díityéké íhvéjtsótuube píaabó muhdú díityéké íñéhdújuco.

73-75 Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáajpi Aavaráúvuke ímiááneturé neebe meke mémunáadítýú ípájtyetétsoíñé íñeri íllityétúmé dííbyekéréjuco meíicúve mújyú níjkéváitýune.

76-77 Ehdúhjáa íhgyúvátsíhdyu díibye íllíwúuke neébe:

Ahdícyane uu hájchíwu ú íjcyaa íhtsútuube Píívyéébe íhgyú uubálle múnáajpi. Aabe dííbyeéjteke ú ímíbaávyétsoó Ávyéjútúbé íhde ditye iwáájácu tsúúca díityé ímítyuháñe Píívyéébe díityédí ídáátsóvéne ábájíñveíñé ditye ípájtyetéki.

78 Muurá meke ídaatsólléne cáámetu wállóoiibe tsáápiikye meéllevu mepájtyetéíñe mééma méénúíbyeke.

79 Aabe muurá waajácútsóo ímiájjtóvú eene iwágóóónéíyojítóré úráavyehíjcyámé ídátsó cúúvétsii múu íjcyadu wáajácúratúmé ícyahíjcyámeke. Ehdú muurá ímiájjtóvú meke waajácútsóoiibe tsaímíyé meíjcyaki. Ehdúhjáa neebe Tsacaríá.

80 Aanéhjáa díibye tsíimene tsaímíyé píívyeebe íjcyá Píívyéébe ímillédu. Aabéhjáa ícyahíjcyá íñéubará píívyétúné íñújiri imúnáa íjraéémú dííbyeke ímíñeúvú wáajácútsíhvújuco.

2

*Jetsóoke Maariá tsíimaváne
(Mt 1.18-25)*

1 Áánétúhjáa Maariá tsúuca tsíimávaíñé píihínáa pañétúejpi ávyéjuube Tséetsa Aogójtó táuhbá pámeere imyémeháñé icyáátúnútsámeiki.

2 Téjyúhjáa Tsíiríia iñújí avyéjuube Tsiréenio Ijcyánáa méénútujkénúme teene páme méméré cáátúnúmeíñe.

3 Áánéllihyéhjáa pámeere pehíjcyá ímichi íiñújí comíñevu imyémeháñé icyáátúnútsoki.

4-5 Aanéhjáa Jotséé diille mewa Maariá éévállema péé Gariréa iñújí Nat-saréetu Jodéa iñújiri Ijcyacóomí Beréevu Dabíiúvúu tsíimávámeitsihvu imyéme icyáátúnútsó dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe Ijcyánéllihye.

6 Aanéhjáa tétsii dityétsí Ijcyánáa tsúuca Maariá tsíimávaíñe éévé úújetéhi.

7 Aalléhjáa tujkénúejpi Ijcyáábeke itsíimaváne wáýámubááneri íbííjínúúbeke tódsijcaró jéémú éébutáwá pañévú kiá dityétsí Ijcyááyotsí Ijcyátúnéllihye.

Jéémú tehme múnaa Jetsóoke ááhivéne

8-9 Áánaacáhjáa técoomí únuri tsaate obééjámuke téhmehíjcyámedívú tépejco níjkyéji múnáajpi bóhówaávéebedítýú Píívyéébe ámítsaráhcó díityéké ájchúcunúneri mítyane íllityéme.

10 Áronáacáhjáa neebe díityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ímiá uubállema o tsáá ámúha éllevu pámeere mítyane ímíjyúúvéíñé uubállema.

11 Muurá tsúuca ámúhá avyéjuube ámúhakye pájtyetétsóíbye tsáápille tsíimavá Dabíiúvú coomívu.

12 Aabe wáýámubááneri bííjínúmeíbyé jéémú éébutáwá pañe Ijcyáábeke ámuha maájtyúmíneturé méwaajácuú díibyéjuco Ijcyane.

13 Áánaacáhjáa díibye níjkyéji múnáajpi únúvú tsiytye mítyame díibye nahbéjté bóhówaavéhi. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé néehíi:

14 Maímijyu Píívyéébe níjkyéjiri Ijcyáabej. Muurá íiñújiri Ijcyáné míamúnaa díibye ímíllédú Ijcyame tsaímíyéjuco Ijcyaiñé íná díityé hallúri Ijcyájúcootúme.

15 Aaméhjáa níjkyéji múnaa tsúuca péené boone díitye jéémú tehméjté néjcatsíhi:

—Cána bo metsu mepéé Beréevu Píívyéébe meke úúballéné maájtyúmíki.

16 Ehdúhjáa íñéene ícúí téhullévú pééme ímiááné ájtyúmíté diille Maariáa, Jotséee, díibye tsíiménéwu jéémú éébutáwá pañe Ijcyáabee, Ijcyámeke.

17 Aaméhjáa díibyeke íajtyúmíne úúballé níjkyéji múnáajpi díibyéwúudítýú nééneé.

18 Ááneríhjáa ullévenúme.

19 Aanéhjáa Maariáke íñé ímíjyaú pájtyelle tééneri ítsámeihijcyáhi.

20 Átsihdyúhjáa díitye jéémú tehméjté oomí Píívyéébeke ávyéjújtsoméé díityéké tene némeídyújuco tene Ijcyánéllihye.

Jetsóoke díitye mémenúne

21 Aanéhjáa 8 coojíva íjcyáábewúuke íñamého níjcaúemííhé kíhdyahíróme. Átsihvúhjáa dííbyeke meménúme Jetsóodívú níjkyéji múnáájipíhjáa Maariake dilléi éévátúné íhdéjucu néhduú.

22 Téijyúhjáa diille Maariá ímíbájhómeííñe éévé úújeténéllii péeme Jerotsaréevu Moitséeúvuj téeveríhjáa Píívyéébe nééné taúhbaju néhdu imyéénuki. Áhduréhjáa téijyu Jetsóoke Píívyéébé hójtsí pañévú pícyoomútsi.

23 Ehdúhjáa meenúme Píívyéébé taúhbaju íllu néhdújucu: “Tujkénú pamévare wájpikye tsíimávaabe Píívyéébé wáábyutáábé íjcyaaíi.”

24 Aamútsíhjáa tsajtyé Maariá ímíbájhómeííñe hallúvú Píívyéébeke íícúveííñe míityétsi wahpéjtsikye dííbyé taúhbaju íllu néhdújucu: “Múu toómehémútsíúbake íjúúmútsíúbake tsíva ímíbájhómeííñe ícúve.”

25 Téijyúhjáa Jerotsaréeri ímiáábé íjcyaaabe Tsimeoó tsaímíyé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá íjraéémuke ímíbáavyétsóíbye tsááíñe.

26 Áábé pañéhjáa Píívyéébé Apííchó íjcyane úúbállé dííbyeke díbyéi dsíjívétúnáa Píívyéébe wáalloíñe meke pájtyetétsóíbyeke.

27 Aabéhjáa Píívyéébé Apííchóré tükévéjtsóneri péé duurúvájávu. Áánaacáhjáa Jetsóowúuma tsíijumútsí úcaavé tééj pañévú Píívyéébé taúhbaju néhdújucu dííbyewúuke imyéénuki.

28 Áhullévúhjáa díibye Tsimeoó dííbyewúuke ííhbcúne Píívyéébeke dúúrúvaabe nééhíi:

29 Ayúju Píívyéébeéj, tsúuca íñe oke ú ájtyúmitsó okée u néénevu dííicúve múnáajpi o íjcyáabeke. Ahdícyane óví ílluréjucu o dsíjívéne.

30-31 Tsúuca ó ájtyumí múúhake pájtyetétsóíbyeke pámeere míamúnáadvú u bóhówáávetsóóbeke.

32 Aabe peetédu néébe téhdure íjraéémú íjcyátúróné míamúnáake ímiájijtóvú waajácútsóóhi. Áhdure íhñéjté íjraéémuke ávyéjútsoíbye.

33 Ehdúhjáa Tsimeoó íhgyúváneeri tsíijumútsí ullévenúhi.

34 Téhduréhjáa díityétsí hallúvú píáábó táumeíbyé ímí dítyétsí íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe Maariake:

—Áánúdityu íjcyane muurá mítyame memúnáa íjraéémudítýu éhniíñevu tútáváaveéhi. Aame íllure dííbyeke ehdíívalleé ávyéjútletúme. Áronáa íjcyaimyé tsaate dííbyeke cáhcujtsóme.

35 Ehdú dííbyeke tene pájtyécooca waajácúmeííñe muhdú míamúnáa tsáápiítsá íjtsaméi íjcyane. Aijyu teene páneere u íitene uke tsíijuke ávyetá kímóhcó pájtyeé díííbúutu. Ehdúhjáa neebe Tsimeoó Maariake.

36-37 Áhduréhjáa íjcyalle tsáápille kéémelle Atsée dohjíba múnáajpi Panoéeúvú ajoywá Áánaa. Aalléhjáa bádsíjcaja íjcyácooca ityájívaábema íjcyá 7 píjcyábáre. Aanéhjáa tsúuca 84 píjcyábájucu ípíibajyúúvatétsihdyu íjcyalle tsá íñehíjcyatú duurúvájatu. Páijyuvárehjáa Píívyéébeke dúúrúvalléré íhgyúvahíjcyá dííbyema. Tsájíyúhjáa áwahíjcyalle majcho dííbyema ííhgyúvácoóca. Aalléhjáa Píívyéébere tükévéjtsóneri íhdéjucu íiná pájtyeííñe úúbálléhíjcyalle tétshvu itsááne duurúvú Píívyéébeke.

38 Ááné boonéhjáa úúbállelle Jetsóó Mepájtyetétsoobe íjcyájucóóné pámeere Jerotsarée múnáa ípájtyeteííñe ítsohíjcyámeke.

Natsarévu ditye óomiñe

³⁹ Ehdúhjáa Píívyéébé taúhbaju néhdu Jetsóój tsiijúmútsí imyéénúné boone oomí Gariréá iññújivu íhcyóómi Natsarévu.

⁴⁰ Aanéhjáa Jetsóó Píívyéébé piáábójú pañe tsaimíyé píívyeebe panévaré waajácúhi.

Duurúvájá pañe Jetsóó íjcyane

⁴¹⁻⁴² Aabéhjáa tsúúca 12 pijcyábá íjcyáábema tsiijúmútsí péé Jerotsarévu pajtyéte wañéhjivu ténevá pijcyábádú ipyéhijcyádújuco.

⁴³ Aanéhjáa tééné pajtyétavu diityétsidítú coévaabe Jerotsarévu dityétsí wáájácútúné hallúri.

⁴⁴ Íjtsúcunúmútsíhjáa díbye péjucóóné tsaatéma. Áanemáhjáa tsájcoojjúco ipyééroné néhcóromútsí dífbyeke imúnáá pañe. Téhduréhjáa tsiijtye iwáájácumé pañe néhcóromútsi.

⁴⁵ Áronemáhjáa tsiíñe óómimútsí Jerotsarévu dífbye néhcovu.

⁴⁶ Aamútsíhjáa ájtyumí 3 coojívatu duurúvájá pañe taúhbájú uwáábojtéj piñe ácuúcunúúbé ditye íhjuvájcatsíñe lléébúcnúhíjcyáábeke. Aabéhjáa téhdure díllóhíjcyá ícyánéjcutu diityéke.

⁴⁷ Ááneríhjáa ávyeta ullévenúmé muhdú kémúúbejñíva wáájácúneri. Téhduréhjáa dífbyeke ditye díllone díbye aññúcuíhíjcyáneri ullévenúme.

⁴⁸ Áhduréhjáa tsiijúmútsí dífbyeke íajtyúmíne ullévenúhi. Áábekéhjáa tsiiju néehíí:

—Líhij, ¿aca íveekí ehdu múhtsikye ú dáriñvéhi? Muurá muhtsi díícyáánidyu néébema uke ménéhcóhíjcyá tsíñehjiréjuco íjtsámeímuhtsíye.

⁴⁹ Áanélliihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca muhdú íivane oke ámuhtsi ménéhcóhíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuhtsi mewáájácútu Líhíyó wákimyéiyi o íjcyáidyújuco o íjcyane?

⁵⁰ Ehdúhjáa diityétsikye díbye nééne tsá dityétsí wáájácútu ñná iñééiyóné ehdu díbye nééneé.

⁵¹ Aabéhjáa bótísi diityétsima oomí Natsarévu. Aabéhjáa ícyahíjcyá tsaimíyé diityétsima muhdú dityétsí ímillédu. Aanéhjáa imíw tsiiju íjtsúcunúneri ítsámeíhíjcyáhi.

⁵² Aabéhjáa tsúúca kééméveebe mítyanéjuco wáájacúúbeke ímí Píívyéébe íjtsúcunúúbeke téhdure míamúnáa ímí íjtsúcunúhi.

3*Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne*

(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Ja 1.19-28)

¹ Téijyúhjáa 15 pijcyábájucó Tibéerío pañétúejpi ávyéjuube íjcyánáa Póótsio Piráátó Jodéá iññújí avyéjuube. Áánetúhjáa Heróóde Gariréá iññújí avyéjuube. Áánetúhjáa íñahbe Peripé Itoréaa, Taraconítee, íjcyáné iññújícú avyéjuube. Áánetúhjáa Ritsaníá Abiríniá iññújí avyéjuube.

² Áánetúhjáa Anáama Caipáamútsí pañétúejtétísi llúúvájte avyéjujtétsi. Téijyúhjáa Tsacariá hajchi Jóáa íñéubará píívyétúné iññújiri íjcyáábeke Píívyéébe néé díbye iúwááboki.

³ Ahdújucóhjáa dibye úwááboobéré péhijycáné patsihjivá múnáakéré Joodáá úniri Ijycáné iñújine múnáake. Nehijcyaabéhjáa ditye ímityuháñé ñhvéjtsóne Píivyéébe icyánejcúvuréjucó ñbúwáávéne itsójtsótsámeí Píivyéébe diityédí ñdáátsóvéne diityé ímityú illuréjucó iábáñveki.

⁴ Ehdúhjáa Jóaa úwáábohijycá Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpi Itsaíaúvú illu néhdújucó:

Méllééboó ñnéubará píivyéétúné iñújiri Ijcyabe keeváwu illu úwaabóne:
 “Méimibáávyé ímityú ámuha meicyahijycánetu tsaímíyéjucó ámuha meijcyámeke Ávyéjuube íajtyumívaki.

⁵ Méimibáávyé ámuhá íjtsámeí éhne múúne juuva nehníwu nénéhjiri pééroju meímibáchoju ímí tsatújkeveréjucó Ijcyadu.

⁶ Muurá Píivyéébe wállóo meke pájtyetétsóíibeke pámeere míamúnaa íajtyúmiki.”

⁷ Ehdúhjáa Jóaa úwáábohijycánéllii tsaate peecútéré díbyedívú itsójtsótsámeí tsáámeke neébe:

—ÍAvyeta mía íñimiyémúeméjté ámuúha! ¿Múha ámúhake neé peecútéré ámuha metsójtsótsámeíñeri mepállójcóiyóné Píivyéébe meke méimityuháñé hallútú ícúbáhrañé méumíwari Ijycánetu?

⁸ Tujkénú méuujétsó ímiáané Píivyéébe icyánejcúvuréjucó ámuha meíbúwaavéné mewáájucó ímiáané tehdújucó ámuha meijcyane. Tsá ámuha menemeítyuró Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe ámuha meijycánéllii ñná ámúhake pájtyéityúne. Muurá ñne néwayúúné Ijcyáronetu Píivyéébe ípíivyéjtsóiyá tsijtye Aavaráaúvúj tsiiménémúháabeke.

⁹ Aabe muurá téhmehijycá ímityúmeke iwáágóoíñé éhne múúne tsaapi íbájtsotu ímiñe néévátuhéjji úwáájiri íllóne cóvajtsódu.

¹⁰ Ehdúhjáa dibye neénéllii tsaate neé díbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha méijcyáiyáhi?

¹¹ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Wájyamúúvámé ájcúiyá tsájaavu tsaate wájyamúúvátúmeke. Áhdure ma-jchómá Ijcyame ájcúiyá imájchoma Ijcyátúmeke. Ehdúhjáa neebe diityéke.

¹² Tehduréhjáa tsaate ávyéjúbé wáábyuta dsídsike áhdótsohijycámé itsójtsótsámeí díbye éllewu ipyééne neé díbyeke:

—Uwááboobej, ¿aca muhdú muha méijcyáiyá ímí Píivyéébema meijcyaki?

¹³ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Tsá íñújí avyéjúbé taúhbaju neéne ehníñevu ámuha maáhdótsohijcyáityuró míamúnáake.

¹⁴ Áhduréhjáa tsaate tsodáhómú neé díbyeke:

—¿Ácooca muha muhdú méijcyáiyáhi?

Áanélliihyéhjáa idyé neébe:

—Tsá tsaaté éhne peecútéré ámuha medótúcuhiijcyáityuróne. Áhdure tsá tsaaté hallúvú ámuha maállítyuróne. Áhdure ámúhake múhduná ditye ámuhá wákimyéí áhdone múu ímí íjtsúcunú tehdújucó.

¹⁵ Ehdúhjáa diityéké Jóaa nénéllii díbyedítyú míamúnaa íjtsámeí tsáijyu múu diibyéjucó míamúnáake pájtyetétsóíibeke dibye Ijcyane.

¹⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámúhake ó tsótsohíjcyá núpácyori. Áánetu íjcyabe tsijpi táhboone úwáábóiiybe táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájubáre o tácoriúcu dííbyedívú o píihívéítyúroóbe. Díibye ihdyu ímiááané cáhcújtsómé pañévú pícyoo Píívyéébé Apíicho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cúújuwá pañévú waagóóiiybe.

¹⁷ Muurá dówajcárováiiybe ímityúmedítýú ímiáámeke éhne múúne bñvá pañétú tríigo meújcune maááhívetsódu. Muurá ímiáámeke iújcúne ímityúmeke waagóóiiybe cúújuwa mújyú áabatétyúwá pañévú éhne múúne tríigo néévá meújcúne boone téhiibáji bñvámá mecóvajtsódu.

¹⁸ Ehdúhjáa Jóaa ímiáájú úwáábohíjcyá míamúnáake.

¹⁹ Aabéhjáa ávyéjuube Heróódeke néé íveekí ímíñejí íñahbe Perípé táábake díbye táábaváne. Téhduréhjáa neebe díbye tsíñehji ímityúné méénuhíjcyáne.

²⁰ Ehdúhjáa Jóaa úwaabóné illéébótyótsihvu illure dííbyedívú téené hallútú cuvéhoojánútsóbe. Ááneríhjáa éhnííñevúré ímityúné méénuúbe.

Jetsóó tsójtsótsámeñe

(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

²¹ Aanéhjáa Jóaa míamúnáake tsótsohíjcyáábedívú téhdure Jetsóó tsójtsótsámeñi. Aabéhjáa Jetsóó Píívyéébema íhjuvánáa cáámetu dííbye Apííchó íjuuúdu bóhówaavené niityé dííbyedívú.

²² Áánacáhjáa Píívyéébe néé cáámetu:

—Uu Hájchíwúuke o wáyúúbedi mítyane ó ímíjyúhíí.

Jetsóó íhdé múnáávu

(Mt 1.1-17)

²³ Aanéhjáa Jetsóó 30 pijcyábá íjcyabe botsíi tujkénú íwákimyéi. Aabéhjáa tene némeíhijcyádú Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Eríí hajchi.

²⁴ Áánetúhjáa Eríí Matáa hajchi. Áánetúhjáa Matáa Revíí hajchi. Áánetúhjáa Revíí Méekí hajchi. Áánetúhjáa Méekí Jááná hajchi. Áánetúhjáa Jáána tsijpi Jotséé hajchi.

²⁵ Áánetúhjáa Jotséé Matatía hajchi. Áánetúhjáa Matatía Amóó hajchi. Áánetúhjáa Amóó Naóó hajchi. Áánetúhjáa Naóó Éerí hajchi. Áánetúhjáa Éerí Nagái hajchi.

²⁶ Áánetúhjáa Nagái Máa hajchi. Áánetúhjáa Máa tsijpi Matatía hajchi. Áánetúhjáa Matatía Tsemeí hajchi. Áánetúhjáa Tsemeí Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jodáa hajchi.

²⁷ Áánetúhjáa Jodáa Joanáa hajchi. Áánetúhjáa Joanáa Réétsá hajchi. Áánetúhjáa Réétsa Tsorobabéé hajchi. Áánetúhjáa Tsorobabéé Tsaratiéé hajchi. Áánetúhjáa Tsaratiéé Néerí hajchi.

²⁸ Áánetúhjáa Néerí Méekí hajchi. Áánetúhjáa Méekí Áádi hajchi. Áánetúhjáa Áádi Cotsáa hajchi. Áánetúhjáa Cotsáa Emodáa hajchi. Áánetúhjáa Emodáa Ééré hajchi.

²⁹ Áánetúhjáa Éére Jotsoéé hajchi. Áánetúhjáa Jotsoéé Erietséé hajchi. Áánetúhjáa Erietséé Joríí hajchi. Áánetúhjáa Joríí Matáa hajchi. Áánetúhjáa Matáa Revíí hajchi.

30 Áánetúhjáa Revíí Tsimeóó hajchi. Áánetúhjáa Tsimeóó Jodáá hajchi. Áánetúhjáa Jodáá Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jonáá hajchi. Áánetúhjáa Jonáá Eriakíí hajchi.

31 Áánetúhjáa Eriakíí Meréá hajchi. Áánetúhjáa Meréá Maináá hajchi. Áánetúhjáa Maináá Matátá hajchi. Áánetúhjáa Matátá Natáá hajchi.

32 Áánetúhjáa Natáá Dabíí hajchi. Áánetúhjáa Dabíí Itsaíí hajchi. Áánetúhjáa Itsaíí Obéé hajchi. Áánetúhjáa Obéé Bóó hajchi. Áánetúhjáa Bóó Tsamóó hajchi. Áánetúhjáa Tsamóó Naatsóó hajchi.

33 Áánetúhjáa Naatsóó Aminadáá hajchi. Áánetúhjáa Aminadáá Aráá hajchi. Áánetúhjáa Aráá Ejróó hajchi. Áánetúhjáa Ejróó Pááre hajchi. Áánetúhjáa Pááre Jodáá hajchi.

34 Áánetúhjáa Jodáá Jacóóbó hajchi. Áánetúhjáa Jacóóbó Itsáá hajchi. Áánetúhjáa Itsáá Aavaráá hajchi. Áánetúhjáa Aavaráá Taréé hajchi. Áánetúhjáa Taréé Nacóó hajchi.

35 Áánetúhjáa Nacóó Tseróó hajchi. Áánetúhjáa Tseróó Ragáó hajchi. Áánetúhjáa Ragáó Perééké hajchi. Áánetúhjáa Perééké Hebéé hajchi. Áánetúhjáa Hebéé Tsáára hajchi.

36 Áánetúhjáa Tsáára Caináá hajchi. Áánetúhjáa Caináá Apatsáá hajchi. Áánetúhjáa Apatsáá Tséé hajchi. Áánetúhjáa Tséé Noéé hajchi. Áánetúhjáa Noéé Raméé hajchi.

37 Áánetúhjáa Raméé Matotsaréé hajchi. Áánetúhjáa Matotsaréé Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Jaréé hajchi. Áánetúhjáa Jaréé Mararéé hajchi. Áánetúhjáa Mararéé Caináá hajchi.

38 Áánetúhjáa Caináá Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Tsééte hajchi. Áánetúhjáa Tsééte Adáá hajchi. Aabéhjáa diibye Adáake Píívyéébe ípívyéjtsó tujkénú ííńúbatúre.

4

Jetsóoke Naavéné máváríjchóne (Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)

1 Aanéhjáa Jetsóó pañe Píívyéébé Apííchó íjcyabe Joodáatu óómíbyeke téenere tsajtyé ííneúbá píívyétúné ííńújivu.

2 Áhullévúhjáa Naavéné máváríjchó dííbyeke. Áíjyúhjáa 40 coojíwájucu májchótuube téhulle íjcyabe ajoyábáavatéhi.

3 Áábekéhjáa diibye Naavéné néehíí:

—Bo ímíáané Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho dípívyéjtsóne majchoj.

4 Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré majchó tájpi méjcyatúne.”

5 Ehdúhjáa Jetsóó nééneé boonétú dííbyeke tsajtyéébé cáméhbaúvu. Áatsíhdyúhjáa úújétsoobe páneere ííńújí avyéjuvu.

6-7 Áánemáhjáa neebe dííbyeke:

—Íñe páneevúré uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúváhajchíjyu. Muurá tahñe páneere íñe imíwu néene íhtsútunéhjí íjcyane. Áánevu muurá o ímíllémeke ó ájcuúyáhi.

⁸ Áánéllihyéhjáa idyé neebe Jetsóó dífbyeke:

—Muurá Píivyéébe waajácúháámitu néeneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekeéré medúúrúváábeke méíicúvéiyáhi.”

⁹ Ááné boonétúhjáa idyé dífbyeke tsajtyéébe Jerotsaréevu. Áánemáhjáa duurúvájá hallúvú cáamevu itsájtyéébeke neébe:

—Áyu cána ímiáané Píivyéébe Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíivye baavújuco.

¹⁰⁻¹¹ Muurá dífbyé waajácúháámitu néeneé:

Píivyéébe wáloó níjyéjí múnáake uke ditye ityéhme íná uke ipájtyétuki. Aabe tsá ínéúbatú u wápújúúvéityúne.

¹² Ehdúhjáa Naavéné Jetsóoke néénéllii neébe:

—Téhdure muurá Píivyéébe waajácúháámitu néeneé: “Tsá Máavyéjuube Píivyéébeke memáváríjchóityúne.”

¹³ Aanéhjáa tsiíñe imáváríjchóiyóné ipíivyetéjúcóótúnéllii ílluréjuco díbye íhvétsoíñúné dífbyeke.

Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréa íiñúji múnáadítyu
(Mt 4.12-17; Mc 1.14-15)

¹⁴ Átsihdyúhjáa oómiibye Jetsóó Gariréa íiñújivu Píivyéébe Apííchó dífbyé pañe íjcyáabe. Áijyúhjáa díbye méénúné uubállé tsújaavé páneere tééné íiñújiri.

¹⁵ Aabéhjáa tééné íiñújiri íjcyané pihcyáávejááneri úwáaboobéré péhíjcyáábeke duurúvahíjcyáme.

Jetsóó Natsaréi úwaabóne
(Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

¹⁶⁻¹⁷ Átsihdyúhjáa peebe Natsaréevu ípyéé ipíivyécoomívu. Aabéhjáa imyéénuhíjcyádú wáyééévejcóójí pihcyáávéjá pañevú eevé Píivyéébe íhjuú uubáalle múnájpi Itsaíuúvú waajácúhaamívú ditye ájcuháámi. Íllúhjáa díbye ééevetsíí nééhíí:

¹⁸ Píivyéébe Apííchó oóma íjcyáhi. Aabe oke picyóó ímiájíjtó wáájácútúmeke o úúbáalleki. Muurá ídátsó ícyahíjcyámé ímityúnéhjí pañe éhne múúne hállúvatúme íjcyadu ícubáhrajte. Áánetu diityéké ó íjchívyétsoóhi.

¹⁹ Áámeke ó úúbáalle Píivyéébe diityémá ditye pájtyetéíñe méénune.

²⁰ Ehdúhjáa nétsii íéévéne boone téhaamívú tééjá wákimyéi múnáájpikeye íajcúne ácúúveébe. Áábédívúhjáa pámeere tééjá pañe íjcyame ullévenúhi.

²¹ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ehdúu Píivyéébe íwaajácúháámitu néene éévé tsúúca úújetéhi. Aane muurá tsúúca ámuha melleebó o éévene.

²² Ehdúhjáa Jetsóó diityéké néene pámeere ímí íjtsúcunúhi. Aaméhjáa íúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu Jotséé hajchi íjcyatúne?

²³ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Behtyu ámuha oke méneéhi: “Taabóóbé u íjcyáabe bo uure tááboméj.” Ehdú muurá ámuha méneé íllu ámuha oke menééiyóne: “Capenaóó cóomiyíí

meénúraítyúronéhjí u meénuhíjcyádú cána meenu ícyoomíyí awáá úpée u píivyécóómiyi.”

²⁴ Átsihdyúhjáa tsiíñe neébe:

—Cáhawáá ímiááneturé ámúhake o neékií: Tsá muurá cáábyekéikyé Píivyéébe ihjyú uubálle múnáadítúyú íiñúji múnáa ávyejúúlléityuróne.

²⁵ Muuráhjáa íjraéémú pañe mítyame píibájyujte walléemú íjcyará Eriáúvú Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpi íjcyácoóca. Téjyúu áyaba téené íiñújiri 3 píjcyábáj piñéwú daari íjcyánaáca.

²⁶ Áronáacáa tsá Píivyéébe wállóotú Eriáúvuke diityé éllewu dibyee diityéké néene ditye lléébóityuróné iwáájácúnema. Áanemáa wállóobe Tsidóó íiñújiri íjcyacóomí Tsaréetari íjcyáné piibájyúlle éllévuré dífbyeke.

²⁷ Téhdurée íjcyámé mítyame íjpi chájjáveri chémeme Eritséouúvú Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpi íjcyáijyu. Árómedítúyú tsá tsáápíuba bóhítsámeityúne. Apáábyéréé Tsíríá íiñúji múnáajpi Naamáá bóhítsámeí Eritséodívú ípyée icyáhcujsótújuco íjcyaaabe.

²⁸ Ehdúhjáa Jetsóó neénetu cayóbáavatémé pámeere pihcyáávéjá pañe íjcyame.

²⁹ Áanemáhjáa dífbyeke íjchívyetsómé técoomi íjcyáné caméhbáutu dífbyeke iwááóroki.

³⁰ Áronáacáhjáa múijyúrá péjúcoóbe.

*Tsáápi pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mc 1.21-28)*

³¹ Aabéhjáa péé Gariréá íiñújiri íjcyacóomí Capenaóovu. Átsíi múnáakéhjáa úwááboobe wáyeéévejcoóji.

³² Aaméhjáa ullévenúhijcyá muhdícyánéjcurí tujkéwewu dibye úwáábóneri.

³³ Ájyúhjáa íjcyaaabe tsaapi tétsihyi pihcyáávéjá pañe naavéné ípañe íjcyaaabe.

³⁴ Aabéhjáa kéévánécoba neéhií:

—¡Jetso Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyaaabe! ¿Íveekí múúhake ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhake ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píivyéébe Hajchi u íjcyane.

³⁵ Ehdúhjáa naavéné dífbyé pañétú íhjúvánhéllii Jetsóó néé dífbyeke:

—¡Cúúvéhulléré díicya! ¡Díjchivye áadí pañétu!

Ahdújucóhjáa dibye íjchivyéné diityéj piñéwú íjcaáyóóbedítúyú dífbyeke tútávájsótuubére.

³⁶ Ááneríhjáa pámeere iúllévénúne néjcatsíhi:

—¿Aca múhdutú dibye néhdújuco naavémú íchívyehíjcyáné tsaaté pañétu?

³⁷ Ehdúhjáa dibye meénuhíjcyáné uubállé tsújaavé pámeere téené íiñúji múnáadívu.

*Péedoró báábeke Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.14-15; Mc 1.29-31)*

³⁸ Aanéhjáa pihcyáávéjá pañétú íjchivyedú Jetsóó péé ímamyémuma Tsimóo jávu. Áanáacáhjáa dífbyé baabe áívyeri chéménéllii dífbyeke nééme dibye íbóhítsoki.

³⁹ Ahdújucóhjáa dibye teene cheme úhbánetu díilleke tene pájtyene. Aalléhjáa íbóhíne diityéké májchotsóhi.

*Mítýameke Jetsóó bóhíitsóné**(Mt 8.16-17; Mc 1.32-34)*

40 Áijyúhjáa meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé páhduváré nééne chémeri chéméméhjike dílbye éllevu. Áámekéhjáa idyócarájcóneri bóhíitsohíjcyaaabe.

41 Aanéhjáa tsaaté pañétú díbye naavémuke íjchívyetsómé nehíjcyáhi:

—Uu muurá Píívyéébé Hajchi.

Waajáacúméhjáa ímíááné dílbyéjucu Pájtyetétsoobe díbye íjcyane. Áámekéhjáa neebe tsiíñe dítye tehdu ílhjyuvájúócótuki.

*Jetsóó úwaabóné pahúlléváré Gariréá iññújí pañe**(Mc 1.35-39)*

42 Aanéhjáa tsitsívevu Jetsóó péé técoomítýú tsiéllevu múubará íjcyátúhullévu. Áronáacáhjáa míamúnaa néhcoméré pééme úújeté dílbyedívu. Aaméhjáa wájyurá dílbyeke díbyéi ípyéétu díityédítýu.

43 Áronáacáhjáa neebe díityéke:

—Áronáa ó ímíllé téhdure tsícoomíji múnáake o úúballéné Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju. Muuráhjáa téénéllíi Píívyéébe oke wallóóhií.

44 Ahdújucóhjáa díbye úwááboobéré péhíjcyáné Gariréá iññújiri píhcyáávejááné pañe.

5*Mítýane amómeke dítye újcune**(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)*

1 Tsáijyúhjáa Jetsóó Genetsarée unéú úníuri íjcyánáa mítýane míamúnaa dílbyedívu píhcyaaavé Píívyéébé uwááboju illééúbucunúné ímíllénema.

2 Áanáacáhjáa ájtyúmíibe míneecu íéveníícú tééú úníuri cátsuhjúcunúmíícú témíícú aabájajtéhjáa ítsínúcoohóné iññíjtyu íjchívyéné boonéemíícú.

3-4 Aanéhjáa Tsimóo éhmí pañévu íucáávéne neebe dítye áyánéwu dílbyeke píñnéhívu icyátújcaáyoki. Aabéhjáa téémí pañétú díityéké úwáábótsihdyu néé Tsimóoke:

—Áyu cána ílluréjucu ípañétsíí métsínúútej.

5 Áanéllíihyéhjáa Tsimóo néé dílbyeke:

—Ávyéjúúbej, ávyetáne pécóhahjótá muha métsínuurómé tsá meújcutú tsáápíúbake. Áronáa íhdyu u néénéllíi tsiíñe muha métsínúúhi.

6 Ahdújucóhjáa tsínuume mítýane újcune amómeke. Ávyetáhjáa tsínucóóhó ílluréjucu móhtobáné díityé padúúcuri.

7 Áanéllíihyéhjáa íhyójtínéri bómihcómé íñahbéjté íhdyúémíri íjcyámeke dítye ípíáábotéki. Ahdújucóhjáa péémema dítye íjchívyetsóné. Aanéhjáa ávyeta íhmiñéécú buúúvetu.

8 Ááneríhjáa dílbye Tsimóo Péédoro íúllévenúne Jetsóó líiñévu ímímóúúvéne nééhií:

—Ávyéjúúbej, ímítýuube o íjcyaaabe tsá díúníuri o íjcyáítýuróne.

9 Ehdúhjáa neebe ávyetá mítýané amómeke újcúneri íúllévenúnema.

10 Téhduréhjáa íñahbéjtétsí Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsi ullévenú tééneri. Áronáacáhjáa Jetsóó néé Tsimóoke:

—Tsájúréévedíñe. Muurá ñne amómé lliñhája múnáajpi u icyahíjyaabe icyoocátú míamúnáakéréjuco Píívyéébé icyánejcúvú u íbúwáávétsoíñe.

¹¹ Áánélliihyéhjáa icyátsúúvétsihvúré páneere íhvéjtsóne Jetsóomáyéjuco dítye péeneé.

*Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)*

¹² Aabéhjáa Jetsóó tsácoomíyí Íjcyánáa tsaapi Íjpi chájááveebe tsáábe díbyeke íájtyúmhíbe lliñhévú ímímóúúvéne néehíí:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhíitsóne?

¹³ Áánélliihyéhjáa Jetsóó díbyeke dócárájcoobéré néehíí:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

Ehdúhjáa díbye néenemáyé tsúúca bóhííbe.

¹⁴ Áábekéhjáa boíjcyuube díbye muucá íúúbállétu muhdú íbóhííne. Neebéhjáa díbyeke:

Tsapéhdúré llúúváábe éllevu péene dííbyedívú dúhjítsámeityeco. Ááne Moitsééúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúveé téénetu míamúnaa iwáájácu u bóhíjucóne.

¹⁵ Ehdúhjáa díbye néerónáa tsúúca pámeere tééne uubállé waajácúhi. Áánélliihyéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávehíjcyá dííbyé uwáábovu díbye díityéke íbóhíitso dítye chéménéhjítu.

¹⁶ Árónáacáhjáa díityédítýú múha íjcyátúhullévú péhíjyaabe Píívyéébema íhjíyúvaki.

*Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)*

¹⁷ Aabéhjáa Jetsóó tsáijyu úwáábohíjcyánáa íjcyámé tétsihyi paritséómuma taúhbájú uwáábojte Gariréaa, Jodéaa, Íjcyáné íñújícútu pahúllevátú tsáámeé. Áhduréhjáa íjcyámé tsaate Jerotsaréetu tsáámeé. Aaméhjáa ííténáa Jetsóó Píívyéébé íhnáhoori bóhíitsohíjcyá chéméméhjíke.

¹⁸ Áánáacáhjáa tsaate tsivá ííbotarí Íjpi vááúmeityúúbeke. Áábekéhjáa ímílerómé Jetsóó tsájá pañe íjcyáábe éllevu ítsájtyene.

¹⁹ Árónáacáhjáa tsá dítye píívyetétú múhdutú íúucáávéiyóné mítyane míamúnaa íjcyánéllíihye. Áánélliihyéhjáa cáamevu íñérívyéne dííbyé tujkévetu ídyóhejúróhéjtu níityétsómé dííbyeke míamúnááj píinevu.

²⁰ Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muúbej, tsúúca úhdi o ídáátsóvéne díímítýú ó ábájívéhi.

²¹ Ehdúhjáa Jetsóó néene taúhbájú uwáábojtémá paritséómú ílléébóne néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íveekí ímityúné íhjíyúvá Píívyéébe ímí íjtsúcunúnejíívari? Tsá muurá míamúnáa ímítýuháñé mewáágoóítyuróne. Apáábyéré ihdyu Píívyéébe píívyeté teene iwáágoóne.

²² Ehdúhjáa dítye néjcatsíñe Jetsóó iwáájácúne néé díityéke.

—¿Aca íveekí ehdu ámuha méíjtsámeíhi?

23 Áánerá ó piivyété míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímityuháñé diityémá o ímbajchóne. Áánéllíi ó piivyété áánúke o neéneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítýú úúma o ímbajchóhi.” Áhdure ó piivyété o neéneé: “Dímíjpyeténe dípye.”

24 Áhdícýane cáhawáá óví ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípívyéveebe muhdú o méénune.

Ehdúhjáa íñéene díibye íjpi vááúmeityúúbeke neébe:

—Dímíjpyeténe eene díihbotámá dípye díhjávú.

25 Ehdúhjáa Jetsóo neénemáyé diityéj pñínétú íjyócúúvéne péjúcoobe íhjávú Píivyébeke dúúruvaabére.

26 Ááneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame iúllévenúne téhdure duurúvá Píivyébeke. Aaméhjáa itsájúréevéne nééhií:

—¿Aca muhdú aabye meke ullévenútsóhi?

Revíkye Jetsóo íjcune

(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)

27 Átsihdyúhjáa péébe Jetsóo ájtyúmité Revíkye íñújí avyéjúúbe wáábyuta dsíídsike íáhdótsohíjcyátsihyi ácuúcunúúbeke. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávye.

28 Áhdújucóhjáa díbye páneere imyéénuhíjcyané íhvéjtsóne dííbyemáyéjuco pééneé.

29 Aabéhjáa Jetsóoma wáñehjívate íhjávú. Áánevéhjáa díbye míñutsómé mítyame tsáá tsijtye íñújí avyéjúúbe wáábyuta íjcyáne dsíídsí áhdótso múnaa. Áhduréhjáa tsíjtyehji íjcyá tétsihyi diityéma.

30 Áánéllíihyéhjáa paritséomú taúhbájú uwáábojtémá néé dííbyé mamýmuke:

—¿Aca íveekí ámuha ménahbévá aatye ímiáámemájíivari?

31 Áánéllíihyéhjáa Jetsóo nééhií:

—Tsá muurá taabóóbe bóhñime tsaímíyé neémeke táábotúne. Muurá ihdyu chémemekéré tááboóbe.

32 Áhdícýane tsáháa ímiááme wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ímityúme wáábyú o tsáá diityéké o ímbáávyétso Píivyéébe icyánejcúvuréjuco dítye íbúwááveki.

Jetsóo mamýmú majcho áwatyúne

(Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)

33 Ehdúhjáa Jetsóo neénéllíi neéme dííbyeke:

—¿Aca íveekí Jóáá mamýmú, paritséomú mamýmú, íjcyame tsájyju majcho áwahjýcá Píivyéebema íhjývacoóca? Árónáa muurá dímmamýmú tsá tehdu méénuhíjcyatúne.

34 Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca tsaatétsí táábávájcatsíñé wañéhjivu tsáameke ámuha majchótú mááwáchóiyáhi? Ehdú neéne támamýmú tsá majcho áwáityuró diityémá o íjcyané hajchóta.

35 Muurá ihdyu íjcyáñé diityédítýú o pééíñe. Áijyu ihdyu óví muhdú íñéhajchíí awámýe.

36 Ehdúhjáa íñéené boone diityéké úwááboobe nééhií:

—Tsá muurá tene ímityú béhbátu tsúúcáaja wáiyamu mepájaabóne. Muurá íllure éhñíñevu táváajcároba.

37 Áhdure tsá tene ímityú béjpácyo bínojpácyó mepícyoone tsúú cáau mǎíhēneuhahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúúvéneri távájácó tsúú cáau. Ájyju muurá wágóoovéne tsanéécújuco bínojpácyoo, cahpáyuu, íjcyane.

38 Áánéllii béjpácyo mépañénu bééu pañévu.

39 Muurá tsúú cáajpácyóré iádone ímillémé tsá áadóityuró béjpácyo bínojpácyo tsúú cáajpácyóré ímí diityédívú néénéllíhye. Ehdúhjáa neebe Jetsóó dityéke.

6

Wáyeéévejcoóji Jetsóó mamýmú majcho újcune
(Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)

1 Aabéhjáa tsáijyju wáyeéévejcoóji ímamyémuma úmihéj piñetú pájtyénáa bajtsóháñetu ujcúme imájchoki.

2 Aanéhjáa paritséomú ííténe nées diityéke:

—¿Aca íveeki ehdu ámuha mémeenú íjcyooji wáyeéévejcoóji meméénúityuróne?

3 Áánéllíhyéhjáa Jetsóó nées diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyju iájyabáávaténéllii íñahbéjtema Dabíiúvú téeméne méénune Píívyéébé waajácúháámitu cáátuváne?

4 Muuráhjáa duurúvájá pañévu iú cáávéne imájchóityuróné Píívyéébé íicúvé pááa majchómé apáamyéré llúúvájte máchohíjcyáne.

5 Áhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá íñe Míamúnáájpídívú o ípívyéévéébé wáabyuta téhdure téjcooji wáyeéévejcoóji.

Tsáapi hójtsi Jetsóó ímíjpyetése
(Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)

6 Tsáijyjuhjáa téenere wáyeéévejcoóji pihcyáávévá pañévu Jetsóó úwaabóhi. Áánáacáhjáa tsaapi tsánejcúehójtsi íhyójtsi múhdurá néébe tétsihyi.

7 Áánéllíhyéhjáa taúhbájú uwáábojtemá paritséomú Jetsóodívuré íítehíjcyá dííbyeke téjcooji díbye bóhítsóhajchíí téénej tééveri ímityuube díbye íjcyane íñééroki.

8 Ehdúhjáa ditye íjtsámeíñe iwáájácúne Jetsóó nées díbye múhdurá íhyójtsi néébeke:

—Muúbej, cána dichaj.

Áhdújucóhjáa díbye pééne díbye éllevu.

9 Áábedítyuhjáa neebe diityéke:

—Ámúhake ó díllo tsane: ¿Aca tsá íjcyooji wáyeéévejcoóji mepíáábóityuró tsaatéke tsíeméne pájtyémeke, mityá méíhvéjtsóiyá ditye ídsíjívekij?

10 Ehdúhjáa íñééne diityéké ííteebéré nées dííbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Áhdújucóhjáa díbye cujúúvénemáyé téhojtsi ímíjpyeténe.

11 Ehdúhjáa Jetsóó méénune dííbyeke múnáátsohíjcyámé ííténe ávyetá íhnáhó cayóábávatéhi. Áánemáhjáa pítyácójcatsímé muhdú dííbyeke imyéénuíñe.

12-meváké Jetsóó meménu ímamyémú ditye íjcyaki
(Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

12 Téijyjuhjáa Jetsóó cáméhbaúvú péébe Píívyéébema íhjyúvápéjcovéhi.

13 Ááné tsitsíivevúhjáa pihjyúcuube díbyema péhíjcyámeke. Áámedítýúhjáa újcuube 12-meváké pañétúejte ímamyémú íjcyame úwááboméré péhíjcyáimeye.

14-16 Aaméhjáa illuúme: Tsimóóhjáa íjcyáabeke téhdure Péédoródívú díbye méménuúbee, íñahbe Aderéee, Jacóóboo, Jóááá, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, tsijpi Jacóóbó Apéó hajchii, cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, tsijpi Jóóda Íjcarióóté bóónétúhjáa díbyedívú méénútsóiíbyee, éhdume.

Jetsóo mítyámeke úwaabóne
(Mt 4.23-25)

17 Aaméhjáa teene cáméhbáutu tsáame wajtsí ítyujkévétsihvu. Áíjyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóo uwáábó illéébúacunú tsáácunú pahúllevátú teene Jodéa íñújitu Jerotsaréetuu, Tírótuú, Tsidóotuu, íjcyane. Aaméhjáa tsivá chéméméhjike díbye íbóhíitsoki.

18 Áámedítýúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke díbye wáágóóné boone tsaimiyéjucó díyte ícyahíjcyáne.

19 Pamévárehjáa chéméméhjí ímíllehíjcyará díbyeke idyómajcóné tsaatéhjáa díbyeke idyómajcóneriyé bóhíhíjcyané íáptyúmánéllíihye.

Muhdú nééné míamúnaa ímí íjcyane
(Mt 5.1-12)

20 Aanéhjáa Jetsóo ímamyémuke ííténe néehíí:

–Maímijyu ihdy ámuha idáátsóméhjíúvú menéeme meíjcyanej. Muurá tehdu néémé wáabyuta Píívyéébe avyéju.

21 Maímijyu ámuha meíjcyane díbye ímíllédú ámuha meíjcyáíyóneri met-súurámeihíjcyáme. Muurá ámúhake píááboobe tehdu ámuha meíjcyaki. Maímijyu ámuha meíjcyane kímóhcó nénehjí ámúhake pátyehíjcyáme. Píívyéébe muurá ámúhake ímíjyúúvetsóhi.

22 Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeéjté ámuha meíjcyané déjúcotu oke cáhcújtsotúmé ámúhake tsarílleéhi. Aame tsá ámúhake llééboítýúne. Ámúhake átéréejtédí idíllóne nehníwu ihjyúvahíjcyaimyé ámúhadítýu. Árome ihdy maímijyu ámuha meíjcyanej.

23 Muuráhjáa téhdure éjyúúvú díityé íhdé múnáaúvú Píívyéébe íhjúu uubálle múnáadi ícúbáhrahíjcyáhi. Ahdu ámúhake díyte dáríívéróné pañe óví ámuha íllure méímíjyúúhíí. Muurá ámuha meícúbáhrámeíñe áhdó íñé ímíjyaú Píívyéébe ámúhake pícyóóhi.

24 Áánetu ihdy íhtsutúmé ehnéva múnáa téeneriyé tsúurámeihíjcyámeke máidáátsoju tene pájtyeíñe. Muurá téeneri díyte ímíjyúúvéróné níjkévaá díityéma.

25 Ehdu íñe ímíjyaú panévaturé ícyahíjcyámeke máidáátsoju tene pájtyeíñe. Muurá idátsó díityémá níjkévaíñe íñe ímíjyaú díyte ícyahíjcyaróne. Muurá ímíjyuuri íjcyárómema níjkévaíñe kímóóvevúréjucó.

26 Áhdure díyte ávyejúúllehíjcyámeke máidáátsoju tene pájtyeíñe. Ehdúu muurá díityé íhdé múnáaúvú iye Píívyéébe íhjúu uubálle múnáadi díllómeímyeke tsaate ávyéjútsohíjcyáhi.

Meke múnáájtSORómeke mewájyune Jetsóo úwaabóne
(Mt 5.38-48; 7.12)

27 Ahdícyane ámuha oke melléébúncunúmeke o nées ámuha mewájyu ámúhake múnáájsórómeke. Áhdure ámúhake tsárillérómeke múu píaabóhi.

28 Téhdure múu ámúhadítú ímityúné íhjuvávóromema tsaímíyé íhjuváhi. Téhdure ámúhake áábohíjcyáromé hallúvú múu táumeí píábó Píivyéébeke.

29 Áhdure tsaate ámúhake méénúhajchíí tsá múu píámeítúne. Téhdure ámúhá wajyámú díivane dítye ámúhadítú újcúhajchíí múu íhvejtsó tsíjya dítye itsájtiki.

30 Áhdure ámúhake tsíméné táumeímyeke múu ajcúhi. Áhdure tsaate ámuha éhné náníhajchíí tsá múu díllótúne.

31 Áhdure pamévamáyé ámuha ímí mejcyane meímílléhajchíí múu ícyánéjcutu ímiááméré íjcyáhi.

32 Muurá ámúhake wájyúmekéré ámuha mewájyúhajchíí tsá ímiá wájyú tene íjcyátúne. Muurá ímityúné míamúnaa íjcyarómé téhdure díityéké wájyúmemáyé wájyújcatsíhi.

33 Téhdure ámúhama ímiáámé íjcyámemáyé ámuha ímiáámé mejcyáhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúme íjcyarómé tehdu meenúhi.

34 Áhdure ámúhake tsíménevu ájcúmekéré tééné cápáyóóvére ámuha maájcúhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúme íjcyarómé tsaatéke tsíménevu ajcú dítye ípíámeíkíye. Ahdu tsá múu néétune.

35 Ámúhake múu néhníllérómeke iwájyúne panévaturé dítye píhtónéhjitu píabó dítye ámúhake píámeítúyórónáaaca. Ehdu ámuha mepíáábóhajchíí íhtsútuube Píivyéébej tsíímé ámuha mejcyame íné ímíjyaú méjcyááhi. Muurá Píivyéébe ímityúme íjcyáromeke ídáatsólléne píáábohíjcyáhi.

36 Ahdícyane óví ámuha pamévakeré meídaatsólléne mepíáábohíjcyá Méécááni Píivyéébe méénuhíjcyádu.

*Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhjuváváityuróne
(Mt 7.1-5)*

37 Tsá múu íhjuvátú tsijtye múhdurá néemedi Píivyéébe ámúhake íñéetu téhdure ímityúme ámuha mejcyane. Tsá múu tsíjtyedi ícúbáhratú Píivyéébe ámúhadi ícúbáhrátuki. Téhdure ámúhake ímityúné tsaate méénuróné múu íhvejtsó íná díityéké méénutúmére téhdure Píivyéébe ámúhake íná ímyéénútuki.

38 Múu píabó múhdurá nééromeke téhdure Píivyéébe ámúhake ípíááboki. Muurá ímiáámeke píááboobe. Aabe muurá ámuha muhdú tsíjtyeke mepíáábohíjcyádúre ámúhake píááboóhi.

39 Téhduréhjáa tsíiñe Jetsóó úwááboobe néehíí:

—¿Aca tsaapi hállúvátuube tsijpi téhdure néébeke tsajtyéiyá tsiéllu? ¿Aca tsá tsamtsíyé áákityéityuro wáhyéju díiváné pañévu?

40 Tsá muurá tsaapi mamye dííbyeke úwáábohíjcyáábé ehníñevu wáájacutúne. Muurá ihdyu páneeréi ínjíkévácooca botsí díbye wáájacudú wáájacúbe.

41 ¿Aca íveekí ámuha méijyáacuníhijcyá ámúhá nahbému hálluúnéne pañe wááhyéwuúne íjcyáneri ámúhá hálluúnéne pañe úménébáané íjcyane wáájacúmeítúme?

⁴² Muurá úménebéááné ámuhá hálluúúné pañe íjcyame tsá ámuhá nahbémuke ámuha menééítyuróne: “Cána muha ámuhakye mebóhdo eene wááhyene ámuhá hálluúúné pañe íjcyane.” ¡Ávyeta bañú múnaa ámuha meíjcyame pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuúha! Tujkénú méwaagóoméí eene úménebéááné ámuhá hálluúúné pañe íjcyane botsíí ímí ámuha maájtyumímé mebóhdo teene wááhyene ámuhá nahbému hálluúúné pañe íjcyane. Ehdu nééne tsá múu tsaate wahdíiváné ímityúwu méénúneri íjyáacunútú tsáijyu múu éhnííñevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

Muhdú meíjcyánetu méwaajácúmeí muhdíivamé meíjcyane
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Tsá muurá oove néévahíjcyané uméhé nééváítyuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néévahíjcyané uméhé tsá múijyú nééváítyuró oove íjcyane.

⁴⁴ Muurá íñéevatúré méwaajácú uméhééne kééméhéjji íjcyane. Tsá muurá múijyú tsúhjívahe nééváítyuró híígoó. Áhdure tsá múijyú wacyónejke nééváítyuró baáco.

⁴⁵ Ahdu íivane muurá ímiáámé ííbúwá pañe ímiá íjtsaméí íjcyanéjucu ditye íhjuváne. Áánetu ímityúmé íhjuvá ííbúwá pañe ímityúné íjtsaméí íjcyanéjucu. Muurá muhdú íibuúúné íjtsaméí íjcyadújucu ditye íhjuváne.

Mítyétsi ánúmeíñetu íjcyané uwááboju
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ ¿íveekí ámuha oke Ávyéjúúbedi médíllóhíjcyá ámuhakye o nééne ámuha melléébóne tehdu meíjcyámejjiivari?

⁴⁷ Cáhawáá ámuhakye o úúballe muhdú tahñéjté oke lléébome íjcyane.

⁴⁸ Muurá tsaapi ánúmeíbyé cóhpéj nétsihdyu ávyéta páñé itséhdíhvejjiiri íapíhájúné wáduhcúhi. Aaja tsá nújpabya wááóítyuró ávyéta cóhpé teja méénúmeíñéllíihye. Ehdu muurá tahñéjté oke lléébome íjcyáhi.

⁴⁹ Áánetu o nééne cáhcújtsotúmé íjcyá éhne múúne tsaapi ímiñeúvú íhjá apíhájúné wádúhcútujá díbyedívú nújpabya wááóné boone díbye ídátso íjcyadu.

7

Tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáájpikeye Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.5-13)

¹ Ehdúhjáa míamúnáama Jetsóó íhjuvátshdyu péé ímamyémuma Capenaóvu.

² Ácoomíyíhjáa romáánómú tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáajpi díbye wájyú néébe ávyeta chémeebe dsíjiveríjyucu.

³ Áánaacáhjáa dílbye íavyéjuube tsúúca waajácú Jetsóó técoomíyí íjcyane. Áánéllíihyéhjáa tsaatéké túkevjtsojtédítýú wáalloobe dílbye éllevu díbye íbóhítsó íúnú múnáájpiikye.

⁴ Ahdújucóhjáa ditye ípyééne néétene:

Ímiáábé dílbye tsodáhómú avyéjuube. Áábeke íhya íhdyu tehjújucu u píááboíñe.

⁵ Muurá ímí meke wájuube ijraéémú mejcyámeke. Muuráhjáa dibye nééjuri mépilhcyááveja méénúmeíhi.

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllii Jetsóó péé diityémá téhullévu. Aaméhjáa píihjúcóónáa tsiíne tsodáhómú avyéjuube wallóó tsíjtyekéréjuco íñahbévajtédítýú ditye íñéete dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, tsáhaváne ávyeta dífbye jávú u úújetéityú ídátsó dibye néénéllíihye.

⁷ Téénélliihyévané tsá dibye pañetu úúma íhjuúvatétúne. Áánélliihyévané ihdyu íchihdyuré ú neé dífbyé únú múnáajpi íbóhíiki.

⁸ Muurévá téhdure tsíjtye íavyéjujte dífbyeke nééne méénuhíjcyaaabe. Áhdurévá ítsodáhómuke dibye táuhbánéjuco ditye méénuhíjcyáne. Téhdurévá íúnú múnáajpi dibye néhdújuco méénuhíjcyáne.

⁹ Ehdúhjáa diibye tsodáhómú avyéjuube nééne ditye úúbálleneri Jetsóó ullévenúhi. Áánemáhjáa pámeekéré tétsihyi íjcyámeke ííténe neébe:

—Muurá tamúnaa ijraéémú íjcyárómedítýú tsá tsáápíuba ehdu oke cáhcújtsotú eene romáánómuube íjcyároobe cáhcújtsódu. Ehdúhjáa neebe Jetsóó.

¹⁰ Aanéhjáa diibye tsodáhómú avyéjuube wálloome téhullétú wájtsime ájtyumívá tsúuca diibye íúnú múnáajpi bóhíibeke.

Dsijivéébeke Jetsóó bóhíitsóne

¹¹ Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Naíivu péébema tsíjtye mítyame pééhií.

¹² Aaméhjáa técoomívú úújetémé ájtyumí tsáápille píibájyúllé hajchi apáabyéré íjcyaaabe dsijivéébeke cúúutémeke.

¹³ Áamedíhjáa Jetsóó ídáátsóvéne díílleke nééhií:

—Kímóóvedííne.

¹⁴ Ehdúhjáa íñééne teene ítémeho dibye ékééveténéllii teehe íhbumé íjócuuvéhi. Aabéhjáa néé tééhouvuke:

—Llíhi, dácuúve.

¹⁵ Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúuca íácúúvéne íhjuúvaabe diityéma. Aanéhjáa Jetsóó tsíjúke néé dílle ítsájtye dífbyeke íhjúavu.

¹⁶ Áánéríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame ítsájúréévéne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

—Ícyooa ihdyu Píívyéébe íhjuú uubáalle múnáajpi íhstútuube mééma íjcyáhi. Téhduréhjáa néémeé:

—Muurá íñe Píívyéébe píaabó íhñéjteke.

¹⁷ Ááné uubálléhjáa páneere Jodéa íñjúji múnáadi tsújaavéhi. Aanéhjáa téhdure tsííñe íñjújine múnáa waajácúhi.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóó éllevu wáloomútsi

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Ehdúhjáa dibye méénuhíjcyané tsojtsó múnáajpi Jóáake ímamyémú úúballéhi.

¹⁹ Áánélliihyéhjáa diityédítýú mítyétsikye wálloobe dityétsi ídílloté dífbyeke diibyéjuco éhneváa míamúnáake pájtyetétsóihye tsááiibye íjcyáhajchíí iwáájácuki, áánetu diibyéjuco íjcyátúhajchíí tsíjpiikyéi ítyéhmeki.

²⁰⁻²¹ Aamútsíhjáa Jetsóodívú úújeténáa bóhíitsohíjcyaaabe mítyámeke páhduvaré nééne chémeháñeri chéméméhíjke. Naavémúhjáa tsaaté pañe

Íjcyámeke waagóohíjcyaaábe. Áhduréhjáa hállúvátúméhjike ímípyetétsohíjcyaaábe. Áábekéhjáa neemútsi:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa múhtsikye wallóo diéllevu uke muhtsi medílo ¿ava diibyéjuco uu Pájtyetétsoobe éhneváa ííñujívú tsááiíbye? ¿Mityá tsáhái diibye u íjcyatúne?

²² Áánélliihyéhjáa Jetsóo néé diityétsikye:

—Wa meóómíñe méuubállé dííbyeke muhdú o úwááboobe méénuráityúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne. Páneere méúúbállecco hállúvátuméhjí hálluvájucóone, úllétuméhjí úlléjucóone, íjpi chájááveméhjí bóhííne, lléébótuméhjí tsúuca lléébone, dsíjívémé tsiíñe bóhííne. Áhdure méúúbállecco ídáatsóméhjike pajtyéteju tsúuca úwááboméíñe.

²³ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

²⁴ Ehdúhjáa Jetsóo néé Jóáa wállóomútsikye. Aamútsíhjáa óómíñe boone diibye Jóáadityu neébe:

—¿Acáa Jóáa ííneubará píívyétúné ííñújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méíjtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méíjtsúcunú éhne múúne úmehe kíjyébari vááúmeidyú páhduvaré dííbyé íjtsaméí nééneé?

²⁵ ¿A tsaimíyee úcámeíhíjcyaaábe? Muuráhjáa tehdu iújcámeicyá tsá íhdícyátsihyi díbye íjcyáityuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñe pañéiyo díibye. ¿Aané muubá ímiááné díibye?

²⁶ ¿Mityá Píívyéébe íhjuu uuballe múnáajpi díibye? Ímiááné diibyéjuco. Áronáaca tsíjtyé ehniíñevu díibye.

²⁷ Dííbyedítýú muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoo dííhde tsáápiikye díbye iúúballe míamúnáake dítye íimíbaávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

²⁸ Aane ímiááneturé tsá dííbyedu tsíjtye néétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjútédítýú ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméí díibye Jóáa ehniíñevu.

²⁹ Ehdúhjáa Jetsóo néénetu ávyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíídsí áhdótso múnáama tsíjtye múhdumé Jóáádivu tsójtsótsámeímýe waajácú ímiáábé Píívyéébe íjcyaaabe tehdujuco méénune.

³⁰ Áánetúhjáa parítséomuma taúhbájú uwáábojte Jóáádivu tsótsótsámeityúmé íllure ehdiíwállehíjcyá téhdure Píívyéébe diityémá méénúiyóne.

³¹ Áámekéhjáa Jetsóo néehíí:

—¿Aca muutédivú íñe ícyooca múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsiímedivuj.

³² Muurá múúne lláhájtíri íícume úhbácatsíhijcyádú ámuha páhduvaré médaríívémeíhijcyáhi. Muurá múúne íllu úhbácatsíhijcyáme: “Chíiyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíletú mewáhtsine téeneri. Áhdure máatyóba májtsí memájtsivárónáa tsá ámuha meímíletú mekímoovéne.” Ehdú múúne tsiíme úhbácatsíhijcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

³³ Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa tsá májchópityúne. Áhdurée tsá díbye bíinojpácýo ádohíjcyatúne. Áábedítýú ámuha ménehíjcyá mééííbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánéllii ehdu díbye nééneé.

34 Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpidívú o ípívýééveébe. Aabe panévare o májchoobe téhdure ó adó bíinojpácyo. Áánetu idyé ílluréjuco óhdityu ámuha menéhiycyáné oova majchópíwu adópíwu o neéneé. Áhdure ámuha óhdityu ménéhiycyá oova ávyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíidsí ahdótso múnaa ímityúmé íjcyamedívú o náhbévahíjcyáne.

35 Áronáa muurá Píívýéébeéjté íjcyamedítýú bóhówaavéné díbye diityémá méénuhíjcyáne. Ehdúhjáa Jetsóó néé paritséómuma taúhbjáú uwáábojtké.

Jetsóó paritséómúúbema májchone

36 Aanéhjáa tsaapi paritséómúejpi Tsimóó Jetsóoke míñutsó díbye ihjyávú díbyema imájchoki. Ahdújucóhjáa péébema dityétsí májchone.

37 Áánáacáhhjáa tsáápille técoomíyí ímityulle íjcyalle Jetsóó tééjari íjcyane iwáájácúne péé tééjavu imyéwu cúvááné pacúúcújpácyoma.

38 Aalléhhjáa díbyé lliíhénévú icyánoovéváne tááhií. Aanéhjáa imáátyori díbyéj tuháácýú ípípaichóné íhñíwacoríyé ipáácýuné boone téjtuhácýú ichóhchóne teene pacúúcújpácyoriyéjuco dille múríjchóne.

39 Ehdúhjáa dille Jetsóoke méénune díbye eené díbyeke ihjyávú tsájtýeebe ííténe illu íjtsámeíhi: “Muurá ímíááné Píívýéébé ihjýú uubáalle múnáajpi áánu íjcyaca waajácúiyá aalle muhdíívallé íjcyalle díbyeke ehdu méénune. Muurá ávyeta múhdurá díille.”

40 Ehdúhjáa díbye íjtsámeíñé iwáájácúne Jetsóó néé díbyeke:

–Tsimó uke ó neé tsane.

Áánéllíihyéhjáa neébe:

–Bo ihdyu oke díne, Ávyéjuúbej.

41 Áánéllíihyéhjáa neébe:

–Tsaatétsihjyáa dsíidsi táúmeí tsáápipkye. Áámútsídityúhjáa tsaapi ujcú 500-jíva. Áánetúhjáa tsijpi ujcú 50-jíváre.

42 Aanéhjáa íáhdóiyóné dityétsí píívýetétúnéllíi ílluréjuco díbye íhvejtsóné teene diityétsídi ídáátsóvnema. ¿Aane caabyé diityétsídityú éhñííñevu díbyeke wájjyune ú íjtsúcunúhi?

43 Áánéllíihyéhjáa neebe Tsimóo:

–Íhya díbye eenéhjáa éhñííñevu dsíidsíke táúmeiibej.

Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néehí:

–Tehdújuco.

44 Ehdúhjáa neébere dílleke ííténe néé Tsimóoke:

–Éje, muurá íñe uke o ááhhívéváróóbema tsá nújpacýóubaré u pícyootú tájtyúhaacyu o níjtyámeíki. Áánáa muurá íñe áámye oke tájtyúhaacyu imáátyori ípípaichóné paacyú íhñíwacorí.

45 Áhdure keená oke u dúúrúváné u chóhchone. Áánáa muurá áámye oke idyúúrúváné chóhchohíjcyá tájtyúhaacyu.

46 Áhdure tsá oke táhñíwau dúúrúbájpácýóúbari u múríjchótúne. Aánáa muurá oke múríjcholle pacúúcújpácyori tájtyúhaacyu.

47 Aane uke o néé mítyane díllé ímityú íjcyaroné díllé hallúrí íjcyájúcootúné mítyane oke iwájjyune dille úújétsónéllíihye. Muurá wahdíívné ímityú tsaaté hallúrí íjcyane diityédí meidáátsóvéne meíhvéjtsóneri tsá mítyane dítye

ímíjyúúvéityuróne. Áánetu ávyetá ihsútú nééné ímityú diityé hallúrí íjcyaróné diityédí meídáátsóvéne meihvéjtsóneri muurá mítyane ímíjyuuvéme. Aame meke wajyú mítyane.

⁴⁸ Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe díílleke:

—Ímityúné u méénuhíjcyanéhjí tsáhájucó díhyallúrí íjcyájúcootúne.

⁴⁹ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi tétsihyi tsijtye diibye Tsimóó miñútsó múnaa íjcyame nééhií:

—¿Aca muubá aabye íjcyaaabe piivyeté míamúnáadítýú ímityuháñé iwáágoóne?

⁵⁰ Árónaacáhjáa tsiíñe neebe díílleke:

—Oke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca u pájtyetéllé hallúrí tsáhájucó ñná íjcyatúne. Ahdícyane wa dípye tsaímíyájucó.

8

Jetsóoke piáábóné walléemu

¹ Ehdúhjáa imyéénúné boonétú idyé pehíjcyaaabe Jetsóó ímamyémuma tsícyoomíjiri patsíhjívárí íjcyájáhi múnaake iúwáábo muhdú Píivyéébé avyéjú íjcyane.

² Áábekéhjáa téhdure tsaate walléemú nahbénú panévari chémehíjcyámeke díbye bóhítsóme. Áámemáhjáa Maaría Madaréná dííllé pañétúu 7-meváké naavémuke díbye wáágoóle.

³ Téhduréhjáa diityé pañe Heróódé piááboobe Chóótsá taaba Jóáánaa, Tsot-sáánaa, íjcyamúpi. Téhduréhjáa íjcyámé tsíjtyehji panévatú majchó díívanetu dííbyeke piáábohíjcyáme.

Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju

(Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

⁴ Áhduréhjáa mítyane míamúnáa tétsihyi íjcyácoomíjitu Jetsóodívú píhcyáávéméke tsaapi bájtsónetu úwááboobe illu úúballéhi:

⁵ —Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígoúúhá bájtsóobe íllure wávarajcóhi. Aanéhjáa díbye wávarajcónetu tsáuhji dojco juuváj piñévu. Áuhjíhjáa míamúnáa tádíríhcoíñuhíjcyáuhjí coomímú méhdójéhi.

⁶ Áané tsiúhjíhjáa néwayúúné raahóvú dójcoúhjí ííñeróné chemé tétsii píipátúnéllíihye.

⁷ Áané tsiúhjíhjáa tsuhji íjcyátsihvu dójcoúhjí hallúvú tene wááméneneri ííñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojco imíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píívyene neevá mítyane. Ehdúhjáa iúúballétsihdyu kéévánécoba neebe diityéke: —Aane ihdyu óví llééboome icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó úwáábó tühútsóhíjcyáne

(Mt 13.10-17; Mc 4.10-12)

⁹ Aanéhjáa ímamyémú dílló dííbyeke muhdú nééiyóné ehdu díbye úúballéne.

¹⁰ Áanéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu ó úúballéhíjcyá Píivyéébe ámúhake iwáájácútso muhdú íavyéjú íjcyanévu. Aane oke cáhcújtsótúmedívú tsá bóhówáávetúne. Muurá o

úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá teene lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmitúmeúvúdu.

Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne

(Mt 13.18-23; Mc 4.13-20)

¹¹⁻¹² Aane illu nééiyóné ehdu ó úwáábohíjcyáhi: Muurá trígóuhádú nééne Píivyéébé uwááboju tsaate ímí lléébone diityé íbuúúné pañévu úcáávéiyóné Naavéné ditye ipájtyetétu diityédívú mütátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj pñénuvhjáa dójcoúhjí coomímú méhdone.

¹³ Áánetu tsijtye teene uwááboju illéébone ímí íjtsúcunújúcoorómé páhduvaré nééne mávaríjchojúúné iáábucújúcóótúne illuréjuco téenetu íhveténé ímí icyáhcuíjtsótúnéllíihye. Aane nééiyóné eene néwayúúnéj pñénuvhjáa dójcoúhjí.

¹⁴ Áánetu tsijtye uwáábó lléébójúcoorómé muhdú íjcyáneríyé itsúúrámehíjcyánéllíi teene ábájívehíjcyáhi. Aame mítyane iéhnéváyíoneríyé íjcyame tsá úraavyéjúcootú téené uwááboju illéébójúcooróne. Aane nééiyóné eene tshuji íjcyátsihvúhjáa dójcoúhjí.

¹⁵ Áánetu íjcyámé tsijtye teene uwáábó illéébone ímí tehdujúco íííbuuri íjtsúcunúne tsaímíyé úraavyéme. Aane nééiyóné eene ímíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhjí.

Peetétú íjcyáné uwááboju

(Mc 4.21-25)

¹⁶ Átsihyúhjáa tsiíne neebe diityéke:

–Tsá muurá peete mepééetsóné tsíménevu maávohjáácóityuróne. Tsá cuwáihcyú lliíhévú mepícyóóityuróne. Muurá ihdyu cáamevu mepícyóó tene íajhúacunú já pañe téenej téeveri meijcyaki.

¹⁷ Ahdu muurá Píivyéébé uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meijcyane. Muurá páneere téévéneúvú méénúmeihíjcyaróné tsá wáájácuratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúméíihi.

¹⁸ Ahdícyane ímíñeúvú méíjtsoco íñe ímíá uwááboju ámuha tsúúca mewáájacúne. Muurá teene ímíllémedívú éhnííñevu bóhówajtsóiiibe ditye ímíñeúvú iwáájacuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá díbye bóhówajtsóityúne. Muurá áyánévu ditye wáájácuróné illure dojtúcúiiibe diityédítyu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne

(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)

¹⁹ Téijyúhjáa dííbyé nahbémuma tsíju wajtsí tétsihvu. Aaméhjáa tsá píivyetétú dííbyedívú iúújeténé mítyane míamúnaa íjcyánéllíihye.

²⁰ Aanéhjáa tsaate dííbyeke nééhií:

–Éhtsihiyí áachi díítsíjuma díñahbémú íjcyame ímíllé uke íajtyumíne.

²¹ Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

–Muurá téhdure íñe Píivyéébé uwááboju illéébone ímí tehdujúco úraavyémé waharómú, táñahbémú, táñaaallému.

Kííyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne

(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)

²² Tsáijyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

–Métsu mepájtye éhnéjcuéúvu.

Ahdújucóhjáa ditye mĩneri péeneé.

²³ Aaméhjáa péhíjcyánaa cúwaabe. Áanáacáhjáa kíjyēbari mítyane nújpacyo nóhjne úcaavé diityé mĩné pañévu ápiíchówu diityéke pámaúcuíñédu.

²⁴ Áánélliihyéhjáa díbyeke iákyéjtsóne néemeé:

—¡Ávyéjuúbej, Ávyéjuúbej! Éje, tsúuca mémájcanuúhi. Áánélliihyéhjáa iácúúvéne teene kíjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhvetéki.

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

²⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsáhái eene ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsótúne?

Ehdúhjáa díbye néeneri iúllévenúne néemeé:

—¿Muubáami áanu íjcyáábeke kíjyébama nohji lleéboj?

Tsáapí pañe naavémú íjcyane

(Mt 8.23-34; Mc 5.1-20)

²⁶ Aaméhjáa Gariréa iñújitu péeme úujeté Gadáára iñújivu.

²⁷ Átsihvúhjáa Jetsóo íjchívyénáa tsaapi dííbye éllevu tsáa técoomí múnáajpi naavémú ípañe íjcyáabe. Díibyhjáa íeveebe wájamúúvátuube ícyahíjcyá níjkyenéj piñéne.

²⁸ Aabéhjáa Jetsóo lliñévu imímóúúvéne díbyeke néé kéévánécoba:

—Jétso Jetsóoj, ¿aca iná ú imíllé óhdityu íhtsútuube Píívyéébé Hajchi u íjcyáabe? Uke o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

²⁹ Ehdúhjáa naavéné néé míamúnáajpi pañétú Jetsóoke díbyéhjáa díbyeke ‘díjchivye áadí pañétú’ néénélliihye. Ávyetáhjáa tsáijyu meivatétsohíjcyaaabe naavéné díbyeke. Áábekéhjáa tsaate íhyójtscuma íjtyúhaacyu úwáñehíñteri chíjchuróné távárícyohíjcyáabe. Áábekéhjáa díibye naavéné úúpíyíñtuube pehíjcyá inéubará píívyétúné iñújiri.

³⁰ Aanéhjáa Jetsóo néé naavéneke:

—¿Aca muubá dimyéme?

Áánélliihyéhjáa neebe:

—Tamyémé Pívááneejpi.

Ehdúhjáa neebe mítyame dííbyé pañe íjcyanélliihye.

³¹ Aaméhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke díbye iwáágóotu ditye ícúbáhrámeíyóhullévu.

³²⁻³³ Áijyúhjáa tétshiyi jéemú meenímú majchóri. Áánélliihyéhjáa naavémú néé Jetsóo iwáallo diityéke diityé pañévuréjuco. Ahdújucóhjáa díbye wáloome díibye míamúnáajpi pañétú íjchívyéne újcámeíñé méénímú pañévuréjuco. Áánerihjáa úúpíyivyémé téwajútú únéu pañévu cáhpíyubámé májcanuúhi.

³⁴ Áánerihjáa diityé tehmejté iíllityéne wáame úúballeté técoomí múnáake. Áhduréhjáa técoomítyú kémuéllé íjcyájáhji múnáake úúballéme.

³⁵ Áánélliihyéhjáa míamúnaa téhullévu péécunú íajtyúmi muhdú tene pájtyene. Aaméhjáa úújetémé ájtyumí dííbyeke eené naavémú dííbyé pañétú íjchívyéébeke iwajyamúnemájucó íjcyaaabe tsáimiyéjuco Jetsóo lliñe ácuúcunúúbeke. Áánerihjáa íllityéme.

³⁶ Áámekéhjáa tsaate tétshiyi íjcyame úúballépejtsó muhdú tene pájtyene.

37 Áanerihjyáa iíllityéne néeme Jetsóoke dibye ipyéé tétsihdyu diityé iinújitu. Ahdújucóhjáa dibye ímamyémuma óómiñe biwánejcúvure.

38 Áábekéhjáa diibye eenée díbyé pañétú naavémú íjchívyebe neé díbyema ipyéeki.

39 Áronáacáhjáa neebe díbyeke:

—Tsáhaá, dihjyávuré péene duubállé páneere muhdú Píivyéébe uke bóhiitsóne.

Ahdújucóhjáa péébe úúballéné ihcyóómi múnáake páneere muhdú Jetsóo díbyeke bóhiitsóne.

Tsaatépíke Jetsóo bóhiitsóne
(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)

40 Aanéhjáa Jetsóo tsíñejcúeuri ímamyémuma iúlléjétsihdyu wájtshíbeke tsaímíyé míamúnaa waatsúcúpejtsó díbyeke témehjycadúme.

41 Áanáacáhjáa 'Jáiro' némeíbyé tsáá tétsihvu pihcyáávújá avyējuube íjcyaaábe. Aabéhjáa imímóúúvéne neé Jetsóoke dibye ipyéé díbye jávú apáálléré ídsi 12 pijcyábá íjcyalle dsijíveríjyucu íjcyánéllíhýe.

42 Aanéhjáa téhullévú péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta ráautúne.

43 Áámécóbá pañéhjáa tsáápille péé 12 pijcyábájyucu íchémé tujpácýo íhvetépítýúneri ícúbáhrámeihjycalle. Aalléhjáa ihñénéhjí pírujtsójucóó bañúháñe taabójteke íáhdohjycáni.

44 Aalléhjáa idyéju éhñejcutu Jetsóodívú ipíhívéne díbyé wajyámú dómajcóhi. Ááné tujkéverihjyáa tsúúca íchémé díllleke íhvetéhi.

45 Aanéhjáa Jetsóo iwáájácúne néehíi:

—¿Múha ámuha oke médómajcóhi?

Áronáacáhjáa néeme díbyeke idyómájcotúne. Aanéhjáa Péedorómá tsijtye íñahbété neé díbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú wahdyuré míamúnaa néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

46 Áanéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ó waajácú tsaate bóhiine íllure oke idyómájcóneri.

47 Aanéhjáa Jetsóo wáájacújucóónéllí íllityécunúlléré díbyé lliiñévú mímóúúvetéllé pámeere lléébónáa úúballé muhdú néénéllí díbyé wajyámú idyómajcóne tsúúca íbóhiine.

48 Áanéllihyéhjáa neebe díllleke:

—Árone Wa ímí Píivyéébeke u cáhcujtsódújyucu íjcyalle íñe tsúúca u bóhiine. Ahdícyane wa dipye tsaímíyējucoj.

49 Ehdúhjáa dibye díllleke néénáa tsaate diibye pihcyáávújá avyējuube Jáiro jatú tsáame díbyeke neeváhi:

—Tsúúca dáájyüwa dsijívéhi. Aane íñéllihyécó bañú ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

50 Aanéhjáa Jetsóo ílléébóne neé Jáíroke:

—Kímóóvedíñe. Cáhawáa ihdyu Píivyéébeke cahcújtsó dáájyüwa úúma íbóhiiki.

51 Aanéhjáa tsúúca díbye jávú ditye úújeténáa Jetsóo tsá ímíllétú mítyame úcaavéné díbyema téjé pañévu. Apáamyérehjáa Péedoroo, Jóáaá, Jacóóboo, diityétsí díllléwúúvúj caanímuútsii, éhdume úcaavéné ímíllébe.

⁵² Áánaacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame tahíjcyá díílleúvuke. Áámekéhjáa neébe:

—Métahdí dsíjívéllekéjiiivari. Muurá ihdyu íllure cúwalle.

⁵³ Ehdúhjáa Jetsóó néeneri uuhívatémé dífbyedi tsúúca ímiáané dille dsíjívénéllíihye.

⁵⁴ Áronáacáhjáa díílleúvú hójtsitu iékéévéne kéévánécoba neébe:

—Wáhaj, dájkyeé.

⁵⁵ Ahdújucóhjáa íbóhííne dille ácuuvéne. Átsihdyúhjáa neebe ditye imájchótso díílleke.

⁵⁶ Ááneríhjáa díityétsí cáánímutsi mítyane úllévenúmútsikyee neebe dityétsí muuca íúúbállétu teéne.

9

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wáalloóne

(Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

¹ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó pihjyúú ímamyémú 12-meva íjcyámeke. Áámé pañéhúhjáa pícyoobe itsíjpa dífbye mémeri tsaaté pañétú páhduvaré néeme naavémuke ditye iwáágóohíjcyaki, chéméméhjike ditye íbóhíitsohíjcyaki.

² Áánemáhjáa wallójúcoobe muhdú Píívyéébé avyéjú íjcyane úwáábotémé téhdure chéméméhjike íbóhíitsohíjcyaki.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Métsajtyédí ámúhá cuujúii, ámúhá cahpáyyuu, ámúhá májchoo, ámúhá dsíídsii, éhdune. Tsájaare ámúhá hallúéjamáyé mépeéco.

⁴ Aame tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tétsihyi ámuha meíjcyané ha-jchóta.

⁵ Aane tsátsíi múnaa ámúhadi íícúvétúhájhíi díityédí íícúvetúmé ámúháj tuhááni íjcyáne ííñú mépíchóújcámeícyó 'tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámúhake muha meúwáábóiyóné ámuha meéhdíivállehíjcyáne' nééiyóné. Ááne íllurējuco mépeeco tétsihdyu.

⁶ Ehdúhjáa úwááboobe ímamyémuke. Ahdújucóhjáa ipyééne ditye ímiáájú úwaabóné patsíhíivá múnáake. Aaméhjáa bóhíitsohíjcyá chéméméhjike.

Tsojtsó múnájpi Jóáa dsíjívéne

(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

⁷ Ehdúhjáa Jetsóó méénuhíjcyané ávyéjuube Heróódé iwáájácúne páhduvaré íjtsámeí dífbyedítýú 'tsojtsó múnájpi Jóáa tsíiíne bóhííbe' tsaate nehíjcyanéllíihye.

⁸ Áánetúhjáa tsijtye nehíjcyá éjyuuúvúu íjcyame Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa dsíjívémedítýú tsaapi bóhííbe díbye íjcyane. Tsaatéhjáa íjtsúcunú Ería díbye íjcyane.

⁹ Áánetúhjáa Heróódé néehíi:

—Ááneráhjáa Jóáádivu ó táuhbá ditye íhñíwau ikípíyúúcuki. Aanéjii ¿muubáami tsáma dífbye eene ehdu méénuhíjcyaaábej?

Ehdúhjáa íñéene Heróódé imíllé Jetsóoke íájtyúmíiyóné.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne

(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Ja 6.1-14)

¹⁰ Aanéhjáa ímamyémú Jetsóodívú iwájtsíne úúballé páneere muhdú téhulle imyéenuhíjcyanehji. Átsihdyúhjáa Jetsóó péé diityémá múha íjcyátútsihvu Betsáidáj piihívu.

¹¹ Aanéhjáa kiávú ditye péene iwáájácúne tsijtye úraavyé diityéke. Áámekéhjáa úwááboobe Píivyéébé avyéjutu. Áámedityúhjáa bóhíitsoobe chéméméhjike.

¹² Aanéhjáa tsúúca meíjyunúnellii ímamyémú néé díbyeke:

—Ílluréjuco wallo íjtyéke íchíj piihíri íjcyájáhji múnáadityú tsíeménéuba ditye inéhcone ímájchóne iwáyéééveki. Muurá íñe íñéubará íjcyátútsihyi meé.

¹³ Áronáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Áánélliihyéhjáa néeme díbyeke:

—Áronáa méhdi 5-hovaré páahóónema mítyétsiye amóóbemútsi. Íhya ihdyu tsiíñe kémúúneúvú maáhdoca úújetéiyóné pámehdívure.

¹⁴ Ehdúhjáa ditye néerónáa neébe:

—Méne ditye páhadsíj íáhcúba 50-mevátsa. Áijyúhjáa diitye 5,000-meváubáhjáa wajpíímúré íjcyaróme.

¹⁵ Áámekéhjáa ditye néhdújuco ditye áhcubáné páhadsíj.

¹⁶ Áánaacáhjáa Jetsóó teene páahóónema amóóbemútsikyé iékéévéne téhdujtsó Píivyéébeke cáámevu icyarúúvénema. Átsihdyúhjáa idyóhdáhnunévú ájcuube ímamyémuke ditye iwájtu pámeekére.

¹⁷ Aanéhjáa pámeere ímájchónetu oovéhi. Áánetúhjáa cóeváné ujcúmé 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhepe.

Péédoro néé mépájtyetéébé Jetsóó íjcyane

(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)

¹⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó ímamyémudityú tsátsihvu ipyéene Píivyéébema ihjyúváhi. Áijyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnáa óhdityu nehíjcyáhi?

¹⁹ Áánélliihyéhjáa néeme díbyeke:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éjyuúvú íjcyame Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáaúvudityú Eriá tsiíñe bóhíibe u íjcyane.

²⁰ Átsihdyúhjáa diityékeréjuco dibye nééneé:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

Áánélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Muurá, uu, Crijóto Píivyéébe uke wáloobe míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

Ídsíjiveíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 16.21-28; Mc 8.31-9.1)

²¹ Ehdúhjáa Péédoro néénetu bóíjcyuube ditye muuca íúúballétuki.

²² Átsihdyúhjáa ídsíjiveíñe úúballébe nééhií:

—Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe muurá ó ícúbáhráméi mítyane. Muurá túkevjtsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame oke ehdíválléhi. Aame muurá oke dsíjivétsóroobe 3 coojívatu tsiíñe ó bóhíhi.

²³ Ehdúhjáa ímamyémuke inééné boonétú neebe pámeekére:

—Ahdícyane tsaate oke iúraavyéné imillémé óví iimillédú ícyahíjcyánetu íhveténe oke úraavyé wájýúmeityúmé tééné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné pañe.

²⁴ Muurá íññjiri iimillédú íjcyáneríyé tsúúrámeímyé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene íhvéjtsóne oke iúráávyéíñeríyéjucó tsúúrámeímyé pájtyetééhi.

²⁵ ¿Aca íñnetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóónéa mítyane meéhneváne?

²⁶ Muurá oke iúraavyéné núcojpillémeke téhdure ó núcojpilléé Míamúnáájpidívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwaáboju tsjtyeke iúwáábóiyóné núcojpillémeke téhdure ó núcojpilléé Llihíyó avyējuri níjkyéji múnáama tahñéjte éllevu o tsáácoóca.

²⁷ Muurá imiááné ámúhadítýú tsáhái tsaate dsíjívéityú Píívyéébé avyējú bóhówaavéné ájtyúmitúme.

Jetsóó tsíhdyúreevéne

(Mt 17.1-8; Mc 9.2-8)

²⁸ Átsihdyúhjáa 8 coojívatu Jetsóó péé caméhbauvú Píívyéébema íhhyúvaki. Aabéhjáa nahbévá Pééodoroo, Jacóóboo, Jóááa, éhdúmedívu.

²⁹ Aabéhjáa Píívyéébema íhhyúvánáa dííbye húmí tsíhdyúreevéhi. Áhduréhjáa íwajyámú tsítsiinújá ajchúcunúhi.

³⁰ Áánaacáhjáa Moitséemútsí Eriama bóhówaáavemútsí íhhyúvá dííbyema.

³¹ Aamútsíhjáa téhdure cádiúcunúmútsí íhhyúvá dííbyema muhdú Jerot-saréevu ícúbáhrámeíñe díbye dsíjívéíñeri.

³² Aanéhjáa Pééodoro íñahbéjtétsima íhstútúnetu cuwáháñema íjcyame ájtyumíhi.

³³ Aanéhjáa tsúúca Jetsóodítýú kiávú diityétsí Moitséemútsí Eriama péííúné Boone Pééodoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchijj. Ahdícyane métsu meméénu 3-wava nújuwáané dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

Ehdúhjáa Pééodoro íñéene tsá wáájácutú íveeki ehdu íñééneé.

³⁴ Áánaacáhjáa ojto diityédívú nítyéné pañe íjcyáneri íllityéme.

³⁵ Aaméhjáa tééné pañe íjcyánáa Píívyéébe nééhií:

—Áánu muurá Hájhíwu mítyane o wájyuúbe. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

³⁶ Ehdúhjáa Píívyéébe íhhyúvánáa íitécunúmé Jetsóó íiyéjucó íjcyáábeke. Aaméhjáa tsá muucá úúbáalletú teéne.

Tsáápíwúú pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne

(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)

³⁷ Áané boonéhjáa tsíjcyooji téhbaútú ditye óómíñáa téhbaú déjúcotu mítyane míamúnáa Jetsóoke téhmehíjcyámé dííbyeke waatsúcupejtsóhi.

³⁸ Áámédítýúhjáa tsaapi néé kéévánécoba dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyucó áánu hájhíwu apáábyéré íjcyáábeke duhjévaj.

³⁹ Muhdú íhya naavéné dííbyé pañe íjcyaaabe dííbyedi ícúbáhráhíjcyáhi. Ídáátsówu tsáijyu díbye wákyééhcoobe íhhyúcunúcooca íhhyútu uráhtsaba íchívyehíjcyáhi.

40 Áánéllii díímamyémuke ó neerá ditye óóma dííbyé pañétú iwáágóo dííbyeke. Árónáa tsá ditye píívyetétú iwáágoóne.

41 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diitye ímamyémuke:

—Juhúú, muuteráhana ihdyu ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ãmúhachótá ámúhá muhdúrá o áábúcuñe ámúhake o úwááboóhi? Ehdúhjáa diityéké íñéérone neebe dííbyeke:

—Áyu cána íllevu tsiva dááchikyej.

42 Ahdújucóhjáa dííbye élleву díbye tsájtyéébeke tsiíñe naavéné wákyéehcóne. Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé díbye íjchívye dííbyé pañétu. Ahdújucóhjáa díbye íjchívyéné boone tsúuca ímíjpyetéébé cááníma péé pevetsihjíduréjuco.

43 Áíjyúhjáa pámeere tétsilhi íjcyame ullévenú Píívyéébé íhtsútú íájtyúmíneri.

*Ídsííveíñé tsiíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)*

44 Áánáacáhjáa Jetsóó tsiíñe néé ímamyémuke:

—Ímíñeúvú melleebúcuñucó ámúhake o nééneé. Muurá Míamúnáájpidívú o ípívyéévébedívú tsaapi óhdivu ékéévétsóo ímítyúmeke.

45 Ehdúhjáa díbye néene ímamyémú tsá wáájacutú íiná nééiyóné ehdu díbye nééneé. Tsáháhjáa tene ímíllémeítýú ditye wáájacúiyóne. Aaméhjáa nuhnévehíjcyá teene dííbyeke idíllóiyóne.

*Jetsóoke ímamyémú dílló caabyé íhtsútuube diityédítýú íjcyáiyóne
(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)*

46 Téjyúhjáa táhjácatsímýe caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri.

47-48 Aanéhjáa iwáájacúne Jetsóó tsiíménéwúuke íjucúne diityéké néehíi:

—Muurá íjtye tsiíméwúumú idátsó néemeke íicuvémé ookéjuco íicuvéne. Téhdure okée wállóobekéjuco ditye íicuvéne. Ahdícyane caabyé ámúhadítýú idáátsóobeúvú néébe muurá íhtsútuúbe. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

*Meke tútávájtsotúme meke píaabóne
(Mc 9.38-41)*

49 Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha máájtyumí tsaapi dímyémeri naavémuke wáágóohíjcyané tsaaté pañétu. Áábeke muha menéé díbye tehdu ímyéénújucóótu íveekí tsíjpiye íjcyaaabe tehdu méénúnéllíihye.

50 Árónáacáhjáa Jetsóó néehíi:

—¿íveekí ámuha mébóijcyúhi? Muurá meke píaabómé tsá meke tútávájtsotúne.

Jacóóboomútsikye Jóáama Jetsóó úwaabóne

51 Aanéhjáa tsúuca níjkyejívú díbye pééíñe éévé pííhíjucóónáa peebe ímamyémuma Jerotsarévu.

52 Áíjyúhjáa tsaatéké wállóobe íumíwari ditye íñéhcó tsátsii ditye cúwatéitsíi. Ahdújucóhjáa péeme Tsamááriá íiñújiri íjcyané jaaháñé néhcoróne.

53 Árónáacáhjáa tétsii múnáa tsá ímíllétú ditye tétsii cúwane Jerotsarévu ditye péénéllíihye.

54 Áánélliihyéhjáa Jacóóboomútsí Jóáama Jetsóoke néehíi:

—Ávyéjuúbej, éhnehjáa Píívyéébé ihjýú uubáalle múnáajpi Eriáúvú cúújuwa táúmeidyú metsu metáúmeí Píívyéébeke dibye cúújuwa diityé hallúvú íjcaáyo cáámetu ditye íáívyeki.

⁵⁵ Áánélliihyéhjáa diityétsidívú ííténe neébe:

—¿Aca íveekí eene ámuhtsi múhdurá méíjtsámeíhi?

⁵⁶ Tsáháa Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe o tsáátu míamúnáake o tútávájsoki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétsoki. Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu pééme tsícyoomíwuúvu.

Jetsóoke úuraavyéne ímílleróme

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Aaméhjáa péhíjcyánáa tsaapi juuvávyú Jetsóoke neéhií:

—Ávyéjuubej, ó imíllé úumaye o péhíjcyáné kiávú u péhullévújuco.

⁵⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá iyámé íjcyarómé óówamu íhyéjúnema téhejújí pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté ijcyá icyúwáítsíhjíma. Áánetu íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

⁵⁹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe tsáápiíkye:

—Muúbej, óókéréjuco duráávyé.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, óvii ihdyu mújyú llihyó óhdivu dsíjivé botsíi uukéréjuco o úráávyeki.

⁶⁰ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájíjtó wáájácutúmé cúújcatsí ıdsíjívécoóca. Áánetu ú úwááboó Píívyéébé avyéjuto íjcyáné uwáábojuréjuco.

⁶¹ Áánetúhjáa idyé tsijpi néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, téhdure ó imíllé uukéréjuco o úraavyéne. Áánéllii tujkénú tahájkímuke ó pítyájcóteéhi.

⁶² Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá múúne caajáhíhcyú túkévéjtsóobe tsá kiá ítetú caajáhó tsatújkeve pééiyóné ityútávájsóiyónélliihye. Ehdu neéne tsúúca Píívyéébé avyéjúeje íjcyarómé tsíñéhjíríyé íjcyame tsá dííbyé avyéjúeje íjcyatúne. Ehdúhjáa diityéké Jetsóó úwaabóhi.

10

70-meváké uwáábovu Jetsóó wáalloóne

¹ Ááné boonétúhjáa 70-meváké íjccúmeke wáalloobe mítyétsícyutsáké pacóómivávú dííbyé ihde ditye úwáábo míamúnáake.

² Áámekéhjáa neébe:

—Ímiáánéjuco ávyetá mityámé míamúnaa Píívyéébé avyéjúeje ditye íjcyáiyóné uwáábovu úwáábómeíiyóme. Árónáa tééné wákimyéi múnáa uwáábojte áyáhreé. Áánéllii ihdyu múu táúmeí páné aabájaabéré íjcyaaabe Píívyéébeke dibye mítyámeke uwáábojtéké ipícyo ditye úwáábo míamúnáake dííbyé avyéjúeje ditye íjcyáíñé uwááboju.

³ Áhdícyane íñe ámúhake ó wallóó oohímeye éllevu obééjáuúumuke mewállóóiyódu múhdú ámúhake dáríwéímeye éllevu.

4 Aame tsá ámuha metsájtjeítýú ámúhá cahpámyuu, ámuha dsíídsii, ámúhá túhápaajínee, éhdune. Áhdure tsá ámuha juuvávú tsaatémá tsíñéhjiri meíhjuváiýúne. Tsapéhduré meúlleco.

5 Aame ámuha tsájaavu meúújetécocoo múu tééja múnáake néehíí: “A ámuha méjycyaraj. Óví Píívyéébe ámúhake píaabó ímí ámuha méjycyaki.”

6 Aane tééja múnaa ámúhake ímí wáatsúcúpéjtsóhachíí Píívyéébe ímí píááboo diityéke. Áanetu ditye ámúhake cátúhtsópéjtsóhachíí múu íhvejtsó diityéke íná néétumére.

7 Áanetu ámúhake ímí wáatsúcúpéjtsómé jari múu ijcyáhi. Tsá múu tsíjyatuu, tsíjyatuu, péétúne. Aane óví diityéke ámuha mepiáábóne áhdó diityéke ámúhake ájcuéne tájpi ámuha méjycyáhi. Muurá wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.

8 Aane ámuha tsácoomívú meúújetécóomi múnaa ímí ámúhake iwáatsúcúne májchotsóné mémájchoco panévaré ámúhake ditye ájcuéne.

9 Aame mébóhíitsoco técoomí múnáadityú chéméméhjike. Áhdure meúúbálleco tsúuca Píívyéébe avyéjéjte ditye íjcyáiyóne.

10 Áanetu tsácoomí múnaa ámúhake wáatsúcútúhachíí múu ulléjijtónéj pínénú íjcyáne néehíí: “Íñe ámúhá cóomi íññú múúháj tuhááñeri íjcyane ámúhadívú muha mépíchóújcamei ámúhá hallúri ímityúne íjcyáne uubálle.

11 Aame ihdyu óví muhdú ámuha méjycyáhi. Muurá Píívyéébe avyéjéjte ámuha méjycyájúcóoiyáhi.” Ehdú méneco diityéke.

12 Aane ámúhake o néé ehdu ámúhake dáriívémeke muurá Píívyéébe ávyétá íhnáhó ícúbáhraá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáne ímíbájhócooca Tsodóoma múnáadi ícúbáhráíñe ehnííñevu.

Lléébóptýúne míamúnaa

(Mt 11.20-24)

13 íMáidáátsoju tsáma tene pájtyeíñe Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáake! Muurá íñe méénuráityúronéhjí o méénuhíjcyánée Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyu o méénuca tsúuca ímityú íhvéjtsóne ímiánejcúvuréjuco ditye íbúwáávéiyóne. Áánemáa muurá íatérééjahjívú íjycámeíñe ballíjyuri ávúhcúiyómé teene íhvéjtsóné uubálle.

14 Áánéllii muurá ditye ícúbáhrámeíñe ehnííñevu ícúbáhrámeímye diitye Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnaa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáne Píívyéébe nihñéétsihvúre ímíbájhócoóca.

15 Ahdu muurá téhdure Capenaóo múnáake pajtyeíñe múhdumé ‘mityámityá’ tsíñáávehíjcyámeke. ¿jtsúcunúméubá íhtsútúvéiyóne? Áánerá íllure wágóóveímye.

16 Ahdícyane múhdumé ámúhake lléébone muurá ookéjuco lléébone. Áanetu ámúhake lléébotúmé téhdure oke tsá lléébotúne. Aane oke illéébotúneri téhdure okée wállóobeke tsá ditye lléébotúne. Ehdúhjáa Jetsóo diityéke túkévejtsóhi.

70-meva úwáábójétsihdyu óómiñe

17 Aanéhjáa diitye 70-meváké dibye uwáábovu wállóome mítyane ímjyúú íwáábójétsihdyu iwájtsíneri. Aaméhjáa dílbyeke néehíí:

—Ávyéjuubej, muurá naavémú múúhake lléébohíjycá tsaaté pañe íjcyámeke dimyémeri muha meíjchívyétsócooca.

¹⁸ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Éée, tehdújuco teene tsúuca pañétúejpi Naavéné íjcyároobe táhjátsámeíñélliihye. Muurá ó ájtyumí éhne múúne chijchi rórihcyódú díbye íévéhóowatu áákityéne.

¹⁹ Muurá ámúhá pañévú ó picyóó tatsíjpa tamyémeri ámuha dílbye mémunáajpi Naavéneke metáhjaki. Áánéllii tsá iná ámúhake tútávájtsóityúne. Téhdure ííñimýmuma oóvimu íjcyarómé tsá ámúhake tútávájtsóityúne.

²⁰ Áronáa ihdyu mémítyájkímyeídí téeneri eene naavémú ámúhake ávyéjuúlléneri. Múu imítyájkímyeíyódú íivane Píívyéébekeeré mítyajtsó tsúuca ámúha mémeháñe dílbye waajácúháámitu cáátúvánhélliihye. Ehdúhjáa diityéke neebe.

Jetsóó Cááníkye dúúruváne
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Aanéhjáa Cááni Píívyéébe Apííchó Jetsóoke ímíjyuuvu ájcuube dílbyeke dúúruvaabe néehíi:

—Ayúju Táácáani Píívyéébeej, níjkyejji, ííñujji, íjcyané aabájaabe u íjcyáabej, uke téhdújtsoobéré ó duurúvá ímíáájú ídáátsojtédívú u bóhówátsohíjcyané hallúvu. Áanetu tehdújuco tsá waajácu múnaa íjcyane ítsucunúmeíhíjcyámedívú u bóhówajtsotú teene. Áhdícyane ihdyu, Lli, óvíi ehdu teene muhdú u tújkevééllédu.

²² Ehdúhjáa Cááníkye idyúúrúvátsihdyu neebe:

—Muurá ihdyu Llihíyó oke picyóó tajtyéeveri míamúnáake iwáájácútso muhdú diityédítýú íjtsámeíñe. Tsá muurá múha wáájácútu dílbyé Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyeré dílbye Llihíyó waajácu muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyeré ó waajácu muhdú díbye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówajtsóméré waajácúhi.

²³ Ehdúhjáa íñétsihdyu ímamyémuke ííténe neebe:

—Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyane o méénuhíjcyané ámuha maájtyumíme.

²⁴ Muuráhjáa éjjuuvú Píívyéébe íhjuu uubálle múnáama íhtsutúme avyéjujte oke ítsohíjcyará íñe ícyoooca muhdú o méénuhíjcyané ámuha maájtyumídú íájtyúmiroki. Áhduréhjáa ímíllerómé o íhjuvúné ílléébone. Áronáacáa tsáhái téijyu o bóhówáávetúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsamáaríá múnáajpi píáábóné uwááboju

²⁵ Tsájjuyhjáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dílbyeke ímújtátsóro néehíi:

—Uwááboobej, ¿aca muhdú ó íjcyáiyá mújjuú o dsíjívéjúcoóityúne bóhí o újcuki?

²⁶ Áánélliihyéhjáa neebe:

—¿Muhdúta néene taúhbajuj?

²⁷ Áánélliihyéhjáa neebe:

—Muurá nééneé: “Múu wajyú Dípiivyéébe Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta dííbúuturé páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi. Áhdure múu pamévakeré wajyú muhdú u wájyu méidyu.”

²⁸ Ehdúhjáa díbye néénéllii Jetsóó néé dílbyeke:

—Éée, tehdújuco. Ahdícyane óvíi tehdu ú ijcyá mújyú u dsíjivéjúcóóítyúne bóhí u újcuki.

29 Áánélliihyéhjáa ityájhátsámeítyu tsiíne neebe dííbyeke:

—¿Aanéhaca caatyéké ó wájyúiyáhi?

30 Áánélliihyéhjáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsaapíi Jerotsaréetu Jericóovu péébeke naní múnaa imyéénúne dííbye éhnenéhjí dojtú píruné íwajyámúúnemájuco. Áánemáa péjucóómé díbye tétsíyé dsíjiveri íjcyánaáaca.

31 Áánaáaca llúúváábe tééjuri péébe úújeté dííbyedívu. Áróóbedíi íícúvétuube pajtyéíñúhi.

32 Áhdurée duurúvájá pañe wákímyeíhíjcyaaabe péébe dííbyeke ájtyúmíroobe pajtyé tsapéhduré dííbyedi íícúvétuube.

33 Áánetúu Tsamáaría múnáajpi péébe dííbyeke íajtyúmíbedi mítyane ídáátsovéhi.

34 Aabée ihdyu dííbyeke ditye túúvátsonéhjí ityáábóne bííjinúhi. Áábekée ííjjudi tsajtyéébe tsaaté javu tépejco ityéhmeki.

35 Ááné tsítsíívevúu tééja múnáajpikye íáhdóne neébe: Áánúke téhmeco. Aane néhi tsiíne tsíeméné dííbyema u áhdóhajchíi o óómídyu uke ó óómíchoóhi. Ehdúu meénuube Tsamáaría múnáajpi.

36 ¿Aanéé caabyé díityédítú tsíjpiye íjcyároobe naní múnaa ícúbáhraíñúúbeke wajyúhi?

37 Áánélliihyéhjáa neebe Jetsóoke:

—Íhya eenéé dííbyedi ídáátsovéne píááboóbe.

Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco. Ahdícyane óvíi tehdu ú meenúhi.

Máátámúpike Jetsóó ááhivéne

38 Ááné boonétúhjáa idyé Jetsóó ímamyémuma péébe úújeté tsácoomíwuúvu. Átsihyíhjáa íjcyalle Máata tsaimíyé díityéké ihjávú waatsúcúpejtsóhi.

39 Áijyúhjáa dííllé naalle Maaría Jetsóó lliíñévú ácuuvé díbye úwaabóné illéébúacunúki.

40 Áánaacáhjáa díille Máata tsíñehjí imyéénúneri íjcyalle Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿íveekí aalle táñaalle íñe o méénúnéhjitu tsá oke píáábotúne?

Díñe bo okéi dílle ípíáábokij.

41 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé díílleke:

—¿Aca íveekí eene tsíñehjí u méénúneríyé ú ijyáacunú táuwaábori íícúvétulle?

42 Muurá ihdyu tehdújuco Maaría méénune tsá múha dííllédívu cátuhtsóityuróne. Ehdúhjáa Jetsóó néé Máátakeé.

11

Píívyéébema meíhjuváné Jetsóó úwaabóne

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

1 Aabéhjáa tsájyju Píívyéébema íihjyúvānetu níjkévānáa tsaapi ímamyémudítú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána múúhake duwáábó muhdú múúne Píívyéébema meíhjuváné éhnehjáa Jóaa ímamyémuke úwaabódu.

² Áánéllihyéhjáa neébe:

—Íllu múu íhjuváhi:

Múúháj Caani níjkyéjiri u íjcyáabej, uke muha máavyéjujtsó dúúrúvamére. Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcuéne u ímillétú múúhake túkevýtso ííñújiri muha meíjcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhíjcyádu.

³ Aabe óvi múúhake majchóvú ú ácu híjcyá paíjyuvaré téene tájpi muha meíjcyaki.

⁴ Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyané múúhadi dídáátsóvéne dábaíívé múúhake ímityúné méénuhíjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábáíívéhíjcyádu. Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohíjcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeityuki.

⁵⁻⁶ Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu tsiíne neébe:

—Muurá tsaapi ámuha menábhévahíjcyaaabe tsáijyu pécójpíine ámúhadítý tsáápiikye neetéiyáhi: “Muúbej, cána okéi óvi daacu ámuha májchotu táñahbévaabe tahjávú wájtssíbeke o májchótsoki. Ávyeta tsá íñéubamá o íjcyatúne.”

⁷ Ehdú díbye neénéllii ícyuwájá pañétú neéíyoobe díbyeke: “Tsáhájucu o pívyetétú uke o ájcune. Tsúúca muha mécuwáhi. Tsúúcajáne lléehowa wátájcámeíhi.”

⁸ Ehdú muurá ámúhadítý tsaapi íñahbéváabeke íñéérone ájcúiyá díbye táumeínevu éhniínevúré díbye ipátsárijcyótuki.

⁹ Áhdícyane ihdyu múu táumeí Píivyéébeke téene tájpi ámuha meíjcyane ámúhake díbye íajcuki. Métsúúraméi ími ámuha meíjcyáiyóneri ámúhake díbye ipíááboki. Áhdure métáuméi ámúhake díbye ityúkévýtso.

¹⁰ Muurá téene tájpi íjcyane táumeímyeke ájcuúbe. Ími íjcyáiyóneri tsúúrameímyeke píááboóbe. Díbyeke túkevýtsoju táumeímyeke túkevýtsoóbe.

¹¹ ¿Aca íjcyámé tsaate ámúhadítý íjtsíméné majcho táumeícyooa neéwayúvúré ájcúiyóme? ¿A amóóbeke tetsi táumeíñáa ájcúiyóme íñimiyédívúre?

¹² Áhdure ¿aca ílhyúu táumeítsike ájcúiyóme óóvihódívúre?

¹³ Muurá ámuha míamúnaa ímityúmé meíjcyarómé méimíllé ámúháj tsíimeke ímiáánevúré maájcune. Aanéjii awáá muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe Íapíichó picyóó díbyeke teene táumeímyé pañévu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate neéneé

(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)

¹⁴ Íjcyaabéhjáa tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe íhjuvátuúbe. Aanéhjáa naavéneke díbyéke pañétú Jetsóó waágóóné boone tsúúca íhjuváabe. Ááneríhjáa míamúnaa ullévenúhi.

¹⁵ Áronáacáhjáa Jetsóodítý tsaate neéhií:

—Aadi muurá naavémuke waagóhíjcyá tsaaté pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóó píáábóneríye.

¹⁶ Áhduréhjáa tsijtye díbyeke íllure mávaríjchómé nehíjcyá díbye méénuráityuróné íévéhoowávú ímyéénuki.

¹⁷ Áronáacáhjáa diityé íjtsaméi iwáájácúne neébe:

—Muurá tsáné avyéjuchte tsajjítóré ijtsámeityúmé ímityúné idyárííwéjcatsíñe ílluréjucó íhvejtsóné íavyéju. Áhdure muurá tsája múnaa ímityú idyárííwéjcatsíñe ílluréjucó wáchájánújcatsíñe.

18 Ahdu íivane muurá Naavéné ihyájkímukéré íwáágóoca íllure íavyéjú újówéjtsóiyáhi. Ehdú íñe ámúhake o néé naavémú avyéjuubéwá Betsebóó oke píáábóneríyé diityéké o wáágóohjcyáné ámuha óhdityu menéénéllíihye.

19 Áánétúhaca çmúúbé píááborí ámúhá mamýmú waagóohjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menééityuró Betsebóó píáábori ditye wáágóohjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu meíhgyúvãneri.

20 Muurá ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri ó waagóohjcyá naavémuke tsaaté pañétú téenetu ámuha méwáájácú tsúuca dílbyé avyéjú ííñújiri ámúhama íjcyájúcooróne.

21 Muurá íhtsútúúbé jatú tsá íná múha tsájtyéityuróne.

22 Árónáa dílbyé ehniíñevu íjcyaahe dílbyedityú dójtúiyá páneere dílbyé méénucátsiháñe. Ááne dílbyé tsíeméné íimíllédú méénúiyóobe.

23 Ehdú nééne muurá oke píáabóné ímíletúmé táwákimyéí íllure ímíllé óhdivu ityútávajtsóné. Aame tahñéjté íjcyáiyómeke íllure óhdityu mútátsohjcyáhi.

*Ípyée íjchívyémé pañévú tsiíñe naavéné óómiñe
(Mt 12.43-45)*

24 Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe Jetsóó néehíí: Muurá múúne naavéné míamúnáájpi pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáítsíí néhcoobére. Aabe íjcyáiyotsíí íajtyúmítúnéllíi íllu íjtsámeíhi: “Tsiíñe ó óómíí bíwáábé pañévuré ópée o íjchívyéébe pañévu.”

25 Ahdújucó muurá óómiíbye ájtyumíwáné diibye ípyée íjchívyéébeke ímíwu peevéébe éhne múu jaa llíjyahdu néébeke.

26 Áánéllíi múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké éhniíñevu ímityúmeke diityémá tsiíñe íúcááve dílbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhráné ehniíñevu ícúbáhraábe.

Ínerí meímíjyuuvéne

27 Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsáápille míamúnáájpi pañétú kéévánécoba néehíí:

—ÍMaímijyu ihdyu diille ukée itsíímáváábeke píívyétsolle íjcyanej!

28 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ééé, tehdújucó. Áhdure ímaímijyu Píívyéébe uwááboju cáhcujtsómé íjcyanej!

Míamúnáa Jetsóoke néé díbye méénúráityuróné imyéénuki.

(Mt 12.38-42; Mc 8.12)

29 Téijyúhjáa mítyane míamúnáa píhcyaavé Jetsóodívu. Áámekéhjáa úwááboobe néehíí:

—Ámuha muurá ícyooa íjcyáné míamúnáa ímityúme. Aame çíveekí ámuha méimíllé méénúráityuróné o méénune ámuha oke mecáhcújtsómejíivari? Óvíi ihdyu Píívyéébe íhjúyú uubáalle múnáájpi Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwáájácú diibyejúco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

30 Muuráhjáa dílbyeke muhdú tene pájtyénetu Níiníbé múnaa waajácú ímíáánéjucó Píívyéébe dílbyeke wáalloóne. Ahdu muurá Míamúnáájpidívú

o ípívyéévéébeke tene pájtyénetu míamúnaa waajácuú dityée ímíjpyeténe ípájtyeté Píívyéébe oke wáalloone.

³¹ Aane muurá Píívyéébe míamúnaa muhdú ícyahíjcyané ímíbájhócooca tsáápille tsííñé iíñúji múnáalle ámúhadívú néétsoó ámuha mecáhcútsohíjcyátunévu. Muuráhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó uwáábó illééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa jíveekí dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaae o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

³² Téhdure muurá Níínibé múnáaúvú ámúhadívú néétsoóhi. Muuráhjáa Jonáa diityéké úwaabóné icyáhcújtsóne ímíjpyeténe. Áánáa jíveekí dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaae o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

Méhálluúúcu peetédu nééneé
(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ Tsá muurá peete tsíeménevu maávohjácoíturóne. Muurá ihdyu cáamevu íboohówátsihvu mépicýóó tene íájchúacunúki.

³⁴ Ahdu muurá ámúhá hálluúúné peetédu nééneri ímiáánéré ámuha meíteneri metsúúrámehajchíí téénetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Áánetu ímityúnéré ámuha meíteneri metsúúrámehajchíí téhdure téénetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi.

³⁵ Áánéllíi téíbúwá méjicyaco ímiáájú ámuha tsúúca mewáájacúné múhdurá meúráávyétuki.

³⁶ Muurá ténéjcu wáájacumé ímityúné méénújúcootúmé ííné ímíjyaúrjúcuo íjcyane éhne múúne peete ájchúacunúnej tééveri méjicyadu.

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núccjívetsóne
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 20.45-47)

³⁷ Ehdúhjáa Jetsóó uwáábóné boone paritséomuube dííbyeke tsajtyé ihjyávu ímájchótsoki.

³⁸ Aabéhjáa íhyójtsi níjtyámeityuube májchóneri diibye paritséomuube ullévenúhi.

³⁹ Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Ámuha muurá ámúhaj pí hállúre méímíbáchómehijcyáhi. Árónáa ámúhá íjtsaméí ímityúne.

⁴⁰ ¡Tsá muurá ámuha mewáájacúmeityúne! ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú téhdure méjtsaméí metéhmémeiyóné méjpi menítyámeihijcyádúre? Muuráhjáa ímiáámé méjicya Píívyéébe meke ípívyéjtsóhi.

⁴¹ Áánéllíi múu íjpií, íjtsaméii, íjcyane tehme ímí íjcyaki.

⁴² ¡Máídáátsoju ámuha paritséómuke tene pájtyeíñej! Muurá tehjújúcooro Píívyéébeke ámuha meícúvehíjcyané ámuha bájtsoháñeri. Árónáa jíveekí tsá ámuha méjtsámeityú dííbyeke mewáájuyóneri? Áhdure jíveekí tsá ámuha míamúnáama ímíñéúvú méjicyatúne? Tsá muurá tsáneeriyé dííbyeke meúráávyéne tsííñé méihvéjtsóityuróne.

⁴³ ¡Ahdícyane máídáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámuha méimíllé píhcyáávejááné pañe íboohówátsihjíriyé méjicyane. Áhdure ámuha méimíllé míamúnaa ámúhake ávyejúúlléne.

⁴⁴ ¡Áámeke ámúhake taúhbájú uwáábojtémá máídáátsoju tene pájtyeíñej! Muurá ímityúme ámuha méjicyáromeke míamúnaa ítehjicyá pánehjídú

ímiáámeúvúdú éhne múúne níjkyéné pañe nehníwu néerone pánehjídú hallu imíwu meíitedu.

⁴⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii taúhbájú uwáábojtédítú tsaapi néé dílbyeke:

—Uwááboóbej, ehdu aatyéké u néeneri múúhadívú ú wáájatsóhi.

⁴⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¡Téhdure ámuéhake idátsó pajtyéíñe! Muurá ámuha íllure métúhútsohjicyá míamúnáake ámuhá íjtsaméiyuré ámuha meújcyúne uwáábori. Muurá ámuha meijcyarómé tsá tehdu meijcyatú eene ámuha meúwáábohíjcyádu.

⁴⁷ ¡Ahdícyane máidáátsoju ámuéhake tene pájtyeíñe! ¿Íveekí ámuha éjjuuúvú Píivyéébé ihjyú uubálle múnáake ámuhá ihde múnáúvú dsíjívetsohjicyámé níjkyénetu díityéúvu náávé ménícyohjicyáhi?

⁴⁸ Ehdu ámuha meméénúnetu muurá méwaaajácú ámuhá ihde múnáúvú icyahjicyajjítóré ámuha meúraavyéne.

⁴⁹ Muurá Píivyéébe nééhií: “Ó pícyoó o tükévéjtsóneri íhdétújuco iwáájacúné úubálléimyeke. Téhdure ó pícyoó uwáábojtéke. Áamedítú muurá tsaatédí ícúbáhraímye. Tsíjtyeke dsíjívetsóimye.” Ehdúu Píivyéébe nééhií.

⁵⁰ Aane muurá téhdure icyooca íjcyáné míamúnáake dómájcoó íññují ípíivyéévétsihdyu icyoocávú Píivyéébé ihjyú uubálle múnáake tsaate dsíjívetsohjicyáné díbye díityémá ímibájchoíñe.

⁵¹ Muuráhjáa Abéeke íñahberé dsíjívetsóné boone tsíjtyeke ámuhá ihde múnáúvú dsíjívetsóhi. Muuráhjáa Tsacaríake dsíjívetsómé duurúvájama Píivyéébé ícúvú covátsómehíjcyáné waijí ráhoúcunútsihvu. Aane ámuéhake o néé íñe icyooca íjcyáné míamúnáake téhdure tééné ímibájchó dómájchoíñe.

⁵² ¡Ahdícyane máidáátsoju ámuéhake tene pájtyeíñe! Muurá ímiáájú míamúnaa wáájácúiyóné ¿íveekí ámuha métúhútsohjicyá tshdyuréjuco meúwáábóneri? Dítye teene icyáhçújtsóne úráavyéiyóné ámuha métúhútsohjicyáhi. Aane muurá ámuha meijcyarómé tsá ímííeúvú teene meúráávyetúne.

⁵³⁻⁵⁴ Ehdúhjáa Jetsóó íhjuvúné taúhbájú uwáábojtémá paritséomuke tsaríwu pajtyéhi. Aaméhjáa dílbyeke panévatu dílló tsane díbye múhdurá áññjúhájchí dílbyedítú ímityúné íhjuvúvároki.

12

Ímamyémuke Jetsóó téíbúwajtsóne

¹ Téijyúhjáa ávyetá mityáné míamúnaa píhcyaaavémé wájócójcatsíñáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—Téíibúwá méijcyaco aatye paritséomú bañú múnáa ímiáámeúvúdú íjcyámeke.

² Muurá téévéneúvú méénuméiyóné tsá tétsihvuré níjkéváityúne. Muurá pámeere íñá méénuhíjcyáné bóhówááveéhi.

³ Múha wáájácútúnáa ámuha míjçohó pañévú meihjyúvaróné waaajácúméíhi.

Píivyéébedi múu íllityéhi (Mt 10.26-31)

⁴ Ámuúha táñahbémut, tsá múu íllityétú míamúnáadi apááñéré méjpi dsíjívetsóiyómedi.

5 Áanetu ihdyu múu íllyé Píivyéébedi múijyú ámuha meíjchívyéítyuwa cúújúwá pañévu ámúhake wáágóóíyóóbedi.

6 Muurá 5-meva coomímú míjìhwuúçúré áhdómeíyómeke téhmeébe.

7 Aabe muurá téhdure waajácú ámúhá níwájìíne múhdújívá íjcyane. Áánellii tsá múu ñnerí íllyétúne. Muurá diitye coomímú ehniíñevu ámuha méwajyúmeíhi.

Jetsóoke meúraavyéné metóónútyuróne
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke iúraavyéné tóónútúmeke ó bóhówájtsóo níjkyéjì múnáadívu.

9 Áanetu íllure tóónuhíjcyámeke tsá o bóhówájtsóityúne.

10 Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítýu ímityúné íhgyúvárómedi Píivyéébe ídáátsóvéne teene ábájìvèhi. Áanetu ihdyu dílbyé Apííchotu ímityúné íhgyúvámedi tsá dibye múijyú ídáátsóvéityúne.

11 Ehdúhjáa íñétsihdyu neébe:

—Tsaate ámúhake pihcyáávejáané tehmejtema ámúhá íñújí avyéjúté éllevu tsájtyécooca tsá múu íjyáçunútú muhdú íhgyúváñneri.

12 Muurá ihdyu Píivyéébe Apííchóre ámúhake tükévétsoó ámuha meihgyúvaki. Ehdúhjáa Jetsóo neé ímamyémuke.

Tsá múu íjyáçunútú mítyane íéhnéváyóneri

13 Téijyúhjáa tsaapi míamúnááj píñévu neé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, táñáhbeke díne dibye oke idyówajçáro múhtsí wáábyuta múhtsí çaani pícyohíjcyánetu.

14 Áronáacáhjáa Jetsóo neé dílbyeke:

—¿Aca múha oke pícyóó téeméné ímibájchoobe o íjcyaae ámúhtsikye o dówajçároki?

15 Tsá múu mítyane íéhnéváyóneri umúúpívyetúne. Tsá muurá mítyane meéhnéváne tájpi tsaimíyé meíjcyáítyuróne.

16 Ehdúhjáa dílbyeke íñééne boonétú pámeekéré iúwaabóné úúbáleebe ehneva múnáájpidítýu. Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabé tsaapi ehneva múnáajpi.

17 Áábe bájtsoháñé mítyane neévánetu íllu íjtsámeíbye: “¿Aca kíávú íñe ó aahívétsoó tabájtsó áyánejjívari?”

18 Áronemáa neébe: “Óubá ehne teene áahívétsámeíhíjcyaja o wáçavyáhcóne ehniíñevu mítyájácoba o améjtsójá pañévu o pícyóóhi.

19 Ááne íllu ó íjtsámeííhi: Ícyooca ihdyu tsá ñiná óhdityu píhtotúne. Áánellii pevétaréjuço íbúwají o íjcyaiñé óhdityu o májchoíñé, o ádoíñé, píhtójúçóótúnéllííhye.”

20 Ehdúu dibye ítsámeíhíjcyárónáa Píivyéébe neé dílbyeke: “Tsá mía u wáájácúmeítyúne. Muurá ípyeço tsúuca ú dsíjívèéhi. ¿Ácooca eene u ehnevahíjcyánécoba muhdúíhyaja?”

21 Ehdú muurá pajtyéíñe íhdyunéré ehnevahíjcyámema. Aame Píivyéébedívú ídátsóhree.

Ihñéjteke Píivyéébe téhmené
(Mt 6.25-34)

22 Ehdúhjáa diityéké iñétsihdyu Jetsóó néé ímanyémuke:

—Tsá múu apááñeríyé íjtsámeityú íine tájpi íjcyáneri.

23 Tsá apááñeré majchoo, wájamuu, íjcyáne tájpi meíjcyatúne.

24 Cáhawáá méjtsúcunu muhdú wahpéjé íjcyane. Tsá muurá ditye mújyú wákímyeityú téene tájpi íjcyaki. Pane tsá ditye imájchó pícyootúne. Árome íjcyá Píivyéébe tájpi. Aanéjii muurá diityé ehniíñevu ámuha míamúnaa mewájyúmeíhi. Áameke tsá ámúhake díbye íinetú píhtótsóityúne.

25 ¿Aca íjcyaaabe tsaapi ámúhadityú ehniíñevu icyáámenúné ímíleebe iye cáamenútsámeíyoóbe? Tsáhaá.

26 Muurá tsane túhúúturóné tsá ámuha meméénútyuróne. Aanéjii tsá múu íjtsámeityú tsane imyéénútyóné ámuháyé mepíivyetéíyónejíivari.

27 Téhdure cáhawáá méjtsúcunu wajcóháñé múhdutú iye tsaímíyé píivyeíjcyáné pevétaré íjcyaróne. Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóóuvú tsijtye ávyéjuté ehniíñevu íjcyaróobé avyéjyú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñé ímivu.

28 Ehdú muurá Píivyéébe tsaímíyé téhnehíjcyá wajcóháñé wahájchotaré ímí íjcyane íllúhuuré tsúúca chémené. Aabéjii awáá muurá ámúhake ehniíñevu tsaímíyé téhnehíjcyáhi. Ehdú teéne, ámuúha cáhcujtsópityúne míamúnaaj.

29 Ehdú néene tsá múu áábímyeityú téene tájpi ámuha meíjcyane tsáijyú ámúhadityú píhtórónáaaca.

30 Muurá ihdyu Píivyéébeke cáhcujtsotúmé áábímyeí ipíhtócoóca. Áronáa muurá ámuháj Caani Píivyéébe waajácú ína ámúhadityú píhtone.

31 Áánéllii múu ámuha mepíhtóróneri íicúvetúmé tsúúráméí múhdutú tsaímíyé Píivyéébeke iúráavyéne dílbyé avyéjuvu iúcaávéíyóneri. Áijyú ihdyu tsá ámúhake díbye íinetú píhtótsóityúne.

Ímí níjkyéjiri meíjcyane Jetsóó úwaabóne
(Mt 6.19-21)

32 Muurá ámuha tahñéjté ídátsó ehne múúne obééjámú áyáméwu íjcyadu. Árome tsá múu íineri áábímyeityúne. Muurá ámuháj Caani Píivyéébe imíllé ámúhake iújcune íavyéjuvu.

33 Áánéllii múu ámuhá tsíeméné íñáhjihénúne píaabó ídáátsóméhjike. Muurá íñe íñújiri múhahjótá íjcyáityúné ámuha meéhnévane tsaímíyé meícyahíjcyádú néene íjcyá níjkyéjiri mújyú muhdú íjcyáityúmé ámuha meíjcyáíñe. Téhulle muurá meíjcyane tsá tútáváávéityúne. Muurá íñújiri naní múnaa ámúhake tútávátsohíjcyádú néene tsáhájucu téhulle íjcyáityúne.

34 Muurá kénejcú ehniíñevu ímí ámúhake pájtyénéjcuríyéjuco ámuha meíjíiveíñe.

Jetsóó tsááiñe metéhmene

35 Ahdícyane ímíñeúvú meíjcyátsíivíyéne oke météhmeco ehne múúne ávyéjuube tsaatétsí táábávájcatsíñé wañéhjiri íjcyáábeke íúnú múnaa téhnehíjcyádu.

36 Muurá múúne téhnehíjcyámé díbye llééhówatu díllóvácooca íicú ípááyúcuki.

37 Ehdú muurá íavyéjúube íjtsóré íjcyámedívú díbye wájtsime ííne ímíjyaú íjcyá díbyema. Muurá iwájtsidu tsaímíyé díityéké ímájchótsómema nahbévájcatsíbye.

38 Maímijyu ihdyu dítye íjcyane tsáijyu múu pécójpiínéuba mityá cóójíháñé pañéví tsáároobe tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke díbye ájtyumíváme.

39 Muurá tsája múnájpi mújyú naní múnájpi tsááiñe iwáájácuca cúwátuube ihjya téhméj pañéví tsá díbye úcáávéityuró íñániki.

40 Ahdícyane meíjcyátsííívyéne méítsohíjcyaco o tsááiñe. Muurá ámuha meíjtsámeityúnáa Míamúnájpidívúu o ípívyééveebe tsiíñe ó tsaáhi.

*Tsaatétsí wákímyeíñetu íjcyané uwááboju
(Mt 24.45-51)*

41 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjúubej, ¿a múúhakyéré ú úwáábohíjcyaj, mityá pámeekérej?

42 Áronáacáhjáa tsiíñe neébe:

—Muurá tsaapi tsaímíyé íavyéjúúbema wákímyeíbyeke pícyoobe íhyájkímú tehmeébedívu. Aabe muurá díityéké ímí íícuvé ííne tájpi dítye íjcyáíñéhjitu.

43 Ahdícyane maímijyu díbye íjcyane íwákímyeíyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

44 Muurá ímíááné ámúhakye o néé ímíáábé íjcyáábeke íavyéjuube íhñéví téhmetsóne.

45 Áánetu íjcyaaabe tsaapi ímityuube íavyéjuube ‘íícúí oómítyúné’ íñééne íwákímyeí íbúwá íjcyátuúbe. Ehdú néébe muurá íllure íhyájkímuke ímyéénúne ímíllédú wañéhjineríyé pehíjcyá lílyícyávebére.

46 Aabe muurá ehdu ícyahíjcyánáa íavyéjuube oómiibe tuvááová dííbyeke díbye íjtsótúnáaaca. Áábeke ílluréjuco díbye ícúbahráné tsaate íwákímyeí múnáa ímítyúmeke ímyéénudu.

47 Ehdú muurá íavyéjuube íúníu múnáake ícúbahrá díbye ímíllédú dííbye wákímyeí ímyéénúiyóné wáájacurómé tehdu méénútúhahjíjyu.

48 Áánetu iwáájácútúné hallúríyé ímityúné méénúmeke íhstútaré ícúbáhraábe. Muurá mepíáábómedi méijyáacunú ímí dítye íjcyáíyóneri. Áhdure tsíeménevu meníwáávémedi méijyáacunú ímí dítye téhméíyóneri.

*Jetsóó hallútú míamúnáa tsarílléjcatsíñe
(Mt 10.34-36)*

49 Muuráhjáa íññujívú o tsáá táhallútú míamúnáa ítsarílléjcatsíki. Aane ihdyu múhdutúiyó tééné pañéjuco meé.

50 Muurá o ícúbáhrámeíñé nájcautu ó dsíjívéeíhi. Aane ávyeta múhduúvurá ó íjtsúcunúhi.

51 ¿Aca ámuha méijtsúcunú tsaímíyé míamúnáa íjcyu o tsááne íññujívú? Muuráhjáa ihdyu o tsáá míamúnáa tsajjítóré íjtsámeityúmé táhallútú ítsarílléjcatsíki.

52 Aane muurá ícyoocátú tsané múnáa íjcyarómé tsarílléjcatsí táhallútu. Muurá tsaatédítýu ímunáajte oke cáhcújtsóhahjíí tsaatétsí cáhcújtsótumútsí tsaríllé díityéke. Áánetu díityétsíyé cáhcújtsóhahjíí ímunáajte tsaríllé díityétsíkye.

⁵³ Muurá cááni tsarílleé íllíkye oke dibye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure ílli tsarílleé cáánikyeé. Áhdure ídsi tsarílleé tsííjjuke. Áhdure tsáápille íaajaké tsarílleéhi. Ehdu muurá panéjcvávú míamúnaa tsarílléjcsátsí táhallútu.

Íná pájtyeíñé úúbállenéhji
(Mt 16.1-4; Mc 8.11-13)

⁵⁴ Téhduréhjáa tsíiñe Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ámuha nuhba áabatéhjcyánéjcutu ojtso bóhówáávécoca mené maálleíñe. Ahdújuco tene állene.

⁵⁵ Áhdure tsíñejcútú kíjyeba tsáácooca ámuha mené píjcyaba íjcyaiñe. Ahdújuco tene íjcyane.

⁵⁶ Ehdu muurá ímíáameúvúdu ámuha méwaaajácú muhdú néjyju muhdíívané cóóji íjcyaiñe. Árome çíveekí tsá ámuha mewáájacutú okée iwáalloone Píívyéébe páhduvaré nénehji imyéénúneri ámuhákye úúballéjúcohjcyaróne?

Meke múnáájtsórómeke mewájjyune
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Çíveekí tsá ámuha meíjtsámeityú ímíáámé ámuha meíjcyáíyóneri?

⁵⁸ Tsaate múu ámuháditýú ímityunéhji ditye ímbábjchóhullévú tsíjtyeke tsájtyéhajchíí ímíñeúvú cánáájánújcatsí téhullévúí iúújetétúné ihde ávyéjuttédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsítýuki.

⁵⁹ Tsá muurá cúvéhóójatu ámuha meíjchívyéityuró páneere ámuha maáhdótúhajchíjyju.

13

Ímityúné meícyahjcyané meíhvejtsóne

¹ Téjyúhjáa tsaate Jetsóó éllevu ípyééne úúballé Píívyéébeke íícúvéne iyámeke ditye dsíjívétsohíjcyáhajtsívú Piráátó tsaate Gariréa múnáadívú lílíhyánútsómé tujpácýó iyámé tujpácýoma mújtane.

² Áámekéhjáa neébe:

—ÇAca ámuha meíjtsúcunú ehdu diityéké tene pájtyene tsíjtyé ehniíñevu ímityúmé ditye íjcyánéllíhýe?

³ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméíí diityédúré ímityúné ámuha meícyahjcyané meíhvejtsóne Píívyéébe icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchíjyju.

⁴ Ácooca çmuhdú ámuha meíjtsúcunú Jerotsarée múnáadítýú 18-meváké ‘Tsiroée’ némeíñe nupáhyéjú únúri íjcyaja cáámé cónhávú nééja áámune? ÇA dityéé ehniíñevu ímityúmé íjcyánéllíí aamúné diityéke?

⁵ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméíí diityédúré ímityúné ámuha meícyahjcyané meíhvejtsóne Píívyéébe icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchíjyju.

Higyéerahe néévátúnetu Jetsóó úwaaabóne

⁶ Ehdúhjáa Jetsóó íñétsihdyu tsíiñe diityéké úwáaboobe néehíí:

—Tsaapíhýáa íúmihé pañétú hígyéerahe íbájtsohe néévápítýuhe úújéjehjcyaráhi.

⁷ Árónemáhjáa téené tehmeébeke neébe: “Tsúúca 3 píjcyábájucó ihýe tsá néévápítýúne. Áánéllíí ílluréjuco dihlo. Báñú úmihé pañétú teéhe.”

⁸ Árónáacáhjáa tépallí tehmeébe néé dííbyeke: “Ávyéjuúbej, cána óvíí íñe píjcyábá meíjtsoráhi. Óvíí ó wápjcoó tehe íñéevaki.

9 Tsáijyu múu tehdu meméénúneri néévahe. Tehe néévátúhajchíi botsíi illuréjucu meilloíne.”

Wáyeéévejcóóji tsáápilleke Jetsóó bóhiitsóne

10 Áhduréhjáa tsáijyu wáyeéévejcóóji úwááboobe pihcyáávéjá pañe íjcyámeke.

11 Áanáacáhjáa tétsihyi tsáápille naavené ípañe íjcyalle 18 píjcyájucu íbájui ípátúúvétúneri chémehíjcyalle.

12 Áállekehjáa Jetsóó ípíúváne néehii:

—Tsúúca ú bohíjucóóhi, muúllej.

13 Ehdúhjáa néébere díilleke dócárájcónetu ímiááné tsúúca íbájui pátúúvelle íjyócuuvé tsatújkevéjucu. Aálléhjáa duurúvá Píívyéébeke.

14 Aanéhjáa pihcyáávéjá tehmeébeke tsári pajtye íveeki wáyeéévejcóóji díbye díilleke bóhiitsóne. Aabéhjáa tétsii íjcyámeke néehii:

—Muurá íjcyáné 6 coojívá wákimyéíjcyoojiji. Ájcoojiji ámuha métsááiyá díbye éllevu díbye ámúhake íbóhiitsoki. Tsá wáyeéévejcóóji ámuha díbye éllevu metsááiyuróne.

15 Ehdúhjáa díbye néénéllii Jetsóó néé díbyeke:

—Bañú múnájpi u íjcyabe pánehjídú ímiáábeúvúdú uú. ¿Aca tsá wáyeéévejcóóji íjcyaróne ámuha jémú dóhjívámeke ámuha meíjchotétyuró téhi pañétu?

16 Ehdú nééne muurá áamyé téhdure Aavaráaúvúj tsiiménémúháábéelle íjcyalle ídátsó chémehíjcyá 18 píjcyájucu naavené ípañe íjcyaabéré díilleke tehdu méénúneri. Áálleke ¿aca tsá mepiáábótyuró wáyeéévejcóóji íjcyaróne?

17 Ehdúhjáa díbye nééneri pámeere díbyeke múnáátsohíjcyámé núcójpívéhi. Áánetúhjáa ihdyu tsijtye mítyane ímjyuuvé díbye díilleke píáábóneri.

Mojtáátsá neeváúwútu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

18 Téhduréhjáa Jetsóó néé díityéke:

—¿Aca íñetú íñe tsiíñe ámúhake ó úwááboó Píívyéébé avyéju?

19 Muurá díbyé avyéjú éhne múúne mojtáátsá neeváú kémúútúrúúwu mebájtso mítyáhécoba kéémevédu. Aahe muurá wájcávané hallúvú wahpéjte píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píívyéébé avyéju.

Pááá ooríchetu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.33)

20 Téhduréhjáa neébe:

—¿Aca íñetú íñe tsiíñe Píívyéébé avyéjú ó úwáábóiyáhi?

21 Muurá tsáápille hariínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyánéwu tééne ooríchetu pícyooróne páneeréjucu óorichódú teene Píívyéébé avyéju.

Ímiájito

(Mt 7.13-14, 21-23)

22 Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu péébe juuváyí íjcyácoomíji múnáake úwááboobéré pehíjcyáhi. Áhduréhjáa patsíhjivári íjcyájáhji múnáake úwááboobe.

23 Áábekéhjáa tsaate néehii:

—Ávyéjuúbej, ¿a uhjéméré pájtyéteéhi?

24 Áánélliihyéhjáa neébe:

–Ihnáho íuráávyé néerojító múu úraavyé Píívyéébé avyéjuvu ámuha meúújetéijító. Muurá mítyame imíllará íucaavéné téénevu. Árome tsá úcaávéityúne.

25 Muurá téibúwájí neétume áachi ímillédú íjcyámé hallúvú ávyéjuube ihjýa lleehówá wátaahácoóhi. Áané boone lléehowa wátótóhcoméré neéhi: “Ávyéjuúbej, múúhakye paayúcu.” Áronáa neéiíbye: “Tsá ámúhakye o wáájácutúne.”

26 Áánéllii neeímyé dííbyeke: “Áánerá úuma tsaméhjí mémáchohíjcyáhi. Áhdure muurá múúhá comíñeri úwááboobéré ú pehíjcyáhi.”

27 Ehdú ditye néerónáa neéiíbye: “Muuráhané ámúhakye o néé ámúhakye o wáájácutúne. Áhdícyane méíine óhdityu ímityúmé ámuha meíjcyame.”

28 Ehdú Píívyéébe waagóó dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Aame kémuélléturé ííteé Píívyéébé avyéjuri dííbyé ihjýu uubálle múnaa Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámeke. Ájyú ílluréjuco ditye tááíñe íhwáñe ííhdónema.

29 Ehdú waagóojtéréjuco íjcyánáa pahúllevátú tsijtye ímí Píívyéébeke cáhcújtsómé dííbyedívú píhcyááveé dííbyema íjcyá íavyéjuri.

30 Ájyú muurá íñe ícyooa ídáátsóméhjíúvú neéme ávyéjúúteéhi. Áánetu íhtsutúmé ícyooa íjcyarómé téijyú ídáátsónuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

*Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne
(Mt 23.37-39)*

31 Téijyúhjáa paritséomú tétsihvu wájtsime néé dííbyeke:

–Dípye íchihdyu tsílllevu. Muurá Heróóde ímillé uke ídsíjívetsóne.

32 Áánélliihyéhjáa neebe díityéke:

–Mepééne dííbyeke ávyetá muubérá íjcyáábeke mene: “Óvíikyévá ihdyu níjkévaabe naavémuke tsaaté pañétú iwáágóóne chéméméhjíke íbóhíitsohíjcyánetu.”

33 Tsá muurá Píívyéébé ihjýu uubálle múnáajpi dsíjívéityuró Jerotsarée tsílllevúre. Óvíi ihdyu múhajchótá ó íjcyáhi.

34 Ámuúha Jerotsarée múnaaj, ihdyújuco tsáma jíveekí ámuha íllure mellííhyanúpétsohíjcyáné ihjýu uubálle múnáake Píívyéébe ámuha éllevu wállóórómeke? Uwáábojtéké díbye ámuha éllevu wállóórómedi jíveekí íllure ámuha méicúbáhráhíjcyá néwayúúnevu maáámúneri? Muurá ó imíllará ámúhakye o újcune éhne múúne cáraca ítsííméwuúmeke íhñúwáacyú lílíñévu újcuđu. Áronáa jíveekí tsá ámuha meímíllehíjcyatúne?

35 Áané déjúcotu muurá ámuha cóomí ápajyuréjuco cóevaíñe. Áhdure ámúhakye o néé oke ámuha maájtyumíjúcóóityúné mújyú tsiíñe o tsááíñévujuco. Téijyú muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyú áanu Píívyéébe mémeri tsááneej.”

14

Íjpi óóríbyeke wáyeéévejcóójí Jetsóó bóhítsóne

1 Tsáijyúhjáa idyé wáyeéévejcóójí Jetsóó péé paritséomú avyéjúube jávú dííbyema ímájchoki.

2 Áábekéhjáa diitye paritséomú hállúváábohíjcyá tétsihyi íjpi óóríñeri chémeebe íjcyánéllii ‘áádikye éhne íjcyooji bóhíítsóíbye’ íñéénema.

3 Aaméhjáa taúhbájú uwáábojtémá íjcyámeke neébe:

—¿A wáyeévejcóójí tsaapi chéméébeke mébóhíítsóiyáhi, mityá tsáhaáj?

4 Ehdúhjáa díbye néérónáa tsá dítye ñná néétune. Aanéhjáa awáá tsúúca díibye íjpi óóríbyeke íbóhíítsóne neebe ílluréjuco díbye ipyéékií.

5 Átsihdúhjáa neebe diitye paritséomuke:

—¿Aca ámuhá ocájí ámuhá íjjúuba wáyeévejcóójí wáhyéjú pañévu áákityéébeke tsá ámuha meújúútyuróne?

6 Ehdúhjáa díbye néene tsá dítye píívyetétú muhdú íáñujcúne.

Táábávajcátsí wañéhjivu dítye míñutsóne

7 Áhduréhjáa tsájyju wañéhjivu tsaate míñutsómé ímíllé íboohówátsihjívuré íacuuvéne. Aanéhjáa Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne diityéké úwááboobe nééhií:

8-9 —Tsaate múu ámuhakye ityáábávajcátsíñé wañéhjivu míñutsócooca tsá íhdére ácuúvetú íboohówátsihvu tsájyju múúne tsijtye ámuhá ehniíñevu ávyéjúumé wájtsímekéréjuco dítye tétsihvu ácuújcóné boone íatéréétsihvuréjuco ámuha maácúúvéneri menúócjípívétuki.

10 Áánéllii múu tsaate íwañéhjivu ámuhakye míñutsócooca úújeté íhdícyátsihvuré diitye wañéhji múnaa ámuhakye íájtyúmícooca íboohówátsihvu íacujcároki. Ájyju ihdyu tsá íñnerí ámuha menúócjípívétsámeityúne.

11 Muurá iyee íhtsutúme ávyéjujte íjcyane némeihjicyámé núócjípívétsáméíhi. Áánetu ídáátsóméhjívúvú tsaííbuwáre íjcyame ávyéjúúteéhi.

12 Ehdúhjáa diityéké íuwaábótsihdyu neebe dííbyekée íwañéhjivu míñutsóóbeke:

—Tsá múu majchóvú míñutsotú íhtsutúméhjikéré uke dítye píámeíñe u ímíllénélliihyére. Téhdure tsá múu míñutsotú díhyákímudúnéré múhdumé tsijtye úúma náhbévahíjcyámekére.

13-14 Múu téhdure míñutsó ídáátsóméhjike íjpiítyu tsátsihji íjcyátúróméhjima hállúvátúméhjike ámuhakye dítye píámeíyóné íjtsámeityúmére. Muurá Píívyéébere ámuhakye áhdoó díbye ímíllédú ámuha meíjcyame medsíjívémé tsiíñe mebóhíícoóca.

Wañéhjiu íjcyané uwááboju (Mt 22.1-10)

15 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii tsaapi néé dííbyeke:

—Maímijyju ihdyu diitye Píívyéébe ávyéjuvu úcaavémé íjcyanej.

16 Ehdúhjáa díbye néénéllii Jetsóó tsaapi wañéhjíváténetu úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íwañéhjíváténevu míñutsó mityámeke.

17 Ááme éllévúhjáa íúnú múnáájpkýe díbye wáloobe neeté diityéke: “Tsúúcajáváné majcho baabáhi. Waávané mepééne mémajchótej.”

18 Árónáacáhjáa tsá dítye ímíllétú ipyééneé. Tsaapíhjáa íllure néé dííbyeke: “Ohné tsaatédítýú ííiñújí o áhdone o ímíllé o úújeténe. Áánéllii tsá oke díbye téhméityúne.”

19 Áánetúhjáa tsijpi nééhií: “10-meváké ócáíjmuke o áhdómeke ícyooca ó imíllé o wáájácculléné muhdú ditye wákímyeíñe. Áánéllii tsá oke díbye íjtsójúccóóityúne.”

20 Áánetúhjáa tsijpi nééhií. “Botsíi o táábávaabe muhdú ó peéhi. Tsáhái o péetune.”

21 Éhduréhjáa ditye népejtsóné ióómíñe úúbáleebe íavyéjúúbeke. Aanéhjáa díbyeke tsári pájtyeebe néé díbye íúnú múnáájpiiky: “Ané cána míñútsóté ídáátsóméhjikéréjuco íjpi ímítyuméhjí ímíñeúvú íullene pívyetétúméhjima hállúvátúméhjike.”

22 Áhdújucóhjáa ímíñútsójetsihdyu tsáábe néene díbyeke: “Ayúju ávyéjuúbej, tsúuca ó míñútsojéhi. Áronáa íñe jaa tsáhái wáhpétune.”

23 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube nééhií: “Ané cána tsíjtyeké míñútsótej.

24 Tsáhájucó tujkénúu o míñútsorómé májchóváityúne.” Éhdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Hhstsútúroné pañe Jetsóoke meúraavyéne
(Mt 10.37-38)

25-26 Aanéhjáa mítyane míamúnaa díbyeke úráavyehíjcyámeke neébe:

—Muurá oke úráavyerómé oke iwáájyúné ehníñevu méwámyuma íhyájkímukéré wáájyúhachíí tsá ditye ímíááné tahñéjté íjcyatúne. Áhdure íiye éhníñevu iwáájyúmeihachíí tsá ditye tahñéjté íjcyatúne.

27 Áhdure oke úráavyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíllétumé tsá tahñéjté íjcyatúne.

28 ¿Aca ámuha jaa meméenu tsá tujkénú meéévéityuró múhduná ámuha dsíídsí íjcyane tene úújetéhajchíí botsíi ámuha meméénuki?

29 Muurá dsíídsi úújetétúnáa ámuha meméénuróné meníjkévatúneri tsíjtye uuhívatéiyá ámúhadi.

30 Muurá nééiyóme: “Éje, íjtyemeíhjáa íñe ánúmeíyómé tsá pánéévétsotúne.”

31 Áhdure ¿aca tsané avyéjúúbé tsodáhómú 10,000-mevaré íjcyame tsíjpi tsodáhómú 20,000-meva íjcyámema ímyéénújcatsí tsá tujkénú íjtsámeítyuró téhdúmema díityéké ítyáhjáityuróné?

32 Muurá téhdúmema íhñáhóóityurónéllii tsíhyullérei ditye íjcyánáa wáállójcatsíyómé díityé éllevu ditye íñéete ímyéénújcatsíjyúccóótuki.

33 Ehdú néene muurá tsaate íimíllédú íicyahíjcyáné íhvéjtsotumé tsá tahñéjté íjcyatúne.

Cánáámatu íjcyáné uwááboju
(Mt 5.13; Mc 9.50)

34 Muurá cánáama íímuma íjcyánéllii meke píáabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene meke píáábóityuróné.

35 Pane mebájtso ííñuji meúménúyónéúbatu tsá meke tene píáábóityuróné. Áánéllii tehdu néene ílluréjuco mewáágóone. Aane íhdyu óví ámúhadítýú lléebome ícyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi. Éhdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

15

Obééjá mújtánetu íjcyáné uwááboju
(Mt 18.10-14)

1 Téjyúhjáa íñújí avyéjúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámema tsijtye ímityúmé pílcyaa vé díbyedívú díbyé uwáábó illéébúacunúki.

2 Áamedityúhjáa paritséómuma taúhbájú uwáábojte néehíí:

—¿Aca íveekí aadi ímityúmedívú nahbéváhi?

3-4 Ehdúhjáa díbyedityú ditye íhjúvánéllii obééjá mújtánetu iúwaabóné neébe:

—¿Aca ámuha jéémú obééjámú 100-meva íjcyámedityú tsaapi mújtaca tsá ámuha 99-meváréjuco íjcyámeke íumihéj piínévú mepícyóóne díbyeke menéhcóityuróne? Muurá ámuha ménéhcóiyáhi.

5-6 Áábeke muurá ámuha maájtyúmícooca mítyane meímjyúúvéne ááhívu ámuha mewájsídu mépihjúcúiyá ámuha menábhévahíjcyámeke ditye téhdure ímíjyúúve mújtároóbeke ámuha maájtyúmíneri.

7 Ahdu muurá Pívyéébe níjkyéjiri íjcyaa métyane ímíjyúúvé tsaapi ímityúné pañévú mújtároobe tsiíñe ímíjpyetéébedi. Muurá ímí íjcyámedi ímíjyúúné ehníñevu ímíjyúúvebe mújtároobe tsiíñe ímíjpyetéébedi.

Dsíídsiji wágóóóvenetu íjcyané uwááboju

8 Téhduréhjáa dsíídsijitu diityéké iúwaabóné neébe:

—¿Aca tsáápíledi 10-jiwa dsíídsi íjcyánetu tsaji wágóóóveca tsá dille choocówu peetéj tééveri líjyaalléré néhcóityuróne? Muurá néhcóiyolle.

9 Aaji muurá íájtyúmíneri ímíjyúúvéne íñáállévahíjcyámeke pihjúcúiyolle ditye téhdure ímíjyúúveki.

10 Ehdú muurá ímityúné ícyahíjcyaa teene íhvéjtsóne Pívyéébé ícyánejúvuréjuco íbúwáávéébedi níjkyéji múnaa mítyane ímíjyúúvéhi.

Tsaapi cáánidityu mújtané uwááboju

11 Téhduréhjáa tsiíñe úwááboobe néehíí:

—Íjcyamútsíhjáa mítyétsi tsáápí hájchimútsi.

12 Áámútsidityúhjáa bóneebe néé cááníkyéé: “Líhij, u dsíjívéné boone métsíméné múhtsidívréjuco cóéváíñetu ó imíllé apáhajchíí ícyocájucó oke tsáneevu u ájcune.” Ahdújucóhjáa díbye íñá néétuubéré ájcune diityétsikyé tsahdúnéecu.

13 Átsihdyúhjáa wahájchotaré tétsii diibye bóneebe íjcyáróne páneere íhñe nahjíhenúhi. Ááne dsíídsímáhjáa peebe cáánidityu tsíhyullévú tsiíñe íñújívju. Áhullévúhjáa teene ídsíídsí íllure ícúbáhraabe ímityúné ícyahíjcyáneri.

14 Aanéhjáa tsúuca páneere ídsíídsí átéréénéhjiri díbye pírujtsónáa tééné íñújiri tsá majcho íjcyatúne. Áijyúhjáa ídátsó pevéeberéjuco ícyahíjcyané íñe tájpi íjcyájucóótuúbe.

15 Áánéllíihyéhjáa tééné íñúji múnáájpikyé táumeíbyé wákiméi. Aabéhjáa díbyeke téhmetsó ímyeenímudívu.

16 Aabéhjáa diityéké téhmeíjcyáábeke múha majchóvú ájcútuube áyaba wájyúújucóótúnéllii imíllérá diityé éébuta imájchone.

17 Átsihvúhjáa ikímóóvémeíñe íllu íjtsámeíbye: “Ehdíívajúné tsáma áyaturómé líhíyó wákimyéi múnáadityú majcho píhtótúnáa ¿íveekí íchíhvu ó dsíjívéeíhúbá ájyábari?

18 Tsáhaá, oo éhne llihíyo éllevo o óómíñe díbyeke ó neéhi: Llíhij, ¿íveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenuhi, áhdure u íjcyaróóbedívú ímíñejíívari?

19 Ahdícyane tsáhájucó díjtsiméné o íjcyáityúne. Díwákimyéi múnáajpíyéjucó o íjcyáíñe.”

20 Ehdúhjáa íjtsámeídyújucó díbye óómíñe cáání éllevo. Aabéhjáa téhullévú péébeke tsíhyullétúré cáání íáptyúmíbedi mityane ídáátsóvéne ícúí icyáhdahíróne ámabúcutéhi.

21 Átsihvúhjáa ípyéé íjtsámeídyújucó díbye cááníkye neéneé:

“Llíhij, ¿íveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenuhi, áhdure u íjcyaróóbedívú ímíñejíívari? Ahdícyane tsáhájucó díjtsiméné o íjcyáityúne.”

22 Ehdúhjáa díbye neérónáa cáání neé íúnú múnáake: “Ícúí áánúke íwajyámúnema ítyúhápaajívú meújcoéne hójtsíwápaajívú maájcu díbye ípícyámeíki.

23 Átsihdyu íjucávaabe ócájíwúuke médsíjívétsó díbyeke mewáñehjínuki.

24 Muurá íñe ‘tsúúcajáubábjáa dsíjiveébe’ o néhíjcyánáa ídátsó kiátú bóhdívaabe méhdivu.” Ahdújucóhjáa dítye wáñehjívaténe.

25 Áijyúhjáa íñahbe ámíaaabe úmíhé pañétú óómíbye lleebúcutúvá wáñehjí ihjyáí íjcyane.

26 Ááneríhjyáa íúllévenúne kémuéllétúré íúnú múnáajpíkye ípíuváne dílloobe íveekí dítye wáñehjívaténe.

27 Áánéllíhyéhjáa neébe: “Muurá díñahbe wajtsíhi. Áánéllíhyéne díícyáání lliihyánutsó íjucávaabe ócájíwúudívú díbyévané íná pájtyétuube kiátú bóhdívánéllí díbyeke iwáñehjínuki.”

28 Aanéhjáa ávyéta tsarí pajtyé díbyeke. Aabéhjáa íhnáho cáyobáávatéébe tsá áyanéwu ímíllétú íááhívéne íhjyávu. Áánéllíhyéhjáa cáání díbye éllevo ípyééne cánáajanú díbye íááhíveki.

29 Áronáacábjáa neebe cááníkyyé: “Llíhij, muurá íñe múhdúné píjcyábá úúma ó wákímyeí uke táhjállétuubére. Áróóbeke tsá mújyú oke u ájcutú obééjá hájchíúbadívúré ehdu o wáñehjívaté o náhbévahíjcyámema.

30 Aabe eene dááchíkye ímíáábekéjíí ú wáñehjínú íjucávaábeke jeemúdítyú u dsíjívétsóóbe hallúrí ímityúné walléémudi dídsídsí pírujtsójéébeke.”

31 Áánéllíhyéhjáa cáání neéhi: “Ímíáánéjucó, Lí, óoma tsatsíyé u ícyahíjcyáne. Aane muurá páneere tátsíeméné díñe.

32 Áánetu ihdyu tehdújucó mewáñehjínúné díñahbeke ídátsó kíahjí múhduháñe ícyahíjcyátsihdyu ‘tsúúcajáubá dsíjiveébe’ o néhíjcyánáa méhdivu bóhdívaábeke.” Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

16

Íavyéjúúbema tsaapi ímityúné wákímyéíñetu íjcyáné uwááboju

¹ Téhduréhjáa ímamyémuke úwááboobe neéhií:

—Íjcyaabéhjáa íhtsútuube ehnéva múnáajpi. Áábé únú múnáajpíhjyáa ímityuube íjcyáábé hallúvú tsaate úúballé díibye íavyéjúúbeke díbye ímityú téhmehíjcyáné díbyé tsíeméne.

² Áánéllihyéhjáa íavyéjuube ipíúváábeke neéhií: “¿Íveekí ímityúné míamúnaa díhyallúvú úúballéhi? Ahdícyane oke ímíñeúvú duubállé muhdú tátsieméné u téhmehjcyáne. Átsihdyu tsáhájucó oóma u wákímyeítyúne.”

³ Ehdúhjáa íavyéjuube neénetu illu íjtsámeíbye: “Aane ¿muhdú íñe ó íjcyaa oke táavyéjuube wáágóoóbe? Tsá muurá o pívyetétú tsííñe wákímyeí o méénune. Pane núcójpítsó teene tsíjtyeke piáábó o táúmeíñe tájpi o íjcyáiyóne.”

⁴ Ehdúhjáa íjtsámeíyóne neébe: “Tsúúca ó waajácú muhdú o méénuíñe. Oo éhne ó piááboó táavyéjúúbedityúu íñáhjíhenúné áhdohjcyátúmeke néhi díbye oke wáágóocooca díityéréjucó oke ipiááboki.”

⁵ Ehdúhjáa íjtsámeíñe píúvaabe tsáápiítsadí díityéké eenée íavyéjúúbedityú íñáhjíhenúné áhdohjcyátúmeke. Áánemáhjáa o méénuíñe. Oo éhne ó piááboó táavyéjúúbedityúu íñ tujkénú tsáábeke neébe: “¿Acáa múhduná táavyéjúúbedityú u náhjíhenúné tsáhái u áhdotúne?”

⁶ Áánéllihyéhjáa neébe: “100-hoojávaa oriívó duurúbájpacyóné ó ujcúhi.” Áánéllihyéhjáa neébe: “Éée, íñe muurá u cáatúnúné téhdunéjucó. Áronáa cána íícúu béháámitúréjucó picyo 50-hoojavaréjucó u áhdotúne.”

⁷ Áané boonétúhjáa idyé tsijpi tsáábeke neébe: “¿Ácooca uu múhduná tsáhái u áhdotú ávyéjúúbeke?” Áánéllihyéhjáa neébe: “100-babyávaa tríigo ó ujcúhi.” Áánéllihyéhjáa neébe: “Éée, íñe muurá u cáatúnúné téhdunéjucó. Áronáa cána íícúu béháámitúréjucó caatúnú 80-babyavaréjucó u áhdotúne.”

⁸ Ehdúhjáa ávyéjúúbé únú múnájapi ímityúné meenúhi. Aanéhjáa bóónetu íavyéjuube iwáajácúneri ullévenú dííbyedi ayájú tujkévé ehdu imyéénuíñé díbye íjtsámeíñeri. Ehdu muurá íñe ímiájíjtó úráávyémé ehnuíñevu tenejcu wáajácútúme tujkévééne íjtsámeíñé tsíjtyema íñáhbévájcatsíki.

⁹ Aane ihdyu ámúhake o neé íñe ííñújiri ámuha meéhnévámé tsíjtyeke mepiáábo néhi ámuha medsíjívécocó Pívyéébe ámúhake íúcúpéjtso mújijyú muhdú íjcyáityúmé dííbyema ámuha meíjcyáíhullévu.

¹⁰ Muurá wahdíwáné wákímyeívu tsaatéke mepícyoome ímí wákímyeíhajchíí méwaajácú téhdure éhnuíñevu íjcyané wákímyeí ímí dítye méénúiyóne. Áánetu teene átérééné wákímyeí múhdurá méénuhíjcyámé muurá éhnuíñevu íjcyane téhdure dáriívéiyáhi.

¹¹ Aane muurá íñe ííñújiri ámuha meéhnéváneri ímiáánéré ámuha meméénutúhajchíí téhdure Pívyéébe wákímyeí múhdurá ámuha médárivéhi.

¹² Téhdure tsíjtye éhne ímíñeúvú ámuha metéhmétúhajchíí muurá ámúhá wáabyuta íjcyaróné tsá múha ámúhadívú íhvéjtsóityuróne.

¹³ Muurá tsá mútyétsima tsaapi ímí wákímyeítyuróne. Muurá tsáápiikye éhnuíñevu iwájyúúbedíyé íícúvéne tsá tsíjpihí díbye íícúvéityuróne. Áánéllíi tsá tene ímityú Pívyéébeke meúraavyémé metsúúrámeíñé medsídsíváyíoneri.

¹⁴ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné paritséomú illéébóne illure uuhívaté dííbyedi téeneri itsúúrámehíjcyánéllíihye.

¹⁵ Áámekéhjáa neébe:

—Bañú múnaa ámuha meíjcyámeke míamúnaa itsúcunúhijcyá ímiáámédu. Áronáa Pívyéébe waajácú ámúhá íjtsaméi. Muurá míamúnaa mítyájkímyeíñé tsarílleébe.

Píivyéébé tauhbaju wágóóóvéityúne

16 Muuráhjáa Jóáa bóhówáávéitúné hajchótá Píivyéébé tauhbaju ihjyú uubálle múnáaúvú úwáábohíjcyánérei míamúnaa úráávyehíjcyáhi. Áané boonétúu ihdyu diibye Jóáaúvúréjucu úwaabóné ímiáájú Píivyéébé míamúnáake íavyéjuvu újcúné uwááboju. Áanéllihyéé mityame tsúúrámehíjcyá téénevu úcáávéíñeri.

17 Muurá íñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhíj wágóóóvéehi. Áanetu Píivyéébé uwááboju tsá mújyú wágóóóvéityúne. Muurá muhdú tene néhdújucu tene pájtyeíñe.

*Táábávájcatsímé wágóóócatsíturóné Jetsóó úwaabóné
(Mt 19.1-12; Mc 10.1-12)*

18 Muurá tsaapi méwake íhvéjtsóne tsíjpíllekeréjucu táábávaabe ímityúné meenú íveekí mewa ímíubáané íjcyánáa tsíjpílle máyéjucu íjcyáneri. Áhdure tsaapi wágóóolleke táábávaabe ímityúné meenú íveekí ájyu ímíubáané íjcyánáa dííllema íjcyáneri.

Ehnéva múnájpi ítérónáa Ráátsaro ícúbáhrámeíñe

19 Téhduréhjáa tsiíñe Jetsóó úwááboobe nééhíí:

—Íjcyaabéhjáa tsaapi íhtsútuube ehnéva múnájpi tsanééré ímiá wajyámuunévú úcámehíjcyáabe. Áábekéhjáa íiná píhtótuube pájyuvaré wáñehíjvátéhíjcyáhi.

20 Áanáacáhjáa Ráátsaro áhllávatéébé ácuúcunúhíjcyá dííbyé já lleehówa úmíwari.

21 Aabéhjáa ídátso úmúúpívyehíjcyá díbye májchónetu baavu dójcwówaahyéjí imájchóiyóneri. Áábedívúhjáa oohímé ípíhcyáávéne píhjahíjcyá dííbye áhllaháñe.

22 Aabéhjáa ílluréjucu dsíjívéne. Áábe ííbuúhjáa níjkyéji múnáa tsajtyé Píivyéébe éllevu Aavaráá íjcyáhullévu. Áané boonétúhjáa dííbyeréjucu íhtsútuube ehnéva múnájpi dsíjívéébeke tsáímíyé cuuúme.

23 Áábe ííbuúhjáa úújeté Píivyéébeke cáhcújtsotúmé ícúbáhrámehíhullévú cúújúwá pañévu. Áhulléhjáa ícúbáhrámeííbyé ájtyumí Aavaráake Ráátsaro dííbyemájucu íjcyáábeke.

24 Áábedíhjáa wáníjcyámeííbyé nééhíí: “Múúhá ihde múnájpi Aavaráaj, óhdi ihdyu dídáatsóvéne aabye Ráátsaróké díñe oke díbye íhyójtsíwáubaré nájpácyotu imúriúcéneri táhñíjwa ípíjchóvaki. Ávyeta íñe cúújúwá allóócó tsáhájucu o áábúcutúne.”

25 Áanéllihyééhjáa Aavaráá néé dííbyeke: “Cáhwáá, Lli, dítsáávé íñé imíjyaúhjáa u íjcyane u dsíjívétúné ihde. Áanetúu muurá áanu Ráátsaro ídátso ícúbáhrámehíjcyáabe íñe ícyooca íñé imíjyaúréjucó íjcyane. Áanetu ihdyu u ícúbáhráméííhi.

26 Aabe píáábó u táúmeíyónáa íjcyané íñe múúhadítú ámuha meráhoúccunútsihdyu íéverááhó ápíchó nééne kíátú mepájtyéne meúújéjcatsííyónejíwari. Muurá íñejcúrí íjcyame tsá píívyetétú énejcúvú ípájtyene. Áhdure énejcúrí íjcyame tsá píívyetétú íñejcúvú ípájtyene.”

²⁷ Ehdúhjáa Aavaráá néénéllii neébe: “Uu muurá Aavaráá múúhá ihde múnáajpi u íjcyabe ihdyu óvjíyucu aabye Ráátsaróké wallo ííñujívú llihiyoke pámeere tahájkímuma díbye úwáábotéki.

²⁸ Íjcyámé 5-meva táñahbému. Áámeke ó imíllé díbye wáájácútsoténe ílluhaca ícúbáhráméí íjcyánáa íveekí ímityúné o ícyahíjcyáné nájcaúvú o úújetéébé o ícúbáhráméídyú díbye ícúbáhráméítyuki.”

²⁹ Ehdúhjáa díbye néérónáa Aavaráá néé díbyeke: “Árónáa muurá íjcyáné díityédí Píívyéébé waajácúháámí íñe ícúbáhráméítyu úúbálléháámí dííbyé ihjyú uubálle múnáape Moitséémú cáátúnuháámí. Téhaami óví íéévéne cáhcujtsómé ípájtyetéki.”

³⁰ Ehdúhjáa Aavaráá néérónáa neébe: “Ihdyúhde ímiááné íjcyájúcooróné díityémá uwááboju. Árónáa ihdyu mee dsíjive múnáadityú tsiíñe bóhiibe díityéké úwáábotéébeke botsíi cáhcújtsóiyóme. Aaca ihdyu ímiááné ímityúné íjcyahíjcyáné íhvéjtsóne íbúwáávéiyómé ímiánejcúvuréjuco.”

³¹ Áánélliihyéhjáa Aavaráá néehíi: “Árónáa muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáape Moitséémú cáátúnúne uwááboju ícyáhcújtsótúhachjíi téhdure tsá dítye cáhcújtsóityuro dsíjívemedityú tsaapi tsiíñe íbóhówáávéne úwááboróne.”

17

Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mt 18.6-7, 21-22; Mc 9.42)

¹ Áhduréhjáa tsiíñe ímamyémuke neébe:

—Tsá ííñújiri mávaríjchojúúné píhtóityú míamúnáake tútávajtsoíñe. Árónáa ihdyu máidaátsoju tene pájtyeíñe ímichi ténehjívú díityéké íbúwátsohíjcyámeke.

² Muurá botsíi oke cáhcujtsómé ídátsó tsiímédúréí néemedityú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekeúbá múu íjkyééháñetu nEWáyucobáné íóhbáñúmeke wájocó móóá pañévú ápíchó díityé úmiwa nééne íhdétu.

³ Áánéllii téibúwá meíjcyáne ámúhá nahbe ímityúné méénúúbeke mébóíjcyuco. Aabe teene íhvéjtsóne ímiánejcúvú tsiíñe íbúwáávéhachjíi ílluréjuco máábájííveco ímityúnée díbye méénune dííbyedi meídaátsóvéne.

⁴ Tsájyju múúne 7-íjyúvá tsájcooji méénúíyoobe ímityúne. Áhdújyúvá díbye ámúhadívú ídátsójkímyeihachjíi múu ídaátsóvé dííbyedi.

Píívyéébeke mecáhcújtsóneri páneere meméénune

⁵ Áábekéhjáa ímamyémú néehíi:

—Múúhake piáábó éhnííñevu muha mecáhcújtsó Píívyéébeke.

⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá mojtáátsá neeváúwúudúné áyanéwu ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca eehe úmehe ámuha ménééiyá étsihdyu tehe ityábáávýéne móóáj píñétú íjyócúúvetéki. Áhdújuco muurá tehe íjyócúúvetéiyóné tétsihdyu.

Muhdú tsaaté wákímyéi múnaa íjcyane

⁷ ¿Aca ámúhá únú múnáajpi úmihé pañe caajáí tsájyju ócájimu téhméúbari íjcyátsihdyu ááhívéébeke ámuha mémáchótsópéjtsóiyáhi? Tsáhaá.

8 Muurá íllure ámuha ménépéjtsóiyá dífbyeke: “Majchóréjuco meénu. Aane u níjkevádú ú pícyoó tujkénú muha memájchoki. Ááné boonétú ú májchoóhi.” Éhdure muurá ámuha ménééiyáhi.

9 Áhdure ꞑaca ámuha dífbyeke météhdújtsóiyá ámuha metáuhbánéré díbye meéénúné hallúvu? Tsáhaá.

10 Ehdú téhdure Píívyéébe ámuhákye pícyoóné wákimyéí ámuha meníjkevácococa tsá múu íjyácunútú díbye ámuhákye téhdújtsóiyóneri. Íllure múu nééhií: “Tsá muurá ímíá ꞑcúve múnaa muha méíjcyatú múúhakye díbye táuhbánéré muha meméénúnéllíihye.” Éhdure múu nééhií. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Íjpi chájáávemeke Jetsóo bóhútsóne

11 Aabéhjáa Jerotsaréevu péébe pajtyé Tsamáariámá Gariréá iñújícútu.

12-13 Aabéhjáa tsácoomíwuúvú úújeténáa dífbye éllevu 10-meva tsáá íjpi chájaavéme. Ároméhjáa kémuéllévuré iwájtšine dífbyedi wáníjcyámeímýe kéévánécoba nééhií:

—jJétsoj, Jetsóoj, múúhadi dídaatsóve!

14 Áánéllíihyéhjáa díityéké ííteebéré nééhií:

—Tsúúca muurá ámuha mébohíjucóóhií.

Aame cáhawaá llúúvájtedívú meúújétsámeítýej. Ahdújucóhjáa dítye pééne tsáimiyéjuco néémeé.

15-16 Áámedíyúhjáa Tsamáariá iñújpi múnáajpi oomí Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aabéhjáa Jetsóo lliiñévu ímímóúúvéne dífbyeke téhdújtsóhi.

17-18 Áábekéhjáa Jetsóo nééhií:

—ꞑaca tsá pámeere ámuha mebohíitúne? Muurá íñe tsííñe iñújpi múnáajpi u íjcyároobe ú oomí Píívyéébeke u téhdújtsoki. Áánetu ꞑkiá tsíjtye?

19 Ehdúhjáa iñétsihdyu neebe dífbyeke:

—Wa díjyócúúvéne dípej. Tsúúca ú bohíí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyaaábe.

Píívyéébé avyéjú bóhówááveíñe

(Mt 24.23-28, 36-41)

20 Aanéhjáa Jetsóoke paritséomú dilló múijyú Píívyéébé avyéjú bóhówááveíñe. Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tehdu Píívyéébé avyéjú bóhówááveroné ámuha maájtyúmííyónejíivari.

21 Áánéllíi tsá múha neéítyuróne: “Íñe Píívyéébé avyéjú.” Muurá ihdyu íjcyájúcooróné ámuháma.

22 Ehdúhjáa díityéké iñétsihdyu neebe ímamyémuke:

—Muurá ámuha méijyácúnuú Míamúnáájpidívú o ípívyéévéébeke ámuha maájtyumíjucóóiyóneri. Ehdú ámuha méíjtsámeíyónáa tsáhái ámuhadívú o bóhówáávétyúne.

23 Muurá ámuhákye tsaate neéhi: “Tsúúca Mépájtyetétsoobe tsájucóóhií.” Áronáa tsá múu cáhcújtsotúne.

24 Muurá chíjchi rórihcyóné maájtyumídú pámeere ájtyúmíí Míamúnáájpidívú o ípívyééveebe o tsáábeke.

25 Áronáa ihdyu íhnáhoóíñe ícyooca íjcyáné míamúnaa óhdi ícúbahráne. Tsá oke dítye cáhcújtsóityúne.

26 Muuráhjáa Noéé íjcyáijyu íjcyáné míamúnaa íjcyaduré íjcyáimyé o tsááíñe íjtsotúme. Áánaa tsúuca ó tsaá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe.

27 Muuráhjáa téijyu íjcyáné míamúnaa íimilléduré ícyahíjcyá majchóháñeri, adóháñeri, táábavajcatsiyi. Áánaacáa ihdyu Noéé tsúuca ihmííne pañévu úcáávéneáa íññuji páneere caajávécúóóhií. Áánerí páneere cáhcújtsotúme óuuvé ímájanúneri.

28 Áhdurée muurá pajtyéné Róo íjcyáijyu íjcyámeke Tsodóóma múnáake. Muuráhjáa téhdure íimillédú ícyahíjcyámé majchóháñeri, adóháñeri, náhjíheri, úmihéneri, ánuméiyi.

29 Áánéllihyé muurá Píívyéébe dílbyeke néé dibye íjchívye técoomítyu. Áhdújucóo dibye íjchíivyéne boone Píívyéébe cúújuwa íjcaáyóneri técoomi áiivyéne.

30 Áhdu muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe ó tuvááóvaá míamúnáake íimilléduré íjcyámeke tsiíñe o tsáijyu.

31 Áijyu ihjyátú tsiéllé íjcyame tsá ihñénéhji éllevu péjúcúóóityúne. Áhdure íúmihéri íjcyame tsá ihjyávú péjúcúóóityúne.

32 Cáhwáá méjtsúcunu muhdúhjáa díibye Róo táábake tene pájtyene idyéjú dille révoúcunúne déjúcotu.

33 Muurá íññújiri íimillédú íjcyáneríyé tsúúráméíhijcyámé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene íhvéjtsóne ookéréjuco úraavyémé pájtyetéehi.

34 Muurá tsiíñe o tsáácooca míityétsi cúwámútsidítýú tsáápiike o újcúnetu tsijpi coévaáhi.

35 Áhdure tsaatépi cáátsómúpidítýú tsáápílleke o újcúnetu tsíjpille coévaáhi.

36 Téhdure tsaatétsi íúmihé pañe íjcyámútsidítýú tsáápiike o újcúnetu tsijpi tétsihvúre coévaáhi.

37 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii ímamyémú nééhíi:

—¿Aame kíávú úújéteehi?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá éhne múúne tsíméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyaavédú tahñéjté óhdivu píhcyaáveehi.

18

Ímítýunéhjí ímibájcho múnáájpídítýú íjcyáné uwááboju

1 Áhduréhjáa Jetsóó tsiíñe ímamyémuke úwááboobe úúballe ímítýunéhjí ímibájchoobe ímítýuube íjcyáábedítýú tééneri díityéké itsápíjtso Píívyéébema íhhyúvahíjcyánetu dítye íóóchévétuki.

2 Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabé tsácoomíyí ímítýunéhjí ímibájchoobe ímítýuube Píívyéébeke ávyejúúllétuúbe. Aabéhjáa tsá ímí píáábohíjcyatú míamúnáake.

3 Áábeké técoomíyí íjcyalle píúbájyulle néé tsaatémá ímítýuné dille dáárhívécatsíñe dibye ímibájcho dííllema.

4 Ehdúu múhajchótájucó dille dílbyeke píáábó táúmeiyóneri tsá dibye íícúvehíjcyatúne. Áánéj píinévúhjáa íllu íjtsáméíbye: “Píívyéébeke o ávyejúúllétúnéllii tsáháturo míamúnáake o píáábóiyóné oke ávvetúne.

5 Áronáa aalle pínbájyulle íjyévé éhnlíñevuré oke pátsárijcyónéllii óvíjyucó díílleke o píááboíñé oke dille ípátsárijcyójúcoótuki.”

6 Ehdúhjáa iúúbálléne neébe:

—Ehdúu píínévú píááboobe ímítyúnéhjí ímíbájchoobe ímítyuube íjcyároobe.

7 Aanéjii ¿aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébe ihñéjteke píááboíñé dííbyeke píáábó táúmeíhíjcyámeke? ¿Mityá ámuha méíjtsúcunú dítye píáábó táúmeíñeri díbye íícúvetúne?

8 Tsáhaá. Muurá píáábóíbye díityéké teenémáye. ¿Aca íhya míamúnaa ímí cáhcújtsómedívú ó wájtssi Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe tsiíñe ííñjívú o tsáácoóca? Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Tsaatétsí Píívyéébema íhjuúvánetu íjcyané uwááboju

9-10 Téhduréhjáa tsaate ímiáámedi idíllómeíñe tsíjtyeke éhñivállehíjcyámeke úwááboobe úúbállé tsaatétsí Píívyéébema íhjuúvánetu. Íllúhjáa neébe:

—Tsáíjyúu míityétsi péé duurúvajávú píívyéébema íhjuúvaki. Tsaapíi paritseoómuube. Áánetúu tsíjpi ííñjii avyéjúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaábe.

11 Aanée paritseoómuube Píívyéébema íhjuúvaabe neéhií: “Ayúju Tápiivyéébej, uke ó téhdujtsó ímiáábé o íjcyané hallúvu. Tsá muurá tsíjtyedu ímítyuube o íjcyatú nani múnáajpi. Tsá múijyú íhdícyámema o dómácójcatsítyúne. Pane tsá aabye ííñjii avyéjúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe ímítyuube íjcyadu o néétune.

12 Muurá tsané tsemáánari míjcyoojícú májchótuube úúma ó íhjuúvahíjcyáhi. Téhdure muurá 10-jíva o dsíídsívánetu tsájíhcoba ó dówacárohíjcyá uke o íícuvéne.” Ehdúu Píívyéébema íhjuúvaabe paritseoómuube.

13 Áánetúu díbye ííñjii avyéjúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe tsá cáámevu icyárúúvéne Píívyéébema íhjuúvatúne. Íllurée kímoóóvemeíbyé íjpiújitu íllaáyómeíñe neéhií: “Ayúju Tápiivyéébej, óhdi íhdyu dídáátsóvéne dáabajíívé táimítyu. Muurá ímítyuube ó íjcyáhi.” Ehdúu íhjuúvaabe Píívyéébema ííñjii avyéjúúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaábe.

14 Aane muurá dííbyeke tsúuca Píívyéébe ímíbájchóóbé hallúrí tsáhájucó ímítyú íjcyatúne. Áánetu tsíjpiikye tsá díbye ímíbájchotúne. Ehdú muurá íiye íhtsutúmé íjcyane némeíhíjcyámé núcójpívétsáméíhi. Áánetu íhdyu idáátsóméhjiúvú néeme ávyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Tsiíméké Jetsóó íllúváváne (Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)

15 Aanéhjáa dííbye éllevu ítsíimeke tsivámé díbye Píívyéébeke píáábó ityáúmeí díityé hallúvu. Áronáacáhjáa ímamyémú díityéké neé íñevú dítye ítsíimeke tsívane.

16 Áronáacáhjáa Jetsóó díitye tsiíméké ípiúváne neé ímamyémuke:

—Óvi íhdyu tsiváme. ¿íveekí ámuha mécátuhtsóhi? Muurá díitye tsiíme íjcyadu neémé wáabyuta Píívyéébe avyéju.

17 Aane ímiááneturé ámúhake o neé éhne múúne teetsi tsiímene meke cáhcújtsódú Píívyéébeke cáhcújtsotúmé tsá dííbyé avyéjúeje íjcyatúne.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuúváne (Mt 19.16-20; Mc 10.17-31)

18 Aanéhjáa tsáijyu tsáné avyéjuube Jetsóoke néehí:

—Uwááboobej, ímiáábe ú íjcyaaabe cána oke diñe ¿muhdú ó íjcyáiyóné múijyu o dsíjívéjúccóótyúne bóhí o újcuki?

19 Áanélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píivyéébe ímiáábe.

20 Muurá ú waajácú díbyé taúhbajúúné néeneé: “Tsá múu ihdícyámema dómácócatsityúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díícyáánimútsikyé.”

21 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedityúre tehdujuco o ícyahíjcyáne.

22 Áanélliihyéhjáa Jetsóó néehí:

—Áronáa íjcyáneí tsane u méénúiyóne. Cáhawáa dítsíméné náhjihénúne piáábó idáátsóméhjikej. Áijyu ihdyu ú avyéjúutee níjkyéjiri íjcyaaabe Píivyéébe avyéjuu. Aane cáhawáa ehdu méénúne ookéréjuco duráavyej.

23 Ehdúhjáa Jetsóó néene kimóhcó pajtyé dífbyeke mítyane díbye éhnévánélliihye.

24 Áábekéhjáa ííténe Jetsóó néehí:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píivyéébe avyéjuu úcááveyáhi.

25 ¿Aca muhdú caméélló anéétóhéjuto pajtyeyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye éhnéva múnaa Píivyéébe avyéjuu úcááveyáhi?

26 Ehdúhjáa díbye néénéllii tétsihyi íjcyame néehí:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyeteyóme?

27 Áanélliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnaa tsá píivyetétú iye ipájtyetétsámeñe. Áronáa Píivyéébe píivyeté diityéké ipájtyetétsóné íiná dífbyedívú túhútútnélliihye.

28 Áanélliihyéhjáa Péédoro néehí:

—Ávyéjuubej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco méúraavyéne.

29-30 Áanélliihyéhjáa Jetsóó néehí:

—Ímiááneturé ámúhakye o neé páneere íjcyátsíhjíma imúnáake cáanimuu, íñahbémuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píivyéébe wákiméí méénume muurá íné imíjyaú íjcyaa íñújiri. Aame újcuú múijyu idsíjívéjúccóótyúne bóhí tsíjiréjuco íñúji Píivyéébe ípívyéjtsójí hallúrí íjcyaki.

Ídsíjiveíñé tsiñe Jetsóó úúballéne

(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)

31 Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó ímamyémuke íhdyúétsihvu idyóbeucúmeke néehí:

—Mepéé íñe Jerotsarévu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedityú tsúúcajátújuco Píivyéébe ihjyú uubáalle múnaa néhijcyáne oke pájtyeéhi.

32-33 Muurá oke llúúvájte avyéjujtemá taúhbájú uwáábojte íhvéjtsóo jodíómú íjcyátúmé hójtsi pañévu. Aame óhdi iúúhívaténe oke úníchíhcyuméré iwápáájccóóbeke illuréjuco dsíjívétsoíñe. Ároobe tsiñe ó bóhí 3 coojívatu.

34 Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke néene tsá ditye áyánéwu wáájacutú íineri dibye íhjuváne.

Hállúvátúúbeke Jetsóó ímbajchóne
(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)

35 Aabéhjáa ímamyémuma péébe Jericóój pihíríjyuco íjcyánaa juuvá únuri hállúvátuube ácuúcunúúbé táumeí piáábo.

36 Aabéhjáa mítyane téeneri míamúnaa pájtyénéllii dilló íineri ditye úllene.

37 Áánélliihyéhjáa úúballémé Natsarée múnáajpi Jetsóoma ipyééneé.

38 Áánélliihyéhjáa dííbyedi wáníjcyámeíbyé nééhií:

—Jétsoj, Jetsóoj, Dabííúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyaaábej, óvjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

39 Ehdúhjáa dibye néénéllii tsuulléri pééme dííbyeke uhbá cúuvéhulléré dibye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhniínevúré tsiíne neébe:

—JíDabííúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyaaabe óvjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

40 Áánélliihyéhjáa Jetsóó íjyócúúvéne néé ditye itsíva dííbyeke. Áhdújucóhjáa ditye tsívaábeke dibye nééneé:

—¿Hná ú imílléhi?

41 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

42 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyaaabe tsúúca ú hállúváhi.

43 Ehdúhjáa Jetsóó néenemáyé itéjúcoóbe. Aabéhjáa tsijtye íajtyúmíne téhdure duurúvá Pívyéébeke dúúrúvaabére. Aanéhjáa tsijtye íajtyúmíne téhdure duurúvá Pívyéébeke.

19

Tsakyéoke Jetsóó ááhivéne

1 Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma úújeté Jericóovu.

2 Ácoomíjhyjáa ehnéva múnáajpi Tsakyéó ííñújí avyéjuúbé wáabyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé avyéjuube íjcyaaábe.

3 Aabéhjáa imíllérá Jetsóoke íajtyúmíne. Áronáacáhjáa tsá dibye pívyetétú dííbyeke íajtyúmíne míamúnááj piine íjcyaaábeke báhrí íñéénélliihye.

4 Áánélliihyéhjáa íícúu dibye pééíhyullévú dsinériyé ipyééne néríivyeebe uméheri dííbyeke íajtyúmíki.

5 Áánáacáhjáa Jetsóó tétsihdyu pájtyeebe tééhé níjcauri íjcyaaábeke íajtyúmíne nééhií:

—Tsákej, Tsakyéoj, íícúu niitye úuma o péékií. Muurá ó imíllé dihjárí o cúwane.

6 Áánélliihyéhjáa íícúu íñútyéne tsajtyeébe íhjavú dííbyeke.

7 Ááneríhjáa míamúnaa íhjavúvá Jetsóodi íveeki ímítyuube íjcyaaábe javú dibye péeneri.

8 Áánélliihyéhjáa diibye Tsakyéó íjyócúúvéne néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, tátsieménetu tsahtúnéécú ó dójacároó ídáatsóméhjike. Áánetu tsatékée o állíne pevetsíyé o áhdótsohíjcyáné ó óómíchoó éhniínevújuco.

9 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Tehdújuco, muurá Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe u Ijcyáábedívú tsúuca uwááboju wajtsíhi.

10 Muuráhjáa Míamúnáájpidívú o ípívyééveebe o tsáá ímítýúne pañévú mújtámeke o pájtyetésoki.

*Dsúdsitu Ijcyáné uwááboju
(Mt 25.14-30)*

11 Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó míamúnáake. Aaméhjáa Jerotsaréevu píihínáa míamúnáa íjtsámei tsúuca Píívyéébé avyéjú bóhówááveíñe.

12-13 Áámekéhjáa úwááboobe néehíi:

—Tsaapíhjáa íhtsútúméejpi Ijcyaaabe tsícyoomívú ipyééíñe ihde 10-meváké iúnú múnáadítýú ípíhjúúcúmeke dsúdsidívú iwájtúne néehíi: “Éeneri méwákímyeícyó téhulle o Ijcyáné hajchóta.” Ehdúhjáa diityéké ípítýájcoíñúne técoomívú memévateébé íhcyóómí avyéjuube íjcyaki.

14 Áronáacáhjáa dííbyé cóomi múnáa tsá ímíletú diityé avyéjuube díbye íjcyane. Áánéllíihyéhjáa tsaatéke wallóomé dííbye déjuto dítye íñéé íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyane múha ímíletúne.

15 Áronáacáhjáa tsúuca meménúme páñétúejpi íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyaki. Átsihyúhjáa óómíbye teene íhcyóómívu. Aabéhjáa iwájtsidu píhjúúcú iúnú múnáake dsúdsidívú iwájtúñúmeke múhduná dítye lílyaatésóné iwáájácuki.

16 Áábekéhjáa ímí wákímyeíbyé nétujkénúhi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsúdsí ó lílyaatésóhi.”

17 Áánéllíihyéhjáa íavyéjuube néé dííbyeke: “Tehdújuco. Muurá eene múhdurá néerone ímí ú tehméhi. Áánéllíi uke ó pícyóó 10 coomívá avyéjuube u Ijcyá ímiáábé u Ijcyánéllíihye.”

18 Áhduréhjáa tsijpi néehíi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsúdsí téhdure ó lílyaatésóhi.”

19 Áánéllíihyéhjáa idyé neebe dííbyeke: “Tehdújuco. Áánéllíi téhdure ímiáábé u Ijcyáábeke ó pícyóó 5 coomívá avyéjuube u Ijcyaki.”

20 Áánétúhjáa tsijpi néehíi: “Ávyéjuúbej, íñe dídúdsí éhnée óhdivu u pícyoíñúne ó pícyohíjcyáne.

21 Ópée ó waajácú ímítýuube u Ijcyaaabe díwákímyeí hallúvují dsúdsíjike ú ékévéehíjcyáne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o lílyaatésóné ímiátsíi ú újcúiyáhi. Aanée o wáájácúne íllure ó pícyóó dídúdsíike.”

22-23 Áánéllíihyéhjáa íavyéjuube néé dííbyeke: “Aanée idyé ímítýuube o Ijcyane wájácú u néebe ¿íveekí tsá u pícyootú dsúdsí téhmémeíhíjcyájá pañévú tétsihvu dítye wákímyeíchóné óoma lílyaatéíyoki? ¿íveekí ímítýuube uú?”

24 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdu tétsihyi Ijcyámeke neebe: “Áánúdítyu eene dsúdsí medójtúúne maájácú eenée íñe pámé ehniíñevúré lílyaatésóóbeke.”

25 Áánéllíihyéhjáa néeme dííbyeke: “Ávyéjuúbej, áronáa tsúuca mítyanéjuco dííbye dsúdsí.”

26 Áánéllíihyéhjáa neebe: “Ehdu múúne mémeenúhi. Muurá íñe lílyaatésómeke ehniíñevu tsiíñe máajácú dítye illílyaatésoki. Áánetu pevénére pícyohíjcyámedítýú médojtúúcihi.

27 Téhdure eene avyéjuube o íjcyane ímíllétúne oke múnáátsohíjcyámeke íllevu metsíváne o ííténáa médsíjívétso.”

*Jerotsarée pañévu Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Ja 12.12-19)*

28 Ehdúhjáa diityéké iúwáábóné boone Jetsóó péé ímamyémuma Jerotsaréevu.

29-30 Aaméhjáa úújeté Bepajéema Betaániá coomícyú úníuri oríívo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúhjáa mútyétsikye ímamyémudítýú ípíhíré coomívú iwáállóómútsikye neébe:

—Cána écoomi ípíhíré cóómityu óóma méujcúté íayáne íjúwúukej. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

31 Aane tsaate ámútsikye ‘ívéébeke ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíihye.”

32 Ahdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco úújeténé dííbyedívu.

33 Áábekéhjáa dítyétsí tsíñaáyórónáa áábájajte neéhií:

—¿Ívéébeke ámuhtsi métsíñaáyóhi?

34 Áánéllíihyéhjáa neemútsi:

—Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíihye.

35 Aamútsíhjáa tsajtyéjucóó dííbyeke. Áábé hallúhjáa wájyamúúnevu íhíbóne Jetsóoke néríjcyáróme.

36 Áíjyúhjáa díbye péjyju juuva míamúnaa íhbó íwajyámuunévu.

37-38 Aaméhjáa dííbyeke úraavyémé tsúúca oríívo bajúvú pííhime méénúráityuróné díbye méénuhíjcyané hallúvú Píívyéébeke dúúruvámé kéévánécoba wáñécohíjcyá:

—¡Ñóóoj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme:

—¡Maímijyu áanu Píívyéébe mémeri tsááneéj! ¡Ahdícyane metsu ímíjyuuri Píívyéébeke maávyéjújtsokí!

39 Ehdúhjáa dítye néénáa tsaate parítséómú diityé pañe íjcyame néé Jetsóoke:

—Ávyéjuubej, aatye díuráavye múnáake duhba dítye cúúvéhulléré íjcyaki.

40 Árónáacáhjáa neébe:

—Muurá dítye dáíívyérónáa néwayúúneréjuco íhjúcunúiyóne.

41 Aabéhjáa tsúúca Jerotsaréej pííhívú ímamyémuma úújetéébé tétsihdyu técoomi ííténe kímoovéhi.

42 Áánemáhjáa neébe:

—Múhdutú íhdyu ámuha Jerotsarée múnaa méwaajácúiyá Píívyéébema ámuha tsaímíyé mejcyáiyóne íjcyájúcooróne. Árónáa tsá tene ámúhadívú bóhówáávéityú ámuha mecáhcújtsótúnéllíihye.

43 Muurá ámúhake ímityúné pájtyeéhi. Ámúhá munáa ámúha cóomí ímícáavéne ámúhake méénuúhi.

44 Aame ámúhake ídsíjívétsóne páneere ámúhá jaaháñe wácávyáhcoó Píívyéébe ámúhake píaabójucooróné ámuha metáhjállehíjcyané déjúcotu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

*Duurúvájá pañévu náhíhe múnáake Jetsóó bóayóne
(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Ja 2.13-22)*

45-46 Aabéhjáa duurúvájá pañévu iúcaávéne náhjihénújcatsímyeke téjá pañétu ibóáyóne néehí:

—Muurá Píivyéébe waajacúháamitu nééneé: “Íjya tahjya téjá lliihévu míamúnaa óoma íhjuvahiycáijya.” Aaja ¿iveekí ámuha naní múnáa jaríyjuco medíllone?

47 Aanéhjáa pajyuvaré téjá pañévu díbye úwaabóné tsaríllehíjycámé llúuvájté avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, tsijyte avyéjutee, íjcyame. Aaméhjáa ítsámeíhíjycá íiné hallútú dííbyeke idsíjívétsóiyóne.

48 Áronáacáhjáa tsá íiné hallútú dítye dííbyeke méénúityuró mítyaméhjáa ímí dííbye uwáábó íjtsúcunúnéllíihye.

20

Jetsóo íhtsútu

(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)

1-2 Aabéhjáa Jetsóo duurúvájá pañévu pajtyéteju úwáábónáa llúuvájté avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétjotjee, íjcyame ítsááne dííbyeke néehí:

—¿Aca múúbé íhtsúturi u íjcyaaabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjycáhi? Cána múúhake duubállej.

3 Áanéllíihyéhjáa neebe díityéke:

—Áyu cána téhdure ámuúhake ó díllone oke máañújcu.

4 ¿Acaá múha nééjuri Jóááuvu tsótsóhíjycá cáhcújtsómeke? ¿A Píivyéébepeé, mityá míamúnaárée nééjuri?

5 Áanéllíihyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píivyéébe nééjuri tsótsóhíjycáabe’ menéhajchí meke nééíyoobe: “Áábekéráhjáa ¿iveekí tsá ámuha mecáhcújtsómeke?”

6 Áánetu ‘míamúnaárée nééjuri’ menéhajchí meke díitye míamúnaa tééne hallútú dsíjívétsóiyá néwayúúnevu íámúneri. Muurá pamévare cáhcújtsó ímíáanéjucóo Píivyéébe íhjuv uubálle múnáajpi dííbye Jóáa íjcyane.

7 Ehdúhjáa nééneri ínúhnévéne nééme iwáájacutúne.

8 Áanéllíihyéhjáa Jetsóo néé díityéke:

—Aanéjívva idyé ámuúhake ó úubálle múúbé íhtsúturi o méénuhíjycáne.

Úmíhe tehmé múnaa múhdurá dárívémeíñetu íjcyané uwáábo

(Mt 21.33-44; Mc 12.1-11)

9 Téhduréhjáa tsiíñe úwááboobe néehí:

—Tsaapíhjáa ímíhe bajtsó tsanééré óovaá. Ápallívúhjáa tsaatéke ítyéhmétsóíñe peebe tsiélluvsu tsúúcaja téhulle íjcyáíhullévu.

10 Áhullétúhjáa tsúúca tépalli néévane iwáájacútsíhvu wáloobe ínúu múnáajpikye dííbyema dítye iwááloóro téénetu dííbye éhné íjcyadúne. Áhdújucóhjáa pééroóbeke dítye méénúpejtsónetu díbye óómíñe íéveébe.

11 Áanéllíihyéhjáa tsíjpiikye díbye wááloóroóbeke téhdure íúhbáne méénúpejtsóme. Aabéhjáa idyé oomí íéveébe.

12 Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wááloóbeke téhdure dítye túúvátsónetu ílluréjuco díbye wááneé.

13 Áánéhjáa diibye úmihé aabájaabe néehí: “¿Aane muhdú íñe teéne? Áyu cána hájchíwu mítyane o wájuryóobekéréjuco o wálooókj. Díbyeke íhya avyéjúúlléiyóme.”

14 Ehdúhjáa íñéene íllíkyeréjuco díbye wállóóbeke íájtýúmíne néjcatsímye: “Ábye muurá íllíyéjuco íñe cáánínúiyóne. Áánéllí metsu díbyekéréjuco medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

15 Ahdújucóhjáa tétsihdyu kémuélluvo itsájtýéébeke dítye dsíjívetsóne. Ehdúhjáa Jetsóo íúúbállétsihdyu néehí:

—¿Aane íñe diibye tépallí aabájaabe itsáácooca muhdú méenuú díityéké eeneé ímíhévú díbye téhmétsoíñúmé ímityúné dáríivémeímyeke?

16 Muurá díityéké téené hallútú ídsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco díbye téhmétsoíñé tépallívu.

Ehdúhjáa Jetsóo néenéllí tétsihyí íjcyame néehí:

—Óví ihdyu Píivyéébe múuhakye tehmé tehdú muha meíjcyátuki.

17 Áánéllíhyéhjáa Jetsóo díityédívú ííténe néehí:

—¿Aca muhdú nééiyóné Píivyéébé waajácúháamitu íllu néehí:

Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéí múnaa íñéhnílléne waagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu?

18 Aane muurá teeu nééwayúdú o néébé uwááboju cáhcújtsotúmé mújtaáhi. Áámedívú o cáyobáávatécooca ílluréjuco dítye wágóóóveíñe.

*Íñíjé avyéjúúbé wáabyuta dsíidsike dítye áhdotsóne
(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mc 12.12-17)*

19 Ehdúhjáa Jetsóo tauhbájú uwáábojtmá llúuvájté avyéjujtéké múu lléboobódú úwaabóné iwáájácúne ímíllerómé téjyuré díbyeke íékeevéne. Áronáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

20 Aaméhjáa ímíámédú tsaatéké díbye élluvo wallóo dítye díbyeke ávyéjúúbedítýú díllone díbye múhdurá áñújçuhajchíí téené hallútú díbye élluvo itsájtýéroki.

21 Aaméhjáa neeté díbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú tehdújuco u uwáábohíjcyané keená Píivyéébe míamúnáadívú tújkevéeíllejító tsíjtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íicúvétuubére.

22 Aabe cána múuhakye díñe dícyánéjcutuj: ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáabyuta dsíidsike dítye áhdótsóhíjcyané maáhdóiyóne, mítyá tsáhaáj?

23-24 Ehdúhjáa ímityúné íjtsámeíñemáyé dítye nééne Jetsóo iwáájácúne néé díityéke:

—¿íveekí ehdu ámuha oke médáríivéhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíidsíjívuj. Ahdújucóhjáa dítye úújétsoji ííténe neébe: ¿Aca múhúmi náávé eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu? Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

25 Áánéllíhyéhjáa Jetsóo néé díityéke:

—Ané wa ihdyu díibye Tséétsáke mááhdohíjcyá díbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píivyéébeke máácuhíjcyá díbyé wáabyuta íjcyanévu.

26 Ehdúhjáa dífbyeke dárííverómé tsá píivyetétú dífbyedívú íñéétsóiyóne. Aaméhjáa ehdu dibye néeneri iúllévenúne tsá íná íhjuvájúcootúne.

Dsijivémé muhdú tsiíne bóhíne tsaate díllone
(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

27 Áané boonéhjáa tsadotséomudítú tsaate péé dífbye éllevu medsjivémé tsiíne mebóhíne cáhcútsotúme.

28 Aaméhjáa nées dífbyeke:

—Uwááboóbej, Moitséeúvuhjáa muurá nées tsaapi méwadívú tsiímávátuube dsijivéhajchíí íñahbéréjuco díllleke táábávaíñe dífbyeréjuco itsíímáva díllédívú íñáhbeúvúu tsiímáváyóne.

29 Aanée íjcyámé 7-meva tsané nahbému. Áamedítúu amíaaabe ityáábávároléjtane dsijivé tehdu tsiímávátuube.

30 Áané boonée bóneebe díllleke táábávároobe téhdure dsijivé tsiímávátuubére.

31 Áané boonée tsijtye bónejte díllleke táábavarómé téhdure dsijivé tsiímávátúme.

32 Áane nihñévúree díllleréjuco dsijivéne.

33 Aane cána múuhakye díñe ¿cáábyé taabá ímichi dille íjcyaiñe tsiíne ditye bóhíícoóca?

34 Áanéllíihyéhjáa Jetsóó nées díityéke:

—Muurá íhdyu ííñújiri íjcyame táábávácatsíhi.

35 Áanetu ímiáámé dsijivémé tsiíne bóhíime níjkyéjiri íjcyácooca tsáhájúco táábávájcatsítúne. Tsiíhdyuréjuco ditye íjcyaiñe.

36 Aame tsáhájúco dsijivéityú Píivyéébej tsiímé íjcyame níjkyéji munaáduréjuco néémeé.

37 Muurá ímiááné dsijivémé tsiíne bóhíhi. Muuráhjáa Moitséeúvú teene úúballé úméhewu péetéecunúne pañétú Píivyéébe dífbyeke íllu nééneé: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píivyéébe ó íjcyáhi.”

38 Ehdúu Píivyéébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá dibye néétyuró díityé Píivyéébe íjcyane. Muurá dífbyedívú tsá múha dsijivétú tétsíhí daihañe.

39 Ehdúhjáa díityéké dibye néénéllíi tsaate taúhbájú uwáábojtédítú néehíí:

—Uwááboóbej, tehdújuco u nééneé.

40 Aaméhjáa tsáhájúco dífbyeke tsiíne díllotúne.

Muubá Críto íjcyane
(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

41 Áijyúhjáa idyé Jetsóó nées díityéke:

—¿Aca muhdú íívane ámuha ménehíjcyá Críto Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe íjcyaiñe?

42-43 Ááneráhjáa dífbyeúvú íjcyároobe dífbyedítú nées íwaajácuháámítu:

Ávyéjuubée nées Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúí díicya dímunáake o táhjáne hajchóta.”

44 Ehdúhjáa muurá Dabíiúvú dífbyeke Áavyéjúúbedi díllóhi. Aane ¿muhdú dífbyeúvúj tsiiménémúhaabe íjcyáiibe Crítoó? Ehdúhjáa Jetsóó néehíí.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 11.37-54)

45 Aabéhjáa pámeere lléébónáa néé ímamyémuke:

—Téñbúwá tsáma méjcyaco.

46 Tsá múu ívatú eene aatyé taúhbájú uwaábojte míamúnaa diityéké íavyejúúllekiyé cááméjacobájivu úcámeñhíjcyánetu. Muurá pihcyáávejááné pañe imíllémé íboohówátsihjívuré íacuuvéne. Áhdure wañéhji pañe imíllémé ímítsihjívuré imájchone.

47 Aame píbbájuyte walléémudityú dótuñjycá diityé jaaháñe. Ááné nucójpí muurá cááménécóbaúvú ihjyúvahíjcyarómé Píívyééebema. Ehdú muurá dáríívemeímyeke Píívyéébe ícúbáhraáhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

21

Píbbájuyte dsíídsike pícyóone

(Mc 12.41-44)

1 Aabéhjáa duurúvájá pañe íjcyánáa míamúnaa pícyóocunú dsíídsike Píívyéébe wáabyuta. Ehnéva múnaáhjáa mítyanéñhí pícyóohíí.

2 Áánacáhjáa píbbájuyte ídátso pícyóo mjíñhwuúúre.

3 Aanéhjáa ííténe neébe:

—Ámuúháj, muurá áámye píbbájuyte ídátso néérolle pícyóo páme ehniíñevúre.

4 Muurá tsijtye dsíídsívarómé pícyóo uhjénéhjire. Áánetu pícyoolle páneere téene tájpi íjcyáiyóne.

Duurúvaja wágóóoveñé Jetsóó nééneé

(Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

5 Téjyúhjáa tsaate ímamyémudityú ihjyúvá duurúvaja imíwu néwayúúnetu méénúmeñeri, ditye bóhbánuhíjcyánéhjitu imíwu teja ícyáávétsámeíñéhjiri.

6 Áánéllíihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ároja muurá wácávyáhcáméíhi.

Jetsóó tsááíñé ihde pájtyeíñéhji

(Mt 24.3-28; Mc 13.3-23)

7 Ehdúhjáa díbye néénéllí dííbyeke néémeé:

—Uwááboobej, ¿aca mújyú pájtyeíñe eene múúhake u néhíjcyanéñji? ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúuca tehdu tene pájtyeíñe?

8 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ehdú néeme tsáma wájácútsi méjcyaco ámuha maállítsámeityuki. Muurá o tsááíñe tsúuca píhícooca íjcyáimyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyáa dííbyejuco Críjto íjcyane. Árómeke mécáhcújtsodíñe.

9 Téhdure pahúllívaré méénucátsi íjcyáné uubállé ámuha mellééboóhi. Áróneri méíllityedíñe. Pane méjtsúcunúdí téjyú tsúuca o bóhówááveíñe. Tsáhái téjyú o bóhówááveityúne. Árónáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

10 Muurá tsáné ííñúji múnaa tsííñé ííñúji múnaama méénucátsiíhi.

11 Áhdure ávyetá íhnáho ííñúji vááúméíhi. Ájyú íjcyáíñé ájyabááne, cheméháñe, pahúllívaré. Áhdure íévéhóowávú apííchó nénehji bóhówááveéhi.

12 Ehdú nénehji pájtyeíñé ihde cáhcújtsotúmé ámuúhake ícúbáhrámeke tsájtyeé pihcyáávejááné pañévú muhdú ámuha meícyahíjcyané ámuúhake

idílloki. Áhdure ámúhake ííńújí avyējuťe éllevu itsájtyémeke cuvéhoojánúmye. Ehdu muurá ámúhake míamúnaa dárííveé oke ámuha meúráavyéné déjúcotu.

13 Áané hóówari ámuha táuwaáboju diityéké meúwááboóhi.

14 Áronáa ihdyu tsá ámuha meíjyáacunúityú muhdú ámuha diityémá meihjýváińeri.

15 Muurá ihdyu ámúhake ó ájcuú muhdú ámuha diityéké meúwáábóíńe tu-
jkéjývuvu. Ájyju ámúhake múnáátsohíjcyámé íllure ámuha maállíńe néhíjcyámé
ámúhadívú táhjátsáméíhi.

16 Muurá ámúháj caanímú, ámúhá nahbémú, ámúhá hájkímú, tsijtye ámuha
menáhbévahíjcyároméhjí ámúhake téijyju ímityúné dárííveéhi. Muurá tsaatéké
ámúhadítýú dsíjívétsoímye.

17 Ehdu muurá oke cáhcújtsotúmé ámúhake tsarílleé oke ámuha
mecáhcújtsóné hallútu.

18 Áronáa tsá ámúhá níwájúńńe íjcyáronetu tsájíubaré wágóóóvéityúne.

19 Ahdícyane ihdyu ámuha panévare maáábúcúhájchíí mepájtyétehi.

20 Áhdure tsííńe íńújńe múnáa Jerotsarée mícaavéné ámuha
mewáájácúcooca múu néé tsúúca técoomi wágóóóveíńe.

21 Ájyju méwáácunúco cámeńbaúnevu Jodéa íńújí múnáa ámuha meijcyame.
Áhdure técoomí múnáa óví néhi wáácunú tsiélllevu. Aane úmihé pańe íjcyame
íoomíjýucohdí técoomívu.

22 Ehdu íjcyaińe ícúbáhraméi míamúnáama ditye ímityúné dárííveímeihíjcyáné
déjúcotu Píívyéébe waajácuháámitu tene nemeidyújuco.

23 ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíńe téijyju walléémú éévájtema tsijtye
ńohńójtéréi ítsííméwuúmú íjcyámeke! Muurá ávyétá kimóhcó néené
ícúbáhraméi pájtyeé téijyju íńújiri íjcyáné míamúnádívú Píívyéébe
cáyobáávatécoóca.

24 Tsaatéké muurá dsíjívétsoímyé méénujcatsí pańe. Áánetu tsíjtyeke tsaj-
tyéimye tsíńéhjí íńújńeńevu. Áané boone jodíómú íjcyátúné míamúnaárjuco
teene Jerotsarée cáávácuíńe Píívyéébe diityédívú técoomi íhvéjtsóné hajchótá
tétsihyi íjcyaki.

Jetsóo tsáácooca pájtyeíńehjí
(Mt 24.29-35, 42-44; Mc 13.24-37)

25 Aane ehdu nénehjí pájtyéné boone nuhba cóójiejpii, péjcoejpii, míicuruu,
íjcyane múhduréjucó íjcyaińe. Téhdure ávyétá íhnáhó móańe nóhjíneri
cáhcújtsotúmé íllítýeéhi.

26 Éhdúcobaúvú nénehjí íńújiri íjcyácooca muurá míamúnaa íllítýeneri
ílluréjuco wájácúrátúúúveíńe. Ehdu páneere íévéhóowari íhtsútunéhjí íjcyane
mujtáraba íjcyáahi.

27 Ájyju ihdyu Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe páneere táíhtsútú
táavyéjuma ojtsó pańétú ó bóhówáaveéhi.

28 Ehdu tene pájtyécooca múu íllure ímíjyuvéhi. Muurá téené boone tsúuca
ámuha máállíjchuú múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu. Ájyju ihdyu tsáimiyéjuco
ámuha meíjcyaińe.

29 Téhduréhjáa tsííńe diityéké neébe:

–Cáhawáá méjtsúcunu hígyééráhema tsíńe uméhéené muhdú íjcyane.

30 Muurá ténehji béhjívácooca tsúúca méwaajácú pójcyaba píihine.

31 Ahdu ííñújiri ténehji íjcyácooca méwaajácucu tsúúca Píívyéébé avyéjú bóhówáávéíñe éévé úújeténe.

32 Aane ímiááné ámuéhake o néé ehdu nénehji pájtyeíñe íñéi ííñújiri páhdure míamúnaa íjcyápíñáaaca.

33 Muurá ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhjí wágóóóvééhi. Áánetu íñe ámuéhake o néhijcyáné tsá mújyú wágóóóvéétyúne.

34 Áánéllii tsáma téíibúwá méíjcyaco tsiíñe o tsáábe ámuéhake o túvaaóvátu líiyiicyáveháñeri, tsííñéhjiri, ámuha méíjcyámeke.

35 Muurá ímíllédúré íjcyámeke ó ábájínéjcuú éhne múúne iyáábeke dahpe ábájínejcúdu.

36 Áánéllii múu téíibúwá íjcyáne Píívyéébema pajjyuvaré ihjyúvá ténehji ámuéhake imújtátsótuki. Áijyu ihdyu ámuha meúújeteé óhdivu Míamúnáájpídívú o ípívyéévéébedívú ínerí núcójpívetúme.

37 Ehdúhjáa Jerotsaréeri íjcyabe Jetsóó duurúvájá pañévu úwáábohíjcyáhi. Aabéhjáa meíjyunúdu pehíjcyá oríivo bájú íjcyátsihvu tésii icyúwaki.

38 Aanéhjáa pajjyuvaré cúúvénetúré míamúnaa pehíjcyá duurúvájávú dííbyé uwáábó ílléébúacunúki.

22

Jetsóoke íékééveíñe dítye pítyácójcatsíñe

(Mt 26.1-5, 14-16; Mc 14.1-2, 10-11; Ja 11.45-53)

1-2 Téijyúhjáa pajtyeté wañéhjí óórityúne pááá máchómeíhíjcyáné wañéhjí lleevárijyucó íjcyánáa llúúvájte avyéjyutémá tauhábájú uwáábojte íjtsámei muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe. Áronáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

3 Áánáacáhjáa Jóóda Ijcarióóté pañévu tsúúca Naavéné úcaavé tsaapi Jetsóó mamyé múeji íjcyáábé pañévu.

4 Aabéhjáa péé díitye llúúvájte avyéjyutémá duurúvájá tehméjte éllevu díityémá ípítyácójcatsi muhdú dííbyedívú íékéévetsoíñe.

5 Ááneríhjáa ímíjyúúvéne imíllémé dííbyeke íáhdone.

6 Áánélliihyéhjáa íjtsámeíjyúcoobe mítyane míamúnaa íjcyátútsihvu dííbyedívú íékéévetsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone

(Mt 26.17-29; Mc 14.12-25; 1Co 11.23-26)

7 Aanéhjáa tsúúca teene pajtyeté wañéhjí óórityúne pááá máchómeíhíjcyáné wañéhjí pañe tsájaatsá múnaa obééjake dsíjívétsohíjcyáné wañéhjí lleevájucóóhí.

8 Áijyúhjáa Péédorómá Jóáámútsikye Jetsóó nééhií:

—Mééma mémeenúte wañéhjí májchó memájchoki.

9 Áánélliihyéhjáa neemútsí dííbyeke:

—¿Aane kíávú ú imíllé muhtsi meméénune?

10-11 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ámuhtsi Jerotsaréevu mepéémutsi tsaapi líiyíhiori nújpáñújéébedívú meúújeteébema mepééne tééja múnáájpikye méneéhi: “Múúhá uwááboobéne

múhtsikye néé kiává íchii tsahe mǎjchoho íjcyane tééhó pañévu díbye múúhama pajtyéte wañéhji mǎjchó mǎjchóihyo.”

12 Áánéllii ámuhtsikye úújétsóiibye córííhócoba néého tsúúca ímíbájchómeíhyó cáámééíjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévu méméénuco.

13 Ahdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévu méénune majcho.

14 Aanéhjáa tsúúca dítye mǎjchóííne éévé úújetédú majchójúcoobe ímamyémuma.

15 Átsihvúhjáa díityéké neébe:

—Ímí ó íjtsúcunú ííne pajtyéte wañéhji mǎjchó ámuúhama o mǎjchone níhñéréjuco. Tsúúca muurá ámuúhadívu ó dsíjiveéhi.

16 Aane tsáhájucu tsiííne ámuúhama o wañéhjívatéiyú ííne pajtyéte wañéhji. Áronáa ihdyu páneere muhdú óhdityu úúbállémeíhijcyáné oke pájtyené boone tсамéhjí Píívyéébe avyéjuríyéjuco meíjcyame mewañéhjívatéííne.

17 Ehdúhjáa ííne íhdyu ado íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa neébe:

—Áju, ííne pámeere maádo.

18 Muurá tsáhájucu tsiííne ámuúhama o ádoítýú ííne óovajpácýó Píívyéébe avyéjuri tсамéhjí meíjcyáíínevújuco.

19 Átsihdyúhjáa idýe pááaho íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idýóhdáhinunévu díityéké iwájtúne neébe:

—Ííne tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu pajjyuvaré méméénuhijcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeííne ámuha meítsaavéne.

20 Téhduréhjáa teene adóvu díityéké íájcúne neébe:

—Ííne tátyujpácýo náávé íjcyane úúbállé muhdú ámuha meícyahíjcyáné pityájcoju tádsíjiveri tsíhdýuréjuco cápáyóóveííne ámuha mepájtyetéki.

21 Aane muurá íchihyi mééma majchóri díibye óhdivu méénútsóiibye.

22 Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco óhdityu tene némeídyújuco oke tene pájtyeííne Míamúnáájpidívú o ípívyéévébeke. Áronáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeííne eene óhdivu méénútsóóbeke.

23 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii díllójcatsímýe caabye díityédítýú dííbyedívú méénútsóííne.

Jetsóó mamyémú táhjácatsí caabye díityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri

24 Átsihdyúhjáa táhjácatsímýe caabye díityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri.

25 Áronáacáhjáa Jetsóó néé díityéke:

—Muurá ííñújiri ávyéjujte imíllé itýáuhbáné téénetu díityéké míamúnáa íhtsútuujtédí idíllóki. Ááne itsúcunúhijcyámé téhdújuco imyéénune.

26 Tsá múu tehdu néétune. Muurá ihdyu ídáátsóóbeúvu néébe tsaímíyé tsíjtyeke íícúvehíjcyaaabe íhtsútuube íjcyá pámé túkevéjtsoobe.

27 ¿Aca caabye íhtsútuube ávyéjuúbe? ¿A eene tsaímíyé ácuúcnúúbeke tsaapi majchótú íícúveébe? ¿Mityá eene dííbyeke íícúveébej? Muurá míamúnáa íjtsúcunú eene tsaímíyé ácuúcnúúbeke tsíjtye íícúveébe íhtsútuube íjcyane. Áánetu ihdyu eene íícúvehíjcyaaabédú o néébe ámuúhama o íjcyá ámuúhake o píááboki.

28 Muurá ávyetá imítýú nénehji oke pátyehíjcyárónáa ímí ámuha óóma méijcyá oke íhvéjtsotúme.

29 Áánéllii ámuhakye ó picyóó Llihíyóo oke pícyohdu avyéjute ámuha méijcyaki.

30 Áámema muurá íné imíjyaú ámuháma ménahbévájcatsíí táavyéjuri. Aame ámuha íjraéémú 12-hava íjcyamedítýú cáhcújtsótúmema méímíbjáchoó muhdú ditye ícyahíjcyáne.

Jetsóó úúballé Péédro tóónúmeíñe
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Ja 13.36-38)

31 Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó Tsimóoke néehíí:

—Tsimoj, Naavéné Píívyéébeke táúmeí ámuháditýú íñéhco caabyé ímiáábé íjcyáábeke éhne múúne tríígotu ímí menéhcodu.

32 Árónáa tsúúca díhyallúvú ó táúmeí píáábó oke u íhvéjtsótuki. Aabe ihdyu óví díñahbémuke ú píaaabó téhdure ditye ímí oke úráávyeki.

33 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco, Ávyéjuúbej, ímiáané tsá uke o íhvéjtsóitýúne. Muura uke ditye cúvéhoojánúcooca óómájuco ditye meke cúvéhoojánúíñe. Áhdure uke ditye dsíjívétsoocooca óómájuco ditye meke dsíjívétsoíñe.

34 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Árónáa muurá, Tsimoj, ípyejcójuco oke u úráávyeróné u tóónúíñé caracái májtsívátúné ihde 3-íjyúva.

Jetsóó ícúbáhrámeíñe pííhíjucóone

35 Átsihdyúhjáa tsiíñe neebe díityéke:

—Éíjyúu muurá ámuhakye uwáábovu o wállóocooca o néé ámuha dsíídsima tsípaajíí ámuháj túhápaajíne ámuha metsájtýétuki. ¿A téjyúu tsáneetu ámuha mévííohí?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tsáháa muha íínetú mevííotúne.

36 Áánélliihyéhjáa neebe díityéke:

—Árónáa ícyooca métsajtyécó ámuha dsíídsíí, ámuhá náitsúmuu, íjcyane. Áánetu nítswáávatúme óví hállújeja íwajyámú íñáhíhénúne íñátsúwá ujcúhi.

37-38 Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Ávyéjuúbej, íjcyawáácú míwáácú múúhadi. Áánélliihyéhjáa neébe: Íhya téhdúwáácújuco. Muurá tsúúca oke pajtyéíñe tsúúcajátújuco Píívyéébé waaajácúháamitu íllu óhdityu tene néhdújuco: “Muurá ímítýúme raahóri itsájtýéébeke téhdure ímítýúúbedi dííloímýe.” Ehdúhjáa óhdityu tene némeídyújuco muurá oke tene pájtyeíñe.

Píívyéébema Jetsóó íhjuváne
(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

39 Ehdúhjáa ímamyémuke íñétsihdyu ípyéhíjcyádú oríívo bájú íjcyátsihvu péébema téhdure péémeé.

40 Átsihvúhjáa íúújetédú neebe díityéke:

—Píívyéébema méihjyúvaco ámuha mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeítýuki.

41-42 Ehdúhjáa iñéene ñíneebe diityédítúyú éhne múúne nééwayu maáámune úújeténé hajchóta. Átsihvúhjáa imímóúúvene Píivýéébema ihjyúvaabe nééhií:

—Ayúju Táácááníj, muhdú u néhajchíí óvñjyacóóné o ícúbáhrámeññe. Áronáa idyé tsá o imillédú u méénúityúne. Wa ihdyu muhdú u imillédú óóma meénuj.

43 Áábédívúhjáa nǐjkyéji múnáajpi bóhówaavé díbyeke ipiááboki.

44 Aabéhjáa iñnáhó téeneri ávyevécunúúbé Píivýéébema ihjyúvaabe tówaane waapé tújpaçyoma.

45 Átsihdyúhjáa ímamyému éllevu péébe úújeté díbyeke ikímóóvéne pávyeenúmé cuwári íjcyámedívu.

46 Áámekéhjáa neébe:

—¿Muhdúami ñvane ámuha mécuwaj? Maájkyéne méihjyúvá Píivýéébema mávaríjchojúúnevu ámuha metáhjátsámeityuki.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Ja 18.2-11)

47 Ehdúhjáa díbye neénáa tsúúca mítyame míamúnaa wajtsí tétsihvu. Áámekéhjáa Jóóda tsuulle tsaapi díbyé mamyémúejpi íjcyaaábe. Aabéhjáa díbyedívú iwájtsíne chohchócú díbyeke.

48 Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca muhdú eene, Joda, oke u chóhchóneri óhdivu ú méénutsó Míamúnáájpidívú o ípívyéévéébedívú?

49 Aanéhjáa ñítténe ímamyémú néé díbyeke:

—Ávyéjúubej, métsu aatyéké meméénu méníitsumuri.

50 Áronáacáhjáa tsúúca tsaapi diityédítúyú llúúvájte avyéjúúbé únú múnáájpi núúmiho ímiánéjçúeho wállórihjúçúhi.

51 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé díbyeke:

—Óvi íjcyaaábe. Óvi ihdyu muhdú oke meenúme.

Ehdúhjáa neébere cámahjáçó díbyé núúmiho.

52 Átsihdyúhjáa llúúvájte avyéjutee, duurúvájá tehmejtee, túkevétsojtee, íjcyámeke neébe:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhjçyaaábe éllevu ditye tsáhdu ámuha metsáa taéllevu ñitsumuma, cávaájçoháñema?

53 Áánerá íhyajchótá ámúhama duurúvájá pañe o íjcyaaábe keená muhdú ámuha oke meméénuhjçyáne. Áronáa ihdyu icyooca tsúúca ámúhaj tééveri Naavéné kyéhéjkmyeíhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóó.

Péédoro tóónúmeññe

(Mt 26.57-58, 69-75; Mc 14.53-54, 66-72; Ja 18.12-18, 25-27)

54 Áábekéhjáa tsúúca iékéévéébeke llúúvájte avyéjúúbe jávú ditye tsájtyéébeke Péédoro úráávyeebe pehíjçyá diityé kemúellére.

55 Áijyúhjáa lláhajtsívú tsaate icyújuwááññu netu píhmiñjçyáme életu téhdure píhmiñbe.

56 Áánáacáhjáa tétsí wákimyéi múnáalle píhmírí íjçyaaábédítúyú nééhií:

—Áánúu muurá téhdure Jetsóoma ícyahjçyáhi.

57 Áronáacáhjáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu, muulle, o wáájáçúnejí díbyeke.

58 Ááné boonéwuúréhjáa idyé tsijpi dífbyeke nééhií:

—Uu éhne téhdure diiityéjpi.

Árónáacáhjáa neébe.

—Tsáha muúbej, tehdu diiityéjpi o íjcyáábejǰǰivari.

59 Ááné boonéhjáa idyé tsǰǰiyyéjucó nééneé:

—Ímíááné muurá áánu dílbyéjucó Jetsóomáa ícyahǰcyaaabe Gariréa múnáajpi.

60 Áánélliihyéhjáa idyé neébe:

—Tehdu, muube, o wáájácúúbedǰǰí óóma ú ihǰyúváhi.

Ehdúhjáa díbye néenáa tsúúca cáraca májtsíváhi.

61 Áánélliihyéhjáa Jetsóo dífbyeke révoúcunúhi. Áánetúhjáa ítsááveebe díbyeé nééneé: “¿Muurá ípyejco cáracái májtsívátúné ihde 3-íjyúvá ú tóónuú oke u úráávyeróne?”

62 Aabéhjáa tétsihdyu áachívú ípyééne ávyetá ihnáhó tááhií.

Jetsóodi ditye úúhívaténe

(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

63 Áánáacáhjáa Jetsóoke téhmeme dífbyedi iúúhívaténe meenúhi.

64 Dífbyé hálluúúcúhjáa iwátáǰcóóbeke iwábááǰcóné néémeé:

—¿Cána waajácú múha uke méenuney?

65 Áánemáhjáa éhnííñevúré uuhívatémé dífbyedi.

Túkevǰtsojǰé úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mt 26.59-66; Mc 14.53-65; Ja 18.19-24)

66-67 Ááné tsitsǰvenúhjáa túkevǰtsojǰtee, llúúvǰjǰté avyǰjǰjtee, taúhǰbájú uwáábojǰtee, íjcyame ípítyácócatsíhǰjcyátsihvu dífbyeke ítsǰjtyéébeke nééhií:

—¿A ímíááné diiibyéjucó uu miamúnáake pájtyetétsoóbe? Cáná múúhake duubállej.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá diiibyéjucó o íjcyane ámuúhake o néerone tsá ámuha mecáhcúǰtsóityúne.

68 Pane ámuúhake o díllone ámuha maáñúǰcúne oke maácádsǰcaáyokǰǰíva oke médillóhi.

69 Aane cáhawáá óví ícyoocátú Míamúnááǰpidívúu o ípívyééveebe íhǰtsútuube Píívyéébé únuri ó íjcyáhi.

70 Ehdúhjáa díbye néenéllii nééme dífbyeke:

—¿Áánélliihyéhaca ihdyu ímíááné Píívyéébé Hajchi ú?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éé, diiibyéjucó oó.

71 Ehdúhjáa díbye néenéllii néǰcatsímeye:

—Íñélliihyécó tsijtye éhnííñevu dífbyé hallúvú úúbálléiyáhi. Muurá íñe melléébóneriyé ímityúné ihǰyúvaábe.

23

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsǰjtyene

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Ja 18.28-38)

1 Aanéhjáa páméhcobaré Jetsóoke tsǰjtyé téené íñǰǰí ávyǰjucó Pirááto éllevu.

2 Átsihvúhjáa dífbyé úmíwávú dífbyedívú íñéétsóro néémeé:

—Áanu míamúnáake íbórínubéré pehíjcyáhi. Nehíjcyabe meevea íveeki ávyéjuube Tséétsa romáánómuubéré íjcyáábé wáábyuta dsíidsike ditye áhdotsóné maáhdohíjcyáne. Téhdure nehíjcyabe míamúnáakéva ípájtjetétsóíne. Áhdure nehíjcyabe muuháva jodíómú avyéjuube íjcyane.

³ Áánéllihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿Ava ímíááné uu jodíómú avyéjuubej?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ééé, díibyjuco oó.

⁴ Áánéllihyéhjáa Piráátó néé llúuvájté avyéjútémá pámeere tétsii tsijtye íjcyameke:

—Áánerá tsá díbye íiné imítýúné méénúturóne.

⁵ Árónáacáhjáa tsíjpánécoba néémeé:

—Áánerá pámeere Jodéa íiñúji múnáake íbórínubéré pehíjcyá múhdurá iúwáábóneri. Muuráhjáa Gariréa íiñúji múnáadítýú tújkénuube íne téénema ílléjuco tsáanéé.

Heróode éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllii Piráátó dilló díityéké ímíááné Gariréa múnáajpi díbye íjcyáhajchíí iwáájácuki.

⁷ Aanéhjáa téhulle múnáajpíjyuco díbye íjcyane ditye néénéllii wáalloobe dííbyeke tééné íiñújí avyéjuube Heróode éllevu. Téijyúhjáa téhulle Jerotsaréri dííbye.

⁸ Aabéhjáa mítyane ímíjyuvé Jetsóoke íájtýúmíneri. Tsúúcajájucóhjáa díbye ímílleróné dííbyeke íájtýumíné dííbyedítýú ditye íhjíyúvahíjcyané illéébónema. Imílléroobéhjáa íájtýumíné díbye méénúráítýuróné méénune.

⁹ Áánemáhjáa mítyane panévaré dílloobe dííbyeke. Árónáacáhjáa tsá díbye áñújcutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa idyé tétsihí llúuvájté avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjcyame ímítýúné dííbyé hallúvú úúballéhi.

¹¹ Áábedíhjáa dííbye Heróode ítsodáhómuma iúúhívaténemáyé ujco ávyéta ímí nééné wáyámuunévú avyéjuube múne úcáávéné wáyámuunévu. Áábekéhjáa tsiíne wáalloobe Piráátó éllevu.

¹² Téijyúhjáa dííbye Piráátoma Heróodemútsí wáyújcatsí íhdeé néhníllécatslhíjcyáromútsi.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíne

(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Ja 18.39-19.16)

¹³ Aanéhjáa Piráátó pihjýucú pámeere míamúnáake llúuvájté avyéjútémá tsijtye avyéjútéke.

¹⁴ Áámekéhjáa neébe:

—Ámuha íne áánúke taéllevu métsívá díbyevá míamúnáake ímítýú dáríívehíjcyané ámuha menéénema. Áábeke muurá íne ámuha meíténeríyé ó dílloráhi. Áróná tsá díbye ímítýuube íjcyatúne.

¹⁵ Muurá Heróode íjcyároobe tsá wáájácútú íiné ímítýú díbye méénune. Áánéllii muurá íne óómíchoobe tsiíne meéllevu dííbyeke. Aabe íiné hallútú dsíjívéíyónejíivari.

16 Áánéllii illure dííbyedívú o méénútsóne ó áácádsíjcaáyoóhi.

17 Ehdúhjáa Píráátó neé pajjyuvaré tsáápiikye cúvéhóójari íjcyámedítýú pajtyéte wañéhjí pañe ííchívýétsohíjcyánéllíihye.

18 Áronáacáhjáa pámeere neé kéévánécoba:

—¡Tsá muha meímíllétú Jetsóoke maácádsíjcaáyoóne! ¡Barabáakéré muha meímíllé mejchívýetsóne!

19 Ácoocáhjáa díibye Barabáake cuvéhoojánúme ávyéjútéké díbye ímityúné dáriívehíjcyané hallútu, téhdure díbye míamúnáake dsíjívétsohíjcyané hallútu.

20-21 Aanéhjáa Píráátó Jetsóoke íácádsíjcaáyoóne íimílléne tsiíñe díityémá íhgyúvárónáa éhniíñevúré neémeé:

—¡Wa ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu dííbyeke!

22 Áánéllíihyéhjáa tsiíñe neébe:

—¿Aca íñé ímityúné méenuúbe? Keenéiyó o wáájacúné díbye ímityúné méénune téené hallútú idsíjívéiyóne. Áánéllii ihdyu illure dííbyedívú o méénútsóne ó áácádsíjcaáyoóhi.

23 Áronáacáhjáa mítyane imíllémé dííbyedívú díbye wátyétyéhcutsóne.

24-25 Áánéllíihyéhjáa awáá díibye Píráátó illuréjuco dííbyeke íhvejtsoné díityé hójtsí pañévú dítye íimíllédú imyéénuki. Áánemáhjáa Barabáakéréjuco díbye íjchívýetsóné ímityuube íjcyánéllii dítye cúvéhoojánúróóbeke.

Páwachékevu dítye Jetsóoke wátyétyehcúne

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Ja 19.17-27)

26 Aaméhjáa Jetsóoke páwachékevu iwátyétyéhcutúhullévú tsájtýeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóó íúmíhétú óómííbyedívu. Áábekéhjáa íhbutsomé Jetsóoke iwátyétyéhcutúwachékevu.

27 Áíjyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóoke úraavyéhi. Mítyaméhjáa walléémú dííbyeke táámere pééhií.

28 Áámekéhjáa íítténe neébe:

—Ámuúha Jerotsaréé walléémuj, oke mékímóóvedíñe. Ámuháyé ihdyu mékímóóveméi. Pane ámuháj tsíímekéré ihdyu mékimóóve.

29 Muurá ícúbáhraméi íjcyácooca ajchímú íjcyané walléémú ímíjyúúveé ítsíímávátúneri.

30 Muurá teene ícúbáhraméi íjcyácooca muhdú imyéénu míamúnaa neé muhdícýanéjcurí díityé hallúvú cáméhbauné úhnóbáiyóné apáhajchíí idsíjívé apíchó díityéké tene pájtyéyóné íhdétu.

31 Muurá íñe íñé ímityú o méénútúróóbedi óhdi ícúbahráme. Aaméjji mítyáubá ámuhake dítye méénuíñe awáá múhdurá ámuha menéémeke.

32 Téhduréhjáa téjyju míityétsi ímityúmútsikye tsajtyémé tsáijyú dííbyema idsíjívétsoki.

33 Aanéhjáa tsúúca ‘Niwáupáájí’ nemeítsihvu íúújetétsóóbeke wátyétyehcúmé páwachékevu. Áábé úníutúhjáa panéjcvátú íjcyáwachékéécuto wátyétyehcúmé díityétsi ímityúmútsikye.

34 Áíjyúhjáa neebe Jetsóo:

—Íjtyédi, Lli, dídaatsóve. Muurá tsá dítye wáájacutú íñá imyéénune. Áánáacáhjáa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

³⁵ Aanéhjáa mítyane míamúnaa íitehjycánáa ávyéjute díbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsjtyeke muurá pátyetétsohjycyaábe. Aabe cána óví pájtyetétsaméi ímiáané diibyéjuco Críjto míamúnáake pájtyetétsoíbyeke Píívyéébe pícyoobe íjcyáhajchíjy.

³⁶ Áhduréhjáa idyé tsodáhómú díbyedi iúúhívaténemáyé bíínójpácýo kiwátyetu díbyeke íjchoráhi.

³⁷ Aaméhjáa nées díbyeke:

—Áyu cána bo pájtyetétsaméi ímiáané diibyéjuco jodíómú avyéjuube u íjcyáhajchíjy.

³⁸ Áánemáhjáa díbyé níwáú caamééhullétú téwachéketu pícyóomé gríéégomuu, romáánómuu, jodíómuu, éhdúmé ihjyúri íllu icyáátunúne: “Áánu jodíómú avyéjuube.”

³⁹ Áhduréhjáa díbyé úníutu ímityumútsí íjcyámútsidítýú tsaapi iúúhívaténemáyé nées díbyeke:

—Áyu cána bo ímiáané diibyéjuco míamúnáake u pájtyetétsoíbye u íjcyáhajchíi meke pájtyetétsoj.

⁴⁰ Áánéllíihyéhjáa íñahbéébé nées díbyeke:

—¿Aca tsá eene u íllityú Píívyéébeke? ¿A tsá u wáájacutú máhallúri ímityúné íjcyane?

⁴¹ Muurá ihdyu tehdújuco meícúbáhrámeíñé ímityúné meméénuhjycáné déjúcotu. Áánetu muurá áánú hallúri tsá íñé ímityú íjcyatúne.

⁴² Ehdúhjáa íñahbéébeke íñétsihdyu neebe Jetsóoke:

—Oke ihdyu dítsááveco díavyéjuri u íjcyácooca.

⁴³ Áánéllíihyéhjáa neebe díbyeke:

—Tehdújuco. Muurá ímiáané uke o nées óoma u íjcyáíñé táavyéjuri.

Jetsóo dsíjívéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Ja 19.28-30)

⁴⁴ Téjyúhjáa cójijpínétú ííñují íjyunú cuuvé tujkévevújuco.

⁴⁵ Tsáhájucóhjáa nuhba ájchutúne. Ájyúhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíi watájco wáyámúwácoba dóchéreev tsahdúnéécú apáhajchíi wajítahnécú.

⁴⁶ Áánacáhjáa Jetsóo ávyétá íhnáhó íllu wáníjcyámeíhi:

—Llíhij, Líhíyoj, oke duúcu. Ehdúhjáa íñééne dsíjívéebe.

⁴⁷ Aanéhjáa tétsihvu ditye téhmétsoobe tsodáhómú avyéjuube teene íájtyúmíne Píívyéébeke dúúrúvaabe néesíhi:

—Ímiáánéjucóha ihdyu áánu tsá íñé ímityú méénuhjycatúne.

⁴⁸ Téhduréhjáa tsjtye tétsihy íjcyame tééneri itsájúréevéne ílluréjuco pééneé.

⁴⁹ Áánetúhjáa díbyeke náhbévahíjcyámema Gariréatúu díbyema tsááme wal- léémú kémuélléturé íitehjycáhi.

Jetsóo ítémeho ditye cúúne

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Ja 19.38-42)

⁵⁰ Téjyúhjáa íjcyaaabe ímiáábé Jodéa ííñújiri íjcyacóómí Arimatéa múnáajpi Jotséé pítyácojcatsi múnáajpi íjcyaaabe.

51 Aabéhjáa ítsohíjcyá Píívyéébé avyējuri ijcyaiñe. Áánéllihyéhjáa tsá dibye úcáávetú iñahbéjté pítýácojcatsi múnaa Jetsóoke dsíjívétsóné pañévu.

52 Aabéhjáa Piráátoké táúmei dílbyeúvú itémeho icyúúuki.

53 Aabéhjáa téwachéketu iñítyétsóné wájýámúbari ibíjínúne cuuú néewájitu béhéjure bóhdómehyējú pañévu tsaatékéi ditye cúúútúhéjý pañévu.

54 Dityéhjáa wáyeeévéjcoóji ihde ímbájkímehíjcyajcoóji cúúúúbe.

55 Aanéhjáa diitye Gariréatúu dílbyema tsáané walléémú iténáa cúúúúbe.

56 Aaméhjáa ihyáhañévu ipyéene pácuúújpacýóné iújúne wáyeeéevéhí teene wáyeeévejcoóji Píívyéébé taúhbaju néhdújuco.

24

Jetsóó dsíjíveebe tsiñe bóhíne.

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Ja 20.1-10)

1-2 Aanéhjáa tsíjyu cúúvéneturé tsiñe tsemáánaréjuco déjúcóóvejcoóji tsiñe péeme itécunú níkyéhéjý watájco nééwayu tsítsiyéjuco ijcyane.

3 Aaméhjáa téhejý pañévu iúcaávène itera pevétsiyéjuco Jetsóó itémeho íjcyájúcootúne.

4 Ááneríhjáa illityéne wájácúrátuúuvémé ájtyumí múityétsi tsítsiwu íwajýámúúné néémutsi íjócuuvévámútsikye.

5 Áámútsidíhjáa illityéne cáhnóbámeke neemútsi:

—¿Aca iná ámuha níkyehéjý ménehcó tehdu íchii íjcyácoóbekéjívári?

6 Tsúuca bóhíibe. Cahawáa méitsáávé Gariréaríi ámuháma íjcyácooca muhdú ámuhákye dibye néhijcyáne.

7 Muuráhjáa nehíjcyaaabe Míamúnáájpídívú ípívyéévébedívú tsaapi ímityúmeke ájcume dílbyeke páwachékevu dsíjívétsóroobe 3 coojívatu tsiñe íbóhíiñe.

8 Ehdúhjáa dityétsi néénetu ítsaavémé ímiááné tehdu dibye néhijcyáne.

9 Aaméhjáa íoómíñe úúbáleté 11-mevaréjuco dílbyé mamyémú íjcyámeke. Áhduréhjáa tsíjtyéhjike dílbyeké náhbévahíjcyámeke úúbálléme.

10-12 Aanéhjáa tsá dílbyé mamyémú cáhcújtsotúne. Íjtsúcunúméhjáa illure ditye állíñe. Áánetúhjáa Péédoro dsíneríyé níkyéhejívú ipyéene téhejý pañévu iúcaávène ite ímiááné dílbyeké ditye bíjínúné wajýámubááneréjuco téhejý pañe íjcyane. Ááneríhjáa iúllévenúne illuréjuco dibye óomiñe. Ílluméhjáa diityéké úúballé dibye tsúuca bóhíine: Maaríá Madarénaa, Jóáánaa, tsiñe Maaríá Jacóóbój tsíjjuu, tsíjtyehjíi, éhdume.

Ímamyémudítýú tsaatésidívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mc 16.12-13)

13 Aanéhjáa téjýuré Jetsóó bóhíjcoóji dílbyemáa ícyahíjcyámédítýú tsaatétsi péé Jerotsaréetu Emaóovu 11 kíróómetro técoomítýú íjcyácoomívu.

14 Aamútsíhjáa juuváyí íhyjývamútsiyé pehíjcyá muhdú dílbyeke tene pájtyéneri.

15 Áánaacáhjáa diityétsidívú bóhówaávebe diityétsimájjuco pééene.

16 Aanéhjáa Píívyéébe diityétsikye íhyálluúné pívyetéjtsomútsi tsá wáájacutú dílbyeke.

17 Áámútsikyhjáa neébe:

—¿Aca íinerí ihjývamuútsíyé ámuhtsi metsáhíjcyamuútsí muhdú kehóvémútsíúvu?

¹⁸ Áánélliihyéhjáa ‘Créopa’ némeíbyé nées dífbyeke:

—Áánerá pámeere waajácú íiná Jerotsaréeri pájtyene. Aane muhdú úhduubéréjuco tsá u wáájacutúne.

¹⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó nées diityétsikye:

—¿Aca íiná pajtyéhi?

Áánélliihyéhjáa neemútsí:

—Muurá dsijívetsómé Natsarée múnáájpi Jetsóoke íhtsútuube Píívyéébé ihjý uubálle múnáájpi íjcyabe panévaré méenuhíjcyáábeke. Áábekée Píívyéébe wájýúúbeke téhdure tsaate míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

²⁰ Áábekée llúúvájte avyéjuútmá tsííne avyéjuúte íhvejsó ditye idsíjívétso páwachékevu iwátyétyéhúneri.

²¹ Muháa méijtsúcunúrá diibyéjuco muha íjraéémuke pájtyetétsoiibe íjcyane. Aane íne tsúúca 3 coojívájuco mee dibyée dsijívétshdyu.

²²⁻²³ Áronáacáne walléémú cúúvénetúré níkyehéjú úújejemé múúhake nées dífbyé ítemehóvané téhejú pañe íjcyájúcootúne. Áámedíúvúváne níjkyéji múnáajtétsí bóhówáavemútsí diityéké nées tsúúca dibye bóhíine. Ááneríne muha méullévenúhi.

²⁴ Ááné boonétuné idyé tsijtye téheju úújéjerómeváne ímiáané tsá ájtyúmitúne.

²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca ihdyu eene tsá ámuhtsi mewáájacúpityúne! ¿Aca muhdúikyé ámuhtsi mécáhcújtsoó muhdúhjáa tene pájtyeíne íhdéjuco iwáájacúné Píívyéébé ihjý uubálle múnáa néhijcyáne?

²⁶ ¿Aca ámuha méijtsúcunú míamúnáake pájtyetétsoiibe ícúbáhrámeítyuubéré avyéjuutéiyóne?

²⁷ Ehdúhjáa diityétsikye íneéne úúbáleebe ímííneúvú páneere muhdúhjáa dífbyeke tene pájtyeíne tsúúcajátújuco Píívyéébé waajácúháámitu dífbyé ihjý uubálle múnáa cáátúnuhíjcyáne. Moitsééhjáa cáátúnúhaamíjí pañétú muhdú tene néene úúbállétujkénuube diityétsikye.

²⁸ Áánáacáhjáa tsúúca úújetémé Emaóovu ípyée ipyécoomívu. Átsihvúhjáa Jetsóó pítyajcú diityétsikye pééiibyédu.

²⁹ Áronáacáhjáa dífbyeke neemútsi:

—Múhtsimáyéi cuwa ípyejcoj. Muurá cúvéhréjuco teéne. Áhdújucóhjáa dibye cóevané diityétsima.

³⁰ Aabéhjáa diityétsima májchoobe pááaho íékééváne téhdujtsó Píívyéébeke. Áánemáhjáa tsahdúnéécú idyóhdahiróne ájcuube diityétsikye.

³¹ Áánétúhjáa botsí wájácúmeíívyemútsí éhne múu cuwátú ájkyevádu. Aamútsíhjáa bótsí dífbyeke wáájacúróna tsúúca kíávú peíínuube diityétsidítyu.

³² Ááné boonéhjáa néjcatsímútsi:

—¿Áyúú, ehdúhacáne íivane juuváyí dibye meke Píívyéébé waajácúháámitu íjcyanéhíjí úúballené ííne ímíjyaú méííbúutu meke pajtyéhi!

³³ Aamútsíhjáa teenémáyé tsiíne oomí Jerotsaréevu páñétúejte dífbyé mamýmuma tsijtye íjcyáme éllevu.

34 Áámútsikyéhjáa népejtsóme:

—Ávyéjuubéha Jetsóó ímiááné tsúuca bohíjucóóhií. Tsimóodívuvu bóhówááveébe.

35 Aánéliihyéhjáa úúbállemútsí muhdú téhdure diityétsidívú dibye bóhówaavéné juuvávyu. Áhduréhjáa úúbállemútsí dibye pááaho idyóhdahíróne diityétsikyé ájcúnetu botsíi dílbyeke iwáájacúne.

Ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Ja 20.19-23)

36 Aaméhjáa téené úúballejcatsiyi íjcyánáa Jetsóó tsiíne diityédívú íbóhówáávéne néé diityéke:

—Ámuúhaj, o tsájucóóhií. Maímijyu ihdyu ámuha mejjcyanej.

37 Ááneríhjáa itsájurévéne íllityémé naavénekéré iwáábyúnema.

38 Áronácáhjáa neebe diityéke:

—¿Íveekí ámuha múhdurá meíjtsámeíne méíllityé oke cáhcújtsotúme?.

39 Éje, cáhawáá oke meíité táhójtsícuma tájtyúhaácuyj. Muurá diibyéjuco oo Jetsóó. Cáhawáá oke médomájcoj. Muurá naavéné tsá íjpiíma íjcyatúne.

40 Ehdúhjáa ínééne úújétsóobe diityéké dityée dílbyeke wátyétyéhuncenéhjí íhyójtsícutu, íjtyúháácuytu, íjcyanévu.

41 Ááneríhjáa ímíjyúúverómé tsá cáhcújtsotúne. Áámekéhjáa neébe.

—¿A íjcyané majcho ámuhádi o májchokij?.

42 Aánéliihyéhjáa ajcúme amóóbevíú wáhjáameíne ímúhójpacyóvu.

43 Aanéhjáa ditye íténéryé idyóóné hallúvú ádoobe teene ímúhójpacyo.

44 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Éhnéé ámuhákye o néhijcyané muurá íne tsúuca oke pajtyéhi. Ehdúu oke tene pájtyeíne muurá Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi Moitséé caatúnúhi. Áhduréhjáa tsijtye dílbyé ihjyú uuballe múnaa caatúnúhi. Áhdure Tsáámóháámitu caatúvane.

45 Ehdúhjáa dibye néénetu botsíi waajácúme ímiááné tehdújuco Píívyéébé waajácúháámitu tene nééneé.

46-47 Átsihdyúhjáa idyé neébe:

—Muuráhjáa óhdityu nééne míamúnáake o pájtyetétsoobe o ícúbáhrámeíne o dsíjiveebe 3 coojívatu tsiíne o bóhííbe mémeri táuwaáboju Jerotsaréetu tújkevane páne ínújine múnáake úwááboméíne, ditye ímítýú íhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco íbúwááve diityé ímítýú íábájíívémeíki.

48 Ááné uwááboju pahúllevávú ámuha métsújaucúuhi.

49 Áánélii ámuhá éllevu ó wállo Llíhíyóo Íapííchovu ámuhákye íajcuííne nééneé. Aane íchihdyu Jerotsaréeturéi météhmecco ámuhá pañévu tene íucááveki.

Jetsóó níjkyejívú pééneé

(Mc 16.19-20)

50-51 Ehdúhjáa diityéké ipítýajcótshdyu técoomítýú diityémá peebe Betáániávu. Átsihvúhjáa íhyójtsícu íhíbucúne diityé hallúvú piáábo ityáúmeíne diityédítýú péjúcoobe níjkyejívu.

52 Ááné boonéhjáa tsiíne Jerotsaréevu oomímýé ímíjyuuri dílbyeke dúúrúvamére.

⁵³ Aaméhjáa paíjyuvaré duurúvájá pañévú duurúvahíjcyá Píívyéébeke. Áyu tehdújuco.

JÓÁÁÁ

Jóaa Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Míamúnáájpidívú Píivýéébe ípívyeevéne

¹ Iijcyadúréhjáa ihdyu Críjto ícyahíjcyá ípíivýyema íjcyátuube muhdú Píivýéébe íjcyane bóhówájtsoóbe.

² Aabéhjáa díibyere Píivýéébe íjcyaaabe ícyahíjcyá páné ihdéene íjcyaiñíe íjcyátúnáaaca.

³ Aabéhjáa ípívyejtsó páneere íñe múhduná íjcyane. Tsáháhjáa ñná iye ípívyéévetúne.

⁴ Áánéllii díibyedi íjcyané mújyú dsíjívéítýúne bóhi. Áhdure íjcyané ímiá uwááboju díibyedi pámeere míamúnaa téene tájpi íjcyáiyóne.

⁵ Aane peetédu néene muurá bóhówaucunú íñújí hallúri míamúnaa teene wáájacutúme ehne múne cúuvétsii íjcyadu néémedívu. Aame tsá píivýetétú teene íhvetétsóiyóne.

⁶⁻⁷ Aanée íjcyaaabe tsaapi 'Jóááá' némeíbye. Áábekéhjáa Píivýéébe picyóó Jetsocríjto uwááboju peetédu néene díbye míamúnáake íúúballe dítye ícyáhcuútsoki.

⁸ Áronáacáa tsá diibye Jóaa Jetsocríjto íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu díibyé uuballe múnáajpíyé díibye.

⁹ Aane Jetsocríjtodi ímiáájú íjcyane tsá állii íjcyatúne. Áánevuú míamúnáake iwáájacútso tsaabe íñújívú.

¹⁰ Aamée míamúnaa íñújiri íjcyame diibye páneere ípívyéjtsóóbeke tsá wáájacutúne.

¹¹ Aabée imúnáállii tsáároóbeke tsá dítye wáátsúcúpéjtsotúne.

¹² Áronáacáa íjcyámé tsaate ímí díibyeke iwáátsúcúpéjtsóóbeke cáhcujtsóme. Aame ihdyu ímiááné Píivýéébej tsíime.

¹³ Áronáa tsá íñe míamúnaa metsíímávahíjcyádú meke díbye tsíímávatúne. Muurá ihdyu meke díbye ímíbajchómé méijcyá díibyej tsíime.

¹⁴ Muuráhjáa Críjto apáábyéré Píivýéébé Hajchi ímiáábé íjcyaaabe Míamúnáájpidívú ípíivýéévéne méjpiñe úlléjebe míamúnáake wajyúhi. Áábé ámítzaráhcóo muurá máájtyumíhi.

¹⁵ Aabée bóhówáávéébedítýú tsojtsó múnáajpi Jóaa néehíi:

—Áánúdityu ehne ámúhake ó nehíjcyá táehníñévu íhtsútuube íjcyaaabe íjcyaiñíe. Muuráhjáa ihdyu íjcyaduré ícyahíjcyaaabe ípíivýyema íjcyátuube ói o íjcyátúné ihdéjuco.

¹⁶ Áábej téeveri Píivýéébe meke píáábohíjcyáhi.

¹⁷ Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri méénuube ítyaúhbaju téénetu míamúnaa iwáájacu muhdú díibyema íjcyáiyóne. Áánetúu Jetsocríjtoj téeveri meke iwáájúne ímiáájvu ájcuúbe.

18 Aane muurá tsá múha ájtyúmitú Pívyéébeke. Apáábyéré Ílli ájtyumí dífbyeke. Aabée múúhake waajácutsó dífbyedívu. Ehdúu Jóaa Jetsóodítýú nééhií.

*Jetsocrítjoke tsojtsó múnájpi Jóaa bóhówajtsóne
(Mt 3.11-12; Mc 1.7-8; Rc 3.15-17)*

19 Téjyúhjáa avyéjjuje Jerotsaréetu wallóo llúúvájtema ípiáábojteké tsojtsó múnájpi Jóaa éllevu dítye idíllo dífbyeke muubá díbye íjcyane.

20 Áánéllihyéé úúbálleebe muubá íjcyane. Neebépeé:

—Tsá Críjto o íjcyatúne.

21 Áánéllihyéé néémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú, mityá Eriá uu Pívyéébé ihjýú uubálla múnájpi u íjcyáabej?

Áánéllihyéé neébe:

—Tsáhaá.

Áánéllihyéé tsiiñe néémeé:

—Áánéllii díbyéjucu uu éhneváa Pívyéébé ihjýú uubálla múnájpi tsááiíbye.

Áánéllihyéé neébe:

—Tsá díibye o íjcyatúne.

22 Áánéllihyéé néémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú? Muurá muha méimíllé meúúballéné múúhakeéne wállóomeke muubá u íjcyane. Bo ihdyu múúhake duubálla muubá u íjcyane.

23 Áánéllihyéé botsíi Jóaa nééhií:

—Oo muurá éhne íinéubára pívyétúné iíñújiri kéévánécóbaúvú o úwááboobe ó nehíjcyáhi: “Méimibáávyé ímityúné ámuha meícyahíjcyánetu tsáimiyéjucu ámuha mejcyámeke Ávyéjuube íájtyumívaki.” Ehdúhjáa o úwááboíñe muurá tsúúcajátújucu Pívyéébé ihjýú uubálla múnájpi Itsáíá úúballéne.

24-25 Ehdúu díbye néénéllii díitye eenée parítséómú dífbye éllevu wállóome néé dífbyeke:

—Aanéhaca ¿múha nééjuri íveekí ú tsótsohíjcyá idyé Críjto u íjcyáábejííva, pane Pívyéébé ihjýú uubálla múnádítýú Eriáuba u íjcyáábejíívari?

26-27 Áánéllihyéé Jóaa nééhií:

—Muurá ihdyu ímiáané nújpacyori ó tsótsohíjcyá míamúnáake. Áánetu táehnííñevu íhtsútuube íjcyabe tsúúca ámúhama íjcyáróóbeke ámuha mewáájácútuube óhdityu cámaáveé éhniíñevu iúwááboki. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájjubaré o tácoríucúítyuróne.

28 Ehdúu pajtyéné Betáábarávú Joodáá ehnéjucvu díibye Jóaa tsótsohíjcyáhullévu.

Jetsóo obééjádú néébeé

29 Áané tsijcyóójí díibye tsojtsó múnájpi Jóaa Jetsóo dífbye éllevu péébeke íájtyúmíne nééhií:

—Éje ámuúhaj, áanu muurá obééjádú néébe Jetsóoke Pívyéébe wallóo díbye míamúnáa ímityuháñe íímibájchoki.

30 Áánúdityúu muurá éhne ámúhake ó nehíjcyáhi: “Táhboone íjcyáiibye táehnííñevu íhtsútuube íjcyabe óikyéé o íjcyátúné ihdéjucu ícyahíjcyáabe.”

31 Téhdurée idyé tujkénú tsá o wáájácutú diibyéjucó meítsohíjcyaaabe díbye íjcyane. Aanée ihdyu ímiááné díbyé ihde ó tsótsohíjcyá mee íjraéémudítýú cáhcújtsómeke.

32 Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Téhdurée díbyeke o tsójtsóijyu ó ájtyumí Píívyéébé Apííchó íjuuúúú cáámetu díbyedívú níityene.

33 Aanée téhdure tsá o wáájácutýuró diibyéjucó meítsohíjcyaaabe íjcyane. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe o tsótsohíjcyáíñévéú oke pícyoobe oke neéhií: “Tsáápiikye u tsójtsóóbedívú níjkyéjitu Táapííchó níityene u ájtyúmínetu ú waajácutú diibyéjucó míamúnáa pañévéú Táapííchó pícyóóíibye íjcyane.”

34 Ahdújucóo ímiááné díbyeke o tsójtsóijyu o ájtyumíne. Áánéllii o neé díbyéjucó Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane. Ehdúu neebe tsojtsó múnáajpi Jóááa.

Jetsóó úcútujkénú ímamyémú íjcyáámyeke

35 Ááné tsijcyóójíi tétsihyíyé muhcsi ímamyemútsima díbye íjcyánáa téeneri Jetsóó tsiíñe pajtyéhi.

36 Áánélliihyée tsiíñe neébe:

—Éje, aadi muurá obééjádú neébe Jetsóoke Píívyéébe wáalloóbe.

37 Ehdúu Jóáa díbyedítýú neénéllii muhcsi díbyemáyéjucó mepééneé.

38 Áánáacáa idyéjú révoucunúúbé múhtsikye neéhií:

—¿Íñá ámuhcsi ménéhcohí?

Áánélliihyée muhcsi menééhií:

—Uwááboóbej, ¿aca kiá ú ícyahíjcyáhi?

39 Áánélliihyée neebe múhtsikye:

—Cáhawáá óoma mepe ámuhcsi mewáájacu kiá o ícyahíjcyáne.

Ahdújucóo muhcsi cúvéhréjucó neénáa díbyema mepéémutsi téhullévéú méíjyunúhi.

40 Muhtsíi Jóááadityu Jetsóomáyéjucó mepééne Tsimóo Pééedoró nahbe Aderéema.

41 Aanée díbye Aderée íñahbe Tsimóoke neetéhi:

—Muúbe muhcsi máájtyumíjucóó Críjto míamúnáake pájtyetétsóóbeke.

42 Ehdúu íñéene tsajtyéébé díbyeke Jetsóo élleu. Áábekée Jetsóo népejtsóhi:

—Uu ehne Tsimóo Jonáa hajchi. Áronáa téhdure dímyémé íjcyaa Pééodoro ‘nééwayu’ neéiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo Tsimóoke.

Tsíjtyétsikye Jetsóó újcune

43 Ááné tsijcyóójíi Jetsóo imíllé ipyééne Gariréa íñújivu. Aabée téhullévéú péébe Betsáidá múnáajpi Perípeke íájtyúmííbeke neéhií:

—Muúbe ookéréjucó duráávyé.

44 Téhdurée díityétsi Aderéema Pééedorómútsi técoomí múnáajtétsi.

45 Áíjyúréé idyé díbye Perípé Natanaée élleu ipyééne neetéhi:

—Muúbej, muha muurá máájtyumíjucóó éhnéhjáa Píívyéébé íhjúu uubálla múnáajpi Moitséeúvú díbyé taúhbaju icyáátunuhíjcyáaamíjitu díbyedítýú cáátúnuhíjcyáábeke. Téhduréhjáa muurá tsíjtyehji Píívyéébé íhjúu uubálla múnáa caatúnú díbyedítýu. Aabe Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyaaabe Jotséeé hajchi.

46 Ehdúhjáa Perípé Natanaéeke neénéllii neébe:

—¿A ímiááne? ¿Aca íhya Natsaréri ijcyámé tsaate ímiááme?

Áánélliihyéhjáa Perípé nééhií:

—Cáhawáá majo u ájtyúmi dífbyeke.

⁴⁷ Aamútsíi péemutsi úújeténáa Natanaéeke Jetsóó íajtyúmíne nééhií:

—Áánújuco pañétúejpi ijraéemuube ímiáábé íjcyáabe.

⁴⁸ Áánélliihyée Natanaée néé dífbyeke:

—¿Aca kiátú eene oke ú waajácúhi?

Áánélliihyée Jetsóó nééhií:

—Muuráhané ihdyu úhdivu Perípé úújetétúné ihdéjuco uke o ájtyumíné higyéeráhé déjúcori u íjcyáabeke.

⁴⁹ Áánélliihyée Natanaée nééhií:

—Uwááboóbej, uu éhne Píivyéébé Hajchi muuha ijraéémú avyéjuube u íjcyáabe.

⁵⁰ Áánélliihyée neebe dífbyeke:

—Higyéeráhé déjúcoríne u íjcyane uke o néénélliihyéré oke ú cáhcujtsóhi.

Mityái éhniíñevu uke o úllévenútsóíñej.

⁵¹ Ehdúu íñétsihdyu neebe dífbyeke:

—Muurá ímiááné ámúhake o néé Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébe éllevu cáámetu níjkyéji múnaa íñítyéne tsiíne néríivyémeke ámuha maájtyúmiíñe. Ehdúu Jetsóó nééhií.

2

Canáa cóomiyi taabává wañéhjí íjcyane

1 Ááné boonée 3 coojívatu Gariréa íiñújiri íjcyacóomí Canáa múnáajpi ityáábáváné wañéhjí meenu técoomívu. Áánevhjáa Jetsóój tsiijúké ditye míñútsolle tétsihyi.

² Áhdurée Jetsóoke míñútsómé muuha ímamyémuma.

³ Ájtyúu teene wañéhjí ádó bíinojpácýo óúúvénéllii Jetsóoke tsiiju nééhií:

—Éje, tsúuca bíinojpácýo díityédívú óúuvéhi.

⁴ Árónáacáa neebe dífilleke;

—¿Aanéha, Wa, muhdú íhvane oke ú úúballéhi? Tsáhái muurá íná o méénúíñe éévé úújetétúne.

⁵ Áároreríi ícúvétulle tétsíi wákimyéi múnáake nééhií:

—Ámúhake díbye néhdu méméénuco.

⁶ Ájtyúu íjcyáné tétsihyi 6-hova néwayúúnetu méénúmeíñe líiyíhyóóné téhóji pañévúu tamúnaa ímíbájchoméíñe nujpácýoóné pícyohíjcyahóhji.

⁷ Áánáacáa tsúuca neebe tétsíi wákimyéi múnáake:

—Cána eene líiyíhyóóné nújpatyu méwahpétsoj.

Ahdújucóo ditye wáhpetsóne.

⁸ Átsihdyúu neebe díityéke:

—Áyu cána áyánéwu meújçúne bañéjúúbeke mejchoj.

Ahdújucóo íjçúne ditye íjçhone.

⁹ Aanée adúcuube ímyéwu nújpacýoó íjcyaróné bíinojpácýovú díbye ípívyéévétsójpácýo. Aanée tsá díbye wáájacutú kiátú ditye téjpacýo újçune. Apáámýerée tétsíi wákimyéi múnaa waajácú ípyée íñújpáñújénélliihye.

¹⁰ Aanée bañéjuube wañéhjí múnáájpijke ípiúvane nééhií:

—¿Acáne, muube, muhdú ñvane ímiájpácýóhacáne íjcyánaa peiyé áterééjpácýotu meke ú íjchóhi? Áánerá múúne tujkénú ímiájpácýó mejjchone óuuvédú botsíi ihdícyájpácýotúrējuco mejjchone. Ehdúu neebe íbañējuube wañéhji múnáájpiikye.

¹¹ Ehdúu Jetsóó méénúráityuróné méénútujkénú Gariréari íjcyacóómí Canáavu. Ááneríi waajácútsoobe íavyéjú íhtsutúné íjcyane. Áánetúu muha ímamyémú mécáhcujtsó ímiááné díibýējuco Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane.

¹² Ááné pajtyétavúu Capenaóovu muha díibyema mepéémema téhdure pééme tsíjuu, íñahbémuu, íjcyame. Ácoomíyíi tsúcájá muha méijcyáhi.

*Duurúvájá pañétú náhjihe múnáake Jetsóó íjchívyetsóne
(Mt 21.12-13; Mc 11.15-18; Rc 19.45-46)*

¹³ Aanée pajtyeté wañéhjí lléeváíñéllii muha mepéé díibyema Jerotsaréevu.

¹⁴ Áijyúu duurúvájá pañévú míamúnaa nahjíhénuhíjcyá ócájímuke, obéejámuke, íjúúmuke. Áánetúu tsijtye dsíídsike cápáyócócatsihíjcyáhi.

¹⁵ Aanée Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne watsíhcuyúúhó imyéénúneri díityéké boáyó tééjá pañétú páneere íñahjíhemájucu. Dsíídsikée cápáyócócatsihíjcyámedívú teene wácháájcoóbe. Áánemáa díityé metsáwááné wájócoóbe.

¹⁶ Áánetúu íjúúmú nahjíhe múnáake neébe:

—Méijchívyetso íñe páneere íjyá pañétú! ¿íveekí Táácáani ja ámuha méípívyejtsó náhjíhejávurējuco?

¹⁷ Ehdúu díbye néénetu muha méítsaavé Píivyéébé waajácúháámitu tene tsátsihdyu nééneé: “Dihjya o wájýuneri ó dsíjívéiyáhi.”

¹⁸ Ááné boonétúu tsaate néé dííbyeke:

—¿Aca múha nééjuri ehdu ú meenúhi? Cána méénúráityuróné meenu muha mewáájácu múihtsúturí u íjcyabe ehdu u méénuhíjcyáne.

¹⁹ Áánélliihyée neébe.

—Cáhawáá íjya duurúvaja méwácavyáhcó 3 coojívaturé tsiíñe o pánéévétsoki.

²⁰ Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—¿Aca muhdú 46 píjcyábáa dítye wákímyeíjyá ú pánéévétsoó 3 coojívatu? Tsáhábá éhajchótatu u pánéévétsoítyuróne.

²¹ Árónáacáa ihdyu Jetsóó ihjyúvá dííbyeke dítye dsíjívétsoíñéré íñééiyóne. Íjpíiyéé meménuube duurúvájávu.

²² Ehdúu díbye nééne muha méítsaavé idsíjívétsoíhdyu díbye bóhíicoóca. Áijyúu muha mécáhcujtsó ehdúhjáa dííbyema tene pájtyeíñé tsúúcájátújuco Píivyéébé waajácúháámitu cáátúnúmeíñé ímiáánējuco díbye múúhake néhíjcyáne.

Míamúnáa íjtsaméi tsá Jetsóó túhúúllétúne

²³ Aabée Jerotsaréri pajtyeté wañéhjí pañe méénúráityúronéhjí méénúnetu mítyame cáhcujtsó ímiááné díibýējuco Críjto íjcyane.

²⁴ Árónáacáa waajácuube ímiááneturé dííbyeke dítye cáhcújtsotúné díityé íjtsaméi ityúhúúllétúnéllíihye.

25 Tsáháa múha dífbyeke muhdú míamúnaa íjtsámeíñé úúballéityuróne.

3

Jetsóoma Nicodéémó ihjyuváne

1 Íjcyaabée tsaapi paritséomuube Nicodéémó íhtsútuube íjcyaaabe.

2 Aabée tsápejco Jetsóo éllevu itsááne néé dífbyeke:

—Uwááboóbej, muha méwaajácú múúhá uwáábovúu Píívyéébe uke wáalloóne. Aabe úúma íjcyánéllii muurá ú méénuhíjcyá méénúráítyurónéhjí múha méénútyuróne.

3 Áánélliihyée Jetsóo nééhií:

—Ímiáánetúré uke o néé béhnétu u tsíímávámeityúhahchíí tsá Píívyéébé avyéjúejpi u íjcyáityúne.

4 Áánélliihyée neebe dífbyeke: ¿Aca múhdutú keeméjuco meíjcyaaabe tsiíñe méétsíjú ííbúwá pañévu méúcaávéiyá dille meke itsíímáva bíwáhdúré tsíímene meíjcyaki?

5 Áánélliihyée Jetsóo nééhií:

—Ímiááne uke o néé Píívyéébé Apííchoj tééveri ímíbaavyémé béhnétu tsíímávámeityúmé tsá dífbyé avyéjúejte íjcyáityúne.

6 Muurá míamúnaa tsíímávámé pañe díityé íjtsaméiyé íjcyáhi. Áánetu Píívyéébé Apííchó íjtsaméí cápáyoácómé ténéjcuriyéjuco íjtsámeíñe.

7 Ahdícyane tsájúrévedí tsiíñe metsíímávámeíñé uke o nééneri.

8 Muurá íñe uke o nééne kíjyebádu. Tsá muurá ámuha mewáájácútu kiátú kíjyeba tsááne kiávú péhíjcyáne. Tehdu muurá Píívyéébé Apííchó maájtyúmíturóné meke ímbajchóhi.

9 Áánélliihyée Nicodéémó nééhií:

—¿Muhdúami íhya tsáma teénej?

10 Áánélliihyée Jetsóo néé dífbyeke:

—¿Aca muhdú íjraéémú uwááboobe u íjcyaaabe tsá u wáájácútu uke o nééneé?

11 Muurá ímiááne o ájtyumíne ímí o wáájacúné íñe ámúhake o úúballéhi.

Árone ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?

12 Muurá íñújiri íjcyánéhjitu ámúhake o úwáábohíjcyá ámuha ímiñeúvu mewáájácúroki. Áronáa íllure ámúhake túhútsohíjcyáne. Aanéjji awáá muhdú ámuha méwaajácútu Píívyéébé icyánéjcutu ámúhama o íhgyuváne.

13 Tsá muurá múha úújetú díbye íjcyáhulle. Apáábyéré ihdyu Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe téhulle múnáájpi o íjcyánéllii o waajácú téhulle.

14-15 Muuráhjáa íñéubará píívyétúné íñújiri íjcyácooca Moitsééúvu pícyóó úmehéi níjácútu íñimiyéké úwááñéityu íñíjcyóóbeke pañétúejpi íhdome dífbyeke ííténe idsíjívétuki. Ahdu muurá oke Míamúnáájpidívú o ípívyéévébeke páwachéketu pícyoóimyé oke cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi íjúcuki.

Míamúnáake mítyane Píívyéébe wájyune

16 Muuráhjáa Píivýéébe mityane míamúnáake iwájuúnéllii Ílli apáábyéré íjcyáabeke wallóo íñujívú díbye idsíjive diityé wájuuri ditye iwágóóóvétu teene cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcoóityúne bóhí íjucuki.

17 Tsáháa Píivýéébe oke wállóotú míamúnáake ícúbáhraki. Muuráhjáa ihdyu oke wállóobe tajtyéeveri diityéké ípájtyetétsoki.

18 Aane oke Píivýéébe Hájchikye cáhcújtsómé hallúrí tsá íiná íjcyatúne. Áanetu apáábyéré dílbyé Hajchi o íjcyáabeke cáhcújtsótúmeke ícúbáhráílbye.

19 Ehdú pajtyéíne peetéduu o néébe íñujívú o tsááne cáhcújtsotúmé ímityúné méénuhíjcyámeke.

20 Muurá ímityúné méénuhíjcyámé íllure oke tsaríllé ímiáájuvu diityéké o wáájácútsóiyónáaaca. Aame tsá ímíllétú óhdivu ípííhine diityé ímityú o bóhówajcároné ímíllétúnema.

21 Áanetu ihdyu ímí íjcyane ímilléméjuco taéllevu tsááne téénetu tsijtye iwáájácu ímiááne Píivýéébe ímillédú ditye íjcyane.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa Jetsóo íjcyatúné tsííne nééneé

22 Ehdú Jetsóo néené boonétú muha mepéé Jodéa íñujívú. Áhulléé muha meíjcyánaa díbye úwaabóné cáhcujtsóméjuco tsojtsómeíhijcyáne.

23 Áané tujkéveríhjáa idyé tsojtsó múnáajpi Jóaa téhdure uwáábohíjcyá Enóori Tsaríí cóómíj píihírí íjcyácóómíyi. Áábedívúhjáa míamúnaa píhcyáávémedítýú dílbyé uwáábó cáhcújtsómeke tsótsohíjcyaaabe tétsihdyu íjcyáhityu.

24 Téjyúu tsáhái dílbyeke ditye cuvéhoójánutúne.

25 Aanéhjáa tsáijyu dílbyé mamýémudítýú tsaate tsíjtyema táhjácatsíhijcyá muhdú meímíjpyeténeri.

26 Áánaacáhjáa dílbye Jóáake ímamyémú nééhíí:

—Uwááboóbej, éhnée Joodáa ehnejcúri maájtyúmiíbedítýú múúhake u úúbállehíjcyaaabéha téhdure tsótsohíjcyáabe éllevu mityame pehíjcyáhi.

27 Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu Píivýéébe dílbyeke pícyóóné wákimyéjyucó díbye mééne.

28 Áánetúu oke pícyoobe dílbyé ihde míamúnáake o úwáábohíjcyaki. Áánéllíihyéé muurá ámúhake ó nehíjcyá Críjto o íjcyatúne.

29 Muurá múúne taabáva wañéhjí pañe dílbye taabáva múnáajpi méwama íiné ímíjyaú íjcyáhi. Ááneri muurá diityétsikye náhbenúmé ímíjyuuvéhi. Ahdu o ímíjyuuvé mityane tsúúca Críjto míamúnáake pájtyetétsóobe íjcyáneri.

30 Dílbye ihdyu táehnííñevu ávyéjúúteéhi. Áánetu ihdyu ídáátsoobéré ó íjcyáhi.

Píivýéébedítýú tsáábeé

31 Muuráhjáa Píivýéébedítýú díbye tsáánéllii tsá múha dílbyé íhtsútuvu úújetétúne. Áánetu ihdyu íjiejpíyé o íjcyánéllii ó íhjuvavahíjcyá míamúnaa íhjuvádúre.

32 Áánetu ihdyu dílbye Píivýéébeke iwáájácúnéllii dílbyé uwááboju míamúnáake úúbálleroné tsá ditye cahcútsohíjcyatúne.

33 Áronáa íjcyámé tsaate dílbyeke cáhcujtsóme. Aame bóhówátsohíjcyá ímiááne dílbyé íhjuvavahíjcyatúne.

³⁴ Muuráhjáa Píivýéébe wáalloobe úúbálléhjýcá dífbyé uwááboju dífbyé pañe Ípííchó Íjcyánéllíhýe.

³⁵ Aabée diibye Íllíkýe iwájyúnéllí dífbyé hójtsí pañévu íhvejtsó páneere íñe múhdúné tsíeméné Íjcyane.

³⁶ Aabe Píivýéébé Hájchikýe cáhcujtsómé újcuú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Áanetu dífbyeke cáhcújtsótúmeke Píivýéébe ícúbahrámé tsá téene bóhi újcúityúne. Ehdúhjáa neebe tsojtsó múnáajpi Jóaaá.

4

Tsamáaría múnáallema Jetsóó íhýuváne

¹ Aanée diibye Jóaa ehniíñevu Jetsóoke míamúnaa uráávyehjýcámedityú cáhcujtsómé tsójtsótsáméihjýcáhi.

² Áronáacáa ihdyu tsá dibye pañetu tsótsóhíjcyatúne. Múúhayée ímamyémú métsótsóhíjcyáhi. Aanéhjáa tsúuca parítsóomú waajácúhi.

³ Áanetúu muha méoomí Jodéa íiñújitu bîwáhullévúré Gariréa íiñújivu.

⁴⁻⁵ Aamée muha Tsamáaría íiñújitu mepájtyeme méúújeté téené íiñújiri Íjcyacóomí Tsicáa úniúvú Jacóóboúvúhjáa ílli Jotséeke ájcútsihvu.

⁶ Átsihýí núpahýjú 'Jacóóbó nupáhyéju' némeíhýjú úniúvú Jetsóó wáyéeev juuváyí muha metsááneri pávyeeenúúbe. Téjyúu tsúuca cójípñnéélléjucu meé.

⁷⁻⁸ Áanáacáa muha mepéé técoomívú majchó áhdovu. Áané hallúríhýjáa teene Tsamáaría múnáalle téhejútú nújpañúvállekéva Jetsóó néehí:

—Muúlle, oke dijcho.

⁹ Áanéllíihýévaa neéle:

—¿Aca muhdú íivane oke nújpacýo ú táumeí Tsamáaría múnáalle o Íjcyáalle jodíomuube u Íjcyáabe? Muurá jodíomú tsá íhýjvatú Tsamáaría múnáama.

¹⁰ Áanéllíihýévaa neebe dílleke:

—Muurá Píivýéébema múhtsikýe u wáájacuca téhdure oke ú táumeíyá piáábó íñe uke nújpacýo o táumeídyu. Aaca uke ó ájcúiyá bohí nújpacýovu.

¹¹ Áanéllíihýévaa neelle dífbyeke:

—¿Aca kiátú u úcújpacýóvú oke ú ájcúiyá teene bohí nújpacýovu wáabyáúúbamáyé u Íjcyáabejívári?

¹² Muurá íñe núpahýjú pañévu méíhdé múnáajpi Jacóóboúvú méhdivu pícyoíñuhéju. Téhejútúhjáa muurá ítsímema íadóhéjuto téhdure íjyéemuke íchóhíjcyáabe. Aane ¿aca dífbyéúvú ehniíñevu uú?

¹³ Áanéllíihýévaa neébe:

—Áronáa téhejútú ádorómé tsíiñe adópívyenúhi.

¹⁴ Áanetu óhdi Íjcyané nújpacýo ádome tsá mújyú adópívyenúityúne. Muurá o ájcúné nújpacýo óuuvératu díityé pañe Íjcyajpacýo díityéké ímíjpyetésómé újcuú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi.

¹⁵ Áanéllíihýévaa neelle dífbyeke:

—Ávyéjúúbej, ané cána oke daacu téjpacýótú mújyú o adópívyenújúcóótuki, pane íñe núpahýjívú tsiíñe o tsájúcóótuki.

¹⁶ Áanéllíihýévaa neébe:

—Ané dítyájkéi duucúte.

¹⁷ Áanéllíihýévaa neéle:

–Tehdu o tájívállejii kiá íjcyáábeke ó újcyúteéhi.

Áánélliihyéváa idyé neebe díílleke:

–Tehdújuco u néérone.

¹⁸ Árónáa muurá 5-mevákéjuco u tájíváne. Muurá ícyooca tsíjpiimáyéjuco u íjcyaaabe idyé tsá ímiá taji íjcyatúne. Áánéllii ímiááné u nées u tájívátúne.

¹⁹ Ehdúvára Jetsóo díílleke néénéllii neelle dííbyeke:

–Ávyéjuúbej, úubá mía Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

²⁰ Muuráhjáa múúha ihde múnáaúvú éhbáu caméhbáutu Píívyéébeke dúúrúvahíjcyátsihdyu muha téhdure méduurúvahíjcyá dííbyeke. Aane ámuha jodíómú íiveekí ménéhíjcyá apááñéeva Jerotsaréetu dííbyeke medúúrúváiyóne?

²¹ Áánélliihyéváa neebe díílleke:

–Muurá ihdícyátsihdyuréjuco ámuha dííbyeke medúúrúváíñe éévé tsúúca úújetéhi. Áánéllii tsáhájuco ámuha apátsihdyuré eene u nétsihdyuu, Jerotsaréetuu, íjcyane Méécááni Píívyéébeke medúúrúváityúne. Aane cáhawáá oke cahcújtsoj.

²² Muurá ámuha Tsamááriá múnáa ímíñeúvú mewáájácútúúbeke méduurúvahíjcyáhi. Áánetu ihdyu muuha jodíómú ímí mewáájácútúúbeke méduurúvahíjcyá ímiááné múúhaj tééveri míamúnáa pájtyetéíñe muha mewáájácúnélliihye.

²³ Aane muurá ímiááné Méécááni Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámé ícyooca dííbyeke duurúvára íííbúuri. Tehdu dííbyeke medúúrúváne imílleébe.

²⁴ Tsá muurá díbye íjpiíma íjcyatúne. Áábeke ihdyu óví múhdumé dúúrúvámé duurúvahíjcyá íííbúuri.

²⁵ Ehdúvára Jetsóo néénéllii neéle:

–Tehdújuco, muurá ímiááné ó waajácú Críjto tsááíñe míamúnáake ípájtyetétsoki. Aabe ihdyu óví itsáácooca múúhake ímíñeúvú waajácútsóhi.

²⁶ Áánélliihyé neebe díílleke:

–Muurá dííbyéjuco Críjto o íjcyaaabe íñe úúma o íhjuváne.

²⁷ Ehdúu díílleke díbye néénáa tsúúca muha méwajtsíhi. Aamée muha méullévenú díbye dííllema íhjuváneeri. Aanée tsá muha tsáápiuba medíllotú íínerí dítyétsí íhjuvájcatsíñe.

²⁸⁻²⁹ Átsihdyúu díille Tsamááriá múnáalle tétsihvúré íllyííhyó iwááoíñúne dsínéríyé ímunáácoomívú ípyéénemáhjáa neetéhi:

–Ámúúhaj, éhtsíhi muubáhjáubá íjcyaaabe oke nées páneere muhdú o ícyahíjcyané kiátúhjáubá iwáájácúne. Tsáijyu múu Críjto dííbye. íCáhawáá metsu meúújetékij!

³⁰ Áánélliihyéhjáa tsáácunúme múúha éllevu.

³¹ Áijyúu dííbyeke muha méneerá díbyeí ímájchoki.

³² Árónáacáa neébe:

–Tsáhái o májchotúne. Íjcyané muurá ihdyu tamájchó ámuha mewáájácútúne.

³³ Áánélliihyé muha ménéjcatsíhi:

–Tsaatéubáhjané tsúúca dííbyeke májchotsóhi.

³⁴ Áánélliihyé neebe múúhake:

—Muurá ihdyu teenéjucu tamájchódú néene okée wálooobe Píivyéébé wákimyéi o méénune muhdú dibye ímillédú tene óoma iníjkévaki.

³⁵ Áánaa muhdú ámuha ménéhjcyá 4 nuhbávatú bajtsóháñé maááhívétsoíñe. Cáhawáá meñté teene bajtsóháñé múune kéémedu néeme míamúnaa ídátso wágóóóvéiyóné ímiájíjtó diityéké pájtyetétsoiyóné meúúballétuca.

³⁶ Muurá teene bajtsóháñé ááhívétsohíjcyamédú néeme úwááboméré péhijcyámé újcuú téene áhdo. Áhdure ditye úwaabóné cáhcujtsómé újcuú téene áhdó mújyú idsíjívéjúcoóóityúne bóhi. Ááni bajtsó múnáama inéééva ááhívétsohíjcyamédú néeme uwaábojte tsaméhjí ímíjyúúveéhi.

³⁷ Muurá tsaate néehíi: “Tsaate bájtsóne nééva múune tsíjtyeréjucu ááhívetsóne.”

³⁸ Aanée muurá ámuhákye ó wallóó tehdu éhne múune tsaate bájtsóne nééva tsíjtyeréjucu ááhívétsonédú néeme éllevu, tsúúcajáa tsaate úwaabójúcooróné cáhcújtsótúme éllevu ámuha tsiíñe meúwaabóné botsíi tsaimiyéjucu ditye icyáhcújtsoki. Ehdúu Jetsóó nées múúhake.

³⁹ Mítyamée téjyú teene Tsamááriátú tsáame cáhcujtsó Jetsóoke eenéhjáa dille ‘páneere muhdú o icyahíjcyáné oke neébe’ néenéliihye.

⁴⁰ Aamée nées díbyeke diityémái dibye íjcyaki. Áánéliihyé muha técoomíyí méjcyá mójcyoojícú.

⁴¹ Áijyúu éhniíñevu mítyame cáhcujtsó díbyeke dibye úwaabóné illéébónema.

⁴² Aamée nées diille imúnáálleke:

—Tsá apááñéré múúhakeye u néenetu muha mecáhcújtsotúne. Muurá tsúuca muha páñetu mélleebó dibye úwaabóne. Áanetu ímiááné muha mecáhcujtsó díbyéjucu Crijóo íjcyane míamúnáake Pájtyetétsoóbe.

Tsané ávyéjúúbé hájchikye Jetsóó bóhñtsóne

⁴³ Átsihdyúu téhdune mójcyoojícútu muha mepéé Tsamááriá iníñújitu Gariréa iníñújivu.

⁴⁴ Aanée muha mepéhíjcyánáa Jetsóó nées Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáájpkikye imúnaa ávyéjúúlléityúne.

⁴⁵ Áronáacáa Gariréa iníñúji múnáa ímí díbyeke waatsúcupejtsó Jerot-saréeríi pájtyeté wañéhjiri ditye úlléjénáa dibye méénúráityúronéhjí méénune íájtyúminéliihye.

⁴⁶ Átsihdyúu muha tsiíñe méoomí Canáavu tétsihvúu nújpacyo bíínójpacyóvú dibye ípíivyéévétsóoomívu. Áanáacáhjáa tsaapi ávyéjúúbé hajchi Capenaóori íjcyaaabe cheméhi.

⁴⁷ Aanéhjáa tsúuca Jodéa iníñújitu muha metsáame teene Gariréa iníñújiríjyucu méjcyane díbye ávyéjuube iwáájácúne tsáa Jetsóó éllevu. Aabée nées díbyeke díbyema ihjyávú ipyééne dibye íllíkye íbóhñtso ávyeta dsíjívéríjyucu íjcyáábeke.

⁴⁸ Áánéliihyé neebe díbyeke:

—Ámuha muurá tsá oke mecáhcújtsóityuró méénúráityúronéhjí o méénuhíjcyátuca.

⁴⁹ Áronáacáa neébe:

—Ávyéjuúbej, áronáa ihdy hájchíwu dsíjívétúné hajchótá íícúí oóma tahjyávú pééne bohítso.

⁵⁰ Áánélliihyéee neebe dííbyeke:

—Tehdújuco, tsúúca muurá ícyooca bohíjúcoobe daáchi.

Ahdícyane wa dípyej. Ahdújucóo díbye oómiñe dííbyeke icyáhcújtsónema.

⁵¹ Aabéhjáa ihjyávú úújetéébeke íúníu múnaa népejtsóhi:

—Tsúúca daachi bohíjucóóhií.

⁵² Áánélliihyéhjáa dílloobe múijyú díbye bóhíine. Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Íjyújyú révoónéébedi dííbyeke pajtyéné áíívyéé.

⁵³ Ehdúhjáa dítye úúbállénetu itsááveebe ávyetáa tééne éeveri Jetsóó dííbyeke nééne tsúúca ílli bóhíjucóóne. Áánélliihyéee téhdure pámeere ihyájkímú cáhcujtsó Jetsóoke.

⁵⁴ Ehdúu Jetsóó méénúráityuróné meenú Jodéa íiñújitu muha Gariréa íiñújivu meóómimye tétsihyí meíjcyánáaaca. Téénemáa botsíi tétsihvu míjyúúúrúi méénuube méénúráityuróne.

5

Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó bóítsóne

¹ Ááné boonétúu muha tsiíñe dííbyema Jerotsaréevu méuubámyenú wañéhjivu.

² Áánáacáa técoomíyí tsátsii ‘Obééjámú lleehówa’ némeítsíí úníuri nújpacyo páábáwu heeberéomú ihjyúrí ‘Betéjda’ némeííba.

³ Áábá hallúríi 5-wava nújúwáwuúné íjcyáwáhjí pañétú hallúvátuméhjí, úllétuméhjí, íjpi vááúmeityuméhjí, téhmehíjcyá teeba nóhjííñe.

⁴ Tsáíjyúhjáa níjkyéji múnáajpi íñítyéne téébáwu nóhjíhíjcyáhi. Aanéhjáa díbye nóhjíne boone tujkénuré éniivyémejúco ímípyetéhíjcyáne.

⁵ Téjyúu íjcyaaabe díityé pañe ávyetáhjáa 38 pijcyábájucóo chémehíjcyáabe.

⁶ Aabée tódsiúcunúúbeke Jetsóó ííténe waajácú téhajchótájucóo díbye chémehíjcyáne. Áábekée neébe:

—Muúbe ¿muhdúami ú íjcyaj? ¿A ú imíllé u bóhíine?

⁷ Áánélliihyéee neébe:

Ééero Ávyéjuúbej, áronáa tsá o píívyetéhíjcyatú nújpacyo nóhjícooca íícúí tujkénú o éníívyéiyóne. Íhya ihdy tsaate oke píááboca o éníívyéne ó bohíjucóóiyáhi. Tehdu o méénúyónáa tsijtye táihdéré éníívyehíjcyáhi.

⁸ Áánélliihyéee Jetsóó néé dííbyeke:

—Ané wa ílluréjuco eene dííhbotámá dípye dihjyávúj.

⁹ Ehdúu dííbyeke díbye néénemáyé tsúúca íbóhíine ííhbotámá péjúcoóbe.

¹⁰ Téjyúu wáyéévejcóójí íjcyánáa díbye ííbotámá pééne ávyéjute ííténe néé dííbyeke:

—Muúbe, tsá eene dííhбота íjcyooji wáyéévejcóójí u tsájtyéítyuróne.

¹¹ Áánélliihyéee neébe:

—Áronáacáne oke bóhítsoobe néé téénema o péekíi.

¹² Áánélliihyéee néémeé:

—¿Aca muubá íjcyaaabe íveekí wáyéévejcóójí uke táuhbáhi?

13 Áronáacáa tsá díbye wáajacújúcootú caabye díbyeke bóhíitsóné mítyanéé míamúnaa íjcyámé pañe Jetsóó íjcyánéllíihye.

14 Áané boonétúu Jetsóó díbyeke duurúvájá pañe íajtyúmiíibeke néehíí:

—Muúbej, tsúuca muurá ú bohíjucóohíí. Aabe ímiááberéjuco díicyaco. Tsiíñe ímityúné meenújúcohdí éhnííñevu íjcyane uke ípájtyétuki.

15 Ehdúu Jetsóó díbyeke nétsihdyu péébéhjáa botsíi úúballé ímíñeúvú avyéjútéké Jetsóó díbyeke bóhíitsóné.

16 Áané hallútúu imílleromé téijyuré Jetsóoke idsíjívetsóné íveekíváhjáa wáyeeévejcóójí díbyeke díbye bóhíitsóné hallútu.

17 Áronáacáa neebe diityéke:

—Muurá Lihíyó pajyuvaré meke píáábohíjcyádújuco o píaabóné ihdícyáijyúre.

18 Ehdúu díbye néene éhnííñevu diityéké tsárvyetsómé imíllerá díbyeke idsíjívetsóné. Tsáháa apááñéré taúhbaju néhdu wáyeeévejcóójí díbye íjcyátúné hallútú ditye díbyeke dsíjívetsóityuróne. Téhdurée Pívyéébeke icyáánívahíjcyáábé tujkévevu íjcyane díbye néhíjcyané hallútú imíllémé díbyeke idsíjívetsóné.

Iiye íjtsámeídyú Jetsóó méénutúne

19 Ehdúu éhnííñevúré ditye Jetsóoke pátsárvjcyónéllii neebe diityéke:

—Muurá ímiáané tsá Pívyéébé Hajchí o íjcyaae íñá o méénútyuró oore o íjtsámeídyu. Muurá ihdyu Lihíyó méénútyónéjuco o méénuhíjcyane.

20 Aabe oke iwáyúnéllii waajácútsohíjcyá páneevúré muhdú imyéénúñíevu. Muurá tajtyéeveri éhnííñevu tsiñehji díbye méénúneri ámuha méullévénuúhi.

21 Muurá Lihíyó dsíjívemeke bóhíitsódú o ímíllémeke o bóhíitsóohi.

22-23 Tsá muurá Lihíyó míamúnaa muhdú icyahíjcyané diityémá ímíbájchóityúne. Muuráhjáa oke neebe teene o méénu pámeere oke íávyejújtsó díbyeke íávyejújtsódúre. Aane oke ávyéjújtsótómé téhdure tsá diibye okée wállóobeke ávyéjújtsótúne.

24 Muurá ímiááneturé ámúhake o néé íñe o néhíjcyané lléébome okée wállóobeke cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcoóityúne bóhí újcuíñe. Áámé hallúrí tsáhájucó íñá íjcyáityúne. Muurá iwágóóóvéiyónetu tsúuca pajtyémé ímí Pívyéébéma íicyáíñejcúvu.

25 Ahdícyane ímiááané ámúhake o néé wágóóóvéiyómé Pívyéébé Hajchí o íjcyáábé uwááboju lléébóíñe éévé tsúuca úújeténe. Aane ímiááané cáhcujtsómé tsá wágóóóvéityúne.

26 Muurá Lihíyodityú tsááne mújyú medsíjívéjúcoóityúne bóhi. Áánevuú oke ájcuube oke cáhcújtsómeke o ájcuiki.

27 Muuráhjáa Míamúnaáajpidívú o ípívyéévéébeke neebe míamúnaa muhdú icyahíjcyané diityémá o ímíbájchoki.

28-29 Métsájurévedí ehdu ámúhake o nééneri. Muurá ímiááané íéévé úújetéijyú pámeere dsíjívéhíjcyámé íhñijkyénetu íjchívyéé pámeekéré o píúvacoóca. Áámedityú ímiánéjcuú úráavyehíjcyámé tsáhájucó muhdú íjcyáityúne. Áánetu ímítyunéjcuréé úráavyehíjcyámé ícúbáhráméíhi.

Ínetú Jetsóoke mewáajacúne

30 Muurá tsá ínáa oore táíjtsaméiyi o méénúityuróne. Okée wáalloobe Llihíyóré oke néhdújuco míamúnaa muhdú íjcyanejúco o néhijcyáne. Tsá oore o ímillédú o méénuhíjcyatúne.

31 Muurá oore muubá o íjcyane o némeícyá tsá múha oke cahcújtsóityuróne.

32 Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóaa óhdityu nehíjcyá ímiáánéjúco muubá o íjcyane.

33 Áábe éllévúu muurá ámuha tsaatéké méwallóó ditye óhdityu idíllo dífbyeke. Áánéllíihyéé úbálléebe ímiááne muubá o íjcyane.

34 Áronáacáa tsá dibye úbálléneturé o wáájácúmeítyú Píívyéébedítyú o tsááneé. Áronáa ihdyu o néé tehdújucoó óhdityu dibye néhijcyáne ámuha mecáhcújtsóne mepájtyetéki.

35 Muuráhjáa ámúhake waajácútsóobe ímiáa uwáábojúvú éhne múúne peetéj tééveri tsíméné maájtyumíné mewáájacúdu. Aanée dibye uwáábohíjcyáne muurá wahájchotaré ími ámuha méijtsúcunúráhi.

36 Áronáa dibyéé oke bóhówátsohíjcyáne éhnííñevu páñetu ó bóhówátámeihijcyá páneere okée Llihíyó níwaavéné o méénuhíjcyáne. Téénetu muurá ámuha méwaajácújúcoorá ímiááneé oke dibye wáalloóne.

37 Aabe ámuha maájtyúmítúroobe óhdityu nehíjcyá ímiáánéjúcoo oke iwáalloóne.

38 Áábé uwááboju tsá ámúhake úcáávehíjcyatú dífbyeke ámuha mecáhcújtsótúnéllíihye.

39 Muurá ámuha mééévehíjcyará Píívyéébé waajácuháámí muhdú óhdityu néhijcyáne ámuha múijyú medsíjivéjúcoóityúne bóhí meújćuroki.

40 Áronáa tsá ámuha meímíletú oke mecáhcújtsóne óhdivu méihvéjtsámeíñé téénevu ámúhake o ájćuki.

41 Áronáa tsá o íjyacunútú míamúnaa oke ávyéjújtsóiyóneri.

42 Muurá ó waajácú múhdurá ámuha menééme Píívyéébeke mewáájyutúne.

43 Muuráhjáa diibyeyuco Llihíyó nééjuri ííñujívú o tsáábé uwáábori tsá ámuha meíćúvehíjcyatúne. Áane eene tsijtye íííbúwaríyé ámuha éllevu itsááne íhdityuré újćune uwáábóneríyé ámuha meíćúvehíjcyáhi.

44 ¿Muhdú ámuha oke mecáhcújtsóiyá kiá eene ámuha tsamééré maávyéjújtsócatsíhijcyáne íjcyanáacáa? Tééneríyé ámuha meíjcyame tsá meíćúvehíjcyatú apáábyéré íjcyaaabe Píívyéébe ámúhake ávyéjújtsóiyóneri.

45 Aane méijtsúcunúdí ámúhá ímítyú ámúhá hallúvú Llihíyoke o úbálléíñe. Muuráhjáa ihdyu Moitséeúvuré tsúúca ámúhá hallúvú úballé dífbyé uwááboríi ámuha mepájtyetéíñe meítsúcunúhíjcyároobe.

46 Muuráhjáa dibye úwaabóné ími ámuha mecáhcújtsoca idyé téhdure ími oke ámuha mecáhcújtsóiyáhi. Muuráhjáa óhdityu íjcyáne uwááboju caatúnuhíjcyaaabe.

47 Áané uwáábóo ámuha ími mecáhcújtsómejíí ¿muhdú mecáhcújtsóiyá ámúhake o néhijcyáne? Ehdúu neebe Jetsóo.

6

*Majcho mityámedívú Jetsóo újjetétsóne
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Rc 9.10-17)*

1 Ááné boonétúu díbyema muha mepéé Gariréá unéú tsaúúré ‘Tibéeria’ némeú tsiñéjcuvu.

2 Áijyúu mítyane míamúnaa múúhake úraavyé méénúráityuróné chéméméhjike díbye bóhítsohíjcyané iájtyúminéllíhye.

3-4 Téijyúu pajtyeté wañéhjí tsúúca lléeváíñáa muha caméhaúvú mepééme téhbaú déjucóvú meúújetétsihvu ácúúveébe.

5 Áánemáa diitye míamúnáake ííténe neebe Perípeke:

—¿Aca kiátú íñe majcho meújcuú íjtyéke memájchótsoki?

6 Ehdúu neebe muhdú díbyeke díbye iáñújcuki. Waajácúroobée muhdú imájchótsoíñe diityéke.

7 Aanée díbye díllónéllí Perípé nééhí:

—Muurá 200-jivámá majcho meújcuróné tsá úújetéityuró diityédívú áyanéwuújí maájcurónáaaca.

8-9 Áánéllíhyée Tsimóo Péedoró nahbe Aderéé néé Jetsóoke:

—Áánúwúdíhya 5-hova tsebáádatu méénúmeíñe paáhóónema míityétsi amóóbemútsi. Áronáacábá tsá tene úújetéityuró áyamedívújivari.

10 Áronáacáa Jetsóo nééhí:

—Méne pámeere iáhcúbaki.

Ahdújucóo muha menéénéllí dítye áhcubáné 5,000-meváubáhjáa íjcyame.

11 Aabée teene paáhóóné iékéévéne téhdujtsó Píivyéébeke. Áánemáa múúhake díbye ájcune muha méwajtú pámeekere. Áhdurée amóóbemútsikyé muha mewájtune úújeté pámehdívure.

12 Aanée pámeere tsaímíyé óóvéne boone múúhake neébe.

—Cóeene mepíhcyú tene iwágóóóvétuki.

13 Ahdújucóo pátyeevéne muha mepíhcyucúné 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

14 Ehdúu méénúráityuróné Jetsóo méénune iájtyúminé tsaate néjcatsíhi:

—Ímíáánéha dílbyéjucó áanu Píivyéébé íhjíyú uubálle múnáajpi éhneváa ííñjívú tsááiíbye.

15 Áánemáa imíllerómé peecúteré díbyeke páñétúejpi ávyéjúúbedívú ípícyoóne. Aanée iwáájácúne múúhadítýú iye peebe caméhaúvu.

Nújpácýó hallúrí Jetsóo úllene

(Mt 14.22-27; Mc 6.45-52)

16-17 Ááné íjyúnúvúu muha díbyé mamýmú mepéé mííneri Capenaóovu tsíñéjcuéri íjcyácoomívu. Áijyúu tsúúca péjchóhréjucó neénáa tsá Jetsóo múúhama íjcyatúne.

18 Áánáacáa mítyane nohjí ávyétá íhnáhó kíjyeba íjcyáneri.

19 Aamée muha píñééuríjyucó meíjcyame máájtyumí díbye tsááne nújpácýó hallúrí úlleberé múúhá tujkévetu. Áánerí muha méíllityéhi.

20 Áronáacáa neebe múúhake:

—Oóre, méíllityédíñe.

21 Áánéllíhyée muha meújcuú díbyeke mííne pañévu. Aamée tsúúca muha meúújeté muháa mepétsihvu.

Jetsóoke míamúnaa néhcone

22 Ááné tsijcyoóíhjáa múúha déjuvu ítsaavémé apáámírée míñe íjcyámíri muha mepéémema Jetsóo péétune.

23 Áánáacáhjáa tsímihji Tibéeriá cóómityu tsámihji wajtsí dibyée Píivyéébeke ityéhdújtsóne áyaróné majcho mítyámedívú úújetétsótsíj pñíhívu.

24 Aanéhjáa tétsihyi dííbyeke iáptyúmitúnéllii témihjiri péeme múúha déjutu Capenaóovu dííbye néhcovu.

Medsíjivéjúcóóityúne bóhívu meke Jetsóó ájcune

25 Aamée tsúuca múúhadívú úújetémé dííbyeke néehíi:

—Uwááboobej, ¿acáa múijyúrá u tsáá íllevu?

26 Áronáacáa neebe diityéke:

—Ímiááné ámúhake o néesé ámúhakeé o májchótsónélliihyéré oke ámuha menéhcóhíjcyáne. Tsá ámuha oke menéhcóhíjcyatú méénúráityúronéhjí o méénune íiná nééiyóné ámuha mewáájacuki.

27 Tsá múu íjyáacunútú majchóri múhachótá ámuha téene tájpi meíjcyáíñeríjívári. Múu táuwaábori íjyáacunú teene majchódú néene múijyú ámuha medsíjivéjúcóóityúne bóhí meújcúíñeri. Áánevu muurá ámúhake o ájcu Llihíyó oke meménuube míamúnáájpidívú ó ípívyeevéhi.

28 Áánélliihyéé néeme dííbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha Píivyéébe ímilléné méméénúiyáhi?

29 Áánélliihyéé neebe diityéke:

—Muurá ímíleebe okée dibye wállóónéllii ííñujívú o tsáábeke ámuha mecáhcujtsóne.

30 Áánélliihyéé néemeé:

—¿Aca íiná díwákimyéi? Ané cána méénúráityuróné meenu uke muha mecáhcújtso diibyéjucu míamúnáake pájtyetétsóiyibe u íjcyane.

31 Muuréváhjáa múúhá ihde múnáaúvú manáa májchóhíjcyá íñeubará píivyéetúné ííñujiri íjyáacoóca. Muurá Píivyéébe waajácuháámítu néeneé: “Píivyéébe diityé éllevu majcho dójcsótó níjkyéjitu.”

32 Ehdúu Jetsóoke ditye néénéllii neébe:

—Ímiáánéjucóo Moitsééuvú tsá diityéké ácuhijcyatú majchóvú téjyu. Muuráhjáa ihdyu Llihíyóré dócótsohíjcyá diityé éllevu teene ‘manáa’ némeíñe májcho. Aabe muurá ímíllé ámúhake íajcune teene majchódú néene múijyú ámuha medsíjivéjúcóóityúne bóhívu.

33 Muuráhjáa teene majchódú o neébeke níjkyéjitu oke wállóobe ííñujívú míamúnáake téene bóhívu o ájcuki.

34 Áánélliihyéé néeme dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané ihdyu múúhake pájyuvaré dáácuhíjcyá téeméne májchotu.

35 Áánélliihyéé neébe:

—Oo muurá teene majchódú o neébe múijyú medsíjivéjúcóóityúne bóhívu ó ajcúhi. Aane ímiááné oke cáhcujtsómé tsáhájucu muhdú éhniíñevu tsaimíyé íjcyáiyóneri íjtsámeityú éhne múúne memájchóne maádóne tsiíñe maájyabáávatémé memájchóiyóneri maádóiyóneri meíjtsámeídyu.

36 Áronáa ihdyu íñe ámúhake o néhíjcyádú ¿íveekí ámuha tsá oke mecáhcújtsotú ímiááné diibyéjucu o íjyáábeke tsúuca ámuha oke maájtyúmiróme?

37 Muurá Llihíyó nééjuri oke cáhcújtsómeke tsá o cátyútsóityuróne.

38 Tsáháa níjkyéjitu oke dibye wállootú o ímilléné o méénuki. Muuráhjáa ihdyu o tsáa oke dibye táuhbáné o méénuki.

39 Aabe tsá ímíletú ópée o pájyeteéso óhdivu dibye íhvéjtsómedítýú tsaate wágóovéne. Imíleebe páneere nihñéétsihvúré tsíhdyuréjuco ímbáávyécooca páneere pájyeteéne.

40 Muurá imíleebe okée dibye wállóobeke cáhcujtsómé mújyú idsíjivéjúcóóityúne bóhí újcune. Muurá dsíjívemeke ó bóhítsoo páneere tsíhdyuréjuco ímbáávyécooca.

41-42 Ehdúu Jetsóó majchódú néébe níjkyéjitu itsááne diityéké néénetu díbyeke cáhcújtsotúmé díbyedítýú néehí:

—Áánerá aabye Jotséé hajchi Jetsóó wájácú cáánímútsikye menéébe ¿muhdú íivane néé níjkyéjitu itsááneé?

43 Áánélliihyéee neebe diityéke:

—Ayécó óhdityu ámuha meíhjuváne.

44 Muuráhjáa Llihýó oke wállóobe míamúnáake óhdivu íbúwájtsótuca tsá múha pájyeteétyuróne. Aane muurá oke cáhcujtsómé dsíjívemeke ó bóhítsoo páneere tsíhdyuréjuco ímbáávyécooca.

45 Muurá Píivyéébé ihjýú uubálle múnáájpi waajácúháámitu nééneé: “Píivyéébere diityéké úwaabóhi.” Ehdú dibye úwaabóné lléébome oke úraavyéhi.

46 Áronáa tsá múha ájtyúmitú díbyeke. Apáábyéré ihdyu ó ájtyumí díbyeke díbyedítýú o tsáánélliihye.

47 Aane ímiááné ámúhake o néé oke cáhcujtsómé tsúúca újcune mújyú idsíjivéjúcóóityúne bóhi.

48 Áánevu majchódú o néébe ó ajcúhi.

49 Muuráhjáa ámúhá íhdé múnáaúvú íñéubará píivyéetúné íiñújiri íjcyácooca ‘manáa’ némeíñé májchorómé dsíjivehíjcyáhi.

50 Áánetu íñe ícyooca ó ihjyúvahíjcyá tsííñere níjkyéjéne íjcyáne májchori, teene májchome mújyú dsíjivétyúne májchori.

51 Aabe ó íjcyá teenéé majchódú o néébe níjkyéjitu o tsáábe míamúnáake bohíivú o ájcuube. Aane bohíivú o ájcuube míamúnaa ípájyeteé ó dsíjiveéhi. Áánéllii táuwaáboju majchódú nééne cáhcujtsómé tsá mújyú dsíjivéjúcóóityúne.

52 Ehdúu Jetsóó néénetu tsaate múhdurá íjtsámeíñe néjcatsíhi:

—Íñáami aabye ehdu meke nehíjcyaj. ¿Aca muhdú meke íhyéécovu dóótsóíyoóbe?

53 Áánélliihyéee neebe diityéke:

—Muurá ímiááné Míamúnáájpidívú o ípívyéévéébe héécó dóótume tsá újcúityú mújyú idsíjivéjúcóóityúne bóhi. Téhdure tátyujpácýó ádotúmé tsá újcúityú tééne bóhi.

54 Áánetu ihdyu táhyééco dóóme téhdure tátyujpácýó ádome újcuú tééne bóhi. Muurá oke cáhcujtsómé dsíjívemeke ó bóhítsoo páneere tsíhdyuréjuco ímbáávyécooca.

55 Muurá tájpi ímiá májcho. Áhdure tátyujpácýó ímiá ádo.

56 Áánéllii téneecu óoveme ímí óoma nahbévájcatsíhi.

57 Muurá Llihíyó okée wálloobe ímiááné ijcyáhi. Áábe tájpi ó icyahíjcyáhi. Áánéllii oke cáhcujtsómé tatyájpí ijcyáhi.

58 Ehdú iñe ó nehíjcyá tsííñere májchoma nýjkyéjitu o tsááneé. Aane májchome újcuú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bohi. Tsá 'manáa' némeíñe májchódú tene néétu éhnée méihdé múnááuvú teene májchorómé dsíjívéhíjcyáne májchódu.

59 Ehdúu Jetsóó úwaabó Capenaóovu pihcyaávújá pañévu.

Medsíjívéjúcóóityúne bóhi meújúné uwáábo

60 Aanée muha meíjcyarómé mewáájácútúnéllii ménéjcatsíhi:

—Tsáhábá múha lléébóityuró muhdú tuhúwu díbye úwaabóne.

61 Ehdúu téénetu muha meíhjuváné iwáájácúne neebe múúhakey:

—¿A múhdurá ámúhakey pajtyéné o úwaabóne?

62 Awááréjucóbá Míamúnáájpidívú o ípívyééveebe ámuha meííteneriyé cáamevu ópée o tsáhullévú o pééca múhduréjuco ámuha meíjcyáiyóne.

63 Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchoj téeveriyé meújcuú mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi. Tsá meere teene meújcuúityuróne. Aane iñe ámúhakey o nehíjcyáne Píívyéébedítýú tsááne ímiááné meke ajcú téene bóhívu.

64 Áronáa ijcyámé tsaate ámúhadítýú teene icyáhcújtsóiyóné ímíletúme. Ehdúu neebe Jetsóó íhdéjuco caatyé dííbyeke cáhcújtsóiyúné iwáájácúnema. Áhdurée waajácuube íhdéjuco caabyé dííbyedívú méénútsoíñe.

65 Áánélliihyé neébe:

—Ehdúu míamúnaa múhdurá néene o wáájácúne ó nehíjcyá Llihíyó óhdivu íbúwájtsótuca múha pájtyetéityuróne.

66 Ehdúu díbye nétsihdyu múúhama péhíjcyámedítýú mítyame ílluréjuco dííbyeke ííhvéjtsóne pééneé.

67 Áánétúu múúhakey neébe:

—¿A téhdure idyé ámuha méimíllé oke meíhvéjtsóne óhdityu mepééneé?

68 Áánélliihyé Tsimóo Pééodoro nééhíi:

—Ávyéjuúbej, ¿aca múhdivú muha mecátsípáávéne uke meíhvéjtsóiyá apáañéré díuwááboju mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhívu meke ajcúnááaca?

69 Muurá muha tsúuca uke mécáhcujtsóhi. Aame muha méwaajácú ímiááné dííbyéjuco Píívyéébé Hajchi míamúnáake u pájtyetétsoobe Críjto u íjcyane.

70 Áánélliihyé neebe múúhakey:

—Muuráhjáa ámúhakey ó ujcú ámúhakey o mámyénuki. Áronáa íjcyaaabe tsaapi ámúhadítýú ímítyuube ávyétá naavéné íjcyaaábe.

71 Ehdúu Jetsóó néé Tsimóo hajchi Jóódáke íñéérone múúháejpi íjcyároobéhjáa dííbyedívú méénútsoíñé iwáájácúnema.

7

Íñahbémú Jetsóoke cáhcújtsótúne

1 Ááné boonétúu muha Jetsóoma mépehíjcyá pahúllevaré Gariréa íiñújiri. Tsáháa díbye ímíletú Jodéa íiñújiri íjcyane téhullé ávyéjuttée dííbyeke dsíjívétsóllehíjcyánéllíihye.

2-3 Áronáacáa téjyju ‘nújuwáané wañéhji’ némeiñé lleevárijyuco íjcyánéllii íñahbémú néé díbyeke:

—Wa bo ihdyu dipye Jodéa iññújivu ukée cáhcujtsómé téhulle íjcyame iájtýúmi méénúráityúronéhji u méénuhíjcyáne.

4 Muurá ehdu nénehji méénuhíjcyabe tsá téévéneúvú méénútyuró díbyeke pame wáájacúné ímílléhajchíjyju. Aanéjíiva wa ihdyu méénuhíjcyá uke míamúnaa iwáájacuki.

5 Ehdúu íñahbémú Jetsóoke néé díbyeke téhdure icyáhcujsótúnéllíhye.

6 Áanéllíhyée neebe diityéke:

—Áronáa téhullévú o pééiñe éévéi tsá úújetétúne. Ámuha ihdyu mépiivyété íhdícyáijyuré téhullévú mepeéneé.

7 Muurá ámuha tsameéeré íji múnáa meíjcyame tsá metsárílléjcatsítýú tsaždúré ámuha menéénéllíhye. Áanetu oke tsaríllémé ditye ímityúné ícyahíjcyáné diityédívú o bóhówátsohíjcyáné hallútu.

8 Áanéllii wái ámuháyé méuubámyenuj. Óvíi ihdyu taéévé úújeté o péékií.

9 Ehdúu Jetsóó íñahbémuke iñééne coévá tétsihvuré Gariréa iññújivu.

Wañéhjiri Jetsóó íjcyane

10 Aabée bóónétúí íñahbému déjutu teene wañéhjivu péébema muha mepeéhií. Áronáacáa tsá boohówaneúvu díbye úújetétúne. Wáájacúratúnée tétsii díbye.

11 Áijyúu ávyéjute néhcóhíjcyá díbyeke. Díllohíjcyámée pamévakéré caabye díbye íjcyane.

12 Áábédítýúu míamúnaa íhjúvahíjcyá páhdvára. Tsaatée nehíjcyá ímiáábé díbye íjcyane. Áronáacáa tsijtye nehíjcyá ímityuube íjcyabe íllure míamúnáake állíhíjcyáne.

13 Ehdúu díbyedi téévéneúvúré íhjúvahíjcyámé ávyéjutedí íllityénema.

14 Aabée Jetsóó wañéhjí pínéévénáa duurúvájá pañévú úwaabóhi.

15 Aanée ímíwu díbye úwáábóneri diitye ávyéjute úllévenúne néé díbyedytu: —¿Aca kiátú aadi ehdiívaíñé wáájacúné waajácúháámíubáré ítehíjcyáábejíivari?

16 Áanéllíhyée neebe diityéke:

—Tsá oore táíibúwá íjtsamétyu o újcune o úwáábotúne. Muurá ihdyu okée wállóobé úwáábóré teéne.

17 Aane cáhawáa óvíi díbye ímillédú íjcyame waajácú kiátú tsáané úwáábó o méénuhíjcyáne.

18 Muurá tsaate íhdityuré újcune úwaabó diityéké míamúnaa iávyéjútsokíye. Áanetu ihdyu okée wállóobéke iávyéjútsóné ímillémé ímiáané tehjújuco úwáábohíjcyáne.

19 Muuráhjáa Píivyéébe muhdú ámuha meíjcyáiñé taúhbajúvú ámúhake ajcú Moitséeúvuj tééveri. Áronáa muurá tsá ámuha tsaatéubaré tene néhdu meíjcyatúne. Aame ¿íñé hallútú ámuha méimíllé oke mellíhyanúne?

20 Áanéllíhyée tétsii íjcyame néé díbyeke:

—Naavénéhaca dípañe. ¿Aca múha uke imíllé íllíhyanúne?

21 Áanéllíhyée neebe diityéke:

—Áaneráhjáa tsáneere wáyeéévejcóójí tsáápiikye o bóhíitsóné múhdurá ámuhákye pajtyéhi.

²² Áronáacáa muurá Pívyéébe Moitséeúvuj téeveri méénútúróné taúhbaju ámuhá ihde múnáaúvú méénuhíjcyádújuco wápj tsiiméneke ámuha tsáijyu wáyeéévejcóójí íjcyaróné meklídhahirótsohíjcyáne.

²³ Ehdú muurá téhdure ámuha méméénuhíjcyá tsáijyu wáyeéévejcóójí íjcyaróné teene taúhbaju ámuha mewáágóótuki. Aame ¿íveeki muhdú ámuha menééne óhdi méjyácunúhíjcyá tsáápiikyérée téjcooji o bóhíitsóné hallútu?

²⁴ Tsá múu peecútéré tsáápiikye 'íllu uú' néétune. Ímiááné múu díbye íjcyanéjuco nééneé.

Muubá íjcyane Jetsóó nééneé

²⁵ Ehdúu Jetsóó néénéllii Jerotsarée múnaa néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áabyeke díyte néhcohíjcyatú idsíjívétsoki?

²⁶ Áróóbeke ¿keená tsaatébáre iiná nééneé? Áánélliihyéubá bo ávyéjunte íjcyarómé cáhcujtsó ímiááné díibyéjuco míamúnáake pájtyetétsóiibye Críjto díbye íjcyane.

²⁷ Áronáacábá tsá díibye íjcyatúne. Muurá méwaajácú kiá múnáajpí díbye íjcyane. Muurá ihdyu míamúnáake pájtyetétsóiibye tsáácooca tsá múha wáajácúityú kiátú díbye tsááneé.

²⁸ Ehdúu Jetsóodítýú díyte íhjuváné iwáájácúne duurúvájá pañévú iúwáábótsihvu neébe:

—¿A ámuhává éhne méwaajácú kiá múnáajpí o íjcyane? Áronáacáa tsá oore táábúwariyé o tsáátune. Muuráhjáa o tsáá ímiáábé íjcyáabeke ámuha mewáajácútuube oke wállóónélliihye.

²⁹ Áánetu ihdyu ó waajácú dííbyeke okée wállóóbeke.

³⁰ Ehdúu Jetsóó nééné hallútú imíllerómé dííbyeke iékeevéne. Áronáacáa tsá díyte ékéévetú iééví úújetétúnélliihye.

³¹ Áróóbekée tsijtye mítyame cáhcujtsómé néjcatsíhi:

—¿Aca íhya tsijpi itsáaca áánú ehniínevu méénúráityúronéhjí méénúiyáhi?

Paritséomú Jetsóo éllevu ekééve múnáake wállóone

³² Aanéhjáa díbye méénuhíjcyánéhjiri míamúnaa íhjuvuhíjcyáné paritséomú lleebóhi. Aanéhjáa múhdurá llúúvájte avyéjuntémá díityéké pájtyénéllii walóómé duurúvájá tehmejteke dííbye éllevu díyte iékéévébeke itsájtyeki.

³³ Aamée dílbyedívú wájsínáa pámeekéré neébe:

—Tsá ámuháma múhajchótá o íjcyáityúne. Muurá wahájchotaré o íjcyátsihdyu ó omíjyúcoó okée wállóóbe éllevu.

³⁴ Áijyu muurá ámuha oke menéhorómé tsá maájtyúmíityú kiá o íjcyáhullévú ámuha meúújetéityúronélliihye.

³⁵ Áánélliihyéé tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya kiávú péébeke maájtyumíjúcóóityúné eene neébe? Íhya mityá íñe kíahjí tsííñé iíñúji múnáa pañe memúnaa jodíómú mújtáme éllévúréjuco díbye pééíñe.

³⁶ ¿Aca íhya tsáma muhdú nééíñe eene meke neebe dííbyeke menéhorómé díbye íjcyáhullévú meúújetéityuróne?

Pívyéébe Apííchó Jetsóoke cáhcújtsómé pañévú úcaavéne

37 Aanée nihñéejcoójrējuco tsúuca teene wañéhjí pájtyeijcyóójí Jetsóó kéévánécoba néehí:

—Tsaate ádópivyémé taéllevu metsa o íjchoki.

38 Muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééne oke cáhcújtsómé íbuúúné pañévú téhiñe ípívyééveíñe íñujpácýó bohíívú ájcúnéj tehíñe.

39 Ehdúu nehíjcyaae dííbyeke cáhcújtsómé pañévú Píivýéébé Apííchó úcaavéné diityéké túkévajtsoíñe íñééiyóne. Áronáacáa tsáhái téjyju tene tsááíñe ééve úújetétú díibyee Jetsóó teene wállóóiyibe íavyéjvúví oómítyúnéllíhye.

Pahdúvára Jetsóodítyú míamúnaa íjtsámeíñe

40 Aanée tsaate díbye íhjuvvané illéébóne néehí:

—Ímíáánéha díibyējuco aabye éhneváa Píivýéébé íhjú uubálle múnáajpi tsááílye.

41 Téhdurée tsijtye néehí:

—Díibyējuco muurá aabye Críjto éhneváa míamúnáake pájtyetétsóilye.

Áronáacáa tsijtye néehí:

—Áronáa Gariréa íñúji múnáajpi tsá Críjto íjcyáítyuróne.

42 Muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééne Dabíiúvúj tsíménémúhaabe díbye íjcyaiñe dííbyevúhjáa ícyahíjcyacóómí Beré múnáajpi.

43 Ehdúu míamúnaa páhdúvára íjtsámeí Jetsóodítyu.

44 Ájyúu tsaate imíllerá dííbyeke íékeevéne. Áronáacáa tsá dítye tehdu méénutúne.

Ávyéjute tsá Jetsóoke cáhcújtsotúne

45 Aanée diitye duurúvájá tehméjté dííbyeke íékeéve tsáárome íevejtéré oomíhi: Aaméhjáa diitye parítsóomuma llúúvájte avyéjutedívú úújetémeke népejtsóme:

—¿Kíávújuco dííbyej? ¿Íveekí tsá ámuha metsívatúne?

46 Áánéllíihyéhjáa néemeé:

—¿Muhdú íñe hallútú méékeéveé túútavané íhjuvávábekéjívári? Tsá muurá múha mújyú tehdu íhjuvatúne.

47 Áánéllíihyéhjáa néeme diityéke:

—Áánéllíihyéha íllure ámuha dííbyedívú máállítsámeíhi.

48 Tsá muurá avyéjute íjcyarómedítyú tsaatúbaré cáhcújtsotú dííbyeke. Téhdure muha meíjcyarómé tsá mecáhcújtsotúne.

49 Apáámyéré íhdyu ímityúmé Píivýéébé taúhbaju wáájacutúme íjtsúcunú díibyējuco Críjto íjcyane.

50-51 Ehdúhjáa dítye néenélii diityéepi Nicodéémó tsápejcoó Jetsóoke ááhívéjeebe néé diityéke:

—Muurá taúhbaju néé tsá peecutére tsáápihdívú meícúbáhrátsóityú díbye íñá méénune ímíñeúvú mewáájacútúhahjíjyju.

52 Áánéllíihyéhjáa néeme dííbyeke:

—Íúubá bo téhdure Gariréa íñúji múnáajpi! Cáhawáa Píivýéébé waajácuháámí dehve u wáájacu tsá muurá Gariréa íñúji múnáadítyú dííbye íhjú uubálle múnáajpi íjcyaiñe némeítyúne.

53 Ehdúhjáa dííbyeke íñéene íhjáhañévurējuco dítye pééneé.

8

Ihdícýámema icyahjcyáne wálle

1 Áánétúu Jetsóoma muha mepéé oríívo bájú jcyátsihvu.

2 Aamée idyé tsijyooji tsiíne muha méoomí duurúvájávu. Átsihvúu míamúnaa dílbyedívú píhcyáávémeke iácúúvéne úwááboobe.

3 Áánáacáa taúhbájú uwáábojtmá paritséómú tsivá ájyúma jcyárolle tsíjpiima jcyálleke ityúvááólleke.

4 Áállekée Jetsóó tééjá pañe jcyáábe éllevu itsájtýéne dílbyeke néémeé:

—Uwááboobej, áámye ájyúma jcyárolle tsíjpiima jcyálleke muha métuvááóhi.

5 Muuráhjáa Moitsééúvú taúhbaju néé ehdu nééné walléémuke medsíjívétsoíñe néwayúúnevu maáámúneri. ¿Ácooca muhdú u néé téénetu?

6 Áánéllihyéé illure icyánóóvéne íhyójtíwari caatúnuube ííñuji. Ehdúu Jetsóoke néeme muhdú díbye nééne dílbyé hallúvú iúúbálléroki.

7 Aanée éhniíñevúré dítye dillónéllii icyánohjúcunútsihdyu neébe:

—Ané óví ihdyu ámúhadítýú mújyúubá ímityúné méénuhjcyátuube áámútujkénú díllleke.

8 Ehdúu íñéene tsiíne icyánóóvéne caatúnuube ííñuji.

9 Aanée ehdu díbye néérónáa waajácúme ímityúmé íjcyane. Aamée ílluréjuco tsáápiitsádi péécunúne. Tujkénúu kéémejte péécunúhi. Áané boonée iyéjuco dille cóeváné tétsihvu Jetsóó úniúvu.

10 Aanée Jetsóó icyánohjúcunútsihdyu ítéecunú iyéjuco tétsihyi jcyálleke. Áállekée neébe.

—¿Aca kiávújuco íñe díhyallúvuné úúballéme? ¿A tsá íñe uke muhdú dítye méénúityúne?

11 Áánéllihyéé neélle:

—Íhya tsáhaj.

Áánéllihyéé idyé Jetsóó néehí:

—Téhdure o jcyároobe tsá muhdú uke o méénúityúne. Ahdícýane wa dipyej. Tsiíne ihdyu ímityúné meenújúcohdíñe.

Ímiáájuvu míamúnáake Jetsóó wáájácútsóne

12 Áané tsíjyúu tsiíne míamúnáake úwááboobe néehí:

—Muurá peetéú o neébe ííñújjiri o jcyáábej tééveri míamúnaa ímiá uwááboju waajácúu peetéú neéne bohíwú díityéké ájcune. Aane oke cáhcujtsómé tsáhájucó ehne múu cúúvétsihyi jcyadu ímityúné pañe jcyatúne.

13 Áánéllihyéé paritséómú néé dílbyeke:

—¿Aca íveekí eene ehdu uure ú némeíhi? Tsá muurá múha uke cáhcújtsóityuróne.

14 Áánéllihyéé neébe:

—Áánerá ímiáané o néehí. Muurá ó waajácú kiátúhjáa o tsáhullévú o pééíñe. Aane tsá ámuha mewáájácútuñe.

15 Muurá míamúnáa íjtsaméyé ámúhá pañe jcyánéllii ehdu óhdityu ámuha méíjtsámeíhi. Áánetu ihdyu tsáhái icyooca múhdityú o néétu muhdú dítye jcyane.

16 Muurá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné diityémá o ímíbájhoca ó nééiyá ímiáánéjuco muhdú ditye ícyahíjcyáne. Áronáa tsá oore o méénúityuróne. Okée wáloobe Llihíyoma muhcsi méméénúiyáhi.

17 Muurá ámhá taúhaju néé míityétsi iná pájtyene úúbállécooca mecáhcujtsóne.

18 Ahdu muurá íñe ó némeihijcyá ímiááné muubá o íjcyane. Áábeke oke Llihíyó waajácú okée wáloobe.

19 Ehdúu Jetsóó néénéllii néeme díbyeke:

—¿Aca kiá diibye Díícyáání?

Áánélliihyée neébe:

—Oke ámuha mewáájácúmejíí méwaajácúiyá Llihíyoke. Muurá oke ámuha mewáájácúca téhdure méwaajácúiyá díbyeke.

20 Ehdúu Jetsóó úwaabó duurúvájá pañe Píívyéébé ñcúvé dsiidsi pícyámehíjcyátsihyi íjcyámeke. Áróobekée téjyu tsá múha ékéévetú iéévéi úújetétúnélliihye.

Jetsóoke cáhcújtsotúme tsá úújetétyú díbyedívu

21 Ááné boonétúu idyé tsiíñe neebe diityéke:

—Tsúuca muurá ámuhadítyú o péjúcoóhi. Áábeke ámuha oke menéhcóromé tsá maájtyúmiítyúne. Ámuha médsíjiveé ámuhá ímítyuháñe ímíbáávyetúme. Áánéllii o péhullévú tsá óhdivu ámuha meúújetétyúne.

22 Ehdúu Jetsóó néénéllii tétsihyi íjcyame néjcatsíhi:

—Dsiíjivétsámehiibyebáhaja. Íjcyátúnéllii neebe díbyedívú meúújetétyúne.

23 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ámuha muurá míamúnaa íji múnaáre. Áánetu tsá íji múnáajpi o íjcyatúne. Muurájháa ihdyu níjkyéjitu o tsááhií.

24 Áánéllii ámhakye o néé diibyéjuco míamúnáake o pájtyetétsóobeke cáhcújtsotúme ímítyú ímíbáávyetúmeré dsiíjiveíñe.

25 Áánélliihyée néeme díbyeke:

—¿Aca muubá uú?

Áánélliihyée neébe:

—Muurá tsúuca ámhakye ó nehíjcyá muubá o íjcyane.

26 Aane téhdure múhdurá ámuha meícyahíjcyáné ámhakye ó nééiyáhi. Áronáa okée wáloobe ímiáábé íjcyánéllii oke díbye néenere ámhakye ó nehíjcyáhi.

27 Ehdúu Jetsóó Cáani Píívyéébedítyú diityéké úúbálleroné tsá ditye wáájácútyúne.

28 Áámekée idyé neébe:

—Muurá Míamúnáájpidívúu o ipívyéévéébeke páwachékevu ámuha mewátyétyéhcúcooca botsíi méwaajácúú muubá o íjcyane. Tsá táíjtsamétyúre o újcune ámhakye o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó oke néenere ó nehíjcyáhi.

29 Muurá diibye okée wáloobe tsá kiá óhdityu íjcyatúne. Aabe tsá oke íhvéjtsotú díbye ímilléné o méénuhíjcyánélliihye.

30 Ehdúu díbye néenetu mítyame cáhcujtsó díbyeke.

Naavéneéjte

31 Áámekée neébe:

—Muurá íñe ámúhake o néhijcyáné ámuha mecáhcújtsóne tehdu meijcyáhajchíí ímiááné tahñéjté ámuha méijcyaaíhi.

32 Aame ámuha ímiá uwááboju tsúuca mewáájacúmé múhdurá ámuha meicyahijcyánetu méimíjpyeteéhi.

33 Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Áánerá muha Aavaráaúvúj tsiménémúhaabe meijcyámeke ¿iveekí u neé íinetú muha méimíjpyeteíñe tehdu múhójtí pañé muha meijcyámekéjǰivari?

34 Áánélliihyée neébe:

—Muurá ímiááné ímityúné méénuhijcyámé tsá ímí jcyatú éhne múúne tsíjtyé hójtsí pañe jcyame jcyadu.

35 Muurá tsaaté hójtsíri jcyaaabe tsá diityéjpi jcyatúne. Áánetu ihdyu diityé hajchí diityéjpi.

36 Ahdu Píivýébé Hajchi o jcyaaabe ámúhake ímityúnetu o ímíjpyetétsómé ímiááné ámuha méimíjpyeteéhi.

37 Ímiáánéjucóhde ámuha Aavaráaúvúj tsiménémúhaabe meijcyarómé méimíllehijcyá oke medsíjivetsóné íñe ámúhake o úwaabóné ámuha mecáhcújtsóiyóné meimíllétúnema.

38 Muurá ihdyu Llihíyó oke tükévéjtsóneri ámúhama ó ihjyúvahijcyáhi. Ahdu muurá ámúháj caani ámúhake tükévejtsódújuco ámuha meicyahijcyáne.

39 Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Áánerá ihdyu múúhá ihdé múnáajpi Aavaráaúvú múúháj caani.

Áánélliihyée Jetsóó neé diityéke:

—Muurá ímiááné dííbyeúvúj tsiménémúhaabe ámuha meijcyaca dííbyeúvúu icyahijcyádú ámuha méijcyáiyáhi.

40 Aaca muurá íñe Píivýéébe oke tükévéjtsóneri ámúhake o úwáábohijcyáné hallútú tsá ámuha oke medsíjivétsóiyuróne. Tsáháa muurá ehdu Aavaráaúvú neétune.

41 Áronáa ihdyu ámúháj caani jcyadújuco ámuúha.

Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Áánerá jcyaaabe tsáápiye múúháj caani Píivýéébeé. Tsá tsijpi múúháj caani jcyatúne.

42 Áánélliihyée Jetsóó neé diityéke:

—Muurá ímiááné Píivýéébe ámúháj caani jcyaca oke ámuha mewájyúiyáhi. Muuráhjáa dííbyedítú o tsáá oke díbye wállóónélliihye. Tsáháa táíibúwaríyé o tsáátune.

43 Aabe ámúhake o úwaabóné ¿iveekí tsá ámuha melléébohijcyatúne?

44 Muurá ihdyu ámúháj caani Naavéné jcyánéllii díbye ímillédú ámuha méméénuhijcyáhi. Muuráhjáa ípívyeevédújuco ímityuube dííbye dsíjivétso múnáajpi. Áábé pañe tsá ímiá íjtsaméi jcyatúne. Apááñéré álliu dííbyé pañe jcyáábedítú ímichi teene tshahijcyáhi.

45-46 Ahdu ámuha menéénéllii tsá meimíllétú ímiááné ámúhake o néhijcyaróné mecáhcujtsóne. Áánetu ihdyu tsá múha oke neéítyuró ímityuube o jcyane.

47 Muurá ihdyu ímiááné Píivyéébeéjté Ijcyame imíllé dífbyé uwááboju il-
léébone. Áánetu ámuha dífbyééjté meíjcyátúnéllii tsá meímíllétú teene mel-
léébone.

Aavaráaúvú Ijcyátúnáacájucu Críjto Ícyahíjcyáne

48 Ehdúu Jetsóó néénéllii nééme dífbyeke:

—Ihdyúha ímiáánéjucu muha menéhijcyané Tsamáaría iinúji múnáajpi u
íjcyáábé pañe naavéné Ijcyane.

49 Áánélliihyé neébe:

—Áánerá tsá tápañe naavéné Ijcyatúne. Muurá ihdyu iná o meénúneri
Lihíyoke ó ávyéjútsohíjcyáhi. Áánetu ámuha tsá oke maávyejúúllétúne.

50 Aane tsá o íjyáacunútú oke ámuha maávyéjútsoíyóneri. Árónáa ihdyu
Lihíyó imíllérá oke ámuha maávyéjujtsóné. Aabe ihdyu óvíi muhdú néé oke
ávyejúúllétúmeke.

51 Aane ímiááné ámúhake o néé o néhijcyané cáhcujtsómé múijyú
dsíjívéjúcóóityúne.

52 Áánélliihyé neéme dífbyeke:

—Ímiáánéhaca dípañe naavéne. Muurá eene ínehjírécúo u íhjuváne.
Ááneráhjáa Aavaráaúvuma Píivyéébé ihjyú uubálle múnáa íhtsutúme
íjcyaróméhjí dsíjívéhíjcyáhi. Aanáa muhdú ívane u néé u néhijcyané
cáhcujtsómé múijyú dsíjívéityúne.

53 ¿Aca diibye méihdé múnáajpi Aavaráaúvú ehniíñevu uú? Áhdure ¿aca
diitye Píivyéébé ihjyú uubálle múnáaúvú ehniíñevu uú? Ááneráhjáa diitye
íjcyarómé dsíjívéhi. Aanéjiií tehdu múha uke cáhcújtsóíyónejíivari.

54 Áánélliihyé neébe:

—Ihdyu tehdujucu ímiááné oore o ávyéjúttsámeíhíjcyaca tsá múha oke
cáhcújtsóítyuróne. Aaca idyé tsá tene ímítyuróne. Árónáa ihdyu Lihíyóré oke
ávyéjútsohíjcyá eene ámúhá Piivyéébé díbye Ijcyane ámuha menéhíjcyáabe.

55 Áróobeke tsá ímí ámuha mewáájácúne. O ihdyu ó waajácú dífbyeke.
Muurá dífbyeke o wáájácúne o nééca ámuháduíyó oo álliu múnáajpi. Árónáa
ímiááné dífbyeke o wáájácúne oke díbye nééne ó cáhcútsohíjcyáhi.

56 Muuráhjáa diibye méihdé múnáajpi Aavaráaúvú ímí ijtsúcunú o tsááiñe
ímiááné iwáájácúneíllihye. Ááneríi mityane ímjyúúveébe.

57 Ehdúu Jetsóó néénéllii néémeé:

—¿Aca muhdú 50 pijcyábá u Ijcyáabejiií ú waajácú Aavaráaúvuke?

58 Áánélliihyé neébe:

—Ímiááneturé ámúhake o néé dífbyeúvúikyé Ijcyátúnáacájucu o ícyahíjcyáne.

59 Ehdúu díbye néénéllii néwayúne éhkebamé dífbyeke iáámúroki. Árónáacáa
diityédítýú duurúvájá pañétú múijyúrá wáájácúratúné íjchívyéébe.

9

Hállúvátúúbe tsíju tsíimaváabeke Jetsóó ímjpyetétsone

1 Téhdurée tsátsihdyu muha Jetsóoma mepájtyénáa ájtyúmiibe
hállúvátúúbekéhjáa tsíju tsíimaváabeke.

2 Áábedítýúu muha menéé dífbyeke:

—Uwááboobej, ¿acáa íveekí áánúke illu tsiiju tsiimaváhi? ¿A cáánímútsi imityú déjúcotu, mityá dííbyé imityú déjúcotúrej?

³ Áánélliihyé neebe múuhake:

—Tsáháa dííbyé imityú déjúcotu ehdu dibye íjcyatúne. Áhdurée tsá cáánímútsi imityú déjúcotu tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu dííbyeke o íítétsónej téeveri Píívyéébe íhtsútuube íjcyane iwáájácúmeí ehdu píívyéébe.

⁴ Aane ó imíllé okée wálloobe níwaavéné o íjcyané hajchótá o méénune. Muurá meíjyunúcooca tsá múha wákímyeíjyúcootúne.

⁵ Muurá peetédu o néébe ííñújiri o íjcyané hajchótá ímiáájú míamúnáadívú ó bóhówatsohíjcyáhi.

⁶ Ehdúu íñéene ííñújí hallúvú iúníñeri ííñuba ityátsájóneri diibye hállúvátúubeke íhyálluúúcú tááboobe.

⁷ Áánemáa neebe dííbyeke:

—Díllójcámeityé ehne ‘dityé wáloóne’ nééiyóné ‘Tsiroée’ némeíbwúutu. Ahdújucóo dibye téébatu íllójcámeíjyéne oómiñe tsaímíyjuco ííteébe.

⁸ Áábekéhjáa wáájacuhíjcyámé íájtyúmíne néjcatsihi:

—¿Aca tsá ehne áanu hállúvátuube ácuúcunúúbé piáábó táúmeíhíjcyatúne?

⁹ Áánélliihyéhjáa tsaate nééhí:

—Diibyéjuco.

Áánetúhjáa tsiytye nééhí:

—Diibyéjívvari. Tsiípiíye. Árónáa ihdyu paabéjuco dííbye.

Árónáacáhjáa dííbyere páñetu nééhí:

—Muurá diibyéjuco oó.

¹⁰ Áánélliihyéhjáa néeme dííbyeke.

—¿Aane múhdutú tsúúca ú íitéhi?

¹¹ Áánélliihyéhjáa néébe:

—Okée Jetsóo iúúniyi ííñuba ityátsájóneri táhálluúúcú ityáábóne wallóo ‘Tsiroée’ némeíbwúutu o íllójcámeityeki. Ahdújucóo o péébe o íllójcámeíñe tsúúca ó íitéhi.

¹² Áánélliihyéhjáa néeme dííbyeke:

—¿Aane kiá dííbye?

Áánélliihyéhjáa néébe:

—Tsá o wáájacutú kiá ícyooca dibye íjcyane.

Paritséomú dílló hállúvátúubeke múhdutú dibye íítejucóone

¹³ Aabéhjáa tsaímíyjuco ííteébeke tsaíjtyémé paritséomu éllevu.

¹⁴ Áíjyúu Jetsóo dííbyeke ímíjpyetétsó wáyeévejcóoji.

¹⁵ Áánélliihyéhjáa tsiíñe díllómé dííbyeke múhdutú dibye íítejucóone. Áánélliihyéhjáa néébe:

—Okée Jetsóo ííñuba iúúrúnúneri táhálluúúcú táábóne o íllójcámeíñe tsúúca ó íitéhi.

¹⁶ Áánélliihyéhjáa paritséomudityú tsaate nééhí:

—Áánélliihyéhaca tsá dibye Píívyéébedityú tsáátune. Keená dibye wáyeévejcóoji ávyejúúlléne.

Áánetúhjáa tsiytye nééhí:

—Árónáa ímityuube tsá méénútyuró méénúráityúronéhji.

Ehdúhjáa paritséomú páhduvaré Jetsóodítýú ijtsámeíhi.

17 Aaméhjáa diibye hállúvátuubée ícyahíjcyaaabe tsáimiyéjuco íitéébeke tsiíñe néehíi:

—¿Aanéhaca diibye eene uke ímíjpyetétsoobe muubá íjcyane ú ijtsúcunúhi?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ihdyu ó ijtsúcunú Píívyéébé ihjýú uubáalle múnáajpi díbye íjcyane.

18-19 Aanéhjáa tsaate diityédítýú tsá cáhcújtsotú diibyéjuco hállúvátuubée ícyahíjcyaaabe díbye íjcyane. Áánemáhhjáa cáánímútsikye ipíúvámútsikye néémeé:

—¿Ava diibyéjuco áánu éhneváa hállúvátúúbeke ámuhtsi metsíímávaabe íñe múhdutú tsáimiyéjuco íitene?

20 Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Ééé, diibyéjuco.

21 Áronáa ihdyu tsá muhtsi mewáájacutú múha díbyeke ímíjpyetétsoone. Aane tsíimenécojii tuhúulleéhi. Cáhawáa ihdyu medílló ámuéhake díbye iúúbáalle muhdú ímíjpyeténe.

22 Ehdúhjáa cáánímutsi néé diityéké diibyéjuco Jetsóó Críjto íjcyane néemekéhhjáa pihcyáávéjá pañétú iwáágoóiñé dítye pítyájcámeíñe apííchori.

23 Áánélliihyéhjáa neemútsi díbyekéré dítye idíllóki.

24 Ehdúhjáa cáánímutsi néénéllii tsiíñe ipíúváabeke néémeé:

—Píívyéébekéré tehdujtsó, tsá idyé Jetsóoke. Muurá muha méwaajácú ímítyuube díbye íjcyane.

25 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Áronáa tsáháturo o wáájacutú ímítyuube díbye íjcyane. Apááñéré ó waajácú ímiáané hállúvátuube o ícyahíjcyáabeke oke díbye ímíjpyetétsoone.

26 Áánélliihyéhjáa tsiíñe nééme díbyeke:

—¿Acáa muhdú uke ímíjpyetétsoobe?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhhjané tsúúca ámuéhake ó úúballéhi. ¿íveekí ámuha méimíllé tsiíñe ámuéhake o úúballéné ámuha mecáhcújtsokííjváari? ¿Mityá ámuha méimíllé díbyeke meúraavyéne?

28 Ehdúhjáa díbye néénéllii ílluréjuco dítye díbyeke iúúhbáne nééneé:

—Wa ihdyu uure díbyeke duráavyej. Muurá ihdyu muha Moitséeúvú uwáábóré meúraavyéhi.

29 Muurá muha méwaajácú díbyetúvumáa Píívyéébe íhjýúvahíjcyáne. Áánetu eene u néébeke tsá muha mewáájacutú kiátúhjáa tsáábe muubá íjcyane.

30 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muhdú íivane tsá ámuha mewáájacutýú kiátúhjáa tsáábe oke ímíjpyetétsoobeke?

31 Muurá ímityúmé Píívyéébeke piáábó táumeiyóné tsá díbye llééboítyuróne. Áánetu ihdyu ímiáané díbyeéjté íjcyame díbye ímillédú ícyahíjcyámej tééveri tehdiívanéhjí méénuúbe.

32 Tsá muurá mújýú mehdu nééme hállúvátúméhjike ímíjpyetétsoone mewáájacutúne.

33 Aane muurá diibye okée ímíjpyetétsoobe Píívyéébedítýú itsáátuca tsá tehdiívanéhjí méénútyuróne.

34 Ehdúhjáa dibye néénéllii nééme dífbyeke:

¿Aca muhdú eene ídaatsónée ímityuube u píívyeebe ú imíllé múúhake u úwaabóne?

Ehdúhjáa néémere dífbyeméikye ijchívyetsó pihcyáávéjá pañétu.

Píívyéébeke ímí cáhcújtsoúmé ijcyá hállúvatúmé ijcyadu

35 Aanée tsúúca Jetsóó waajácúhi. Áabekée tsáijyu íajtyúmííbe neébe:

—¿Aca ímiááné ú cáhcujtsó Píívyéébé Hájchikye?

36 Áánélliihyée neébe:

—Ávyéjuúbej, oke duubállé caabyé dibye íjcyane o cáhcújtso dífbyeke.

37 Áánélliihyée neébe:

—Diibyējuco muurá íñe úúma o íhjuváne. Aane tsúúca oke u ájtyumíhi.

38 Áánélliihyée dífbyé lliíñévú imímóúúvéne neébe:

—Ávyéjuúbej, uke ímiááné ó cáhcujtsóhi.

39 Ááné boonée Jetsóó néehíi:

—Muuráhjáa ííñujívú o tsáá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné diityéké o wáájácutsóvaabe. Ópée o tsáá ímiáájú wáájácútúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu néémeke o wáájácútsoki. Áhdurée o tsáá panévare iwáájacúné ítsúcunúhíjcyámeke o néé ímiá úwááboju ditye wáájacútúne.

40 Áánélliihyée paritséómú tétsihyi íjcyame néehíi:

—¿Aca muha tehdu hállúvatúmé íjcyadu?

41 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Árónáa ámuha diityédú menéeca tsá íná ámúhá hallurí íjcyáityuróne. Áánetu ámuha páneere mewáájacúné menémehíjcyánéllii ámúhá hallurí ij-cyáné ímityúne.

10

Obééjámú mójcotu íjcyáné uwááboju

1 Muurá naní múnaa obééjámú mójcú pañévú llééhówatu úcáávetúmé íhdícyátsihdyuré úcaavéhi.

2-3 Áánetu ihdyu diityé tehmeébé úcaavé lleehówatu téewá tehmeébé pááyúcucooca. Aabe diityéké píúvácooca íjkyéetu waajácúme. Aamējuco témójcú pañétú áachívú dífbye déjutu íjchivyécunúne.

4 Aabe kiávú diityéké tsúúlléhullévú úraavyémé dífbyeke iwáájacúnema.

5 Áánetu tsíjtyere diityéké píúváhajchíí tsá ditye péétune. Íllure wááme ditye píúvárónáa diityéké iwáájacútúnélliihye.

6 Ehdúu Jetsóó diityéké nééne tsá ditye wáájacútú íná íñéeyóné obééjámú mójcótú dibye íhjuváne.

Jetsóó obééjámú tehmeébédu

7 Aanée ditye lléébótúnéllii tsiíñe neebe íboohówájjtori:

—Oo muurá ímiááné teene obééjámú mójcú lleehówádu.

8 Aabéikyeé o tsáátúné ihde naní múnaádú nééme úwáábohíjcyá tsíjjjtoríye. Áróme uwáábóo tsá míamúnaa obééjámúdú nééme cáhcútsóhíjcyatúne.

9 Aane ímiááné lléehowádú o néébeke cáhcujtsómé tajtyéeveri pájtyetéhi. Aame íné imíjyaú ijcyá éhne múúne obééjámú ityehméébema íjcyame íjcyadu.

10 Muurá naní múnájpi illure ícúbahrá obééjámuke. Áánetú tsá o tsáátu tehdu míamúnáake o méénuki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétso ıdsjıvıjúcóóıtyúne bóhı dıtye iıjcuki.

11 Aabe ímiááné páñétúejpi oo oke cáhcujtsómé obééjámúdú néémé tehmeébe. Muurá obééjámú tehmeébé diityé wájyuri ícúbáhrámeıhi.

12 Áánetu áhdóllıihyére diityéké téhmehıjcyaaabe tsá imı téhmetúne. Muurá oohıbyé díıvaabe diityéké idyóó tsáábedıtyú díbye wááné boone tsáápiıkye díbye tábejárónetu wáchájaavéme íllurıjucu mújtane pahúllévavu.

13 Ehdu muurá diityéjtane waabe dıtye áhdónéllıihyére téhmeéroobe. Aabe tsá diityédı íjyácunútú ihñéjté dıtye íjcyátúnéllııhye.

14 Áánetu ihdyu páñétúejpi diitye tehmeébé íjcyadu tahñéjté tehmeébé o íjcyámema muha méwaajácıjycatsıhi.

15 Ahdu téhdure Llıhıyoma muhtsi méwaajácıjycatsıhi. Aabe tahñéjte wájyuri ó ícúbáhrámeıı dıtye iwágóóóvétuki.

16 Téhdure íjcyámé tsıjtye jodıómú íjcyáturómé tahñéjté íjcyáımye. Áámeke ó pıhıyúcuú pámeere oke cáhcujtsómé tsameéerıjucu íjcyámé tehmeébé o íjcyaki.

17 Muurá Llıhıyó oke wajyú diityé wájyuri o dsjıvıvebe tsiıne o bóhıııbyeke.

18 Tsá muurá múha oke dsjıvıvétsóıtyuróne. Muurá ihdyu o ímıllénéllıihyére o ihvéjtsámeıbyé ó dsjıvıvéehı. Ároobe tsiıne ó bóhııhi. Ehdu táúmıwa Llıhıyóo néhdújucu.

19 Ehdúu Jetsóó néénetu páhdıváré íjtsámeımyé díıbyedıtyu.

20 Tsaatée nééhiı:

—Muurá áábyé pañe naavéné íjcyáábé íjtsameı mújtáabeke ııveekı ámuha mécáhcútsohıjcyá állııuháñé díbye ihıyuváne?

21 Áronáacáa tsıjtye nééhiı:

—Tsáháubá ehdu naavéné ípañe íjcyaaabe ihıyúváıtyuróne. Pane ıaca naavéné ípañe íjcyame hállıvátúmeke ímıjpyetétsoıyáhi?

Jodıómú Jetsóoke éhdıválléne

22 Áhdurée tsájıyü Jerotsaréeri muha úúnıjyá pañe meıjcyánáa duurúvaja Pııvyéébé wáabyuta íjcyaja iwáñehjınuhıjcyajcóójı wáñehjınúme.

23 Áánáacáa Jetsóó patyéıñuhıjcyá tsátsıı téejı lleehówá úmıwa ‘Tsaromóo’ némeıtsıhyı.

24 Áábedıvúu imıcáávéne néémé: ıAanéhaca íne múhájchótá múúhadıvú tsá u wáájácútsámeıtyúne? Bo ihdyu apáhajchıı ímiááné diıbyéjucu Crıjto u íjcyáhajchıı múúhake duubállej.

25 Áánéllııhyée neebe diityéke:

—Tsúúca muurá ámúhake ó nehıjcyará diıbyéjucu o íjcyane. Árone tsá ámuha oke mécáhcútsohıjcyatúne. Téhdure muurá Llıhıyó mémerı méénúraıtyuróné o méénúnerı ó bóhówátsómehıjcyará diıbyéjucu o íjcyane.

26 Árone tsá ámuha oke mécáhcútsohıjcyatú táobééjámúdú nééme tahñéjté ámuha meıjcyátúnéllııhye.

27 Muurá ihdyu tahñéjté oke waajácú oke icyáhcújtsónéllııhye. Áámeke téhdure ó waajácúhi. Aame imı téhdújucu oke uráávyehıjcyáne.

28 Áánéllii diityéké ó ájcuú mújyú ditye dsíjivéjúcóóityúne bóhívu ditye iwágóóóvétuki. Áámeke tsá múha óhdityu dójtúcúityúne.

29 Muurá Lihíyó okée diityédívú téhmetsoobe páme ehniíñevu íhtsútuúbe. Áábedítýú tsá múha diityéké dójtúcúityúne.

30 Muurá muhcsi Llihíyoma tsáápiiyéro.

31 Ehdúu Jetsóó néénéllii tsiíñe éhkebamé néwayúúné dífbyeke téuhjiri idsíjívetsóroki.

32 Árónáacáa neebe diityéke:

—Áánerá Llihíyó oke piáábóneri ámuháma méénúráityuróné o méénuhíjycáábeke çííne hallútú ámuha méimíllé oke medsíjívetsóne?

33 Áánélliihyé neéme dífbyeke:

—Tehdu tééné hallútú uke muha medsíjívetsóíñejíivari. Muurá ihdyu íveeki míamúnáajpi u íjcyabe Píivyéébedi u díllómeíñe hallútúré uke muha médsíjívetsóóhi.

34 Áánélliihyé neebe diityéke:

—Áánerá ámuhá taúhbaju íjcyáháámitu Píivyéébe néehíi: “Ámuha méijycá ohdu.”

35 Aane muurá dífbyé uwaábó icyáhcujsóné úráávyémeke ímiáánéjucu díbye íwaajácúháámitu nééne dífbyedu ditye íjcyane.

36 Aanéjii muhdú dífbyerée oke ííñujívú wáloobe tehdu oore dífbyé Hajchi o íjcyane o néenejiiivari. Aane çíveeki ámuha méijtsúcunú ímityúné Píivyéébedítýú o íhjuváne?

37 Ihdyu méénúráityúronéhjí ámuháma o méénuhíjycáné dífbyedítýú tsáátuca tehdújucu ímiááné ámuha tsá oke mecáhcujsóityuróné.

38 Aane ihdyu okée díbye wáloone ámuha mecáhcujsótsótúrónáa mécahcújtsó o méénuhíjycanéhjí dífbyedítýú tsááne ámuha mewáájacu Llihíyoma muhcsi tsáápihdyuré mejcyane.

39 Ehdúu Jetsóó nééné hallútú idyé imíllerómé dífbyeke íékeevéne. Árónáacáa pállójcoobe diityéke.

40 Áábemáa tsiíñe muha mepée Joodáa ehnejcuvu tsojtsó múnáajpi Jóááuvu tsótsóhíjcyáhullévu.

41 Áijyúu mítyane míamúnaa dífbyedívú píhcyavémé néjcatsíhi:

—Tsáháa muurá áánu méénuhíjycádú Jóááuvu méénúráityúronéhjí méénuhíjycatúne. Árónáacáhjáa ihdyu ímiáánéjucu díbyeúvú dífbyedítýú úúbállehíjycáne. Ehdúu néeme Jetsóódityu.

42 Áábekée mítyame tétsi múnáa cáhcujtsóhi.

11

Ráátsaro dsíjivéne

1 Áijyúhjáa ‘Ráátsaro’ némeíbyé Betáániári íñáállemúpima Maaríaa, Máátaa, íjcyámúpima íjcyabe cheméhi.

2 Diíllé muurá Maaríaa Ávyéjuube Jetsóój tuháacyú pácuúcuájpacori imúrjchóne paacyú íhñíwácori.

3 Aamúpihjáa wallóo tsaatéke Jetsóo éllevu díbye náhbévahíjcyabe íhñhó cheménéllíihye.

⁴ Aamée úúballéyánetu neébe:

—Árone díbye dsíjívéné tsá íiná íjcyatúne. Ihdyu Píúvyéébe íhstútuube íjcyaaabe íávýéjútásameikíyé ehdu díbyeke pajtyéne. Áhdure díbyé Hajchi o íjcyaaabe téénej tééveri o ávyéjútásameiki. Ehdúu neebe Jetsóo.

⁵ Mítýanéé ivámeíbyé diityéké Máátaá, Maaríaa, Ráátsaroo, íjcyámeke.

⁶ Aabée Ráátsaro íhnáhó chémene ditye úúballérónáa míjcyoojícúí íjcyá tétsihyi.

⁷ Átsihdyúu botsíi neebe múúhake:

—Métsu tsiíne mepéé Jodéa íñújivu.

⁸ Áánéllihyéé muha menéé díbyeke:

—Uwááboóbej, muuráhjáa éjyure téhullé múnaa uke imíllérá ídsíjívetsóné néwayúúnevu iáámúneri. Áhullévú muhdú ú imíllé mepééneé.

⁹ Áánéllihyéé neébe:

—Muurá cóóji ímí máájtyumíhi. Áánéllii cóóji úllémeke tsá íiná pájtyetúne.

¹⁰ Áánetu pejco úlleme cábóhcámeíhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé múúhake neébe:

—Muurá ihdyu ménahbéébé Ráátsaro íllure cuwáhi. Áróóbeke ó ákyéjtsótee téhullévú meúújetédu.

¹² Áánéllihyéé muha menéehí:

—Ávyéjuúbej, áánéllihyééhaca bóhííbye ehdu idyé íllure cúwaábe.

¹³ Ehdúu muha menéé ímiá cúwáre díbye nééne meíjtsúcunúnema.

¹⁴ Árónáacáa botsíi ímíñeúvú neebe múúhake:

—Muurá ihdyu ímiáané tsúúca Ráátsaro dsíjívéhi.

¹⁵ Árónáa íllure ó ímíjyuuvé díbye dsíjívénáa téhulle o íjcyatúneri éhníínevu ámuha oke mécáhcújtsoki. Áhdícyane cáhawáá metsu meúújetékij.

¹⁶ Ehdúu Jetsóo múúhake néénéllii Tomáa díbyere 'Jeméero' némeíbyé néehí:

—Ané wa ihdyu metsu pámeere mepéé díbyema téhullévú medsíjíveki.

Dsíjívémeke Jetsóo bóhítsóne

¹⁷ Aanée Betáaniávú muha meúújeténáa úúballémé Jetsóoke tsúúca 4 coojívájuco pájtyene Ráátsaróúvuke ditye cúúúnetu.

¹⁸ Teenée Betáania Jerotsaréetu míñéécú kiróómetrój píínévu.

¹⁹ Aanéhjáa mítyame péé diityépi Máátámúpíke íñáhbenuki.

²⁰ Aanéhjáa díille Mááta tsúúca tétsihyíjyuco muha meíjcyane iwáájácúne cáhdahíró Jetsóoke. Áánetúhjáa Maaríá ááhivu coéváhi.

²¹ Aallée Máata néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéityúroobe tsúúca dsíjívéhi.

²² Árónáa ihdyu ó waajácú Píúvyéébe uke piááboíñe.

²³ Áánéllihyéé neebe díilleke:

—Díñahbe bóhííhi.

²⁴ Áánéllihyéé neéle:

—Ééé, ímiáané ó waajácú díbye bóhííñé páneere tsíhdýuréjucu ímíbaávýéjyuu pámeere dsíjívémé bóhíicoóca.

²⁵ Áánéllihyéé Jetsóo néehí:

—Muurá dsíjívemeke ó bóhütsóhi. Áánéllii pámeere oke cáhcujtsómé dsíjiverómé bóhíhi.

²⁶ Aame tsá wágóóóvéityúne. ¿A ú cáhcujtsó uke o nééneé?

²⁷ Áánélliihyée neéle:

—Éée Ávyéjuúbej, ó cáhcujtsó diibyéjuco éhneváa íñe íñujívú tsááiibe Crijto Píivyéébé Hajchi u Ijcyane.

Ráátsaróúvuke Jetsóó kímoovéne

²⁸ Ehdúu íñéene Mááta íñaalle Maaría éllevu ipyéene áábánéwu neetéhi:

—Muúllej, Uwááboobe éhtsihi Ijcyaa uke piuváhi.

²⁹ Áánélliihyéhjáa íicú peelle díbyeke iúújetéki.

³⁰ Téjyúu tsáhái muha meúújetétú técoomívu. Kémúélléhréikyée muuha Mááta múuhadívu úújetétsihi.

³¹ Aanéhjáa Maaría diityépike náhbenúme íiténáa ijchívyeiñú peecútére. Aanéhjáa ijsúcunúme íñáhbeúvuke ikímóóvéne dille Ijchívyeiñúne. Áánemáhjáa úraavyémé dílleke.

³² Aallé múuhadívu wájsille Jetsóó lliiñévu imímóúúvéne néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, úpée u Ijcyaca táñahbe dsíjívéityuroobe tsúuca dsíjívéhi.

³³ Ehdúu íñéene taálla. Téhdurée díllema péeme táahíi. Aanée Jetsóoke kímóhcó pajtyéhi.

³⁴ Aabée néé diityéke:

—¿Kíatúhjáa ámuha mécuuú díbyeúvuke?

Áánélliihyée néémeé:

—Cáhawáá metsu meúújeté ténijkye.

³⁵⁻³⁶ Ehdúu ditye nétsiu Jetsóó táánéllii néjcatsímye:

—Mítyanée muurá wájyuube díbyeúvuke.

³⁷ Áánetúu tsaate néehíi:

—Áánerá hállúvátúméhjike íitétsohjcyaabée ¿íveekí tsá múhdúbá méénutú díbyeúvuke dibye idsíjívétuki?

Ráátsaróké Jetsóó bóhütsóne

³⁸ Aamée díbyeúvú níjkyé hallúvú muha meúújeténáa tsiíñe Jetsóó kímoovéhi. Áijyúu teene níkyehéjú wátájcámei mítyau nééwayúvu.

³⁹ Aanée neebe diityéke:

—Cána eeu nééwayu méíñétsoj.

Árónáacáa díbyeúvú naalle Mááta néehíi:

—Ávyéjuúbej, árónáacáubá tsúuca toocújúcoóbe. Muurá tsúuca 4 coojívájucu mee díbyeúvúu dsíjívétsihdyu.

⁴⁰ Áánélliihyée neébe:

—Muuráhané idyé uke o néé oke u cáhcújtsóhajchíi Píivyéébé ihtsútú u ájtyúmiíñe.

⁴¹ Ehdúu dibye néénéllii awáá íñnetsómé tey nééwayu. Áánáacáa cáámevu icyarúúvéne Cááníma íhjúvaabe néehíi:

—Ayúju Táácááníj, uke ó téhdujtsó páneere uke o nééne oke u lléébohíjcyáné hallúvu.

⁴² Muurá ó waajácú oke u lléébohíjcyáne. Ehdu íñe uke o néé íjtye míamúnaa icyáhcutso imiáánée oke u wáalloóne.

43 Ehdúu Cááníma íhhyúvátsihdyu tsíjpánécoba neébe:

—¡Rátsa Ráátsaroy, díjchivye eene níkyéhéjú pañétu!

44 Ehdúu dibye neénemáyé íjchívyejúcoobe dityéhjáa bíjínúnéhjimáye. Áánélliihyé neebe diityéke:

—Métsiñu eene íbíjínuháñe.

Jetsóoke iékéveñé ditye pítyácójcatsíñe

(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Rc 22.1-2)

45 Ehdúu dibye méénune íajtyúminéllii Maaríama péémédityú mityame cáhcujtsó díbyeke.

46 Áánétú cáhcujtsotúmé paritséomu éllevu ipyééne úúbálettéhi.

47 Áané lliiñétúhjáa píhcyavémé pámeere llúúvájte avyéjútémá tsijtye pañétúejte avyéjute ípityácójcatsí muhdú díbyeke imyéénuñe. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca muhdú ñe méméenuú díbyeke? Muurá ímiáané méénuhíjyaaabe méénuráityúronéhji.

48 Muurá éhdure díbyeke meíhvéjtsóhajchí pámeere díbyekérjuco avyéjúulleñe. Áijyu muurá romáánómú méhdivu icyáyobáávaténe ñe médeurúvaja iwácávyáhcóne méhdi ícúbáhráiyáhi. Ehdúhjáa néjcatsímye.

49 Áijyúu téené pijcyábari diityédityú tsaapi piañétúejpi llúúvájte avyéjuube íjyaaabe Caipáa néé diityéke:

—Ávyétá muutérá mía ámuha íñéubará wáájacútúme.

50 Muurá ihdyu tehdújuco tsáápiye dsíivéiyóné pámeere meóúúvéiyóné íhdétu.

51 Ehdúhjáa neebe Caipáa Pívyéébere íjtsámeíchóneri Jetsóo dsíjiveñé jodíómu wájuryi. Tsáháhjáa íhdityuré iújcune ehdu dibye néétune.

52 Áronáacáa tsá apáámye wájuryíyé dibye dsíjivetúne. Téhdurée dsíjiveebe pámeere múhdumé Pívyéébej tsíímé íñújiri íjcyame díbyeke cáhcujtsómé ípájtyetéki.

53 Aanée téijyu pítyácójcatsímyé muhdú díbyeke ídsíjivetsoíñe.

54 Áánélliihyé tsáhájucó dibye boohówaneúvú péhíjyatú míamúnááj píñe. Áábemáa muha mepée Jodéa íñújitu Eeparalívu íñéubará pívyétúné íñújij píhíri íjcyacoomívu. Ácoomíyí muha méícyahíjcyáhi.

55 Áijyúu lleevárijyucó pajtyeté wañéhjí muháa ténevá pijcyábádú mewáñehjivatéhijcyáne. Áané íhdéjucóo hállúécoomíji múnaa péécunúné Jerotsarévu muhdú ícyahíjcyané íímíbájhómeíki.

56 Aaméhjáa duurúvájá pañe íjcyame Jetsóoke íajtyúmíyóneri íjcyame néjcatsíhi:

—¿Muhdú ámuha méjtsúncunúhi? ¿Aca íhya tsááiíbye, mityá tsáhaáj?

57 Áánacáhjáa paritséomu llúúvájte avyéjútémá pámeekéré néé ditye kía Jetsóo íjcyane iwáájacúcooca íicúu diityéké iúúballe ditye díbyeke iékéveki.

12

Tsáápille pácúúcjúpcyori Jetsóój tuháacyú tsójtsoné
(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)

¹ Aanée téjyju ihyojtsítu tsájcoojituréjucu teene pajtyeté wañéhji lléeváíña Jetsóoma muha mepée Betáániávu dibyeé bóhiitsoobe Ráátsaro Ijcyácoomívu.

² Ájyúu diitye Ráátsarómú mityane majcho meenu díbyeke idyúúruváne. Áánevu Máata ájcune máchohijcyamútsí diibye Jetsóoma.

³ Áánaacáa 'náadó' némeíñe pacúúcuypácýó mityane áhdótsámejpacýó itsívane Maariá múrijchó Jetsóój tuháácyu. Áanemáa páácýulle ihñiwácoriyé díbyeke. Aanée pája pañéré imyéwu cuvááhií.

⁴⁻⁵ Ájpacýó hallútu múúhadítýu tsaapi Jetsóodívuhacáa méenuútsóoibye Tsimóó hajchi Jóoda Ijcaríoóte néé múúhakey:

—¿Caa íveeki éjpacýo tsá menájhíhenutú 300-jiva tsáne pijcyábá wákimyéi áhdodúne téene dsíidsiri idáátsojtéké mepíáábóiyoki?

⁶ Áronáacáa tsá ímiáané idáátsojtéké ipíáábóiyóneri ijyáacunúnellii ehdu dibye neétune. Ihdýuhacáa múúhama dsíidsike ityéhmejhjcyánetu inánihjcyánelliihyére imílléroobe téjpacýo nájhíhénúmeíñe.

⁷ Áábekée Jetsóó néehí:

—Óvi ihdyu oke téjpacýóri múrijcholle. Muurá ihdyu oke dítye cúúucooca oke itsójsóiyónéjucu dílle méénune.

⁸ Tsá diitye idáátsojte kiávú amúhadítýu pééityúne. Áanetu tsá páijyuvaré amúhama o Ijcyáityúne.

Ráátsaróké idsíjívétsóiyóné dítye pítyácójcatsñe

⁹ Aanéhjáa mityame tsúuca waajácú Betáaniári dibye Ijcyane. Áanélliihyé tsáacunúné díbye éllevu. Áhduréhjáa imíllémé Ráátsaróké íajtyumíné dsíjívébeke díbye bóhiitsoóbeke.

¹⁰⁻¹¹ Téjyúhjáa llúúvájte avyéjujte néjcatsí téhdure Ráátsaróké idsíjívétsóiyóné íveeki díbyeke Jetsóó bóhiitsonéllii mityane míamúnaa díbyekéréjucu icyáhcújtsóne úráavyéné hallútu.

Jerotsarée coomívu Jetsóó úcaavéne (Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Rc 19.28-40)

¹²⁻¹³ Áané tsiijyúu Jerotsaréevu muha mepéénáa técoomíyí mityame pahúllevá múnáa teenéhjáa pajtyeté wañéhjivu péémeé. Aaméhjáa Jetsóó tsáane iwáájácúne wájyuhóónema díbyeke cáhdahírómé illu wáñécohijcyáhi:

—¡Nóóooj, maímijyu áanu ijraeémú Piivyéébe mémeri tsááneéj! Ehdúhjáa nehjcyámé iwáñéjcónema.

¹⁴ Áijyúu bóhdíbe íayáne íjju hallúri tsúúcajátújucóhjáa Píivyéébere íwaajácúháamitu illu néhdújucu:

¹⁵ Ámuúha Tsióó cóomi múnáaj, méíllityédíñe. Ámuha éllevu amúhá avyéjuube tsáa íayáne íjju hájchí hallúri.

¹⁶ Ehdúu díbyedítýu némeíñe tujkenú tsá muha mewáájácútu iná tene neéiyóne. Áronáacáa bóónetu cáamevu dibye íavyéjuuté péénetu muha méitsaavé teenéhacáa neéiyóne ehdu díbyedítýu tene nehijcyáne.

¹⁷ Aanée tétsihyí Ijcyame úúbállehjycá muhdúhjáa Ráátsaro dsíjívébeke díbye bóhiitsoóne.

¹⁸ Aanée teene méénuráityuróné díbye méénune iwáájácúnéllii mityame cáhdahíró díbyeke.

19 Áamekéé ííténe paritséómú néjcatsíhi:

—Ehdíivane, ámuúhaj. Muurá mítyane míamúnaa dílbyekéréjuco úraavyéne. Aane tsá mepívyetétú muhdú meméénune.

Griéégomu imíllé Jetsóoke íájtyumíne

20 Ájyúu Jerotsaréeri pajtyété wañéhjiri muha meíjyámé pañe íjcyámé griéégomu.

21 Aamée Gariréá iñújiri Betsáida íjcyácóómi múnáajpi Perípe élleву itsááne neéhií:

—Muúbej, muha méimíllé Jetsóoke maájtyumíne.

22 Aanée Peripé Aderéeke úúballéné tsamútsíjyucó úúballéné Jetsóoke.

23 Áánélliihyée neebe diityétsikye:

—Tsúuca muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyééveebe o ávyéjuutéíñe éévé úújetéhi.

24 Muurá ímiááne ámuúhake o neé trígó neeváú mebájtso dsíjiveúú íjcyátsihdyu íñeу mítyanéjuco lííyaaténe. Ahdu ó dsíjiveé mítyame Pívyéébe avyéjuejte íjcyaki.

25 Muurá muhdú íjiri ícyahíjcyajjítóré ímíllémé wágóóóveéhi. Áánetu ímityúne imyéénuhíjcyáne íhvejtsómé újcuú mújyú ídsíjivejúcúoóítyúne bóhi.

26 Ahdícyane tsaate tahñéjéte íjcyane ímílléhajchíí óví ookéréjuco úraavyéne. Muurá oke ícúvehíjcyámeke Llíhíyó ávyéjújtsóóhi.

Ídsíjiveíñe Jetsóó úúballéne

27 Ehdúu iñétsihdyu neébe:

—Muhdú íha múhduúvurá ícyooa táíbuwa. ¿Aane muhdú íñe teéne? Óubá Llíhíyoke ó táúmeíiyá íñá oke pájtyénetu díbye oke ípájtyetétsoki. Tsáhaá. Muuráhjáa ímichi téenélii oke wáalloóbe.

28 Átsihdyúu neébe:

—Ayúju Llíhíyoj, óví ihdyu ú bóhówájtsooméhi. Áánélliihyée níjkyéjitu Pívyéébe neéhií:

—Tsúuca muurá ó bóhówájtsooméhi. Árónáa éhniíneву tsiíñe ó bóhówájtsooméíhi.

29 Aanée tétsihyi íjcyame illééboóne neéhií:

—Chijchi íhgyúváhi.

Áánetúu tsijtye neéhií:

—Níjkyéjé múnáajpi dílbyema íhgyúváhi.

30 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Áánerá ihdyu ámuúhake íñéérone ookéré neébe.

31 Aane tsúuca míamúnaa ímityúme íjcyanévu neétsámeííñe éévé úújetéhi. Téhdure íñújé avyéjuube Naavéné tsúuca táhjátsáméíhi.

32 Muurá oke cáámetu wátyétyéhcuímyé pámeere óoma íjcyaki.

33 Ehdúu bóhówájtsoobe Jetsóó muhdú dítye dílbyeke dsíjivétsoíñe.

34 Áánélliihyée neéme dílbyeke:

—Áánerá muha mélléébohíjcyá Pívyéébe waajácúháamitu dítye éévehíjcyáne míamúnáake pájtyetétsóoíbye Críjto muhdú íjcyáítyúne. Áánáa

muhdú u neé u dsíjiveíñé Míamúnáájpidívú u ípívyééveébe. ¿Mityá tsíjpiiyéí dííbyej?

³⁵ Áánélliihyéé neébe:

—Muurá ihdyu peetédu o neébe wahájchotáwuuré ámuháma ó íjcyáahi. Áánéllii ímiáámeréjucu meíjcyá ámuháma o íjcyáne j tééveri péjcodu neéne ímityúné ámuhákye idyómájcótuki, ámuha éhne múúne cútúvétsihyí íjcyame wáájácúmeityúmé íjcyadu meíjcyátuki.

³⁶ Ahdícyane peetédu o neébedi ímiá uwááboju íjcyane mécahcújtsó tééneréjucu ámuhádyú íbóhówaucunúki. Ehdúu Jetsóó diityéké iñétsihdyu péébe tsáhájucu tsiíñe diityédívú bóhówáávetúne.

Jetsóoke jodiómudityú tsaate cáhcújtsotúne

³⁷ Mityáméj piñévu méénuráityúronéhjí díbye méénuhíjcyárónáa tsaate tsá dííbyeke cáhcútsohíjcyatúne.

³⁸ Ehdúhjáa díyte cáhcújtsóityúné Píívyéébe neéne dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía cáátunúné neéhií:

Píívyéébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuwaábori íícuvémej? Muurá tsúúca ú úújsetsóúcoorá diityéké dííhtsútuvu.

³⁹ Muuráhjáa ímiááné tsá díyte cáhcútsohíjcyatú dííbyeke. Íllúhjáa idyé tsiíñe caatúnuube Itsaía:

⁴⁰ Píívyéébere ihdyu diityéké pívyétejtsó hállúvatúmé íjcyadu neéme ííbuúúné wáájácúmeityúmé íájtyumíjúcooróné illéébójúcooróné ‘ehdúháaca’ iñéétuki, aame dííbyéjúcooro diityéké ímityúnetu ímíjpyetétsóiyóóbedi íícúvétuki.

⁴¹ Ehdúhjáa neebe Jetsóodityú Itsaía Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpi tsúúcajájújucu dííbyé íhtsútú íátyumíhíjcyánéllíihye.

⁴² Ároné pañéé mityame cáhcujtsó tamúnaa jodiómú Jetsóoke ávyéjute íjcyáróméhjimájucu. Aamée dííbyeke icyáhcújtsoróné tsá pámehdívúré bóhówáávétsotú paritséomú diityéké pihcyáávéjá pañétú wáágóóiyóné apííchori.

⁴³ Imíllerómée ímí Píívyéébema íjcyane. Áronáacáa éhniíñevu imíllémé míamúnáamáyé ímí íjcyane.

Jetsóó uwáábó lléébotúme díllómeí ímityúmedi

⁴⁴ Ájyúu Jetsóó kéévánécoba neéhií:

—Muurá oke cáhcujtsómé tsúúca cáhcujtsó Llihíyoke okée wállóóbeke.

⁴⁵ Áhdure oke ájtyumímé tsúúca ájtyumí dííbyeke.

⁴⁶ Muuráhjáa peetédu neéne ímiá uwáábójuma o tsáá íñújívú teene cáhcujtsómé éhne múu cútúvétsii íjcyadu ímityúné pañe íjcyájúcoótuki.

⁴⁷ Aane íñe o úwaabóné illéébójúcooróné cáhcújtsótúmeke tsá o neéítyuró ímityúme díyte íjcyane. Tsáháa o tsáátu míamúnáadi o ícúbáhraki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétsoki.

⁴⁸ Áronáa ihdyu muhdú míamúnaa ícyahíjcyané ímíbájhómeícyooca íñe o úwáábóhíjcyané íéhdúválléne cáhcújtsotúme tééné déjúcotu neétsáméííhi.

⁴⁹ Aane íñe ámuhákye o néhíjcyanéjí tsá táíjtsaméityuré o újcune o néhíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó okée wállóobe oke néhdújucu ámuhákye o úwáábóhíjcyáne.

⁵⁰ Aane ímiáané dífbyé uwááboju lléébome újcuú mújyú idsíjivéjúcóóityúne bóhi. Ehdú ámúhake ó nehjcyá Lihíyó oke néhdújuco. Ehdúu neebe Jetsóo.

13

Ímamyémúj tuhááñé Jetsóo nítjyune

¹ Aanée teene pajtyéte wañéhjí lleeváríjyuco íjcyánáa tsúúca waajácuube míámúnáama íñújiri íjcyahjcyátsihdyu Cááni éllevu ióómiíñe. Aabée mítyane múúhake iwájyune úújétsohíjcyá múúhadítyú ipyétsihvújuco.

² Áanáacáhjáa tsúúca Tsimóo hajchi Jóoda Ijcaríóóté íbúwá pañévú Naavéné úcaavé díbye dífbyedívú méénútsóíñé íjtsaméima.

³ Aabée Jetsóo waajácú Cááni Píívyyéébe éllevu tsiíñe ióómiíñe. Téhduré waajácuube dífbyeke díbye pícyoone pané avyéjuubéré díbye íjcyaki.

⁴ Aabée majchorí muha mejjcyánáa hállúeja íwajyámú ityácóíívéne ípáacyuméibávú íjpiínétú chíaavéhi.

⁵ Áánemáa lílyíhló pañévú nújpacyo ípícyójpácycori múúháj tuhááñé íñítjyúne páácyuube eenée íjpiínétú íchíáávéhbari.

⁶ Aanée Tsimóo Péedoróké díbye nítjyúíyónáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdú ívane oke ú nítjyúú tájtyúhaacyu cáábyekérá uke o nítjyúíyóóbeke?

⁷ Áánéllihyé neébe:

—Tehdújuco. Áronáa tsá u wáájacutú íveekí ehdu o méénune. Aane ihdyu cáhawáá óví ú waajácúhi.

⁸ Áánéllihyé neebe Pééodoro:

—Áronáa tsá oke u nítjyúityuróne. Muurá ihdyu uke ó nítjyúiyáhi.

Áronáacáa neebe dífbyeke:

—Muurá uke o nítjyútuca tsá u íjcyáityuró táavyéjúejpi.

⁹ Áánéllihyé idyé neebe Pééodoro:

—Ávyéjuúbej, aanéjívva tsá apááñéré tájtyúhaacyu u nítjyúityúne. Téhdure oke nítjyú táhníwáuma táhójsicu.

¹⁰ Áánéllihyé Jetsóo néé dífbyeke:

—Muurá iávúhcútsihdyu íjchivyémé íjtyúhaacyuréjuco nítjyámeíñé íjpi íñúvájúcoótúnéllihye. Ahdu muurá ícyooca ímíhyero ámuúha. Áronáa tsá pámeére.

¹¹ Ehdúu neebe múúhadítyúhacáa tsaapi dífbyedívú méénútsóíñé iwáájácúnema.

¹² Ehdúu múúháj tuhááñé íñítjyúne tsiíñe íwajyámuvu iúcaávéne ácuúveebe múúháj piínévú ípyée iácuucunúhíjcyátsihvu. Áánemáa neebe múúhake:

—¿A ámuha méwaajácú íveekí ehdu ámúhake o méénune?

¹³ Muurá ámuha oke médílohíjcyá Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyane. Aane dífbyéjuco o íjcyáábeke ihdyu tehdújuco ámuha oke medílohíjcyáne.

¹⁴ Muurá ímiáané Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyároobe ámúháj tuhááñé ó nítjyúhi. Aane ihdyu óví tehdú ámuha ménityúcatsihjcyáhi.

¹⁵ Muurá ehdu ó meenú tehdú ámuha pamévakeré maávyejúúlleki.

16 Muurá ímiááné ámuhakye o néé tsané avyējuúbé únú múnáajpi tsá diibye íavyējuúbé ehniíñevu íjcyatúne. Áhdure tsaate tsáápiikye tsiéllevu wáalloobe tsá diityé ehniíñevu íjcyatúne.

17 Ehdú ámuhakye o néhijcyáné ámuha melléébone tehdu meícyáhajchíí muurá íñé imíjyaú ámuha meíjcyaaíhi.

18 Áronáa tsá pámeere tehdu ámuha meíjcyáityúne. Muurá ó waajácú caatyé ímiááné tahñéjté íjcyane. Áronáa ihdyu tehdujucu tene pájtyeíñé tsúúcajátújucóo Píívyéébe íwaajácúháamitu illu néhdújucu: “Díibyema muhlsi memáchohíjcyároobe óhdivu méénútsóóhi.”

19 Ehdú oke tene pájtyeíñé íhdétújucu ámuhakye o úúballéné néhi tene pájtyéijyu ámuha oke mecáhcújtso ímiááné díibyéjucu o íjcyane.

20 Aane ímiááné o néé íñe ámuhakye o wállóomeke ímí iwáátsúcúpéjtsómedi íícuvémé idyé muurá ookéjucu íícuvéne, áhdure Lihíyó okée wállóobekéjucu ditye íícuvéne.

Jetsóó úúballé díibyedívú Jóóda méénútsóóñe

(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Rc 22.21-23)

21 Ehdúu Jetsóó múúhakye íñétsihdyu múhduúvúrá illíñémuúcunúmeíñe tsiíñe néehíí:

—Muurá ímiááné ámuhadítýu tsaapi óhdivu méénútsóóhi.

22 Aanée tsá muha mewáájácutú cáábyedítýu díbye nééneé. Áánélliihyée muha íllure méíítéjcatsíhi.

23 Téjyúu muha memájchónáa mítyane díbye oke ívámeíbyé dííbyé únúuri ó ácuúcunúhi.

24 Áábekée oke Tsimóo Péédoro néé o díllo dííbyeke ímichi cáábyedítýu ehdu díbye nééneé.

25 Ahdújucóo dííbyeke áábánéwu o nééneé:

—Ávyējuúbej, zaca caabyé ímichi úhdivu méénútsóóhi?

26 Áánélliihyée neébe:

—Pááaho o ééniyohóvú o ájcuúbe.

Ehdúu néébere íééniyohóvú ájcu Tsimóo hajchi Jóóda Ijcarióóteke.

27 Áijyúu tsúúca dííbyé pañévu Naavéné úcaavéné iwáájácúne Jetsóó néé dííbyeke:

—Wa bo íícúí íñá u méénuíñé meénuj.

28 Ehdúu díbye nééne tsá muha díibyema majchóri meíjcyámedítýu tsááplubaré wáájácutú íveekí ehdu díbye dííbyeke nééneé.

29 Tsaatée ijtsúcunú dsíídsí tehmeébé díbye íjcyánéllii ehdu díbye nééne wañéhjí wáábyuta tsíméné díbye íáhdoki. Áhdurée ijtsúcunúme ídáátsojtéké díbye dsíídsitu ájcuíyóné ehdu díbye nééneé.

30 Aanée díibye Jóóda Jetsóó pááahóvú ájcune imájchóne múúhadítýu péjucóo tépejco.

Jetsóó taúhbaju

31 Áábe déjyvúu Jetsóó néehíí:

—Ícyooca ihdyu Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe ó ávyējuúteé Píívyéébe avyējuú iwáájácúmeíki.

32 Aane lléváhréjucu muhlsi maávyéjúsójcatsíñe Píívyéébema.

³³ Muurá ámuhákye o pícyoíñúmé oke ámuha menéhorómé tsá maájtýmíityú áátsiméjucó ámuha mejjcyaróme. Aane ámuhá avyéjuktékée o néhdu tsá ámuha ícyooca mepééityú o péhullévu.

³⁴ Ahdícyane ámuhákye ó táuhbá muhdú ámuhákye o wájjyudu ámuha mewájjyújcatsíki.

³⁵ Muurá ímiááné ámuha mewájjyúcatsíhajchíí téénetu pámeere míamúnaa waajácúú ímiááné tahñéjé ámuha mejjcyane.

Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Rc 22.31-34)

³⁶ Ehdúu Jetsóó néénéllii Tsimóo Péédoro néé dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca kiávú ú pééhi?

Áánélliihyéee neébe:

—Ícyooca tsáhái óoma u pééityúne. Áronáa bóónótúí oke ú úráávyeéhi.

³⁷ Áánélliihyéee Péédoro néé dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿Aca íveeki tsá ícyooca úuma o pééityúne? Muurá téhdure ó dsíjjívéiyá díwájyuri.

³⁸ Áánélliihyéee neébe:

—¿Aca ímiááné u néé tawájyuri u dsíjjívéiyóne? Muurá ímiááneturé uke o néé ípyejco cáracái májtsívátúnáa oke u úráávveróóné u tóónuñé 3-íjyúva.

14

Jetsóoj tééveriyé Méécáánidívú meúújeténe

¹ Aane ihdyu íínerí maáábímyeídíñe. Llihíyoma múhtsidívú mécátsipááve.

² Muurá díbye íjcyáhulle íjcyané mejjcyáiyotsíhji. Muurá tene íjcyátuca idyé ó nééiyá tene íjcyátúne. Áronáa íjcyáne. Áánéllii o péé téhullévú ámuhá ihde o ímbájjchoki.

³ Aane o ímbáávvyetsódú ámuha tahñéjéte ó ujcúvaá tsatsíhyí mejjcyaki.

⁴ Muurá ámuha méwaaajácú kiávú o pééíñe. Áhdure ámuha méwaaajácú muhdú téhullévú ámuha meúújetéíñe.

⁵ Ehdúu múuhakye Jetsóó néénéllii Tomáá nééhií:

—Ávyéjuúbej, tsá muha mewáájácútú kiávú u pééíñe. Téhdure tsá muha mewáájácútú muhdú téhullévú meúújetéíñe.

⁶ Áánélliihyéee neebe dífbyeke:

—Oo muurá téhullévú úújeténe júúvadú o néébedi ímiá uwááboju íjcyane cáhcujtsómé ujcú múijyú idsíjjívéjúcúóóityúne bóhi. Aame tajtyéeveri úújeté Llihíyodívú.

⁷ Muurá ámuha oke mewáájácúhajchíí tsúúca téhdure méwaaajácú Llihíyoke. Tsúúca muurá ámuha máájtyumí dífbyeke.

⁸ Áánélliihyéee Perípé nééhií:

—Ávyéjuúbej, cána múuhakye dájtyumítsó Díícyáánidívú muha tééneri mejjyáacunújúcúóótuki.

⁹ Áánélliihyéee neebe dífbyeke:

—¿Aca muhdú íhyajchótá ámuháma o íjcyáábeke tsá oke u wáájácúpityúne? Muurá oke ájtyumímé tsúúca ájtyumí Llihíyoke. Aanéjjí ¿muhdú Llihíyodívú ámuhákye o ájtyumítsóiyóné oke u nééhií?

10 ¿Aca tsá u cáhcújtsotú dííbyema tsáápihdyuré muhtsi meíjcyane? Muurá dííbyere tajtyéeveri ámuhakye úwáábohíjcyáhi. Tsá iná óhdityuré o újcune o méénuhíjcyatúne.

11 Aane ihdyu mécahcújtsó tsáápihdyuré muhtsi Llihíyoma meíjcyane. Pane eene méénúráityúronéhi ámuha meíiténáa o méénuhíjcyánéubatu bo oke mécahcújtsoj.

12 Muurá ímiááné ámuhakye o néé oke ímí cáhcujtsómé téhdure o méénuhíjcyadú méénúráityúronéhi méénuíñe. Muurá Llihíyodívú o úújetéébé téhullétú diityéké o píaabómé éhniíñevu íjcyanéhi méénuúhi.

13 Aane panévare ámuha dííbyeke tamyémeri metáúmeímyeke ó píááboó téeneri dííbyé ihtsútú o bóhówájtsoki.

14 Ahdícyane panévare píáábó tamyémeri ámuha metáúmeíñetu ámuhakye ó píááboóhi.

Jetsóo néé Píivyéébé Apíichó iwálooíñe

15 Aane óví ímiááné ámuha oke mewájuhájchíí mélleebó muhdú ámuha meíjcyaiñé ámuhakye o nehíjcyáne.

16 Muurá Llihíyoke ó táuméí díbye ámuha élleu iwálo Íapíichó ámuhakye tene ípiáábohíjcyane panévaturé ímí ámuha meíjcyaki. Aane tsá ámúhadítú kiá íjcyáityúne.

17 Muurá teene ímiáájtóvú meke waajácútsóhi. Aane tsá úcáávéityú íjiene úráávyeihíjcyámé pañévú teene dítye wáájácútsúnéllíihye. Áanetu ihdyu ámuha tsúuca méwaajácú ámúhama tene íjcyanéllíihye. Aane ámúhá pañévú úcáávéehi.

18 Ahdícyane tsá ámuhakye o íhvéjtsóityúne. Muurá tsiíñe ámuha élleu ó tsááhi.

19 Aabe lléváhréjuco íjitu o péébeke tsáhájucó múha oke ájtyúmiítyúne. Áronáa ihdyu ámuha oke máájtymíí o bóhihdu ámuha mebhóhííñéllíihye.

20 Aane cáhawáá óví ámuha méwaajácú muhdú Llihíyoma muhtsi meíjcyane, téhdure muhdú ámúhama tsame meíjcyane.

21 Aane ihdyu óví oke wájyume lleebó muhdú diityéké o nehíjcyáne. Áaneri úújétsóimye ímiááné oke iwájyune. Áamedívú o wáájácútsámeímyeke muhtsi Llihíyoma mewájuúhi.

22 Ehdúu Jetsóo néénéllíi tsijpi Jóoda Ijcarióóté íjcyátube néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca íveekí múúhadívuré ú waajácútsáméí tsijtyedívú wáájácútsámeítyuúbe?

23 Áánéllíihyé neébe:

—Muurá oke wájyume o nééne lléébómedívuré ó waajácútsáméíhi. Áámeke Llihíyó iwájyune diityé pañévú Íapíichó pícyoo téenej téeveri ímí tsaméhíj diityémá muha menábhévájcatsíki.

24 Muurá o nééne lléébotúmé tsá oke wájyutúne. Ehdú íñe ámuhakye o nehíjcyané tsá táíjtsaméí íjcyatúne. Muurá ihdyu oké wáalloobe Llihíyóré ehdu ámuhakye nehíjcyáhi.

25 Aane íñe ámuhakye ó nehíjcyá ámúhama o íjcyané hajchóta.

26 Áronáa bóónétu Llihíyó Íapíichó ámuha élleu wálloonéréjuco ámuhakye píááboíñé panévaturé. Aane ámuhakye tükévétsoo muhdú ámuha meíjcyaiñé ámuhakye o úwáábohíjcyánetu. Téhdure tsíñehíjívú ámuhakye waajácútsóíñe.

²⁷ Aane ámuhakye o pícyoiñúme tadyéjuvu ehdícyároné pañe ímiñeúvú méjcyaco ñnerí ñtsámeityúme. Áronáa tsá ámuhakye o néetu míamúnaa ímjyútsócatsihjcyádú néené ñtsaméima ámuhakye o pícyoiñúíñe.

²⁸ Aane muurá ámuhakye ó nehjcyá llévahréjucu ámuhadityú o péébe idyé tsiñe ámuha éllevu o tsáañe. Aane ímiáané ámuha oke mewájuuhajchíí méimjyúúveé Llihíyó táehníñevu ñhstútuube jcyáábe éllevu o péeneri.

²⁹ Aane ámuhakye ó úúballé ñhdéjucu néhi tehdu tene pájtyéjyju ámuha mecáhcújtso ímiáané o nehjcyáne.

³⁰ Aane ñne nihñéréjucu ámuháma o ñhjuváne. Tsúuca muurá úñújí avyéjuube átéréejpíyé jcyároobe tawáabyú tsáabe píñhijucóohíí.

³¹ Áabedivú ñhdyu ó ñhvéjtsáméíí Llihíyó ímillédújucu pámeere míamúnaa iwáájacu ímiáané díbyeke o wájuynéllíí díbye oke néhdújucu o jcyañe.

Ahdícyane ñlluréjucu metsu mepéekíí. Ehdúu neebe múúhakye Jetsóo.

15

Jetsóo néé óóvahédú ññéené

¹ Aabée tsiñe múúhakye úwááboobe néehíí:

—Oo muurá óóvahédu. Áánetu Llihíyó tééhé tehmeébédu.

² Aabe dówacárohjcyá tahñéjté jcyájucóórómedityú táuwaáboju bóhówaucunúmeke éhne múúne teehe óóvahetu néevahjcyátúwajcájí téené tehmeébe wáágóohjcyádu. Áánetu ñhdyu ímiáanéjucu tahñéjté jcyámédityú táuwaábó bóhówaucunúmeke piááboobe éhñíñevu ímí ditye teene úráávyeki.

³ Muurá tsúuca ámuhakye o úwáábohjcyáne j téeveri ámuha méimíbaavyéhí.

⁴ Ahdícyane óóma ámuha méjcyame óhdityu médówáávedíñe. Muurá úméhetu téwajca víúúvewájca tsá néévájucóotúne. Ahdu muurá óhdityu ámuha medówáávéhajchíí tsá ímiá úwááboju ámuhadityú bóhówaucunújucóóityúne.

⁵ Aane óóvahédú oó. Áánetu ámuha tééhéwajcánédu. Aame óhdityu ámuha medówáávétúhajchíí ímiá úwááboju ámuhadityú bóhówaucúnúhí. Áánetu óhdityu ámuha medówáávéhajchíí tsá Píívyéébe ímillédú ámuha méjcyáityúne.

⁶ Aame ñlluréjucu ámuha mewágóóóveñé éhne múúne teene óóvahetu néevahjcyátúwajcájí mewáhdáñinúné mecóvajtsódu.

⁷ Muurá tahñéjté ámuha méjcyame óhdityu dówáávetúmeré ímí táuwaáboju mejtsúcunúhajchíí tehdujucu ámuha méjcyañe. Aame ámuha piáábó metáúmeñevu ámuhakye ó ájcuúhí.

⁸ Muurá ímiá úwááboju ámuhadityú bóhówaucunúhajchíí ímiáané Llihíyoke ámuha máávyéjútsoohí. Aame ámuha méjcyaa ímiáané táuráávyé múnaa.

⁹ Muurá ámuhakye mítyane ó wajyú Llihíyó oke wájuudu. Áánéllíí oke méñhvéjtsodíñe.

¹⁰ Muurá tátyaúhbajúúné ámuha melléébone tehdu meicyáhajchíí ámuhakye ó piááboó ñne Llihíyó taúhbajúúné o lléébónéllíí oke díbye piáábohjcyádu.

¹¹ Ehdu ñne ámuhakye ó nehjcyá tsaméhjíí téeneri meimjyúúveki.

¹² Áánéllíí ámuhakye ó nehjcyá ámuhakye o wájuudu ámuha mewájyújcatsiki.

¹³ Muurá o dsjíveneri ámuhakye ó úújétsóo mítyane ámuhakye o wájuune. Tsáhájucu muurá tsiñe muhdú éhñíñevu mewájyune meúújétsóityuróne.

14 Aane iñe ámuħakye o nehijcyáné ámuħa melléébóne tehdu meicyáhajchíí ímiááné táñahbévajte ámuħa meijcyáhi.

15 Áameke tsá ámuħakye o díllotú táwákimyéi múnáadi. Muurá tsané avyējuúbé wákimyéi múnáa tsá wájácutú muħdú íavyējuube íjtsámeíñe. Áánéllii ihdyu ámuħakye o neé táñahbévajte ámuħa meijcyane iñe páneere muħdú oke Llihíyó úwáábohijcyáné ámuħakye o úúbállehijcyánélliihye.

16 Tsáháa oke ámuħa menéhcoobe iñe ámuħama o ijcyatúne. Muuráhjáa ihdyu oore ámuħakye ó ujcú tahñéjté ámuħa meijcyámedityú ímiá úwááboju íbóhówaúcunú múijyú níjkéváityúne. Aame ámuħa Llihíyoke tamyémeri panévá píáábó metáúmeicyooca ámuħakye píáábóílbye.

17 Áánéllii ámuħakye o neé ámuħa mewájujycatsíki.

Jetsóoke cáhcújtsotúme dílbyeéjteke tsárilléne

18 Aane ámuħa oke mecáhcújtsóné hallútú tsaate ámuħakye tsárílléhajchíí múu ítsaavé okée ítsáríllédújuco ditye ámuħakye tsárilléne.

19 Muurá ditye ijcyadu ámuħa meijcyaca ámuħakye wájuúiyóme. Áronáacáa díityédityú ámuħakye o újcúnéllii ámuħakye tsarílleímýé díityédú ámuħa menéjúcóótúnélliihye.

20 Aane cáhawáá meijtsúcunu éhnée tsané avyējuúbé wákimyéi múnáajpi íavyējuúbé éhniíñevu íjcyáityuróné ámuħakye o neéneé. Aane muurá oke ícúbahradúré ámuħadi ícúbáhraímýe. Muurá táuwaábó íllééboca idýé ámuħa meúwaabóné lléébóiyóme.

21 Ehdu páhduvaré ámuħakye dárííveímýé tahñéjté ámuħa meijcyáné hallútú okée wálloobe Pívyéébeke iwáájácutúnélliihye.

22 Muuráhjáa díityé úwáábovu o tsáátuca tsá oke ditye tsárílléityuróne. Aacáa tsá díityé hallúrí ímityúné íjcyáityuróne. Áronáa ícyooca díityé hallúrí teene íveekí oke cáhcújtsotúme íllure oke tsárílléhijcyánélliihye.

23 Tsá idýé apáábyekéré oóke, muurá Llihíyomájucó múhtsikye ditye tsárilléne.

24 Muurá díityéj píinevú meénúráityuronéhjí o meénuhijcyátuca tsá ditye hallúrí iná íjcyáityuróne. Áronáa ténéhji múubará meénúityuróné o meénuhijcyáné ájtyumíjucoorómé jíveekí íllure múhtsikye tsarílléhijcyá Llihíyoma?

25 Áronáa ihdyu tehjújuco oke ditye tsárílléné dílbyé waajácúháámitu íllu tene nehjújuco: “Íñe ímityú o meénútúróóbeke oke tsarílléme.”

26 Árone ihdyu óví Pívyéébé Apííchó ámuħa éllevu o wálloonéréjuco ámuħakye túkévejtsóné táuwaábó ámuħa meméénuki.

27 Ahdícyane óví ámuħa teene méméénuhijcyá íñeé táwákimyéi o tújkénútsihdyu óómáye ámuħa meicyáhijcyádú íjcyame.

16

1 Ehdu iñe ámuħakye ó nehijcyá ámuħa meijcyátsíívyéne oke meíhvéjtsótuki.

2 Muurá ámuħakye waagóómýé píhcyáávejááné pañétu. Áhdure tsaatéke ámuħadityú idsíjívétsone íjtsúcunúimýe tehjújuco Pívyéébe ímillédú ímyéénune.

3 Ehdu muurá dárííveimeímýe Llihíyoma múhtsikye iwáájácutúnélliihye.

4 Aane iñe ámuñhake ó úúbállé néhi tene pájtyéjyju ámuha meítsááveki. Tsáháa éjyju ámuñhake teene o úúbállétú ámuñhamáyéikyée o íjcyánéllíihye.

Píivýéébé Apíichó meke píaabóne

5 Aabe icyooca tsúuca ámuñhadítýú o péjúcoó okée wállóóbe éllevu. Áronáa tsá tsáápiuba ámuñhadítýú oke díllotú kiávú o pééiñe.

6 ¿Muhdú ámuha kehdoóméméhjiúvú ámuñhake o úúbállénnéllíihye?

7 Áronáa ihdyu tehdujúco ámuñhadítýú o pééiñe. Muurá o péétuca tsá Píivýéébé Apíichó ámuñha éllevu tsááítýuro ámuñhake ipíááboki. Áánéllii ó peé ámuñha éllevu teene o wállóóki.

8 Muurá téenej tééveri míamúnaa waajácuú ímityúmé íjcyane. Téhdure waajácuúmyé ímiáíjító cáhcujtsómé ímjpyetéiñe. Téhdure waajácuúmyé teene cáhcujtsótúmema Llihíyo muhdú dítye ícyahíjcyané ímíbájchoiñe.

9 Muurá ímityúmé tsá oke cáhcujtsotúne. Aame wágóóóveé tééne déjúcotu.

10 Aame idyé waajácuú Llihíyo éllevu o péénetu ímiááné apááñéré táuwaáboju icyáhcujtsóneri míamúnaa díbyedívú úújetéiyóne. Aabe ámuñhadítýú o péébeke tsáhájuco oke ámuha maájtyúmiítýúne.

11 Téhdure waajácuúmyé Píivýéébé míamúnaa muhdú ícyahíjcyané dítyémá ímíbájchóijyju díbyeke cáhcujtsómé pájtyetéiñe tsúuca ííñújí avyéjuube Naavéneke o táhjánéllíihye.

12 Aane íjcyaroné mítyane ámuñhake o nééiyóne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúityuróne.

13 Muurá ihdyu Píivýéébé Apíichó ímiááné ámuñha éllevu itsáácooca ámuñhake waajácútsóo keená ímiááné íjcyanévu. Tsá íhdityuré iújcune tene ámuñhake úwáábóityúne. Muurá ihdyu Píivýéébere nééne ámuñhadívú bóhówájtsóíñe panévare muhdú pájtyeíñe.

14 Aane táuwaábojívú ámuñhake iwáájácútsónej tééveri oke avyéjútsoóhi.

15 Muurá Llihíyóroero oó. Áánéllii ó nehíjcyá tahñévré díbyé Apíichó ámuñhake wáájácútsóíñe.

Kímóóve ímjyuuvu níjkeváne

16 Aabe muurá lléváhréjuco ámuñhadítýú o péébeke tsáhájuco oke ámuha maájtyúmiítýúne. Áronáa idyé llévá ámuha oke tsiíñe máájtyúmií Llihíyo éllevu o pééiñe ihde.

17 Ehdúu Jetsóo néénéllii múñhadítýú tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya muhdú íñééiyóne ehdu meke neébe?

18 Tétsii tsá mewáájácútyúne.

19 Aanée díbyeke muha medíllóiyóne iwáájácúne neebe múñhake:

—Éhnené ámuñhake ‘lléváhréjuco ámuñhadítýú o pééiñe, áronáa idyé llévá ámuha oke máájtyúmií’ o nééne muurá ámuha medíllóijcatsíhi.

20 Muurá ímiááné ámuñhake o néé avyétá íhnáho ámuha oke mekimóóveíñe. Áané tujkéveri muurá oke cáhcujtsotúme íllure ímjyúúveéhi. Áronáa ihdyu ámuha mekimóóvené ámuñhama níjkévaá ímjyuuvréjuco.

21 Muurá walle itsíimávájyju avyerí ícúbáhrámeíhi. Áronáa tsíimene tsúuca íjchívýené boone tsáhájuco dílle avyevéjúcootúne. Ílluréjuco dílle ímjyuuvené tsíiméneke iújcúneri.

22 Ahdu muurá ámuhadítú o péeneri ámuha mékímóóveéhi. Áronáa llévá ámuha oke máájtyúmíneri meímjyuuvéné tsá múha muhdú méénúityúne.

23 Aane téjyu piáábó tsáhájuco oke ámuha metáúmeítyúne. Llihíyokéréjuco ámuha tamyémeri metáúmeííne ámuhakye dibye ipiááboki.

24 Aane muurá tsáhái ámuha metáúmeítyúne. Cáhawáá metáuméí ámuhakye dibye piáábóneri ámuha meímjyúúveki.

Jetsocrjto íji imityú tsúuca táhjane

25 Áhdurée idyé tsiíne neebe múúhakye:

—Muurá ámuhakye ó úúballehjycyá tsíeménéhjij tééveri. Aane cáhawáá ícyooa ímííneúvú Llihíyodítú ámuhakye o úúballeki.

26 Díbyekéréjuco ihdyu ámuha metáúmeííne piáábó tamyémeri. Tsáhájuco ámuháma o táúmeítyúne.

27 Muurá mítyane ámuhakye wájuube oke iwájuudu díbyedítúu o tsááne ámuha mecáhcújtsóne téhdure oke mewájuúnéllíihye.

28 Muuráhjáa díbyedítú ííñujívú o tsáábe élleu tsúuca ó oomjyúcoóhi.

29 Ehdúu Jetsóó néénéllii muha menéé díbyeke:

—Ícyooa ihdyu botsíi ímííneúvú múúhakye ú úúballéhi. Tsáhájuco tsíeménéhjij tééveri múúhakye u úúballétúne.

30 Aane muha méwaajácú ímiááne páneere u wáajácúúbeke tsá múha uke úwáábóityuróne. Áánéllii muha mecáhcujtsó ímiáánejucohjáa Píivyéébedítú u tsááneé.

31 Áánélliihyé neebe múúhakye:

—¿A ícyooa botsíi ámuha mecáhcujtsóhi?

32 Áronáa tsúuca óhdityu ámuha metsújááveéhi. Áané boone ooréjuco o cóevaííne. Áronáa tsá oore o íjcyatúne. Muurá Llihíyoma ó íjcyáhi.

33 Ehdú ííne ámuhakye ó nehjycyá óhdivu ámuha mecátsípáávéne íínerí maáábímeytyuki. Ihdyúhde tehdújuco ííñujiri ámuha meícúbáhrámeííne. Áronéhjívú métáhjátsámeíííne. Muurá tsúuca tééjí imityú ámuháma ó tahjáhi.

17

Jetsóó ímamyémú hallívú piáábó táúmeííne

1 Ehdúu íñétsihdyu Jetsóó cáamevu icyárúúvéne nééhií:

—Ayúju Táácáániíj, wa ícyooa oke Dááchikye dávyejújtsó dáihtsútú óhdityu íbóhówaúcunúki.

2 Muuráhjáa oke ú picyóó páme avyéjuubéré o íjcyaaabe múhdúmekéjhjáa u újcúmeke o ájcu mújyú ditye dsíjívéjúcóóityúne bóhívu.

3 Aane muurá apáabyéré ímiá Píivyéébé u íjcyáábema oke Dááchikye ííne ííñujívú u wállóóbeke wáajacumé újcuú téene bóhi.

4 Aabe ííne uke íjtu ó bóhówátsohjycyá dáihtsútú okée u níwaavéné o méénuneri. Aane tsúuca ó níjkéváhi.

5 Ahdícyane ihdyu, uu Táácááni, óvíi oke ú ávyejujtsó meíjcyá éhnée ííñujíi íjcyatúnáa meícyahíjcyádu.

6 Muurá ííñujiri íjcyámédítú tahñéjté íjcyáímyeke u újcúmeke tsúuca úhdivu ó waajacutsóhi. Muuráhjáa tsúúcajatújuco dihñéjté íjcyame ííne díuwaáboju o úwaabóné tsúuca cáhcujtsóhi.

7 Aame tsúuca waajácú páneere o méénuhíjcyané úhdityúré tsááneé.

8 Muurá okée u níwaavéné o úwáábohíjcyané imílléme. Aame cáhcujtsó imíáánée oke u wállóónéllii o tsááneé.

9 Ahdícyane uke ó táúmeí piáábó dihñéjtéjuco íjcyame táhójsiri íjcyámé hallúvu. Áánetu uke cáhcújtsótúmé hallúvú tsá o táúmeítyúne.

10 Muurá pámeere tahñéjté íjcyame téhdure dihñéjté íjcyámedítýú táavyéjú bóhówaúcunúhi.

11 Áámedítýú tsúuca ó peé diéllevu. Áámeke ihdyu, Táácááni ímíáábé u íjcyabe, tehme díihtsúturi táhójsiri íjcyame ímí tsaméhjí tsajjítóré íjtsámeí íñe meíjcyadu.

12 Muurá íññújiri diityémá o íjcyabe dítsíjpari diityéké ó téhmehíjcyáhi. Aame íjcyá pámeere. Áronáa tsáápiye diityédítýú wágóoové tsúucajátújucóo díwaajácúháámitu tene néhdújuco.

13 Áámeke ihdyu íññújiri diityémá o íjcyané hajchótá ó úwáábohíjcyá ditye ímíjyu íñe o ímíjyúdu. Aabe tsúuca diityédítýú ó oomíjyúcoo diéllevu.

14 Muurá díuwaáboju diityéké o úwáábómeke íjienéré úraavyémé tsarillé tééneejpi o íjcyátúúbeke ditye úráávyénéllíihye.

15 Áronáa tsá uke o néétu diityéké diityédítýú u íñnétsoki. Íllure uke o néé Naavéné diityéké mújtátsóíyónetu u téhmei.

16 Tsá muurá íññújienéri o íícúvetú tééneejpi o íjcyátúnéllíihye. Áhdure tsáhájucó ditye téeneri íícúvetú tsúuca oke úráávyénéllíihye.

17 Áámeke ihdyu díuwaábójuj tééveri éhnníñevu dímibájchó tsaímíyé uke ditye úráávyeki.

18 Muurá ó wállóo diityéké uwaábovu íjienéré úráávyémé pañévú íñe diityé pañévú oke u wállohdu.

19 Muuráhjáa diityéké ó ímbáávyetsó ímíájjító icyánejcúvú ávyeta diityédí o íjyáacunúnéllíihye.

20 Aane tsá uke piáábó o táúmeítyú apáámyéré óoma íjcyámé hallúvu. Téhdure ó táúmeí ditye táuwaáboju úwaabóné lléébome oke cáhcújtsóímyé hallúvu.

21-23 Aame diityémá íñe meíjcyadu tsame íjcyame iwáájácu oke u wájyudu diityéké téhdure u wájyune. Áámema ímí menáhbévájcatsí ténetu íjí icyánéjcu úraavyémé icyáhcújtsó imíáánée oke u wállóone. Muurá oke u bóhówátsohíjcyáduré idyé diityéké ó bóhówátsohíjcyá ditye ímí tsame íjcyame meíjcyadu.

24 Ahdícyane, Lli, uke ó táúmeí dihñéjté táhójsiri íjcyame óoma táavyéjuri íjcyaki. Muuráhjáa íññújíi u ípívyéjtsótúné íhdéjuco oke u ávyéjútsohíjcyané oke u wájyúnéllíihye.

25 Aabe Táácááni ímíáábé u íjcyabeke muurá íjí icyánéjcu úraavyémé tsá uke wáájácutú íñe uke o wáájacúdu. Áánetu ihdyu íjtye tsúuca ímí uke waajácú okée u wállóobeke icyáhcújtsónéllíihye.

26 Áámeke tsúuca ó waajácútsó úhdivu. Áánetúréi diityéké éhnníñevu o wáájácutsoíñe pámeere pahúllevávú mewájýjycatsíki.

18

*Jetsóoke ditye ékeevéne**(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Rc 22.47-53)*

¹ Ehdúu Jetsóó Cááníma ihjyúvátsihdyu muha dífbyema mépajtyé ‘Tsedoróo’ némeíñé téhiwánijke tsíñjécúvu. Ánejcúrri oríívo bájú ijcyané lliiñévu muha meúújetéhi.

² Átsiípye Jóóda Jetsóodívú méénútsóiibye waajácú paíjyuváree tétsihvu muha dífbyema meúújetéhi jcyánélliihye.

³ Átsihvúu tsívaabe tsodáhómuma duurúvájá tehmejteke llúúvájte avyéjútémáhjáa paritséomú wállóomeke. Áámée ímyéenujcatsiháñema, ipyééteháñema, tsááhí.

⁴ Aanée Jetsóó iwáájácúne diityé éllevu ipyééne née diitye:

—¿Muucá ámuha ménehcóhi?

⁵ Áánélliihyée néeme dífbye:

—Muha Natsarée múnáájpi Jetsóoke ménehcóhi.

Áánélliihyée neébe:

—Oo muurá diibye. Téijyúu diityé pañe diibye Jóóda dífbyedívú méénútsóiibye.

⁶ Aanée ehdu Jetsóó diityéké néenetu idyéjuéhnejcúvu oómiyómé áákityéhi.

⁷ Áámekée tsiíñe neébe:

—¿Ímiááné muucá ámuha ménehcóhi?

Áánélliihyée néemeé:

—Éje, Jetsóoke muha ménehcó Natsarée múnáájpiikye.

⁸ Áánélliihyée neebe diitye:

—Tsuúcajáne muurá ámuhákye ó née diibye o íjcyane. Aane ihdyu ámuha oke meméénúhájchíí médomájcodí íjtye.

⁹ Ehdúu pajtyéné dífbyerée íllu néhdújuco: “Úpée, Lli, u újcume táhótsiri íjcyámedítýú tsá tsáápiúba wágóóóvetúne.”

¹⁰ Áánáacáa Tsimóo Péédoro ínñtsúwá iwávítuúcúne wállórihjícu llúúvájte avyéjúúbe únú múnáájpi ‘Máácoó’ némeíbyé núúmiho ímiánéjcuého.

¹¹ Árónáacáa Jetsóó née dífbye:

—Iveekiami ehdu ú meénuj. Pícyo dínñtsúwa. ¿Aca tsá u waájacutú Llihiyóo néhdújuco o ícúbáhrámeíñe?

*Llúúvájte avyéjúúbe éllevu Jetsóoke ditye tsájtýne**(Mt 26.57-58; Mc 14.53-54; Rc 22.54)*

¹² Aamée diitye tsodáhómuu, íavyéjuúbee, duurúvájá tehmejtee, íjcyame tsúuca Jetsóoke iékeévéebeke dohjinúhi.

¹³ Áánemáa tsajtyémé dífbye Caipáa baabe Anáa jávu. Téijyúu téené pijcyábari diibye Caipáa páñétúejpi llúúvájte avyéjúúbe.

¹⁴ Diibyee muurá diityéké nehíjcyá pámeere óúuvéiyóné íhdétú tehdujuco tsaapi dsíjiveíñe.

*Jetsóoke iúráavyeróné Péédoro tóónune**(Mt 26.69-70; Mc 14.66-68; Rc 22.55-57)*

15 Aanée Jetsóoke ditye tsájtyéébeke o úrááyééebema idyé Tsimóo Péédoro péé óoma páñétúejpi llúúvájte avyéjuube oke wájácú neébema. Áánélliihyée oke pajtyétsoobe ihjá llahájtí míhllémeĩnetu páñevu Jetsóoma o úcááveki.

16 Áánétúu diibye Péédoro coevá lléehowávúre áachi éhnejcúvu. Áánélliihyée o ihjyúvá llééhówá tehmellemá dibye téhdure iúcááveki. Áánélliihyée botsí pajtyétsolle dífbyeke.

17 Aallée néé dífbyeke:

—¿Aca tsá Jetsóo mamýmúejpi u íjcyatúne?

Áánélliihyée neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

18 Téijyúu tsuocúwu tene neénéllii llúúvájte avyéjúúbé únúu múnáama tehméjte icyújuwááñúwatu píhmíme élletu idyé píhmiibe Péédoro.

Llúúvájte avyéjuube Jetsóoke díllone

(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Rc 22.66-71)

19 Áánáacáa llúúvájte avyéjuube Anáa dílló Jetsóoke ñná dibye úwáábohíjcyáne. Áhdurée díllóobe ímamýmú ñná méénuhíjcyáne.

20 Áánélliihyée neebe dífbyeke:

—Muurá duurúvájá pañévú téhdure pihcyáávejááné pañevú míamúnááj pñnévú ó úwáábohíjcyáhi. Tsá muurá mújyú téévéneúvú o íhjúvavahíjcyatúne.

21 Aanéjii muhdú oke ú díllóhi. Cáhawáa dílló táuwááboju lléébúacunúhíjcyámeke ditye uke iñéé ñná o úwáábohíjcyáne. Muurá íchihyi íjcyámé tsaate teene lléébúacunúhíjcyáme.

22 Áánélliihyée duurúvájá tehmeébé néé dífbyeke:

—¿íveeki ehdu ú áñujcú llúúvájte avyéjúúbeke? Ehdúu neébere wábáajcáro dífbyeke.

23 Áánélliihyée Jetsóo neéhií:

—¿Aca ó allíhi? Cána oke díñej. Muurá ímiááné o neéhií. Aanéjii ¿íveeki oke ú wábáajcóhi?

24 Átsihdyúu Jetsóoke diibye Anáa wallóo dóhjíuri páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa éllévurjúco.

Tsiiñe Péédoro tóónumeĩne

(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Rc 22.58-62)

25 Áánáacáa tétsihíyí Péédoro píhmírí díityéj pñne íjcyáábeke neémeé:

—¿Aca tsá áadí mamýmúejpi u íjcyatúne?

Áánélliihyée ityóónúne neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

26 Áánélliihyée llúúvájte avyéjúúbé únúu múnáadítyú dibyée íñúúmího wáhdahíróóbé jééeebe neéhií:

—Ááneráhné díityémá orívó bájú lliiñe u íjcyáábeke ó ájtyumíhi.

27 Áronáacáa tsiñe íllure tóónúbe. Áánáacáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

Piráato éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Rc 23.1-5)

28 Aanée tétsihdyu Caipáa jatu tsájtyémé Jetsóoke téené íñújí avyéjuube Piráato jávu. Áánáacáa tsúúca métsitsüvéhi. Áijyúu dífbyeke tsájtyeme tsá

úcaávetú tééjá pañévu téenerívaa ímityújtsámeímyé teene wañéhji májchó ímájchójúccóityúrónéllihye.

²⁹ Áánéllihyée Piráátó diityé éllevu íjchívyéne née diityéke:

—¿Aca ñná ímityúné áanu meénune ámuha méúúballé dífbyé hallúvu?

³⁰ Áánéllihyée néeme dífbyeke:

—Muurá díbye ímityuube íjcyátuca tsá muha metsíváityuró diéllévu.

³¹ Áánéllihyée neébe:

—Ané wa ihdyu metsátyéébeke meméénú muhdú ámuha jodíómú taúhbaju néhduú.

Áánéllihyée néeme dífbyeke:

—Áróná tsá muha metáúhbáityuró tsaaté dsíjívétsovu.

³² Ehdúu pajtyéné dífbyerée Jetsóó muhdú idsíjiveíñé néhdujúco.

³³ Áábekée Piráátó ihjyá pañévu ipíúvábeké neéhií:

—¿A uu jodíómú avyéjuúbe?

³⁴ Áánéllihyée neebe dífbyeke:

—¿A uure ehdu oke u neéhií, mityá tsaate uke néhijcyánéré oke u neé?

³⁵ Áánéllihyée Piráátó neéhií:

—Tsá muurá jodíómuube o íjcyatúne. Muurá ihdyu dimúnaaré llúúvájte avyéjútémá ¿ñné hallútútá uke tsiva taéllévu? ¿ñnéthájaa ímityúné ú meénuj?

³⁶ Áánéllihyée neébe:

—Tsá íñújine táavyéjú íjcyatúne. Muurá íñújí avyéjúeipi o íjcyaca támamyémú táhallútú meénúiyá oke ditye iékéévétuki.

³⁷ Áánéllihyée Piráátó née dífbyeke:

—¿Áánéllihyéhaca ihdyu diibyéjuco uu avyéjuúbe?

Áánéllihyée neébe:

—Éée, diibyéjuco oo ímiáájuvú míamúnáake o wáájácútsó íñújívú o tsíímávámeífbye. Aane ímilléméjuco táuwaáboju illéébóne cáhcujtsóne.

³⁸ Áánéllihyée Piráátó neéhií:

—¿Aca ñná teene ímiááju?

Ehdúu dífbyeke íñéene ihjyá pañétú íjchívyéne neebe dífbyeke tsívámeke:

—Áánerá tsá díbye ímityuube íjcyatúne.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoñé

(Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Rc 23.13-25)

³⁹ Muurá ámuha pajyuva pajtyété wañéhji pañe cúvéhóójari íjcyámedítýú tsáápi hallúvú méihjyúvábeké ó íchívyétsohíjcyáhi. Aane ¿íhya ámuha méimíllé diibye ámuhá avyéjuúbeke o ácádsíjcaáyóné téjyju?

⁴⁰ Ehdúu Piráátó neéronáa páméhcobaré neéhií:

—¿Tsáhaá, tsá dífbyeke u ácádsíjcaáyóityúne! ¡Barabáakéré u íjchívyetsóné muha méimílléhi!

Ácoocáa diibye Barabáa avyétá ímityuube íjcyaaabe cúvéhóójari téjyju.

19

¹ Aanée ehdu ditye neénéllii awáa Piráátó illuréjuco Jetsóodívú táuhbané ítsodáhómuke ditye dífbyeke iwátsíhcyuki.

² Aamée ánetóonetu cháhiwa imyéenuwávú ávohjácó dífbyeke. Áánemáa dífbyeke uácómé wájyamu duujínuúdú nééjácobávu.

³ Áánemáa dífbyé úniúvú ijcyáne illu wáñécohijcyáme:

—¡Ñóóooj, maímijyu áánu jodíomú avyéjuúbej!

Ehdúu iwáñéjácóne néemere wábáácohijcyá dífbyeke.

⁴ Aanée tsiíne Piráátó dífbyekée tsájtyéme éllevu ipyééne nééhií:

—Cáhawáá íllevu dífbyeke o íjchívyétso ámuha mewáájácu ímiááné dibye ímítyuube íjcyatúne.

⁵ Ehdúu iñéene Jetsóoke dibye píúvaabe úujeté diityé úmíwávú ánetóóné chahíwavu ditye ávohjácónema. Téhdurée wájyamu duujínuúdú nééjavu ditye uácójama dífbye. Áábédítýúu neebe Piráátó diityéke:

—Éje, áánu muuráhaja.

⁶ Áábekée llúúvájte avyéjuytéma duurúvájá tehmeté íajtyúmíne kéévánécoba nééhií:

—¡Áábyedívú wátyétyehcútsó páwachékevu! ¡Tsáma wátyétyehcútsoco!

Áánélliihyée neebe Piráátó diityéke:

—Wa ihdyu netsájtýéébeke ámuháyé méwátyetyéhcu. Tsá muurá ímítyuube dibye íjcyatúne.

⁷ Áánélliihyée néeme dífbyeke:

—Árónáa ihdyu múúhá taúhbaju néhdújuco dibye dsíjiveíñé íveeki Píívyéébe Hájchidi dibye díllóméihijcyáné déjúcotu.

⁸ Ehdúu ditye néeneri Piráátó mítyane íllityéhi.

⁹ Áánemáa tsiíne ihjyá pañévu itsájtýéébeke neébe:

—¿Aca kiá múnáajpí uú? Aanée tsá dibye áñújcutúne.

¹⁰ Áánélliihyée neebe dífbyeke:

—¿Aca íveeki tsá oke u áñújcutúne? ¿Aca tsá u wáájacutú o nééjuri páwachékevu uke ditye wátyétyehcúiyóne? Téhdure ¿a tsá u wáájacutú uke téénetu o pájtyetétsóiyóne?

¹¹ Áánélliihyée neebe Jetsóo:

—Ávyeta muurá tsá muhdú oke u méénúityuró Píívyéébe ímíllétuca. Muurá íñe díllellu oke tsívame díehníñévu ímityúné meenuhi.

¹² Ehdúu Jetsóo néénéllii Piráátó imíllera dífbyeke íácádsíjcaáyóne. Árónáacáa néeme kéévánécoba dífbyeke:

—Muurá áadikye u ácádsíjcaáyóhahjí tsá pañétúejpi avyéjuube Tséétsáma ímí u íjcyáityúne. Muurá iye avyéjúúbedi díllóméimyé íllure ehdíívallé dífbyeke.

¹³ Ehdúu ditye néénéllii ihjyá pañétú íjchívyétsoobe Jetsóoke. Áánemáa ácúúvebe íavyéjú íjyáwá néwayúúnetu níjcyómeíñé hallúvu. Tétsí mémée heeberémú ihjyurí Gabááta.

¹⁴ Téjyúu cójípíne péjcore teene pajtyeté wañéhjí lléeváíñáacá. Áijyúu Piráátó néé diityéke:

—¡Aabye ámúhá avyéjuúbe!

¹⁵ Árónáacáa kéévánécoba néemeé:

—¡Wa ihdyu dífbyedívú wátyétyehcútsó páwachékevu dibye idsíjiveki!

Árónáacáa neebe diityéke:

—Árónáa tsáháubá ámuha jodíómú avyējuúbedívú o wátyétyécútsóityuró páwachékevu.

Ehdúu díbye néérónáa llúúvájte avyējuje neé dífyeke:

—¡Árónáa íjcyaae apáábyéré páñétúejpi múúhá avyējuube Tséetsaá!

16 Ehdúu éhniínevúré ditye neénéllii íllurējuco Piráátó ihvejsóné diityédívú ditye dífyeke iwátyétyéhcu páwachékevu. Áábekée tsajtyémé iwátyétyéhcuúhullévu.

Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Rc 23.26-43)

17 Aabée Jetsóo tsajtyé dífyeke ditye wátyétyéhcuúwachéké 'Niwáupáájí' némeítsíí heberéómú ihjyúrí 'Góógota' némeítsihvu.

18 Áábekée tétsihvu wátyétyehcúmé téwachékevu. Áhdurée téjyju tsaatétsikyé wátyétyehcúmé dífbyé úníutu panéjcvuáacutu.

19 Ájyúu Piráátó neé ditye téwachéketu ipícyo íllu neéneé: "Jetsóo Natsarée múnáajpi jodíómú avyējuúbe."

20 Aanée mítyame éévehjcyá píhíré tétsii Jerotsaréetu íjcyánéllíihye. Caatúvánée heberéómuu, gríéégomuu, romáánómuu, éhdúmé ihjyúri.

21 Ehdúhjáa Piráátó cáátúnúnéllii dífbye éllevu llúúvájte avyējuje ipyéene neé dífyeke:

—Tsáháa u cáátúnúityuró jodíómú avyējuube díbye íjcyane. Úpée ú caatúnúiyá iye jodíómú avyējuúbedi díbye díllómeíhijcyáne.

22 Árónáacájháa neébe:

—Árónáacáa tsúúca o cáátunúné óvi éhdurējuco.

23 Aanée tsodáhómú dífyeke iwátyétyehcúné iníjkevádú dífbyé wajyámúúné wátújcatsíhi. Áánetúu tsaja cááméjácoba tsá ditye píívyetétú muhdú iácújcatsíñe.

24 Áánélliihyée néjcatsímye:

—Íjyhícoaba tsá medóváájcoityúne. Metsu menéhco muucá tene dómajcómé teeja itsájtyeki. Ehdúu pajtyéné tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébé waajácúháámítu íllu tene néhdújuco: "Táwajyámúúné wátújcatsímye. Áánetu ícyaa méjácobá hallúvú nehcomé muhnéjá teja íjcyaiñe."

Ahdújucóo ímiááné tsodáhómú méénune.

25 Ájyúu tétsihyi dífbyéj tsíjjuu, dííllé naállee, Créopá taaba Maaríaa, Maaría Madarénaa, éhdume.

26 Téhdurée ivámeíwu oke díbye néhíjcyaae tsíjjuú úníuri o íjyócunúúbeke ííténe neebe díílleke:

—Wáhaj, aadi muurá tsaapi daáchi.

27 Átsihdyúu oke neébe:

—Aalle, muube, díítsíjjuú.

Áánélliihyée tahjyávurējuco díílleke o tsájtyene.

Jetsóo dsíjivéne
(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Rc 23.44-49)

28 Aanée téjyju tsúúca páneere pájtyeíñe éévé úújeténé Jetsóo iwáájácúne neéhií:

—Ó áádóiyáhi. Ehdúu neebe tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébé waajácúháámitu tene néhdújuco.

²⁹ Áánélliihyéé bíínójpácýó kiwátyé llíyíhlló pañe íjcyánetu wájýámúihdsídú neéne iéényóné úméhéí nǐjcáutu ipícýóóne cújuuvémé dííbyeke.

³⁰ Aanée ííhásihdyu neébe:

—Áyu, ícyooca ihdyu páneere nǐjkéváhi.

Ehdúu iñétsihdyu ílluréjuco díbye dsǐjívéne.

Tsodáhó Jetsóoke cávájácárone

³¹ Ááné tsíjyúu pajtyeté wañéhǐ llééváiñéllii tsá ditye ímíletú ítémeohóóné téwachékéjíturé íjcyane. Áánélliihyéé neéme Piráátóke díbye ityáúhba ítsodáhómuke ditye ityájkííñé iwáíhýañu íícúu ditye idsǐjíve ditye tétsihdyu ííñítyétsómeke tsíllelvuréjuco ipícyoóki.

³² Ahdújucoo díbye neéneéllii tsodáhómú péeme wáíhýañúné Jetsóó úníutu panéjucavátú íjcyámútsí tájkiííñe.

³³ Áánetúu Jetsóoke ditye wáíhýañúíyónáa tsáhájucó díbye bóhítúne. Áánélliihyéé tsáhájucó ditye wáíhýañutú díbyé tájkiíícyu.

³⁴ Árónáacáa tsodáhó díbyeúvuke íáámíhotu cávájácáro aamúbari. Áhejútúu tújpacýoma nújpacýo íjchívýehi.

³⁵ Ehdúu ímiáané tene pájtyene o ájtyumíne íñe ó úúballéhi. Aane ihdyu óví ámuha mécáhcujsóhi.

³⁶ Ehdúu Jetsóoke tsodáhómú ityájkíícyú tsá wáíhýáyotú tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu néhdújuco: “Tsá dííbyeke tsátsííuba ditye wáíhýáyóityúne.”

³⁷ Téhdure téhaamítú neéneé: “Ditye cávájácóóbeke ííteímye.”

Jetsóó ítémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Rc 23.50-56)

³⁸ Ááné boonéhjáa Arimatéa cóomi múnáajpi Jotséé ávyéjujté apííchoríi teevétariyé Jetsóoke úráávyehǐcyaabe táúmeí Piráátóke dííbyeúvú ítémeho icyúúuki. Ahdújucoo díbye ájcune díbye icyúúuki.

³⁹ Téjyúhjáa dííbye élleu Nicodéémó tsáá tsájyúu pejco Jetsóoma íhjuvájéébe. Aabéhjáa tsivá múraá, áároee, íjcyané pacúúcuma úméváné duurúbjapácýó 30-áámú íjcyane.

⁴⁰ Ááneríhýáa wájýámubáané imúrǐjchóne bííjǐnumútsí dííbyeúvuke dityéé ítémeho icyúúu méénuhǐjcyádújuco.

⁴¹ Aanéhjáa dííbyeúvuke ditye wátyétyéhúné úníuri bajtsóháñe íjcyátsihdyu níkyehéjú béhéjure tsaatékei ditye pícyóótuhéju.

⁴² Áhejú pañévúhjáa dííbyeke cúúumútsí pǐhíré tétsihdyu téheju neéneélliihye. Ehdúhjáa meenúme wáyeéévéjcoójí ihde ditye ímíbáchómeíhǐjcyajcoójí tsíjyúu téjcoojí íjcyáíñéllííhye.

20

Jetsóó dsǐjíveebe bóhíne

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Rc 24.1-12)

1 Aanéhjáa teene wáyeeéwéjcoójí boonétú tsííñé tsemáánaréjuco déjúcoóvejcoójí Maaría Madaréná péé pejcójuco Jetsóo nijkye úújetélle. Aalléhjáa úújeté téhejú watájcó néewáýucoba ñínétsámeñevu.

2 Áánélliihyéhjáa ñícúí dsíínéríyé tsáálle Tsimóo Péédorómá muhtsi meíjcyámútsikye neeváhi:

—¡Ávyéjúúbeúvú ñitémehóha újcujémé níkyéhéjú pañétu! ¡Aane tsá mewáájacutú kiávú ditye tsájtyene!

3 Áánélliihyéé muhtsi téhullévú mepéé dsíínéríyé.

4-5 Aanée ñícúí o dsííneebe Péédoró íhdéré o úújetéébé téhejú pañévú úcáávétuube úmíwaturé o dújuúcunú íbíjínubáánaréjuco téhejú pañe íjcyane.

6 Áánáacáa botsíi Péédoro tadyéjuto wájtssiibe tsapéhdú úcaavé pañééhéjúvu. Aabée idyé ájtyumí wáýámubáánaréjuco téhejú pañe íjcyane.

7 Íhdyúbárée íhñíwau bíjínúmeíbá bévánúmeíbá ájtyúmíibe.

8 Áábe déjutúu o úcááveebe teene o ájtyúmíine botsíi o cáhcujtsó ímiááné Jetsóo bóhiíne.

9 Aanée tsáhái tsijtye wáájacutú ehdúhjáa díbye bóhiíñé tsúúcajátújuco Píívyéébe néhijcyané dílbyé waajácúháámitu cáátuvané íéevéhíjcyaróne.

10 Ehdúu muhtsi teene maájtyúmíine ílluréjuco meóómiñe.

Maaríá Madarénadívú Jetsóo bóhówaavéne (Mc 16.9-11)

11 Áánétúu Maaría Madaréná tsiíñe níkyéhejúvú pééllévaa táallere téhejú pañe dújúcohíjcyáhi.

12 Aallévaa ájtyumí mútyétsi níjkyéji múnáajtétsi tsítsíj íwajyámúúné néemutsi ácuúcunúne Jetsóo ñitémehó boonééhájtíri panéjcuvaácuri íhñíwáú icyánéjcurii, íjtyúháácýú icyánéjcurii, ehdu.

13 Aamútsiváa néé dílleke:

—Muúllej, ¿ñínerí ú tahíjcyáhi?

Áánélliihyévaa neelle dítyétsikye:

—Ávyéjúúbé ñitémehóha kiávú ditye tsájtyéneri ihdyu o tahíjcyáhi.

14 Ehdúvaa íñétsihdyu révoucunúllé ájtyumí tsaapi íjyócnúúbeke. Áronáacávaa tsá dille wáájacutú Jetsóo díbye íjcyane.

15 Aabévaa idyé néé dílleke:

—Muúllej, ¿aca muucá u néhcolle eene ú tahíjcyáhi?

Áánélliihyévaa tétsii íjcyane bajtsó tehmeébekéré iwáábyúne neelle:

—Tsájjyúne múu uure ñitémehó tsítsihvu u ñínétsóhajchíí ihdyu oke duubállé kiávúhjané u pícyoone o tsájtyeki.

16 Áronáacávaa dílloobe imyémeri dílleke. Áánélliihyévaa dílbyedívú iwááne ‘¡Rabónij!’ neelle muuha heberéomú ihjyúri ‘Ávyéjúubej’ nééíyóne.

17 Áánélliihyévaa neebe dílleke:

—Oke dácadíjcaáyo. Tsáhái muurá cáámevu Llihíyo éllevo o péétune. Áánéllii tahñéjte éllevo péene duubállé tsúúca o pééíne Mépiivyéébe éllevo.

18 Ahdújucóhjáa dille múúha éllevo itsááne múúhakye úúballéváné dílbyeke íájtyumíne. Áhdurée úúbállelle muhdú díbye dílleke nénehji.

*Ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne
(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Rc 24.36-49)*

19 Aanée téjcoojírè tsemááná tújkévajcójí pejco muha tsatsíhyí tsájá pañe. Aamée còhpé muha méwátajcò llehówááné tsíjtyé apíichori. Áánetúhjáa Jetsóó múhdutú iúcaávène múúhake nééhií:

—jÁmuúhaj! ¿A ámuha méjcyaraj?

20 Ehdúu múúhake iñéene úújétsoobe íhyójtscutúu ditye wátyétyehcúné añúííhyóhejúcu. Téhdurée tsaapi cáváajcárohjúvú múúhake úújétsoobe. Ááneríi mítyane muha méimíjyuuvé Jetsóoke maájtyúmíneri.

21 Átsihdyúu neebe múúhake:

—Óvíi ímí ámuha méjcyáhi. Ókéé ííñujívú ámuha éllevu Llihíyó wáallohdu idyé ámuúhake ó wallóó táuwaáboju wáájácútúme éllevu.

22 Ehdúu néébere múúhake íbátsúhcúne nééhií:

—Óvíi ámuhá pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéhi.

23 Muurá tsaate ímityúne méénune diityémá ámuha méimíbájchómé hallúrí tsáhájucó tene íjcyáityúne. Áánetu diityémá ámuha méimíbájchótúme hallúrí íjcyáííne diityé ímityu.

Tomáá Jetsóoke íájtyúmínemáyé cáhcujtsóné

24 Ehdúu Jetsóó múúhadívú bóhówaávénáa tsá Tomáá múúhama íjcyatú dííbyere 'Jemééro' némeííbye.

25 Áábekéé muha meúúbállérónáa neebe múúhake:

—Dííbyé hojtsícutu añúííhyóhejúcú íjcyáneri táhójtswa o úácótúhajchíí tsá o cáhcújtsoityú dííbyeke. Áhdure dityéé cáváajcóhéjuri o úácótúhajchíí tsá o cáhcújtsoityúne. Ehdúu neebe Tomáá múúhake.

26 Átsihdyúu 8 coojívatu tsiíñe muha tsájá pañe mejcyánáa tsúúca múúhamájucó diíbye Tomáa. Aanée idyé còhpé muha llehówááné mewátajcónáa tsiíñe Jetsóó múúha éllevu iúcaávène néé múúhake:

—jÁmuúhaj! ¿A ámuha méjcyaraj?

27 Átsihdyúu Tomáake neébe:

—Ayúwa díhyójtswa duácó íñe añúííhyóhejúcú táhójtscutu íjcyánerij. Téhdure ú uacóó íñéé oke ditye cáváajcóhéjuri. Ááne tsá éhniíñevúré cáhcújtsoítube u íjcyáityúne.

28 Áánéllíihyéé Tomáá botsíi icyáhcújtsóné nééhií:

—jímíáánéjucó Tápiivyéébé uu Táavyéjuúbe!

29 Áánéllíihyéé Jetsóó néé dííbyeke:

—Oke u ájtyúmínemáyé botsíi ú cáhcujtsó o bóhííne. ¡Maímijyu ihdyu ditye íjcyane íájtyúmíturóné cáhcujtsóme! Ehdúu Jetsóó nééhií.

Íhyaamí pañe cáátuváné íñetú meke píaabóné

30 Aabée mítyane méénuráityúronéhjí muha ímamyémú meíiténáa méénuhíjcyáné tsá páneere o cáátúnutúne.

31 Áronáa ihdyu téénetu tsáneetsa ó caatúnú ámuha mecáhcújtso ímíáánéé diíbyéjucó Críjto Píívyéébé Hajchí míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane. Áánéllíi dííbyeke cáhcujtsómé tsá wágóóóvéityúne.

21

Tsiñne ímamyémudívu Jetsóó bóhówaavéne

¹ Áané boonétúu tsiñne Jetsóó bóhówaavé múuhadívu ‘Tibéeria’ némeíñe unéú úníuri muha ílluume mejjyámedívu:

² Tsimóo Péédooroo, Tomáá dííbyere ‘Jeméero’ némeíbyee, Gariréa íiñújiri íjycacóomí Canáa múnáajpi Natanaéee, Tsebedéó hájchimútsí muhtsii, tsíjtyetsí múuháejtéstii, éhdúmedívu.

³ Áijyúu Tsimóo Péédooro ‘ói ó tsínuutéhi’ néénéllii muha menééhií:

—Métsu bo tsaméhjí mepéékií. Ahdújucóo muha mǎneri mepééme tépejco metsínuurómé tsá metááyatúne.

⁴ Aanée tsúúca metsitsiivénáa téúú úníuri íjcyáábeke muha máájtyúmíróomé tsá mewáájacutú dííbyeke.

⁵ Aabée múuhakye nééhií:

—¿A ámuha métaávaj?

Áánélliihyée muha menééhií:

—Tsáhaá, keenéiyóhaja.

⁶ Áánélliihyée neebe múuhakye:

—Cáhawáá tsiñejcu metsínuj. Ahdújucóo ténejcu muha metsínuume mejjuncne mítyane ámómeke. Aamée ávyetá padúúcu néémeke tsá muha meíhnhóotú mejjchívyetsóné mǎiné pañévu.

⁷ Áánáacáa dííbyeke o wáájácune Péédooróké o nééhií:

—¡Áánerá Ávyéjuube Jetsóó aábye!

Ehdúu o néénemáyé Péédooro íicúí íwajyámuvu iúcaávéne cátsíñiiyvé téúú pañévu dííbye éllevu ípyéékií.

⁸ Áánetúu ihdyu muha choocói tsínucóóhó lílýúhcoméré mepéé 100 éévetá hajchótáubáhjáa muha íúniutu mejjycame.

⁹ Aamée muha mejjchivyémé máájtyumí tétsihyi cúújúwatu amóóbé wájhámeíñe úníuri pááaho íjcyane.

¹⁰ Áánáacáa Jetsóó néé múuhakye:

—Ámúhaj táávatu tsaatéke metsíva.

¹¹ Áánélliihyée Péédooro tsínucóóhó amómema lliúcu íjchivu 153-meva íjcyámema. Áróomé padúúcuríi tsá técooho móhtóbatúne.

¹² Átsihdyúu neebe múuhakye:

—Ayúwa mémajchóvaj.

Aanée tsá tsáápíuba díllotú dííbyeke múha díbye íjcyane pámeerée dííbyeke muha mewáájácúnélliihye.

¹³ Ááamekéé múuhakye amóóbeke páááhoma wájtúúbe.

¹⁴ Ehdúu Jetsóó tsiñne múuhadívu bóhówaavé tsúúca pápíhchúú íjyúvájucóo ípyée idsíjívétsihdyu bóhíibe.

Péédoorómá Jetsóó íhyyuváne

¹⁵ Aanée muha memájchóné nǎjcautu neebe Tsimóo Péédooróké:

—Tsimoj, Jonáá hajchi u íjcyaaabe, ¿a ímíááné oke ú wajyú íjtye díñahbéjté oke wájyúné ehniíñevu?

Áánélliihyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájyune.

Áánélliihyée Jetsóó nééhií:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmedu.

¹⁶ Átsihdyúu idyé tsiíñe neébe:

—Tsímoj, Jonáá hajchi u íjcyaa, ¿a ímiááné oke ú wajyúhi?

Áánélliihyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájyune.

Áánélliihyée idyé neébe:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmedu.

¹⁷ Átsihdyúu tsiíñe neébe:

—Tsímoj, Jonáá hajchi u íjcyaa, ¿a ímiááné oke ú wajyúhi?

Aanéé Pééedoróké ídátso pajtyé 3-ijyúwájuco bîwáánéré díbye díllone. Aabée nééhií:

—Ávyéjuúbej, muurá tsá iiná u túhúllétúne. Aabe muurá ú waajácú ímiááné uke o wájyune.

Áánélliihyée idyé neebe díbyeke:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmedu.

¹⁸ Muurá u óváhtsáne hajchótá uure díwajyámuunévú u újcámeíñe ú úllehíjcyá u ímílléhulléhji. Aabe u kéémécooca muurá tsíjtyeréjucu uke díwajyámuunévú újccóobeke tsájtyeíñe u ímíllétúróhullévu.

¹⁹ Átsihdyúu idyé neebe díbyeke:

—Aabe wa ihdyu ehdu uke o néérónáa oke duráavyej. Ehdúu Jetsóó néé Pééedoróké díbye iwáájácu muhdú díbyeke iúráavyéné níjcaúvú ídsíjíveneri díbye Píúvyéébé ihtsútú bóhówájtsoíñe.

Jetsóó ivámeíwu íñéébedítýú úúballéne

²⁰ Aanéé tétsihdyu Pééodoro révoucunú Jetsóó déjutu ivámeíwuúu oke díbye neébe o péébeke. Ópée muurá díbyé úníuri nihñéré majchorí muha meíjcyánáa o íjcyaae ó dílló díbyeke caabyé múúhadítýú díbyedívú mééñútsoíñe.

²¹ Áabekée Pééodoro oke ííténe néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, ¿ácooca áanu muhdú íjcyaaíhi?

²² Áánélliihyée neébe:

—Muurá o ímílléhajchíí tsá díbye dsíjívéitýú mújyú tsiíñe o tsááiñévújucu. Áronáa óvíjyacóóné tééneri u íjtsámeíñe. Wa ihdyu oke duráavyej.

²³ Ehdúu Jetsóó óhdityu nééné uubállé tsújaavé cahcújtso múnáadi mújyúvánhjáa o dsíjívécúóóitýúné uubálle. Áronáacáa ihdyu tsá tehdu díbye neétune. Muuráhjáa ihdyu íllure neebe díbye ímílléhajchíí o íjcyáiñe mújyú díbye tsááiñévújucu. Áánemáa neebe tééneri Pééodoro íjtsámeíjyúccóótuki.

²⁴ Aane íñe tsaapi Jetsóó mámyé o íjcyaae íhyaami ó caatúnú muhdúhjáa páneere díbye méénuhíjcyanéhji o ájtyúmiibe díbye úwáábohíjcyanéhji o lléébone. Aane méwaajácú íhyaamítú cáátuváné ímiááné íjcyane.

²⁵ Áhdure íjcyaróné mítyane tsíñehji Jetsóope íjiri íjcyácooca méénuhíjcyanéhji. Aane muurá páneere mecáátúnuca ííñujívú tsá waajácúhaamíné úújetétýuróne. Áyu tehdújucu.

HEÉCHOÓ

Uwáábojte méénúnéhjí uubálleháámi

Píivyéébé Apííchó tsááiñe némeíñe

1 Muúbe Téóopiroj, íhdée diéllevu o cáátúnúháámí pañe ó úúballé páneere muhdúhjáa Cáání élleву níjkyejívu ipyétsihvújuco Jetsóó úwááboobéré méénuhjycyanéhji.

2 Muuráhjáa ímamyémuke iújcu-meke Píivyéébé Apíichoј téeveri níwááveebe íiná ditye méénúíñévu.

3 Áamedívúhjáa muurá ídsijívé boone bóhówáávehjycyaabe 40 coojíva hajchótá ímiáánéjuco dibye bóhíine ditye iwáájacuki. Áamekéhjáa Píivyéébé avyéjuto úwáábóhijcyaábe.

4 Aabéhjáa néé diityéke:

—Jerotsarétúí kiávu mépehdíñe. Météhme-coí tétsihdyu Llihíyóo ámúhake íájcuíñé néhijcyáne.

5 Ímiáánéjuco Jóaa tsótsóhijcyáne nújpacýori. Áánetu ihdyu lléváhréjuco ámúhá pañévu Píivyéébé Apííchó úcááveíñe. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

Jetsóó níjkyejívu péeneé

6 Aaméhjáa tsiíñe díbyema idyóbéévetsihvu néé díbyeke:

—Ávyéjuúbeј, ¿a ícyooca tsiíñe ú ímbáávyétsoó méiíñújí tsíjtyé hójtsí pañe íjcyájucóótuki?

7 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsá ámuha teene mewáájacúityuró múucoocá Llihíyóo tehdu méénúíñe. Óví ihdyu mújyú íimílléjyу méénuube páneere díbyé hójtsiri íjcyáabe.

8 Áánetu ihdyu díbyé Apííchó ámúhadívú níityene ámúhá pañévu úcáávecooca ámuha téené íhnáhoori méúwááboó óhdityu íjcyáne uwááboju Jerotsarée múnáakee, Jodéa íiñúјi múnáakee, Tsamáaría íiñúјi múnáakee, íjcyane. Aane téhdure tsújáávee pahúllevá múnáadívu.

9 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu Jetsóó ditye íténeryé tsúuca cáamevu wátyóhíivéhi. Aabéhjáa ojtsó pañévu tsúuca tévééveíñúúbeke tsáhájucó ditye ájtyúmitúne.

10 Aaméhjáa cáamevu dibye péhullévuré ítehjycyáronáa múityétsi ávyéta tsítsi íwájámúucú néémutsi bóhówaavé diityédívu.

11 Aamútsihjyáa néé diityéke:

—Ámuúha Gariréa íiñúјi múnaa, ¿aca íiná caame ámuha méítehjycyáhi? Muurá ámúhama ícyahjycyaabe Jetsóó péjucóó ámúhadítýú níjkyejívu. Aabéjuco idyé tsiíñe tsááiñe muhdúhjané ámuha meíiténáa ipyéhdúú. Ehdúhjáa neemútsi diityéke.

Matíake ditye újcune Jódáívu cápayóóve

12 Aaméhjáa oríívó báju íjcyátsihyi íjcyátsihdyu oomí Jerotsaréevu. Píhíréhrée técoomítýú téhbaju múhajchótá wáyeééveјcójí meúlléiyóné jodíomú tauhbaju néené hajchóta.

13 Aaméhjáa técoomívú úujeté ípyée ícyahíjcyajávú cáámééíjiri íjcyáné mǐjcohovu. Ílluméhjáa diitye: Péédooro, Jacóóboo, Jóááá, Aderéee, Perípee, Tomáaa, Baatoroméee, Matéoo, tsijpi Apéó hajchi Jacóóboo, tsáha múnáa cananijtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, éhdume.

14 Aaméhjáa pajjyuvaré dóbéévehíjcyá tééhó pañévu Píívyéébema íhhyúvaki. Áamemáhjáa íjcyámé Jetsóo nahbémuu, tsíjjuu, tsijtye walléemuu, íjcyame.

15 Ájyúhjáa Péédooro íñahbéjté 120-meva íjcyáméj piínévu íjyóóúúvéne néé diityéke:

—Ámuúha táñahbému, tsúúca pajtyéné éhnehjáa Píívyéébé waajácúháámitu Jóóda píáábóneri Jetsóoke ditye ékééveíñé cáátúnúmeíñe.

16 Ehdúhjáa muurá díbye díbyedívú méénútsóíñé tsúúcajátújuco Píívyéébé Apííchó néhíjcyáné Dabííúvuj tééveri.

17 Diibyée muurá Jóóda Jetsóo mamýémú meíjcyáméejpi tsaméhjíi díbyema mewákímyehíjcyaaé.

18 Aabée ímityúné méénune ditye áhdóne dsíidsí díbye wájójcoíñúné íjúcúnemma ahdómé tsátsii íñju. Áané boonétúhjáa muurá iye dsíjívétsoméíbyé áákityé apáhajchíi íhbaú áachívújuco.

19 Aanéhjáa Jerotsarée múnáa iwáájácúne dityée áhdotsíi meménú Atséédama ‘Tújpácyo Ájtsi’ nééiyóne.

20 Muurá Tsááamóháámitu téénetu nééené: Íavajáréjuco díbye ja cóévájari tsáhájuco múha íjcyáityúne. Téhdure idyé tsiíñe nééené:

Tsíjpiiyéjuco díbyé wákímyéivu cápáyóóveíñe.

21-22 Ahdícyane muurá íjcyámé tsaate éhne Jóáa Jetsóoke tsójtsoobe cáámevu pétsihvújuco meke náhbénuhíjcyáme. Áamedítýú ihdyu óví méujcú tsáápiikye díbyée ímiááné idsíjívétsihdyu bóhiine úúbállehíjcyáíbyeke. Ehdúhjáa neebe Péédooro.

23 Ahdújucóhjáa mútyétsikye ditye pevénérei méménúné tsáápiikye diityétsidítýú íjucú. Tsáápihjáa Jotséé díbyere ‘Batsabáa’ némeíbyé téhdure Jójto imyémé íjcyaaé. Áánetúhjáa tsijpi Matía.

24 Áámútsí hallúvúhjáa íllu Píívyéébema ihjyúvame:

—Ayúju Ávyéjuube Píívyéébeéj, uu muurá páme íbuwáánéré ú waajácúhi.

25 Aabe ihdyu ú waajácú caabye u tújkevélleebe íjtyétsidítýú úcáaveíñé díhju úwááboobe íjcyá Jóódáuvúu ímítýú níjcaúvú úújetéébé cápáyóóve.

26 Ehdúhjáa Píívyéébema íhhyúvátshdyu nehómé diityétsidítýú cáábyeké íjcuíñe. Aanéhjáa úujeté Matíadívu. Aabéjucóhjáa úcaavéné 11-mevaréjuco íjcyame Píívyéébé uwááboju úwááboméé péhíjcyáímyé pañévu.

2

Píívyéébé Apííchó nítyene

1 Aaméhjáa pámeere tsijtye cahcújtso múnáama ‘Pejtecojtée’ némeíñé wañéhjíj cóójí dóbeevéhi.

2 Áánaacáhjáa peecútéré éhne múúne tsíjpané kíjyebá tsááne íhhyuvádú nééne tsáá cáámetu. Aanéhjáa ávyeta wádóoové pájja pañére.

3 Áronáacáhjáa tsúúca cúújuwaj péetédu ‘níwáhníwá’ tsáápítsá hallúvú bóhówaavéne.

4 Ehdúhjáa diityé pañévu Píivyeébe Apíichó úcaavené diityéké ihjyúvatsó tsíjtyéhjí ihjyúháñeri ditye lléébótúrójúhji.

5 Téjyúhjáa ijcyámé tsijtye jodíomú tétsihyi Jerotsaréri Méécáanikye muhdú íjtsúcunúdu úráavyehíjcyámé panéva íñújñnetu tsáámeé.

6 Aaméhjáa mítyane tétsii íhgyuba íjcyane illéébóne diityédívu pihcyaavéhi. Aaméhjáa úvánujcatsí tsaatésáhjí ditye ihjyúvájúhji íhgyuvané illéébónema.

7 Áaneríhgyáa úváhtúuuvémé néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne íjtye Gariréa múnaa íjcyatúne?

8 ¿Aca muhdú íivane ávyeta meíhgyúvájúhji ihjyúvame?

9-10 Muurá íñe íchii mee panéva íñújñne múnaa Páátiaa, Méedia, Eráaa, Metsopotáamia, Jodéaa, Capadótsiaa, Póotoó, Áátsiaa, Píríjiaa, Pajpíiriaa, Ejíhtoo, Tsiréené tujkéveri íjcyane Áápirícaa, éhdúné íñújñne múnaa. Áhdure íjcyámé Róómátu tsáamedítýú tsaate pañétújte jodíomu. Téhdure íjcyámé jodíomú íjcyaturómé diityé uwaábó úráavyehíjcyame.

11 Áhdure íjcyámé Créétama Aráabíá múnaa. Ílluume íñe mélleebó muhdú Píivyeébe íhtsútú diityéké íhgyúvatsóné meíhgyúvájúhji.

12 Aaméhjáa téeneri úllévenúmé idyé tsiiñe néjcatsíhi:

—¿Muhdúami íhya tsáma teénej?

13 Áronáacáhjáa tsaate diityédí íúúhívaténe néehí:

—Íllure llíyícyavéme.

Péédoro íhgyuváne

14 Áanéllíihyéhjáa diitye 11-mevadítyú Péédoro íjyócuúvéne kéévánécoba néé diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íñe múhdumé Jerotsarée múnáama tsijtye íjcyamej, cáhawáa ámuúhama ó íhgyuvané ímíñeúvú mélleebúcnunuj.

15 Tsá muha mellíyícyávetú eene ámuha múúhadítýú menéhdú. Muurá llíyícyáve múnaa íjcyarómé tsá ícyooa ááméjuturéi nuhba íjcyánaa llíyícyávetúne. Aanéjñí awáa muhdú muha mellíyícyávéehi.

16 Muuráhjáa Píivyeébe íhgyú uubálla múnáajpi Joéé íñe ícyooa pájtyénetu néehí:

17 Muurá nihñéré míamúnáa pañévu Táapíichó ó pícyoóhi. Ááméj tsímenémúháábé íbúwá déjúcotu táuwaáboju íchívyeehi. Ováhtsámú naavédú nénehji íténé pañe diityémá ó íhgyúvaáhi. Áánetu kéémémuma ó íhgyúvaá ityúwaháñe pañe.

18 Ehdu ó ájcuú Táapíichotu pámeere múhdumé táíicúve múnaa íjcyámeke wajpíumumáyé walléémuke. Aame táuwaábó méénuúhi.

19 Ájyju caame íevéhoowávú ó úújétsoó páhduvaré nénehji meúllévenúnéhji. Áánetu íñújñri íjcyaiñé tééne uubálleháñe mítyane méénujcatsíhíñe pañe tújpacyo wágóóveíñe. Áhdure íjcyaiñe panévaré áíivyéne ójtso.

20 Muurá cóójéjpi nuhba áabáteehi. Áánetu péjcoéjpi íjcyaa tújpacyóduréjuco. Ehdu páhduvaré nénehji pájtyeé Ávyéjuube Jetsóó tsááíñe ávyetá íhtsútú nééíñe úmíwari.

21 Aane pámeere múhdumé díbyedi tsúúrameíhijcyámé ihdyu pájtyéteehi. Ehdúhjáa Joéej téeveri Píivyeébe néehí.

22 Ahdícyane, ámuúha tamúnaa ijraéemuj, cáhawaá melleebúcunu tsiíñe ámúhake o nééiñe: Muurá ámuháyé méwaajácú Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyáabej tééveri Píivyéébe panévaré méénúráityúronéhjí méénuhíjcyané ámúháj pínévu. Téénerí muurá meke úújetsójúccóoroobe ímiáané Píivyéébe díbyeke wáloóne.

23 Áróóbedívú ámuha ímityúmeke méméénutsó páwachékevu mewátyétyéhcútsóneri Píivyééberéhjáa ihdyu tsúúcajatújuco néhdújuco.

24 Áróóbekée muurá díbyere Píivyéébe bóhiitsó tsúúca dsíjívéjúcóoróobeke. Muuráhjáa tsá muhdú dsijívé díbyeke méénútyuróne.

25 Muuráhjáa Dabíiúvú díbyedítýú néehíí:

Paíjyuváree Ávyéjuube óomaye ú ícyahíjcyáhi. Aabe muurá oke ú téhmehíjcyá íñerí o íllityétuki.

26 Ááneri mityane o ímjyúúveebe uke ó duurúvahíjcyáahi. Áánéllíi o dsíjívécooca tsaimíyé úuma ó íjcyáahi.

27 Muurá tsá tabóhí u íhvéjtsóityú tene iwágóóoveki. Áhdure tsá u íhvéjtsóityú díicúve múnáajpikye mityane u wájyúúbej pí ícúbáhrámeíñe.

28 Muuráhjáa oke ú waajácútsó ímiáíjtóvu. Aabe mityane ó ímjyuuvé óoma u íjcyánéllíihye.

Ehdúhjáa Dabíiúvú néesé Jetsóodítýu.

29 Aabéhjáa muurá díbye Dabíiúvú dsíjívéébeke ditye cúúune ícyoocápi díbyeúvú níjkye íjcyáhi, ámuúha táñahbému.

30 Muuráhjaa Píivyéébe íhjúyú uubálle múnáajpi íjcyáabeúvú ímiáané waajácú Píivyéébe díbyeke nehíjcyané díbyeúvúj tsíiménémúhaabe llíyaatémedítýú Críjto ávyéjuutéíñe díbyeúvú ávyéjuutédu.

31 Ehdúhjáa tene pájtyeíñe íhdétújuco iwáajacúdu íjcyáabeúvú nehíjcyá Críjto ídsíjívétsihdyu bóhiibe wágóóovéityúne. Áhduréhjáa nehíjcyáabeúvú díbyej pí muhdú íjcyáityúne.

32 Ahdújuccóo muurá díbyeke Píivyéébe bóhiitsóne. Aane muha pámeere méwaajácúhi.

33 Áábekée Píivyéébe ílluréjuco ávyéjujtsóne. Áábej tééveri muurá íñe ícyooca Cááni Íapííchó múuhá pañévu pícyóó díbyekéhjáa íñéhdújuco. Aane íñe pámeere ámuha maájtyumíne, melléébone, Píivyéébedítýuré tsáá Íllí Jetsóoj tééveri díbye méénune.

34-35 Íllúhjáa muurá tsiíñe Dabíiúvú néehíí:

Ávyéjuubée néesé táavyéjúúbeke: Íchihvu táúniúvú díicya dímunáake úuma o táhjáne hajchóta.

Ehdúhjáa néébeúvu. Áronáacáhjáa ihdyu tsá díbye íhdityu íhjúvatúne. Muuráhjáa tsá díbye cáamevu níjkyejívú péétu Críjto péhdú.

36 Aane ihdyu ámuha pámeere tamúnaa ijraéemú méwaajácúiyá Píivyéébe Mépájtyetétsoobe Críjtoke pícyóóbeke ámuha páwachékevu medsíjívétsóóbeke.

37 Ehdúhjáa Péédoro néene díityéké múhdurá pájtyénéllíi pámeere díitye uwáábojtéké néehíí:

—¿Aanéhaca íñe muhdúí muúha, ámuúha múuhá nahbému?

38 Áánéllíihyéhjáa Péédoro néesé díityéke:

–Ímityúné ámuha meicyahíjcyáné meihvéjtsóné ímiáámeréjuco mejjcyá ámúhá imítýú ámúhá hallúrí iíjcyájúcóótuki. Ááne métsójsótsaméí Jetsocríjto mémeri Píívyéébe ámúhá pañévu ipícyo Íapíícho.

39 Aane muurá íñe íhdétújucóo úúbállémeihijcyáné pámeere ámúháj tsíiménémúháábema ámúhá wáábyuta. Téhdure pámeere pahúllevá múnáake Méécááni Píívyéébe wábyújtsómé wáábyuta teéne.

40 Ehdúhjáa Péédoro diityéké iúwáábótsihdyu nééhí:

–Ímiánejcúvuréjuco mepájtyé míamúnaa ímityúné ícyahíjcyánetu.

41 Ahdújucóhjáa múhdumé dífbyé uwáábó cáhcújtsodúmé tsójsótsámeíñe. Áijyúhjáa tsúúca cahcújtsó múnáa lííyaatémé 3,000-mevájucó.

42 Aaméhjáa diityé uwáábó úraavyémé tsaímíyé náhbévájcatsímé tsatsíhvú idyóbéévéne Píívyéébema ihjývahíjcyáhi. Téhduréhjáa Jetsóó dsijívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñe máchohíjcyáhi.

Tujkénújete Jetsóó uráávyé múnáa muhdú ícyahíjcyáne

43 Aanéhjáa ímí ijtsúcunúme. Áamemáhjáa uwáábojte méénúráityúronéhjí méénuhíjcyáhi.

44 Aaméhjáa tsaímíyé íñáhbévájcatsíñe panévatúré píáábócatsíhijcyáhi.

45 Ihñénéhjíhjáa íñáhjíhénúne píáábohíjcyámé píhtómeke.

46 Aaméhjáa pajjyuvaré dóbéévehíjcyá duurúvajávú Píívyéébeke idyúúrúvaki. Tsaímíyéhjáa ihjyáháñeri íjcyame Jetsóó dsijívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñe máchohíjcyáhi.

47 Ehdúhjáa Píívyéébeke ditye dúúrúvahíjcyáné tsijtye ímí ijtsúcunúhi. Aaméhjáa éhniíñevu lííyaaté Píívyéébé píáábori tsúúca pájtyetéme.

3

Úllehíjcyátuube úlléjucóóne

1 Tsájcuuvéhjáa Péédorómútsí Jóáama péé duurúvajávú Píívyéébema ditye íhgyúvahíjcyáne ééveri.

2 Áijyúhjáa tsaapi tsíiménedítyújuco úllétúúbeke pícyohíjcyámé tééj já lleehówavu ‘Ímíwu’ némeítsihvu díbye ityáúmeihíjcyá dsíidsike tééj já pañévu úcáávémeke.

3 Aabéhjáa diityétsikye táúmeí dsíidsike tééj já pañévu úcáávémútsikye.

4 Áánélíihyéhjáa dífbyedívú ííténe neemútsi:

–Éje, cáhawáá múhtsikye díhtej.

5 Aanéhjáa ijtsúcunúúbé dityétsí tsíeménevu ájcuíñe.

6 Áronáacáhjáa Péédoro néé dífbyeke:

–Tsá muhtsi medsídsívatúne. Áronáa ihdyu uke muhtsi mépíááboóhi. Ahdícyane Natsarée múnáájpi Jetsocríjto mémeri díjyócutúvéne duhlle.

7 Ehdúhjáa néébere ímiánejcúéhójsitu iékéévéébeke íjyóucjácáronemáyé tsúúca ímjpyetéébe.

8 Aabéhjáa tsaímíyéjuco úllebe cáhtsíníbaabéré diityétsima úcaavé tééj já pañévu Píívyéébeke dúúrúvaabére.

9 Aanéhjáa tétsihyi íjcyame ájtyumí ímíhyéjuco úllebe Píívyéébeke dúúrúvane.

10 Aanéhjáa waajácúmé diibyéjuco duurúvájá lleehówarí 'Imíwu' némeitsihyi ácuúcunúbé piáábó táumeihíjyaabe dibye íjcyane. Ááneríhjáa ávyeta ullévenúmé díbyedi.

Duurúvájatu tsátsii 'Tsaromóo' némeitsihvu Pééodoro íhjuváne

11 Aabéhjáa tsúúca ímíjpyetéébé tsá íhvéjtsotú diityétsi Pééodorómútsikyé. Ááneríhjáa míamúnaa itsájúréevéne dsíinécunú diityé éllevu duurúvájatu tsátsii 'Tsaromóo' némeitsihyi íjcyáme éllevu.

12 Áámekéhjáa Pééodoro íájtyúmíne nééhií:

—Ámuúha tamúnaaj, ¿aca muhdú ívane ámuha meúllévenúne múhtsidyívú méíté tehdu múhtsi íhnáhooríyé muhtsi meméénúneríjívári? Áhdure ¿aca ímiájtétsi muhtsi meíjcyánéllii tehdu mémeenuhi?

13 Muuráhjáa téhdure méihdé múnáaúvú Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, éhdume cáánívahíjyaabe Mépiivyéébé Ílli Jetsóoke téeneri ávyéjútsohíjcyá éhnée ámuha ávyéjúté hójtsi pañévu meíhvéjtsóóbeke. Muuráhjáa Piráátó díbyeke acádsíjcaáyóiyónáa tsá ámuha meímíletúne.

14 Diibyéé ímiáábé hallúvú íhjuvátumé ámuha cáábyerá dsíjívétso múnáajpi hallúvuré méihjuvává dibye íjchívyeki.

15 Ehdúu ámuha méllíhyanútsó diibyéjuco meke bohívú ájcúúbedívu. Áróóbekeé muurá Píívyéébe bóhiítsóhi. Aane muha méwaajácúhi.

16 Áábeke muhtsi mecáhcújtsónéllii muurá íñe áánu ímíjpyeté díbye mémeri díbyé íhnáhoori ámuha meííteneríye.

17 Ahdícyane, ámuúha tamúnaaj, muurá ó waajácú ímiáánéjucóo ámuha pámeere ámúhá avyéjútémá díbyeke medsíjívetsóné ámúhá íbuúúné aabáte.

18 Áronáacáa íhdyu tehdujuco dibye ícúbáhrámeíñé tsúúcajátújucóo Píívyéébe íhjuvú uubálla múnáaj tééveri néhdújuco.

19 Áánéllii ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóné Píívyéébé icyánejcúvuréjuco méíbuwáávé ténehji ámúhama íábájíívémei ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

20 Muurá meéllevu wállóóiiibe Ílli Jetsocríjtoke tsúúcajátújucóo meke dibye pájtyetétsoíñé íñébeke meke dibye íjucúvaki.

21 Aabe muurá níjkyéjiri íjcyaa páneere muhdúhjáa Píívyéébe íhjuvú uubálla múnáaj tééveri tsúúcajátújucóo íñéíhíjcyáné ímbáávyétsóné hajchóta.

22-23 Íllúhjáa muurá Moitséeúvú néé méihdé múnáaúvuke: “Ávyéjuube Píívyéébe méhdityu pícyoo tsaapi íhjuvú uubálla múnáajpi íjcyáííbyeke íñéé oke ipícyohdu. Áábeke íhdyu tsáma méllééboco. Muurá díbyeke cáhcújtsotumé wágóóveéhi.”

24 Áhduréhjáa tsijpi Píívyéébé íhjuvú uubálla múnáajpi Tsamoéeúvú íhjuvúvahíjcyá íñe ícyooca muhdú pájtyénéjitu. Áábeúvú boonéhjáa idyé tsijtye íjcyáméhjíúvú íhjuvúvahíjcyá téénetu.

25 Ehdúhjáa muurá Píívyéébe íhjuvú uubálla múnáaj tééveri nehíjcyá meeke pámeekére. Muuráhjáa méihdé múnáaúvuma pámeekéré meke ipiááboíñé Aavaráaúvuke íllu neébe: “Pámeere ííñújí cuwáábema íjcyaiñé piáábó díjtsíiménémúháábe tééveri.”

26 Muuráhjáa Píivýéébe Íllíkye wallóo tujkénú mee ijraéemuke dibye ipíáábo méimítyuháñé meihvéjtsoki. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

4

Péedorómútsí Jóáama ávyéjute úmíwari íjcyane

1 Aanéhjáa Péedorómútsí Jóáama míamúnáama íhjúvahlíjcyárónáa tsáácunúmé llúuvájteé, duurúvájá tehmejté avyéjuúbee, tsadotséomuu, íjcyame.

2 Aaméhjáa cayóbaávaté Jetsóópe dsíjíveebe bóhihdu idyé tsijtye dsíjívémé bóhiíñé dityétsí úwáábónetu.

3 Aaméhjáa iékéévémútsikye cuvéhoojánú cuvéhrejuco tene néénéllíhye. Aamútsíhjáa téhulléré tsítsiivéhi.

4 Áronáacáhjáa diityétsí uwáábó lléébucunúhíjcyámedítýú mityame cáhcújtsómemaúbáhjáa tsúúca úujetémé 5,000-mevájuco tsamééré wajpíímu.

5 Aanéhjáa awáá tsíjcyoojì pihcyaavéjucóomé Jerotsaréevu ávyéjutee, túkevjtsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame.

6 Áamemáhjáa íjcyámé llúuvájte avyéjute Anáaa, Caipáaa, Jóáaa, Arejáadoroo, éhdume. Téhduréhjáa íjcyámé diityéjééjte.

7 Aaméhjáa diitye avyéjute néé Péedorómútsikye ditye íjchívyétsóne itsíva diityé éllevu. Ahdújucóhjáa ditye tsájtýmútsikye ditye nééneé:

—¿Aca íñé íhtsúturí ámuhtsi méénuráityuróné méméénuhíjcyáhi, pane mumémeríhyaja?

8-9 Áanéllíhyéhjáa Péédoro Píivýéébe Apííchó ípañe íjcyaaabe néé diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraéémú avyéjutej, ámuha íñe mútsikye médilló éhnée íayáábédítýújuco úllétuube áanu muhdú ímíjpyeténé ámuha mewáájacuki.

10 Áanéllíi ícyooca muhtsi ámuéhake méúúbállé teéne. Muurá ihdyu Píivýéébere ímíjpyetétsó dííbyeke éhnée ámuha páwachékevu Natsarée múnáajpi Jetsóoke medsíjívétsóóbeke íbóhiítsóóbe mémeri.

11 Muuráhjáa diibyéjuco éhne múúne ímichi nééwáyutu jaa éjkeu néébeke ámuha meéhdíiválléroobe ícyooca íjcyá páñetúejpi teene jaa ímichi páñetúétsihdyu éjkeu néébeé.

12 Tsá tsijpi íjcyatú meke pájtyetétsoobe. Tsáháa muurá tsíjpiikye Píivýéébe méménutú míamúnáake pájtyetétsoóíbyeke.

13 Ehdúhjáa dityétsí íhjúvávneri diitye avyéjute ullévenúhi. Aaméhjáa waajacú dityétsí ídátso nééméejtétsí íjcyane tsájjyúbaré waajacúhaamíné íítehíjcyátumútsi. Áronáacáhjáa ítsaavémé Jetsóomáa dityétsí ícyahíjcyáne.

14 Aanéhjáa dityétsí ímíjpyetétsoobe tétsihyi íjcyánéllíi tsáhájuco ditye íñá néétu diityétsidítýu.

15 Áanéllíhyéhjáa ílluréjuco ditye wáalloone diityétsikye tétsihdyu. Áané boonéhjáa tsamééréjuco íhjúvájcatsíñé muhdú diityétsikye imyéénúíyóneri.

16 Néjcatsímýéhjápeé:

—¿Aanéhaca íñe muhdú méméénúiyá diityétsikye? Muurá pámeere Jerotsarée múnáa waajacú méénuráityuróné dityétsí méénune. Aane muhdú metóónúíyónejíivari.

17 Áronáa ihdyu metsu meíllívyéébo diityétsikye dityétsí éhnííñevu Jetsóodítýú íjcyané uwááboju pámehdívuré tsújaucútúné ihde.

18 Ahdújucóhjáa tsiíñe ipíúvámútsikye ditye ávyeta bóijcyúné dityétsí iúwaabójucóótuki.

19 Áronáacáhjáa neemútsí diityéke:

—Cáhawáá méjítсамéí keená ímí Píívyéébe íjtsúcunúne. ¿A ámúhakyéré muhtsi melléébóne díbyeke tsá melléébóitúne?

20 Tsáháubá muhtsi meihvetétyuró Jetsóodityú íjcyané uwááboju meúwáábohíjcyánetu díbyéé iúwáábóne méenuhíjcyanéhjí muhtsi maájtyúminéllíhye.

21 Ehdúhjáa dityétsí néénéllí íbójicyúróné ílluréjuco ditye íhvejtsóné diityétsikye. Tsáháhjáa ditye píívyetétú muhdú diityétsikye imyéénúiyóné tsáápiikyéhjáa dityétsí ímíjpyetétsónéllí mítyame Píívyéébeke ávyéjtsónéllíhye.

22 Aanéhjáa díbye dityétsí ímíjpyetétsoobe 40 pijcyábá ehnííñevújuco.

Cahcújtso múnaa piáábó táúmeñe

23 Aamútsíhjáa tsúuca ditye ácádsíjcaayomútsí íñahbéjte éllevu ipyééne úúballé páneere muhdú llúúvájte avyéjútémá túkevéjtsojte diityétsikye nééneé.

24 Áánéllíihyéhjáa tsaméhjí íllu Píívyéébema íhjyúváhi:

—¡Ayúju múúhá Avyéjuube Píívyéébeéj, uu muurá ú íjcyá páneeréé íévéhóowari íjcyánéhjíma íñíjui, nújpacyo, múhdúné tsíméné íjcyane, u ípívyéjtsóobe!

25 Aabée muurá díicúve múnáajpi Dabíiúvudi Díapííchó íjcyáne jteeveri u néehíí:

¿Íveeki tsííñe íñújíne múnaa páhduvaré idyáíívéjcatsíñe ítsámeíhijcyá íínetú diityéke piáábóityúnéhjíri?

26 Muurá ávyéjute pítyácócatsíhijcyá Ávyéjuube Críjtoke imyéénuki. Ehdúhjáa muurá u néé Dabíiúvuj teeveri.

27 Aanée muurá téénéllí icyoomívú píhcyáávehíjcyámé Heróódee, Póotsio Pirááto, tsííñe íñíjui múnaa, muuha íjraéémú avyéjúttee, íjcyame Daachi Jetsóoke imyéénu múúhakyéé pájtyetétsoóíbyeke u wállóóbeke.

28 Áábekée meenúme tsúúcajátújucóhjáa ihdyu u néhdújuco.

29-30 Aame muurá u íténáa téhdure múúhake méénúlléhíjcyáhi. Áánéllí ihdyu óví múúhake ú túkévejtsó dííhtsútuuri muha meúwáábohíjcyá díuwaáboju íínerí íllityétúme. Áhdure múúhake piáábó muha méénuráityúronéhjí chéméméhjíke mebóhíitsohíjcyá Daachi Jetsóo mémeri.

31 Ehdúhjáa Píívyéébema íhjyúvānetu ditye níjkévānāa tétsii diityémá uuvécunúhi. Aanéhjáa Píívyéébe Apííchó diityé pañe íjcyame íínerí núhnévetúme úwáábohíjcyá díbyé íhju.

Pámé wáábyutará íjcyane

32 Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama tsajjítóré íjtsámeímyé tsá néhíjcyatú íhñénehjí íhdyúenéhjí íjcyane. Tsáápiitsá éhnéhjáa páme wáábyutará íjcyáhi.

33 Aaméhjáa diitye uwáábojte úúballéhíjcyá Ávyéjuubée Jetsóo ídsíjívétsihdyu bóhííne. Áámekéhjáa Píívyéébe mítyane piáábohíjcyáhi.

34 Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama ímí píáábócatsíhijcyá íinetú píhtótsójcatsityúme. Tsaatéhjáa íiñújínema, ihjyaháñema, ljcyaame ténehji íñáhjihénúne dsíidsí pihjyúcuhijcya uwáábojtédívu.

35 Áánetújucóhjáa ditye ácuhijcyané tsaate diityédítýú píhtómeke.

36 Ájyúhjáa ljcyaabe diityédítýú Revítámuube Jotséé Chíiperévúhjáa ditye tsíimávaabe. Áábekéhjáa uwáábojte iúúhinúné meménú Benabéedívu 'ímijyújtsoóbe' nééiyóne.

37 Aabéhjáa íiñújí íñáhjihénúne áhdovu ajcú diitye uwáábojtéke.

5

Ananíamútsí mewa Tsapíírama ímityúné méénune

1-2 Áhduréhjáa Ananíamútsí mewa Tsapíírama íiñújí íñáhjihénúne áhdotu tsane iújcúnéj coéénevu diitye uwáábojtéke ajcú pánéhjítaráhdu. Aanéhjáa mewa waajácú dibye muhdú méénune.

3 Áábekéhjáa Ananíake Péédoro néehíí:

—¿Aca íveekí Naavéné uke íbúwájtsónej péévé muhdú ú meenú díiñújí áhdo? ¿Ááne pánéhjídú ú tsivá coééne? Ú imíllé múúhake u álliñe tehdújuco Píívyéébe Apííchó ímillédú u méénune muha meíjtsúcunúroki.

4 ¿Aca muhná teene íiñújí? Ááneráa dihñe teéne. Ááne áhdóo dihñereíyo. Tsáháa tsane u újcúnéj coééne u tsiváityuró pánéhjítaráhdu. Aanéhaca idyé múúhakeyé u álliñejívari. Muurá téhdure Píívyéébeke ú allíhi.

5 Ehdúhjáa Péédoro néenemáyé Ananíá ílluréjuco dsíjíveebe áákityéné baavújuco. Ááne uubálléhjáa lléébome mítyane íllityéhi.

6 Ááhoúvukéhjáa ováhtsámú íbíjínúne tsajtyé icyúúuki.

7 Áané boonétúhjáa mewa wajtsí íiná ájyúke pájtyene wáájácúttulle.

8 Áállekéhjáa idyé Péédoro népejtsóhi:

—¿A téhdunéjucóo ílluuneré ámuhtsi menáhjihénúné ámuhtsí íiñújí?

Áánéllíihyéhjáa neéllé:

—Ééé, téhdunéjucópeé.

9 Áronáacáhjáa Péédoro néé díílleke:

—¿Íveekíhjáa ehdu ámuhtsi mémeenúhi? ¿Aca ámuhtsi méíjtsúcunú Píívyéébe Apííchó wáájácútyuróne? Éje, aatye muurá tsáá dítyájiúvuke icyúújétsihdyu. Aame muurá ícyooca uukéréjuco cúúutéíñe.

10 Ehdúhjáa dibye néenemáyé tsúúca dsíjívélle áákityé díbyé líiñévu. Áálledívúhjáa diitye ováhtsámú wajtsí ítémehóvuréjuco. Áálleúvukéhjáa idyé ítsájtyéne cuuúmé ájyú úniutu.

11 Ehdúhjáa Ananíamútsíkye méwama tene pájtyéneri cahcújtso múnáa mítyane íllityéhi. Áhduréhjáa tsijtye teene iwáájácúne íllityéhi.

Méénúráityúronéhjí méénúmeíñe

12 Aanéhjáa diitye uwáábojte dóbéévehíjcyá duurúvájá pañévu tsátsii 'Tsaromóo' némeítsihvu. Aaméhjáa méénuhíjcyá mítyane méénúráityúronéhjí míamúnááj píñévu.

13 Áámekehjáa cáhcújtsotúmé diityémá náhbévahíjcyáturómé ímí íjtsúcunúhi.

14 Téjyúhjáa idyé tsijtye wajpiímumáyé walléemú cóbéévehíjcyá duurúvájá pañéahcujsó Píívyéébeke. Aaméhjáa éhniíñevu mítyaméjucu lííyaaténe.

15 Áanetúhjáa chéméméhjike íhbotáháñeri íjchívyetsómé hulléjijtónéj piínévú téeneríváa Péédoro pájtyéébe náávúbaré diityé hallútú pájtyéneri ditye íbóhíiki.

16 Téhduréhjáa idyé íuníúécoomíji múnaa Jerotsaréeri íjcyáábe éllevu tsívahíjcyá chéméméhjike. Áhduréhjáa tsívahíjcyámé naavémú ípañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke díbye íbóhíitsoki.

Uwáábojtéké ditye ícúbáhráne

17 Aanéhjáa páñétúejpi llúúvájte avyéjúúbema tsadotséomú nomíutáává diitye uwáábojtédi.

18 Áanélliihyéhjáa diityéké cuvéhoojánúme.

19-20 Áronáacáhjáa tépejco níjkyéji múnáajpi cuvéhoojá llehówáané ípááyúnetu íjchívyétsómeke nées ditye míamúnáake duurúvájá pañévú íúwááboté muhdú Píívyéébeke meúraavyéne.

21 Ahdújucóhjáa ditye cúúvénetúré tééj páñévú ípyééne úwaabóne. Áanáacáhjáa díibye páñétúejpi llúúvájte avyéjuube íñahbénu múnáama píhjúcú túkevjtsojtéke. Áánemáhjáa tehme múnáake wallóomé diityé éllevu cuvéhoojá pañétú ditye íjcutéki.

22 Aaméhjáa péeme újjeté íávajávuréjucu.

23 Áanélliihyéhjáa íóomíñe néeméé:

—Muha meúújeterá cúúveja cóhpé wátájcámeíjyá tehme múnaa llehówáané téhmeíjcyámedívu. Áronáa muha llehówáané mépaayú dáiháñeréjucu tsaatúbaré pañe íjcyájúcootúne.

24 Ehdúhjáa ditye úúbálléneri díibye páñétúejpi llúúvájte avyéjuúbee, duurúvájá avyéjuúbee, tsijtye llúúvájteé, íjcyame íüllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca kíávú pééiyóme?

25 Áronáacáhjáa tsaapi téhullétú tsáabe nées diityéke: Áánerá éhneíjyu ámuha mecúvéhoojánúme éhllé duurúvájá pañe uwááboríjyucu.

26 Áanélliihyéhjáa tehme múnáa avyéjuube péé tsaatémá diityé éllevu. Aaméhjáa diityéké ícúbáhratúme tsajtyé míamúnáa néwayúúnevu diityéké áámúyóné apííchori.

27-28 Aaméhjáa diitye ávyéjuxtédívú wájtsítsómeke páñétúejpi llúúvájte avyéjuube néehíi:

—Ááneráhjáa muha ámúhake mébóijjcyú ámuha meúwaabójúcoótu eene ámuha melhjúvahíjcyáábedítýú íjcyané uwááboju. Áronáa ¿íveeki éhniíñevúré ámuha méúwaabóhi? ¿íveeki ámuha Jerotsaréeri dííbyé uwááboju metsújaucúne méimíllé díbyeé dsíjívéné múúhá hallúvú mewátyanúne?

29 Áanélliihyéhjáa Péédoro néehíi:

—Áronáa ihdyu Píívyéébe múúhake néhdújucu muha meméénune míamúnáa múúhake bóíjcyúrónáaaca.

30 Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáaúvú dííbyeke cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébe Jetsóoke bóhíitsó éhneé páwachékevu ámuha mewátyetyéhcutsoobe dsíjívéébeke.

31 Áábekée muurá díbye ávyéjuutétsoobe ícyooa íjcyá dílbyé úníuri Ávyéjuube Páiyetétsoobe íjcyáábej tééveri mee íjraéémú ímityúne meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne ímiánejcúvuréjuco meíbúwááve ténéhji máhallúrí íjcyájúcoótuki.

32 Aane muurá Píívyéébé Apííchó múúhadívú bóhówajtsóné íñe muha meúúbállehíjcyáhi. Muurá ímiááné dílbyeke mecáhcújtsómé pañe dílbyé Apííchó íjcyáhi.

33 Ehdúhjáa Péédoro néene diityéké cáyobáávatétsómé imíllerá diityéké idsíjívetsóne.

34 Áronáacáhjáa paritséomuube ‘Gamariée’ némeílbyé taúhbájú uwááboobe íjcyáábeke míamúnaa ávyéjúúllehíjcyaaabe diityéj pínétú íjyócoúuvéne néé dityéi íjchívétso áachívú wahájchotáwu diitye uwáábojtéke.

35 Ááné boonéhjáa neebe diityéke:

—Ámuúhaj, téíbúwá tsáma méjcyaco. Ááne ímíñeúvú meíjtsámeítsihdyu aatyéké méméénucó ámuha meméénúíhahjíjyu.

36 Muuráhjáa ‘Téoda’ némeílbyé itsúcunúmeíhijcyá íhtsútuube íjcyane. Áábemáhjáa muurá íjcyámé míamúnaa 400-meva. Áróobekéhjáa tsaate dsíjívetsóné boone pámeere dílbyema íjcyarómé pahúllevávú tsújaavé tétsíhjí daihañéréjuco.

37 Téhduréhjáa Gariréa múnáajpi Jóódáke pajtyéné míamúnáake ditye éévehíjcyájyju. Áábemáhjáa muurá téhdure mítyame íjcyaróobeke idyé dsíjívetsóme. Ááné boonéhjáa dílbyema íjcyarómé ílluréjuco wáhchájabáne.

38 Áánéllii ámúhake o néé diityéké éhnííñevu ámuha mepátsárijcyójúcoótuki. Muurá ihdyu ímiááné míamúnáadityuré tsááné uwááboju ditye úwáábohíjcyáhahjíí diityémá níjkévaíñé muhdú ámuha diityéké meméénúúrónáaaca.

39 Áánetu Píívyéébedityú tsááné uwááboju íjcyáhahjíí tsá ámuha muhdú meméénúityúne. Áánéllii téíbúwá méjcyca.

Tsá tene ímityú Píívyéébeke ámuha ímityúne medáñívéne.

40 Ahdújucóhjáa dílbyeke ditye lléébone. Áronáacáhjáa ihdyu diitye uwáábojtéke ipíúvameke wátsihcyúme. Áámekéhjáa iácádsíjcaáyo tsiíñe bóijcyúmé ditye iúwaabójúcoótú Jetsóodityú íjcyáné uwááboju.

41 Aaméhjáa péé imíjyúwu Píívyééberéhjáa ihdyu íhvéjtsódújuco Jetsóodityú íjcyáné uwáábojú hallútú núcojpsító ícúbáhrámeíyónnáaaca.

42 Aaméhjáa íhvéjtsotúmé éhnííñevúré pajcoójivaré úwáábohíjcyá duurúvájá pañevu. Téhduréhjáa tsíjtyeke íhjáhañévúré úwáábomé péhíjcyáhi.

6

Uwáábojté piáábojte íjcyáímyeke ditye méménu

1 Aanéhjáa téijyu tsúuca mítyaméjuco cahcújtsó múnna lílyaaténe. Áánaacáhjáa tsaate jodíómú íjcyarómé griéégómú íhjúrí íhjuvámé imúnáadityú nehíjcyá dityévaa pííbájuytéke panévaturé piáábohíjcyatúne.

2 Áánéllihyéhjáa diitye méjtúhatyu mítyétsi íjcyame uwáábojte pámeere cahcújtsó múnáake ipíhíjyúmeke nééhíi:

—Muurá íñe Píívyéébé uwááboju muha meúwaabómé tsá tsíñéhjiri metúhújkímyeítyuróne.

3 Áhdícyane, ámuúha múúhá nahbému, ámuhadítú tsaate ímiáámé 7-meváké menéhcóne téenevu mepícyó Píívyéébé Apííchó diityéké tükévétsohíjcyámeke.

4 Áánetu ihdyu muha dífbyeke piáábó metáumeíñe dífbyé uwááboju méúwáábohíjcyáahi.

5 Ehdúhjáa ditye néene ímí tehdújuco íjtsúcunúnéllii meménújucoómé Ejtéébate Píívyéébé Apííchó tükévétsoñeri ímí dífbyeke úráavyehíjcyáabeke. Áábé hallúvúhjáa meménúme íllúumeke: Perípee, Próócoroo, Nicanóoo, Timóoo, Paméénaa, Ajtiokíia múnáajpi Nicoráá jodíómuube íjcyáturoobé diityé uwááboju tujkénú íúráavyehíjcyátsihdyu Jetsóokéréjuco cáhcújtsoóbee, éhdúmeke.

6 Áámekéhjáa tsajtyémé diitye uwáábojté éllevu. Áámé hallúvúhjáa íhyójtisine ipícyóóne táumeímyé piáábo.

7 Ehdúhjáa Píívyéébé uwááboju Jerotsaréevu tsújaavéné mítyame cáhcujtsómé éhniñevu llíyaatéhi. Áhduréhjáa mítyame llúuvájtedítú cáhcujtsóhi.

Ejtéébate ditye ékeevéne

8 Áíjyúhjáa Ejtééba méénuhíjcyá méénúráítúronéhjí Píívyéébe piáábóneri.

9 Áábemáhhjáa táhhjácatsihíjcyámé tsaate pihcyááveja 'íicúve múnáa íjcyájúcootúme' némeíjya múnáama Tsirééne múnáa, Arejadríia múnáa, Tsirítsiá íiñúji múnáa, Áátsiá íiñúji múnáa, íjcyame.

10 Ároméhjáa tsá dífbyeke táhjatú Píívyéébé Apííchóré tükévétsoñeri díbye íhjúvahlíjcyanéllíhíye.

11 Áanéllíihyéhjáa ahdómé tsaatéké ditye dífbyé hallúvú íállíñe ínéé díbyeváa Píívyéébeé, Moitséeúvu, íjcyámútsidítú ímityúné íhjuváne.

12 Ehdúhjáa ditye néene tükévétsojtémá taúhbájú uwáábojtéké muhdú dáriivémé awáá díbye Ejtéébate íekéévébeke tsajtye ávyéjuyté éllevu.

13 Áábéllíihyéhjáa nehcomé tsíjtyeke dífbyé hallúvú ditye íálliki. Aaméhjáa néé dífyedítú:

—Áánu ímityúné íhjúvahlíjcyá duurúvájatuu, Píívyéébé taúhbájutuu, íjcyane.

14 Áhdure nehíjcyaaabe Natsaréé múnáajpívá Jetsóo duurúvaja iwáchájánúne Moitséeúvú uwáábó cápáyoacoíñe.

15 Ehdúhjáa ditye néenéllii ávyéjuytémá tsíjtye tétsihyi ácújcatyémé ítécunú díbye Ejtééba húmí amítsaráhcówu níjkyéji múnáajpi húmídu.

7

Íhyallúvú Ejtééba íhjuváne

1 Áábekéhjáa páñétúejpi llúuvájte avyéjuube nééhí:

—¿Ava ímiáané ehdu teénej?

2 Áanéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Ámuúha tamúnáaj, cáhawáá ámuhákye o néene melleebúcuunuj. Muuráhhjáa Mépiivyéébé íhtsútuube íjcyaaabe bóhówaavé méíhdé múnáajpi Aavaráaúvudívú Haráavú díbye péétúné ihde Metsopotáámia íiñújiri íjcyáábedívu.

3 Áábekéhjáa neebe: “Pámeere dihyájkímuke díiñújima díhvétsoñe peeco uke o wállóóné íiñújivu.”

4 Ahdújucóhjáa muurá dibye íiñújí Caadéatu péébe úújeténé Haráavu. Áané boonétúhjáa cáani dsíjívetsihdyu Píivýéébere tsivá dílbyeke íñe ícyooca mejjycáné íiñújivu.

5 Aanéhjáa ímiáané dílbyeúvuke íajcuíñé íñéérónáa tsáhái dibye dílbyeke ájcutú téené íiñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu neebe dibye dsíjívéné boone íajcuíñé dílbyéj tsíménémúháábekéréjuco dílbyeúví tsímávátúrónáaaca.

6 Áhduréhjáa neebe dílbyeúvudítýú lílyaaténéj tsíménémúhaabe tsííñé íiñújiri tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame ícúbáhrámeíñe 400 píjycá hajchóta.

7 Téhduréhjáa Píivýéébe néé diityédítýu: “Eene kéené íiñúji múnáa hójtsirí ditye íjcyámema teene ó ímbájchoóhi. Áané boone ó íchívyétsoó téhullétú diityéké ookéréjuco ditye íicúve íchihvu.”

8 Muuráhjáa Píivýéébe Aavaráúvuma muhdú dibye íjcyáíñé pityájcoju imyééné néé pámeere dílbyéj tsíménémúhaabe ikíhdyahírótsámeíki. Ahdújucóhjáa dibye méénune ílli Itsáake itsímáváábeke 8 coojívá dibye íjcyátsihvu. Áhduréhjáa diibye ílli Itsáaréjuco méénune íllíkye Jacóóboke. Aabéhjáa idyé Jacóóbó meenú téhdure ítsíméke 12-nevá dohjíba múnáa mee íjraéémú íhdéejtéké itsímávámeke.

9 Aaméhjáa diitye méíhdé múnáa Jacóóboúvuj tsímé nomíutáávahíjycá íñahbe Jotséedi. Áanemáhjáa dílbyedívú tsaatéké ditye náhíhenúmé tsajtyé dílbyeke Ejíhtó íiñújivu. Áróobekéhjáa ihdyu Píivýéébe píáábohíjycá panévaré dílbyeke pátyehíjycánéhjitu.

10 Aanéhjáa dílbyeke dibye tükévétsoonej péévére teene Ejíhtó íiñújí avyējuube Paraóó ímí dílbyeke pícyohíjycáhi. Muuráhjáa dílbyeke pícyoobe íiñújí tükévétsoobe íjcyaaabe téhdure páneere dílbyé tsíméné tehmeébé dibye íjcyaki.

11 Áíjyúhjáa muurá mítyane míamúnáa ícúbáhrámeí ájyábari Ejíhtó íiñújí, Canaáa íiñújí, íjcyájíicu múnáa. Tsáháhjáa téjyju méíhdé múnáaúvudi majcho íjcyatúne.

12 Áronáacáhjáa Jacóóboúvú Ejíhtó íiñújiri tsátsii majcho íjcyane iwáájácúne wallóó ítsímé méíhdé múnáaúvuke ditye téhullétú tsane íújcutéki.

13 Áané hallúvúhjáa tsííñe péémédívú botsíi Jotséé waajácútsámeí diitye íñahbé mudívú. Átsihdyúhjáa diibye Ejíhtó íiñújí avyējuube waajácújucóó caatyé múnáajpi dibye íjcyane. Áané líllyéhjáa neebe dibye ípíúva pámeekéré ímúnáake.

14 Ahdújucóhjáa Jotséé píuváné cáani Jacóóboke pámeere íhyájkímú 75-meve íjcyámema.

15 Aaméhjáa téhulle ícyahíjycámé pámeere dsíjívé 12-nevá dohjíba múnáape mee íjraéémú íhdéjte íjcyame diibye cáani Jacóóbobámájuco.

16 Áámeúvukéhjáa tétsihdyu icyúúúrómeke tsúúcajátú tsííñe íáábyúne tsajtyémé Tsíkyévu diibyéhjáa Aavaráúvú Hamóóúvúj tsímédítýú áhdóné níjkyénetu icyúúuki.

17 Aanéhjáa Píivýéébe Aavaráúvuke pítyájcóne éévé tsúúca píhínáa memúnáa éhnííñevu lílyaaté mítyáméjuco teene Ejíhtó íiñújivu.

18 Ájyúhjáa tsíjpiyéjucó úcaavéné téené iññújí avyējuúbedívú Jotséeúvuke wáájácútuúbe.

19 Aabéhjáa iáállíne ícúbáhráhíjcyá diityédi. Áanemáhjáa nehíjcyaaabe ditye ítsíiméwuúmuke iwáámíuhíjcyá béhnere itsíimáváméwuújike.

20 Téjyúhjáa Moitséeúvú tsíimávámeíbyeke Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áábéwúukéhjáa cáánímutsi téhmehíjcyá pápihchúú nuhbáva.

21 Áábéwúukéhjáa tsúúca dityétsí wáágoójúccóoróobe Ejíhtó iññújí avyējuúbe ajoyúwá újccúúbeke keemévétsóhi.

22 Áábekéhjáa ditye úwááboobe waajácú páneere diityé múnáape wáájacuhíjcyanéhi. Aabéhjáa ávyétá tujkéveebe íñá imyéénúnetu, ílhjývánetu, panévátúre.

23 Aabéhjáa 40 pijcyábájucó íjcyaaabe íjtsámeí imúnáake iááhívetéíne.

24 Aabéhjáa téhullévú péébe cábuuvé Ejíhto múnáajpi memúnáajpidi ícúbáhráhíjcyáábedívú. Áábekéhjáa lliihyánuúbe.

25 Ájyúhjáa íjtsúcunúúbe memúnáaúvú tsúúca wáájacúné díbyej téeveri Píivyéébe diityéké ditye ícúbáhrámeíhíjcyánetu íjchívyétsoíne. Árónáacáhjáa ihdyu tsáhái ditye wáájacutúne.

26 Áané tsíjcyoóíhjáa idyé úújetéébe tsamútsíyé memúnáajtétsí méénújcatsímútsídívú. Áamútsikyéhjáa imílléroobe idyówajcárone. Áronemáhjáa neebe diityétsikyé: ¿íveekí ámuhtsi tsané múnáajtétsíyé meíjcyamútsí méméénújcatsíhi?

27 Árónáacáhjáa ímichi cáábyedítú tene tújkévaabe díibye Moitséeke néehíi: “¿Múha uke picyoó ímítýúnéhi ímibájchoobe u íjcyaki?”

28 ¿Mítýa oke u lliihyánuú éhnéjyju Ejíhto múnáajpikye u lliíhyanúdu?”

29 Ehdúhjáa díbye néenetu ílluréjucó Moitsée wááneé. Aabéhjáa úújeté Madiáá iññújivu. Aabéhjáa téhulle tsííne iññújiri íjcyaaabe tsíimavá mítýétsikyé téhullétú ityáábáválledívú.

30 Aanéhjáa 40 pijcyábájucó díbye ínéubará píivyéétúné iññújiri íjcyánáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé díbyedívú úméhéwu pééétcunúné pañe ‘Tsinaí’ némeíhábáj piíhívu.

31-32 Áaneríhjáa mítýane ullévenúúbe. Áanéllíhyéhjáa ímíneúvú ííte díbye pííhíverónáa Píivyéébe díbyeke néehíi: “Oo amúhá Píivyéébe ó íjcyá dííhdé múnáaúvúu Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame oke cáánívahíjcyaaabe.” Áaneríhjáa íllityéne úúvécunúúbe tsáhájucó tsííne íitetúne.

33 Áábekéhjáa tsííne neébe: “Díjtyúhápaajiné tácoríjco íne úhdivu o bóhówáávénéllíhye.

34 Muurá ó waajácú tahñéjté Ejíhtori íjcyame wánícyámeíhíjcyáné ícúbáhrámeíneri. Áámeke díjtyéeveri o íjchívyétso íne úhdivu ó bóhówaavéhi. Ahdcýane uke ó wallóó téené iññújivu.”

35 Ehdúhjáa Píivyéébe néé Moitséeke éhnéhjáa memúnáajtétsíúvú ‘¿múha uke picyoó ímítýúnéhi ímibájchoobe u íjcyaki?’ néeróóbeke. Píivyééberéhjáa ihdyu néé úméhéwu pééétcunúné pañe níjkyéji múnáajpi díbyedívú bóhówáávéébej téeveri díbye memúnáaúvuke íjchívyétsoki.

36 Ahdújucóhjáa méénúráítýúronéhíj imyéénúnej téeveri díbye íjchívyetsóné méíhdé múnáaúvuke Ejíhtó iññújitu. Aaméhjáa ínéubará píivyéétúné iññújivu

péeme Tújpañe Móoa pajtye nújpacyo dówáávéjítori. Aabéhjáa téhulle 40 pijcyábá íjcyaae méenuhíjcyá méénúráityúronéhji.

37 Aabéhjáa mee imúnáadityú néehíí: “Píivyéébere muurá pícyoó méhdityu íhjuú uubáalle múnáájpkyye íñe o íjcyadu nééíbyeke. Aabe íhdyu nééne méllééboco.” Ehdúhjáa néébeúvu.

38 Aabéhjáa muurá íñeubará píivvétúné iñújiri méíhdé múnáaúvuma íjcyáábedivú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé ‘Tsinaií’ némeíhbaúvú. Áábemáhjáa íhjuúváne ájcuube díbyeke Píivyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñevu díbye íájcu méíhdé múnáaúvuke.

39 Áróobekéhjáa tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne. Ílluréhjáa díbyeke ityáhhálléne tsiíñe imílleromé íóomíñe Ejíhtó iñújivu.

40 Áánemáhjáa díbyé nahbe Aróoke néémeé: “Mééma meenu Píivyéébedu néméhjike piéhullévuré meóómicyooca meke ditye ityúkévéjtsoki. Kiávu íñe díñahbe Moitséé úújeté meké Ejíhtó iñújitu íjchívyétsónema.”

41 Ahdújucóhjáa ditye níjcyone jééú ocájíwuúdu néébeke. Áábekéhjáa íícúvehíjcyámé iyámeke íllíhyánúméhjidi. Ááneríhjaá mítyane ímíjyuuvémé iyé iñjcyoóbeke íícúvehíjcyáneri.

42 Áánéllíihyéhjáa ílluréjucu Píivyéébe dítyéké íhvejtsóné ditye awáá idyúúrvahíjcyaca caame íévéhóówari íjcyáméhjike. Muurá díbyé íhjuú uubáalle múnáájpi waajácúháámitu nééne:

¿Acáa ámuha íjraéémú oke méíícúvehíjcyá iyámeke mellíhyánúmedi 40 pijcyábá íñeubará píivvétúné iñújiri ámuha meíjcyácoóca?

43 Tsáhaá. Muuráhjáa oke íícúvetúme ámuha méíícúvehíjcyá ámuháye meméénúméhjike. Áánemáa ámuha métsatyéhíjcyá níjcyotáábé Moróoke íhjuáwúuma. Áhdurée ámuha métsatyéhíjcyá níjcyotáábé míícúruwa Rejpáake Píivyéébedi ámuha medíllónema. Áánéllíi ámúhake ámúhá iñújitu o íjchívyétsómeke ó wáalloo Babiróóníá iñújí ehnúíñevu.

Ehdúhjáa muurá Píivyéébé íhjuú uubáalle múnáajpi caatúnúhi.

44 Aanéhjáa muurá téhulle íñeubará píivvétúné iñújiri méíhdé múnáaúvudi íjcyaja iyámé míhénetu méénúmeíjya duurúvaja dítyéhjáa Píivyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñe newáyuwááné pícyohíjcyaja. Ehdúhjáa méénuube Moitsééúvú Píivyéébe díbyeke néhdújucu muhdúhjáa íájtumídu.

45 Aajájucóhjáa dítyeúvú íñnetsóné tsííñe iñújivu Píivyéébéhjáa Jotsoééúvuma tééji múnáake íbótoácóne díbyeke ájcuújivu. Áájaréikyéhjáa ícyahíjcyá Dabííúvú íjcyané hajchóta.

46 Aanéhjáa díbye Dabííúvú waajácú ímí Píivyéébe díbyeke píaabóne. Áánéllíihyéhjáa imílléroobe imyéénune béhja Jacóóboúvúu téhdure cáánívahíjcyaae Píivyéébé wáabyuta teeja iyámé míhénetu méénúmeíjya cápayóóve.

47 Áronéhjáa íllíyéjucu Tsaromóóvú méénune teéja.

48 Áronáa Píivyéébe tsá íjcyatú apááñéré duurúvaja míamúnaa méénúj pañe. Muurá íhdyu íhdícyátsíhjíryé díbye. Muurá íllu díbyé íhjuú uubáalle múnáajpi néehíí:

49 Níjkyéjiri táavyéjú íjyáwá hallúrí o íjcyaae ó ejécunú páneere íñjuji. Aanéjíiva ¿muhdííváne já ámuha óoma méméénuú tétsihyi o íjcyaki?

⁵⁰ Aanéjucóo páneere múhdúné tsíeméné Íjcyane o Ípívyejtsóné. Ehdúhjáa neebe Píívyéébe ihjyú uubálle múnáájpij tééveri.

⁵¹ Áronáa ámuha ávyétá nuuhéjuchte meíjcyámé íbuúúné éhne Píívyéébeke wáájácútumé íbuúúnédu. Aame ámuha Píívyéébe Apííchó néené tsihdyuré méicyahíjcyá méíhdé múnáaúvúu icyahíjcyádúre.

⁵² ¿Acáa cáábyeké Píívyéébe ihjyú uubálle múnáadítýú méíhdéejtévú pevénére ítécunúhíjcyáhi? Muuráhjáa llihyánuhíjcyámé ímiáábé Críjto ííñújívú tsááiñe úúbállehíjcyárómeke. Aabée muurá Críjto tsáároóbeke ámuháyējuco mellíhyanúne.

⁵³ Muuráhjáa tsúúca ámúhama níjkyéji múnáaj tééveri Píívyéébe taúhbaju íjcyájúcooróné tsá ámuha melléébohíjcyatúne.

Ejtéeba dsíjívéne

⁵⁴ Ehdúhjáa Ejtéebá néenélii dífbyedívú cayóbaávatémé íhwáñeene ííhdónema.

⁵⁵ Aanéhjáa diibye Ejtéebá Píívyéébe Apííchó ípañe Íjcyaae ájtyumí níjkyéjiri Píívyéébe íavyéjuri Íjcyáábé úníuri Jetsóo Íjcyáábeke.

⁵⁶ Aabéhjáa néehí:

—Muurá ó ájtyumí Míamúnáájpidívú ípívyéevebe níjkyéjiri Píívyéébe úníuri íjcyáábeke.

⁵⁷ Ehdúhjáa dibye néerónáa íllure íñúhejúúné iwátájcóne dífbyé tujkévetu túruuvémé íhjúcunúmére.

⁵⁸ Aaméhjáa técoomítýú tsiéllevu itsájtyéébeke áámuhíjcyá néwayúúnevu. Aaméhjáa íwajyámúúné ityácórijcámeíjyahjívú téhmetsó tsaapi ováhtsá ‘Tsáoro’ némeíbyeke.

⁵⁹ Aabéhjáa Ejtéebá ditye áámúroobéré Píívyéébema íllu ihjyúváhi: “Ávyéjuúbej, tabóhí duúcu.”

⁶⁰ Átsihdyúhjáa ímímóúúvéne kéévánécoba neébe: “Ávyéjuúbej, díícúvedí íñe íjtye ímityúné méénúróneri.” Ehdúhjáa íñétsihdyu dsíjívéebe. Aanéhjáa Tsáoro ímí íjtsúcunú ditye dífbyeke lílíhyanúne.

8

Cahcújtso múnáake Tsáoro ímityúné dárívéne

¹ Téijyúhjáa Jerotsaréeri cahcújtso múnáa ícúbáhrámeíñe tujkéváhi. Áánétúhjáa tsújaavémé Jodéa íinújiri. Tsaatéhjáa péé Tsamáaría íiñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu uwáábojte tsá kiávú péétune.

² Aanéhjáa ímí Píívyéébeke úraavyémé diibye Ejtéebaúvuke kímóóvéméré cuuúhi.

³ Áané tujkéveríhjáa diibye Tsáoro cahcújtso múnáake wajpíímumáyé wal- léémuke ícúbáhraabéré ihjyáháñetu tsajtyé icyúvéhoójánuki.

Tsamáaría íiñújiri ímiáájú uwáábómeíñe

⁴ Áronáacáhjáa Jerotsaréetu pehíjcyámé pahúllevaré úwáábómére.

⁵ Áánétúhjáa Perípé Tsamáaría íiñújiri íjcyácoomívú ipyééne téhdure úúbállehíjcyá diibyejúco Críjto Mépájtyetétsoobe Íjcyane.

⁶ Áábédívúhjáa mityane míamúnáa píhcyaaavémé lleebúacunúhíjcyá dibye úwaabóne. Aaméhjáa ítéhíjcyá méénúraítýúronéhjí dibye méénune.

7 Tsaate pañétúhjáa naavémuke dibye wáágoomé ihjyúacunúmeré diityé pañétú ichívyehíjcyáhi. Áhduréhjáa íjpi vááúmeityúmehjima úllétúmehjike ímípyetétsohíjcyaaabe.

8 Ááneríhjáa técoomí múnaa mítyane ímjyuuvéhi.

9 Áijyúhjáa íjcyaaabe tétsihyi ‘Tsimóo’ némeíbyé apíichoobe. Aabéhjáa álliibyéré pehíjcyá teene Tsamáaría múnáake. Nehíjcyaabéhjáa pane iwáájacúne.

10-11 Áábedityúhjáa ícyátújtsiméné íllure diityéké dibye íapíichori álliñéhjí icyáhcújtsóne nehíjcyáhi:

—Áánúhaca ihdyu Píívyéébé íhnáhooma.

12 Áánetúhjáa ihdyu Perípé Píívyéébé avyéjutu íjcyané uwááboju Jet-socríjotodityújuco pájtyene úwaabóné cáhcujtsómé tsójtsótsámei wajpíimuu, walléemuu, íjcyame.

13 Áhduréhjáa diibye apíichoobe Tsimóo íjcyároobe icyáhcújtsóne ílluréjuco tsójtsótsámeíne. Aabéhjáa Perípema íjcyaaabe ulléventúhíjcyá méénúráityúronéhjí dibye méénúneri.

14 Aanéhjáa diitye Tsamáaría íiñúji múnaa tsúúca Píívyéébeke cáhcujtsóné uwáábojte Jerotsaréeri íjcyame iwáájacúne wallóo diityé éllevu Péedorómútsikyé Jóááama.

15 Aamútsíhjáa téhullévú ipyééne diityé hallúvú piáábó táumei Píívyéébeke dííbyé Apííichó diityé pañévú iúccáveki.

16 Tsáháikyéhjáa diityé pañévú tene úccávetú ditye Jetsóo mémeri tsójtsótsámeíjyúccóorónáaaca.

17 Áánéllíihyéhjáa diityé hallúvú íhyójtsicu ipícyóóne dityétsí Píívyéébeke piáábó táumeíñé tújkeveri botsí dííbyé Apííichó úcaavé diityé pañévu.

18 Ehdúhjáa dityétsí méénune diibye Tsimóo íajtyúmíne nées diityétsikyé íahdóiyóné dsíídsídívu.

19 Neebéhjápeé:

—Cána oke maájcu éénevu ooréjuco tsaaté hallúvú táhójtsicu o pícyóóne tújkeveri Píívyéébé Apííichó diityé pañévú iúccáveki.

20 Áánéllíihyéhjáa Pééodoro nées dííbyeke:

—¿Íveekí múhdurá dííjtsaméi? Muurá teene dídsíídsímáyé ú wágóóóvéiyáhi. Úubá ú íjtsúacunú Píívyéébe téénevu meke ájcune maáhdóiyóné dííbyeke.

21 Muurá tsá díwáábyuta tene íjcyatú Píívyéébe uke tújkevééllétúnéllíihye.

22 Ahdícyane eene ímityúné u íjtsáméíñé díhvéjtsóne dííbyeke piáábó táuméi. Tsáijyu múúne úhdi ííddáátsóvéne ábájííveebe ímityúné u íjtsáméíñe.

23 Muurá ó waajácú ímityúné dípañe íjcyane éhne múúne iyáábé nijpáyú nehníwu néhdu nééneé.

24 Ehdúhjáa Pééodoro diibye Tsimóoke néeséllíi neebe dííbyeke:

—Ané táhallúvú Píívyéébeke piáábó métauméi eene oke u néhdu tene oke ípájtyétuki.

25 Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyu Tsamáaría íiñújiri patsíhíjvá múnáake íuwáábótsihdyu óómimútsí Jerotsaréevu.

Perípemútsí Etiopía múnáajpima

26 Átsihdyúhjáa níjkyéji múnáajpi diibye Perípeke néesíhi:

—Dípye Jerotsaréetu Gáátsávu pééju ííneúbará píívyétúné íiñújitu pájtyéjuri.

27 Ahdújucóhjáa téhullévu péébe cábuuvéné Etiopííaa múnáajpi eonóocodívu tééné iññújí avyējuulle ‘Cadaátse’ némeille dsíídsí tehmeébedívu.

28 Aabéhjáa Píívyéébeke Jerotsaréevu idyúúrúvájétsihdyu íjchíémiri íiññújívu óómibye ééveebéré pehíjycá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaiaúvú waajácuháámi.

29 Áánáacáhjáa Píívyéébé Apííchoré díibye Perípeke néehíí:

—Éhmi íjchíemi duhjété.

30 Ahdújucóhjáa péébe lléébúccunúné díibye éévene. Áábekéhjáa neébe:

—¿A ú waajácú ñná nééiyóné u éévehíjycáne?

31 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsáhaá. Múhdutú ó waajácuú múha oke úwáábónejíivari.

Ehdúhjáa iñééne píívuabe díibyeke íjchíémí pañévu.

32 Aanhjáa Píívyéébé ihjyu cáátúnúmeíñé díibye éévehíjycané illu néehíí:

Obééjake múúne illííhyánu ditye tsájtyedu tsajtyémé dííbyeke. Aabe pevétsihjídu íjcyáábeke dsííjivetsómé éhne múúne obééjáwu pevétsihjídu íjcyáábeke ditye nñitsudu.

33 Áábeke idátsó meenúme. Aabe ííññújíri tsá íjcyájúcootúne. Aane íñe ¿múha téijyú múnáadityú úbálléiyá muhdúhjáa téijyu miámúnaa ícyahíjycáne? Ehdúhjáa nééne éévehíjycyaábe.

34 Átsihdyúhjáa neebe Perípeke:

—Cána oke ímiñéuvú duubállé múhdityúhjáa ehdu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi nééneé. ¿A íhdityu, mityá tsíjpihdityúpeé?

35 Áánélliihyéhjáa teene díibye éévehíjycánetu úwááboobe dííbyeke ímiáájú Jetsóodityú íjycané uwááboju.

36 Aamútsíhjáa péhíjycamútsí úújeté tsátsii nújpacyo íjcyátsihvu. Átsihdyúhjáa díibye eonóócó néé Perípeke:

—¡Éje, íchííhya nújpacyo! ¿Aca tsá oke apáhajchíí u tsójtsóityuróne?

37 Áánélliihyéhjáa Perípé néé dííbyeke:

—Íhdyu tehdújuco ímiááné u cáhcújtsóhajchííjyu. Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá ímiááné ó cáhcujtsó Jetsocríjto Píívyéébé Hajchi íjcyáábeke.

38 Áánélliihyéhjáa Perípé néé díibye íjchíemi idyáíivvyétsoki. Áámítúhjáa íñíityéne peemútsí teene nújpacýo pañévu Perípé dííbyeke itsójtsoki.

39 Átsihdyúhjáa dityétsí íjchíivynáa Píívyéébé Apííchoré tsajtyéjucó Perípeke. Áábekéhjáa tsáhájucu eonóócó ájtyúmitúne. Átsihdyúhjáa íiyéjuco díibye péhíjycané tsaímijyúure.

40 Áánáacáhjáa díibye Perípé Atsóótó cóómijyjuco. Aabéhjáa pacóómiváryé úwááboobéré péhíjycyaabe úújeté Tsetsaréavu.

9

*Tsáoro Jetsóoke cáhcujtsóne
(Hch 22.6-16; 26.12-18)*

1 Ááné tujkéveríhjáa Tsáoro lliihyánúllehíjycá cahcújtsu múnáake. Aabéhjáa péé llúuvájité avyējuúbe éllevu waajácuháámi ityáúmeíki.

² Aanéhjáa díbye ájcúháámima peebe Damájcori íjcyáné pihcyáávejjááné avyéjúté éllevu néhcoobéré Crijtodítýú íjcyáné uwaáboju úráavyehíjcyámeke Jerotsaréevu itsájtýe wajpiímumáyé walléémuke.

³ Aabéhjáa téhullévú juuváyí péébe tsúúca técoomívú pííhíronáa díbyedívú peete cádiivýé cáámetu.

⁴ Aanéhjáa díbyeke baavu íjcaáyóóbeke Jetsóó díbye ájtyúmítuubéré nééhií:
—íTsáoj, Tsááoroj! ííveekíami oke ú pátsárcýohíjcyaj?

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—íMúha uu Ávyéjuúbej?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Oo Jetsóó oke u pátsárcýohíjcyaaábe. Áronáa muurá uure ú tútávátsámeíhijcyá éhne múúne ócáji naatsóú íñúbjóné iiye tútávájsámeídyu.

⁶ Áánerihjáa Tsáoro íllityéébé úúvécutúúbére nééhií:

—Ávyéjuúbej, íaanéhaca íná ú imíllé o méénune?

Áánélliihyéhjáa Jetsóó díbye ájtyúmítuubéré nééhií:

—Wa ihdyu dipye kíávúhjané u péhullévú. Téhullévú uke neeímyé íná u méénuíne.

⁷ Áánerihjáa díbyema pééme mítyane íllityé dítye ájtyúmítuubéré díbyema íhjuúváneri.

⁸ Aabéhjáa baatu íjyóóúúvétsihdyu tsáhájucó hállúvatúne. Áábekéhjáa patóhcoríyéjucó dítye úújetétsóné teene Damájcovu.

⁹ Aabéhjáa téhulle pápihchúúj coojívá hállúvátuube íjcyaaabe tsá majchóubaré, adóubaré, méénutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa tétsii tsaapi cahcújtso múnáajpi Ananíá íjcyáábedívú Jetsóó naavédú nééne íbóhówajcárótsihvu dílló díbyeke. Áánélliihyéhjáa neébe:

—íMuhdúhaja, Ávyéjuúbej?

¹¹ Áánélliihyéhjáa neebe díbyeke:

—Cáhawáá ‘ímiánéjcu’ némeíne ulléjijtóvú pééne Jóóda ja dílló Táátsó múnáajpi ‘Tsáoro’ némeíbyekeje. Muurá tééjari íjcyaaabe piáábó táúmeíhijcyá Píivýéébeke.

¹² Aabe téhdure naavédú nééne ííténé pañe ájtyumí díbyé hállúvú díhyójtscu u pícyoone díbye tsiíne íhállúvaki.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii Ananíá nééhií:

—Ávyéjuúbej, mítyame oke úúbállehíjcyá díbyevá Jerotsaréeri díuwaáboju cáhcújtsoámeke ímityúné méénuhíjcyáne.

¹⁴ Aabe muurá eene íllevu tsáá llúúvájte avyéjúté neéjuri cahcújtso múnáake itsájtýeki.

¹⁵ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—Wa ihdyu dipye díbye éllevuj. Muurá téhdure óhdiyu íjcyáné uwaáboju úwááboobéré pehíjcyáá tsiíne íñújine múnáake íavyéjútéhjimájucó. Áhdure ámuha ímúnaa íjraéémuke úwáábóíbye.

¹⁶ Áábeke ó waajácútsóo muhdú díbye tééné déjucotu ícúbáhrámeíne.

¹⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii péjúcoobe Ananíá díbye Tsáoro íjcyajávu. Aabéhjáa tééj pañévú iúcaávéne díbyé hállúvú íhyójtscu ípícyóóne néé díbyeke:

—Muúbej, Avyéjuube Jetsóó éhneváa juuváyí u tsáánáa úhdivu bóhówááveebe oke wallóó diéllevu uuva tsiíñe u hállúváábé pañévu Píívyéébé Apííchó iúccáaveki.

¹⁸ Ehdúhjáa Ananía néenemáyé íhyálluúucú pañétú amóóbé miihédú nééne áákityéné boone hállúvájúcoobe. Aabéhjáa illuréjuco tsójsótsámeíñe.

¹⁹ Átsihdyúhjáa botsíi imájchóne tsíjpanúúbe. Aabéhjáa teene Damájcori íjcyáné cahcújtso múnáama múhdúj coojívára íjcyáhi.

Tsáoro Damájcotu úwáábótujkénúne

²⁰ Átsihdyúhjáa tsúuca úwáábótujkenuube diityé pihcyáavejááné pañévu. Aabéhjáa nehíjcyá ímiááné Jetsóó Píívyéébé Hajchi íjcyane.

²¹ Áánerihjyáa pámeere iúllévenúne néjcatsihi:

—¿Acáa tsá áanu éhne cahcújtso múnáake ímityúné dáriívehíjcyatú Jerotsaréeri? Díibyéjuco muurá íñe iúllevu tsáane llúwávjté avyéjujté éllevu tsaatéké ítsájtyeki.

²² Ehdúhjáa ditye néjcatsiyónáa éhniínevuré iúwáabóné pañe nehíjcyaa ímiááné díibyéjuco Jetsóó Críjto íjcyane. Áánerihjyáa illure tsájuréévétsoobe ímúnáa jodíómuke teene Damájcori íjcyámeke.

Tsáoro pállójcöne

²³ Átsihdyúhjáa diitye ímúnáa íjcyaromé pítyácójcatsí dííbyeke illííhyánúroki.

²⁴ Áánemáhjáa pécóhahjótá cójiahjótá téhnehíjcyaromé técoomí llehówááné dííbyeke illííhyánuki. Árónáacáhjáa waajácújucoobe teéne.

²⁵ Áábekéjhjáa cahcújtso múnáa úvérújtí pañévu iúácóobeke pejco niityétsó técoomí míhletátú áachívújuco. Ehdúhjáa pállójcoobe Tsáoro ditye llííhyánúiyónetu.

Tsáoro Jerotsaréeri

²⁶ Aabéhjáa Jerotsaréevu úújetéébé imíllerá íñáhbévájcatsííñe técoomíyí íjcyáné cahcújtso múnáama. Áróóbedíhjáa illure illityéme. Tsáháikyéhjáa ditye wáájácútu díibye téhdure cáhcujtsójucóóné Jetsóoke.

²⁷ Áábekéjhjáa Benabéé uwáábojté éllevu itsájtyéébedívú waajácútsó diityéké ímííñevu. Úúbálleebéhjáa diityéké muhdú Jetsóó juuváj piínévú dííbyedívú bóhówáávéebema íihjývátsihdyu péébe dííbyedytú íjcyáné uwááboju Damájco múnáake íínerí illityétuube úúbállehíjcyáne.

²⁸ Aabéhjáa Jerotsaréeri íjcyaaabe diityémá uwááboobéré pehíjcyá tsijtye ímúnáa cáhcújtsoúmeke íínerí illityétuube.

²⁹ Aanéhjáa tsaate ímúnáa íjcyaromé gríéégómú ihjyúriyéjuco ihjyuvámé dííbyema ityáhjácatsíñe llííhyánúllehíjcyá dííbyeke.

³⁰ Aanéhjáa íñahbéjté cahcújtso múnáa iwáájácúne tsajtyé dííbyeke Tsetsaréavu. Átsihdyúhjáa wallóomé dííbyeke Táátsóvuú.

³¹ Áijyúhjáa Jodéaa, Gariréaa, Tsamááriaa, íjcyáné íñújííneri íjcyáné cahcújtso múnáa tsaímíyéjuco íjcyane Píívyéébé Apííchóré diityéké píáábóneri. Aaméhjáa éhniíñevu llíyaatéhi.

Enéa ímíjpyeténe

³² Téhduréhjáa Péédoro pahúllevaré ááhíveebéré péhíjcyaaabe úújeté Ríídári íjcyáné cahcújtso múnáadívu.

³³ Aabéhjáa téhulle ájtyúmité ‘Enéa’ némeíbyeke 8 pijcyábájuco íjpi vááúmeityúneri chémehíjcyáábeke.

³⁴ Áábekéhjáa neébe:

–Muúbej, tsúúca Jetsocrijtó uke bóhiitsóhi. Ahdícyane dácúúvéne ílluréjuco dicyúwá dímbájcho.

Ahdújucóhjáa díbye téjyuré ácuuvéne.

³⁵ Aanéhjáa Ríidaá, Tsaróoo, íjcyácoomícyu múnaa íájtyúmíne muhdúhjáa íicyahíjcyanehíjí íhvéjtsóne Jetsóokéréjuco cáhcujtsóne.

Dóoca bóhíne ídsíjívétsihdyu

³⁶ Téjyúhjáa íjcyalle cahcújtso múnáalle Jóópéri Tabítá gríeégómú ihjyúri ‘Dóocáa’ némeílle. Aalléhjáa ávyetá ímiáállé íjcyalle píáábohíjcyá ídáátsóméhjike.

³⁷ Aalléhjáa téjyú chémelle dsíjívéhi. Áálluévukéhjáa íñjtyúne picyóomé cáameéíjiri íjcyané míjcóhó pañévu.

³⁸ Ájyúhjáa díbye Pééodoro íjcyacóomí Ríida píhíre teene Jóópétuú. Aanéhjáa cahcújtso múnaa díbye kíá íjcyane iwáájácúne wallóó mítyétsikye díbye éllevu. Aamútsihjyáa neeté díbyeke:

–Uuva ú peé ícúu múúha éllevu.

³⁹ Ahdújucóhjáa díbye pééne diityétsimájucó técoomívu. Aabéhjáa úújetéébeke tsajtyémé teene míjcóhó pañévu kíá tééhouvú íjcyáhullévu. Áánacáhjáa tétsihyi píbbájyujte walléemú máatyóri íjcyame úújétsópejtsó díbyeke dílleúvúhjáa dsícohíjcyané wajyámuunévu.

⁴⁰ Áané boonetúhjáa pámeekéré áachívú íjchívyétsóne Píívyéébema ihjyúvaabe ímímóúúvéne. Aabéhjáa dílleúvudívú ííteebéré néehíí:

–Tabítaj, múúhama dácúúve.

Ehdúhjáa díbye néenemáyé ítétjúcoólle. Aalléhjáa díbyeke íájtyúmíne tsúúca ácuuvéhi.

⁴¹ Áállekehjáa íhyójtscutu íekéévéne íjyóucjáaroóbe. Áánemáhjáa cahcújtso múnáama píbbájyujtéké ípíúváne úújétsóbe tsúúca bóhíílledivu.

⁴² Aanéhjáa teene Jóópé múnaa mítyame iwáájácúne cáhcujtsó Jetsóoke.

⁴³ Átsihdyúhjáa Pééodoro coéváhíi tsúcájá técoomívu ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeíbyé Tsimóo jávu.

10

Péedorómútsí Conéérioma

¹ Íjcyaabéhjáa Tsetsaréri ‘Conéerio’ némeíbyé tsáha múnaa ‘Itariáno’ némeííe tsoadáhómú avyéjuube íjcyaaábe.

² Aabéhjáa pájyuvaré Píívyéébeke píáábó ityáúmeííne ícyahíjcyá muhdú díbye ímíllédu. Pámeemáyéhjáa íhyájkímuma duurúvahíjcyámé díbyeke. Áhduréhjáa jodíómuke píáábohíjcyaaabe panévatúre.

³ Aabéhjáa tsájcuuve naavédú néene ííténé pañe ájtyumí níjkyéjé múnáajpi díbye éllevu tsááneé.

⁴ Aabéhjáa díbyeke díllónéllíi íllityécunúúbéré díbyedívú ííteebéré néehíí:

–¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá Píivýéébe ímí iįtsúcunú piáábó díłbyeke u táúmełhįcyáne. Áhdure ímí iįtsúcunúúbe idáátsóméhįjike u piáábohįcyáne.

⁵ Ahdįcyane Jóópévu tsaatéke wallo ditye iųjcuté Tsimóoke díłbyere ‘Péédoro’ némełbyeke.

⁶ Téhulle muurá diibye tsįpi Tsimóó ‘m’íhéné imibájchoóbe’ némełbye ja unéú únįuri įcyájari. Diibye uke neé iná u méenułfe.

⁷ Ehdúhįáa nįkyéįi múnáįpi Conéérioke inééne pééne boone piúvaabe młtyétsi únúu múnáįtętsikye. Áhduréhįáa piúvaabe tsaapi tsođáhó ímí Píivýéébeke úráávyełįcyáábeke ityųjkevéélleébeke.

⁸ Áamekéhįáa imíneúvú iúúbálléne wálloobe teene Jóópévu.

⁹ Aaméhįáa péhįcyámé tsįjyu tsúuca técoomį piłhįrįyucó įcyánáa Péédoro nériivye já hallúvú Píivýéébema iłhįyúva cóįįpiinéjucó įcyáníńáaca.

¹⁰ Téįjyúhįáa mityane aįyábáavatéébe. Áábemáhįáa ditye majcho méénúné hajchótá tétsii įcyáábedívú naavédú nééne bóhówaavéhi.

¹¹ Ááné pańéhįáa áįtyúmibe cáámetu wájýámúbácobádú nééne téjtyóhįitu dóhįiváné díłbyedívú níityene.

¹² Áhbácóbá pańéhįáa pańévámé pamévá jodíómú dóótúné iyáme.

¹³ Áamedívúhįáa díbye úllévenúrónáa Píivýéébe díłbyeke nééhįi:

—Aatyédítýú bo tsaatéke lłiłhýánúmeke tsáįtyéne didyoy.

¹⁴ Áronáacáhįáa neébe:

—Tsáha, Avyējuubeį, tehdúı múįjyú ełdńíváméhįjike o dóónejį doorátujtéke.

¹⁵ Áronáacáhįáa neebe díłbyeke:

—įıveekı doorátujtéđívú ú meménú imiáámé įcyámeke?

¹⁶ Ehdúhįáa díłbyeke Píivýéébe néé pápihchúıjyúva. Ááné boonéhįáa tsińfe piéhullévúre pééne cáámevu.

¹⁷ Áánerłhįyáa díbye itsámełhįcyánáa tsúuca lléehowávú wajtsįjucóómé Conéérió walló múnáa díbye įcyaja díllomére péhįcyáme.

¹⁸ Aaméhįáa dílló téėjari díbye įcyáhajchłįjyu.

¹⁹ Aabéhįáa tééne įįtsaméįyíeįi įcyánáa tsińfe Píivýéébe Apíčóhó néé díłbyeke: —Pápihchúımeva uke nehčíhi.

²⁰ Diıtyémá peeco iná néétuubére. Muurá oore ó wallóo diıtyéké díéllevu.

²¹ Ahdųjucóhįáa díbye diıtyé élllevu ipyééne nééneé:

—įA oke ámuha ménehčíhi? įAca muhdú néénełlii imichi ámuha metsáa taéllevu?

²² Áánéłliihyéhįáa nééme díłbyeke:

—Inđu muha metsáa tsođáhómú avyējuube Conéerio imiáábé Píivýéébe imíllédú įcyáhįcyáábe ámuha múnáa jodíómú ímí itsúcunúhįcyaaabe néėjari. Díłbyekéváa nįkyéįi múnáįpi néé díłbye jávú u pééne díłbyema u įhįyúvaki.

²³ Ehdúhįáa ditye néénełlii Péédoro diıtyéké néé dityeįi icyúva tépejco tétsii. Átsihđyúhįáa botsįi tsįjcyooįi diıtyémá péébeke tsaate cahćųtso múnáa nahbénúhi.

²⁴ Aaméhįáa tsįjyu úųjeté Tsetsaréavu eené Conéerio ihýąkımuma inahbévajtéké ipiúvámema díłbyeke téhmehįcyátsihvu.

²⁵ Aanéhįáa Péédoro díłbye jávú ááhívéįyóné ihđeré iįchıvyełńune díłbyé úmıwávú mımóúúvetéébe díłbyeke idyúúrúvaki.

26 Áronáacáhjáa Pééodoro dííbyeke nééhií:

—Díjyocúúve. Muurá úhdure oo míamúnáajpi.

27 Ehdúhjáa dííbyema íhjúváabéré tééjá pañévu úcááveebe úújeté mítyane míamúnaa tétsilhu píhcyáávémedívu.

28 Áamekéhjáa neébe:

—Amuúhaj, muurá ámuha méwaajácú tsá mújyú jodíómuube tsííñé iñúúji múnáájpiima íñáhbéwájcatsíñe dííbyé já pañévu úcáávétyuróne. Áronáa Píívyéébe oke néé tsaatéke átéréejtédí o díllótuki.

29 Ahdújuco muurá íñe o tsááne ‘tsíjyu’ néétuubéré oke ámuha mepíúvánéllíihye. Aane ícyooa ó imíllé o wáajacúné muhdú néénéllíi ímichi ámuha oke mepíúváne.

30 Áánéllíihyéhjáa Conééerio néé dííbyeke:

—Ícyooaá cuuve íchihyi tahjárí májchótuube Píívyéébema o íhjúvahiícyaábedívu tsaapi óhdivu bóhówaavé ávyeta íwajyámú áchaucunúúbe. Áánetu tsúúca mee píínehótsíj coojíwájucu.

31 Aabé oke nééhií: “Píívyéébe muurá lleebo dííbyema u íhjúvahiícyaáne. Téhdure ímí íjtsuncunúúbé ídáátóméhjike u píáábohíjcyáne.

32 Áánéllíi walló tsaatéke Jóópévu ditye íjcuté Tsimóoke dííbyere ‘Pééodoro’ némeííbyeke. Téhulle muurá dííbye tsijpi Tsimóo ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeííbye ja únéú úníuri íjcyájari. Aabe ihdyu óví ítsáácooca úúma íhjúvahi.”

33 Ehdúu oke díbye néénéllíi díéllevu ó wallóo uke ditye íjcutéki. Aabe ihdyu tehdújuco u tsááne ímí tsame meíjcyá Píívyéébema. Aane ícyooa muha méimíllé Píívyéébé uke níwaavéné múúhake u úúballéne.

Pééodoro Conéériómuke úwaabóne

34 Áánéllíihyéhjáa Pééodoro nééhií:

—Ícyooa ihdyu ímiááné ó waajácú Píívyéébe pámeekéré tsahdúré wájyune.

35 Muurá tsííñé iñúújine múnáadityú múhdumé díbye ímíllédú íjcyámeke ímí íjtsuncunúúbe.

36 Muuráhjáa tsúúcajátújuco dííbyere Píívyéébe muuha íjraéémú íhdéejtévúke néhíjcyáne tsaimíyé dííbyema meíjcyáíñé uwaáboju méema íjcyáíñé páme Avyéjuubéré íjcyaae Jetsocriítojté tééveri.

37 Aane muurá ámuha páneere méwaajácú muhdúhjáa múúhá iñúúji Gariréatu tene tújkeváné éhnée Jóááuvu íúwáábóne tsótsohíjcyáne boonétu.

38 Muuráhjáa Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyáábé pañévu Píívyéébe Ípííchó picyóo díbye téené íhnáhoori íbóhíítsóhíjcyá naavéné túkevéjtsójú pañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke. Ehdúu muurá ímiáánéjuco díbye méénuhíjcyáne Píívyéébe dííbyema íjcyánéllíihye.

39 Aane muurá muha méwaajácú páneere muhdúhjáa díbye méénuhíjcyáne Jodéá iñúújirii, Jerotsarérii, íjcyane. Áané boonétúu dííbyeke líihyánúmé páwachékevu.

40 Áróobeké Píívyéébe 3 coojívatu tsííñe íbóhíítsóóbeke bóhówajcaró múúhadívu.

41 Áronáacáa tsá pamévadívúré díbye bóhówáávetúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébe múúhake dííbyé uubállé muha meméénúímyeke méménúmedívúré bóhówááveébe. Aábemáa muurá muha mémajchóhi.

⁴² Ájyyúu múúhake níwááveíñuube muha meúwáábo ímiáájú pámeekéré míamúnáake. Áhdurée neebe muha meúúballe Píivyéébé díibyeke néhdújuco pámeere dsíivéjúcoóróméhjima muhdú ditye ícyahíjcyáné díbye ímbájchoíñe.

⁴³ Téhduréhjáa muurá tsúúcajátújuco Píivyéébé ihjyú uubáalle múnaa néhijcyáné díibyeke cáhcújtsómé imítuyuháñe ábájíivémefíñe. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

Jodíómú íjcyátúmé pañévú Píivyéébé Apííchó úcaavéne

⁴⁴ Aabéhjáa íwáábó pínéevénáa tsúúca Píivyéébé Apííchó úcaavé pámeere múhdumé díbye úwaabóné cáhcújtsómé pañevu.

⁴⁵ Ááneríhjáa imúnaa díibymáa péeme ullévenú jodíómú íjcyátúrómé pañévú Píivyéébé Apííchó úcááveneri.

⁴⁶ Aaméhjáa lleebúacunú Píivyéébeke ditye dúúrúvánhé tsíjtyéhjí ihjyúháñe iwáájácútúrójúhjiri.

⁴⁷ Áámekéhjáa neebe Péédoro:

—Tsúúca muurá diitye pañe íjcyáné Píivyéébé Apííchó íñe mépañe íjcyadu. Áánéllíi tsúúca piivytémé itsójsótsámeíñe.

⁴⁸ Ehdúhjáa íñéene neebe íllurjúco ditye itsójsótsámeí díibyedívú Jetsocríjto mémeri. Áábekéhjáa néeme díbyéi diityémá íjcyá tsuucájááneuvu.

11

Muhdú tene pájtyene Péédoro úúballéne

¹ Aanéhjáa Jodéari íjcyáné uwáábojtémá tsíjtye cahcújtso múnaa waajácújúcoó jodíómú íjcyátúrómé tsúúca Píivyéébé uwááboju cáhcujtsóne.

² Áánáacáhjáa Péédoro oomíjycóó Jerotsaréevu. Áábedítuyúhjáa tsaate cahcújtso múnaa íjcyájúcoorómé íhdééné tauhbaru úraavyémé ihjyúvahíjcyáhi.

³ Aaméhjáa néé díibyeke:

—¿Acáa íveekí memúnaa jodíómú íjcyátúmeke ááhíveebéré u péébe diityémá ú máchohíjcyáhi?

⁴ Áánéllíihyéhjáa úúballébe páneere ídyéjúcotu muhdúhjáa díibyema tene pájtyene.

⁵ Neebéhjápeé:

—Muuráhjáa ihdyu Jóópéri o íjcyabe Píivyéébema o íhgyúvahíjcyánáa óhdivu naavédú néene bóhówáávéne pañe ó ájtyumí wáiyámúbácobádú néene téjtyóhjitú dóhjívané cáámetu óhdivu níityene.

⁶ Áánevuú o ullévenúróné botsíi ímíñeúvú o ííteebe o ájtyumí tééne pañe pamévá iyámé doorátujte íjcyane.

⁷ Áamedívú o íítehíjcyárónáa Píivyéébe oke néehíi: “Aatyédítú bo tsaatéké llíihyanúmeke tsájtyéne dídyoj.”

⁸ Áronáacáa o néehíi: “Tsáha, Ávyéjuúbej, tehdúí mújyú ehdííváméhjike o dóónejíi doorátujteke.”

⁹ Áánéllíihyéé oke neébe: “¿Íveekí doorátujtédívú ú mémenúné ímiáámé íjcyámeke?”

¹⁰ Ehdúu oke pápihchúújyúvává díbye néené boone piéhullévúré péene cáámevu.

11 Ááné tujkéverihjyáa tsúúca o Ijcyajávú wajsíjucóomé pápihchúúmeva Tset-saréatu ditye taéllevu wáalloome.

12 Áamemájucóo o péene Píivyéébé Apííchóré oke tükévéjtsóneri iná néetuubére. Áabemájucóo idyé Ijtye 6-meva óoma úújeténé oke piúváábe javu.

13 Aabée múúhake úúballé nýjkyéji múnáajpíváa idyé dííbyedívú ihjyávú íbóhówáávéne dííbyeke nééneé: “Jóópévu tsaatéké walló ditye iújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Pééodoro’ némeííbyeke.

14 Dííbye ihdyu uke neé muhdú ámuha dihyájkímuma mewágóóóvéiyónetu mepájtyetéíne.” Ehdúu múúhake úúballébe.

15 Ááné boonétúu díityéké o úwáábómé pañévu Píivyéébé Apííchó úcaavé éhnée mépañévu iúcaavédu.

16 Téijyúu ó ítsaavé éhnée Ávyéjuube Jetsóó íllu nééneé: “Ímiaánéjucóo Jóáa tsótsohíjcyáné nýjpanyori. Áánetu ihdyu ámuhá pañévu Píivyéébé Apííchó úcáávééhi.” Ehdúu Jetsóó nééne ó ítsaavé téénetu.

17 Muuráhjáa dííbyeke ditye cáhcújtsónéllii Píivyéébé Apííchó díityé pañévu úcaavé éhnée mépañévu iúcaavédu. Ehdúu Píivyéébe ímillédú méénune tehdu muhdú o méénúyónejiivari.

18 Ehdúhjáa Pééodoro Jerotsaréeri Ijcyáné cáhcújtsu múnáake nééneéllii tsáhájucó iná ditye néetú dííbyeke. Aaméhjáa Píivyéébeke dúúruvámé nééhií:

—Píivyéébéhaca téhdure jodiómú Ijcyátúróméke wajyúhi. Muurá eene muhdúhjáa ícyahíjcyáné íhvéjtsóne ímiaánejcúvú pajtyémé múijyú ídsíjívéjucóóityúne bóhí iújcuki. Ehdúhjáa nééme Jerotsaréeri Ijcyáné cáhcújtsu múnáa.

Ajtiokíiari Ijcyáné cáhcújtsu múnáa

19 Muuráhjáa Ejtéebaúvuke ditye dsíjívétsóné boone téhdure tsijtye cáhcújtsu múnáake ímityúné dáriivéme. Áánetúhjáa tsaate wáá Penúítsiávuu, ‘Chíipere’ némeííne caapáhovuu, Ajtiokíiávuu, Ijcyane. Aaméhjáa téhulle úwáábohíjcyá Crijtodítýú Ijcyáné úwááboju apáámyekéré ímúnáa jodiómuke. Tsáháhjáa tsíjtyeke ditye úwáábohíjcyatúne.

20 Áronáacáhjáa tsijtye Chíiperétú tsááné cáhcújtsu múnáama Tsiréene múnáa Ajtiokíiavu wájtsime úwaabóvú jodiómú Ijcyátúróméke.

21 Áámekéhjáa Píivyéébe píaabómé muhdú ícyahíjcyanéhjí íhvéjtsóne dííbyekéréjucó cáhcujtsóne.

22 Aanéhjáa Jerotsaréeri Ijcyáné cáhcújtsu múnáa iwáájácúne wallóó Benabéke téhullévu.

23 Aabéhjáa téhullévu úújetéébé waajácú muhdú ímiaáné Píivyéébe díityéké píaabóne. Ááneríhjáa mítyane ímíjyúúvebe díityéké tükévétsohíjcyá ditye ímííneúvú Jetsóoke iúráávyeki.

24 Ehdúhjáa díityéké nebe ímí Píivyéébe cáhcújtsóóbeke dííbyé Apííchó tükévétsohíjcyaaábe. Aabéhjáa úwáábóneri tsijtye cáhcujtsóhi.

25 Átsihdyúhjáa Táátsóvu peebe Tsáoró néhcovu. Áábekéhjáa téhullétú iújcyjéébe tsiíne óómimútsí Ajtiokíiavu.

26 Aamútsíhjáa tétsí cáhcújtsu múnáama tsané pijcyabá Ijcyamútsí úwáábohíjcyá díityéke. Áijyúhjáa bótstí cáhcújtsu múnáake díllómé ‘Crijtíánómudi’ Crijtó uráávyé múnáake.

27 Áanáacáhjáa uwáábojtédítýú tsaate Píivýéébé ihjýú uubálle múnaa Íjcyame péé Jerotsaréetu Ajtiokííavu.

28 Áámedítýúhjáa 'Agáábo' némeíbyé diityéj piinévú íjyócúúvéne néé ájyaba íjcyañíe íñújiri Píivýéébé Apííchó tükévýtsóneri iwáájacúne. Ahdújucóhjáa tene Íjcyane Cáráóódio ávyéjuube Íjcyáijyu.

29 Áánéllihyéhjáa Ajtiokííari Íjcyané cahcújtso múnaa íjtsámeí muhdú tsáápiitsa ipíááboíñe Jodéari Íjcyané cahcújtso múnáake.

30 Ahdújucóhjáa ditye méenune. Áánemáhjáa diityétsi Benabéemútsikyey Tsáorómá wallóomé téhulle Íjcyané cahcújtso múnáá tükévýtsojt éllevu.

12

Jacóóboke illíhyanúne Pééedoróké ditye cívéhoojánúne

1 Áijyúhjáa ávyéjuube Heróódé ímityúné dáríivé tsaate cahcújtso múnáake.

2 Diibyhjáa muurá nééjuri Jóáá nahbe Jacóóboke llihyánúme icyávájjóneri.

3 Aanéhjáa ímí pajtyé imúnaa jodíómú Jetsóoke cáhcujtsótúmeke. Átsihdyúhjáa neebe Pééedorókeréjuco ditye iekééveki. Ehdúhjáa meenúme pajtyeté wañéhjí pañe óorítýúne pááá máchómeíhíjcyáijyu.

4 Áábekéhjáa icyúvéhoojánúúbedívú téhmetsoobe tsodáhómú 16-meva íjcyameke ditye ityéhme piínéehójsimevátsáhhjidi. Áánemáhjáa íjtsámeíbyé téené pajtyétavúí íjchívyétsóóbedívú iúújétsóíñe tsíjtyeke ditye muhdú íñéekíí.

5 Áábé hallúvúhjáa cahcújtso múnaa piáábo táúmeíhijcyá Píivýéébeke.

Píivýéébe Pééedoróké cívéhóójatu íjchívyetsóne

6 Aanéhjáa tsitsíivevu diibye Heróódé dííbyedívú tsíjtyeke úújétsóiyó péjco cúwaabe panéjcvaváacutu úwááñéhityu tsodáhomútsidítýú dóhjívaábe. Áánetúhjáa tsíjtye imyéenuhíjcyádú téhme péjcové tééjá lleehówa.

7 Áronáacáhjáa níjkyéji múnáajpi dííbyedívú úújetéébedítýú peete cádiúcunú páneere teene cívéhóójá pañe. Aabéhjáa dííbyeke cávhyiñú 'muúbe, dájkyé' néébere. Ehdúhjáa díbye néenemáyé úwááñehi córíiveíñú dííbyé hótsíjkejícutu.

8 Áábekéhjáa neebe díbye iwajyámúúné ímíbájkímyeíñe íjtyúhápaajínevu íjycámeiki. Ahdújucóhjáa ímíbájkímyeíbyeke neébe:

—Ayúwa díwajyámú hállúejávú dávoóveíñúne dica tadyéjurij.

9 Ahdújucóhjáa dííbye déjutu péébe íjtsúcunú ímiáané Íjcyátúneúvúdu. Íjtsúcunúúbhjáa naavédú néenere ííténé pañe íajtyumíne.

10 Áronáacáhjáa tsúuca pajtyémútsi tujkénúetsíi, hallúvúetsíi, téhmeíjcyámútsikyey. Átsihdyúhjáa úújetémútsi ulléjítóvuréjuco mejchívyéné lleehówa úwáñewáánetu méenúmeíwavu. Aawáhjáa íyey diityétsima páyúúvénetu íjchívyemútsi tsumútsi peerá teene ulléjítóri díbye níjkyéji múnáajpiima. Aabéhjáa tétsihdyu ílluréjuco dííbyedítýú pééneé.

11 Átsihvúhjáa botsíi ímiáané Íjcyane iwáájacúne neébe:

—¿Aca muhdú íñe ímiáané Píivýéébe níjkyéji múnáajpikye taéllevu wallóo oke díbye ipájtyetétso Heróódé hójtsi pañétu? Áhdure oke pájtyetétsoobe tamúnaa íjcyarómé oke ímíllédú méenúíyónetu.

12 Ehdúhjáa néeneri íjtsámeíbyéré péé Jóáa díbyere ‘Máacoó’ némeíbyéj tsíju Maaría jávu. Ájyúhjáa tééjavu cahcújtso múnaa ipíhcyáávéne Píívyéébema íhjuvájyáhi.

13 Áanáacáhjáa llééhówatu áachí éhnéjcutu díllóhíjcyaaabe díityéke. Áánéllíihyéhjáa bádsíjcaja ‘Róódeé’ némeíllé íjchívyeíñúne úújeté múha íjcyane iwáájacuki.

14 Aalléhjáa Pééedoró jí illéébone mítyane ímjyuuvéhi. Áánemáhjáa díbyekéi pááyúcutulléré ícúu tsiíne íóómíne úúbáletté díityéke.

15 Áronáacáhjáa díilleke népejtsóme:

—Íllurébá ú meívatéhi. Tsáhábá díibye íjcyatúne. Níjkyéji múnáajpíyéubá díbyé uubállema tsáábeke ú nééhií.

16 Áanáacáhjáa Pééodoro éhnííñevúré díllóhíjcyá llééhówatu. Áábekéhjáa botsíi ipááyúcutúbedi mítyane ullévenúme.

17 Áamekéhjáa íhyójtíryé neebe dítye cúuvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa úúbáleebe díityéke muhdú Píívyéébe díbyeke cúvéhóójatu íjchívyetsóne. Átsihdyúhjáa neebe díityéke:

—Aane tsáma méúúbálleco Jacóóboke tsijtye cahcújtso múnáama.

Ehdúhjáa íñéene tsiéllévúréjuco díbye péene díityédítu.

18 Aanéhjáa tsítsíívevu tsodáhómú eené díbyeke téhmehíjcyámé úvánujcátsi múhdutú kíávú díbye péeneri.

19 Ááme éllévúhjáa díibye Heróóde wallóo tsaatéke dítye teene cúvéhóójá iúújeté díbyeke. Aaméhjáa ájtyúmítúnéllíi ímíñevúvú díitye tehme múnáake idíllóróne ílluréjuco díbye lííhyánutsóné díityédívu. Áánemáhjáa teene Jodéá íñújitu peebe Tsetsaréavu.

Heróóde dsíjivéne

20 Aabéhjáa tsarílléhíjcyá Tííróma Tsidóo coomícyu múnáake. Ároméhjáa díbyé íñújíturé majcho iúcuíhíjcyánéllíi ímíllé díbye díityémá ímjyuuvéne. Áánéllíihyéhjáa tsaméhjí ímíñevúvú ipítýácójcatsíne péé díbyé piááboobe Bárájo éllevu. Áábekéhjáa néeme díbye Heróódeke íñéé díbye díityémá ímjyúúveki. Aanéhjáa ímí íjtsúcunéllíi neetéébe díbyeke díbye díityémá ímjyúúveki.

21 Áánéllíihyéhjáa díityéke éevebe kéjcoojí díityémá íhjuváiñe. Ájcoojíhjáa úújetédú íavyéjú wajyámuvu iúcáávéne íavyéjú íjyáwá hallúvú ácuúvebe díityémá íhjuvaki.

22 Ááneréjucóhjáa tsaate kéévánécoba nééené:

—Aabye muurá eene íhjuvúaabéubá tsá míamúnáajpi íjcyatúne. ¡Píívyééberéubá díibye!

23 Ehdúhjáa dítye néenemáyé níjkyéji múnáajpi Heróódeke baavu íjcaáyóóbeke chémetsóhi. Aabéhjáa ílluréjuco dsíjivéne iúúvateneri. Ehdúhjáa díbyeke pajtyéné íveekí Píívyéébeke ávyéjújtsotúmé míamúnaa díbyekéré ávyéjutsóné ímí díbye íjtsúcunúné déjúcotu.

24 Ájyúhjáa Píívyéébe uwááboju éhnííñevu tsújaavé pahúllevá múnáadívu.

25 Áánétúhjáa Benabéemútsí Tsáorómá oomíjyucóo Ajtiokííavu tétsíi cahcújtso múnaa Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáake piáábóne dsíídsídívú

diityéké iájújétsihdyu. Aamútsihjyáa tsajtyé Jóaáke díbyere ‘Máaco’ némeíbyeke.

13

Benabémútsi Tsáorómá uwáábótújkenúne

1 Ájyúhjáa Ajtiokíari íjcyané cahcújtso múnáama íjcyámé Píivyéébe ihjyú uwáábojte illuúme: Diibye Benabéee, Tsimóó díbyere ‘Cúúvéébeé’ némeíbyee, Tsiréene múnáajpi Róótsioo, Manaéé Gariréa iínújí avyéjuube íjcyaabéhjáa Heróodema tsájyú píivyéébee, Tsáoroo, éhdume. Áamedityúhjáa tsaate úwáábohíjcyá Jetsóoke cáhcújtsótúmeke. Áanetúhjáa tsijtye úwáábohíjcyá tsúúca díbyeke cáhcújtsómeke.

2 Aaméhjáa tsájcooji májchotúmé Píivyéébeke dúúrúvámeke díbyé Apííchó néehíí:

—Óoma mémemenú Benabémútsiky Tsáorómá tsúúcajátújucóo diityétsidytyú o íjtsámeíñe wákimyéí diityétsí imyéénuki.

3 Ahdújucóhjáa diityétsí hallúvú íhyótsine ipícyóone ditye táumeíñe piáábó Píivyéébeke. Átsihdyúhjáa ipityájcómútsikye illurjúco ditye wáloóne.

Benabémútsi Chíiperéri úwaabóne

4 Aamútsihjyáa Píivyéébe Apííchó tükévéjtsóneri péé Tsereóótsiávu. Átsihdyúhjáa tsahíyí peemútsí ‘Chíipere’ némeíñe caapáhovu.

5 Aamútsihjyáa ‘Tsaramína’ némeí mujcóvú úújetémútsí úwaabójucóo Píivyéébe ihjyú imúnaa jodiómú pihcyáávejááné pañévu. Áamútsimáhjáa ípiááboobe Jóaa péé díbyere ‘Máaco’ némeíbye.

6 Aaméhjáa teene caapáhorí péhijcyámé Páápó coomívú úújetémé tétsii ájtyumí tsaapi imúnáajpi Bajetsóoke apíichoobe íjcyáábeke. Diibyéhjáa illure iállíñe nehíjcyá Píivyéébe icyánéjcu uubállé imyéénuhíjcyáne.

7 Aabéhjáa ícyahíjcyá avyéjuube Tsééjio Páorómá ímí díbyema ínáhbévácatsihíjcyánéllíhye. Diibyéhjáa avyéjuube píuvá Benabémútsiky Píivyéébe uwááboju illéébúacunúne ímíllenéllíhye.

8 Aamútsihjyáa díbyeke úwáábórónáa diibye apíichoobe díbyere ‘Eríima’ némeíbye tsá ímíletú díbye cáhcujtsóné Píivyéébe ihjyú. Áanemáhjáa illure ténetu bójcyuube díbyeke.

9 Áanéllíhýéhjáa Tsáoro díbyere Páávoró íjcyáábé pañe Píivyéébe Apííchó íjcyaae díbyedívú ííténe néehíí:

—Muúbej, uu muurá állíu múnáajpi Naavénéj tsiméné u íjcyaae átéréejpi.

10 Aabe çmújyúikyé ú íhveteé eene Ávyéjúúbédityú íjcyané uwááboju ímiáájú u tútávátsohíjcyánetu?

11 Ahdícyane ícyooca Píivyéébere nééjuri tsáhájucu u hállúváytyúne. Ehdúhjáa díbye néenemáyé tsáhájucu díbye állúvatúne. Áanemáhjáa tsaatéke neebe ditye ítsájtye díbyeke.

12 Aanéhjáa avyéjuube Tsééjio Páoro íájtyúmíne illurjúco cáhcujtsóné Píivyéébeke.

Páávorómútsi Ajtiokíari

13 Átsihdyúhjáa Páávoró íñahbénujtétstima Páápótu péé tshúyí Pajpíriá iññújiri íjcyacóomí Pééjévuú. Áámútsidíyúhjáa tétshdyu Jóáa oomí Jerot-saréeyu.

14 Ááné boonéhjáa iyéjuco péemutsi úujeté Ajtiokííavu Pitsídiá iññújiri íjcyacoomívu. Aamútsihjáa téhulle wáyeeévejcóójí íjcyamútsí péé imúnáá pih-cyáávejavu.

15 Áánácááhjáa tééjá avyéjujte Píivyéébé ihjyu iéévene iníjkevádú néé tsaatéké ditye idillo dityétsí íhjuválnahjchííjyu. Áánéllihyéhjáa néeme dityétsikye:

—¿Ava tsá ámuhtsidi tsáné túkevjtsoju íjcyatú múúhakye ámuhtsi menéeyóne? Tenéva íjcyáhajchíí múúhakye mene.

16 Áánéllihyéhjáa diibye Páávoró íjyócuúvéne íhyójtisri néé ditye cúuvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraéémuj, cáhawaá ímíñeúvú melleebúcunu ámuúhakye o nééíñe íñe múhdumé Píivyéébeke ámuha maáveyjuúllémeke.

17 Muuráhjáa méihde múnáaúvú Piivyéébé idyé íjcyaaabe ihñéjté Ejíhtó iññújiri íjcyámeke llíyaatétso diityékéé íñéhdújuco. Áamekéhjáa muurá íhñáhoori íjchívyétsoobe tééné iññújitu.

18 Aaméhjáa múhdurá ícyahíjcyáronéhjí íáábucúne diityéké piáábohíjcyaaabe panévatúré 40 píjcyá hajchótá ditye íñeubará pívyétúné iññújiri íjcyacóoca.

19 Ááné boonéhjáa Canaáá iññújivuréjuco péémeke idyé dibye piáábónej téeveríyé táhjahíjcyámé 7 coomíva múnáa tééné iññújiri íjcyámeke. Diityékéhjáa íbóáyóne boone iyéjuco ditye cáávacuhíjcyáné diityé iññújine. Ehdúhjáa muurá méénuhíjcyámé Píivyéébé piááboríye.

20 Áamekéhjáa túkévétsohíjcyaaabe ímityúnéhjí ímibájcho múnáaj téeveri 450 píjcyá hajchótá íhjuvú uubálle múnáajpi Tsamoeréjuco íjcyájcoojívu.

21 Aaméhjáa idyé táumeí Píivyéébeke dibye ímyéménu tsáápiikye diityé avyéjuube íjcyáíbyeke dibye diityéké ityúkévjtsoke. Ahdújucóhjáa dibye méménúne 'Bejamí' némeíñé dohjíba múnáajpi Tsíí hajchi Tsaóoke dibye íjcyá avyéjuube 40 píjcyá hajchóta.

22 Áábekéhjáa íjchívyétsoné boone Dabíikyéréjuco dibye tsiíñe pícyoone diityé avyéjuube dibye íjcyaki. Díbyedíyúhjáa muurá neébe: “Ópéé o tújkevélleébeke ó ájtyumí Itsaíí hajchi Dabíikye.”

23 Diibyhjáa muurá Dabííj tsiiménémúháabedityú Píivyéébe méménú Jetsóoke mee íjraéémuma pámé Pájtyetétsoobe íjcyáábeke tsúúcajátújucóhjáa íñéhdújuco.

24 Áábé íhdéhjáa Jóáa úwáábohíjcyá mémúnáa íjraéémuke. Aabéhjáa nehíjcyá ímityú ícyahíjcyánéhjí íhvéjtsóne ditye ímiánejcúvuréjuco ípájtyéne ílluréjuco ítsójtótsámeiki.

25 Aabéhjáa teene íwáábó níjkévaríjyuco íjcyaaabe néehí: “Tsá muurá o íjcyatú eene ámuha méitsúcunúhíjcyáabe. Táhboonétú íhdyu úwáábóíbye. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájíubaré o tácóriucúityuróne.”

26 Ehdúhjáa íñétsihdyu Páávoró néehí:

—Ámuúha, Aavaráaúvúj tsiiménémúháábema múhdumé tsíjtye múnáa Píivyéébeke cáhcujtsómej, muurá pajtyeté úwááboju méwáábuya.

27 Muuráhjáa Jerotsaréeri íjcyame memúnaa íavyéjyujtémáyé tsá wáájácutú diibyéjuco Mépájyetyétsoobe Jetsóó íjcyane ténevá wáyeééwéjcoojíwadúné Píivyéébé ihjyú uubálle múnáa uwááboju díbyedytú ihjyuváné éévehíjcyaróme. Aamée muurá illure ícúbahrá díbyedi tsúúcajátújuco tene díbyedytú némeidyjuco.

28 Tsáháturóhjáa íiné imítýúné dibye méénutú téené hallútú ditye díbyeke líihýánúiyóne. Áronáacáhjáa néeme Piráátóke dibye illíhýánútso díbyedívu.

29 Ehdúhjáa díbyedytú tene cáátúnúmeidyjuco ditye méénune díbyeke. Áábeúvú ítémehóhjáa tsíjtyeréjuco páwachéketu íníityétsóne cúúune.

30 Áróóbekée muurá Píivyéébere bóhítsóhi.

31 Aabéhjáa píváijyúvá bóhówáávehíjcyá Gariréatúhjáa Jerotsaréevu díbyema péhíjcyamedívu. Aame muurá íne úúbállehíjcyá míamúnáake díbyedytu.

32 Aane íne ámúhake muha méúúbállehíjcyá ímiá uwááboju tsúúcajátújucohjáa méíhdé múnáaúvuke úúbállémeíhijcyáne.

33 Muuráhjáa meke diityéúvúj tsiiménémúháabeke ínéhdújuco Píivyéébe bóhítsóné Jetsóoke. Muurá Tsááamóháámitu nééneé: “Uu Hájchíwu u íjcyáabeke uke ó bóhítsóhi.”

34 Ehdúhjáa Píivyéébe néé díbyeke íbóhítsóíne díbyej pí ícúbáhrámeityuki. Áhdure idyé tsiíne néébe: “Ámúhake ó píááboó panévatúré Dabíúvukée o néhdújuco.”

35 Téhdure idyé tsiíne Tsááamóháámitu nééneé: “U íjcyátúcoocájííva néhi díicúve múnáajpi íjcyáábej pí tóócuúhi.”

36 Aanéhjáa muurá diibye Dabíúvuke Píivyéébe ínéhdújuco ímí ícúvehíjcyané míamúnáake dibye íjcyáijyu íjcyámeke. Aabéhjáa muurá dsíjívéébeke cááníúvú únútu ditye cúúúúbej pí ícúbáhrámeíhi.

37 Áánetúu Jetsóoke Píivyéébe bóhítsóóbej pí tsá ícúbáhrámeityúne.

38 Aane ihdyu ámuha tamúnaa méwajácúiyá diibyeé dsíjívéneje téeveri tsúuca pámeere míamúnáa imítýuháñé Píivyéébe ábájíívéné uwááboju.

39 Aane muurá íne múhdumé díbyeke cáhcújtsómé imítýuháñé tsúuca ábájíívemeíhi. Áánetu teene cáhcújtsotúmé Píivyéébéhjáa Moitséeúvuj téeveri méénúné taúhbjuré úráávyehíjcyámé imítýuháñé tsá ábájíívemeityúne.

40 Ahdícyane téíhbúwá méíjcyaco. Ámúhake pajtyédííne éhnéhjáa Píivyéébé ihjyú uubálle múnáa íllu nééneé:

41 Ámuúhaj, múúnedi illure úúhívatéhijcyámej, wa ihdyu méwágóóóvecoj.

Muurá íhtsútuube Píivyéébe o íjcyabe panévaré o méénune tsaate ámúhake úúbálléjúcooróné tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatúne.

42 Ehdúhjáa Páávoro pihcyáávéjá pañévu úwáábóné tsujáávevu tsaate díbyeke néé tsiíne dibye wáyeéévejcóójí itsáane úwááboki.

43 Áánemáhjáa diityétsima nahbévahíjcyámé Píivyéébeke ímí úráávyehíjcyámé jodíómuu, tsíjtye jodíómú íjcyátúmedítyuu, íjcyame. Áámekéhjáa tükévtsohíjcyamútsí Jetsóodítýú íjcyané uwááboju dityétsí úwáábóné ímí diityéké búuuvémé diityétsikye náhbévámeke. Aamútsíhjáa nehíjcyá diityéké Píivyéébé píáábori ímí ditye úúráávye díbyeke.

44 Átsihdyúhjáa tsííñe tsemáánaréjuco déjúcoóveneri wáyeéévejcóójí illúhwo pácoomí múnáaré dóbéeverá Píívyéébe uwááboju illéébúacunúki.

45 Ááneríhjáa avyéjulte mítyane iñómíutááváne Páávoródítýú ihjyúvá dííbyé uwáábó icyátúhtsónema.

46 Áámekéhjáa núhnévétumútsíyé diibye Páávorómá Benabéemútsí néehíi:
—Muurá ihdyu tehdujúcooro íñe Píívyéébe uwááboju Jetsóodítýú íjcyane mee jodiómudítýú úwááboméi tujkénújúcooróné tsá ámuha meímíletú mecáhcújtsóne meímibaavyéné mújyú medsjívejúcoóítýúne bóhí ámuha meújyuki. Áánéllí muhtsi mepéé jodiómú íjcyátúme éllevu diityekeréjuco muhtsi meúwááboki.

47 Muurá Píívyéébe íhjú uubáalle múnáaj tééveri néehíi:
Ukéé ó picyóó peetédu u néébedítýú pajtyeté uwááboju itsújááve pámeere íñújiri íjcyané míamúnáadívu.

48 Ehdúhjáa dityétsí néeneri jodiómú íjcyatúme ímjyuuvéhi. Aaméhjáa nehíjcyá Jetsóodítýú íjcyané uwááboju ímiááné íjcyane. Áánemáhjáa cáhcújtsómé eené múhdumé mújyú idsjíjvéítýúne bóhí iújcúíñejcúvuréjuco pajtyeme.

49 Ehdúhjáa téené íñújiri úwááboméíñe Ávyéjúúbedítýú íjcyané uwááboju.

50 Áronáacáhjáa pihcyáávějá túkevéjtsójtémá íhtsutúme íjcyané walléemú nées técoomí avyéjulteké diityémá tsaméhjí íjchívyétso diityétsikye tétsihdyu. Ahdújucóhjáa ditye íjchívyetsóné diityétsikye téené íñújitu páhduvéé idyáíñvéemútsikye.

51 Áánéllíihyéhjáa ílluréjuco dityétsí diityédívu íjtyúhááñe íñú ípíchóújcóne péene Icóóníovu.

52 Áronáacáhjáa ihdyu tétsíi múnáa múhdumé tsúúca Jetsóoke cáhcújtsómé pañe Píívyéébe Apííchó íjcyame mítyane ímjyuuvéhi.

14

Páávorómútsí Benabéema Icóóníori

1 Aamútsíhjáa Páávorómútsí Benabéema teene Icóóníori íjcyané pihcyáávějá pañévu úwáábohíjcyané mítyame cáhcújtsó imúnáa jodiómu. Áhduréhjáa tsíjtye múnáa íjcyarómé cáhcújtsóhi.

2 Áronáacáhjáa tsaate jodiómú cáhcújtsotúme bóijcyú jodiómú íjcyátúmeke ditye icyáhcújtsótuki. Aaméhjáa ditye néhdújuco tsárillehíjcyané cahcújtsó múnáake.

3 Ároné pañéhjáa tsúúcajái tétsii íjcyamútsí úwáábohíjcyá Píívyéébedívu icyátsípááváne íñeri núhnévétumútsí. Áamútsikyéhjáa píááboobe dííbyé íhnáhoori dityétsi meénuráítyúronéhjí imyéénuki.

4 Áánáacáhjáa técoomí múnáa ílluréjuco dówaavene. Tsaatéhjáa pajtyé uwáábojte icyánejcúvu. Áánetúhjáa tsíjtye coevá cáhcújtsótúmema.

5 Áánéllíihyéhjáa jodiómuu, tsíjtye jodiómú íjcyátúmee, íjcyame íavyéjultémá pítyácójcatsí diityétsikye páhduvéé idyáíñvéemútsikye néwayúúnevu íáámúíñe.

6 Aanéhjáa iwáájácúne úmívamútsí Ricaóóníá íñújivu. Aamútsíhjáa úwáábohíjcyá téené íñújiri Ríítaraa, Déébeé, íjcyácoomícyuri.

7 Téhduréhjáa úwáábohíjcyamútsí hállúcuri íjcyámeke.

Páávoróké néwayúúnevu ditye áámune

8 Aanéhjáa Ríítarári Ijcyaaabe tsaapi itsíimávámeitsihdyújuco úllétuúbe.

9 Aabéhjáa lleebúcunúhijcyá Páávoró úwaabóne. Áábekéhjáa Páávoró íajtyúmine waajácú dibye ímiáané cáhcujtsóné Píivyéébe dílbyeke ímíjpyetétsoíne.

10 Áanélliihyéhjáa neebe dílbyeke:

—Díjyocúúve. Áhdújucóhjáa íjyocúúvénemáyé dibye úllene.

11 Ááneríhjáa teene Ricaóóniá íiñúji múnáa iúllévenúne néé íhjúríí:

—íPíivyéébe mútsíhya íne méhdivu niityé míamúnáajtétsidívú ípívyéévéne ma!

12 Ehdúhjáa íñéene Benabéeke meménúme ‘Jóopite’ némeíñe máicúruúwake icyááníhájycyáabe déjutu. Áánetúhjáa Páávoróké meménúme tsijpi ‘Meecóorio’ némeíñe máicúruúwa déjutu ímichi dibye íhjúvahíjycyánélliihye.

13 Áíjyúhjáa dílbye ‘Jóopite’ némeíñe máicúruúwake cááníhájycyaaabe llúúváabe duuruúvaja técoomí lleehówá únuríye. Aabéhjáa tsivá ócájimútsikye wajcóháñetu íicyáávétsómútsikye. Áámútsikyéhjáa tsaméhjí ímíllerá íllííhyanúné téeneri Páávorómútsikye íícúveki.

14 Aanéhjáa iwáájácúne íwajyámúúné dóváríjcyómeímútsí tsári ehdu ditye méénúiyóné díityétsikye pájtyénélliihye.

15 Áánemáhjáa íícúí díitye éllevu ipyééne neemútsi:

—¿Aca íveekí ámuha ehdu mémeenúhi? Áánerá ámuháduré muhcsi míamúnáajtétsi. Aamútsíi muurá íne ámuha éllevu muhcsi metsáá ámuhákye meúwáábo ehdu nénehji ámuha meúráávyehíjycyáné meíhvéjtsóne Píivyéébe kéréjuco ámuha meúráávye páneeréé íévéhóowari íjycyánéhjima íiñúji tééjí hallúrí íjcyáméhjímájuco núpácýo pañe íjcyámeke ípívyéjtsóóbeke. Dílbye ihdu meke bohíívú ajcúhi.

16 Dílbyeréé muurá éjyuuúvú míamúnáake íhvejtsómé ícyahíjycyá íimíllédu.

17 Árónaacáa íhñáhoovu díityéké úújétsóobe panévatúré díityéké ípiáábóneri. Dílbyere muurá mééma níjyáhañe állétsóneri mebájtsoháñe tsaimíyé píivylene meóóvéne méícyahíjycyá tsaimíjyúúre.

18 Ehdúhjáa díityétsí néerónáa ímíllerómé díityétsikye íícúvéne ócájimútsikye icyóvájtsóneri. Árónemáhjáa íhvejtsóme.

19 Áánaacáhjáa tétsihvu wajtsímé tsijtye jodíómú Ajtiokííaa, Icóónioo, íjcyácoomícyutu tsáameé. Aaméhjáa díityétsí hallúvú díityéké állívanéllii Páávoróké aamúme néwayúúnevu. Áábekéhjáa ‘tsúúca dsíjívéebe’ íñéene llíúcuíñúme técoomítýú íwávuú.

20 Áábé hallúvúhjáa tétsíi cahcújtso múnáa mícaavérónáa íácúúvéne tsiíñe peebe díityémá técoomívu. Áané tsiíjyúhjáa Déébévuréjuco díityétsí péeneé.

21 Aamútsíhjáa téhulle úwaabóné mítyame cáhcujtsóhi. Átsihdyúhjáa óómimútsí úwáábómútsíyé Ríítaraa, Icóónioo, Ajtiokííaa, éhdú coomívari íjycyáné cahcújtso múnáake.

22 Díityékéhjáa tsápítsohíjcyamútsí ditye ímíñeúvú íuráávyé Jetsóoke icyáhcujsóne. Áhduréhjáa nehíjcyamútsí díityéké ímiáánéjuco mítyane meícúbáhrámeíñe níjcautu meúcaavéné Píivyéébe avyéjuvu.

23 Téjyúhjáa meménuhjcyamútsí pacóómivári jcyáné cahcújtso múnáá túkevjtsojte jcyáímyeke. Áané boonéhjáa tsaméhjí májchotúmé Píivyéébema ihjyúvá díbberéjucó diityéké ityúkévjtsoki.

Páávorómútsí Ajtiokííavu óómiñe

24 Aamútsihjyáa Pitsíidiá iññújitu péémutsi úújeté Pajpíiriá iññújivu.

25 Aamútsihjyáa Pééjéri úwáábohijcyátsihdyu idyé péé Atááriá coomívu.

26 Átsihdyúhjáa íwákimyéí iníjkévátsihdyu tsahíiyijucó dityétsí óómiñe Ajtiokííavu, tétsihdyúu teene Píivyéébé wákimyéivu diityétsikyé ditye wállótsihvu.

27 Aamútsihjyáa cahcújtso múnáake úúballé muhdú Píivyéébe diityétsikyé panévatúré píáábohijcyáne. Áhduréhjáa úúballémútsí díbye píáábóneri jodíómú jcyáturómé cáhcujtsóné Jetsóodítýú jcyáné uwááboju.

28 Áámemáhjáa tsúcájá jcyamútsi.

15

Jerotsaréevu ditye dóbeevéne

1 Ájyúhjáa tsaate Jodéa iññújitu teene Ajtiokííavu pééme tétsí cahcújtso múnáake úwáábohijcyá Moitséeúvú uwááboju néhdu kíhdyahírótsámeityúmé pájtyetéityúne.

2 Ááneríhjáa diityémá Páávorómútsí táhjácatsíhi. Áané boonétúhjáa tsamééréjucó cahcújtso múnáa ihjyúvájcatsíñé dityétsí Jerotsaréevu tsaatémá ipyééne idyé ílhjyúva téeneri técoomí cahcújtso múnáá túkevjtsojtémá uwáábojte jcyámema.

3 Aaméhjáa pééme pajtyé Peníitsiámá Tsamááriá iññújícutu. Aaméhjáa úúballé imúnáake jodíómú jcyatúmé Píivyéébeke cáhcujtsóné muhdú ícyahjcyanéhjí íhvéjtsónema. Ááneríhjáa tétsí cahcújtso múnáa mítyane ímjyuuvéhi.

4 Aaméhjáa Jerotsaréevu úújetémeke tétsí cahcújtso múnáa tsaimíyé waatsúccpejtsóhi. Áámekéhjáa úúballémé páneere muhdú Píivyéébe diityéké píáábohijcyáne panévatúre.

5 Ájyúhjáa tsaate paritséómudítýú tsúuca Críjtoke cáhcújtsorómé nééhíi:

—Múu eene jodíómú jcyatúmé cáhcújtsómedívú ikíhdyahírótsóne táuhbá ditye Moitséeúvú uwááboju iúráávyeki.

6 Áánéllihyéhjáa páneere uwáábojtemá túkevjtsojte dóbeevé téeneri ílhjyúvaki.

7 Aaméhjáa mítyane téeneri táhjácatsíñé níjcautu Péédoro íjyócuúvéne nééhíi:

—Ámuúha táñahbémutj, muurá ámuha méwajácú tsúucájatújucóhjáa oke Píivyéébe ámuhadítýú imyémenúúbeke pícyoone o úúballéhjcyá ímiáájú pajtyéteju jodíómú jcyáturómeke ditye téhdure icyáhjújtsoki.

8 Aabée muurá Píivyéébe ñná túhúúllétuube téhdure diityé pañévu pícyóó Íapííchó mépañévu ipícyohdu. Ááneríi úújétsóobe téhdure diityéké iwájyune.

9 Áámekée ímbájchoobe Críjtoke ditye cáhcújtsónéllii muhdúhjáa meke ímbajchódu.

10 Ehdúu Píivyéébe diityéké ímbajchó Críjtoke ditye cáhcújtsónéllihye. Áámeke çíveekí ámuha méimíllé íllure metúhujtsóné méihdé múnáaúvúu

ijcyarómé ímí úráávyehíjcyáneññíva ditye iúráávy Moitséeúvú uwááboju, pane mejcyarómé tene néhdu mejcyáíyónejñívari?

11 Aame muurá tsaméhí diityémá tsúuca mepájtyetējucóó apááñeré Críjtóo méhdi ídáátsóvéne méema méénune mecáhcújtsónéllíihye. Tsá ínehjí meméénuneri mepájtyetétúne.

12 Ehdúhjáa Péédroo néénéllíi cúúvéhulléréjuco ditye lléébúacunúne Páávorómútsí úúballéné muhdúhjáa Píívyéébe méénúráityúronéhjí diityétsij téeveri méénuhíjcyáne jodíómú íjcyátúrómé pañe.

13-14 Aamútsíhjáa íhveténé boone Jacóóboréjuco nééneé:

—Ámuuha táñahbému, cáhawáá idyé táicyánéjcutu ámúhake o néé peiyené Tsimóo Péédroo meke úúballéjucóóné muhdúhjáa Píívyéébe téhdure jodíómú íjcyátúrómédívú íuwááboju úújetétsóné múhdumé teene cáhcujtsómé dííbyeéjté íjcyaki.

15 Muuráhjáa dííbyé ihjyú uubálle múnaa cáátunúné íllu néehí:

16-17 Bóónétu tsiíñe ó tsaá Dabííúvú avyējúu tútávaavéné dííbyéj tsiíménémúháábemáyéjuco o ímíbájcho téénetu pámeere míamúnaa iwáájácúne Píívyéébe icyánejcúvuréjuco ííbúwááve múhdumé dííbyé wáábyutájté íjcyame.

18 Ehdú neebe Píívyéébe tsúúcajatújucoo íjtsámeíñe. Ehdúhjáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnaa caatúnúhi.

19 Áánéllíi ámúhake o néé tsáhábá menééityuró jodíómú íjcyátúrómé Píívyéébeke úráávyémeke ditye Moitséeúvú uwááboju iúráávyé diityéké tééneri metúhújtsótuki.

20 Áronáa ihdyu íllure mécaatúnúu diityémá ditye ílluune imyéénújucóótuki: Tsá ditye dóóityú níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjíma dómácócatsítýúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye dóóityú tújpacyo.

21 Muuráhjáa tsúúcajatújuco pacóómiváríyé tsaate úwáábohíjcyáné téénetu Moitséeúvú uwááboju néhdújuco. Aanéjuco muurá ténevá wáyeéévéjcoojívádú éévémehíjcyáne pihcyáávejáané pañévu.

22 Ehdúhjáa Jacóóbó néénéllíi pámeere tétsíi cahcújtso múnaa, uwáábojtee, túkevéjtsojtee, íjcyame néé tsaatéké íhdityu iwáallooíñe Ajtiokííavu Páávorómútsíma. Áánemáhjáa meménúme Tsííráamútsikyé Jóódáma dííbyere ‘Batsabáa’ némeíbyema ityújkevééllémútsikyé.

23 Áámútsímáhjáa waajácuháámí iwáállóháámí pañe néémeé:

“Muha ílle pámeere cahcújtso múnaa mejjcyame ámuha éllevu íhju méwallóo jodíómú ámuha mejjcyatúmé Tsííriá íññújiri íjcyacóómí Ajtiokííari ámuha mejjcyáme éllevu, áhdure hállúcu múnáa éllevu. Áhdure idyé Tsííriátsíi íññúji múnáa wáabyuta téhaámí.

24 Aame muha méwaajácújucoo muha mewáallootúmeré ámuha éllevu ípyéene íllure ámúhake máváríchohíjcyáne. Ámúhakevává muurá nehíjcyámé Moitséeúvú uwááboju néhdu ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

25 Áánéllíi muha ímíñeúvú meíjtsámeíñe múúhadítýu meméménúmuútsikyé méwallóo ámuha éllevu muha maávyejúúllehíjcyamútsí Páávorómútsíma.

26 Diityétsíi muurá Páávorómútsí ápíchó néérónehjívú pájámeíhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjtóke iwájýunéllíihye.

27 Áamútsima muha méwallóó ámuha éllevu Tsííráamútsikyé Jóódámaá. Aamútsí ihdyu óvii ímíñeévú ámuhakye néé muhdú téhaamí pañe íjcyáné túkevjtsoju nééneé.

28 Aane mityane ámuhakye muha metúhújtsótu apáhdyuré Píivyéébé Apííchó múúhakye túkévjtsóneri ámuhakye muha menéehíí:

29 Tsá múu dóótu níjcyotájteke íícúvémeñé iyámeke. Áhdure tsá múu dóótu dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke. Tsá múu tsíjtyéhjima dómácójcatsítyúne. Áhdure tsá múu tújpacyo dóótune. Aane tehdu ámuha mejjcyáhachíí ímí tehjúco ámuha mejjcyañe. Áyu wáí mejjcyaj.” Ehdúhjáa íñehaami wallóomé Ajtiokííari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu.

30 Aanéhjáa tsúuca técoomívú iúújeténe ípíhjúcúmeke ájcumútsí téhaamívu.

31 Áhaamíhjáa íévéne mityane ímjyuuvéme.

32 Áané boonetúhjáa diityéké úwáábomútsí Píivyéébé ihjyu diityéké téeneri éhniñnevu itsápíjtsoki. Píivyétemútsíhjáa úuwaabóne.

33 Aamútsíhjáa tsúcájáhréjucu diityémá íjcyátsihdyu úuballé diityéké ílluréjucu ióómiñe. Áanéllihyéhjáa pítyajcómé dityétsí tsaímíyé ióómiki.

34 Áronáacáhjáa Tsííra tétshvúré cóévánáa Jóóda íiyéjucu óómiñe.

35 Áhduréhjáa Páávorómútsí coévá tétshvúré Ajtiokííavu. Aamútsíhjáa tétshí múnáama úwáábohíjcyá Píivyéébé uwááboju.

Páávoró tsiñe uwáábovu pééneé

36 Átsihdyúhjáa pívájcoojívájucu pájtyénetu Páávoró Benabéeke néehíí:

—Cána majo ááhívemútsíyé mepéé éhnee Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju úwáábomútsíyé mepéhíjcyá coomíjiri íjcyáné cahcújtso múnáake mewáájácu muhdújucu dítye úraavyéne.

37 Áíjyúhjáa Benabéé ímíllera tsiñe Jóáa pééne diityétsima dííbyere ‘Máácoó’ némeííbye.

38 Áronáacáhjáa Páávoró tsá ímíllétú díbye pééne diityétsima díbyéhjáa Pajpíriá coomívú diityétsidítýú cóévánéllííhye.

39 Áané hallútúhjáa itsípájújcatsíñe ílluréjucu dityétsí dówaavéne. Áané boonéhjáa Benabéé díbye Máácóke újucúúbema péé tshííyí Chííperévu.

40 Áánetúhjáa Páávoró Tsíírákeréjucu újcune dííbyema ípyéékíí. Áamútsí hallútúhjáa tétshí cahcújtso múnáa Píivyéébeke piáábó táumeí ímí dityétsí ípyéékíí.

41 Aamútsíhjáa pehíjcyá Tsííriámá Tsiíítsiá íñújícúri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsomútsíyé.

16

Páávorómútsikyé Tsííráma Timotéó náhbenúne

1 Aamútsíhjáa Páávorómútsí Tsííráma úújeté Déébeé, Ríítaraa, íjcyácoomícyuvu. Átsííhjáa ájtyúmímútsí tsaapi cahcújtso múnáajpi Timotéoke. Dííbyéj tsííjúhjáa jodíómulle íjcyalle idyé cahcújtso múnáalle. Áánetúhjáa cááni gríéégómuúbe.

2 Áábedítýúhjáa Timotéodítýú tétshí cahcújtso múnáa nehíjcyá ímíáábé díbye íjcyane.

³ Áábekéjháa Páávoró imíllé itsájtyene díbye iñáhbénu dílbyeke. Áronáacáhjáa pámeere waajácú cáani griéégómuube íjcyánéllii díbye kíhdyahírótsámeityúne. Áanélliihyéhjáa tujkénúii dílbyedívú kíhdyahírótsobe imúnaa jodíómu méenuhíjcyádú téené hallútú díityémá ímityúné íjcyátuki.

⁴ Aaméhjáa ipyéhíjcyátsihji múnáake úwáállehíjcyá muhdú Jerotsaréeri íjcyáné uwáábojte túkevjtsojtémá díityéké úwáábohíjcyáné muhdú cahcújtsó múnáa íjcyáiyóne.

⁵ Aanéhjáa illéébéne Píívyéébeke cáhcujtsómé lílyaaté éhniíñevu mítyaméjuco.

Naavédú néené pañe Matsedóónia múnáajpi Páávoródívú bóhówaavéne

⁶ Aaméhjáa Píívyéébe ihjyu Áátsiá iñúji úwáábóiyónáa dílbyé Apííchóre díityéké túkévjtsónej péévé tsá dítye úwáábotú téené iñúji múnáake. Áanélliihyéhjáa Píríjiámá Garáátsiá iñújiicuturé pajtyeme.

⁷ Aaméhjáa Míitsiá iñúji watsíivyevu úújetémé imíllerá ipyééne Bitíiniá iñújivu. Arónáacáhjáa téenere Píívyéébe Apííchó Jetsóópe díityéké ájcune túkévjtsónej péévé idyé tsá dítye téhullévú péétune.

⁸ Áanélliihyéhjáa tsapéhdú Míitsiá iñújitu pajtyeme úújeté 'Tóróóáá' némei mucóvújuco.

⁹ Átsihvújháa Páávoródívú pejco naavédú néene bóhówáávéne pañe Matsedóónia iñúji múnáajpi dílbyeke néehíi: "Muúbej, Matsedóónia iñújivu metsáane múuhakyéréjuco méuwaábo."

¹⁰ Ehdúu néene dílbyedívú bóhówáávéne boonétú muha mepéé téhullévú Píívyéébere múuhakye wáállóhullévú muha meúwááboki.

Páávorómú Pírípori

¹¹ Aamée Tóróóatu muha tsahíiyí mepéé tsapéhdú Tsamotaráátsiá caapáhovújuco. Áané tsíjyúu muha méúújeté Néááporívu.

¹² Átsihdyúu muha mecóhbaavémé méúújeté romáánómújháa Matsedóónia iñúji pañévú íhcyóomi ípívyéjtsocóómí Pírípovu téené iñúji avyéjú coomívu. Ácoomíiyikyée tsúcájá muha méicyahíjcyáhi.

¹³ Aamée muha wáyeévejcoóóji mepéé Píívyéébema dítye íhjuvúvahíjcyátsihvu téhí úniúvu. Átsihvúu muha méúwaaabó walléémuke múuhadívú píhcyáávémeke.

¹⁴ Áámé pañée íjcyalle Tiatíirá cóomi múnáalle Ríidia ímiá wajyámúúné duujínuúdú néjáhjí nahjíhe múnáalle. Aalléhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráávyehíjcyárolle botsíi dílbyere píáábóneri cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju Páávoró úwaaabóne.

¹⁵ Aallée ílluréjuco tsójtsótsámeíñé pámeemáyé íhyájkímuma. Áané boonétúu múuhakye neélle:

—Áyu cána tahjyávú mepe ímiáané Píívyéébeke o cáhcujtsóné ámuha menéhajhíjyju. Ehdúu múuhakye iñéene íhjavú itsájtyémeke tétsihvúréi coévátsolle.

¹⁶ Áhduré tsájyju Píívyéébema dítye íhjuvúvahíjcyáhullévú muha mepééme méúújeté bádsíjácjadívú naavénéjháa ípañe íjcyáábej téeveriyé iiná pajtyeíñé wáájacuhíjcyáalledívú. Aalléhjáa tsaaté hójtsí pañe íjcyalle mítyane dsíísike úchíjcyá díityémá téené hallúvu.

¹⁷ Aallée múúha déjutu tsáalle nehíjcyáhi:

—Íjtye muurá íhtsútuube Píívyéébé wákimyéi múnaa ámúhake pajtyéteju úwáábohíjcyáhi.

18 Ehdúu múúhake nehíjcyalle pívájyúvájucó. Áánéj taíchorí Páávoró íllurájucó úhbane dííllé pañe íjcyaaabe naavéneke. Íllúu neébe:

—Uke o néé Jetsocríjto mémeri áállé pañétú u íjchívyeki.

Ahdújucóo díbye íjchivyéné teenémáyé dííllédítu.

19 Áánéllíhyéé íavyéjute íné hallúvucó idsíidsíwájucóóítuúné maatyóbá dítyétsí Páávorómútsikye íékéévéne tsajtyé técoomí avyéjute éllevu.

20-21 Áámútsikyeé díityédívú iúújetétsóne néémeé:

Íjtyetsi jodíomútsí jíveekí méhcóomí pañe páhdváré nénehjí úwáábohíjcyá tehdu mee romáánómú teene mecáhcújtsóiyónejívari?

22 Ááneréjucóo pámeere neéne ímiááné tehdu dítyétsí méénuhíjcyáne. Áánéllíhyéé awáá ávyéjute díityéké táuhbá dítye íwajyámúúné ityácoríjcomútsikye iwápáájocoki.

23 Ahdújucóo dítye díityétsikye imyéénúne icyúvéhoojánúmútsídívú téhmetsóné tééjá tehmeébeke.

24 Áánéllíhyéhjáa tsíhyooja pañe íjcyáhóójá pañevú iúácómútsikye úmehewávú íhdótsoobe ítyújkejínetu.

25 Aamútsíhjáa téhoojá pañe íjcyamútsí Píívyéébema ihjyúvahíjcyá pécójpínéjucó mejjcyárónáaca. Téhduréhjáa dííbyeke idyúúruváné dítyétsí májtsíváné tsijtye teene cúvéhóojari íjcyame lleebúacunúhíjcyáhi.

26 Áronáacáhjáa peecúteré tétsii úúvéacunéri lléhowááné páhyúbáné tujkveri pámeere tééjari íjcyamedítuú úwáñehííñé cóhribáhi.

27 Áanáacáhjáa tééjá tehmeébé icyúwátsihdyu ájkyeebe ítéacunú páneere lléhowááné páyújcatyéne. Aanéhjáa íjtsúacunúúbé tsúuca dítye úmíváne. Áánéllíhyéhjáa ícyávaajcó újcuube íllíhyánúmeíki.

28 Áronáacáhjáa Páávoró nééhí:

—Ehdu bo méénumeídíñej, íjtyérero muúha.

29 Áánéllíhyéhjáa peete ipíúváne ícúú díityétsi éllevu peebe íllityécunúúbére. Áánemáhjáa mímóúúvetéébé díityétsí lííñévu.

30 Áánemáhjáa íllurájucó díbye íjchívyétsómútsikye neéneé:

—¿Aca muhdú ó pájtyetéiyáhi?

31 Áánéllíhyéhjáa dííbyeke neemútsi:

—Ávyéjuube Jetsocríjtoke pámeere díhyájkímuma mécahcújtsó ámuha mépájtyeteki.

32 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu úwáábomútsí dííbyeke pámeere íhyájkímumájucó.

33 Aabéhjáa tépejco nijtyú díityétsikye dítye túúvátsonéhjí. Áánemáhjáa íllurájucó díbye díityétsídívú tsójtsótsámeíñé díitye íhyájkímumájucó.

34 Átsihdyúhjáa díityétsikye íhjávuú itsájtyémútsikye májchotsóme. Aaméhjáa mítyane ímjyuvé Píívyéébeke tsúúca icyáhcújtsóneri.

35 Áané tsítsíínevúhjáa técoomí avyéjute wallóó tehme múnáake dítye íñéete díibye cúúvéjá tehmeébeke íllurájucó díbye íjchívyétsó díityétsikye.

36 Ahdújucóhjáa dítye dííbyeke nééténéllíi neebe Páávoróke:

—Ávyéjutevá néé ámúhtsikye o íjchívyétsoki. Ahdícyane wa íllurájucó mepej.

³⁷ Áronáacáhjáa Páávoroo néé diityéke:

—Muurá íñe múhtsikye ñná néetumeré míamúnááj piínévú iwáapáajcómútsikye cuvėjaanú romáánómúejtési téhdure muhtsi mejjcyané waajácúháámima mejjcyámútsikye. Aame jíveekí imíllé múhtsikye ijchívyetsóné teevétariye? Aane tsá muhtsi áyánéwu meímíllétúne. Óví ihdyu iye itsááne múhtsikye ijchívyetsóvame.

³⁸ Ehdúhjáa dityétsí néene úbálletémé avyéjútéke. Áaneríhjáa mítyane íllityémé romáánómúejtési íjcyané waajácúháámima dityétsí íjcyáneri.

³⁹ Áánéliihyéhjáa diityétsi éllevu ipyéene ídátsojímíyémé diityétsidívu. Áánemáhjáa choocórējuco ditye wáalloone técoomítyu.

⁴⁰ Aamútsíhjáa teene cúuvéjatu íjchívyemútsí Ríidíá javu úújetémútsí cahcújtso múnáake itsápítsohíjcyátsihdyu íllurējuco péeneé.

17

Tetsaróonicári ditye íboríváténe

¹ Aaméhjáa Páávoroo, Tsíiraá, Timotéoo, éhdume péhijcyámé pajtyé Ajpíporii, Aporóoniaa, íjcyácoomícyutu. Átsihdyúhjáa péeme Tetsaróonicávú úújetétsihyi íjcyaja imúnaa jodiómú pihcyááveja.

² Áájá pañévúhjáa wáyeeévejcóójí Páávoroo imyéenuhíjcyádú úwaabóhi. Ehdúhjáa ténevá wáyeeévejcoojívádú úwáábóhíjcyaae pápihchúúijyúva.

³ Úúbállehíjcyaabéhjáa diityéké Pííyéébé ihjyú uubáalle múnáahjáa cáátúnuhíjcyané néhdújuco Crijóo ícúbáhrámeítsihdyu dsíjiveebe tsiíñe bóhiíne. Téhduréhjáa nehíjcyaae diityéke:

—Muurá diibyējuco Jetsóo Mepájtyetétsoobe íjcyáábedítýú ámúhake o úúbállehíjcyáne.

⁴ Ehdúhjáa Páávoroo néenélii tsaate imúnáadítýú tsúuca cáhcujtsómé dityémá nahbévahíjcyáhi. Téhduréhjáa mítyame gríéégómudítýú cáhcujtsó ímiáámé íjcyame tsúucajátújuco Píívyéébeke úráavyehíjcyáme. Áhduréhjáa dityédítýú walléémú avyéjúméhjíúvú néeme cáhcujtsóhi.

⁵ Áaneríhjáa tééjá túkevétsojte cáhcújtsoótumé íñómíutááváne juváñeri átéréejte óvéhe múnáa péhíjcyámeke íjccúmema técoomí múnáake ííborínútsihdyu Jatsóo javú péé Páávorómútsi néhcovu diityétsikye itsájtye técoomí avyéjúté éllevu.

⁶⁻⁷ Aaméhjáa diityétsikye íajtyúmítúnélii diibye Jatsóokéréjuco tsijtye cahcújtso múnáama tsájtyene diityé éllevu. Áamekéhjáa diityédívu íúújetétsóne néemeé:

—Éhne míamúnáake tútávátsohíjcyamútsíhya Páávorómútsí Tsíirama wájtísmútsikye áanu Jatsóo ihjavú tsaímíyé iwáátúscúpéjtsóne tsaíméhjíjuco íhjuvané ímityúné mee romáánómú avyéjúúbé taúhbjajúnetu. Nehíjcyámé tsijpívá avyéjuube íjcyane Jetsóo.

⁸ Ehdúhjáa ditye néene técoomí avyéjútémá tsijtye tétsii íjcyámeke múhdurá pajtyéhi.

⁹ Áronáacáhjáa diitye Jatsóómú múu áhdóméídyú meenú ditye íácádsíjcaáyo diityéke. Ahdújucóhjáa ditye ácádsíjcaáyone.

Páávorómú Beréari íjcyane

10 Ájyúhjáa tépejco cahcújtso múnaa ijchívyetsó Páávoroo, Tsíiráa, íjcyámútsikyé diityétsi ipyéé Beréavu. Áámútsíhjáa téhullévú iúújetédú péé imúnáa pihcyáávejávu.

11 Tsáháhjáa tétsi múnaa Tetsaróonicá múnaádú néétune. Ímíhyéhjáa leebúacunúhíjcyámé dityétsi úwaabóne. Aaméhjáa néhcohíjcyá Píivyéébé ihjyú uubálle múnaape cáátúnuhíjcyánéhjí pañe iwáájácu ímíááné tehjújoco dityétsi úwáábohíjcyáhahjíjy.

12 Áamedityúhjáa mítyame cáhcujtsó jodíómuu, gríéégómuu, íjcyame wajpíimúmayé avyéjúméhjíúvú nééné walléemu.

13 Aanéhjáa tsúúca Tetsaróonicárí íjcyame jodíómuú waajácú Páávoroo Beréri úwáábohíjcyáné Píivyéébé ihjyú. Áánéllíhyéhjáa téhullévú ipyééne tsiíñe iibórínutémé diityéke.

14 Áánéllíhyéhjáa ícúu wallóomé Páávoróké díbye ipyéé móóá úniúvú tétsihvuré Beréavu Timotéomútsi Tsíiráma cóévánaaaca.

15 Áábekéhjáa pícyohjémé Atéénavu. Aaméhjáa óómímyeke neebe ditye íñéé ícúu dityétsi ipyéé díbye éllevu.

Páávoroo Atéénari

16 Áámútsikyéhjáa téhmeebe íítehíjcyá mítyane técoomíyí ditye dúúrúvahíjcyáné níjcyotájteke.

17 Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllí tééneri ihjyúvahíjcyaaabe imúnáama tsijtye Píivyéébeke dúúrúvahíjcyámema pihcyáávejá pañévu. Ihdícyátsihjívúhjáa ícyábúúvémema ihjyúvahíjcyaaabe tééneri.

18 Áábemáhjáa ‘epicóóreo’ némeíñé uwááboju úráavyehíjcyámema tsijtye ‘ejtóico’ némeíñé uwááboju úráavyehíjcyámé ihjyúvahíjcyáhi. Áamedityúhjáa tsate néjcatsíhi:

¿Muhdúami tsáma áánu íhjuwábá meke nehíjcyaj?

Áánetúhjáa tsijtye néehí:

—Tsiíñe píivyéébémú ihjyú uubálle múnáajpiúbá díbye. Ehdúhjáa nehíjcyámé Páávoródityú díbyeé Jetsóó dsíjívéebe bóhíbedityú íjcyáné uwááboju úúbállehíjcyánéllíhye.

19 Áábekéhjáa tsajtyémé ipityácócatsíhíjcyátsihvu ‘Areóópago’ némeítsihvu. Áánemáhjáa díbyeke néémeé:

—¿Aca tsá múúhake u wáájácútsóityuró ímíñéúvú béhné uwáábójuma u tsáánevu?

20 Muurá múúhake u nehíjcyáné tsáhái tsájyúubaré muha melléébotúne. Áánéllí muha méimíllé mewáájacúné ímíñéúvú ñná nééiyóné múúhake u nehíjcyáne.

21 Ehdúhjáa díbyeke nééme Atééna múnáama tsííñe iíñúji múnaa íjcyame. Aaméhjáa íínerí íjcyatúmé paíjyuvaré úbállécatsíhíjcyá páhdúváré nééné uwáábó illéébone.

22 Áámekéhjáa Páávoroo néehí:

—Ámuúha Atééna múnaaj, muurá ó waajácú ámuha panéváré tsíñehji mecáání vahíjcyáne.

23 Muuráhjáa ámuha medúúrúvahíjcyátsihjíri o péhíjcyaaabe ó ájtyumí ícúvú waijí hallútú illu nééne cáátúnúmeíñe: “Mewáájácútúné Píivyéébé

wáábyuta.” Aane muurá dífbyedyú ámuhakye ó úwáábohíjcyá eene dífbyeke wáájacútúmeré ámuha medúúrúvahíjcyáábedítyu.

²⁴ Diibye ihdyu Píívyéébe páneeré múhdúné tsíeméné ípívyéjtsóobe. Diibyé muurá ípívyejtsó íñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhji. Áánellii páneere ijcyá dífbye tájpiye. Aabe tehdu apátsíyé íjcyáíyónejí miamúnaa méénúné duurúvájá pañe. Muurá ihdyu ihdícyátsihjíríyé dífbye.

²⁵ Aabe tsá mutájpí íjcyatúne. Muurá ihdyu dífbyedyúré tsááne bóhíima méijcyáhi. Áhdure panévaré íñe múhduná téene tájpi méicyahíjcyané dífbyedyúré tsááhí.

²⁶ Muuráhjáa tsáápihdítyúré íñe múhdumé íñújiri méijcyámeke líyaatétsoóbe. Áánemáa íhdétújuco díbye éévecúné kíahjí méijcyáíñe mújyúhaja.

²⁷ Ehdúu méenuube dífbyedi méítsámelhíjcyané níjcáutu íhtsútúnetu mewáájácu méhdityu kía íjcyátúróóbeke.

²⁸ Muurá dífbyedyúré tsááne bóhíima méijcyá éhnehjáa tsaate illu néhdúu: “Muha méijcyá Píívyéébej tsíime.”

²⁹ Aane tsúuca dífbyej tsíime méijcyame tsá meijtsúcunútyuró eene panévatúré miamúnaa óórótuú, nééwáyutuu, dsíidsítuu, nícyohíjcyánehjidú Píívyéébe nééneé.

³⁰ Muuráhjáa ihdyu éjyúuvú pevénéré ítécutúhíjcyaaabe miamúnaa iwáájacútúné hallúri ehdu méenuhícyáne. Áronáa ícyooca pámeere miamúnáake neebe ímityúné méicyahíjcyané méihvéjtsoki.

³¹ Muurá muhdú méicyahíjcyané iwáájacúdú méema ímbájhóibyee ípyée imyémeenube Jetsóoj téeveri. Aanée muurá meke waajácútsóobe dífbyeke íbóhítsóneri.

³² Ehdúhjáa Páávoró dsíjívémé tsiíñe bóhínetu íhjuváveneri íllure tsaate uuhívaté dífbyedi. Áánétúhjáa tsaate néehíi:

—Muha ihdyu méimíllé tsíjyuu tsiíñe téénetu u íhjuvávéné melléebúcutúne.

³³⁻³⁴ Áamedítúhjáa tsúuca tsaaté múnáa cáhcujtsómé dífbyema nahbévahíjcyáhi. Áámemáhjáa íjcyaaabe Dionítsio teene ‘Areóópago’ némeítsihvu dóbéévehíjcyáméepi. Áhduréhjáa ‘Dáámari’ némeíllemá tsíjtyehji íjcyá díityéma.

18

Páávoró Corítóri

¹ Aanéhjáa Páávoró teene Atéénatu péébe úujeté Corítovu.

² Átsihdúhjáa aahívetéébe imúnáajpi Akíírake Póótó íñúji múnáajpiikye. Téjyúhjáa téhdure botsíi wajtsííbé Itáaríá íñújitu mewa Pírítstíírama, Ávyéjuubeváa Cáráóódio pámeere Róómari íjcyané jodíómú íchívyeyíñe néénetu tsáámutsi.

³ Aanéhjáa Páávoró díityétsimáyéjuco íjcyane díityétsikye íwákimyéityu ipiáábo téeméné wákimyéí imyéénuhíjcyánellíihye. Aaméhjáa méénuhíjcyá cuwájaanedú néené nujúwáane.

⁴ Ájyúhjáa ténevá wáyééévéjcoojívádú pehíjcyaaabe imúnáa jodíómú pihcyáávejávu. Aabéhjáa úwáábohíjcyá Jetsóodítúyú íjcyané uwááboju imúnáama tsíjtye imúnáa íjcyáturómeke dítye icyáhcuíjtsoki.

⁵ Áanáacáhjáa tsúuca Tsírámutsi Timotéoma wajtsí Matsedóoniá iinújitu. Áijyúhjáa Páávoró tsanéeríyé uwáabori Ijcyaaabe nehíjcyá imúnáake diibyējuco Jetsóó dityéé téhnehíjcyaaabe Crijóto Mepájtyetétsoobe Ijcyane.

⁶ Ehdúhjáa dibye néerónáa dílbyedítýú nehníwu ihjyúvame. Áánéllihyéhjáa illurējuco díbye diityédítýú ipyéé iwajyámú wátsóújcoobéré nééneé:

—Árone tsáma ámúhá hallúriyējuco teene ámuha medsíjívécooca meícúbáhrámeííne. Tsá táhallúri tene Ijcyatúne. Ahdícyane jodíómú Ijcyátúróme éllévurējuco o pééíne diityékerējuco o úwááboki.

⁷ Ehdúhjáa iñééne illurējuco díbye tééjatu Ijchivyéne. Átsihdyúhjáa péébe úújeté Jójto jávu teenéhjáa pihcyáávějá únúrírýé Ijcyaaabe tsúúcajátújuco Píivýéébeke dúúrúvahíjcyáábe jávu.

⁸ Áijyúhjáa teene pihcyáávějá avyējuube ‘Crijópo’ némeíbyé cáhcujtsó Jetsóodítýú Ijcyáné uwááboju pámeere ihyájkímuma. Aaméhjáa tsójtsoótámeíhi. Áhduréhjáa tsijtye Coríító cóomi múnáadítýú cáhcujtsómé tsójtsoótámeíhi.

⁹ Átsihdyúhjáa Páávorodívú tsápejco Jetsóó naavédú néené pañe ibóhówáávéne néé dílbyeke:

—Imíchi dílcyáne éhniíñevu dúwááboco ííneri íllityétuubére.

¹⁰ Ijcyámé mítyame ícyoomíyí tahñéjté Ijcyaimye. Áánéllii ehdu uke o nééhií. Áábeke o Ijcyátúcoocájííva múha uke muhdú méénuúhi.

¹¹ Ahdújucóhjáa tsané pijcyábáj pñnévú tétsii Coríitori Ijcyaaabe diityéké úwáábohíjcyáné Píivýéébe ihjyu.

¹² Áijyúhjáa Acááyá iinújí avyējuube Garióó Ijcyánáa tsaate imúnaa jodíómú cáhcújtsoótumé ipityácójcatsíne Páávoróké ékeevéhi. Áábekéhjáa tsajtyémé díbye ávyéjúube éllévu díbye ímityunéhjí ímbáchohíjcyátsihvu.

¹³ Áánemáhjáa dílbyé hallúvú úúballémé dílbyeke. Nééméhjápeé:

—Áánu métaúhbaju néené tsijjtoríyé míamúnáake úwáaboobéré pehíjcyá dityévá Píivýéébeke idyúúrvaki.

¹⁴ Ehdúhjáa Páávoró hallúvú ditye úúballénéllii díbye ihjyúváiyóné ihderé díbye ávyējuube Garióó diityéké nééhií:

—Ihdyúhde tehdújúcooíyó dílbyema o ímbáchóiyóné díbye ímityuné méénuca.

¹⁵ Áánetu ámúhá taúhbaju néené tsijjtoríyé díbye tsáápihdítýú Ijcyáné uwááboju úwáábohíjcyáhajchíí wa ihdyu ámuháyé chooco méímíbáchójcátsij. Tsá o ímíletú átéréenéhjí o ímbajchóne.

¹⁶ Ehdúhjáa iñééne illurējuco díbye diityéké wáloone tétsihdyu.

¹⁷ Áronáacáhjáa pihcyáávějá avyējuube Tsójtjenéké tsaate gríéegomu íkéévéébeke wápáajcó dílbye ávyéjúúbé úmíwávu. Árónerihjyáa tsá díbye íícúvetúne.

Páávoró Ajtiokílavu íóómísihdyu tsiíne uwáábovu pééneé

¹⁸ Aanéhjáa Coríitori tsúcájá Páávoró ícyahíjcyáhi. Aabéhjáa tétsihvu ‘Tséekeréa’ némeí mujcovú béeroméí tsanéhjáa ímiááneturé imyéenuííne iñéené uubáalle. Ehdúhjáa méénuímeíbyé Tsííríá iinújivu ipyéétúné ihde. Átsihdyúhjáa botsii tétsíí cahcújtso múnáake ipityájcóne peebe Akííramútsima tsahíyí teene Tsííríá iinújivu.

19 Aaméhjáa Éépetsóvú úújeté tétsihvu Akííramútsí mewa Píritsúírama cóéváitsihvu. Átsihvúhjáa Páávoró imúnaa jodíómú pihcyáávejávú péébe úwaabó tééjavu pihcyáávémeke.

20 Áábekéhjáa neerómé díbye tsuucájááneúvú dityémá íjcyaki. Árónáacáhjáa tsá díbye ímíllétune.

21 Áánemáhjáa díityéké pítýájcoobe néehíi:

—Árónáa ó ímíllé o pééne Jerotsaréevu. Aabe óví Píívvyéébe ímílléhajchíi tsiíne ámuéhake ó uujévahi.

Ehdúhjáa íñééne péjúcoobe tsaííyí teene Éépetsótu. Áánétúhjáa Akííramútsí dííbyedítýú cóévá tétsihvu.

22 Aabéhjáa Tsetsaréavu úújetéébé tétsihdyu botsíi péé Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Átsihyúhjáa peebe Ajtiokíiavu.

23 Átsihyíhjáa tsúcájá íjcyátsihdyu idyé tsiíne pehíjcyaaabe Garáátsiámá Píríjía íñújícúri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsoobéré técomívadu.

Éépetsóri Apóóró úwaabóne

24 Áijyúhjáa Arejadriía cóomi múnáajpi jodíómuube Apóóró teene Éépetsóvú wajtsíhi. Aabéhjáa ímiá uwááboobe íjcyaaabe mítyane waajácú Píívvyéébé ihju.

25-26 Aabéhjáa úwáábohíjcyá muhdú Jetsóoke meúráávvejíjtó tsaate dííbyeke úwaabóne. Úwáábohíjcyaaabéhjáa apááñéré Jóáápe tsótsohíjcyánetu íjcyáné uwáábó iwáájacúné imúnáa pihcyáávejá pañévú íñerí núhnévétuubére. Aanéhjáa díbye níjkevádú Akííramútsí dííbyeke ihjávú itsájtyéne botsíi ímíñévú úwaabó muhdúhjáa Píívvyéébe Jetsóoj tééveri méema méénune.

27 Aabéhjáa ímíllé Acááyá íñújívú ipyééneé. Aanéhjáa cahcújtso múnáa ímí íjtsúcunúnéllii caatúnú waajácuháámí téhullé cahcújtso múnáa éllevu dítye tsaimíyé iwáátsúcúpéjtso dííbyeke. Aabéhjáa téhullévú úújetéébé Píívvyéébere tükévéjtsóneri píáábohíjcyá mítyane cahcújtso múnáake.

28 Aabéhjáa imúnaa jodíómuke nehíjcyá díibyéjuco Jetsóó Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane Píívvyéébé waajácuháámitúu tene néhdújuco. Ehdúhjáa díbye néénéllii tsáhájjuco dítye íná néétune.

19

Páávoró Éépetsóri

1 Aabéhjáa Coríitori íjcyánáa Páávoró íjchí íñújiri péhíjcyaaabe úújeté Éépetsóvu. Átsihyíhjáa íjcyámé tsaate Píívvyéébé cahcújtso múnáa Jóááúvú uwáábó úráávvehíjcyáme.

2 Áámekéhjáa neébe:

—¿A ámuhápe Píívvyéébeke mecáhcújtsótujkénújyvu tsúúca dííbyé Apííchó ámuhá pañévú úcaavéhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tehdu muha mewáájácúnejííva dííbyé Apííchó íjcyane.

3 Áánélliihyéhjáa neebe díityéke:

—¿Acáa íñé uwáábórá ámuha mecáhcújtsóne métsójtsótsámeíhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Mu ihdyúu éhne Jóáávu tsótsohíjcyáné uwáábo.

4 Áánelliihyéhjáa neébe:

—Imiáánéjucóhdée diibye Jóaa tsótsohíjcyáné ímityúné iicyahíjcyanéhjí ihvéjtsómeke. Áronáacáa ihdyu diityéké nehíjcyaaabe díbyé boone Mepájtyetétsoobe Jetsóó úwáábóíbyeke ditye icyáhcújtsoki.

5 Áánelliihyéhjáa botsíi Jetsóoke icyáhcújtsóne tsiíne tsójtsótsámeímyé díbye mémeri.

6 Áámé hallúvúhjáa Páávoró tsáápiitsá hallúvú íhyójtí ipícyóóne Píívyéébema íhyyúváne tujkéveri díbyé Apííchó diityé pañévu úcaavéhi. Aaméhjáa tsíjyúhjíri illéébótúrójyúhjíri Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi. Áhduréhjáa téenere tükévéjtsóneri úúbálléhíjcyámé díbyéé diityédívu íuwááboju bóhówajtsóne.

7 Aaméhjáa diitye Píívyéébe Apííchó diityé pañévu úcaavémé 12-meva.

8 Aanéhjáa Páávoró pápihchúú nuhbává imúnaa jodíómú pihcyáavéj páñévu úwáábohíjcyá ííneri núhnévétuubére. Aabéhjáa míamúnáake teíbúwátsohíjcyá Píívyéébe avyéjy icyánejcúvu.

9 Áronáacáhjáa tsaate tsá ímíletú icyáhcujtsóne. Aaméhjáa nehnívu íhyyúvahíjcyá teene Jetsóodítýú íjcyáné uwáábotu pámé úmíwávúre. Áánelliihyéhjáa Páávoró diityédítýú péé pámeemáyé cahcújtso múnáama 'Tirááno' némeíbyé uwáábojavu.

10 Aabéhjáa tééjavúréjuco diityéké úwáábohíjcyáné míñéécú pijcyába. Aanéhjáa tsúuca pámeere Áátsiá íiñúji múnáa lleebójucóó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju díbye úwáábohíjcyáne. Áhduréhjáa tsíjtye jodíómú íjcyáturómé tsúuca lleebóhi.

11 Áíjyúhjáa díbyej téeveri Píívyéébe méénuhíjcyá mítyane méénúráítýúronéhjí.

12 Ávyetáhjáa díbyé miñúbajáánema íwajyámúúné chéméméhjí éllevu ditye tsájtyéróneri tsúuca bóhíhíjcyáme. Tsaaté pañéhjáa naavémú íjcyároméhjí íchívyehíjcyáhi.

13 Áíjyúhjáa tsaate téhullé múnáa jodíómú naavémuke tsaaté pañétú íchívyétsohíjcyámé imíllerá Jetsóó mémeríyéjuco íjchívyetsóne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Méneé tsaaté pañétú ditye íjchívye éhne Páávoró úwáábohíjcyaaabe Jetsóó mémeri.

14 Ehdúhjáa imíllerómé imyéénune jodíómuube Etsééba llúúvájte avyéjúúbej tsíímé 7-meva íjcyame.

15 Aaméhjáa tehdu méénúrónáa tsáápi pañétú diibye naavéné néehíi:

—Muurá ó waajácú Jetsóoke. Áhdure ó waajácú muubá Páávoró íjcyane. Áánetu ¿muutá ámuúha?

16 Ehdúhjáa néebere diibye míamúnáajpi naavéné ípañe íjcyaaabe diityéké méénúnetu ílluréjuco ditye wáane tééj páñétú íévejtehíjréjuco wájyamúúvatúmé díbye túúvátsonéhjíma.

17 Aanéhjáa pámeere Éépetsó múnáa jodíómumáyé tsíjtye jodíómú íjcyátúmé iwáájácúneri mítyane íillítýéne Jetsóoke ávyéjyútsóhi.

18 Áhduréhjáa tsaate cáhcujtsójucóómedítýú úúbálléhíjcyá íhdéhjáa ímityúné iicyahíjcyanéhjí.

19 Áánetúhjáa apíichojte ténéhjí waajácúhaamíné ílluréjuco cóvajtsoné pámeere ííteneríye. Áané pañéhjáa íjtsúcunúmé dsídsi wágóoovéné 50 míi.

20 Ehdúhjáa téjju Jetsóodítú íjcyáné uwááboju tsújaavé pámehdívúre.

21 Áané boonétúhjáa Páávoró íjtsámeí Matsedóóniámá Acááya iñújícú iááhívetétsihdy botsí Jerotsaréevu ipyééíne. Áhduréhjáa nehíjcyaa teene Jerotsaréetu ipyééíne Róómávuú.

22 Áánélliihyéhjáa íhde wálloobe ípiáábojtrétsikye Matsedóóniávú Timotéoma Erájtómútsikye. Áánetúikyéhjáa tsúcájá coévaabe Áátsiá iñújivu.

Éépetsóri ditye íborívátene

23 Aabéhjáa Jetsóodítú íjcyáné uwááboju úwáábohíjcyáné hallútú cáhcújtsotúmé páhdúváré dáríívehíjcyá cahcújtsó múnáake.

24 Tsaapíhjáa 'Demétrio' némeíbyedítú tujkéváne. Dílbyéhjáa nícyohíjcyá úwáñewáánetu 'Díána' némeíñé níjcyota píivýélledi idíllone idyúúrvahíjcyája nááve. Áané hallúvúhjáa mítyane dsídsívahíjcyámé pámeere íwákímyéi múnáama.

25 Aabéhjáa pámeere múhdumé téeménéhjí wákímyeíhíjcyámeke ípíhjúcúne néehíí:

—Muurá ámuha méwaajácú íñe mewákímyeímýé tsáimýé meícyahíjcyáné íñetú píhtotúme.

26 Aane zíveekí Páávoró nehíjcyá íñe menícyohíjcyámé píivýéébe íjcyatúne? Ehdú íñéeneri muurá mítyámekéjucó díbye tsíñejúcvúre íbúwajtsóne. Aane muurá tsá apátsíyé íchii Éépetsóri díbye tehdu méénutúne. Muuráhjáubá páneeréjucó Áátsiá iñújiri ehdu díbye méénune.

27 Aane múhdurá teene méémaá. Muurá mewákímyeí téene tájpíjyucó meícyahíjcyáné méhdivu wágóóóvéiyáhi. Áhdure díille íhtsútulle píivýélleke Áátsiá múnáama pámeere iñújiri íjcyáné míamúnáa dúúrúvahíjcyálla ja tsáhájucó bóhówaucunújúcóóityuróne.

28 Ehdúhjáa díbye néénéllíi tsíjtye icyáyobáávatene íllu wáñejcói:

—íñóóooj, ehdíívájullé tsáma íhtsútulle Epéétsíomú píivýéllé Díánaj! Ehdúhjáa iwáñéjcone néémeé.

29 Áíjyúhjáa ihdyu kíávú técoomíyí míamúnáa íibórínújcatsíhi. Áánáacáhjáa Matsedóóniá múnáajtétsí Gááyóma Arijtáacomútsí Páávoróké náhbenuhíjcyámútsikye lílúcuíñúmé ditye píhcyáávehíjcyájá pañévu.

30 Áájá pañévúhjáa Páávoró ipyééne díityémá íhjúvátéiyónáa tsá cahcújtsó múnáa dílbyeke íhvéjtsotúne.

31 Áhduréhjáa tsaate Áátsiá iñúji múnáa ávyéjute dílbyeke wáájacúmé néé tsaatéké ditye íñéé dílbyeke téhullévú díbye ipyéétuki.

32 Áánáacáhjáa ihdyu míamúnáa íibóríba teene píhcyááveri íjcyame. Aanéhjáa mítyame tsá wáájacutú íñélliihyé ímichi ípíhcyaaavéne.

33 Áánáacáhjáa tsaate jodíomú ímúnáajpi Arejááadoróké cáujcú díbye díityé úmíwávú ipyééne íhjúvaki. Áhdújucóhjáa íhjúvú díbye íhyójsiri díityéké néérone cúúvehulléréjucó ditye íjcyaki.

34 Árónáacáhjáa 'dáj' néétune tsiíñe íllu wáñécohíjcyáme:

—íñóóooj, ehdíívájullé tsáma íhtsútulle Epéétsíomú píivýéllé Díánaj! Ehdúhjáa iwáñéjcone nehíjcyámé míñéecu hóorá hajchótá jodíomuube díbye íjcyane iwáájacúnema.

35 Áámekéhjáa técoomí avyéjuube idyáíivýétsómeke néehíí:

—Ámuúha tamúnaa íñe Éépetsóri meíjcyamej, pámeere muurá waajácú éhnée cáámetu áákityéné neewáyú píívyélle Díánadi medíllóné duurúvaja méhójtí pañe íjcyane.

³⁶ Aane tehdu múha tóónúyónejíivari. Áánélli ílluréjuco metáchúúréévéne cúúvéhulléréjuco meíjcy. Aame íná mémeenújúcohdí ímíñeúvú íjtsámeityúme.

³⁷ Muurá íjtyétsikye íllevu ámuha metsívamútsí tsá íñe ímityúné méénutúne. Áhdure tsá dityétsí méduurúvaja tútávajtsotúne. Aamútsí muurá tsá íná ímityúné íhjuvátú mépiivyélledítyu.

³⁸ Ahdícyane Deméétrio íwákimyéi múnáama tsaatédítyú ímityúné íjyácunúhachíí óví péé ténéhjí ímibájcho múnáa éllevu teene íímibájchoki. Muurá téenélíi íjcyáné ténéhjí ímibájchotsíhji.

³⁹ Áánetu ávyetá íhnáhó néene íjcyáhachíí múu íhvejtsó páñétúéhullévú tene íímibáávyeki.

⁴⁰ Muurá ícyooca ápíchó néene máhallúrí téenetu menéétsámeíyóne. Tsá muurá íná menééítyuró íñe ícyooca pájtyene páñétúejte meke dílloca.

⁴¹ Ehdúhjáa íñéene ílluréjuco díbye díityéké tsújaúcúne.

20

Páávoró Matsedóóniámá Gréétsiá íñújicúvú pééneé

¹ Aaméhjáa ííbórinújcatsíñetu íhvetedú Páávoró cahcújtso múnáake ípíhjuúcúne túkëvejtsóhi. Átsihdyúhjáa díityéké ípítyájcóne Matsedóóniá íñújivuréjuco díbye pééneé.

² Aabéhjáa téhulle cahcújtso múnáake ááhíveebe díityéké tsápítsohíjcyáhi. Átsihdyúhjáa péébe Gréétsiá íñújivu iúújetétsihyi íjcyá pápíhchúú nuhbáva.

³ Aabéhjáa tsaííyí Tsíriá íñújivu pééyónáa tsaate ímúnaa dííbyedítyú ímityúné pítyájcámeíñe íwáájácúne íjtsámeíbye Matsedóóniá íñújivuré tsiíñe íóomííñe íjchityu.

⁴⁻⁵ Áábemáa o pééíñáa múhtsikye náhbénuímyé múhtsí íhdéjuco Tóróóavu ípyéene téhullétú múhtsikye téhmeténé ílluúme: Beréa múnáajpi Tsóópatee, Tet-saróónicá múnáajtetsí Arijtáacomútsí Tsegóódomaa, Déébe múnáajpi Gááyoó, Timotéoo, Áátsiá íñújji múnáajtetsí Tííkicyómútsí Tóróópimómaa, éhdume.

⁶ Áánetúikyé muhtsi mecóévamútsí óorítyúne pááa májchoméíhíjcyáné wañéhjí pajtyétavu botsí Pirípotu tsaííyí mepéémutsi méúújeté tsáhojtsíj coojívatú díityédívú Tóróóavu. Átsihyi muha méjcyá tsané tsemáána.

Páávoró Tóróóa múnáake ááhívee

⁷ Aamée muha tsemáána déjúccóvejcójí medóbéévéne pááa mémajchó Jet-sóo dsíjív méítsaavéne. Ájyúu Páávoró úwaabó ávyeta péccójpiínévújuco tsíjyju muha mepéjúccóííñéííhíye.

⁸ Téjyúu muha médóbeevé cáámééhó pañévú peetéháñej tééveri.

⁹ Áánáacáa ováhtsáwu 'Éóóticó' némeíbyé ácuúcunúhijcyá páhoowa nétsihyi. Aabéhjáa icyúwaíñúné hallúrí baavu áákityéébe dsíjívéhi.

¹⁰ Áánéllíhíyee Páávoró ícúí íñítyéne dííbyeke íámabúcúne néehíí:

—Méíllityédíne. Muurá íhdyu bóhíróobe.

11 Átsihdyúu tsiíñe cáámevu néríívyéébema muha pááa mémajchó Jetsóó dsjívé meítsaavéne. Ááné boonétúu idyé tsiíñe íuwáábó cámahjácoobe tsítsijnécu. Átsihdyúu ílluréjuco muha mepééneé.

12 Áánétúu tétsíi múnáa ihjyáhañévréjuco péémema diibye ováhtsáwu pééneri mítyane ímjyuuvéme.

Tóroóatu Miréétovu ditye pééneé

13 Aamée muha mepéjúcoónáa Páávoru múúhadítúyú coévá tétsihvúré Tóroóavu íchityúré ipyéé Atsóovu. Áánétúu muha íhde cúújúwámírí mepééme méúújeté técoomívú tétsihdyu dííbyeke muha meújcuki.

14 Aamée muha técoomítúyú dííbyeke meújcuiíñútsihdyu mepééme méúújeté Mitiréénevu.

15 Átsihdyúu muha mepééme tsíjyú 'Kííóó' némeíñé caapáhó tujkévetu mepájtyme tsíjyoojé méúújeté 'Tsáámoó' némeíñé caapáhó mujcúvu. Ámujcótúu muha mepájtyme mécúwaté Trojíríóvu. Ááné tsíjyúu botsíi muha méúújeté Miréétovu.

16 Ehdúu muha mepéhíjycánáa Páávoru íjtsámeí Jerotsaréeri muha Pejtecójtéé wañéhjí mepájtyeíñe. Áánéllíihyékýeé tsá díbye ímíllétú muha Áátsíi íñújíri íjycacóomí Éépetsóvú mepééne ícúu muha téhullétú meóomíítyúrónéllíihye.

Páávoru íhjuváváné Éépetsó cahcújtso múnáa túkevéjtsojtéma

17 Aabée Miréétori íjyaabe píuvá Éépetsórí íjycáné cahcújtso múnáa túkevéjtsojtéke.

18 Áámekée neébe:

—Ámuha muurá méwajácú muhdúhjáa Áátsíi íñújívu o wátsítujkénújyú o ícyahíjycáne.

19 Muuráhjáa tamúnáa jodíómú íjycarómé oke páhduvaré dáriíveneri támeíbyéré Píívyéébé wákimyéí ó méénuhíjycá íñá néétuubére.

20 Árónáacáa tsá o íhvetétú ámúhakye píááboíñé patsíhjíwávúré úwááboobéré o péhíjycánetu.

21 Aabée ámúhakye pámeekéré tamúnáa íjycátúróméhjima ó nehíjycá ímityúné ámuha méicyahíjycáné meíhvéjtsóné Máavyéjuube Jetsocríjtoke mecáhújtso ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

22 Aabe íñe ícyooa tsiíñe o péé Jerotsaréevu Píívyéébé Apííchó oke túkévéjtsóneri muhdú táúmíwá íjcyane wáájácútuúbe.

23 Muurá pahúlleva o péhíjycá coomíjyvu téenere Píívyéébé Apííchó tsúúca oke waajácútsójúcoorá Jerotsaréevu oke ditye cúvéhoojáuube o ícúbáhrámeíñe.

24 Áróneri tsá o áábímyeítúne. Apááñéré íhdyu ó ímíllérá Píívyéébé meke iwájýúne mééma mepájteteíñe méénúné uwáábojvú Jetsóó oke níwááveíñúné o níjkeváne.

25 Ahdícyane ámúhakye o neé íñe múhdúméj píñevú Píívyéébé avyéjtu íjycáné uwááboju úwááboobéré o péhíjycámé ámuha oke maájtyumíjúcoóityúne.

26 Téhdure ámúhakye o neé ámuha mewágóóóvéhajchíi tsá táhallúrí tene íjycáityúne.

²⁷ Muurá tsúuca páneere ámuhádivú ó bóhówajtsóujúcoorá muhdú Píivýéébé íjtsaméí íjcyane.

²⁸ Ahdícyane tsáma téibúwá méjcyaco ámuha uwáábojte méjcyame. Ímíñevúv météhmeco cahcújtso múnáake Íllí Jetsóó tujpácyó wágóóóvénéj tééveri dibye újcúmeke. Muuráhjáa diityédívú ámuhákye níwááveebe Ípííchoj tééveri diityé túkevýtsojte ámuha méjcyaki.

²⁹ Áronáa ó waajácú íchihdyu o péené boone tsaate múhdurá úwáábóneri íllure diityéké tútávajtsoíñé éhne múúne oohíbyé obééjámuke tútávajtsódu.

³⁰ Áhdure íjcyaimyé tsaate ámuhádyúré ímiá uwááboju tsíjtoriyé átéréenéhjí úwááboímye. Ááneri íllure cahcújtso múnáake mújtátsoímye.

³¹ Áánéllí tsáma téibúwá méjcyaco éhne pápíhchúú píjcyábá hajchótá támaatýóu o wáágóone ámuhákye o úwáábohíjcyané meítsáávéneema.

³² Ahdícyane ámuha Píivýéébeéjé méjcyame óví díbye tájpiyéjuco ámuha méjcyane meke iwájýúne dibye ácu híjcyané uwáábójú pañe íhtsutúmeréjuco.

³³ Cáhawáá méjtsúcunuj, tsáháa muurá o íjyácunútú oke tsaate dsídsídívú áhdoobe ehnéva múnáajpi o íjcyaae ímiá wajyámuma o íjcyáíyóneri.

³⁴ Muuráhjáa ámuháyé wájácú menéene oore tsáávanéréi ó wákímyeíhijcyá óoma íjcyámema muha mepíhtone meújcuiki.

³⁵ Aabée muurá ámuhákye panévatúré ó úwáábohíjcyá muhdú mewákímyeíyóné ídáátsóméhjike mepíáábo éhnéhjáa Ávyéjuube Jetsóó íllu néhijcyané o ítsáávéneema: “Muurá tsaatéké tsieménevu ájcume ímíjyúúvériyá dítye ájcume ímíjyúúvéne éhníñevu.”

³⁶ Ehdúu diityéké íñétsihdyu Páávoró Píivýéébema ílhjýúva mímóúúvénéllí muha téhdure mémímóuuvéhi.

³⁷ Áábekée pámeere íkímóóvéne ámábiñíhi.

³⁸ Aamée múúhake pícyohjé cúújúwamívú dibyée ‘tsáhájucóubá tsiíñe oke ámuha maájtyúmíityúne’ nééneri kímóóvemere.

21

Jerotsarévu Páávoró pééneé

¹ Aamée muha tétsihdyu mepéé tsapéhdú ‘Cóoó’ némeíñé caapáhovu. Ááné tsíjyúu muha méúújeté ‘Róódaá’ némeíñé caapáhovu. Átsihdyúu botsíi muha méúújeté Páátarávu.

² Átsihvúu muha tsíimivúréjuco mepájtyene Penítsiá íñújivu péémivu. Áámíríyécúo muha mepéeneé.

³ Aamée muha ‘Chípere’ némeíñé caapáhó náníñéjcuri meííteíñútsihdyu mepéhijcyámé méúújeté Tsíiriá íñújivu. Aameíkyée muha Tííró mujcójuvu mecátsúúveté tétsihvu tsane píichuta íjchívyeki.

⁴ Átsihyí muha tsaate cahcújtso múnáake maájtyúmítememái méjcyá tsané tsemáána. Aamée Páávoróké néé dibye Jerotsarévu ipyéétu Píivýéébé Apííchóréhjáa diityéké túkévéjtsóneri.

⁵ Aamée muha técoomíyí téhajchótá méjcyánetu mepéemeke pícyohjémé pámeere mujcójúvu. Áámemáa muha pámeere memíhmóúbáne Píivýéébema méihjyúváhi.

6 Átsihdyúu muha illuréjuco diityéké mepítájácóne meúcaavené cúújúwámí pañévu. Áané tujkéveríjyucóo ditye óómiñe ihjyáhañévu.

7 Aamée muha Tíirótu nihñéréjuco tshííyí mepéeme mécatsúúveté Toremaidávu. Átsihyíi íjcyáné cahcújtso múnáadvú muha meúújetémema méijcyá tsájcoóji.

8 Áané tsiíjyúu muha mepéeme meúújeté Tsetsaréavu. Aamée muha mepéé Perípe jávu cahcújtso múnáá túkevétsojtéhjáa 7-meva íjcyámédítýú uwáábori úllehíjcyáábe jávu.

9 Áábej tsíímée pñínehójtímeva walléemú tájívátumé íjcyame úúbállehíjcyá Pívyéebere diityéké ájcúné íjtsaméiyi iná pájtyeíñe iwáájacúne.

10 Aamée muha tétsihyi tsúcájáhréjuco meicyahíjcyánáa Pívyéébe íhjuú uubálle múnáajpi Agáábó wajtsí tétsihvu Jodéatu tsáábeé.

11 Aabée múúhake ááhíveebe Páávoró ocájímííhéhé iújcúmííheri íhyójtscuu, íjtyúhaácyyu, íjcyane íchíácómeíñe néehíí:

—Pívyéébe Apííchó muurá nehíjcyá illuva ditye íñe ocájímííhéhé aabájáábeke Jerotsarévu íchíjchúúbeke íhvéjtsoíñe tsííñe íiñúji múnáá hójtí pañévu.

12 Ehdúu díbye néénéllii muha teene Tsetsaréa múnáama méneera Páávoróké díbye ípyéétu téhullévu.

13 Áronáacáa múúhake neébe:

—¿íínerí ámuha mekímoovéné ídátso oke pajtyéhi? Tehdu apááñéré oke ditye chíjchúíñejíivari. Óvíi néhi ihdyu oke illííhyánúhájchíí líihyánúmé Ávyéjuube Jetsóoke o cáhcújtsóné hallútu.

14 Ehdúu múúhake díbye néénéllii muha díbyeke menéehíí:

—Óvíikyéhde muhdú Pívyéébe ímillédú ú íjcyáhi.

15 Átsihdyúu muha illuréjuco meímíbjájkímyeíñe mepéene Jerotsarévu.

16 Áamemáa múúhama tsaate cahcújtso múnáa péé Tsetsaréatu. Aamée muha meúújeté Chííperé múnáajpi tsúúcajátújucóhjáa Pívyéébeke cáhcújtsoobe Natsóo jávu.

Páávoró Jacóóboke ááhívéne

17 Átsihdyúu muha Jerotsarévu meúújetémeke tétsíí cahcújtso múnáa tsaímíyé waatsúcupejtsóhi.

18 Áané tsiíjyúu muha Páávorómá máaahíveté Jacóóboke. Áanáacáa tétsihyi pámeere cahcújtso múnáá túkevétsojte.

19 Áámedívúu muha meúújetémeke Páávoró úúballé ímíñeúvú muhdúhjáa Pívyéébe jodíómú íjcyátúrómé pañévu díbyej téeveri méénuhíjcyanéhji.

20 Áánélliihyéé duurúvámé Pívyéébeke ávyéjútsoomé. Áánemáa néeme díbyeke:

—Ehdííivane, muúbej. Muurá múhdúné míamúnáajpíjyúcooró memúnáa jodíómudítýú cáhcújtsójucoorómé úraavyépi Pívyéébe Moitsééuvuj téeveri ájcúné taúhbajúúne.

21 Aame nehíjcyá úhdityu uuva u úwáábohíjcyáné téénetu múu bóijcyúdú pámeekéré jodíómú tsííñe íiñújiri íjcyámeke ditye téeneri íícuvéjúcóótuki. Áhdurévá ú nehíjcyá ditye íhdéúvúu íicyahíjcyajíjtó íhvéjtsoñe ítsíimeke íkíhdyahírotsójucoótuki.

22 Aane iñe ¿muhdúí teéne? Muurá iñe tsúúca íchihyi u íjcyane iwáájácúcooca pílcyááveímye.

23 Áanéllii ú méénuú uke muha menéhduú. Íjcyámé íchihyi múúhadítýú pínéehójtámeva wajpíímú ípyéé ímiááneturé imyéénuíñé iñééni méénutúme.

24 Áámema tsaméhjí meúcújcatsíñe méímíbájhótsaméí duurúvájá lluu-váábedívú memúnaa méénuhíjcyádu. Áané boonétú ú áhdoó diityémá ditye ibyéérómeiki. Ájyju úhdityu íhjúvahlíjcyarómé neé álliúré íjcyáneri íhjúvahlíjcyáne. Áhdure neeímyé Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri ájcúné tauhbjáúúné téhdure u úraavyéne.

25 Áánetúu ihdyu tsúúca muha mécaatúnú jodíómú íjcyáturómé Jetsóoke cáhcujtsómé illuune imyéénútki: Tsá ditye níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke dóóityúne; tsá ditye tújpacyo dóóityúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjima dómácójcatsítýúne. Ehdúu neéme Páávoróke.

Páávoróké ditye ékeevéné duurúvájá pañévu

26 Ahdújucóo díbye diityémá pínéehójtámevámá íúcújcatsíñe pééneé. Aaméhjáa úcaavé duurúvájá pañévu íúúbálle tééjá tehmeébeke múhdúj coojívatú íímíbájhómeíñé iníjkévaíñé botsíi pañétúétsihvu Píívyéébeke íícúvéíñé iyáábeke itsájtýeki.

27 Aanéhjáa tsáné tsemáánatu iníjkévaíñé ditye neéne tsúúca níjkévaríjyuco íjcyánáa Áátsiá íiñújitu tsáané jodíómú ájtyumí dííbyeke duurúvájá pañe íjcyáábeke. Áábekéhjáa pámeere tétsii íjcyámema páhduvaré idyáíívétsihdyu ékeevéme.

28 Áánemáhjáa kéévánécoba neémeé:

—¡Ámuúha íjraéemuj, metsáane múúhake mépíaabóva! Áánu muurá éhne pahúllevaré úwááboobéré péhíjcyaaabe ímityúné íhjúvahlíjcyá méiíñúji múnáadítýu. Áhdure Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri ájcúné tauhbaju neéne tsíjítóríyé úwáábohíjcyaaabe. Téhdure ímityúné íhjúvahlíjcyaaabe duurúvájatu. Ááneréi íjcyáíyónáa muurá iñe íjtye gríéégómuke tééjá pañévu íúácóneri tútávajtsoobe tééjá pañe íñé ímityúné úújéítyúrotsíi.

29 Ehdúhjáa neéme Jerotsaréeri Éépetsó múnáajpi jodíómuube íjcyátuube Tróópimómá dííbyeke íájtýúmínéllííhýe. Aanéhjáa íjtsúcunúmé Páávoró dííbyeke úacóné tééjá pañévu.

30 Ááneríhjáa técoomí múnáa íbóríbaavémé péé teeja duurúvajávu. Aaméhjáa Páávoróké íekéévéébeke líúcuíñú áachívu. Áánemáhjáa wátajcómé tééjá llehówáane.

31 Aaméhjáa dííbyeke lííhyanújucóóíyónáa tsúúca úúbálle úújeté técoomí tsodáhómú avyéjúúbédívu.

32 Áanéllíihýéhjáa pámeekéré ítsodáhómuke íavyéjurtémá ípíhjúcúmema dsíñécunúmé téhullévu. Áámekéhjáa íájtýúmíne íhvetémé dííbyeke iwápáácohíjcyánetu.

33 Átsihdúhjáa diitye tsodáhómú avyéjuubéréjucu íekéévéébedívú tauhbáné ditye íchíjchu úwáñehííñeri. Áánemáhjáa tétsii íjcyámeke dílloobe muubá díbye íjcyane, áhdure íñé hallútú ditye ehdu dííbyeke méénune.

³⁴ Ááneréjucóhjáa páhduváre mítyane ditye ihjyúváne pañe tsá díbye lléébotú muhdú ditye nééneé. Áánélliihyéhjáa ítsodáhómuke neebe ditye itsájtye dífbyeke.

³⁵⁻³⁶ Áhdújucóhjáa ditye ihcyóómivu itsájtyeébeke tsájá niityéwaahyóvú iúújetétsótsihdyu ílluréjucó íhbúcuíñúné míamúnaa íjyévé ‘áádikye mélliihyánu’ néémere úráávyénéllíhhye.

Páávoró ihyallúvú ihjyuváne

³⁷ Áábekéhjáa ditye ihjyá pañévú ááhívétsóiyónáa neebe diityé avyéjúúbeke: —¿A tsá o ihjyúváityuróne?

Áánélliihyéhjáa neebe dífbyeke:

—¿Aca eene ú piivyété gríéégómú ihjyúrí u ihjyuváne?

³⁸ ¿Aca tsá Ejíhto múnáajpi u íjcyatú éhnée ímityúmeke u újcyúmema íñéubará píivyétúné iññújivu u péene ímityúné múúhá iññújí avyéjúúbedítýú u ítsáméihjcyaaábe?

³⁹ Áánélliihyéhjáa Páávoró néé dífbyeke:

—Muurá ihdyu oo jodíómuubéré Tsiríítsiá iññújiri íjcyacóómí Táátsó múnáajpi. Áhdícyane ihdyu cána óvjyucó oke daacu tsáraahóvú o ihjyúva míamúnáama.

⁴⁰ Áhdújucóhjáa diibye ávyéjuube íhvétsoobe niityéwááhyó hallútú dityéké íhyótsiri néene ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Aaméhjáa dáíívyénemáyé ihjyúvaabe heeberéómú ihjyúrí.

22

¹ Neebéhjápeé:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá ímíñeúvú mélleebúcuunu ámuúhake táicyánéjcu o úúballéne.

² Ehdúhjáa díbye heeberéómú ihjyúrí ihjyúváneíllí ímíñeúvú lleebúcuunúme dífbyeke.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Oo muurá jodíómuube Tsiríítsiá iññújívú Táátsó coomívú oke ditye tsíímávaábe. Ároobée ihdyu ó keemévé íchihvuré Jerotsaréevu. Áábekée oke Gamariéé úwáábohíjcyá méihdé múnáaúvúhjáa úráávyehíjcyané taúhbaju. Aabée ó imíllehíjcyará múhdutú tsáímíyé Píívyéébeke o íícúvéébeke o cáhcújtsoiyóné táííbúuri. Áhdu muurá ícyooa ámuúha.

⁴ Ároobée táwaajácutubááné íñe ímíáájú cahcújtso múnááhjáa íjcyámeke o dsíjívétso ímityúné ó dáíívehíjcyá dityéváa téénetu íhvetéroki. Opée ó tsatyéhíjcyá wajpíímumáyé walléémuke ditye icyúvéhoójánuki.

⁵ Aane muurá llúúvájte avyéjúúbema duurúvájá túkevjtsojte waajácú okée waajácúhaamínema iwálloone Damájcori íjcyané cahcújtso múnáa éllevu. Aabée téhullévú tsúúca o péé oováa o dóhjinújémeke íchihvu Jerotsaréevu ditye íícúbáhraki.

*Páávoró úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujtsoñe
(Hch 9.1-19; 26.12-18)*

6 Aanée Damájcovu oke ditye wáalloobe juuváyí o péhíjcyárónáa cójijpíne técoomíj pihíivuréjucu péécutéré óhdivu ávyetá ihnáhó nééne péeté cádiivyéne cáámetu.

7 Aanée oke íjcaáyó baavújucu. Áábekée oke Jetsóo o ájtyúmítuube néehíi: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?”

8 Áánélliihyée o néehíi: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánélliihyée oke neébe: “Oo Jetsóo Natsarée múnáajpi oke u pátsáricyohíjcyaaabe.”

9 Aanée téjyju óoma íjcyame teene peete íajtyúmíneri íllityéhi. Áromée ihdyu tsá lléébotú díbye óoma íhjuváne.

10 Aanée awáá ehdu oke díbye néénéllii o néé dífbyeke: “Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca íiná ú imíllé o méénune?” Áánélliihyée oke neébe: “Wa ihdyu dípye Damájcovuj. Téhullévúí uke neeímyé íiná u méénuíñe.”

11 Aabée teene peete muhdú oke táhálluúúcú cúúvetétsoobe o hálluvájucóótúúbeke óoma íjcyaméréjucu oke úújetétsóné téhullévu.

12 Áijyúu ‘Ananía’ némeíbyé tsáá taéllevu Píivyéébee Moitséeúvuj téeveri ájcúné taúhbaju néhdújucu ícyahíjcyáábeke ímí míamúnaa íjtsúcunúúbe.

13 Aabée itsááne oke néehíi: “Muúbej, tsúúca ú hallúvá tsiíñe.” Ehdúu oke díbye néénemáyé íñé imíjyaú ó ítétjucóóhíi.

14 Átsihdyúu oke neébe: “Muuráhjáa tsúúcajátújucu méíhdé múnáaúvú cáánívahíjcyaaabe Píivyéébe uke mémenúné ímiáábé Jetsóoke u ájtyúmíibe íhjuváne u lléébóne díbye ímillédú u íjcyaki.

15 Áánéllii icyooca pámeekéré dífbyedítúyú íjcyáné uwááboju ú úúbálléhíjcyaaíhi.

16 Ahdícyane íínerí íjtsámeityuube dífbyedívréjucu cátoróóvéne dífbye mémeri táuméi Píivyéébeke páneere díimítúyú díbye íábájííveki. Ááne tsójtsótsaméi.” Ehdúu oke neebe Ananía.

Páávoru úúballé Píivyéébe dífbyeke wáalloone jodíómú íjcyátúme éllevu

17 Aabée Jerotsaréevu tsiíñe o óómíibe duurúvájá pañévú o úcáávéne Píivyéébema o íhjúvahíjcyánáa óhdivu bóhówaavéné naavédú nééneé.

18 Ááné pañée Jetsóoke o ájtyúmíibe oke néehíi: “Ícúí dípye tsiéllévu íchihdyu Jerotsaréetu. Muurá tsá ditye ícúvéityú táuwaáboju u úúbálléróneri.”

19 Áánélliihyée dífbyeke o néehíi. “Ávyéjuúbej, áánerá oke waajácúmé ópée dícyahcújtso múnáake pihcyáávejááné pañévú o wápáájcómeke o cúvéhojánuhíjcyaaabe o íjcyane.

20 Áhdurée muurá díwákimyéi múnáajpi Ejtéebá díuwaáboju méénuhíjcyáábeke ditye dsíjívetsóijyju díityémá o íjcyáábema tsaméhíjyju muha tehdu dífbyeke meméénune. Téjyju muurá ó téhmehíjcyá díitye dífbyeke llíhyanúmé wajyámúúne.”

21 Ehdúu o néerónáa tsiíñe oke neébe: “Árónáa ú peé íchihdyu tsíhullévú jodíómú íjcyátúrómé pañévú uke o wállóónéllíihye.” Ehdúhjáa úúbáleebe Páávoru.

Páávoru tsodáhómú avyéjuúbé hójtsí pañe

22 Aanéhjáa dífbyeke ílléébúacunúhíjcyáróne kéévánécoba néémeé: ¡Tsáhájucu aabye íjcyátúyuróne! ¡Ílluréjucu mélliihyánu!

23 Ehdúhjáa néémere íwajyámúúné cáamevu wájójcoméré téhdure bálliiyyu wájojcóhi.

24 Áánélliihyéhjáa diibye tsodáhómú avyéjuube néé ítsoáhómuke ditye iááhívétso páñéejávú dííbyeke. Áánemáhjáa neebe ditye iwátsíhcyúúbeke idíllo ííné hallútú dííbyedítú ditye íjyáacunúhijcyáne.

25 Ahdújucóhjáa ditye iwátsíhcyu dóhjinuube tsaapi tsodáhómú avyéjuube tétsihyí íjcyáábeke nééneé:

—¿Aca ihdyu múúne eene ámuha romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyáaróobeke íiná néétume méwátsihcyúhi?

26 Ehdúhjáa Páávoró nééne tsodáhómú avyéjuube pajtyétsó páñétúejpíhdivu. Neebéhjápeé:

—Tsáma téíibúwá díicyaco áábyeke muhdú u méénúhahjchííjyu. Muuráhjáhaca ihdyu romáánómuube íjcyáné waajácúháámima diibye.

27 Áánélliihyéhjáa páñétúejpi ipyééne néé dííbyeke:

—¿Ava úhdi íjcyáné romáánómuube u íjcyáné waajácuháámij?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé.

28 Áánélliihyéhjáa neebe avyéjuube dííbyeke:

—Téhdurée muurá mítyane ó ahdó romáánómuube ó íjcyáííne waajácuháámi.

Áánélliihyéhjáa Páávoró neéhíí:

—Árónáa ihdyu llihyómútsidi téhdure tene íjcyánéllii ó néé páñétúejpi ó íjcyane.

29 Ehdúhjáa dibye néénéllii íhvejtsómé dííbyeke. Áhduréhjáa avyéjuube íllityé romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyáábeke ehdu imyéénúneri.

Jodíómú túkevjtsojté úmíwari Páávoró íjcyane

30 Ááné tsiíjyúhjáa imíllebe iwáájacúné imichi ííné hallútú imúnaa jodíómú diibye Páávoródítú íjyáacunúne dííbyé hallúvú páhdváré úúbállehíjcyáne. Áánemáhjáa neebe ditye dííbyedítú íjcyáné uwañehííne itsíñúúne ipíhjúcu pámeekéré avyéjujtéké llúúvájte avyéjujtéma. Áámé úmíwávúhjáa dííbyeke íjyóucjároóbe.

23

1 Aabéhjáa Páávoró diityédívú ííteebéré nééhíí:

—Ámúuha tamúnaaj, muurá íjcyoojívújuco Píívyéébe húmíj píínévú tsáháturo ímityúné ó méénutúne.

2 Ehdúhjáa dibye néénéllii llúúvájte avyéjuube Ananíá táuhbá tsaatéké ditye iwábáájco dííbyeke.

3 Árónacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca táuhbaju néé muhdú ó íjcyane óóma u ímíbájchoki? ¿A tsá u wáájacutú teene táuhbaju nééné tsiíjtoríyé óhdivu u táuhbáné oke ditye imyéénuki? Uke téhdure Píívyéébe méénuú bañú múnáajpi u íjcyáábeke.

4 Áánélliihyéhjáa tsaate nééhíí:

—¿Aca muhdú eene íllure ú uuhívaté Píívyéébere pícyoobe llúúvájte avyéjuube páñétúejpi íjcyáábedí?

5 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Árónáa tsá ó wáájacutú dibye páñétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyane. Muurá Píívyéébe waajácúháámítu nééneé: “Tsá múu ímityúné íhjúvatú avyéjujtédítú.” Ehdúhjáa neebe Páávoró.

6 Botsíkyéhjáa waajácuube tsadotséómuma paritséómúejte diitye ávyéjute íjcyane. Áanéllíhyéhjáa neebe kéévánécoba:

—Ámuúha tamúnaa, oo muurá paritséómú uwáábóo úráávyehíjcyáábé ha-jchi. Aabée téhdure tééné uwááboju ó úráávyehíjcyáhi. Áábeke íñe oke ámuha médílohíjcyá dsíjívémé tsiíñe bóhíine o cáhcújtsónéllíhye.

7 Ehdúhjáa díbye néénéllí diitye ávyéjute tsaamééré ítsípájújcatsíñe ílluréjucó pájúvúnújcatsíñe.

8 Diityéhjáa muurá tsadotséómú nehíjcyá dsíjívémé bóhíjúcootúne. Áhduréhjáa itsúcunúhijcyámé níjkyéji múnáama panévaré apííchoháñé íjcyatúne. Áánetúhjáa ihdyu paritséómú cáhcújtsó ténéhji íjcyane.

9 Aaméhjáa íhjuýbari íjcyánáa diitye paritséómudítýú tsaate taúhbájú uwáábojte nééhií:

—Muurá tsá áanu íñá ímityúné méénutúne. Áábema tsáijyu múu ímiááné níjkyéji múnáajpi íhjuývánáa ¿íveekí Píívyéébeke múhdurá médáríívéiyáhi?

10 Ehdúhjáa díbye táhjájcatsíñeri tsodáhómú avyéjuube íllítýéne íjtsúcunú díbye Páávoróké méénuñe. Áanéllíhyéhjáa tsiíñe neebe ítsodáhómuke díbye ítsájtye bíwáhullévíré íhcyóómivu dífbyeke.

11 Ápejcóhjáa Jetsóó dífbyedívú íbóhówáávéne nééhií:

—Ímíchi dífýáne íñeri áábímyeítyuubéré íñe táuwááboju íchii Jerotsaréeri u uwáábohíjcyádúré idyé dúwááboco Róómárií. Ehdúhjáa Jetsóó néé Páávoróké.

Páávoróké ímíllerómé íllíhyanúne

12 Áané tsitsíívevúhjáa ímúnaa jodíómú pítyácójcatsíyá ímiáánetúré dífbyeke ídsíjívétsoíñe. Áánemáhjáa néjcatsímyé íñéubará ímájchóityúné dífbyeke íllíhyanútúné hajchóta.

13-14 Ehdúhjáa dífbyedítýú pítyácójcatsímyé 40-mevá ehniíñevu íjcyame. Aaméhjáa llúúvájte avyéjútémá ítyúkevjtsojté éllevu ípyééne neeté diityéke:

—Muha ímiááané Píívyéébe lléébónáa mepítyácójcatsí íñéubará memájchóityúné Páávoróké muha mellíhyanútúné hajchóta.

15 Áanéllí méneeco tsodáhómú avyéjúúbeke díbye péjcore ámuha éllevu ítsíva dífbyeke. Áronáa ihdyu méneeco dífbyedítýú íjcyané íhju ámuha medílo dífbyeke mepíuváne. Áijyu muha tsúuca máarucóónuú ámúhadívú díbye úújetétúné íhdéré muha mellíhyanúki.

16 Ehdúhjáa díbye pítyácójcatsíñé Páávoró beebe iwáájácúne íícúí tsodáhómu coomívú ípyééne úúbáletté díbye ííñáhníkye.

17 Áanéllíhyéhjáa tsáápiikye tsodáhómú avyéjúúbeke ípíúváábeke neebe Páávoró:

—Áanu ováhtsáwúuke tsajtye páñétúejpi ámúhá avyéjúúbe éllevu díbyevá íñáhjáubá íúúbálle dífbyeke.

18 Áhdújcóhjáa dífbyeke díbye tsájtyene avyéjúúbe éllevu. Aabéhjáa neeté dífbyeke:

—Ávyéjúúbeje, éhne cúúvéjari íjcyaae Páávoró oke néénéllí ó tsivá áanu ováhtsáwúuke díllevu díbyevá íhya íñá uke íúúbálleki.

19 Áanéllíhyéhjáa íhdyúétsihvu ítsájtyéébeke neébe:

—¿íñá ú ímíllé oke u úúbálléne?

20 Áanéllíhyéhjáa neébe:

—Tamúnaáne jodíómú pítýácójcatsí ukévá íñéíñe péjcore u tsájtje Páávoróké diityé avyéjúté éllevu dityévá idillo dííbyeke ñná dííbyedítýú íjcyáné ihjyu.

²¹ Áróneri tsá u íícúvéityúne. Íjcyámé 40-mevá ehniíñevu dííbyekévá illííhyánu árucóónuime. Aame néjcatsí ímiááneva imyéénuíñe Píívyéébe lléébónáa ipítýácójcatsíñe. Aamévá dííbyeke illííhyánútúné hajchótá tsá íínéubará májchóityúne. Aame ícyooca tehme muhdú diityéké u néeneréjucu.

²² Ehdúhjáa díbye tsodáhómú avyéjúúbeke úúbálléné boone ipítýájcóóbeke neebe díbye muucá iúúbállétu teene.

Ávyéjuube Pééeri éllevu Páávoróké ditye wállóone

²³ Átsihdyúhjáa diibye ávyéjuube mítyétsikye ítsodáhómú avyéjútédítýú ipíúváne néé dityétsí iújcu 200-meváké tsodáhómuke ulléri pééímyeke, 70-meváké íjímudi pééímyeke, 200-meváké cávaájcoháñema pééímyeke, ditye ipyéé Tsetsaréavu tépejcojuco.

²⁴ Áhduréhjáa neebe ditye tsáápi íjjuke íimíbájcho dííbyedi Páávoróké itsájtje ávyéjuube Pééeri éllevu.

²⁵ Áámemájhjáa waajácuháámí wállóobe illu íñéhaámi:

²⁶ “Ávyéjuube Péeríj, oo íñe Cáráóodio Ríítsia o íjcyaaabe úuma ó ihjyúváhi.

²⁷ Áánukée tsúuca imúnaa jodíómú íekéévéébeke llííhyánújúcóóroóbeke tátsodáhómuma diityédítýú ó dojtúcu romáánómuube íjcyáné waajácúháámima díbye íjcyane o wáájácúnema.

²⁸ Áánemáa ó tsajtyé dííbyeke diityé ávyéjúté éllevu ííné déjúcotú dííbyé hallúvú ditye páhduvaré úúbálléhíjcyáné o wáájácuki.

²⁹ Aabée ó waajácú apááñéré ítyaúhbajúúné hallútú ditye ehdu dííbyeke dáríívehíjcyáne. Aane tsá ñná íjcyáturó ditye tééné hallútú icyúvéhoojánúúbeke dsíjívétsóiyóne.

³⁰ Áábeke íñe diéllevu ó wallóo imúnaa íjcyarómé dííbyeke illííhyánuíñe pítýácójcatsíñe o wáájácúnema. Áámeke o néé ditye páñetu diéllevu ipyééne díhyúmíri íñéé ííné hallútú dííbyedítýú íjyácunúhíjcyáne. Áhdícyane wái díicyaj.”

³¹ Ehdúhjáa néhaamímá tsodáhómú pejco tsajtyé Páávoróké Ajtípatírí coomívú íavyéjuube néhdújuco.

³² Ááné tsítsíínevúhjáa tsaate tsodáhómú ulleríyée pééme illuréjucu oómiñe íhcyóómivu. Áánetúhjáa tsijtye íjímudi péémeréjucu cóhbaavéné Páávoróma.

³³ Aaméhjáa Tsetsaréavu avyéjúúbedívú dííbyeke iúújetétsóne ajcú teene waajácúhaamívú dííbyeke.

³⁴⁻³⁵ Áhaamíhjáa ávyéjuube íéévéne níjcáutu dilló Páávoróké kiá múnáajpi díbye íjcyane. Aanéhjáa Tsiríítsiá íñúji múnáajpi díbye íjcyane iwáájácúne neébe:

—Cána óví ímichíi díhyallúvú páhduvaré úúbálléhíjcyámé wajtsí mewáájácu muhdú úuma tene íjcyane.

Áánemájhjáa neebe ditye ipicyo dííbyeke ávyéjuube Heróódeúvu jávu.

1 Átsihdyúhjáa tsáhojtsíj coojívatu pañétúejpi llúúvájte avyéjuube Ananíá tsáá Tsetsaréavu túkevéjtsojtéma. Áamemáhjáa téhdure Téétoro tsáá ímityúné múúne méénúmé hallúvú íhjuúvaábe. Aaméhjáa diibye avyéjúúbedívú iwájtisine úúballévá ímityúné Páávoró hallúvu.

2 Áábekéhjáa diityé éllevu ditye tsájtýéébé hallúvú Téétoro úúballéjucó avyéjuube Pééríkyeé. Neebéhjápeé:

—Ávyéjuúbej, mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyaaabe pane u wáájácúúbé túkevéjtsójú pañe muha tsaimíyé meicyahíjcyánéllíihye.

3 Muurá muha páhduube dítyúkevéjtsójú pañe meíjcyáhi. Áánéllíi mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyáábeke.

4 Aane mítyane uke o túhújtsótu uke o néé okéi u lléébúacunú múhahjótáwuú úúma o íhjuváne.

5 Muurá muha méwaaajácú áanu ávyeta panévá iñújjíneri íjcyáné jodíómuke íbórínuubéré péhijcyáne. Aabe natsarénómuube Jetsóoke úráávvehíjcyámédítýú ímichi páñétúejpi.

6 Muuráhjáa duurúvaja díbye tútávájtsóiyónáa muha meékéévéébema meímíllérá teene meímíbjachóné muhdú múúhá taúhbaju néhduú.

7 Áronáacáa tsodáhómú avyéjuube Ríítsia múúhá hójtsí pañétú dojtúcú dífbyeke.

8 Áánemáa neebe dífbyé hallúvú úúbállehíjcyámé itsáa diéllevu. Ahdújucó íñe muha metsááne diéllevu dífbyé hallúvú muha meúúbállehíjcyáméjucó. Aane cáhawáá óví pañetu ú dilló dífbyeke u wáájacu muhdú néené déjúcotu muha meúúbállehíjcyáné dífbyé hallúvu. Ehdúhjáa neebe Téétoro Pééríkyeé.

9 Téhduréhjáa tétsihyi íjcyame tsijtye jodíómú nehíjcyá ímiáánéjucó ehdu tene íjcyane.

10 Áánéllíihyéhjáa avyéjuube Pééri úbahcyó Páávoróké dífbyeréjucó íhjuúvaki. Ahdújucóhjáa díbye nééneé:

—Muurá ó waaajácú múhdúné pijcyábájucó íñe iñújjiri ímityúnéhjí ímíbjchoobe u íjcyane. Áánéllíi mítyane ó ímíjyuuvé táicyánéjcu o úúbálléneri.

11 Aane ihdyu cáhawáá óví apááñéré ú waaajácú Jerotsarévúu Píívyéébeke o dúúrúvájétsihdyu botsíi 12 coojívaré meíjcyane.

12 Tsáháa múha oke ájtyúmitú tsaatémá o táhjájcatsímyeke o íbórínuhíjcyáné duurúvájá pañévu, píhcyáávejááné pañévu, tsíllelhíjvíu.

13 Aane muurá íjtye ávyeta tsá wáájacutú íñé hallútú táhallúvú iúúbállehíjcyáne.

14 Áánetu cáhawáá uke o úúballe apááñéré táihde múnáaúvúu cáánívahíjcyaaabe Píívyéébeke o íícúvéébeke o úraavyéne. Dífbyeke ihdyu ó úráávvehíjcyá béhjíjtori eene múhdurá ditye óhdivu ítsúcunúhíjcyájíjtori. Aabe idyé ó cáhcujtsó dífbyé íhjuú uubálle múnáa waaajácúhaamínetu dífbyé taúhbaju cáátúnúmeíñéhjima tsíñehji íjcyane.

15 Muurá ditye cáhcujtsóduré dífbyeke o cáhcújtsoobe ó waaajácú ímiáméhjima ímityúroméhjí dsíjívémé bóhííñe.

16 Áánéllíi ó imíllehíjcyará tsaimíyé Píívyéébema o íjcyane. Áhdure idyé ó imíllehíjcyará tsaimíyé míamúnáama o náhbévájcatsíñe.

17 Aabée muurá múhdúne píjcyá lliiñé tsiélléjji o péhíjcyátsihdyu o tsáá táiiñúji múnáake o píaabóvaabe idyé dííbyeke o íícúve iyámeke o cóvájtsóneri.

18 Éhdurée nénéhjiri duurúvájá pañe o íjcyáábeke Áátsiá iññújiri íjcyame tamúnaa oke ájtyumí dityée méénuhíjcyádújuco tééjá lluvváábedívú o ímíbájhómeííbyeke. Áánáacáa tsá tétsihyi tsijtye íjcyáturóne. Aabée tsáháturo téijyu muucá o ííbórinutúne.

19 Aane bo óvíi eene táhallúvú úúbálléhíjcyámé íllevu itsááne úúballévá ímiááne ímityúné táhallurí íjcyáhajchíjyu.

20 Óvíkyéhde aatyéré úúballé íñé ímityúnéhjáa tamúnáa avyéjyutémá o méénune íájtyumíne.

21 Ááneráhjáa apááñéré díityémá o íjcyaaabe pámeere lléébónáa o néehíi: “Oke íñe ámuha médíllóhíjcyá dsíjivémé bóhiine o cáhcújtsónéllíihye.”

22 Éhdúhjáa Páávoró nénéllíi avyéjuube Pééri ílluréjuco téené ihjyu íhvejtsóné ímíhyéhjáa díbye úráavyenéjcu iwáájácúnéllíihye. Áánemáhjáa neebe díityéke:

—¿A ehdúhaca teéne? Ané óvíi tsodáhómú avyéjuube Ríítsia tsáá botsíi ámúhama meímíbájhoki.

23 Éhdúhjáa díityéké íñétsihdyu neebe tsáápi tsodáhómú avyéjúubeke díbyéi tétsihvuré ípícyo dííbyeke. Áánemáhjáa neebe díbye íhvéjtsó imúnaa dííbyeke íááhívehíjcyaki.

24 Átsihdyúhjáa tsúcájá íjcyánetu Pééri tsiíñe tsáá dííbye élleву mewa Drot-síirama jodíómulle téhdure íjcyállema. Aabéhjáa píuvá díibye Páávoróké díbye díityétsima íhhyúva muhdú Jetsocríjtoke mecáhcújtsónetu.

25 Áánéllíihyéhjáa íhhyúvaabe muhdú tsaimíyé meíjcyá ímityúnéjcutu metéhmémeíñetu. Áhduréhjáa íhhyúvaabe nihnéétsihvuré Píívyéébe muhdú míamúnaa ícyahíjcyané ímíbájhóíñetu. Ááneríhjáa avyéjuube íllityéne dííbyeke néehíi:

—Wa ílluréjuco dípyej. Néhiyáca idyé tsiíñe uke ó píúvaá múhtsima u íhhyúva téénetu.

26 Aanéhjáa díibye Pééri íjyácunúhíjcyá dsíídsidívú Páávoró áhdóíyóneri ílluréjuco dííbyeke íjchívyétsoki. Téénéllíihyéhjáa wáájácúroobéré píúvahíjcyá dííbyema íhhyúvaki.

27 Éhdúhjáa pajtyéné míñéécú píjcyábá hajchóta. Átsihdyúhjáa Pééri ílluréjuco íhvejtsóné avyéjuube íjcyane. Áábé cápáyóóvéhjáa Póótsio Péjtoréjuco úcaavéne. Aanéhjáa Pééri jodíómuma ímí íjcyane íimílléne pícyoíñú cúúvejávuré díibye Páávoróké.

25

Páávoró Péjtó úmíwari

1 Aanéhjáa díibye Péjtoréjuco téené iññújí avyéjúúbedívú úcááveebe pápíhchúúj coojívatu péé Tsetsaréatu Jerotsaréevu.

2 Áábekéhjáa téhullévú túkevéjtsójtémá llúúvájte avyéjyute úúballépejtsó ímityúné Páávoró hallúvu.

3 Áánemáhjáa néeme díbye ípíúva dííbyeke Jerotsaréevu. Aaméhjáa pítyácójcatsiyá juuva íarucóónúne dííbyeke íllíihyanúpéjtsóíñe.

4-5 Ehdúhjáa diibye ávyéjúúbeke ditye néérónáa neebe diityéke:

—Bo néhi caatyé ámuhádiyú ávyéjuje íjcyame óóma Tsetsaréavu mepe ámuha téhullévú meúúballe díbyé hallúvú ímiáánée ímityúné díbye méénúhachííjyu. Muurá téhulle diibye cúuvéjari. Áhullévú lléváhréjuco tsiíne o pééhiíne. Ehdúhjáa neebe Péjtoó.

6 Aabéhjáa teene Jerotsaréeri íjcyá íhyotsítú pápíhchúúj coojíváubáhjápeé, íhjáa mityá pahójtscúj coojívaj. Átsihdyúhjáa péjúcoobe Tsetsaréavu. Ááné tsiíjyúhjáa teene idíllóítsihvu iácúúvéne píuvájúcoobe diibye Páávoróke.

7 Áábekéhjáa ditye wájtsítóóbedívú Jerotsaréetu péené jodíómú ipihcyáávéne díbyé hallúvú úúballéjucóó ímityunéhji. Ároméhjáa illure báñúmelhi.

8 Aabéhjáa Páávoró ícyánéjcutu nééhí:

—Tsáháturo tsáma ñná ímityúné o méénutú tamúnaa jodíómú taúhbájutu, téhdure diityé duurúvájatu. Téhdure tsáháturo páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedityú ímityúné o íhjúvatúne.

9 Ehdúhjáa Páávoró néérónáa Péjto díbye múnaa jodíómuma ímí íjcyane ímílléne néé díbyeke:

—¿Aanéhaca ú ímíllé Jerotsaréevu meímibajchóné eene ñná díhyallúvú ditye úúballéhíjcyáne?

10 Áánéllíhíyéhjáa neébe:

—Árónáa muurá tétsihíjyuco oo ehdu nénéhjí ámuha romáánómú meímibáchohíjcyáítsí amúhá avyéjuube méménútsihyi. Aane muurá ú waajacurá íné ímityúné o méénúturóné tamúnaa jodíómuma.

11 Muurá ihdyu ímiááné ímityúné o méénuca ó pájámeíiyá oke ditye illíhíyanuki. Keená ‘tsáhaá’ o nééiyóne. Áánetu íne táhallúvú ditye úúballéhíjcyáronéhjí ímiááné íjcyátúhachíí tsá oke múha íhvéjtsóityú diityé hójtí pañévu. Áánéllí o ímíllé amúhá avyéjuube páñétúejpíyé óóma teene ímibajchóné.

12 Ehdúhjáa Páávoró néénéllí Péjto pámeekéré ípityácócatsíhíjcyámeke ípíjyúcúmema idíllójcatsíne néé díbyeke:

—Ehdu idyé muuha romáánómú avyéjuube páñétúejpíyé úuma ímibajchóné u ímílléne ané óví díbye élvévuréjuco u pééneé. Ehdúhjáa Péjto néé Páávoróke.

Páávoró avyéjuube Agríipá úmíwari

13 Átsihdyúhjáa idyé múhdúj coojívatúrá tsiipi avyéjuube Agríipá péé mewa Berenúitsema Tsetsaréavu Péjtoke ááhívetémútsi.

14 Aamútsíhjáa téhulle íjcyámútsikyé diibye Péjto úúballé Páávoró tétsihyi íjcyane. Neebéhjápeé:

—Íjcyaae íchihyi tsaapi cúvéhóójari Pééerí pícyoíñuúbe.

15 Áábé hallúvú jodíómú túkevjtsojtémá llúúvájte avyéjuje ímityúné oke úúballéte Jerotsaréeri o íjcyáábeke oováa díbyedívú o méénútsoki.

16 Árómekée o nééhí: “Tehdu muha romáánómú peecutére muuca medsíjívétsóiyónejí tsaate tsíjtyé hallúvú úúballémema ditye díllócatsíyúhachííjyu.”

17 Ehdúu o néérónáa ditye óhdivu píhcyaaavéjúcóónéllí awáá tsíjcyooji o díllóítsihvu o íjcyáne o píuvá díbyeke.

18 Áábe élleuvú tsááme ímityunéhjí dííbyé hallúvú úúbállehíjcyáme. Aanée ó ijtsúcunú ímiááné díbye ímityúné méénuhíjcyáné dííbyé hallúvú dítye úúbálleíñe. Áronáacáa tsá tehdu tene néétune.

19 Apáañéree nehíjcyámé Jetsóó dsíjívéjúcóóbeke díbye ‘íjcyáabe’ íñéene úráávyehíjcyáne.

20 Ehdúu nénehjí o ímíbájchoítýúrónéllíi ó neerá dííbyeke díbye ímílléhajchíí Jerotsaréevu muha dííbyema teene meímíbájchotéki.

21 Áronáacáa ímíllebe páñétúéjpmáyé Agójtoma teene íimíbajchóne. Áánéllíihyéé dííbyeke o néé díbyéí cúúvéjaríyé íjcyá dííbye éllevu o wállóótúné hajchóta.

22 Ehdúhjáa Péjto Agríipake úúbállénéllíi neebe dííbyeke:

—Aane ihdyu ó lleebúcunúiyá téhdure díbye íhjuváne.

Áánéllíihyhéjháa Péjto néehíí:

—Cáhawáá óví péjcore tsaabe díbye íhjuváné u lléébúcunúki.

23 Ehdúhjáa Péjto dííbyeke néénéllíi tsíjcyoojí tsiíñe tsaamútsí Agrípamútsí méwama. Ávyéta ímíhjáa íjcyáávéne aahívemútsí dííbyé já pañévu tsodáhómú avyéjútémá tsijtye técoomí ihsútujtéma. Áánaacáhjáa Péjto píuvájucóó díibye Páávoróke.

24 Áánemájhjáa neebe díiityéke:

—Ayúju, ámuúha, pámeere íñe múhdumé ávyéjuube Agríipama meíjcyamej. Áánújucó íchíi dííbyé hallúvú ímityúné Jerotsarée múnáama Tsetsaréa múnáa oke úúbállehíjcyáabe. Áánúdityu nehíjcyámé dííbyekéva illííhyanúiyóne.

25 Arónáa íjcyánejíí íñé déjúcotu díbye dsíjívéiyóne. Áábeke ó wállóo páñétúejpi Agójto éllevu dííbyema teene díbye íimíbájcho dííbyerée ímíllénéllíihye.

26 Áábédítýú díibye páñétúéjpikye o cáátúnúiyóné o ítsámeíhíjcyárónáa íñe ámuha metsáánéllíi ámúhadívú ó íjchívyetsóhi. Áábeke cáhawáá óví aabye ávyéjuube Agríipá dílló muhdú díbye úúballéné botsíi mecáátunúné páñétúejpi ávyéjútébe éllevu mewállóoki.

27 Muurá tsá tene ímityú tsaapi cúúvéjari íjcyáábeke pecútéré mewállóone páñétúejpi éllevu ímichi íñé déjúcotú dííbyeke mewállóone úúbáalletúmére. Ehdúhjáa Pejto néé díiityéke.

26

Agríipá úmíwávú Páávoró úúballé muhdú ícyahíjcyáne

1 Aanéhjáa Páávoróke díibye ávyéjuube Agríipá néehíí:

—Cána dihjývuj.

Ahdújucóhjáa díbye íhjuváne.

2 Neebéhjápeé:

—Ávyéjuube Agríipaj, mítyane ó ímíjyuuvé muhdú tamúnaa jodíómú íjcyarómé táhallúvú ímityunéhjí úúbállehíjcyánetu ícyooa díúmíwávú o íhjuváneeri.

3 Muurá ú waajácú muhdú muha meícyahíjcyánéhjí hallútú metáhjácatsíhíjcyáne. Aane cáhawáá ímíñéúvú lleebúcunu úúma o íhjuváne.

Muhdú Páávoró ícyahíjcyáne Jetsóoke icyáhcuítsótúné ihde

4 Muurá waajácúme muhdúhjáa díiityémá o pívyene Jerotsaréeeri múuhá íiñújiri.

5 Téhdure waajácúmé táováhtsadítyuré paritséomuube o íjcyaae íñe muha meuráavyehíjcyajító o úraavyéne. Aane téhdure íimílléhajchíí úúbálléiyóme.

6 Áábeke íñe oke íchihvu tsivámé Píívyéébéé dsíjívémeke íbóhíitsoíñé méíhdé múnáaúvuke néhijcyáné o cáhcújtsónéllíi teene oke idíllóki.

7 Muurá 12-nevá dohjíba múnáa muha meíjcyame Píívyéébeke paíjyuvaré méíícúvehíjcyá díbyéé néene muha maájtyúmiki. Ehdú néené hallútú íñe tamúnáa táhallúvú ímityunéhjí úúbálléhícyáhi, Ávyéjuúbej.

8 ¿Ácooca ámuha tsá mecáhcújtsotú Píívyéébe dsíjívémeke bóhíitsoíne?

Muhdú íhdéuvu Páávoró Críjtó uráávyé múnáake pátsáricyohíjcyáne

9 Ópée muurá idyé o íjcyaróobe Natsarée múnáajpi Jetsóodítýú ímityúné o íjtsámeíñé ó ítsúcunúhíjcyá tehdujuco o méénune.

10 Ehdúu ó méénuhíjcyá Jerotsaréri. Muuráhjáa llúúvájte avyéjujte oke néhdújuco cúvejáanuubéré o péhijcyáné cahcújtsó múnáake. Téhdurée tsaméhíjjuco muha mepítýácócatsíñe tsaatéké medsíjívétsohíjcyáne.

11 Ehdúu díityéké ícúbáhraabéré ó pehíjcyá pihcyáávejááné pañévú dítyéváa teene ímiá uwáábojúhacáa íjcyane icyáhcújtsóné ííhvéjtsóroki. Áámekée tsári o íjtsúcunúne pátsáricyooobéré ó pehíjcyá pahúllevaré tsííñé íñújínéri íjcyarócoomíjiri.

Páávoró tsiíñe úúbállé muhdú Jetsóoke icyáhcuíjtsóne

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

12 Aabée idyé téénevúré ó peerá Damájcovu llúúvájte avyéjujte oke wallóónéllíihye.

13 Áronáacáa juuvávýú cójijpíine núhba ájchú ehnííñevu íamítsaráhcó íjcyane peete óhdivu cádiivényé pámeere oke náhbénúmema múúhakyé ajchúcunúhi.

14 Aamée muha máákityé baavújuco. Áánáacáa oke tsaapi muuha heeberéómú ihjýurí néehíi: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj? Muurá uure ú tútávátsámeíhíjcyá éhne múúne ócáji naatsóu íñúbjícóne íiye tútávájtsámeídyu.”

15 Áánéllíihyéé o nées dííbyeke: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánéllíihyéé oke neébe: “Oo Jetsóo oke u pátsáricyohíjcyaaábe.

16 Ahdícyane ílluréjuco díjyocúúve. Muurá íñe ícyooa úhdivu ó bóhówaavé óhdivu íjcyáné uwááboju u méénuki, áhdure bóónétu tsiíñe úhdivu o bóhówájtsóné uwááboju u méénuki.

17 Aabe íjcyá uke ó llííñéé díímúnáa jodíómuma tsiíñé íñújji múnáa uke ímyéénútuki.

18 Áánéllíi uke ó wallóo dítyé éllevu díityéké u wáájácútso Naavéné hójtsí pañe íicyahíjcyánetu dítye íjchívyé Píívyéébé icyánejcúvuréjuco díityé ímityuháñé ílluréjuco ábájíívémeímyé ímiáámeréjuco íjcyá dííbyeéjte.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

Páávoró naavédú néene íítene cáhcújtsóne

19 Ahdícyane tsáháa naavédú néene óhdivu bóhówaavéné cáhcújtsótuube o íjcyatúne, Ávyéjuúbej. Muuráhjáa tééne pañe o íítene ó cáhcújtsóhi.

20 Aabée muurá Damájco múnáadítýú ó uwáábótujkénúhi. Átsihdyúu uwááboobéré o péé Jerotsarétújuco páneeriyé Jodéa íñújiri. Aabée

jodíómú Ijcyátúróméke ó nehíjcyá ditye ímityúné ícyahíjcyáné íhvéjtsóne Píívyéébekeéréjuco iúráávyeki. Áhdurée ó nehíjcyá tééné uwááboju néhdújuco íjcyáneri ditye iwáájácútsó tsíjtyeke ímiááné tsíhdyuréjuco íjcyane.

²¹ Éhdurée nééné hallútú tamúnaa Ijcyarómé oke duurúvájá pañévu íékévéébeke imíllérá íllíihyanúne.

²² Ároobe íñe Ijcyoojívújuco Píívyéébe oke piáábóneri ímí dííbyeke o úráávyeebe o úwáábohíjcyáné dííbyé ihjyu pámeekéré idáátsojtémáyé íhtsútujtése. Aabe tsáháturo tsáma o nehíjcyatú éhnehjáa Moitsééuvuma Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa íiná Ijcyaiñé úúbállehíjcyáné tsíjítórye.

²³ Muuráhjáa nehíjcyámé Críjto ícúbáhrámeítshdyu dsíjívéebe íbóhíneri meke pámeekéré tsííñe íñjííne múnáama úújétsóíñe tsúúca mééma pajtyeté Ijcyájucóone. Áhduréhjáa nehíjcyámé diibye tujkénúejpi Ijcyaiñé dsíjívetu bóhíibe.

Páávoró imíllérá Agríipá cáhcujtsóné Jetsóoke

²⁴ Ehdúhjáa Páávoró ihjyúvórónáa Péjto kéévánécoba nééhií:

—jMuúbe, mítyane u wáájácúneriúbá ílluréjuco u méivaténe!

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—Tsá o méivatétúne, Ávyéjuubej. Ímiááné o nééhií.

²⁶ Muurá áanu ávyéjuube Agríipá ténéhji páneere ímí waajácúhi. Áánéllí dííbyé húmiriyé íneri núhnévétuube ó ihjyúvá ténéhji teevétariyé méénúmeíhíjcyátúnéllíhye.

²⁷ Áhdícyane, Ávyéjuube Agríipaj, ¿a ú cáhcujtsó éhnehjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa nehíjcyanéhji? Muurá ó waajácú u cáhcujtsóne.

²⁸ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Úbá ú imíllé áyanéwuúre u úwááboróné o cáhcujtsóne Críjtoéjpiyéjuco o Ijcyaiyóne.

²⁹ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá mítyane o úwaabóné u cáhcujtsóiyóduré idyé áyanéwu o úwaabóné u cáhcujtsóiyáhi. Áánéllí muurá Píívyéébeke piáábó ó táúmeíhíjcyá o úwaabóné ámuha mecáhcújtso íñe múhdumé oke ámuha melléébúcunúhíjcyámé o Ijcyadu ámuha mejycaki. Tsá idyé íñe úwáñehííñema o Ijcyadu ámuha mejycaiyóné o neétune.

³⁰⁻³¹ Ehdúhjáa Páávoró nééné boonétú pámeere tétsihyi Ijcyame tsíllevu ípyéene tsamééréjuco néjcatsíñe:

—Tsáháturo muurá díbye ímiááné íiná ímityúné méénutú tééné déjúcotu ídsíjívéiyóne. Aabe tsá cuvéhójari Ijcyaiyuróne.

³² Áhduréhjáa Agríipá Péjtoke nééhií:

—Muuráhjáa ihdyu tsúuca íjhívyéiyóobe pañétúejpi máavyéjúúbemáyé teene ímíbjachóné ímíllétuca.

27

Páávoróké ditye Róómávu wáloóne

¹ Aané tsúuca múúhake Itááriávú iwállóóíñeri ihjyúvájcatsímye. Áánáacáa Páávoródívú tsíjtye cúuvéjari Ijcyámema ajcújucóomé tsoháómú avyéjuube Jóórióké tsáha múnaa 'Agójto' némeíñe tsoháómúéjpike.

2 Aamée muha méújcámeíjyucóó Adaramíítíój cuujúwami Áátsiá iñújí mu-
jcojuunévu péémí pañévu. Áamemáa múúhama Arijtáácó péé Matsedóóniá
iñújí múnáajpi Tetsaróónicári ícyahíjcyaaé.

3 Aamée tsíjcyooji muha méúújeté Tsidóovu. Átsihvúu diibye tsodáhómú
avyéjuube Jóório Páávoródi ídáátsóvéne íhvejtso díbye íñahbéva múnáake
íááhíveki.

4 Átsihyúu muha tsíñejcúemóvú mepéémeke kíjyeba wááome ‘Chíipere’
némeíñé caapáhó ímiánéjcutu mépajtyéhi.

5 Aamée muha Pajpíiriámá Tsiriítsiá iñújícú tujkévetu mepájtyeme
méúújeté Mííravu Ríítsiá iñújí coomívu.

6 Átsihyíi diibye tsodáhómú avyéjuube ájtyúmité tsiimi cúújúwami Are-
jadriíamei Itááriá iñújivu péemí. Áamiríyécúo muha mepééne téhullévu.

7 Aamée muha pivájcoojívájuco mepéhíjcyámé íhtsútúnetu Níídó cóomí tu-
jkévetu mepájtyeme tsapéhdúré mepééiyónáa kíjyeba múúhake tsiéllévúré
wááome muha ‘Créetaá’ némeíñé caapáhó hallú éhnéjcutúrjúco mepééme
mepajtyé ‘Tsaamóo’ némeítsíi tujkévetu.

8 Átsihyúu íhtsútúnetu muha mepéhíjcyámé méúújeté tsátsii ‘ímiá Mu-
jcojúúne’ némeítsihvu Ráátseá cóomíj píhívújuco.

9-10 Ehdúu muha choocówu mépehíjcyáhi. Áijyúu ápíchóhrjúco teene muha
meúlléiyóné tsúúcajáa níjyárjúco íjcyaiñé píhíjúcóónéllíihye. Áánéllíihyé
Páávoró diityéké ityéíbúwajtsóné neeráhi:

—Ámuúha Ávyéjujetej, ó waajácú mepééne ápíchó nééíñe. Muurá tsá
apáámíré cúújúwami wágóóóvéityuróne. Téhdure muurá méwágóóóvéiyáhi.

11 Ehdúu Páávoró néerone tsá tsodáhómú avyéjuube cáhcújtsótúne. Téemí
aabájajétsikyéréé téemí avyéjúúbema cáhcújtsóobe.

12 Áijyúu muha méjcyamújcó tsá ímityú tétsii muha úúníjya
mepájtyéiyónáaaca. Áánéllíihyé muha méjtsámei mepéjúco tétsihdyu muha
meíhnháhohajchíi méúújeté Peníítsé mujcovú Créeta caapáhó pañe nuhba
áabatéhíjcyánéjcéraahócuri íjcyácoomívú tétsii muha mepájtye úúníjyaá.

Kíjyébama níjyaba mítyáne móóari

13 Áánáacaá tsíñejcútú áyanéwu kíjyeba muha mepééíhullévu íójcónéllíi
íjtsúcunúme múu péhdu tene nééneé. Áánéllíihyé tsúuca muha mepéjúcúo
Créeta caapáhó úníuéllírye.

14 Ároné illúhwuúréé múúhake ávyéta tsíjpa nééne kíijyébá waaó tsiéllévúre.

15 Aamée muha metúkévéjtsóméiyónáa meíoovéjúcúónéllíi awáá muha
meíhvéjtsóméimyeke waaóne.

16 Aamée ‘Cáráoda’ némeíñé caapáhó bóunáálletu muha mepajtyé imíchi
kíjyeba íjcyátúnéjcuri. Átsihvúu míínéwu muha metsátyehíjcyami méujcú
múúhá pañévu íhtsútúnetu.

17 Aamíi íñeríjcyaróné boone ímunáami cóhpéj chijchúme wábyaúúneri.
Áánemáa níityétsómé téemí ihcyúháñe muháa ‘Tsííteé’ némeíñé newáyuuhávú
mecátsóhóóvetéiyóné apííchori. Áamekéé kíjyebárjúco múúhake tsájtyene.

18 Ááné tsíjcyóójíi téhdure ápíchó tene néénéllíi ílluréjuco dítye téemí
píichutáháñe wáojcóné téhi pañévu.

19 Átsihdyúu pápihchúúj coojívatu pañetu téemi éhnéhjiréjucu idye ditye wájojcóne.

20 Ájyúu tsúuca pívájcoojívájucu tsá muha cóójiejpi núhbama mícúruwáúbakéré maájtyúmitúne. Aánaacáa kíjyeba éhniíñevuré ávyetá ihtsúturéjucu íjcyánéllii tsáhájucu muha meijtsámeityú mepájtyetéiñe.

21 Aamée májchotúmeréjucu muha meicyahíjcyánaa Páávoró íjyócuúvéne néehíi:

—Ámuúhaj, ópee tsáma ámúhake o néene ámuha mecáhcújtsoca tsá meke metsíváityuró Créetatu. Aacáa muurá tsá illu meicúbáhrámeítyuróne.

22 Áronáa ihdyu imíchi méjcyaco. Tsá néhi tsaatéubaré méhdityu muhdú íjcyáityú méjcuujúwami wágóóóóvérónáacáa.

23-24 Muuráhané ípyejco o ícúvehíjcyaaabe Píívyéébe níjkyéji múnáájpykye wáloobe óhdivu íbóhówáávéne oke néehíi: “Tsáma díhllityédíñe. Muurá ihdyu tehdújucu pañétúejpi romáánómú avyéjúúbedívú u úújetéiñe. Áanéllii díjtyééveri Píívyéébe ámúhake pámeekéré pájtyetétsoó cúújúwámiri ámuha mepéhíjcyámeke.” Ehdúne oke ípyejco níjkyéji múnáájpi néehíi.

25 Ahdícycane imíchi méjcyca. Muurá ó waajácú oke díbye néhdújucu mééma tene pájtyeíñe.

26 Aane muurá mepámaavémé tsané caapáhóh tohívú méwáhtóbaahi. Ehdúu neebe Páávoró.

27 Ájyúu tsúuca míñéécú tsemáánájucu muha meúllene. Áamekéé tsápejco kíjyeba múúhake tsatyéhijcyá ‘Áádria’ némeíñe móóariyéjucu tsánejcútú tsiñejcúvújucu. Áánaacáa pécójpiine téemi wákimyéi múnaa tsúuca waajácú muha íñujívú mepíihine.

28 Áanélliihyéee eevémé tétsij pañe iwáájacuki. Aanéé tétsij pañe 36 éeveta. Átsihdyúu éhniíñewuúvú muha mepétsii tsiíñe eevémé 27 éévetaréjucu.

29 Átsihvúréjucóo ditye téemi dohjíwajcyóné nítyetsóné téemi déjúcotu 4-wajcyóvá íjcyane muha néwayúúnetu mewápújúúvétuki. Aanéé muha méjyácunúhijcyá metsítsíivéjúcúóyóneri.

30 Áánaacáhjáa téemi wákimyéi múnaa tsuulléene téemi dohjíwajcyóné múu nítyetsóóú imyéénúnej tééveri míñéwu téhi pañévú níityétsójúcoorá téémiri íúmíyaki.

31 Áanélliihyéee Páávoró tsodáhómú avyéjúúbeke néehíi:

—Muurá áatye méhdityu úmíváhajchíi tsáhájucu mepájtyetéityúne.

32 Áanélliihyéee díitye tsodáhómú teemi míñéwúú dohjí wátsahjyúcu apáhajchíi téhi pañévújucu.

33 Aanéé tsúuca metsítsíívenáa Páávoró néehíi:

—Tsúuca íñe míñéécú tsemáánájucu mee majchóubaré, cuwáubaré, méénetúne.

34 Áanéllii metsu tsíeménéuba memájcho téene tsíjpari meijcyaki. Muurá tsá muhdú méjcyáityúne.

35 Ehdúu néébere pááaho íekéévéne Píívyéébeke téhdujtsó pámeere ííténáacáa. Áané boonétúu idyóuháyóné májchoóbe.

36 Áanélliihyéee dííbye életu muha mémájchó díbye múúhake nééneri muha meímíjyúúvénema.

37 Aamée pámeere teene cúújúwámí pañe muha méjcyame 276-meva.

38 Aamée muha memájchóné boonétú tsiíñe wájojcomé téemí píichutatúu tsáneetsa icyóevané temi ivájhconúki.

Cúújúwami wápijuuvéne

39 Áijyúu tsitsíívevu téemí wákimyéi múnaa tsá wáájacutú kéené iíñújiri muha meijcyane. Áronáacáa muha máájtyumí tsátsii pádujca nétsihyi néwáyúúhá íjcyane. Átsihvúu imílleromé íhnháhóhajchíí icyátsuhjácóné teemí.

40 Átsihvúu muha mepéé téemí dohjíwajcyóné wátsahcyúme. Áánemáa ítyúkevéjtsojíné chjchuta icyácóroácóne tsuulléewa wáýámuwa picyóóme. Átsihdyúu muha mepéjucóó teene néwááyúúhá tujkévetu.

41 Aamée muha tsátsii panéjcuvatú íhnháhó nóhjítsihdyu mepájtýerónáa cúújúwámí tújuwa úújeté néwáyúúhatu apáhajchíí wáduhnécu. Aamíí ávyéta cóhpé úújetémí nohjí wáwáajcóhi.

42 Áijyúu tsodáhómú imíllerá illííhyanúné cúúvéja múnáake ditye íjchíñe iúmívátuki.

43-44 Áronáacáa Páávoróké diityé avyéjuube ipájtýetétsóné ímílléne tsá ímíllétú ditye tehdu méenune. Áánéllíihyée neebe múhdumé íjchíñe píívyetédúmé íjchi ííñújívú diityé déjutu tsijtye úméhewáánéubá hallúri ípyéekíí. Ehdúu muha mepájtýetéhi.

28

Páávoró 'Máátaá' némeñé caapáhóri

1 Aamée muha téijyu botsii méwaajácú téjtohí mémé Mááta íjcyane.

2 Áámekée múúhake tétsii múnaa ímí iwáátsúcúpéjtsómeke píúvá icyújuwááñúne éllevu muha mepíhmi níjyabáa téijyu állene tsúcó néenéllíihye.

3 Áánáacáa Páávoró áyánéwu icyóóvane cóvájtsóné pañétú ííñimye cájtúcuube dííbyeke ihdó íhyójsitu.

4 Aabée tétsihdyuré dííbyé hójtsitu wávíyiúacunúúbeke tétsii múnaa ííténe néjcatsíhi:

—Aanéubá ímiááné áánu dsíjívétso múnáajpi. Muurá eene nújpácyotu pájtýetéroóbeke tsiíñe Píívyéébe ehdu meenúhi.

5 Ehdúu ditye néerónáa dííbye ííñimyéke wáchíyoácoobe apáhajchíí cúújúwá pañéwájucu. Ááné booné pevetsihjídú dííbye tsihdyúwu néetuúbe.

6 Aanée íjtsoromé 'dííbyeke tene óríñeri dsíjívéíbye' íñéenema. Aanée íitsohíjcyárone néeme tsaapi Píívyéébedu néébe díbye íjcyane.

7 Áijyúu teene caapáhó avyéjuube Póóbirió ihjya tétsihdyu píhíré nééjavu tsáimiyé múúhake iwáátsúcúmeke panévatúré íícúvehjycyá pápíhchúúj coojíva.

8 Áábéj caaní téijyu tsiíñáávema námedíjcyori chémeebe cuwájá pañe íjcyáábe éllevu Páávoró ípyééne Píívyéébema íhjhývátsihdyu dííbyé hallúvú íhyójsicu pícyóóneri tsúuca bóhíibe.

9 Aanée pámeere téjtohíyí íjcyame chémehjcyaméhjí iwáájácúne dííbye Páávoró éllevu tsáámekéjucu díbye bóhíitsohíjcyáne.

10 Aamée múúhake idyúúrúvane panévavu ajcú juuvá wáábyuta tsiíñe muha tsaííyí mepééíñéllíihye.

Páávoró Róómávú úújeténe

11 Aamée muha pápilhchúú nuhbáva teene caapáhori méijcyáhi. Átsihdyúu muha tsiíñe mepéé tsami Arejadriíáemi tétsihyi úúníjyaba pájtyémiri. Áámitúu imyémé kíjtyúmeí míñéécu Pívyéébedi ditye díllóhíjcyánéécu nááve. Tsáne mémée ‘Cájtóó’. Tsiíñe mémée ‘Póóroó’.

12 Aamée muha Tsiracóótsá mujcójuvu mecátsúúvetémé tétsii méijcyá pápilhchúúj coojíva.

13 Átsihdyúu muha tsané únúélleri mepéhíjcyámé meúújeté Rééjió mujcóvu. Ááné tsijcyóójí tsaímíyé kíjyeba múúhake muha mepéhullévú wááome tsíjyju meúújeté Poteóóri coomívu.

14 Átsihvúu muha tsaate cahcújtso múnáadvú meúújetémé múúhake wajyú tsané tsemáánái muha diityémá mejjcyaki. Ahdújucóo muha téhajchótá mejjcyátsihdyu botsíi mepééne Róómávuú.

15 Áánáacáhjáa teene Róómári íjcyáné cahcújtso múnáa tsúúca waajácú muha meúújetéíñe. Áánéllíhyéhjáa múúhake cáhdahírómedityú tsaaté múnáa úújeté ‘Áápió Nahjíhetsí’ némeítsihvu. Áánetúhjáa tsíjtye múnáa úújeté ‘Pápihchúúwava Nújuwááne’ némeítsihvu. Ááamekéé Páávoró ‘bohíbohíúvú’ ííttécunúne téhdujtsó Pívyéébeke mítyane.

16 Áánáacáa tsúúca tsodáhómú avyéjuube úújetétsó cúúvéja múnáake tehme múnáa avyéjúúbedívu. Áámedityúu Páávoróké idyówajcáróobeke picyóómé íhdyúétsihvuré ityehméébé tsodáhoma.

Páávoró Róómari úwaabóne

17 Átsihdyúu pápilhchúúj coojívatu Páávoró píuvájucóo teene Róómari íjcyame imúnáa jodíómú píhcyáávejááne túkevjtsojíteke. Aamée píhcyáávémeke neébe:

—Ámuúha tamúnáaj, tsáháturóo muurá íñá ímityúné o méénutú memúnáama. Áhdurée tsá ímityúné o íjtsámeityuró méíhdé múnáaúvúu muhdú ícyahíjcyánéhjitu. Áróóbekéé oke Jerotsaréevu íékéévéébeke ácádsíjcaáyómé romáánómú hójtsí pañévu.

18 Aamée oke idíllóróne imíllará íácádsíjcaáyóné íñá ímityúné o méénutúúbeke oke ditye lííhyanúyónéllíihye.

19 Áronáacáa memúnáa tsá ímíllétúne. Áánéllíhyée awáá o née diityéké pañéttéujpíyéjuco óoma teene íímíbájchoki. Tsáháa íñá diityé hallúvú o úúbálle díbyere óoma íímíbajchóné o ímíllétúne.

20 Ehdú néénéllíi ámuúhake ó píuvá ámuúhama o íhjúva ímíñévu. Muurá mee íjraéémú méwajácú mépéé metéhmejíjcyáné Mepájtyetétsoobe tsááíñe. Aabée muurá tsúúca tsááne o cáhcújtsóné déjúcotu íñe ícyooca oo dóhjíutu.

21 Ehdúu Páávoró néénéllíi díbyeke néémeé:

—Áánerá keenéiyó Jodéatu waajácúháámiri díuubállé múúhadívú wájtsine. Keená memúnáa téhullétú tsáárome ímityúné díhyallúvú úúbállehíjcyáne.

22 Áronáa íhdyu muha méimíllará múúhake u úúballéné muhdú u íjtsámeíñe. Muurá muha méwajácú pahúllevá múnáa béhjíto úráávýemeíñetu ímityúné íhjúvahíjcyáne.

23 Ehdúu íñééne díbyeke eevémé kéjcoojí díbye éllevu itsááíñe. Ahdújucóo téjyju ditye tsááne díbye éllevu mítyane. Áámemáa pajcójívaré íhjúvahíjcyaaabe Pívyéébé avyéjutu. Aabée diityéké íbúwátsohíjcyá

ténejcúvú éhnehjáa Moitséeúvúma Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáa Jetsóodítýú cáátúnuhíjcyáné uwááboj tééveri.

²⁴ Ehdúu dibye úwáábohíjcyáné ímí tsaatéké pájtyeme cáhcujtsóhi. Áánetúu tsijtye tsá cáhcújtsotúne.

²⁵ Aamée téenetu ipájúvanútsójcatsíñe péémekéréjuco tsiíñe dibye nééneé:
—Ímíáánéjucóhjáa muurá Píivyéébé Apííchó méíhdé múnáaúvuke ihjyú uubáalle múnáajpi Itsaiaúvuj tééveri nééneé:

²⁶ Aatyé éllevu pééne diñe íllu diityékej: Muurá uwáábó lléébójúcooromé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure íájtyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

²⁷ Diityé íjtsaméí ímí néétúnéllíi tsá ditye ímíñeúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeityúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu. Aaméjíí tehdu óhdi íjyácunúmekéjíí ó ímíjpyetétsóiyáhi.

Ehdúhjáa muurá Píivyéébé Apííchó néé méíhdé múnáaúvuke.

²⁸ Aane íñe ámúhakye ó úúballé Píivyéébé mééma pajtyété méénúné uwááboju téhdure jodíómú íjcyátúrómé wáábyuta íjcyane. Aane llééboímye.

²⁹ Ehdúu Páávoró diityéké nééneé hallútú tsamééréjuco úhbájcatsímýéré pééneé.

³⁰ Aabéikyée tétsihyi ícyahíjcyá míñéécú pijcyábá tsaaté já íáhdójari. Átsihyíi íjcyabe tsaimíyé waatsúcúpétsohíjcyá íaahíve múnáake.

³¹ Áamekéé uwáábohíjcyabe Píivyéébé avyéjú Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju múha íiná néjúcóótuúbe. Ayu tehdújuco.

ROMÁÁNO

Róómáari íjcyáame éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Píívyéébe picyóó Jetsocríjtoj tééveri mepájtyetéiíne méema dibye méénúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íne íhyaami ó caatúnú Jetsocríjto ícúve múnáajpi o íjcyáabe.

² Mekée ipájtyetétsoííne tsúúcajátújuco Píívyéébe íhjuú uubálle múnáaj tééveri cáátunúné íwaajácúháámitu.

³ Aanéhjáa Ílli Jetsocríjto Máavyéjuube tsííjú icyánéjcutu míamúnáajpi Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe íjcyáabej tééveri méénuúbe.

⁴ Aabée dsíjíveebe tsiííne bóhíinetu méwaajácú ímiááné Píívyéébe Hajchi íhtsútuube dibye íjcyane Cááni icyánéjcutu.

⁵ Áábej tééveri meke ímíbájchoobe méhdi ídáátsovénama. Áánemáa meke pícyoobe dílbyé uwááboju úwáábomére mepéhíjcyane panéva íñújííne múnáake díityédítú cáhcujtsómé teene iúráavyeki.

⁶ Aane muurá tsúúca ámuha tsaate dílbyeéjté méijcyá Róómá múnáadítú Píívyéébe ámúhake tújkevéélléméjuco.

⁷ Ááme éllevu íne íhyaami ó caatúnú ámúhakee iwájyúnéllii dibye újcúme éllevu. Aabe ihdyu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri óvíi ámúhake panévatu píaabó ímí ámuha méijcyaki.

Róómávu Páávoru ipyééíneri íjtsámeííne

⁸ Muurá ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyéné uubállé tsúúca pahúllevá múnáaré waajácúhi. Áánéllii ámúhá hallúvú mítyane ó téhdútsohíjcyá Píívyéébeke Jetsocríjtoj tééveri.

⁹ Áábeke ó ícúvehíjcyá Íllídityu íjcyané uwááboju o úwáábóneri. Aabe waajácú ímiááné ámúhá hallúvú dílbyeke píaabó o táúmeíhíjcyáne.

¹⁰ Áhdure ó táúmeíhíjcyá dibye ímíllécooca ámúhake o ááhívetéki.

¹¹ Mítyane ó íjyácunú ámúhake o ááhívéíyóneri íne dílbyeke meúráávyejjító éhnííínevu ámúhake o úwáábo ímí ámuha meúráávyeki.

¹² Ehdú ó íjtsámeí tсамéhjí panéjcuávú mepíáábójcatsí ímí dílbyeke mecáhújtsoki.

¹³ Aane, ámuha, táñahbémuke ó úúballé mítyane ámúhake o ááhívetéíyóneri o íjyácunúhíjcyároobéi ámúhake o ááhívetétúne. Ó ímíllé ámúhadítú tsíjtyeke Píívyéébedívú o wáájacutsóné muhdú pahúllevá múnáa pañe o méénuhíjcyádu.

¹⁴ Muurá táhallúrí teene dibyee Jetsocríjtoj tééveri méema mepájtyetéiíne méénunévú pamévakeré o wáájacútsóiyóné íhtsútujtmáyé ídáátsojtéke.

¹⁵ Áánéllii mítyane ó ímíllé ámuha Róómá múnáake o úúballéné dibyee méema mepájtyetéiíne méénune.

Ímiáájú meúraavyéné menúcojpíiletúne

¹⁶ Aabe tsá o núcojpíiletú Críjtotdítú ímiáájú íjcyane o úwaabóné íhtsutúné Píívyéébe mewájyuri méénune íjcyanéllíihye. Aane pámeere cáhcujtsómé pájtyetéé jodíómuu, jodíómú íjcyáturóme, íjcyame.

17 Ááné uwááboju meke waajácútsó muhdú ímiááné Píivyéébeke mecáhcújtsómeke dibye ímiáámedíyējuco díllone. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééené: “Píivyéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyéteéhi.”

Míamúnaa ímityúné íjcyane

18 Muurá ímityúné ícyahíjcyámedívú icyááyóbáne diityédí ícúbáhráiibye ímiáájú ímíllétumé téeneriyé tsúúrámehíjcyáné hallútu.

19 Muurá waajácurómé Píivyéébeke dííbyere ímiááné íjcyane bóhówátsohíjcyánetu.

20 Muurá dííbyeke maájtyúmitúrónáa méwaajácú dibye íjcyane páneeréé múhdúné tsieméné dibye ípívyéjtsónetu. Aane ímiááné tsá tene téévéturó mújyú níjkéváityuube dibye íjcyane íhtsútuúbe. Áánéllii íimíllédú ícyahíjcyámé tsá nééítyuró dííbyeke iwáájácútué.

21 Iwáájácújúcóóróóbeke tsá ditye áveyejuúllehíjcyatúne. Tsá ditye téhdútsohíjcyatú dibye diityéké panévatúré píáábohíjcyárónááca. Tehdu imyéénuíyótsihvu ítsámehíjcyámé átéréénéhjiri. Aame ídátso teene ímityú pañe ícyahíjcyá ímíiaane wáájácútuémé éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

22 Aame ídátso bañúháñé némeíhíjcyá waajácu múnaa íjcyane átéréejte ííneubará wáájácútuémé íjcyame.

23 Muurá Píivyéébe mújyú muhdú íjcyáítyúúbedi íícúvetumé míamúnáama páhdvavé néené iyámé ‘tsucátsúcá’ íjcyáítyúme náávé íñíjcyone díllóhíjcyá Píivyéébedi. Ánehjiré duurúvahíjcyámé ímiáábeke idyúúrúváyótsihvu.

24 Áánéllii diityéké ílluréjuco dibye íhvejtsoné ditye awáá íimíllédú íjcyaki. Aame méénuhíjcyá panévavé núcójpítso nénehji.

25 Ehdu méénuhíjcyámé ímiáájú dííbyé uwááboju icyáhcújtsóíyótsihvu állíuháñéré icyáhcújtsónéllíihye. Aame dííbyeke dúúrúvatumé kéénerá díbyéé ípívyéjtsónéhjiré duurúvahíjcyáhi.

26 Áánéllii diityéké íhvéjtsóobe ditye awáá íimíllédú núcójpítsowu íjcyaki. Muurá tsamééré walléémú dómácócátsíhíjcyáhi.

27 Téhdure tsamééré wajpíimú dómácócátsíhíjcyá núcójpítsowu wálléémuma íjcyáiyóné íimíllétúnema. Ááné níjcaúvú muurá ícúbáhrámehíjcyáme.

28 Muurá Píivyéébedi ditye íicuvéjúcúótúnéllii awáá íhvéjtsóobe diityéké ímityúneréjuco ditye imyéénu imyéénuítyuróne.

29 Ahdújuco muurá páhdvavé néené imityuháñé ditye méénuhíjcyáne. Mítýane íéhnéváyóneri íjyáacunúhíjcyáme. Íhdícyáméhjima dómácócátsíhíjcyáme. Nomítúávahíjcyáme. Dsijivétso múnaa íjcyame téhdure állíu múnaa. Caayóbáme. Átéérénehjiri íhgyúvahíjcyáme.

30 Píivyéébeke íéhdíiválléne tsíjtyedityú nehníwu íhgyúvahíjcyáme. Uuhívatépiwu néeme itsúcunúmeíhíjcyá íhtsutumé íjcyane. Ímityúnéré imyéénuíyóneri íjcyame tsá cáánímuke icyáhcújtsóiyóné ímíllétúne.

31 Wáájácúmeítyumé imyéénuítyúnéré íhgyúvahíjcyáhi. Muucá iwáájútúnéllii tsá ditye múhdí ídáátsóvehíjcyatúne.

32 Waajácurómé ehdu néémeke Píivyéébe wáágóoíñe. Áronáa éhnlíñevúre tehdu dáríívémeihjycáme. Áaneréi Ijcyárónáa tsijtye ímityúné Ijcyane durúvahjycáme.

2

Míamúnaa Ijcyanéjucu Píivyéébe nééneé

1 Aane ámuha diityédúré menéeme ¿iveekí múhdurá ditye Ijcyáneri méihjyúvahjycáhi? Tsá ámuha menééityuró diityédú ámuha menéétune. Muurá tsijtye ímityúné Ijcyáneri ámuha méihjyúvahjycámé hallúri téhdure Ijcyáné ímityúné diityédúré ámuha menéénéllíhiye.

2 Muurá méwaajácú múhdurá ícyahjycámema teene Píivyéébe ímbájchoíñe.

3 Ámuháubá méijtsúcunú ímityúné tsijtye Ijcyáneri ámuha téhdure menéeme méihjyúvahjycámé mepállójcoíñe Píivyéébe pámeemáyé muhdú ditye ícyahjycáné ímbájchócoóca.

4 Muurá múhajchótájucó díbye ámuhá ímityúcoba áábucuhjycáné ámuhakye iwájyúne teene ámuha méihvéjtsóne ímiánejcúvuréjucu mepájtyéroki.

5 Áronáa ¿iveekí tsá ámuha méihvejtsópityú teéne? Áánéllí illure ámuhá hallúvú lílyájkímyeíñe Píivyéébe icyáyobáávatécooca míamúnáama teene ímbájchócooca ámuha tééné déjúcotu meícúbáhrámeíñe.

6 Téijyu pámeere méjúcuú muhdú meícyahjycáne áhdo.

7 Muurá dííbyé avyējú mújyú níjkéváityúneri tsúrámeihjycámé díbye ímillédú Ijcyámeke ájcúiibye mújyú ditye dsíjivéjúcoóityúne bóhívu.

8 Áánetu teene ímíletúmé ímityujjítóré úráávyehjycámeke icyááyóbáne waagóoiibye ditye ícúbáhrámeíhullévu.

9 Muurá jodíómuma tsijtye jodíómú Ijcyátúrómédityú pámeere múhdumé ímityúné ícyahjycámé ícúbáhrámeíhi.

10 Áánetu diityédityú ímí Píivyéébeke cáhcújtsómeke ávyéjuutétsóiibye tsaímijéjucu dííbyema ditye Ijcyaki.

11 Muurá tsahtúre meke wájuube pámeekéré míamúnáake. Tsá díbye tsaatéké múhdurá íjtsúcunútúne.

12 Áronáa dííbyé taúhbajú Moitséeúvudi Ijcyane muhdú nééne wáájácúturómé ímityúné méénuhjycámeke waagóoíibye. Muurá teene taúhbaju muhdú nééne wáájácúturómé waajácurá íjtsaméiyi keená ímityúné Ijcyane imyéénútyuróne. Áánetu teene wáájácúturómé ímityúné ícyahjycámeke awáá tééné déjúcotu waagóoíibye.

13 Muurá teene wáájácúturómé tene néhdu Ijcyátúmeke tsá ímiáámedi díbye díllotúne. Tene néhdu Ijcyámekéré dílloobe ímiáámedi.

14 Muurá tsaate jodíómú Ijcyátúmé teene wáájácúturómé íííbúwaríyé tehdújucu ímí ícyahjycáne.

15 Íííbúwaríyé muurá waajácúmé muhdú múu ímí Ijcyane. Áhdure waajácúmé ímityúné Ijcyane.

16 Muurá Píivyéébe Jetsocríjtoj tééveri míamúnaa muhdú ícyahjycáné ímbájchoó muhdú ámuhakye o úwáábóne o néhijcyádu.

Píivyéébe taúhbaju jodíómú úravyéne

17 Áronáa žíveeki ámuha jodíómú Píivýéébejíte meijcyámedi dííbyé taúhbaju ijcyájúcoóneúvuri mémityákímyeíhijcyáhi?

18 Aame ímiááné ámuha méwaajácurá kéjjító meúraávyéiyóné dibye ímilléne. Muurá dííbyé taúhbajutu keená ímiááne, ímityúnee, ijcyane tsúúca ámuha méwaajácuhi.

19 Áánéllí ámuha méitsúcunúmelhijcyá téjjito wáájacutúme éhne múúne hállúvatúme ijcyadu néémé túkevjtsojte ámuha meijcyane.

20 Ámuha méijtsúcunúmeí dííbyé icyánéjcu wáájacutúme tsímédúréi néémé uwáábojte ámuha meijcyane dííbyé taúhbaju ámuha mewáájacújúcoóneúvuri.

21 Muurá ámuha méúwáábohijcyá tsíjtyeke. Áronáa žíveeki tsá ámuha meicyahijcyatú ámuha méúwáábohijcyádu? Muurá ámuha méúwáábohijcyá menániváityuróne. Áronáa žíveeki ámuha ménánihijcyáhi?

22 Áhdure ámuha méúwáábohijcyá ihdícyáméhjima medómácójcatsíityuróne. Áronáa žíveeki ámuha méméénuhijcyá teéne? Áhdure ámuha ménéhijcyá níjcyotájteke mecáániváityuróne. Áronáa žíveeki téhdure íivane ámuha diityé duurúvajááné pañétú tsiemené méékéévehijcyáhi?

23 Muurá ámuha dííbyé taúhbaju mewáájacúneri memityákímyeíhijcyarómé tsá tene néhdu meijcyatúne. Áaneri ámuha tsá maávyejúúllétú Píivýéébeke.

24 Téénetu muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ámuha jodíómú meijcyarómé ímityú meicyahijcyánetu jodíómú ijcyatúme néhni ihjyúvahijcyá Píivýéébedityú.”

25 Muurá dííbyeéjíte meijcyané uubállé mékíhdyahírótsámeiyómé dííbyé taúhbaju néhdu meijcyátúhájchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne. Aame ihdícyamédúré méijcyáhi.

26 Muurá jodíómú ijcyatúme kíhdyahírótsámeityurómé dííbyé taúhbaju néhdu ijcyámeke dílloobe ihñéjtedi tsíjtyere ijcyarómeke.

27 Áánetu mee jodíómú meijcyarómé ménéétsáméíí diityédívú ímichi mééma teene taúhbaju ijcyaróné ímí meúraávyétúnéllíihye.

28 Muurá Píivýéébejíte meijcyané uubállé mékíhdyahírótsámeijyúcoorómé dííbyé taúhbaju néhdu meijcyátúhájchíí tsá dííbyeéjíte meijcyatúne.

29 Muurá ihdyu dííbyeke ímí cáhcujtsómé dibye ímillédú ijcyame ímiááné dííbyeéjte. Áámeke ímí ijtsúcunúúbé tsáijyu múúne míamúnaa ímityú ijtsúcunúrómeke. Tehdu Píivýéébe hállúejpi meke ítténejíivari. Muurá ihdyu ímichi ííteebe méííbúuri muhdú meicyahijcyáne.

3

1 ¿Aca meke píaabóné jodíómú meijcyane? ¿A téhdure meke píaabóné mékíhdyahírótsámeííne?

2 Ímiáánéhde meke píaabóné íínee íuúwáábojívú ímichi meke dibye níwááveíñúmedityú tene bóhówaucunúnéllíihye.

3 Áronáa ijcyámé tsaate dííbyeke ímí úráávyetúme. ¿A ehdu tsaate múhdurá dííbyeke úráávyénéllíí tsáhájucu dibye ímiáábé ijcyáityúne?

4 Tsáhaá, muurá ihdyu ímiáábé dííbye. Áánetu mee míamúnaa állíu múnaa. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píivyéébe u ihjyuváné tsá álliu íjcyatúne. Áábedítýú tsá múha nééítýuró ímítýuube u íjcyane.

⁵ Muurá ímítýúmé mejjcyárómeke Píivyéébe wájýúnetu méwaajácú ímiáábé dibye íjcyane. Áronáa tsaate nehjycá ímítýuube dibye íjcyane, ¿íveekíva méimítýú hallútú méhdi ícúbáhráhjcyaaabe téénetu ímiáábé dibye íjcyane bóhówaúcunúnaáca? ¿A téénéllii ímítýuube díibye?

⁶ Tsáhaá. Muurá ímítýuube íjcyaca tsá dibye muhdú meícyahjcyáné mééma ímbájchóítýuróne.

⁷ Áhdurévá álliu múnaa mejjcyánetu ímiáábé dibye íjcyane bóhówaúcunúnaa ¿íveekí meke díllóhíjcyaaabe ímítýúmedi?

⁸ Áánélliihyéubá ímítýúmeréjuco mejjcyáiyóné méimítýú mééma injékéva ímiáánevu. Ehdu muurá nehjcyáme. Áhdurévá ímítýúné o úwaabóné nehjcyámé óhdítýu. Áronáa állióuré teene ehdu óhdítýu dítye néhijcyáne. Muurá ihdyu ímiááne tehdu méénuhjcyámé wágóóóveéhi.

Míamúnaa ímítýúné íjcyane

⁹ ¿Aanéhaca muhdú téene? ¿A mee jodíómú ímiáámé tsijtye jodíómú íjcyátúmé ehníífnevu? Tsáhaá. Muurá méwaajácú pámeere míamúnaa ímítýúmé mejjcyane.

¹⁰ Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééené:

Tsá tsaatéubaré míamúnáadítýú ímiáámé íjcyatúne.

¹¹ Tsá múha ímíllétú Píivyéébeke icyáhcujsóné.

¹² Pámeere muurá dílbyedi íícúvetúmé ímítýúné pañe íjcyame tsá wáajácúmeítýúne. Áánéllii tsá tsaatéubaré ímiáámé íjcyatúne.

¹³ Muurá díityé íjtsameí nehníwu éhne múúne níkyehéjú nehníwu cúvahdu. Aame allíúwu néeme ihjyuváné meke tútávajtsó éhne múúne ííñimyé namjtyá meke tútávajtsódu.

¹⁴ Tsanééré ímítýúné imíllémé íhhyuváne.

¹⁵ Aame ímí íjtsúcunú míamúnáake múu dsíjívetsóné.

¹⁶ Ehdu idyáíívéjcatsíñeri íllure kímóvétsócatsíhijcyáme.

¹⁷ Aame tsá wáajácútu ímí íjcyáiyóné.

¹⁸ Áhdure tsá dítye íllítýú Píivyéébeke.

Ehdu nééne Píivyéébé waajácúháámitu míamúnáadítýu.

¹⁹ Muurá méwaajácúrá muhdú dibye ímíllédú mejjcyáiyóné taúhbajúu dibye mééma mééúnetu. Áronáa tene néhdu mejjcyámejji tsá menéítýuró ímiáámé mejjcyane. Áánéllii pámeere míamúnaa ímítýúmé méijycá Píivyéébedívu.

²⁰ Muurá dílbyé taúhbaju meúraavyémé ímiáámé mejjcyane méijtsúcunúmeíyómeke tsá dibye díllotú ímiáámedi tene néhdu mejjcyátúnéllíhye. Íllure téénej tééveri méwaajácú ímítýúmé mejjcyane.

Jetsocríjtoke mecáhcújtsóneryé mepájtyeténe

²¹ Tsá Píivyéébe ímiáámedi meke díllotú ítyaúhbaju meúraávyérómeke. Muurá dílbyé waajácúháámitu íhhyú uubálle múnaa meke úúballé íñinetú meke ímiáámedi dibye díllone.

22 Muurá ihdyu Jetsocríjtóo mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke dílloobe ímiáámedi. Áronáa idyé tsá apáámyekéré meéke. Muurá ihdyu pámeere míamúnaa múhdumé dífbyeke ímiááné cáhcújtsómeke dílloobe ímiáámedi tsaatéké múhdurá íjtsúcunútuúbe.

23 Muurá pámeere míamúnaa ímityúné meméénune tsá Píívyéébe ímillédú meíjcyatúne.

24 Áronáacáa meke mítyane ídaatsólléne Jetsocríjtoj tééveri ímiáámedi dílloobe múhdumé dífbyeke mecáhcújtsómeke.

25 Muuráhjáa Crijtodívú pájaabe dífbyé tujpácýó wágóóóvéneri meímítýú ímíbbávye pámeere dífbyeke mecáhcujtsómé mewágóóóvéiyónetu mepájtyeteki. Téhdurée téeneri ímbájchoobe méíhdé múnáaúvú dífbyeke úráávyehíjcyámé ímityuháñé éjyjuúvú íáábúcuíhíjcyáne.

26 Ehdú néenetu méwaajácú Píívyéébe íjcyaduré ímiáábé íjcyane. Áánéllii ímiáámedi dílloobe ímí Jetsóoke cáhcújtsómeke.

27 Aane íñe ¿íveekí memítýájkímyeíiyáhi? ¿Aca meere meímíbbávyémeke Píívyéébe ímiáámedi díllóhi? Tsáhaá. Muurá ihdyu Jetsóoke mecáhcújtsóneturé meke ímiáámedi dílloobe.

28 Tsá teene dífbyé taúhbaju meúráávyerómeke díbye ímiáámedi díllótyuróne.

29 ¿Anéhaca íñe apáámyéré mee jodíómuke pájtyetésóíbye? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú íjcyátúrómeke pájtyetésóíbye.

30 Muurá tsáápiye Píívyéébeé. Tsá tsijpi íjcyatúne. Aabe dílló ímiáámedi dífbyeke ímiááné cáhcújtsómeke pamévakeré mee jodíómuma jodíómú íjcyátúrómeke.

31 Áronáa idyé tsá dífbyé taúhbaju mewáágóótú díbyée meéema mepájtyetéíñe Jetsóoj tééveri méénune mecáhcújtsóné hallúhcuri. Muurá ihdyu téénej tééveri éhniíñevu ímí méúraavye teéne.

4

Aavaráadítýú íjcyáné uwááboju

1 Cáhawáá méjtsúcunu muhdúhjáa nétsihdyu méíhdé múnáajpi Aavaráaúvuke ímiáábedi Píívyéébe díllone.

2 Tsáháa díbye ímí íjcyánéllii ímiáábedi díbye díllotúne. Tehdúu tene nééca muurá téeneri mítyájkímyeííyoóbe. Áronáacáa ihdyu Píívyéébere píáábónéllii tsá díbye mítyájkímyeítyúne.

3 Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé: “Aavaráa Píívyéébeke ímí cáhcújtsónéllii ímiáábedi dífbyeke dílloobe.” Ehdú nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

4 Aane muurá tsaatéké diityé wákímyéi áhdó maájcone tsá pevénéré maájcútú meímíllénema. Muurá ihdyu diityé wákímyéi áhdóré máajcúhi.

5 Ahdú muurá Píívyéébe tsá meke ímiáámedi díllotú meere íná ímiááné íjcyane meméénúnéllíhíye. Ímiáámedi meke dílloobe apááñéré meímítýutúu meke díbye ímíjpyetésóné mecáhcújtsómeke.

6 Ehdúhjáa muurá díbye méénune Dabíiúvú iwáájácúne néé íñe ímí méénútúrómeke díbye ímiáámedi díllome ímí íjcyane.

7-8 Illúhjáa muurá neébe:

Maímijyu ditye Ijcyane Píivýéébe diityédí ídáátsóvéne ímityú diityédítýú wáágóomé hallúrí ñná Ijcyájúcootúme.

9 ¿Aanéhaca ñne apáámyéré mee jodíómú ímí méIjcyaaáhi? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú Ijcyáturómé ímí Ijcyaaáhi. Aavaráaúvúhjáa muurá ímí Píivýéébeke cáhcújtsónéllii díbyeke ímiáábedi dílloóbe.

10 ¿Aanéhacáa mújyútú ímiáábedi dílloobe díbyeke? ¿A díbyéé díbyeéjpi íjcyané uubállé kíhdyahírótsámeíñé boonétu? Tsáhaá. Teenéikyéé díbye méénúmeítyúné íhdéjucó díbye ímiáábedi díllone díbye ímí cáhcújtsónéllíihye.

11 Áané uubálléé bóónétúí kíhdyahírótsámeíbye. Áanéllii diibye ídyéjúcóejpi kíhdyahírótsámeityurómé ímí Píivýéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllómedítýu.

12 Téhdure kíhdyahírótsámeímyé ímí Píivýéébeke cáhcújtsómedítýú ídyéjúcóejpi diibye Aavaráaúvú díbyéhjáa ímí cáhcujtsódú ditye cáhcújtsónéllíihye.

Aavaráá Píivýéébeke cáhcujtsóné

13 Píivýéébhjáa muurá díbyeke néé pámeere díbyéj tsíiménémúúháábema diityéké íñujívú íájcuíñé ímí díbye díbyeke cáhcújtsónéllíihye. Tsáháa Píivýéébé taúhbaju néhdu íjcyánéllii díbye tééné piáábó újcutúne.

14 Muurá díbyé taúhbaju néhdu méIjcyáne j tééveriyé meke díbye piááboca bañúháñé Crijo dsíjivéné mécáhcújtsóiyáhi.

15 Muurá illure teene taúhbaju méhdivu neetsó méimítyuvu. Teene Ijcyátuca tsá ñná méhdivu néétsóityuróne.

16 Áanéllii Aavaráakéhjáa íájcuíñé Píivýéébe nééné piáábó téhdure méújcuú ñne múhdumé díbyeúvúj tsíiménémúhaabe méIjcyame Píivýéébeke mecáhcujtsóme. Tsá ínehjí meméénúneta méújcuítýú teéne. Muurá pámeere múhdumé díbyeúvú Píivýéébeke ímí cáhcujtsódú cáhcujtsómé újcuú tééné piáábó. Áanéllii diibye Aavaráaúvú ídyéjúcóejpi Píivýéébeke mecáhcújtsómedítýu.

17 Téénetúhjáa muurá Píivýéébe néé íwaajácúháámitu: “Uke ó meménú mítyame míamúnááj caanídyú u néébe ímichi diityé déjúcóejpi u Ijcyaki.” Ehdúhjáa neebe díbyedítýú panévaturé íhtsútuube Ijcyaaabe dsíjivémeke bóhíitsóóbeke díbye cáhcújtsóobe. Áhduréhjáa cáhcújtsóobe díbyedítýú míamúnáake illíyaatétsoíñé díbye nééne tenéí panéévéétúrónáaaca.

18 Ávyetáhjáa múha cáhcújtsóityuróné cáhcújtsóobe Aavaráá Píivýéébeke. Árodújucóhjáa díbye Ijcyane pámeere múhdumé Píivýéébeke cáhcújtsómedítýú ídyéjúcóejpi. Téénetúhjáa idyé neebe díbyeke: “Úhdityu líiyaaténé míamúnáa mítyame Ijcyaaáhi.”

19 Ehdúhjáa díbye nééne cáhcújtsóobe ‘muhtsi metsíimávácóóíñejí’ néétuubéré keeméjucó 100 pijcyábá Ijcyaróóbeúvu. Téhduréhjáa mewa Tsáara tsúúca ítsíimáváyótsíhjí pájtyérónáa cáhcújtsóobe dítyétsí tsíimáváiñé Píivýéébe nééneé.

20 Ávyetáhjáa ímiááné díbyema tene panééveíñé íwáajácúne íhdére tééné hallúvú díbyeke téhdújtsóobe dúúrúvaabére.

21 Muuráhjáa ímiááné waajácúbe Píivýéébe íhtsútuube Ijcyaaabe íñéhdu méénuíñe.

22 Ehdúhjáa ímí dibye cáhcújtsónéllii Píivýéébe dífbyeke ímiáábedi díllóhi.

23 Áronáacáa tsá apáábyeúvuré ímí cáhcújtsónéllii dibye dífbyeke ímiáábedi díllone cáátúvatúne.

24 Téhdurée caatúváné Máavyéjuubée Jetsóoke bóhíitsóóbeke mecáhcújtsómeke idyé dibye ímiáámedi díllóíñe.

25 Muuráhjáa Jetsóó dsíjivé mewájjyuri méimítýú iwáágóoki. Áábekée Píivýéébe bóhíitsó dífbyej tééveri ímiáámedi meke idíllóki.

5

Píivýéébe ímiáámedi meke díllone

1 Muurá ímiááné Píivýéébeke mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi. Tsáhájucó múhdurá meke dibye íjtsúcunútú Máavyéjuubée Jetsocríjtó tsúúca méimítýú mééma ímíbájhónéllíihye.

2 Muurá teene mecáhcújtsónej tééveri Píivýéébe meke píaabó tsaímíyé dífbyema mejjcyaki. Áánéllii méwaajácú dífbyeéjté mejjcyámeke dibye ávyéjútsoñeri meímíjyúúveíñe.

3 Téhdure méimíjyúúvéiyá meícúbáhrámeíyóneri. Muurá ténehji panévaré máaabúchíjcyá ímiááméré mejjcyaki.

4 Áánetu méwaajácú ímí Píivýéébeke meuráávyémema íñéhdújuco dibye méénuíñe.

5 Ááneri tsá menúcójpívétsámeítyú dibye meke báñúítyúnéllíihye. Muurá méwaajácú dibye meke wájjyune ípííhó méibuúúné pañévú dibye pícyóónej tééveri.

6 Muuráhjáa méimítýú déjúcotu mewágóóóvéiyónetu tsá meere mepájtyetétsámeítyuróne. Áronáacáa Críjto dsíjivé pámeere ímityúmé mejjcyáme wájjyuri meke ípájtyetétsoki.

7 Tsá muurá múha ímílléítyuró tsíjtye wájjyuri idsíjivéne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ímiáábé íjcyáábeke ípájtyetétsó dsíjivéiyóme?

8 Áronáacáa muurá Píivýéébe Críjtoke wallóó dibye idsíjivé ímityúmé mejjcyáromeke ípájtyetétsoki. Áánerí meke úújétsoobe mityane meke iwájjyune.

9 Áánéllii meke díllóobe ímiáámedi dibyeé mewájjyuri dsíjivénej tééveri. Aame dífbyej tééveríyé mepájtyeté dibye meke ícúbáhráiyónetu.

10 Muuráhjáa Píivýéébema tsá mejjcyáítyuró ímityúmé mejjcyánéllíihye. Áronáacáa Ílli Jetsocríjtó mewájjyuri dsíjivéneri méimíbaavyéjucóó dífbyema. Aame méwaajácú mepájtyetéíñe dibye mépañe íjcyánéllíihye.

11 Ááneri méimíjyúú Críjtóo mééma ímíbájhónej tééveri ímí Píivýéébema mejjcyáneri.

Adáá tútávajtsóné Críjto ímíbajhóne

12 Muuráhjáa tsáápihdítýuré ímityúné íñújívú ípívyeevéne tsówayúcú pámeere míamúnáake. Átsihdyúu íjcyane íñe médsíjivehíjcyá ímityúmé mejjcyánéllíihye.

13-14 Muuráhjáa Píivýéébe taúhbjáui íjcyátúnáa tsúúca míamúnaa ímityúmé ícyahíjcyá Adááúvudítýú Moitsééúvudívújuco íjcyáné míamúnaa. Áróme hallúríhjáa tsá íñá íjcyatú dityéé muhdú mejjcyáiyóné Píivýéébe ímilléne wáájácútúnéllíihye. Áronáacáhjáa dsíjivehíjcyámé Adááúvúu méénudu nééné

imítýú méénúturóme. Aanée muurá ímichi dífbyedítýú íjcyane pámeere míamúnáake tútávajtsódú íivane téhdure Críjto dsíjívéneri pámeere míamúnáa ímjpyetéjucóó múhdumé teene cáhcújtsóme.

15 Muuráhjáa diibye Adáaúvú Píivýéébe dífbyeke bóijcyúné lléébótúné déjúcotu íne pámeere míamúnáa médsíjívéhíjcyáhi. Áánéllíihyéhjáa ihdyu Píivýéébe meke ídaatsólléne Ílli Jetsocríjtoj tééveri meenu mepájtyetéíne. Aane tsá ínehjí meméénúneri mepájtyetéítýuróne. Apááñéré dífbyeke mecáhcújtsóneri mepájtyetéhi.

16 Aanée dífbyeúvú imítýúné méénúné déjúcotu pámeere ímityúmeréjucó meíjcyame méwágóóóváyáhi. Áronáacáa Píivýéébe mééma ímíbajchóhi. Áánéllíi apááñéré ímiááné dífbyeke mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi ímityúmé meíjcyárómeke.

17 Muurá méwaajácu tsáápiiyéé ímityúné méénúné déjúcotu pámeere meímityuuvémé mewágóóóváyóne. Téhdure méwaajácu Píivýéébe Jetsocríjtoj tééveri ímiáámedi meke díllóme dífbyé avyéjuri meíjcyaiñé mújyú dsíjívéítýúmeréjucó.

18 Tsúúcajáa mééma ímíbaavyéné tsaapi ímiáábé íjcyáábej tééveri Adáaúvú ímityúné méénúné déjúcotu pámeere wágóóóváyóne.

19 Muuráhjáa tsáápi lleebótú níjcaúvú íne ímityúmé meé. Áhdurée idyé tsáápiiyé ímiáábé íjcyáábej tééveri Píivýéébe dílló ímiáámedi dífbyeke cáhcújtsómeke.

20 Muuráhjáa dibye teene muhdú meíjcyáiyóné taúhbaju pícyóónej tééveri éhniíñevu méwaajácu ímiááné ímityúmé meíjcyane. Aane ehdu menéérómeke dibye ídaatsóllénetu méwaajácu mítyane meke dibye wájyune.

21 Aanée ímiááné ímityúmé meíjcyáné déjúcotu pámeere méwágóóóváyáhi. Áronáacáa Píivýéébe mítyane meke iwájýúnéllíi ímiáámedi díllóme tsúuca méujcu medsíjívéjucóóítýúne bóhí Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

6

Críjtokéréjucó meúraavyéne

1 ¿A ehdu Píivýéébe meke mítyane wájýúnéllíi tsá meíhvetéítýú ímityúné meícyahíjcyánetu dibye meke éhniíñevu iúújétsó muhdú meke iwájýune? Tsáhaá.

2 Tsúuca muurá téénetu meíjchívyé ímiáámeréjucó meíjcyaki. Áhdícyane tsáhájucó tsiíne meméénúítýuró teene ímityúné tééneje meíjcyájucóótúnéllíihye.

3 ¿Aca tsá ámuha mewáájácutú mépée Jetsocríjtojéjteréjucó meíjcyáné uubállé metsójtsótsámeíne?

4 Muurá tééneri méúújétsó ímityúnéjcutu dsíjívémédú meíjcyane. Téhdure tééneri ménaavénú Críjtoó dsíjívéébeke Píivýéébe íhnháhoori bóhíitsoobe tshdyuréjucó íjcyadu ícyooca tshdyuréjucó meíjcyane.

5 Muuráhjáa Críjto dsíjívédú íivane ímityunéhjí meíhvéjtsóhajchíi idyé dibyéé bóhíhdu íivane tsaímíyéjucó meíjcyaiñé Píivýéébema.

6-7 Muurá méwaajácú ímityúnée meicyahíjcyáné tsúúca Críjto méhdityu wáágooné páwachékevu idsíjíveneri. Áánéllii téénetu meíjchivyémé tsáhájucu tééné pañe meíjcyatú éhne múúne tsaapi tsaaté hójtsí pañe íjcyadu.

8 Aanée méhdityu Críjto idsíjíveneri wáágóonéllii méwaajácú dibye íjcyadu meíjcyañe.

9 Muurá méwaajácú ípyée idsíjívénetu bóhiibe mújyú tsiñe dsíjívécúoóityúne.

10 Tsáneerée dsíjíveebe páneere méimítyú iwáágóoki. Aabe icyooca ijcyá Píivyéebema tsaimiyéjucu.

11 Ahdu dibye íjcyadu meíjcyá dsíjívemédú ímityúné icyánéjcutu. Ááne ímiáámeréjucu meíjcyá dibye ímillédú tsúúca dílbyeéjté ámuha meíjcyame.

12 Ahdícyane panévaré ímityúné ámuha meméénúiyóneri méúmúupivyéjúcohdíñe. Óvjyacoóné ténehji ámuha meméénuhíjcyáne. Métáhjátsámeíjyúcohdí téénevu.

13 Píivyéébedívréjucu méíhvéjtsaméí ámúhake dibye ityúkévétso tsaimiyé ámuha meíjcyaki.

14 Tsá téénevu metáhjátsámeítyuró Jetsóoke mecáhcujtsóme. Muuráhjáa méhdi ídáátsóvéne dsíjíveebe téénej tééveri meke íimíbájcho téénevu metáhjátsámeíjyúcoótuki. Aame meíjcyá Píivyéébe piáábó pañe. Tsáhájucu teene íhdééné tauhbájú pañe meíjcyájúcootúne.

Ímityúnetu meíjchivyéne

15 ¿A ehdu tene néénéllii éhniíñevúré meméénúiyá ímityúne? Tsáhaá. Ílluréjucu metsu téénetu meíhvetéki.

16 Muurá ámuha méwaajácú tsané avyéjúúbema íjcyame dibye ímillédú íjcyane. Ahdu muurá ímityúné pañe meíjcyame tééné níjcaúvú íllure méwágóoovéhi. Áánetu ihdyu Píivyéébe ímillédú meícyane ímí mééma níjkéváhi.

17 Ahdu icyooca meíjcyá tsúúcajáa téénetu meíjchivyémé dílbyé uwáábójú pañéréjucu. Áané hallúvú ihdyu mítyane ó téhdujtsó dílbyeke.

18 Aane tsúúcajáa téénetu meíjchivyémé icyooca ímiááneréjucu meúraavyéne.

19 Áánéllii teene ímíñeúvú méuráávyé íhdée ímityúné íjcyaróné ámuha meúraávyehíjcyádu. Ájyu ihdyu ámuha meíjcyaa ímiááané Píivyéébeéjteréjucu. Ehdu íñe ámúhake o nées ímíñeúvú ámuha mewáájacuki.

20 Muuráhjáa ámuha ímityúné pañe meíjcyácooca tsá meímíletú ímiájíjtó meúraavyéne.

21 Ehdúu éjyju múhdurá núcójpítso meicyahíjcyáné déjúcotu muurá méwágóoóovéiyáhi.

22 Áronáa tsúúca téénetu meíjchivyémé Píivyéébeéjté meíjcyame ímiáámeréjucu meíjcyáiyoone.

23 Muurá ímityúné méénuhíjcyámé ídátsó wágóóové tééné déjúcotu. Áánetu Píivyéébeke ímí úráávyémeke ájcúibye mújyú ditye dsíjívécúoóityúne bóhiivu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

1 Ámuuha táñahbému, ámuha muurá méwaajácú tsaaté túkevéjtsóju pañe mejjcyane mejjcyané hajchóta. Áanetu medsiǰívéné boone tsáhájucó tééné pañe mejjcyatúne.

2 Muurá walle ityǰávácooca ijcyá ájyú túkevéjtsóju pañe. Aane dibye díllledívú dsǰívéhajchíí tsáhájucó tééné pañe dille ijcyájucóotúne.

3 Ájyju ihdyu tsá muhdú tene neétu dille tsǰipiikeréjucó táǰíváiyóne. Áanetu ájyju dsǰívétúnáa tsǰipiikye dille táǰíváhajchíí ávyeta ímityúné méénulle íveekí ájyju ímíubáané ijcyánáa tsǰipiima ijcyáneri.

4 Ahdu ámuha táñahbému tsáhájucó mejjcyatú taúhbájú pañe eene walle ájyju dsǰívéné boone dílbyé túkevéjtsóju pañe ijcyájucóótulle ijcyadu. Muurá méjicyá Crǰitóo idsǰívénetu bóhííbé uráávye múnaáréjucó. Muuráhjáa mééma ímíbjchoobe Píívyéébe ímillédú mejjcyaki.

5 Ihdéuvú muurá meimillédú mejjcyame ímityúné méméénuhǰicyáhi. Áanetu tene Píívyéébé taúhbaju meke bóǰjcyúrónáa éhnííñevúre méméénuhǰicyá ímityúné tééné déjúcotu mewágóóóvéiyóne.

6 Árónáa tsáhájucó tééné pañe mejjcyatúne. Aame icyooca ímiááne meimilléne tsaimíyé Píívyéébeke méúráávvehǰicyá tsihdyuréjucó méǰjtsaméí mecápáyoovéme. Tsáhájucó taúhbaju néénélliihyéré dibye ímillédú mejjcyatúne.

Ímityúné méhdityu ijcyane

7 ¿Áánélliihyéhaca teene taúhbaju ímityúné? Tsáhaá. Teene muurá ihdyu meke waajácútsó keená ímityúné ijcyanévu. Muuráhjáa tene ijcyátuca tsá o wáájácútyuró ímityúneri meúmúpivyéné ímityúné ijcyane. Muurá íllu nééneé: “Tsá múu úmúúpívyetú ímityúneri.”

8 Téhdurée tene ijcyátuca tsá o wáájácútyuró kénehǰí ímityúné ijcyane. Aane o wáájacútyuróoobe éhnííñevúre ó imíllehǰicyá ténehǰíre o méénune.

9 Ópée teene taúhbaju o wáájacútúné hajchótá ó itsúcunúhǰicyá ímí o ijcyane. Árónáacáhjáa ihdyu múhdurá ó dáríívémeihǰicyáhi. Áané níjcauvúhjáa o wágóóóvéiyóné tsúuca ó waajácúhi.

10 Píívyéébe teene ityáuhbaju mééma meenu tsaimíyé dílbyema mejjcyároki. Árónáacáhjáa tehdu o ijcyátúné déjúcotu ó wágóóóvéiyáhi.

11 Ópée ó ijtsúcunú ímí tehjújucó o icyahǰicyáne. Árónáacáa téenej tééveri ó waajácú ímityúné o icyahǰicyané déjúcotu íllure o wágóóóvéiyóne.

12 Árónáa tsá ímityúné teene taúhbaju ijcyatúne. Muurá ímí tehjújucó teene ímiáájú ijcyane.

13 Aane ¿íveekí o wágóóóvéiyonévú oke tene wáájacútsónáa ó nehǰicyá ímiáájú tene ijcyane? ¿Mityá ímityuube o ijcyanévu tene oke wáájacútsótuca tsá o wágóóóvéiyuróne? Áánerá ihdyu ó wágóóóvéiyá tahllííñé táimítyú déjúcotu. Muurá teene taúhbaju ímiáájú ijcyaróné méhdivu bóhówajtsó méimítyu.

14 Aane méwaajácú teene Píívyéébedityuré tsááneé. Árónáa óhdityuré ijcyane ímityúné pañe ó icyahǰicyáhi.

15 Aabe tsá o wáájacúmeityú muhdú o ijcyane. Ímiááneré o méénune o ímíllérónáa ímityúnéré ó méénuhǰicyá o méénuityuróne.

16 Aane ímityúné o méénuhǰicyánetu ó waajácú ímiááne Píívyéébé taúhbaju néhdu o ijcyaca ímí o ijcyáiyóne.

17 Áronáa teene ímityúné tápañe íjcyanére oke íbúwájsóneri ó méénuhíjcyá teéne.

18 Aane ó waajácú ímiáané ímityuube o íjcyane. Ó imíllehíjcyará ímiáánéré o méénune. Áronáa tsá o méénuhíjcyatúne.

19 Áane ímityúné o méénúityurónéré íveekíhjáubá ó méénuhíjcyáhi.

20 Áronáa ihdyu téenere tápañe íjcyane oke íbúwájsóneri teene ó méénuhíjcyáhi.

21 Íllu muurá ó ícyahíjcyáhi: Ímiáánéré o méénúíyócooca ímityúnéré óhdivu dsíinévahíjcyáhi.

22 Ó imíllehíjcyará Píívyéébé taúhbaju néhdu o íjcyane.

23 Áronáa ímityúné íjtsaméí tápañe íjcyane oke tútávátsohíjcyáhi.

24 ¡Aabe máídáátsoju ehdííváiibe o íjcyane! ¿Aanéhaca íñe múha oke pájtyetesoó ehdu o ícyahíjcyáné níjcaúvú o wágóóóvéiyónetu?

25 Muurá íjcyaaabe Píívyéébe apáábyéré tsúuca téenetu Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri oke pájtyetesoóbe. Áánéllii mítyane ó téhdútsohíjcyá dííbyeke. Aabe ihdyu óvíi ícyooca ó íjcyá díbye ímillédu. Áronáa táimítýú tápañe íjcyane oke pátsáricyohíjcyáhi.

8

Píívyéébé Apííchó meke tükévejsóne

1 Muurá Críjtoéjté ímillédu íjcyájúcootúmé Píívyéébé Apííchó tükévéjtsó pañeréjucu íjcyámé hallúrí tsá íñá íjcyatúne.

2 Aane muurá Jetsocríjtoéjpi o íjcyáne téeveri Píívyéébé Apííchó tsúuca tápañe íjcyánéllii tsáhájucu ímityúné pañe o íjcyatúne. Aabe tsáhájucu o wagóóóvéityúne.

3 Muuráhjáa ítyaúhbaju meuráávyeromé mepájtyetéityúrónéllii Íllíkye wálooobe mehdu néébe dsíjívénej téeveri méhdityu méimítýú iwáágóoki.

4 Ehdúu mééma méénuube muhdú teene taúhbaju néhdu meíjcyaki. Aame tsáhájucu meímillédu meíjcyatú Píívyéébé Apííchoréjucu meke tükévéjtsóné pañe meíjcyánéllíihye.

5 Muurá ímillédúré íjcyame téeneriyé tsúúrámehíjcyáhi. Áanetu ihdyu Píívyéébé Apííchó tükévéjtsóné pañe íjcyame tsúúráméí díbye ímillédu íjcyáiyóneri.

6-7 Muurá meímillédu meícyahíjcyáneriyé metsúúráméimyé ílluréjucu metútávaavéne. Áaneriyé muurá tsúúráméimyé tsá ímilletú Píívyéébema ímí íjcyáiyóne. Aame tsá áveyjúúllétú díbyé taúhbaju. Áanetu díbye ímillédu meíjcyáiyóneri metsúúráméimyé tsáimiyé díbyema meíjcyáhi.

8 Muurá ímillédúré ícyahíjcyámé téeneriyé itsúúráméíñéllii tsá Píívyéébe ímillédu íjcyatúne.

9 Aane óvíi ímiáané Píívyéébé Apííchó tükévéjtsó pañe ámuha meíjcyáhajchíí tsáhájucu íhdéé ámuha meícyahíjcyádú meíjcyatúne. Muurá Ípííchovu Críjto meke ájcune ípañe íjcyatúmé tsá dííbyéjté íjcyatúne.

10 Muurá médsíjívée méimítýú déjúcotu Críjtoéjté meíjcyaróme. Áronáa tsá muhdú meíjcyáiyú tsúuca Píívyéébe meke ímiáámedi díllónéllíihye.

11 Aane ímiááné mépañe Ípííchó Íjcyáhajchíí muurá téhdure meke bóhíítsóiibye Jetsóókée íbóhíítsódu.

12 Ahdícyane tsáhájucó meímillédú meíjcyáityúne, ámuúha táñahbému.

13 Muurá tehdu meícyahíjcyáné meíhvéjtsótúhajchíí méwágóóóveéhi. Áánetu Píívyéébé Apííchó piáábori teene metáhjáhajchíí mépájtyéteéhi.

14 Muurá íñe múhdumé tééné túkevéjtsó pañe meíjcyame ímiááné dííbyej tsíímé meíjcyáhi.

15 Aane teene mépañe Íjcyame dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llihíyo múúháj Caánij.” Áánéllii tsá dííbyedi menúhnevéítyuróne.

16 Ehdu Píívyéébé Apííchó mépañe Íjcyáneri méwajácú ímiááné dííbyej tsíímé meíjcyane.

17 Aane tsúúca dííbyej tsíímé meíjcyame Críjtóo ícúbáhrámeídyú meícúbáhrámeímyé dííbyema máávvyéjúúteé Cááni dííbyeke nééné avyéjuri.

18 Muurá ímiááné meícúbáhrámeíhijcyámé ííné imíjyaúrjúcú meíjcyaiñé Píívyéébé avyéjuri.

19 Páneere muurá díbyée ípívyejtsóné téhmehíjcyá mújyú díbye ihñéjteke ávyéjútsoíñe.

20 Muuráhjáa páneere díbye ípívyejtsóné tútávaavé díbye ímillédúre.

21 Áronáa ihdyu ímíbbávyeiñéi ítsíime meíjcyámeke díbye tsíhdyuréjucó imíjpyetétsoíjyu.

22 Muurá páneere díbyée ípívyejtsóné tsá ímí néétune. Aane téhmehíjcyá mújyú ímíbbávyeiñé éhne múúne walle itsíimáváné boone ímíbbávyeiñé téhmehíjcyádu.

23 Áronáa tsá apááñéré teene ícúbáhrámeítyúne. Téhdure mee tsúúca Píívyéébeéjté meíjcyámé pañe Ípííchó Íjcyarómé meícúbáhrámeíhijcyáhi. Aame téhdure météhmehíjcyá ítsíímedú meke idíllómeke díbye tsíhdyuréjucó ímíbbájchoíñe.

24 Ehdu méúmiwa nééne mecáhcújtsóhajchíí mééema pánéveíñé tehjújucó. Muurá tsane meítsóhíjcyáné tsúúca maájtyúmícooca ílluréjucó meíhveténé meíjtsóhíjcyánetu.

25 Áánetu meítsóhíjcyáné maájtyúmítúné hajchótá tsá meíhvetétú meíjtsónetu.

26 Muurá meíhnáhóótúnéllii Píívyéébé Apííchó meke piáábohíjcyá panévare maábúcu. Muurá meere piáábó dííbyeke muhdú metáúmeítyúrónéllii tééne wáájacúratúné mépañétú ihjyúvahíjcyáhi.

27 Aane Píívyéébe páme íjtsaméíyé wájácú néébe wajácú íná dííbyé Apííchó mépañe Íjcyane taúmeíñe. Muurá táúmeíhijcyáné ihñéjté meíjcyámé hallúvú díbye ímillédú meíjcyaki.

Ihñéjteke Píívyéébe piáabóne

28 Muurá méwajácú panévare meke pájtyénej téeveri Píívyéébe meke piáabóné ímiááné dííbyeke mewájyúmeke tsúúcajátújucóo ípityájcámeídyú meke íujcúmeke.

29 Muuráhjáa tsúúcajátújucó díbye meke wáájacúné ihñéjté meíjcyame Íllídyu menééímye. Aame cahcújtsó múnaa meíjcyámédítyú díbye Ílli ímichi idyéjucóejpi.

30 Ehdúu tsúúcajátújuco meke iwáájácúmeke dibye ímiáámedi díllone dífbyé avyéjúejte mejjcyaki.

31 Áánéllii Píivýéébe mééma ijcyá meke ipiááboki. Aanéjji ħmúha muhdú meke méénúiyáhi?

32 Muuráhjáa Íllíkye wájýutuubéré ihvejsó mewájyuri dibye idsíjiveki. Aabéjji muhdú tsá meke panévatúré piáábóityúne.

33 ħMityá ijcyámé tsaate dibyée meke újcume mewágóóóvéiyóné néémeé? Muuráhjáa tsúúca dibye ímiáámedi meke díllómé hallúri tsáhájuco iná íjcyatúne.

34 Aanéjji ħmúha nééjuri mewágóóóvéiyáhi? Muuráhjáa Críjto mewájyuri idsíjivéne bóhiibe icyooca íavyéjuri Píivýéébe únúri íjcyaaabe máhallúvú táumeíhijcyá piáábo.

35 Áánéllii dibye meke wájýumeke tsá iná dífbyedítýú dówajcáróityuróne. Muurá meícúbáhrámeíyonéhji, mávaríjchoháñe, ájyabááne, mewájyamúúvátunéhji, ápíchó nééronéhji, téhdure dsíjivé íjcyaroné tsá meke dówajcáróityuró dífbyedítýu.

36 Muurá Píivýéébe waajácúháámitu nééneé:

Dihñéjté muha mejjcyané hallútú múúhake dsíjívétsohíjcyáiyómé ehne múúne obééjámuke dítye dsíjívetsódu.

37 Ehdú ápíchó nééronéhji métáhjahíjcyá Jetsocríjtó meke wájýúúbej téeveri.

38-39 Aane muurá ó waajácú Píivýéébe meke wájýumeke iná dífbyedítýú meke dówajcáróityuróne. Muurá dsíjivé íjcyaroné, bóhime íññúji hallúri mejjcyaroné, níjkyéji múnaa íjcyaróme, naavémú íjcyaróme, íññújiri íhtsútujte ávyéjute íjcyaróme, icyooca téené pañe mejjcyaronéhji, bóónétu meke pájtyeíñéhji, téhdure caame íévéhóowari íjcyánéhjima íññújiri íjcyaronéhji tsá meke dífbyedítýú dówajcáróityuró Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri dibye meke iwájýune úújétsómeke.

9

Píivýéébe íjraéemuke ihñéjtedívú mémenúne

1 Aane Críjtoéjpi o íjcyánéllii ámuha cáhcújtsótúmeke o néé ímiááané mítyane ámúhadi o ídáátsovené ímityúné ámúhá hallúri íjcyáneri.

2 Tápañe Píivýéébe Apíchó íjcyane waajácú teene múhduúvúrá o íjtsúcunúne ídátsó o íjcyane.

3 Muurá ámuha tamúnaa ámúhá ímityú déjúcotu mewágóóóvéiyónéllii ámúhake o wájýune oore Críjtodítýú ó wágóóóvéiyá ehdu o méénúneri ámuha mepájtyetéca.

4 Muurá Píivýéébe meke tsúúca ítsíímedi díllorómé tsá dífbyeke melléébohíjcyatú Íjraééj tsíiménémúhaabe mejjcyaróme. Áronáa ihdyu mewáábyutáro dífbyé avyéju. Áánélliihýchjáa muurá méénuube muhdú mejjcyáíñe pityájcójuma taúhbaju. Áhduréhjáa neebe dífbyeke medúúrúvahíjcyámeke tsaimíyé meke ipícyooíñe.

5 Muuráhjáa méihde múnááúvúj tsíiménémúhaabe Críjto míámúnájpi tsíjju icyánéjcutu. Aabe pané avyéjuube ijcyá Píivýéébe mújyú níjkéváityúné dúúrúvameíhíjcyaaabe.

6 Áronáa Píivýéébee méema imyéenuíñe néene tsá tsaate méhdityu cáhcújtsotú diityéjúcooro Ijraééj tsíiménémúhaabe mejjcyárómedityu. ¿Íhya mityá pamévare díbyeéjé mejjcyátúnéllii tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne? Muurá itsúcunúhijcyámé ípyée íñéhdu díbye méénutúné tsúuca díbye méénújúcooróne.

7 Muuráhjáa tsá pámeekéré Aavaráaúvúj tsíiménémúháabeke díbye wábyújtsotú diityéj téeveri míamúnaa pájtyétiñe imyéenuíñe. Íllúhjáa muurá neebe díbyeke: “Daachi Itsáadityú lílyaatémé íjcyáa páñétúejte díjtsíiménémúhaabe.”

8 Ehdú néénetu méwaajácú ímiáané díbye Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe íjcyarómé pámeere Píivýéébeéjé íjcyatúne. Muurá ihdyu ípyée íñéhdu díbye díbyeke ájcuube Itsáaúvudityú lílyaatémé páñétúejte díbyéj tsíiménémúhaabe.

9 Íllúhjáa muurá neebe díbyeke: “Ámúhtsikye o néene éévé úújetéijyu dítyáaba tsíimávaá wájpíikye.”

10 Ehdúhjáa muurá Píivýéébe diityétsikye néhdújuco tene páneevéné diityétsima. Aanéhjáa diityétsi hajchi méíhdé múnáajpi Itsáadívú mewa Rebécá tsíimavá mítyétsikye tsaijyúre.

11-12 Aanéhjáa dilléi diityétsikye tsíimávátúné íhdéjuco Píivýéébe néene dílleke: “Ámiáábé ehniíñevu bóneebe avyéjuúhi.” Ehdúhjáa neebe diityétsikye muhdú dítyétsi íjcyaiñe diityétsimái tene páneévétúrónáa íhjáa ípityájcámeidyújuco.

13 Téénetúréhjáa muurá idyé íllu neebe tsiíñe íwaajácúháamitu: “Jacóóboke ó wajúyú Etsaóoke o wájyúné ehniíñevu.”

14 ¿Áanélliihyéhaca ímityuube díbye Píivýéébeé? Tsáhaá, tsá ímityuube díbye íjcyatúne.

15 Íllúhjáa muurá téhdure neebe Moitséeúvuke: “O ímíllémedi o ídáátsovémeke ó píááboóhi.”

16 Tsá muurá méhdityu tene íjcyatú Píivýéébe méhdi ídáátsovéne. Muurá ihdyu iye ityújkevééllémedijyucó díbye ídáátsovéne.

17 Muuráhjáa Ejíhtó avyéjuube Paraóóuvuke idyé neébe: “Oorée uke avyéjuúbedívú ó pícyóó uke pájtyénéhjitu pámeere íñújiri íjcyané míamúnaa iwáájácú ímiáané íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúhjáa Paraóóuvuke neebe Píivýéébeé.

18 Aabe ímiáané ityújkevééllémedi ídáátsovéne píaabóhi. Áánetu tsaate ílléébone ímíllétúmeke pícyoobe ditye ímíllédú íjcyaki.

19 Áronáacábá tsaate nééiyáhi: “Díbyere meke pícyohdújuco mejjcyámeke ¿íveeki nehíjcyaae ímityúme mejjcyane?” Áronáa tsá mee míamúnaa Píivýéébe iwáájácudú méénune múhdurá mejjtsúcunútyuróne.

20 ¿Aca muutá mee díbyema metáhjájcatsíki? ¿Aca núpájkííhló nééiyá téíhlóo níjcyómeke íveeki múhdurá ditye níjcyone?

21 Muurá núpájkityu nícyohíjcyámé píivyéte páhduvaré ímíllédú íñíjcyone. Píivyétemé ímiáané wáabyuta íñíjcyone. Áhdure píivyétemé átérééné wáabyuta íñíjcyone.

22 Muurá Píivýéébe ímillédúré aabúcuhiýcýá díbye wáágóoímyé múhdurá ícyahíjcyanéhi. Ehdu aabúcuhiýcýaabe diityéj tééveri iúújétsó ñhtsútuu, ícyaayóbaa, íjcyane.

23 Áánetu tsúúca díbye méhdi ídáátsovémé méijcýá dííbyé avyéjéjte tsúúcajátújucóo meke díbye újcume. Ehdu méénuube mejtééveri íavyéjú ñhtsútú iúújétsoki.

24 Muuráhjáa ihdyu dííbyere meke ujcú íavyéjéjte mejjcyáímyeke jodiómudíyuu, jodiómú íjcyátúmedíyuu, íjcyane.

25 Íllúhjáa muurá díbye nééne Otséá caatúnhí:

Tahñéjté íjcyátúné míamúnaa ídátsó ícúvératúmé ícyahíjcyámeke ó újcuú tahñéjteréjucó dítye íjcyaki.

26 Téhdure tsiíne nééneé:

Tahñéjté íjcyátúróméke áátsímedíyéjucó o díllóíñé ímiáábé Píivýéébe o íjcyáabe.

27-28 Áánetúhjáa Itsaía néé mee íjraéémudítyu: “Píivýéébe ícúiyéjucó muhdú míamúnaa íñújiri ícyahíjcyané ímíbájchócooca Íjraééj tsiíménémúhaabe ávyétá mityámé íjcyáromedítyú uhjéméré pájtyéteéhi.”

29 Áhduréhjáa tsiíne neébe:

Páné íhdéene íjcyané avyéjuube íjcyaaabe Píivýéébe méhdi ídáátsóvétuca tsúúca meke waagóoíyá tsaaté coéváratu éhné Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake ímyéénudu.

Jodiómú tsá cáhcújtsotú Jetsóoj tééveri mepájtyeténe

30 Aane ¿aca muhdú íñe teéne? Muurá jodiómú íjcyátúróméke tsúúca Píivýéébe dílló ímiáámedi éjyúu ténéhji éllevu íjcyatúmé botsí dííbyeke cáhcújtsóróméke.

31 Áánetu mee íjraéémú métsúúrámehíjcyará dííbyé taúhbaju meúraavyéméke díbye meke ímiáámedi díllóiyóneri. Áronáa tsá meke díbye díllotú ímiáámedi.

32 Aane ¿iveekí tsá meke díbye díllotú ímiáámedi? Muurá méjtsúcunúhijcýá teene taúhbaju meúraávyénetu díbye meke ímiáámedi díllóiyóne. Áronáa tsá tene néhdu mejjcyatúne. Áhdure Jetsóope mééma méénune mecáhcújtsótúnéllii tsá díbye meke díllotú ímiáámedi. Íllure mébáñúmeíhijcýá éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeíúú néébeke mecáhcújtsótúnélliihje.

33 Íllu muurá Píivýéébe néé íwajácúháámitu:

Tsió múnáa pañévú ó pícyoó tsáápiikye éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeímyé maáakityéúú néébeke. Áábeke cáhcújtsómé tsá íñeri báñúmeítyúne. Ehdúhjáa Píivýéébe nééhií.

10

1 Ámuúha táñahbémut, ó ímíllé memúnaa jodiómú pájtyeténe. Áánéllii ávyétá íñháó piáábó diityé hallúvú ó táúmeíhijcýá Píivýéébeke.

2 Ímiáané ímílléromé dííbyeke iúraavyéne. Áronáa tsá ímí dítye úráávyetúne.

3 Tsá dítye cáhcújtsotú Crjítóo mewájyuri dsíjivéné mecáhcújtsóméke ímiáámedi díbye díllone. Imílléromé iye ímí íjcyáiyóné diityéké ímiáámedi díbye díllóki.

4 Áronáa tsá dílbyé taúhbaju meúraávyémeke dibye ímiáámedi díllotúne. Muuráhjáa ihdyu Críjto mewájuryi dsíjívéné mecáhcújtsómeke dílloobe ímiáámedi.

5 Áronáacáhjáa ihdyu Moitséeúvú nées ímiááané Píívyéébé taúhbaju néhdu íjcyámeke dibye ímiáámedi díllóiyóné ditye ipájtyeteki. Áronáa tsá múha ávyeta tene néhdu íjcyátyuróne.

6 Áánéllihyé Críjtoj téeveri mepájtyetéíne dibye méénune mecáhcújtsómeke ihdyu dílloobe ímiáámedi. Aane tsá múu íjtsámeityú Críjtoke níjkyéjí pañe íñéhcotéiyóné dibye meke ipiááboki.

7 Áhdure tsá múu íjtsámeityú níjkyéné pañe dílbyeke íñéhcotéiyóné dibye meke ipiáábo tehdu téhulle íjcyácóobekéjívári. Muurá tsúúca mééma dílbye.

8 Íllu muurá téénetu nééneé: “Tsúúca ámuháma íjcyájúcooróné pajtyeté teene ámuha mecáhcújtsóne tsíjtyeke meúúbálléiyóne.” Aane muurá muha mecáhcujtsómé íne méúwáábohíjcyáhi.

9 Muuráhjáa Jetsocríjtó dsíjívéébeke Píívyéébe bóhíitsóné mééíbúuri mecáhcujtsómé dílbyeke maávyejúúlléne teene tsíjtyeke meúúbálléhajchíí mepájtyeteéhi.

10 Muurá ímiááané mééíbúuri mecáhcujtsóné tsíjtyeke meúúbálléhajchíí ímiáámedi meke dibye díllome mepájtyeteéhi.

11 Muurá dílbyé waajácúháámitu nééneé: “Dílbyeke cáhcujtsómé tsá íínerí báñúmeityúne.”

12 Áhdícyane pámeere tsííne míamúnáama mee jodiómú Jetsocríjtoke mecáhcujtsómé mepájtyeteéhi. Muurá tsáápiye páme avyējuubéré íjcyaae píáábohíjcyá pámeekéré dílbyedi tsúúrameímye.

13 Íllu muurá nééneé: “Dílbyedi tsúúrameímyé pájtyeteéhi.”

14 Áronáa ¿aca múhdutú dílbyedi tsúúrameíyómé dílbyeke cáhcújtsómejívári? Áhdure ¿múhdutú cáhcújtsóiyómé dílbyeke wáájácúmejívári? ¿Kíátú waajácúiyómé teene dílbyedítú íjcyáné uwááboju múha díityéké úúbállémejívári?

15 Áhdure ¿múhdutú tsaate díityéké úúbálléiyá múha díityéké téénevu pícyóomejívári? Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Maímijyu díitye ímiáájú úúbálléhíjcyámej.”

16 Ehdú Píívyéébé waajácúháámitu tene nééronáa muurá tsá pamévare téeneri íícúvehíjcyatúne. Muuráhjáa Itsaiaúvú néehí: “Píívyéébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuwáábori íícúvehíjcyámej?”

17 Aane muurá Jetsocríjtodítú íjcyáné uwááboju melléébone ímíneúvú mewáájácúcooca tsúúca mecáhcujtsóhi.

18 ¿A tééne uwááboju tsáhái mújyú mee íjraéémú melléébotúne? Áánerá tsúúca melléébohíjcyaráhi. Muurá tsiíne Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: Tsúúca pahúllevávú ííñújiri tsújaavéné Críjtodítú íjcyané uwááboju.

19 Ehdú Píívyéébé waajácúháámitu nééronéubá ¿mityá tsá mewáájácúcutúne? Muuráhjáa dílbyere Píívyéébe nées íllu Moitséeúvuj téeveri:

Tsiíne míamúnáakeréjuco o pájtyetétsoneri ámuha menómíutááváne díityédívú mécaýóbáávateé átéréejte ditye íjcyane ámuha meítsúcunúhíjcyarómedívu.

20 Áhduréhjáa idyé tsiíñe dífbyeúvuj tééveri neébe:

Oke wáájácútúné míamúnaa táihbúwá Ijcyáturómé tsúúca tahñéjté ijcyáhi.

21 Áhduréhjáa mee ijraéemudítýú Isaíáúvuj tééveri neébe: “Ó nehíjcyará aatyé lléébópítýúné míamúnaake ditye ookéréjucu iúráávyeki.”

11

Tsaate ijraéémú pájtyeténe

1 ¿Aanéhaca ehdu menéénellii meke íhvéjtsoobe Píívyéébeé? Tsáhaá. Muuráhjáa oo ámúha múnáajpi Aavaráaúvuj tsiiménémúhaabe ímichi Bejamí dohjíba múnáajpi o Ijcyáabeke újcuúbe.

2 Tehdu meke íhvéjtsóyóóbejíí tsúúcajátújucóhjáa ihñéjté meíjcyaiñé íñéemeke.

3 Muuráhjáa Eriáúvú néehíí: “Píívyéébeéj, díhjuú uubáalle múnáake idsíjívétsóne díicúvé waijíné wácávyáhcohíjcyáme. Áanetu íñe apáábyeréjucu o Ijcyáabeke téhdure oke dsíjívétsóllehíjcyáme.”

4 Ehdúhjáa díbye Píívyéébeke néérónáa neébe: “Árónáa muurá ijcyámé 7,000-meva tahñéjté Ijcyame ‘Baáa’ némeíñé njjcyotáabeke cáánívhíjcyatúme.” Ehdúhjáa Píívyéébe neé Eriáúvuke.

5 Aane muurá ijcyámé tsaate méhdityu díbyeé ídáátsóvéne újcume ímí dífbyeke úráávyehíjcyáme.

6 Muuráhjáa meke iwájýúnellii meke pájtyetétsoobe. Tsáháa ínehjí meméénúnellii mepájtyetétúne. Muurá meere mepájtyetétsoomeícyá tsá díbye meke wájýuneri mepájtyetétýuróne.

7 Muurá mee ijraéémú mepájtyetétýóneri meíjyáacunúróme tsáhái mepájtyetétúne. Árónáa ijcyájucóomé tsaate díbye újcume tsúúca pájtyetéme.

8 Áanetu dífbyé waajácúháámitu dífbyeke lléébohíjcyátúmedítýú néeneé: “Píívyéébere díityé íjtsaméí mújtatsó ditye íájtyumíjýúcooróné iwáájácútuki. Áhdure illéébójýúcooróné ditye icyáhcuíjtsótuki. Aame muurá téhdupíyé icyoóca.”

9 Áhduréhjáa Dabíúvú néehíí:

Óvi ditye náhbévácatsíhíjcyáné wañéhjíné dahpédú néene díityéké mújtatsó ímí Píívyéébeema ditye íjcyátu díityémá ímítýú tene ínjkévaki.

10 Óvi ijcyámé ehne múúne hállúvatúme Ijcyadu ímítýuháñé díityéké mújtatsóme íímibáávyétuki. Ehdúhjáa neebe Dabíúvu.

Jodíómú Ijcyáturómé pájtyeténe

11 ¿Aanéhaca íñe ávyéta mújtaréjucu mee jodíómú Píívyéébedítýú meméénune? Tsáhaá. Muurá ihdyu dífbyere Píívyéébe neéjuri ehdu mééma teene jodíómú Ijcyatúme tééne hóowari pájtyeténetu meííváne botsíí téeneri metsúúrámekí.

12 Ehdu Píívyéébeke melléébotúme ímítýú meíjcyaróné píaabó tsíjtyeke jodíómú Ijcyatúmeke. Aanéjii awáá muurá dífbyeke meúráávyécooca éhniíñevu píááboíñé pamévakére.

13 Aane icyooca díitye jodíómú Ijcyáturómeke o néehíí: Ámúha éllévúu oke Píívyéébe wallóó ámúhakye dífbyé uwáábojúvú o wáájácútsoki. Áané wákimyéí o méénune ímí ó íjtsúcunúhi.

14 Aane tsáijyu múu íñe ámuáhake o úwáábóneri ímí ámuha meijcyane tsaate tamúnáadítýú ííténe ámuhádu ímjpyeté ipájtyeteki.

15 Muuráhjáa múúhake múu ihvejsódú Píivyéébe méénúné hóowari tsíjtye múnaa ámuha meijcyarómé méimíbaavyé tsaimiyéjuco díbyema ámuha meijcyaki. Aanéjii muurá muha díbyema méimíbaávyécooca mébóhííteé tsúúcajáa dsíjvemédú muha menéérome.

16 Muurá tsáooóbiráutu pááaho meméenuho ímí néhajchíí páneere ímíhyeé. Áhdure úméhe bájkyé ímí néhajchíí páheere ímíhyeé. Áhdúu muurá méihde múnáajpi Aavaráaúvú Píivyéébeéjpi íjcyánéllii téhdure mee díbyedítýú mellíyaatémé méijcyá Píivyéébeéjte íñe múhdumé díbyeke mecáhcujtsóme.

17 Muuráhjáa páñétúehe oríívóhe wajcánédú muuha jodíómú menééromedítýú tsaatéké waagóoobe diityéjúcooro páñétúejte ihñéjte muha meijcyarómédítýu. Áámé cápayóóvéé ámuáhake dibye újcume ámuha méijcyá éhne múúne bájú oríívóhe wájcá ímiááhetu mecámahjácódu. Áánéllii muurá ámuha téhdure Píivyéébeéjte íñe muha meijcyadu.

18 Áronáa ihdyu méijtsúcunúmeídí muha páñétúejte meijcyarómé ehniíñevu ámuha meijcyane. Muurá múúhadítýú ámuha mééjécunú éhne úmehe tébajkyéjitu éjécunúdu ímichi tujkénúejte muha meijcyánélliihye.

19 Íhya mityá ámuha menéehíi: Diityéjúcooro páñétúejte íjcyarómeke íhvejsóné meekéréjuco dibye újcune diityé cápayóóve.

20 Ihdýúhdée tehdújuco múúhake dibye ihvejsóné muha mecáhcújtsótúnélliihye. Áámé cápayóóvéé ámuáhake újcuube ímí díbyeke ámuha mecáhcújtsónélliihye. Aame téibúwá meijcy. Mémityájkímyeídí téeneri.

21 Muuráhjáa páñétúejte ihñéjte muha meijcyarómedi ídáátsóvétuubéré múúhake ihvejsóhi. Aabe téhdure ámuhádi ídáátsóvéíyónejii ímityú ámuha díbyema meijcyáhajchíjyu.

22 Muurá Píivyéébe ímiáábé díbyema ímí meijcyámema. Áánetu ímityú meijcyámeke múhdurá íjtsúcunúúbe. Áánéllii ímiááméré meijcyaco tsúúcajáa ámuáhake dibye újcume. Ímí ámuha meijcyátúhajchíí tsáhájucó ámuhádi dibye íícúvéityúne.

23 Muurá tamúnaa ímíbaávyéhajchíí diityéké újcúúbye. Muurá piivyéteebe tsiíñe diityéké újcune.

24 Muuráhjáa ámuha tsiíñe míamúnaa meijcyarómeke dibye újcume ámuha méijcyá éhne múúne bájú oríívóhe wájcá ímiááhetu cámaavédu. Aanéjii muurá tamúnaa ímichi awáá ihñéjte íjcyámeke tsiíñe újcúúbye.

Nihñéré ijraéémú pájtyeténe

25 Ámuúha táñahbémut, ó imíllé ámuáhake o úúballéné muhdúhjáa mepájtyetéíñe Píivyéébe wáájácúratúné Crijtoj tééveri méénune. Áronée tamúnaa tsá cáhcújtsotú téené hóowari ámuha tsiíñe múnaa díbyeke cáhcujtsómé mepájtyeteki. Ááneri ihdyu mémityájkímyeídíñe.

26 Muurá téhdure tamúnáadi ídáátsóvéne píáábóiibye ditye ipájtyeteki. Muurá díbyé waajácuháámitu nééneé: Tsióo múnaa ijraéémudítýú íjcyáiibye tsaapi diityéké pájtyetétsoóbe. Aabe waagóoó diityé ímityu.

27 Ehdú diityéké ó ímíbjachóo ópé o néhijcyádújuco.

Ehdu néene Píivýéébé waajácúháámitu.

²⁸ Aane tamúnaa jodiómú tsarillé Críjtóo mepájtyeteíñe méénúné uwaáboju téenej téeveri ámuha jodiómú meijcyátúrómeke téhdure Píivýéébe ipiááboki. Áronáa ihdyu tsá dibye íhvéjtsóturó múúhake. Muurá mítyane múúhake wájuube múúhá ihde múnáaúvukée ihñéjtedívú imyéménúnéllíhye.

²⁹ Aabe íñéhdú imyéménúnéllí tsá ihñéjteke íhvéjtsotúne. Téhdure meke ipiáabóné tsá dibye dójtúcutúne.

³⁰ Áábekée muurá tsá ámuha melléébohíjcyatúne. Ahdu muurá icyooca tamúnaa téenej téeveri dibye ámúhadi ídáátsóvéne ipiááboki.

³¹ Ááné boone téhdure ámúhadí ídáátsóvédú diityedí ídáátsóvéne piáábóiiybe ditye icyáhcuíjtsoki.

³² Muurá díbyere Píivýéébe meke pamévá míamúnáake íhvejtsó díbyema múhdurá meijcyá pámehdíyé méhdi ídáátsóvéne tsahdúré meke ipiááboki.

³³ Aabe íhtsútuube íjcyaae panévaré wáájácuube muhdú meke tükévétsohíjcyané mewáájácúyonévú tsá méijtsaméi úújetétúne.

³⁴ ¿Mityá ijcyámé tsaate díbyé íjtsaméivu úújetémej? ¿A ijcyámé tsaate díbyeke úwaabóiyóme?

³⁵ ¿A ijcyámé tsaate tsíménevu ditye díbyeke ájcúnéllí téené píaméi dibye piáábohíjcyáme?

³⁶ Muuráhjáa ihdyu páneere díbyere Píivýéébe ípívyejtsóné díbye tájpiyé ijcyáhi. Ááné avyéjuube díbye. Ahdíciane metsu díbyeke maávýéjútso paíjyuvaré múijyú níjkéváityúne. Ehdu téene.

12

Píivýéébé túkevéjtsójú pañe meijcyane

¹ Ahdíciane, ámuúhá táñahbému, Píivýéébe mítyane meke ídaatsóllénéllí ámúhake o néé díbyedívú ámuha meíhvéjtsámeíñe díbyé túkevéjtsójú pañéréjuco ámuha meijcyame díbye meúráavye muhdú dibye ímillédu. Ehdu muurá ámuha meijcyáneri díbyeke méduurúváiyáhi.

² Tsá múu íjcyájúcootú íñe íjiri míamúnaa múhdurá icyahíjcyádu. Mécápayóóvé ámúhá íjtsaméi ámuha mewáájácu tsaímíyé meijcyáiyóné Píivýéébe ímilléne.

³ Muuráhjáa meke ídaatsóllédú íjcyaae oke pícyóó ámúhá uwaáboobe o íjcyaki. Aabe ámúhake o néé ámuha meijtsúcunúmeityu panévaré ámuha mewáájacúne. Múu ímíñeúvú íjcyáne íjtsámei díbyeke icyáhcuíjtsóneri.

⁴ Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyane tsá tsáné wáábyutará íjcyatúne.

⁵ Ahdu Críjtoéjté pívámeva meijcyarómé tsáápihdýré menéeme mépiáábócatsíhíjcyáhi.

⁶ Áámekée Píivýéébere ímillédu meke ájcúneri mépiivyeté páhduvaré nénehji meméénune. Áánéllí tehdu nénehji méméénuhíjcyá ímíñeúvú meijtsámeíñema. Muurá tsaate íná pájtyeíñe íhdéjuco iwáájacúné úúbállehíjcyámé tehdujuco úúbállehíjcyané díbyeke icyáhcuíjtsódú íjcyame.

⁷ Áhdure tsíjtyeke ipiáabóné píivyetémé múu ímíñeúvú piáabóhi. Áhdure úwaabóné píivyetémé múu ímíñeúvú úwaabóhi.

8 Áhdure múhdurá néémeke íímjpyetétsoné píívyetémé múu ímíñeúvú meenuhi. Tsáneetu píhtómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó pájúvatúmére. Tsaatéké ityúkévejtsoné píívyetémé múu ímíñeúvú túkëvejtsóhi. Ídáátsómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó ímjyuuri.

Muhdú Críjtoéjté íjcyáiyóne

9-10 Ámúhake o néé ámuha mewájýjýcátsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wájýjýcátsídyu. Ááne máavyéjúúllejácátsí panévaturé. Ímityúneri ícúvetúmé ímíáánéré méuráávyé ímí ámuha mejcyaki.

11 Óvéheetúmé ímíñeúvú meméénú Píívyéébeke ámuha meíícúvéné wákimyéi.

12 Aame múu ímjyúú ímí ámúhá úmiwa néénéllíhve. Ícúbáhrámeíyóné múu íaabúcuéne óóchévetúmé pájyuvaré íhgyúvahjcyá Píívyéébema.

13 Áhdure tsijtye díbyeéjté íjcyámeke mépíáábohjcyá ditye píhtónéhjtu. Ámúhake ááhívémeke múu tsaímíyé waatsúcuhi.

14 Tsaate ámúhake tsarílléromeke tsá múu tsaríllétúne. Íllure múu díitye hallúvú píáábó táúmeí Píívyéébeke.

15 Áánetu ímjyúúmema múu téhdure ímjyúúhíi. Kímóóveri íjcyámema múu kímoovéhi.

16 Mépíáábojácátsí ímíñeúvú pájúvatúmére. Tsá múu iyé íellévu ávyéjuuháñé ípíúváne ‘mityáhmítýá’ néétúne. Múu pamévamáyé tsahdúré nahbéváhi. Tsá múu íjtsúcunúmeítýú pámé ehnííñevu iwáájacúne.

17 Tsaate ámúhake ímityúné méénúmeke tsá múu píámeítýúne. Múu ímíáánéré meenu ímí ditye ámúhake íjtsúcunúki.

18 Tsaímíyé mejcyá pamévamáyé úhbájcatsítýúme.

19 Ámuúha táñahbému, tsaate ímityúné ámúhake méénúhajchíí tsá múu íjyácunútu díityéké íáhdó íjcuúñeri. Múu íhvejtso Píívyéébere muhdú iwáájacúdu díityémá ímíbájchoki. Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Ooréi ó ícúbáhraá ímityúné ámúhake méénúmeke. Ehdu o néé Píívyéébe o íjcyáábe.”

20 Áhdure idyé tsiíñe nééneé: “Ámúhake múnáájtsóromeke mépíáábó panévaturé. Ditye ájyabáávatéhajchíí múu májchotsóhi. Ditye íadóíyóneri íjcyáhajchíí múu íjchóhi. Ehdu ámuha díityéké tsaímíyé meíícúvéhajchíí muurá ílluréjuco ditye núcójpíveíñé ámúhake íñéhníllehjcyáneri.” Ehdu muurá meke úwaabóné Píívyéébé waajácúháámitu.

21 Ahdícyane ímityunévú métáhjátsámeídíñe. Múu ímíááméré íjcyáiyóneríyé tsúúrámeí ímityúné ámúhake idyómájcótuki.

13

1 Múu avyéjuullé pámeere méíiíñújí ávyéjútéke. Muurá Píívyéébere díityéké pícyoome íjcyá patsíhjívári.

2 Aame nééne lléébotúmé muurá tsá Píívyéébeke ávyéjúúllétúne. Aane ehdu néémeke tééne hallútu ícúbáhraímyé díitye ávyéjútéke.

3 Árómedi ímí mejcyame tsá meíllityétúne. Áánetu ímityúné méénuhjcyámé díityéké íllíhi. Aane ámúhá hallúrí ímityúné íjcyátu ímíááméré mejcyá muhdú díitye taúhbajúúné néhduú. Ájyú ímí ámuha méíjcyááhi.

4 Muurá Píivýéébere picyóó diityéké téenevu diityé túkevjsó pañe ímí meijcyaki. Áánéllii ímityúné méenuhíjcyámé diityéké illíhi. Muurá tsá pevénére díte úvanúityuró ímityúné méénúmeke.

5 Áánéllii múu avyéjuullé diityéke. Tsá múu díte ámúhake ícúbáhráiyóné apíichoríyé ávyéjuúllétúne. Múu avyéjuullé diityéké muhdú Píivýéébeke maávyéjuúllédú dífbyeréé diityéké pícyóónéllíihye.

6 Ááne ñná néetuméré mááhdohíjcyá méiññújí avyéjuúbé wáábyuta díte áhdótsohíjcyané Píivýéébere diityéké pícyóómé túkevjsó pañe meijcyanéllíihye.

7 Múu pamévakéré ajcú diityé wáábyuta íjcyanévu. Áhdure ámúhake píáábó táumeíyke mépiáábo. Méiññújí avyéjute meke áhdotsóné múu diityéké íavyéjuúlléne áhdóhi.

8 Tsá múu tsaatédítýú ññáhíhenúné áhdotúmé íjcyatúne. Múu áhdójucóóhíí. Muurá Píivýéébé taúhbaju néhdu meijcyame tsíjtyeke mewájuúhi. Imíllebe muurá pamévamáyé mewájuújcatsíñe.

9 Muurá dífbyé taúhbajúúné néehíí: “Tsá múu íhdícyáméhjima dómácójcatsítýúne. Tsá múu dsíjívétotú míamúnáake. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu álliutúne. Tsá múu ímityúneri úmúúpívyetúne.” Ehdú Píivýéébé taúhbajúúné néhdu meijcyá tsiññe illu néé dífbyé taúhbaju: “Pamévakéré múu wájuú muhdú u wájýúmeídyu.”

10 Muurá ímiáané pamévake mewájuume tsá múijyú ímityúné meménuítyuróne. Aane tehdu meijcyame meijcyá dífbyé taúhbaju néhduú.

11 Áánéllii metsu meijcyá téñbúwá muhdú díbye ímillédu. Tsúuca muurá píñhíne mepájtyetémé tsíhdýuréjuco meimíbbáavyeíñe.

12 Muurá ímityúné meicyahíjcyané tsúuca níjkévaríjyuco. Áánéllii óvíjyacóóné tehdu meicyahíjcyáne. Métsu metsúúráméí muhdú ímí meijcyáíyóneri téenetúrjúco mebhóhówaucúnúki.

13 Métsu panévatúre ímiááméré meijcyá ímityúnetu menéétsámeítýuki. Óvíjyacóóné mewáñnehjivaténé pañe mellíyícyávehíjcyáne. Áhdure óvíjyacóóné íhdícyáméhjima medómácócatsíhíjcyáne. Óvíjyacóóné menéhnílléjcatsíñe menómíutáávahíjcyáne.

14 Métsu Ávyéjuube Jetsocríjtodívrjúco meíhvéjtsáméí díbye meke túkévejtsómé ímí meijcyaki. Óvíjyacóóné meimillédú meijcyane.

14

Tsá meíhýúvátýuró ménahbémudi

1 Tsaate Píivýéébeke cáhcújtsorómé ímí dífbyé uwááboju wáájácútúmema tsá múu táhjácatsítýú téeneri. Tsaímíyé múu nahbévájcatsí diityéma.

2 Muurá íjcyámé tsaate pamévakéré dóómeé. Áánetu íjcyámé tsíjtye Píivýéébé uwááboju ímí wáájácútúmé pamévakéré idyóóiyóné múhdurá íjtsúcunúne pevéne májchóre májchome.

3 Aane panévaré dóóme tsá múu múhdurá íjtsúcunútú tsíjtye ténehji dóótune. Áhdure panévaré dóótume tsá múu íhýúvatú panévaré dóómedi. Muurá idyé diityéké Píivýéébe wájýú téhdure íhñéjté íjcyámeke.

4 ¿Aca muutá mee muhdú Píivýéébeke tsijtye úráávyéneri meihjývaki? Óví ihdyu díbyere néé ditye muhdú íjcyane. Tsáijyu múúne ímí íjcyáme, ¿mityá tsáhaáj? Muurá ihdyu díbyere piivýeté diityéké ipíaabóné ditye ímí íjcyane muhdú íjcyáiyódu.

5 Muurá íjcyámé tsaate kójcoojí díbyeke idyúúruvahíjcyáné éhniínevu ímí íjtsúcunúme. Áánetu íjcyámé tsaate pajcoójivaré idyúúruváné ímí íjtsúcunúme. Aane ihdyu óví íimíllejcoójí díbyeke dúúruvahíjcyámé téjcooji duurúváhi.

6 Áhdure panévare dóóme óvi dóóhií. Áánetu panévare dóótume óvi tsá dóótune. Muurá pevéne májchó íjcyáróné hallúvú Píivýéébeke téhdujtsóme. Áhdure tsijtye téhdujtsó dó hallúvu. Ááneri muurá pámeere tsaahdúré avýéjyútsó díbyeke.

7 Tsá muurá meere meimillédú meijcyatúne. Muurá Píivýéébere meke picyóó díbyeke mebóhówájtsoki. Aame médsíjívé díbye ímílléijyu.

8 Muurá mebóhíiné hajchótá méijcyá díbyé hójtsiri. Aame médsíjívécococa téhdure tsá kiávú díbyedítýú mepéétune. Muurá díbyemáyé méijcyá díbyeéjté meijcyánéllíihye.

9 Téénéllíihyéé muurá Críjto dsíjívéebe tsiíne bohííhií. Aabe muurá téhdure dsíjívétúmeí díbyé cahcújtso múnaa íjcyámé avýéjuúbe. Áhdure díbyé cahcújtso múnaápe íjcyame tsúúca dsíjívéjúcóomé avýéjuúbe díbye.

10 Aanéjii tsá múu ámuhá nahbémú cahcújtso múnaa múhdurá íjcyáneri íhjúvatúne. Tsá múu diityé piivýétetu néétune. Muurá pámeere mepíhcyááveé Críjtodívú díbye meke íñéé ímiááné muhdú meicyahíjcyáne.

11 Muurá Píivýéébe waajácúháámitu nééeneé:

Píivýéébe o íjcyáábeke pámeere míamúnaa iwáájácúne táúmíwávú ímíhmóúbáne oke duurúváhi.

12 Aane muurá pámeere meúúbálleé díbyeke muhdú meicyahíjcyáné meke díbye díllóijyu.

Tsá ménahbémuke metútávájtsóityúne

13 Áánéllii tsá múu tsaate múhdurá íjcyáneri íhjúvatúne. Métsu ímiááméré meijcyane ménahbémú Píivýéébeke cahcújtsónetu diityéké metútávájtsótuki.

14 Muurá Críjtoéjpi o íjcyaae ó waajácú panévare medóórone muhdú néétune. Áronáa tsaate panévare medóóne ímityúné íjtsúcunúme óvi tsá dóótune.

15 Aane teene dóótúmeke ámuha medóóneri métútávájtsóhachíi muurá tsá ámuha diityéké mewájyutúne. Áánéllii múu téhíbúwá íjcyá ámuha tsaatéke memújtátsótu téhdurée diityé wájyuri Críjto dsíjívémeke.

16 Aame tsáma ménéétsámeídí tehjújúcooro néérone ámuhadívú ímityú íjtsúcunúhíjcyámedívu.

17 Muurá Píivýéébe avýéjéjte meijcyame tsá apááñéré méjpi téene tájpi íjcyáneri metsúúrameítyuróne. Téhdure metsúúrameíyá díbye ípííchó mépañévu pícyóónej tééveri ímíjyuuri tsaimíyé meijcyáíyóneri.

18 Ehdu muurá Jetsocríjtoke meúraavyéné Píivýéébe ímí íjtsúcunúhi. Téhdure míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

19 Áhdícyane metsu díbyeéjté meijcyame mepíáábójcatsíyóneri metsúúrameí tsaimíyé meijcyame díbyeke meúraávyeiki.

20 Áánéllii médohdí ámuhá nahbémú dóótunéhjí Píívyéébeke ditye úráávyénetu ámuha diityéké metútávájsótuki. Tsáháturo dooháñé ímityúné íjcyatúne. Áronáa tsaate ménahbémú ímityúné íjtsúcunúné médohdí ditye ííténáa diityéké ámuha metútávájsótuki.

21 Áánéllii tsá ditye dóótunéhjí medóóityuróne. Áhdure tsá maadóityuró ávyéjpacyoné diityéké metútávájsótuki. Panévaré ímityúné ditye íjtsúcunúnéhjí tsá meméénúityuró Píívyéébeke ditye úráávyénetu diityéké metútávájsóiyónéllíiye.

22 Áánetu tsane ámuha meméénune ímí tehdújuco ámuha meíjtsúcunúné múu meenúhi. Áronáa ihdyu tsá múu téneri tsíjtyeke pátsárijcyotúne. Muurá íñé ímíjyaú meíjcyá ímityúnetu menéétsámeityúme.

23 Muurá tsaate ímityúné íjtsúcunúroné idyóhajchíí tsúúca ímityúné meenúhi. Panévaré ímityúné meíjtsúcunúroné meméénúhajchíí muurá tsúúca ímityúné mémeenúhi.

15

Tsíjtyeke mepíaabóne

1 Aane tsúúca ímí Píívyéébeke mecáhcujsómé metsu mepíáábo eene dííbyeke cáhcújsoromé múhdurá ítsúcunúhíjcyámeke ditye ímíñeúvú iwáájacuki. Tsá meere ímí meíjcyáíyóneri metsúúrámeítyuróne.

2 Áánéllii metsu mepíáábo tsíjtyeke ditye éhníñevu ímí Píívyéébeke iúráávyeki.

3 Tsáháa muurá Críjto íjycunútú iiye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Muuráhjáa dííbyeke pajtyéné Píívyéébé waajácúháámitu illu tene néhdújuco: “Úhdi úúhívatémé óhdíjyuco úúhívatéhíjcyáne.”

4 Ehdúhjáa páneere Píívyéébe caatúnútsohíjcyá meke tene úwáábónej tééveri óóchévetúmé meítsohíjcyá íñé ímíjyaú dííbyema meíjcyáiñe.

5 Muurá piivyéteebe meke ipíaabóné mávaríjchojúúné maáábúcuki. Aabe ihdyu óví ámúhake píaabó ámuha ímí meíjcyá panévatúré muhdú díbye ímillédú Críjtóo ícyahíjcyádu.

6 Aame máávyejútsó dííbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caaníkye.

Jodíómú íjcyátúrómeke ímiáájú úwááboméñe

7 Ímíñeúvú múu nahbévájcatsi muhdúhjáa Críjto meke náhbevádú téneri Píívyéébeke maávyéjúsoki.

8 Muuráhjáa múúhá íhdé múnáaúvuke Píívyéébe néhdújuco Críjto tsááne muuha jodíómuke ipíááboki. Áánetu méwaajácú muhdú íñéhdú ímiááné díbye mééñune.

9 Áhdurée tsaabe ámuha jodíómú meíjcyátúrómedi ídáátsóvéne díbye ámúhake pájtyetésóné hallúvú dííbyeke ámuha medúúruvaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke o ávyéjúsóné dúúruvaabéré ó mátsívahíjcyáa jodíómú íjcyátúróme pañétu.

10 Áhdure tsiíñe nééneé:

Pámeere jodíómuma jodíómú íjcyátúróme méimijyúúvé tsamééré Píívyéébeéjté ámuha meíjcyame.

11 Tehdure tsísihdyu nééneé:

Pámeere panéva iñújíne múnaa máávyejútsó Píívyéébeke.

¹² Téhduréhjáa Itsaía dííbyere Píívyéébe túkévéjtsóneri illu caatúnúhi:

Itsaíj tsiiménémúháábedityú Ijcyáiibe tsaapi téhdure jodíómú Ijcyátúrómé avyējuube Ijcyaaé. Áábedívú cátsípááveímye. Ehdúhjáa Itsaía caatúnúhi.

¹³ Ahdícyane óví Píívyéébe ámuha mecáhcújtsómeke ímjyúúvetsóobe tsaímíyé ámuha meíjcyaki, dííbyé Apííchó ámúhá pañe Ijcyáne j téeveri ímí dííbyema meíjcyaiñé ámuha meíjtsoki.

¹⁴ Muurá ó waajácú dííbyé icyánéjcu tsúúca ámuha táñahbémú mewáájácúnéllii mepíáábócatsíhijcyáne. Aame ímí tehdújuco ámuha meúwáábócatsíhijcyáne.

¹⁵ Aane íñe íhyaami ámúhá élleu o cáatúnúháámí pañe ámúhake o nées ámuha maábájíivétu muhdú Píívyéébeke meúraavyéne. Íllu íñe ámúhake o úwáábohíjcyá iwáábyudúu múhdurá o nééróóbeke Píívyéébe oke níwaavénéjuco.

¹⁶ Okée muurá níwáávebe ámúhake jodíómú Ijcyátúróméke o úwáábo Jetsocríjtoj téeveri mepájtyetéiñe mééma díbye méénúné uwááboju. Aane táwákimyéí Ijcyaaé ámúhake o úwáábohíjcyá Píívyéébema ámuha meímíjpyetéki. Muurá dííbyé Apííchoj téeveri ámuha meímíbaávyémeke ímí jitsúcunúíbye.

¹⁷ Aane íñe Jetsocríjtoejpí o Ijcyaaé Píívyéébeke o íícúvéneri o ímjyúúhií.

¹⁸ Muurá tajtyéeveri méénuhíjcyaaé méénúráítyúronéhjí téénetu ámuha jodíómú Ijcyátúrómé mecáhcújtsó dííbyeke.

¹⁹ Ehdu ó méénuhíjcyá panévaré dííbyé Apííchó píááboríye. Aane tsúúca pahúllevaré ó úwáábohíjcyá Críjtóo mééma mepájtyetéiñe méénune Jerotsaréetu Iríricó iñújívújuco.

²⁰ Aane ó imíllé o úwaabóné dííbyeke waajácútúmeke. Áánéllii tsá o úwaabójúcootú tsúúca tsaate uwáábohíjcyátsíhij múnáake.

²¹ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Mújyú dííbyé uubállé lléébohíjcyatúmé dííbyedityú Ijcyané uwááboju illéébone cáhcújtsóohi.

Róómávu ipyééiñe Páávoró íjtsámeiñe

²² Ehdu íñe tsaate mújyúúikyé Críjtodityú Ijcyané uwááboju lléébótúmedi o íjívénéllii tsá o píívyetéhíjcyatú ámúhake o ááhíveténé mítýane o ímíllérónááca.

²³ Arone íñe múhdúne píjcyájucó ámúhake o ájtyúmííyóneri o íjyácunúhíjcyaaé tsúúca o níjkéva íllé iñújíne múnáake o úwáábónetu.

²⁴ Aabe Ejpááña iñújívu o péécooca ámúhake o aahíveíñuúhi. Átsihdyu o péébeke óví ámuha oke panévatúré mepíaabó ímí o úújetéki.

²⁵⁻²⁶ Áronáa tujkénúí o úlléjeé Jerotsaréeri téhulle ménahbémú Ijcyámeke Matsedóóniámá Acááyá iñújícuri Ijcyané cahcújtsó múnaa píáábóne dsíídsidívú o ájcutéébe.

²⁷ Imíllémé ícyánéjcutu ipíaabóné téhulle Ijcyané cahcújtsó múnáake. Muuráhjáa ímichi díitye jodíómudityú teene pajtyeté uwááboju tsújaavéné díityédívú úújetéhi. Áánéllii tehdújuco díityéké ditye panévatúré píáábóiyóne.

²⁸ Ahdícyane óví teene dsíídsi Jerotsaréevu o pícyóhjené boonétú Ejpááñavu o péébe ámúhake o aahíveíñuúhi.

29 Muurá ó waajácú ámuhadívú o úújetécooca meímjyúúveíñé mítyane Críjto meke piáábohíjcyáneri.

30-31 Ahdícycane, ámuúha táñahbému, muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoéjté meíjcyame mewájyújcatsí Píívyéébé Apííchó meke piáábóneriye. Áánéllii ámuhakye o néé táhallúvú dííbyeke ámuha piáábó métáúmei oke díbye ityéhme cáhcújtsótúné míamúnaa ímityúmé íjcyame oke ityútávajtsótu téhulle Jodéa iñújiri íjcyame. Áhdure métáúmei diitye Jerotsaréeri íjcyané cahcújtsó múnáá hallúvú ímí ditye íjtsúcunú diityé éllevu dsiísike o tsájtyene.

32 Aane óvíi Píívyéébe ímílléhajchíí ámuhadívú o úújetécooca ímí ménahbévjájcatsíhi.

33 Ahdícycane óvíi ámuhakye piááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Ehdu teéne.

16

Páávoró pítyajcóné

1 Téhdure ménaalle Péébe Tséékeréa cóomiya íjcyané cahcújtsó múnáake piáábohíjcyalle ámuhakye aahívéteéhi.

2 Áálleke ímíñeúvú méwaatsúcuco Máavyéjuube Jetsóo mémeri muhdú dííbyé cahcújtsó múnáa meíjcyame mewájyújcatsídyu. Ááne mépiááboco ímíñeúvú panévatúré íñe tájpi dílle íjcyáiñetu. Muurá tsaatéké ipiáábóné tsanéjcuvo téhdure oke piáábohíjcyalle.

3 Téhdure ámuhakye o néé Pirítsírama Akííramútsikye ámuha meúúballe diityétsikye o dúúruváne. Diityétsíi oke piáábohíjcyá Jetsocríjtó uwááboju o úwáábónetu.

4 Áhdurée oke pájtyetétsomútsí ápíchó néénetu. Áánéllii ó téhdujtsó diityétsikye. Téhdure tsijtye jodíómú íjcyatúmé cahcújtsó múnáa téhdujtsó diityétsikye.

5 Téhdure diityétsi jávú diityétsima píhcyáávehíjcyané cahcújtsó múnáake ó duurúváhi. Téhdure táñahbévaabe Epéénetóké ó duurúváhi. Diibyée muurá Acááyá iñúji múnáadityú cáhcújtsótujkénú Críjtoke.

6 Téhdure Maaríake ó duurúvá éhnée mítyane ámuháma wákímyeíhíjcyáalleke.

7 Téhdure ó duurúvá tamúnáajtétsí Adoróónicómá Joníamútsikye, diityétsimáa cúvéhóójari muha meíjcyámútsikye. Diityétsíhijyáa táihdējuco cáhcújtsóné Críjtoke. Áamútsikye uwáábojte ímí íjtsúcunúhi.

8 Áhdure Píívyéébeéjpi tsijpi táñahbévaabe Áápiríake ó duurúváhi.

9 Téhdure Obáánoke ó duurúvá Jetsocríjtó uwááboju muha meúwáábohíjcyánetu múúhakye náhbénuhíjcyáábeke. Téhdure mítyane o ívameíbyeke Etáákikye ó duurúváhi.

10 Téhdure Apééeré ímí Críjtoke úráávyehíjcyáábeke ó duurúváhi. Téhdure Arijtóóboró hájkímuke ó duurúváhi.

11 Téhdure tamúnáajpi Herodíooke ó duurúváhi. Natsíitso hájkímú Píívyéébeéjté íjcyámeke idyé ó duurúváhi.

12 Téhdure ó duurúvá Tripéénamúpike Tripóótsama téenere Píívyéébé uwááboju méénuhíjcyámúpike. Téhdure ménaalle Pééetsida téené wákímyeí méénuhíjcyáalleke ó duurúváhi.

13 Téhdure ó duurúvá Róópoke Ávyéjuube Jetsocríjtoéjpi íjcyáábeke. Tsííjjuke idyé ó duurúvá ávyeta waháródú o íjtsúcunúlleke.

14 Téhdure ó duurúvá Atsícritoo, Peregóotee, Hééremaa, Paatoróobaa, Hééremee, éhdúmema pámeere tsijtye íjcyámeke.

15 Téhdure ó duurúvá Piróorogoo, Jóoriaa, Neréoke íñáállemaa, Oríipaa, éhdúmema tsijtye cahcújtso múnaa íjcyámeke.

16 Téhdure pámeere ílle íjcyané cahcújtso múnaa ámúhake duurúváhi. Ahdícyane óvíi téhdure ámuha mewájýjcatsíñe méduurúvájcatsíhi.

17 Ámuúha táñahbému, téíibúwá mejjcyá eene múhdurá íjtsaméí néeme ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyénetu ámúhake tútávájtsóíyómeke. Muurá íñe ámuha mewáájácúné uwááboju tsíñejcúvúré úwáábohíjcyáme. Áánéllii tsá múu tehdu néémedívú pííhitúne.

18 Tsá muurá tehdu néeme Máavyéjuube Jetsocríjtóke íícúvetúne. Muurá iiye tsaímíyé íjcyáíyóneríyé tsúúrámehijcyáme. Aame pánehjídú íihjyúváneeri íllure mútátsohíjcyá ímí wáájácútúmeke.

19 Áronáa tsúúca mítyame waajácú ímí Píívyéébeke ámuha meúraavyéne. Áánéri ó imíjyúú mítyane. Ahdícyane óvíi ámuha mébóhówaúcunú ímíáánéré ámuha meméénúnetu, tsá ímítyúnetu.

20 Muurá Píívyéébe ámúhá pañévú picyóó ámuha tsaímíyé mejjcyáíñé íjtsaméi. Aabe ámúhama táhjaá Naavéneke ámúhake díbye imújtátsótuki. Aane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhake píaabóhi.

21 Téhdure ámúhake ó úúballé táwákimyéityu oke píáábohíjcyaaabe Timotéó ámúhake dúúrúváne. Téhdure tsijtye tamúnaa ámúhake duurúvá Róótsioo, Jatsóoo, Tsotsíipatee, éhdume.

22 Téhdure páñetu íhyaami cáátúnuube Téétsio ámúhake duurúváhi.

23 Téhdure Gááyo ámúhake duurúvá dííbyé jari o íjcyaaabe. Tééjavu muurá cahcújtso múnaa dóbéévehíjcyáhi. Téhdure ícyoomí dsíídsí tehmeébé Erájtoma ménahbe Wáátómutsi ámúhake duurúváhi.

24 Aane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhake píaabóhi. Ehdu teéne.

Píívyéébeke medúúrúváne

25 Ahdícyane metso medúúrúva Píívyéébeke. Díibye ihdyu piivyéte ámúhake ityúkévejtsoné ímí ámuha meúráávyé Ílli Jetsocríjtó uwááboju ámúhake o úwaabóne. Ehdúhjáa muurá mee míamúnáake ipájtyetétsoíñé tsúúcajátújuco ñnéikyé ípívyéjtsótúnáa díbye pítyájcámeíñé tsá íhdé múnáaúvú wáájácútúne.

26 Árone tsúúca dííbyé ihjyú uubálle múnaáhjáa néhdújuco panévá íñújííne múnáake úwáábómeíñé dítye icyáhcújtso dííbyere Píívyéébe mújyú muhdú íjcyáítyuube néhdújuco.

27 Ahdícyane metso medúúrúva dííbyeke Ílli Jetsocríjtó tééveri mújyú níjkéváityúné íhtsútuube íjcyaaabe pane wáájácúúbeke. Áyu tehdujuco.

1 CORÍNTIO

Tujkénú Coríntori íjcyáme élleву Páávorо cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávorо o íjcyáábekée Píivýéébe picyóó Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aane íñe íhyaami muhysi mécaatúnú ménahbe Tsójténemá elle Coríntori ámuha meijcyáné cahcújtso múnáakée Píivýéébe Jetsocríjtoj tééveri ímbájchóme élleву. Áhdure idyé múhdumé pahúllevá múnaa pámé avyéjuubéré íjcyáábedi íjyáacunúhíjcyámé wáábyuta téhaámi.

³ Aane óví Méécááni Píivýéébema Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí ámúhake píaabó tsaímíyé ámuha meijcyaki.

Críjtoj tééveri Píivýéébe píaabóne

⁴ Paíjyuvaré ó téhdútsohíjcyá Píivýéébeke Jetsocríjtoj tééveri ámúhake díbye píáábohíjcyáné hallúvu.

⁵ Muurá dílbyema ímí ámuha meijcyáneј tééveríyé Píivýéébe ámúhake píabómé ámuha mépiivyété meúwaabóné keená ímiááné íjcyane tsúuca ámuha mewáájacúne.

⁶ Muuráhjáa dílbyedítýú íjcyáné uwááboju ámúhake o úwaabóné ámúhadítýú bóhówaucunúhi.

⁷ Áánéllii díbye tsááiñe ámuha metéhméné hajchótá méljcyáá Píivýéébé píáábójú pañe.

⁸ Áámeke ámúhake téhméiibye éhniíñevu ímí ámuha dílbyeke meúraavyémé íinetú menéétsámeítýu Máavyéjuube Jetsocríjto tsáácooca.

⁹ Muurá Píivýéébe ímiááné meenú íñéhdúú. Aabée tsúuca meke ujcú ílli Jetsocríjto Máavyéjuube íjcyáábema dílbyé avyéjuri meijcyaki.

Cahcújtso múnaa páhduvaré íjtsámeíñe

¹⁰ Ámuúha táñahbémuј, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámúhake o bóijcyú ámuha metáhjácatsíhíjcyánetu. Óvíjyacóóné páhduvaré ámuha meítsámeihíjcyáne. Tsajíjtoré meijtsámeíñe ímíñeúvú ménahbévajcatsi.

¹¹ Ehdu ámúhake o née ámuhává meúhbácatsíhíjcyáne oke Coroéémudítýú tsaate úúbálléñlíihye.

¹² Ámuhává tsaate ménehíjcyá Páávoróéjté meijcyane. Áánétúvá tsijtye nehíjcyá Apóóroéjté íjcyane. Tsijtyévá nehíjcyá Pééedoróéjté íjcyane. Tsijtyévá nehíjcyá Críjtoéjté íjcyane.

¹³ ¿Acáa ehdu Críjto pívámeva dówájcámeíhi? Pane ¿acáa ó íhvéjtsámeí ámuha wájyuri páwachékevu oke dítye iwátyetyéhcuki? ¿Acáa tamyémeri ámuha métsójtsotsámeíhi?

¹⁴ Muuráhjáa tsá tsaatéúbake ámúhadítýú o tsójtsoтú Críjpoma Gááyómútsikyе o tsójtsoné boóne. Áánéllii ó téhdujtsó Píivýéébeke.

¹⁵ Aane tsá múha nééítýuró támamyémú íjcyame tamyémeri itsójtsotsámeíñe.

¹⁶ Áhduréhacáa idyé ó tsojtsó Ejtéépanáké imúnáama. Átsihdyúu tsáhájuco muucá o tsójtsojúcootúne. ¿Íhýjáa mityá ó tsójtsořá? Tsáhájuco o itsáávetúne.

17 Tsáháa Críjto oke pícyootú o tsótsohíjcyaki. Muuráhjáa ihdyu oke pícyoobe mepée mepájtyetéeíne dibye méénune úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe tsá o úwáábohíjcyatú táijtsaméityúré o újcúné waajácuri. Muurá tehdu o méénuca dibyee páwachékevu dsíjívéné tsá ínetú meke píáábóityuróne.

Píivyéébe Críjtoj téeveri úújetsóné íhtsútuube íjcyane

18 Muurá wágóóóvéimyedívú álliúré teene meké ipájtyetétso páwachékevu Críjto dsíjívéné uwaáboju. Áánetu ihdyu mecáhcujsómé mepájtyetéeímyedívú tsá tene álliu íjcyatúne. Muurá Píivyéébé íhtsútú teéne.

19 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Waajácu múnaa iye ipájtyetétso méílyóneri tsúúráméíhíjcyámedítýú ó waagóóó tééné íjtsaméi. Ehdú dítye íjtsáméíyóné óhdivu atéréenére. Ehdú muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé.

20 Aanéhaca íne ¿ínetú díitye waajácu múnáake píaabóné dítye panéváré íjtsáméíne? Áhdure ¿ínetú píaabóné dítye páhduváré úwáábócatsíhíjcyáne? Muurá mee míamúnáadívú ímiááné íjcyaróné Píivyéébedívú atéréene.

21 Aabe muurá íná túhúúllébejíí waajácu ehdu míamúnaa iye páhduváré íjtsáméíyómé pájtyetéityuróne. Áánéllíhyéé muurá pícyoobe íne míamúnaa állíuri díllóhíjcyáne uwaáboju cáhcujsómé téénej téeveri ipájtyetéki.

22 Muurá tamúnaa jodíómú ímíllé íévéhoowávú Píivyéébe méénúráítyuróné méénune íajtyumíne botsíi icyáhcujtso tééne uwaáboju. Áánetu gríéégomu íjtsúcunú iye íjtsaméiyi panéváré iwáájacúne.

23 Áronáa ihdyu muha ímiááné íjcyane méúwáábohíjcyá dítye páwachékevu wátyétyéhcuube Críjtodítýú íjcyáne uwaáboju. Árone tamúnaa itsúcunúhíjcyá íllure téeneri muha díityéké memávárichohíjcyáne. Téhdure jodíómú íjcyatúmé nehíjcyá álliúré íjcyane ínetú meke píáábotúne.

24 Áronáa tsúuca tsaatéké díityédítýú Píivyéébe újcume waajácu dibyee íhtsútuube pane wáájacuube íjcyane Críjtoj téeveri úújetsóne.

25 Aabe Píivyéébé íjtsaméi míamúnaa állíuri díllóhíjcyarónévú tsá díityé íjtsaméi úújetétúne. Áhdure díbyeke íhtsúuvúdí dítye íjtsúcunúróóbé íhtsútuvu tsá múha úújetétúne.

26 Cáhawáá méijtsúcunu, ámuúha táñahbému. Muuráhjáa meke dibye újcúme pañe tsá mítyame íhtsutúmé íjcyatúne. Ujhéméré muurá díityédítýú cáhcujsóhi.

27 Aane muurá míamúnaa meke éhdíiválléhíjcyarómeke újcuube mejtéeveri díitye íhtsutúmé waajácu múnáake íñúcójpívétsoki.

28 Muurá meke dítye éhdíivállérómeke újcuube meke dibye íhtsútújtsóné lííínevú díitye íhtsutúmé íjcyarómé ílluréjucu íídáátsonúki.

29 Téhdurée tsá ínerí memítýájkímyeítyuróne.

30 Muurá ihdyu díbyere Píivyéébe meke ujcú Jetsocríjtoéjté meíjcyaki. Áánéllíhyéé díbyeke pícyoobe meke dibye ímiá tujkévejúvú íajcuki. Áhdurée díbyej téeveriyé ímiáámedi meke idíllómeke ímíbájchoobe mepájtyetéki.

31 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímítýájkímyeíne ímíllémé mú mítyajtsó Píivyéébekére.”

2

Críjtodítýú Ijcyáné uwááboju

1 Ámuuha táñahbému, muuráhjáa íñe Críjtodítýú Ijcyáné uwááboju ámuuhake o úwáábócooca tsá o íhjúúvahíjcyatú íhtsútúúncóbaúvu.

2 Téhdurée ámuuháj piine o Ijcyaae tsá tsíñéhjiri o wátyánúmelhíjcyatúne. Apááñerée ó imíllehíjcyá ámuuhake o úwaabóné dityée páwachékevu wátyétyéhcuúbedítýú Ijcyáné uwááboju.

3 Ároobée tsá ámuuhadívu o úújetétú 'mityáhmítýa'. Ídátsohrée muurá ó úújeté ámuuhadívu íllityécunúúbere.

4 Aabée tsá ámuuhake íñháhó o úwáábotú muhdú míamúnaa íhdityúré iújcúné íjtsaméiyi úwáábohíjcyádu. Píívyéébedítýúréé tsááné íjtsaméiyi ámuuhake o úwáábónéllii díbyé Apííchó ámuuhadívu bóhówátsohíjcyá ámuha mecáhcújtsoki.

5 Aane íñe ámuha mecáhcujtsó Píívyéébe íñháhori ámuuhake piáábóneri. Tsá míamúnáa íjtsaméi ámuuhake piáábóneri ámuha mecáhcújtsótúne.

Píívyéébedítýú Ípííchó meke wáájácútsóne

6 Muurá Píívyéébeke cáhcújtsómeke muha méúwáábohíjcyá ítyuhútsíhji. Áronáa tsá íñnújiri Ijcyáné míamúnaa íavyéjútémá wágóóóvémýe íjtsaméi muha méúwáábohíjcyatúne.

7 Muha méúwáábohíjcyá muhdúhjáa Píívyéébe pane iwáájacúdu Ijcyaae míamúnáake ípájtýetétsoíñé tsúúcajártújuco íñnújii ípíívyéjtsótúné íhdéjuco pítýájcámeíñe.

8 Ehdúhjáa díbyé pityájcoju néene muurá tsá tsáápiubaré wáájacutú íñe íñnújiri Ijcyáné avyéjútédítýu. Muuráhjáa iwáájacuca tsá ditye Jetsocríjtoke páwachékevu wátyétyéhcuítýuró avyéjuube íhtsútuube Ijcyáábeke.

9 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé:

Tsá múha wáájacutú muhdíívané Píívyéébe méénune díbyeke ávyéjúúllémé wáábyuta. Áánéllii tsá múha úúbálléítýuró muhdíívané tene Ijcyane.

10 Áronévú tsúúca meke díbyere Píívyéébe waajácútsó mépañévú Ípííchó ípícyóónej tééveri. Muurá páneere díbyé íjtsaméi Ípííchó waajácúhi.

11 Muurá mee míamúnaa tsá mewáájacutú tsíjtyé íjtsaméi. Meere tsáápiitsa méwaajácú muhdú mejtsámeíñe. Ahdu Píívyéébe íjtsaméi apááñeré Ípííchó waajácúhi.

12 Aanée mépañévú pícyoobe meke ídaatsólléne téénej tééveri mewáájacú muhdú díbye mééma méénune. Tsáháa tsííñe apííchó díbye mépañévú pícyootúne.

13 Aane íñe muha méúúbálléhíjcyá tsúúca díbyé icyánéjcuéjte muha mejjycámeke díbyé Apííchó tükévejtsódújuco. Tsá míamúnáa íjtsaméi muha méúúbálléhíjcyatúne.

14 Muurá Píívyéébe icyánéjcuéjte Ijcyatúmé tsá cáhcújtsotú díbye Ípííchoj tééveri meke tükévejtsóné ténéjcuéjte íjcyátúnéllíihye. Áánéllii íjtsúcunúmé állíuré tene Ijcyane.

15 Muurá íhdyu Píívyéébe Apííchó mépañe Ijcyaméré méwaajácú díbyé icyánéjcu. Áánetu díbyé Apííchó ípañe Ijcyatúmé tsá wáájacutú ténéjcu.

16 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “¿A ijcyámé tsaate Píívyéébé ijtsaméivu úújetéme? ¿A ijcyámé tsaate dííbyeke úwáábóiyóme?” Aane muurá ihdyu dííbyeéjté muha meíjcyame méwaajácú Críjto ijtsaméi.

3

Píívyéébé wákimyéi méénúmeíñe

1 Ámuúha táñahbému, muurá Píívyéébeke úraavyémé dííbyé Apííchó túkévéjtsóné pañe íjcyámeke o úwáábohíjcyádú tsá ámuéhakye o úwáábotú dííbyeke ámuha ímí meúráávyétúnéllíhye.

2 Áánéllíhyéé muurá ítyuhúútutsíhjíré ámuéhakye o úwáábohíjcyá éhne múúne tsííméneke tsíiju majchótú ájcútulle ímujpáñetúréi ñóhñótsohíjcyádu. Aamée ámuha tsá téjyju mepíívyetétú uwáábó meújcyane teetsi tsíímene majchói méénútutsi íjcyadu. Aame ámuha téhduréi ícyoocápi.

3 Téénéllí muurá ámuha méúhbácatsíhíjcyáhi. Áhdure ámuha ménomíutáávacatsíhíjcyáhi. Ehdu múhdurá ámuha meítsámeíhíjcyánéllí muurá ámuha méjicyá Píívyéébeke wáájácútmé íjcyadu.

4 Muurá ámuha tsaate ménehíjcyá oo Páávoróéjté meíjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá Apóóroéjté íjcyane. Ehdu ámuha múhdurá médaríívémeíhíjcyá íhdícyame íjcyadu.

5 Aane ¿muubá oo Páávoró? Áhdure ¿muubá díibye Apóóro? Áánerá Píívyéébé ícúve múnáajtétsíyé muhtsi meíjcyamútsi téénevú múhtsikye díbye pícyoone méméénuhíjcyáhi. Aanée muurá múhtsi wákimyéíjcyu íjcyane Ávyéjuube Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju muhtsi meúwaabóné tsúúca ámuha mécáhcujsóhi.

6 Ópée muurá ímichi o úwáábohíjcyá éhne múúne tsíeméné mebájtsodu. Aanée díibye Apóóro éhniíñevu tsiíñe úwáábohíjcyá éhne múúne teene bajtso íchémétu memúríchohíjcyádu. Aane muurá dííbyere Píívyéébe píáábóneri cáhcujsómé dííbyé uwááboju eene mebájtsone dííbyere píívyétsohíjcyádu.

7 Aane ímichi o úwáábohíjcyároobe tsá múúbé íhtsútuubé o íjcyatúne. Téhdure díibye eenée táuwaábó cámahjácoobe tsá múúbé íhtsútuubé íjcyatúne. Muurá ihdyu Píívyéébe apáábyéré íhtsútuube íjcyáábé píááboríyé cáhcútsohíjcyámé dííbyé uwááboju.

8 Muurá eene bajtso múúne memúríjchódú táuwaábó cámahjácoóbema muhtsi tsahdúré tsané tujkévevu. Áronáa ihdyu múhtsikye Píívyéébe múhtsi tujkévevu áhdoó muhdú muhtsi mewákímyeíhíjcyádu.

9 Muurá ámuha úmíhédu, téhdure jahdu. Áané aabájabédú néébe Píívyéébeé. Áábé wákimyéi múnáajtétsi muhtsi meíjcyamútsi ámuéhakye meúwáábohíjcyá téneecúdú ámuha menéémeke.

10 Muuráhjáa meke iwáýjúnéllí oke pícyoobe páñétúejpi jááháñé wákimyéi múnáajpídyú o néébe dííbyé uwááboju o úwáábohíjcyá éhne múúne já apíhájúné mewádúhcútujkénúdú nééneé. Aane muurá bóone tsíjtyeréjuco teeja wákímyeídyú nééne tsíjtyeréjuco táuwaábó éhniíñevu úwáábohíjcyámé ihdyu óvíi téíibúwá úwaabóhi.

11 Muurá íjcyaae tsáápiye éhne múúne jaa ímichi teene apíhájúnénetu éjkeđu néébe Jetsocríjto. Aane tsá múha nééítyuró tsíjpi íjcyane.

12 Áánéllii múu ímíñeúvú dífbyé wákimyéí meenú éhne múúne tsaapi jaa cóhpénéhjitu óórótu, imíwu néené newáyúúnetu, tsítsííné uwáñewáánetu méénudu. Áánetu muurá tsijtye méénúiyá 'tsucátsúca' íjcyatúné úméhewáánee, úméhecoónee, ajii, éhdúnetu. Ahdu tsá múu íjcyatú átéréénéhjitu jaa méénuubédu. Múu íjcyá cóhpénéhjitu méénuubédu.

13 Muurá jaa ímichi ápíhajcúnetu éjkedu néébedítýú íjcyáné uwááboju muhdú meméénuhíjcyáné waajácúmíí Píívyéébe teene mééma ímíbajchócoóca. Ímiá wákimyéí meméénuhíjcyáné coévaá éhne múúne cúújúwari átéréene áíívyéné boone icyohpéneréjucu coévaádu.

14 Muurá ímí tééné wákimyéí meméénuhíjcyámé iáhdó meújcuúhi.

15 Áánetu múhdurá meméénuhíjcyámé tsá iáhdó meújcuútyúne. Arónáa ihdyu mépájtýetéé tsúúca dífbyeéjtéjucu meíjcyame éhne múúne tsaapi ihjya áíívyérónáa pájtyetédu.

16 ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébeéjté meíjcyame dífbyé duurúvajúdu menéémé pañe dífbyé Apííchó íjcyane?

17 Muurá meke tsúúca díbye ímíbajchómé metútáváávéhajchíí ílluréjucu meke díbye íñe íñújitu wáágóoíñe.

18 Áánéllii tsá múu állímyeítyúne. Tsaate íñújíene iwáájacúhajchíí múu íjcyá ídáatsóméré íiná wáájacútúmeúvúdu ímiá waajácu múnaa ámuha meíjcyaki.

19 Muurá íjíene mewáájacúné Píívyéébedívú átéréene. Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé: "Waajácu múnáake Píívyéébe téeneríyé túhúúvetsómé íllure báñúmeíhi."

20 Téhdure tsiíñe nééneé: "Waajácu múnáa íjtsaméí Píívyéébe waajácú átéréene íjcyane íñetú díityéké piáábotúne." Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

21 Áánéllii tsá míamúnáajpi méhdure néébeke íhtsútúúbedi medíllóne meuráavyeítyuróne. Téhdure tsá dífbyedi memítyájkímyeítyuróne. Muurá páneere íñújíri íjcyane mewáábyuta.

22 Muurá meke piáábohíjcyaaabe íñújíri meíjcyáné hajchóta. Téhdure meke piáábohíjcyaaabe medsíjivémé ímí meíjcyaki. Aane íñe oo Páávoroo, Apóóroo, Péédoroo, íjcyámeke múúhake pícyoobe ámuúhake muha mepiááboki.

23 Aane tsúúca méíjcyá Críjto Píívyéébeéjpi íjcyáábeéjte.

4

Uwáábojte úwaabóne

1 Aane muurá ámuha mewáájacú ídátsó ámuúhádúré muha menéérome Críjto wákimyéí múnaa meíjcyane. Muurárháa múúhake pícyoobe Píívyéébéé muhdú meke ípiááboíñe pítyájcámeíñe uwááboju muha meméénuki.

2 Áánéllii tééné wákimyéí máhallurí íjcyane ímíñeúvú meméénúiyáhi.

3 Tsá muurá muhdú óhdivu tene néétu ámuha tsíjtyema muhdú ó ícyahíjcyáné oke menééiyóne. Tsá muurá ó némeítyuró muhdú ó ícyahíjcyáne.

4 Apáábyéré ihdyu Píívyéébe waajácú muhdú ó íjcyane. Árónáa ihdyu ó waajácú táhallurí ímityúné íjcyatúne. Ároobe tsá ó némeítyú ímiáábé ó íjcyane.

5 Ahdícyane tsá múu Críjto wákimyéí muhdú tsaate méénune múhdurá díityédívú íjtsúcunútúne. Óvíi ihdyu pañetu tsaabe muhdú dífbyé wákimyéí

meméénuhíjcyáné meke iñéékií. Ájyu ihdyu muhdú mewákímyeíñé meke téhdújtsóiibye Píívyéébeé.

6 Aane iñe muhdú muhcsi Apóóroma meícyahíjcyáné ámuhákye ó úúballé tehdu ámuha meíjcyá tsíñehjí íjtsámeityúme. Tsá múu tsaatékére ímí íjtsúcunúne tsíjtyeke éhdiáválletúne.

7 ¿Aca múha meke picyóó tsíjtye ehniíñevu meíjcyaki? Áhdure ¿aca íñá méhdi Píívyéébé piáábori meújcutúne? Áánerá Píívyéébé piááboriyé meíjcyáhi. Ááneri tsá memítyájkímyeítyuró méihnáhoriyé meíjcyáneríjívári.

8 Ámuháubá méíjtsúcunúmeí Píívyéébé icyánéjcutu íñé ímíjyaúrójucó ámuha meíjcyane íñetú vííotúme. Ááne muurá tsáhájucó múúhadi ámuha meíícvetúne. Ímíááneiyó ihdyu ámuha ténejcútú meíhtsútuuvéné ímí tsaméhjí meíjcyaki.

9 Píívyéébéubáhjáa muurá ihdyu muuha uwáábojtéké picyóó ávyeta ídáátsojte muha meíjcyaki. Aame muha meíjcyá ídaatsóné éhne múúne ditye dsííívétsoímyé íjcyadu. Áámedi múúhadi míamúnáama níjkyéjí múnaa ullévenúhíjcyáhi.

10 Muurá iñe Críjtoke meúráávyénéjcutu ámuha múúhadítú ménehíjcyá átéréejte íñá wáájacutúme muha meíjcyane. Ááne ámuháyé méíjtsúcunúmeí íhtsutúme ámuha meíjcyame ímí téhdújucó dííbyeke meúraavyéne. Aane muurá míamúnáa múúhake ávyejúúletúme ámuhákyéré ávyejúúlléneri ámuha mémítyájkímyeíhíjcyáhi.

11 Muurá ihdyu muha ídátso múúhá ajyábama meíjyuntúhíjcyámedi ídaatsóné tsájaare múúhá wajyámu. Áámedi míamúnáa ícúbáhrahíjcyá múúhá íjcyátsíúubamáyé muha meíjcyátúmedi.

12 Muurá muha meúwáábóné tsanéjcvu mewákímyeíhíjcyá téene tájpi muha meíjcyaki. Áámeke míamúnáa páhduvaré idyáíívémédítú nehníwu íhjuívaróné muha maáábúcutúne ímíjyuuríyé méihjuúvahlíjcyá díityéma.

13 Ehdú múúhake ditye dáríívérónáa ímíááméré muha meícyahíjcyáhi. Áróne pañe icyoocápi múúhadítú nehíjcyámé átéréejte muha meíjcyame íllure míamúnáake metútávátsohíjcyáne.

14 Tsá ámuhákye o núcójpívétso ehdu o néétune. Íllure ámuhákye ó úwaaabó áatsíímédú ámuha menéémeke o wájyúnema.

15 Muurá mítyame ámuhákye Críjtodítú íjcyáné uwááboju úwáábórómédítú ó íjcyá ámuhágy caanídú o néébe ímíchí táuwaábori ámuha dííbyeke mecáhcújtsótujkénúnéllííhye.

16 Áánéllí ímíñeúvú o íjcyadu meíjcyá.

17 Muurá tájtsííménédú néébe Timotéó ímíáábé íjcyáábeke ó wallóó ámuhá éllevu. Aabe óví ámuhákye úúballé muhdú Críjtoke o úráávyeebe o úwáábohíjcyáné o ááhívehíjcyátsíhjí cahcújtsó múnáake.

18 Árónaa ¿íveeki ámuhadítú tsaate múhdurá dáríívéméímyé mítyákímyeíhíjcyáhi? ¿Íhya mítyá íjtsúcunúme ámuhákye tsííñe o úújéityúne?

19 Muurá Píívyéébe ímílléhahjí lléváhréjucó ámuhákye o ááhívetéíñe. Ájyu ó waajácuú íñá ditye méénuhíjcyáné eene 'mityáhímítá' íhjuúvahlíjcyáme. Tsá ímyéénutúnéré ditye íhjuúválturóne.

²⁰ Muurá tsá Píivýéébé avyéjúeje meijcyatú pevénére meihjýváneri. Apáámyére ihdyu dílbyé ihsúturi jcyame tééneeje jcyáhi.

²¹ Ahdícyane žmuhdú ámuha méimíllé ámúhake ellévú o úújetécooca o túkëvejtsóne? ŽA chooco ímíjyuúri? ŽMityá ihnáhóónécoba múu úhbadu?

5

Ímityúné tsaapi méénune

¹ Muurá ó waajácújucóó tsaapívá ámúhadítýú tsíjjudúéllema icyahjcyáne. Teene ihdyu tsáma ávyeta ímityúne. Muurá Píivýéébeke wáajácútúrómédívú idyé teene ávyetá ímityúne.

² Ááneréi jcyárónáa ámuha mémítýákímyeíhijcyá Píivýéébeéjté ámuha meijcyáneri illure múu kímoovéme. Muurá tehdíiváné ímityú méénúmeke ámuha méijchívyétsóiyá ámúháj piinétu. Tsáhájucó ámúhama dítye píhcyáávéítýuróne.

³ Aane ámúhama o jcyátúroobe tsúúca ó waajácú muhdú meméénuíñé dílbyeke.

⁴⁻⁵ Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri mepíhcyáávéne méijchívyetso dílbyeke. Aane téhdure ámúhake ó nahbénuú tájtsaméiyi. Áábeke méihvéjtsó Naavéné hójtsí pañévréjuco díbye ícúbáhrámeíñé níjcaúvú idsíjívve Máavyéjuube Jetsocríjto tsiíñe tsáácooca díbye ipájtyeteki.

⁶ Aane tsá tene ímityú Píivýéébeéjté ámuha meijcyáneri memítýájkímyeíñé múhdurá ámúhama tene pájtyenáaáca. Muurá haríínallíjyú metátsájconé pañévu áyánéwu téené ooríchetu mepícyooróné páneeréjuco óoríhóne. Ahdu néene muurá tsaapi ímityúné méénúúbeke iná menéetúhachíí pámeekeréjuco díbye tútávajtsóne.

⁷ Áánéllii ílluréjuco dílbyeke méijchívyetso teene pááá ooríhódú néébeke ámuha méimíáávyeki. Muuráhjáa Críjto Píivýéébé obééjávuwúú néébe ipájámeíñe ícúbáhrámeí mewájjyuri mepájtyeteki.

⁸ Áánéllii metsu ímiááméré meijcyáne meúráávyé tsaímíyé dílbyeke. Ovíjyacóóné átérééne íjtsaméí méhdityu bóhówaúcunúhijcyáne. Métsu ténejcu méihvéjtsóne dílbyé ihjyú ímiá májchódú nééneréjuco menújtsoki.

⁹ Muuráhjáa ihde ámúha éllevu o wállóháámí pañe tsúúca ámúhake ó úwaabó ámuha menáhbevájúcóótu ihdícyámema dómácócátsíhijcyámedívu.

¹⁰ Áronáacáa tsá ámúhake o bójjcyutú ámuha meihjyuvájúcóótu díitye ímityúmema mityane iéhnéváiýóneri tsúúráméihijcyámee, naní múnaa, níjcyotájteke dúúrúvahijcyámee, ihdícyáméhjima dómácócátsíhijcyámee, éhdúmema. Muurá ihdyu ehdu néeróméj piíne mépiivýeté meijcyane tsají hallúriyé díityémá meijcyánéllíihye.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu ámúhake o néé eene 'cahcújtso múnaa muúha' néérome ihdícyáméhjima idyómácójcátsíýónee, éhniíñevúré iéhnévarónee, níjcyotájteke icyáánívarónee, tsíjtyedi íhijyúvarónee, illíyícyáverónee, íñáníyónee, éhdune méénuhíjcyámedívú ámuha menáhbevájúcóóítýuróne. Áhdure tsá ámuha díityémá memájchóítýuróne.

¹²⁻¹³ Muurá tsá o ícúvetú cahcújtso múnaa jcyatúmé muhdú icyahjcyáneri. Óvíi ihdyu Píivýéébere díityémá teene ímíbjachóhi. Áronáa ihdyu ámuha

cahcújtso múnaa méíitéiyá ámuhadítý múhdurá dáríívemeihjcyámeke ámuha mejíchvyétso ámuháj pñétu.

6

Cahcújtso múnaa ímityúné ímbáchójcatsiyóne

1 ¿Íveekí ímityúné ámuha medáríívécatsícyooca mépehíjcyá cahcújtso múnaa íjcyátúné ímbájchojté éllevu? ¿Íveekí tsá ámuha tsamééré cahcújtso múnaa meímibáchocatsíhijcyatú ténehji?

2 ¿Mityá tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébé cahcújtso múnaa mejjcyame díbyeke cáhcújtsótúmema muhdú ditye ícyahíjcyáné meímibájchoíñe? Aanéjii muurá ámuha mépiivyété ámuháma pájtyenéhji ámuháyé meímibáchójcatsíñe.

3 Áhdure muurá níjkyéji múnaa íjcyarómema muhdú ditye ícyahíjcyáné meímibájchoóhi. Aanéjii muurá mépiivyété tsamééré cahcújtso múnaa meímibáchójcatsíñe.

4 Áánaa ¿íveekí ámuha mépehíjcyá cahcújtso múnaa íjcyátúné ímbájchojté éllevu ímityúné ámuha medáríívécatsícyooca?

5 Ehdu íñe ámuhákye o néé ámuha tééneri menúcójpivéne tehdu meméénjúcúóotuki. ¿Aca tsá ámuha elle mejjcyáné cahcújtso múnaadítýú tsaatéuba íjcyatú teene ámuháma ímbájchóiyóme?

6 ¿Íveekí ámuha páhduvaré medáríívécatsíñe cahcújtso múnaa íjcyátúme éllevu mépehíjcyá ditye ámuháma teene íimbájchoki?

7 Ehdu ámuha medáríívécatsíñetu ílluréjuco ámuha metútáváávehíjcyáné ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyérónetu. ¿Íveekí tsá ámuha maáábúcuhiijcyatú ámuhákye tsaate íuhbarónee, íñányónee, dáríívéne?

8 Tehdu ámuha mejjcyáíyótsihvu ¿íveekí diityéké ámuha mépiámeihjcyáhi? Ehdu ámuha meméénúneri tsané nahbémú ámuha mejjcyarómé íllure métútávátsocatsíhijcyáhi.

9-10 ¿A tsá ámuha mewáájacutú ímityúmé Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyúne? Áhdícyane tsáma mebáñúmeidíñe. Muurá íhdícyáméhjima dómácocatsíhijcyáme, níjcyotájteke cáánivahíjcyáme, tsamééré wajpíímú dómácocatsíhijcyáme, tsamééré walléémú dómácocatsíhijcyáme, naní múnaa, mítyane íehnéváiyóneri íjyáacunúhijcyáme, lílyiicyáve múnaa, tsíjtyedi ícúbáhrahíjcyáme, tsíjtyedítýú nehníwu íhjuvuhíjcyáme, éhdume muurá tsá Píívyéébé avyéjíte íjcyatúne.

11 Ehdúu muurá tsaate ámuhadítýú ícyahíjcyáhi. Árómekéé Píívyéébe Jetsóoj tééveri újcúmeke tsúúca díbyé Apííchó ímbájchómé hallúrí tsáhájjuco íiná íjcyatúne.

Méjpi metéhméiyóne

12 Muurá tsaate néehí: “Mépiivyété panévare meímilléné meméénune.” Ihdyúhde tehjújucóoro. Árónáa tsá panévare ímí néétune. Áánéllii tsá ténehjívú metáhjátsámeítyuróne.

13 Muurá ímiáané majcho íjcyá téene tájpi mejjcyaki. Árónáa idy tsá panévare majcho ímí néétune. Muurá íjcyañé téene tájpi mejjcyájucóóiyúne. Tsáháa Píívyéébe meke ípívyéjtsotú meímillédú íhdícyáméhjima medómácójcatsíki. Mekéé ípívyéjtsóobe íhñéjté mejjcyame díbyé túkevéjtsóju pañe mejjcyaki.

14 Muurá Píívyéébe ipíívyetédú Ijcyaae ìhnháoori meke bóhíitsoó tsúúca medsíjívérómeke Jetsóokée ibóhíitsoódu.

15 Aane ¿aca ímíyóné tsúúca Crijtoéjité mejcyame nahtsíwamééwake medómajcóné? Tsáhaá.

16 Muurá tsaapi dííllemá Ijcyáhajchíí tsaheécoréjucu dityétsí Ijcyane. Muurá Píívyéébe waajácuháámitu neéneé: “Tsaheécoréjucu dityétsí Ijcyañé tsáápiye Ijcyáiyódu.”

17 Ahdu muurá Jetsocrijtoke mecáhcujsómé méijcyá dííbyeéjteréjucu.

18 Ahdicyane óvíjyacóóné ihdícyámema ámuha medómácócatsíhijcyáne. Ílluréjucu méihvété téenetu. Muurá ijcyané tsane ímityúné meméénuróné méjpi dómájcotúne. Áánetu íñe méjpiíyí ihdícyáméhjima medómácójcatsíñé tsáma ávyeta ímityúne. Muurá tehdu meméénúneri meere métútávájsámeíhi.

19 ¿A tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébeéjité mejcyámé pañe tsúúca dííbyé Apííchó Ijcyane? Aane tsúúca ámúhá pañe Ijcyame tsáhájucu ámuha meímillédú medáíívémeítyuróne.

20 Muuráhjáa Píívyéébe mééma mepájtyetéíñe meenú Íllíkye ditye dsíjívétsóneri. Áánéllii metsu dííbyeke maávyejúúlléne tsáímíyéjucu mejjcyaki.

7

Metáábávájcatsícyooa mejcyane

1 Aane ícyooa ámúhake ó úúballé éhnée taéllevu ámuha mewállóháámí pañe oke medíllone. Ímíááné ímí tehjújúcooro teene tsaapi táábávátuube Ijcyane.

2 Áronáa ihdícyáméhjima medómácójcatsíñé ávyeta ímityúné Ijcyánéllii téhdure ímí teene metáábávájcatsíñe.

3 Aane ityáábávállema ihdyu múu ímí ijcyáhi. Áhdure idyé walle ityájíváábema múu ímí ijcyáhi.

4 Aane tsúúca ájyúma Ijcyalle tsáhájucu ímillédú Ijcyatú dííbyé wáábyutálléréjucu Ijcyánéllíihye. Téhdure dííbye áju tsáhájucu ímillédú Ijcyatú tsúúca díille méwá wáábyutááberéjucu Ijcyánéllíihye.

5 Aamútsí idyómácócatsíhijcyáné tsá íhvéjtsóityuró Naavéné téénej tééveri díityétsikye tsíñejcúvuréjucu ííbúwájtsóneri ityútávájsótuki. Áronáa ihdyu tsáijyu íñháó Píívyéébema íhjuvácóoca muhdú íñéhajchíí wahájchotáwu íhvéjtsóiyomútsí teéne.

6 Ehdu íñe ámúhake tsánejcúvú o neé okée ámuha teene medíllonéllíihye. Áronáa tsá ámúhake o táúhbatú ámuha metáábávájcatsíki.

7 Táicyánéjcutu ihdyu ímí o íjtsúcunú pámeere ohdu táábávátumé, tájívátumé, Ijcyáiyóne. Áronáacáhjáa ihdyu Píívyéébe páhduvaré meke ípívyéjtsónéllii tsaate píivyeté iyee Ijcyane. Áánetu tsijtye tsá píívyetétú iyee Ijcyane.

8 Áánéllii íyéejte Ijcyámema pámeere pííbájujteké o neé táábávájcatsítyumeréjucu Ijcyáiyóné íñe o Ijcyadu.

9 Áronáa ihdyu iyee Ijcyane ipíívyetétúhajchíí múu apáhajchíí táábávájcatsí teéneri íícúbáhrámeityuki.

10 Áánetu tsúúca tájívámé walléémú tsá múu íhvéjtsotú ájyúmuke. Ehdu Píívyéébe taúhbaju neéhií. Tsá oore ámúhake o neétune.

11 Áronáa tsáijyu múúne tsáápille ájyúke íhvéjtsóhachíí tsáhájucu múu tájivájúcootúne. Tsá tene ímytú tsíjpiikyéréjucu dille tájiváne. Áanetu tsiíñe ityájiváne ímílléhachíí óví tsiíñe óómille ájyú éllévúre. Téhdure idyé wajpi ityáábáválleke tsá múu íhvéjtsotúne.

12 Aane ícyooa Píívyéébé taúhbaju néétune oore táicyánéjcutu ámúhake o neé tsaapi cáhcújtsó múnáájpi taaba cáhcújtsótúroole ímí dííbyema íjcyáhachíí tsá díbye díílleke íhvéjtsóityuróne.

13 Áhdure tsáápille cáhcújtsóllé taji cáhcújtsótúroobe ímí dííllema íjcyáhachíí tsá dille dííbyeke íhvéjtsóityuróne.

14 Muurá ímíbáavyéíyoobe dille ímí íjcyáneri. Áhdure idyé cáhcújtsóóbé taaba ímíbáavyéiyá díbye ímí íjcyáneri. Aane muurá ímí íjcyáromútsí íhvétsócatsíhachíí tsáijyu múúne ítsiime ílluréjucu tútávaavéne.

15 Aane ihdyu cáhcújtsóllé taji cáhcújtsótuube díílleke íhvejtsóné ímílléhachíí óví íhvejtsóhi. Téhdure idyé cáhcújtsótulle cáhcújtsó múnáájpi ájyu íjcyáábeke íhvejtsóné ímílléhachíí óví íhvejtsóhi. Aane tsá Píívyéébeke cáhcújtsómé hallúrí íjcyatúne. Muurá ímíllebe tsaimíyé metáábávájcatsímyema meijcyane.

16 Muurá tsá mewáájacutú cáhcújtsóllé taji dille íjcyadu cáhcújtsóhachííijyu. Áhdure tsá mewáájacutú cáhcújtsóóbé taaba díbye cáhcujtsódú cáhcújtsóhachííijyu.

17 Áronáa ihdyu óví muhdú pamévare méijcyá Píívyéébée ímíllédú meke pícyohdu. Áánéllí óví tehdújucu tsaate íyeyjteré íjcyane. Téhdure idyé óví tehdújucu tsaate mewámyuma íjcyane. Ehdu pámeere cáhcújtsó múnáake ó nehíjcyá dítye tehdú íjcyaki.

18 Muurá kíhdyahírótsámeímyeke Píívyéébe ujcúhi. Áhdure tehdú meénúmeítyúrómeke díbye újcume ihdyu óví éhduréjucu.

19 Muurá tsá muhdú tene néetu tehdú meénúmeítyúne. Áhdure tsá muhdú tene néetu tehdú meénúmeítyúne. Muurá ihdyu apáañéré muhdú dííbyé taúhbajúúné néhdu meijcyane ímílleébe.

20 Áánéllí Píívyéébekeé mecáhcújtsótujkénúijyu muhdú meijcyaduré múu íjcyáhi.

21 Tsaaté hójtsí pañe íjcyame dííbyeke cáhcujtsómé tsá múu íjyáacunútú díityédítýú íjchívyéíyóneri. Áronáa ihdyu múu ípívyetéhachíí díityédítýú íjchívyéhi.

22 Muurá tsíjtyé hójtsí pañe íjcyámema tsíjtyé hójtsí pañe íjcyátúrómeke Píívyéébe újcume tsaáhduré íjcyá dííbyeéjte. Aame tsaméhí íjcyá Críjtó ícúve múnaa.

23 Muuráhjáa tsúuca Píívyéébe meéma meenú nepájtyetéíñe. Áánéllí tsá múu míamúnáá íjtsaméí cáhcujtsójúcootúne.

24 Ehdu teéne, ámuúha táñahbémuji. Áhdícyane tsá múu ínerí íjyáacunútúne. Óví ihdyu Píívyéébekeé mecáhcújtsótujkénúijyu muhdú meijcyaduré meijcyame dííbyeke méúraavyéhi.

25 Ehdu íñe ámúhake ó úúballé éhnée ámuha oke muhdú táábavatúme íjcyáiyóné medíllone. Ténejcútú Píívyéébe tsá muhdú meke néétune. Áronáa ihdyu oke díbye píáábóneri o wáájacúné o neé dítye táábávájcatsítyúné téhdure ímí nééneé. Ehdu ímí dííbyeke o úráávyeebe ámúhake o neéhií.

26 Aane ó ijtšúcunú ímí tehđújuco ditye íyéejteré ijcyáiyóné iñe Críjtoke meúráávyenéjćú ihnáhó néénéllihye.

27 Áronáa ihdyu tsúúca táábavámé tsá múu íhvéjtsotú méwakye. Áanetu iyye ijcyame tsá múu ijtšámeityú ityáábáváyóneri.

28 Aane tsaate ityáábáváhajchí ihdyu óvi táábaváhi. Téhdure tsáápille ityájíváhajchí óvi tájíváhi. Tsá tene ímityúné ijcyatúne. Áronáa ihdyu ihnáhóóné táábávámeke íñńjǵi icyánéjćúene dómajćóne. Áánéllii ámúhake o nées ámuha ténehjívú metáhjatsámeityuki.

29 Ahdíciane, ámuúha táñahbému, muurá lléváhréjuco tsiíñe Críjto tsááiñe. Áánéllii ihdyu méwámyuma ijcyámeke o nées ditye ihnáhóóróné pañe íyéejte wákimyeyíodú Píivýéébé wákimyeyí imyéénuki.

30 Téhdure ámúhake tsaatéké kímóove pájtyerónáa tsá múu kehđóvémeñjǵívú néétune. Téhdure wáñehjívátéhijcyámé tsáhájucó téeneri ijcyáityúne. Áhdure tsíméné áhdome tsá téeneri íjívéityúne. Ténehji ijcyarónáa meíhvéjtsodí Píivýéébé wákimyeyí.

31 Tsá múu íñńjǵiri muhdú ijcyáiyóneriyé itsúúrámeiñe íhvéjtsotú díibyé wákimyeyí. Muurá iñe íjǵi hallúri ijcyáné tsíméné imíwu meijštšúcunúroné nijkévaáhi.

32 Áánéllii ó imíllé ámuha téeneri meijyáacunúhijcyánetu meíhveténe. Muurá íyéejte íñneri ijcyatúme ímí Píivýéébeke íñńcúvéiñeriyé ijtšámeiñi.

33-34 Téhdure muurá walléemú tájívátúme ijyáacunú tsaímíyé díibyéke íñńcúvéiyóneri. Aame ímiááné ténejćúri íjívémé tsá tsíñéhjiri ijtšámeityúne. Áanetu tájívámé ijyáacunú muhdú ájyúma ijcyáiñe wákimyeyí imyéénúñeriyé. Téhdure wajpíimú méwámyuma ijcyame ijyáacunú íjǵi wákimyeyíyé muhdú díityéké ipícyóóíñeri.

35 Ehdú iñe ámúhake o nées ámuha wájyuri ímí Píivýéébeke ámuha meíñńcúveki. Tsá idyé ávyeta ámúhake taabávatu o bóijcyúné ehdu o néétune. Ámúhake ihdyu o nées tsaímíyé ámuha Píivýéébeke meíñńcúvéné wákimyeyí meméénuki.

36 Áhdure idyé tsaate tsúúca ityáábávájcatsíñe éévevu újjetémé iyye ijcyane ipíivyetétúhajchí óvi táábávájcatsíhi. Tsá tene ímityúné ijcyatúne.

37 Aane tsaate ipíivyetéhajchí óvi íyéejteré ijcyáhi.

38 Áhdure ditye táábávácatsíhajchí ímí teéne. Téhdure ditye táábávájcatsítyúhajchí awáá éhníñevu ímí teéne.

39 Muurá tájívalle ijcyá ájyú wáabyutálle. Áronáa tsáijyu múúne ájyu dííllédívú dsíjívéhajchí piivyételle ímílléhajchí tsjǵiikyéréjuco ityájíváne. Áronáa ihdyu tsá dille tájíváityuró ihdícyáábeke cahćújtsó múnájpi ijcyátúúbeke.

40 Áronáa ó ijtšúcunú iyye ijcyalle íñné imíjyaú ijcyáiyóne. Ehdú iñe ámúhake o nées Píivýéébé Apíichó oke túkévjtsóneri.

8

Njcyotájte íñńcúve

1 Aane ícyooca ámúhake ó úúballé éhnée oke ámuha njcyotájteke íñńcúvémeiñé iyámeke medóónetu medíllone. Muurá tsúúca ténejću méwaaajćúhi. Áronáa

¿Íveeki panévare mewáájacújúcóoneúvuri memítýákímeyehijcyáhi? Árone tsá ínetú meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu mewájýújcatsíñe meke píaabóhi.

² Muurá panévare iwáájacúné íjtsúcunúmeíyómé tsá ímiááné wáájacutúne.

³ Muurá ihdyu Píívyéébe waajacú caatyé dííbyeke wájyune.

⁴ Aane nǐjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke tsaate dóóne muurá tsá muhdú neéturóne. Ateréeneré íjcyane míamúnaa cáánivahíjcyaroné tsá diityéké ínetú píáábotúne. Muurá ihdyu íjcyaaabe tsáápiye Píívyéébeé.

⁵ Muurá caame íévéhóowarii, ííñújiríi, íjcyanéhjǐ icyáánivahíjcyánéllii ítsúcunúhijcyámé mityame Píívyéébedu némehji íjcyane.

⁶ Áronáa ihdyu íjcyaaabe tsáápiye apáábyeré Méécááni Píívyéébe páneeréé ípívyéjtsoóbe. Muuráhjáa meke ípívyéjtsoobe dííbyeke maávyéjútsoki. Áhdure tsáápiye Ávyéjuube Jetsocríjto téeveri páneere íjcyáábe tájpiyé méijcyáhi.

⁷ Árone muurá tsaate cahcújto múnaa íjcyájúcoorómé tsá ímí wáájacutúne. Muurá ítsúcunúhijcyámé ímiááné nǐjcyotájte íbóhíma íjcyámeke ííícúvéhíjcyáne. Áánéllii ténéhji íícúvémeíñe iyámeke idyóóiyóné múhdurá ítsúcunúhijcyáme.

⁸ Muurá teene medóórone tsá Píívyéébedívú muhdú neétune.

⁹ Áronáa ihdyu tsá múu dóótu eene dííbyeke ímí wáájacutúme teene medóóne múhdurá ítsúcunúhíjcyámeke ityútávájtsótuki.

¹⁰ Muurá tsaate ténéhji dóóneri tsijte teene dóótume íumúúpívyéne diityé életu idyóóneri íjtsaméi tútávájtsóiyáhi.

¹¹ Ehdu muurá ámúhá nahbému ténéjcu ímí wáájacútúmeke ámuha teene medóóneri metútávájtsóiyá ímí Píívyéébeke ditye úráávyéíyónetu téhdurée dityé wájyuri Críjto dsíjívemeke.

¹² Aane diityé íjtsaméi metútávájtsóneri ímityúné meméénune tsá Críjto ímí méhdivu íjtsúcunútúne.

¹³ Áánéllii diityéké o tútávájtsótu tsá mújyú téeménéhjí o dóóityúne.

9

Uwáábojte íáhdó újcune

¹ Muuráhjáa Píívyéébe oke picyóó uwááboobe o íjcyaki. Aabée Máavyéjuube Jetsóoke o ájtyúmíibé uwááboju ámúhake o úwaabóné ámuha mecáhcújtsónetu muurá méwaajacú ímiááné ténéjcu uwááboobe o íjcyane.

² Áronáacáubá tsaate tsá cáhcújtsotú uwááboobe o íjcyane. Áánetu ihdyu ámuha mecáhcujtsó ópée o úwáábóneri Ávyéjuube Críjtoke ámuha mecáhcújtsónéllíihye.

³⁻⁴ Aane eene múhdurá óhdityu ítsámeíhíjcyámeke o née uwááboobe o íjcyáabeke oke ditye íícúvéiyóné panévaturé.

⁵ Muurá téhdure o táábávállema úwááboobéré ó pehíjcyáiyá eene tsijte uwáábojte Péédroo, Jetsóo nahbémuu, íjcyame péhíjcyádu. Áabeke muurá idyé ámuha oke méíícúvéiyá diityéké ámuha meíícúvéhíjcyádu.

⁶ Áronáa ¿íveeki muhísi Benabéema múhísiye mewákímeyeíñe tájpi méúwáábohíjcyáhi?

⁷ ¿Aca múúne tsodáhó iye íáhdóne tájpi íjcyáhi? ¿Aca óova bájtsome tsá íñééva lléénetúne? ¿Aca obééjámuke éénume tsá diityé mujpáñejpácýo ádotúne?

8-9 Ehdú ámuhákye o néene méijtsúcunúdí míamúnáá ijtsaméi tene ijcyane. Muuráhjáa Píivýéébe Moitsééúvuj tééveri íwaajácuháámitu néehí: “Trígó tátsóujcori ijcyáábeke ócájkíkye tsá múu tsíeménevu ihjyu wátájcotú díbye imájchótuki.”

10 Ehdúu Píivýéébe nées dííbyé wákímyéi méénume téene áhdó újcúiyóne íñééiyóne. Tsáháa apáámyéré iyámedítú díbye néétune. Muurá tsaate úmihe bájtsone kéemene tsíjtyeréjucu ááhíwetsóne. Áronáa téhdure teenée bájtsómedívú tsane coévá tsaáhduré dítye újckuki.

11 Ahdu muurá Píivýéébe icyánéjcu ámuhákye muha meúwáábohíjcyámeke ¿aca tsá ámuha múúhakyé mepíáábótyuró tsíeménetu téene tájpi muha méijcyaki?

12 Áánerá tsijtye uwáábojte ámuha mepíáábóne tájpi icyahíjcyáhi. Téhdure muurá múúhakyé ámuha mepíáábóiyáhi. Áronáa ihdyu muha tsá téeneri méijyáacunútúne. Tsáijyu múu míamúnáa teene múhdurá íjtsúcunúne tsá ímílléityuró icyáhcujsóné muha meúwaabóne.

13 Muurá ámuha méwaaajácú duurúvájá pañe wákímyeímyé tééjá wáábyuta dítye tsátyehíjcyánetu újccúne tájpi icyahíjcyáne. Téhdure muurá Píivýéébeke dítye iyámedi íícúvehíjcyánetu újccune dohíjcyáme.

14 Ahdu íhvane muurá Píivýéébe nées uwáábojte ijcyaiñé cahcújtso múnaa díityéké píáábóne tájpi.

15 Ehdú íñe ámuhákye o nées pevénéré ámuha mewáájacuki. Tsá píáábó ámuhákye o táumeítúne. Aabe ihdyu óví o dsíjívéhajchíí ó dsíjívé ámuha oke mepíáábótuubére. Muurá ímí ó ijtsúcunú oore o wákímyeíñe tájpi o íjcyaaabe o úwáábohíjcyáne.

16 Muuráhjáa ihdyu Píivýéébere oke pícyóóné wákímyéi o méénúneri tsá o mítyájkímyeíityuróne. Aane muurá tsíjtyeke o úwáábótúhahchíí ídátsó oke pajtyéiyóne.

17 Íhya ihdyu oore táijtsaméiyi téené wákímyéi o méénuca téeneri ó mítyájkímyeíiyáhi. Áronáa tsá oore o ímílléne téené wákímyéi o méénutúne. Píivýééberée oke pícyóó téénevu.

18 Áánéllíí ó ímjyúú téené uwááboju pevénéré áhdótsótuube o úwáábóneri. Tsá o íjyáacunútú téene áhdó oke dítye píáábóne tájpi o íjcyáiyóneri.

19 Aabe múíccúve múnáajpi o íjcyáityúroobe pamévá íccúve múnáajpi o íjcyá téenej tééveri tsijtye Críjtoke icyáhcujsoki.

20 Muurá íhdééné taúhbaju o úraavyéjúcóótúroobe tamúnáa jodíómú muhdú icyahíjcyádú idyé ó icyahíjcyá díityémá o íjcyácooca téenej tééveri ímíñeúvú díityéké o úwáábo Críjtoke dítye icyáhcujsoki.

21 Áánetu Píivýéébeke wáájácútúmema o íjcyácooca téhdure dítye ijcyadu ó ijcyáhi. Ároobe ihdyu tsá múhdurá dítye ijcyané pañevú o úcáávetú Críjtoéjpiyéjucu o íjcyanéllíihye. Ehdú díityé pañe ó icyahíjcyá téenej tééveri díityéké o úwáábo Críjtodítú íjcyané uwááboju.

22 Áhdure Píivýéébeke cáhcujsójúcoorómé ímí tenejcu wáájácútúmema o íjcyácooca ó ijcyá muhdú dítye ijcyadu téenej tééveri díityéké ímíñeúvú o wáájácútso tenejcu dítye ímí iúráávyeiki. Ehdú ihdyu pamévamáyé ímíáábéré ó nahbévahíjcyá téenej tééveri díityéké o píaabómé ípájtjetéki.

23 Aabe pamévakéré ó úwáábohíjycá tsaméhjí diityémá ímí meíjcyame meímíjyuúki.

24 Muurá táhjacátsiyi dsíínémedítýú tsáápiiye táhjaabe téene áhdó ujcúhi. Ahdu íivane ímíñeúvú méuráávýé Píívyéébeke íáhdó ámuha meújçuki.

25 Áhdure muurá #cu íáhdoma íjcyanéúvú úcááveímyé téené ihde pííñúmeímyé tsá íná dómájçotú diityéké tútávájçsóiýóne. Ehdú muurá pííñúmeímyé téene áhdó ímíwu néerone múhájçhotá íjcyáityúné íjçuki. Áánetu ihdyu mépííñúmeíhijycá mújyú muhdú íjcyáityúné meújçuki.

26 Áánéllii tsá pevénére Píívyéébeke o úráávyehíjcyatú éhne múúne tsaate kiávú ipyéene wáájçcutúmé dsíínehíjcyádu. Aabe tsá ténejçurí o báñúmeítyú éhne múúne méénúçatsíbyé bañúháñé pevetsíhjíre cátyétyehçúdu.

27 Áánéllii muurá Píívyéébedívú o íhvéjçsámeíbyé ó ícúbáhrámeíhijycáhi. Aabe ó téhmeíhijycá keená oke ténejçutú mújtáçsóiýónetu ímichi awáá ténejçu o úwáábohíjcyabe o báñúmeítyuki.

10

Níjcyotájteke Píívyéébedi medíllóityuróne

1 Ámuúha táñahbémuç, cáhawáá méjçtsúçunu muhdúhjáa méíhdé múnáúvuke Píívyéébe ojçsórí tükévejçsómé Tújpañe Móóá pátyene.

2 Ehdúhjáa dibye diityéké píaabómé íhvéjçsámeí Moitséé hójçsí pañéúvú dibye diityéké ítyúkévçjçsoki.

3 Aaméhjáa ihdyu ícyahíjycá Píívyéébere diityéké píáábóne tájpi.

4 Dílbyeréhjáa muurá diityéké ácu híjycá majçhóvuu, adóvuu, íjcyane méénúráityuróné diityémá imyéénúneri. Áamemáhjáa téjyújuco nééwayúdu néébe Çríjto íjcyabe diityéké tükévçtsohíjcyáne.

5 Ehdúhjáa panévatúre ímíhyéjúcooro Píívyéébe diityéké tükévçjçsórónáa ímunáajte ímityúné dáríívemeíhijycáhi. Ááné déjúçotúhjáa mítyame dsíjívé íínéubará píívyétúné ííñújvu.

6 Ahdu meke tene ipájtyétu tsá ímityúnéhjiri meúmúúpívyéityúne.

7 Tsá dityéé méénuhíjcyádu níjcyotájteke mecááníváityúne. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Níjcyotájteke idyúúrúváne wañéhjíné pañe ímájçhóné hallúvú ádohíjcyáme.”

8 Ahdícyane tsá medómácójçatsítýú íhdíçyáméhjima dityéhjáa méénuhíjcyádu. Téené déjúçotúhjáa muurá tsajçoójçiré diityédítýú dsíjívémé 23,000-meve.

9 Áánéllii tsá Píívyéébeke mepáçsáríjcyóityú ímityúné meméénune dibye íáábúcu híjycya tsaatéhjáa diityédítýú méénuhíjcyádu. Tehdúhjáa muurá méénúmeke téené déjúçotu ííñimyé mú íhdome dsíjívéhíjycáhi.

10 Aanéjčí tsá múu diityé díívame ímityúné íhjúvatú Píívyéébedítýu. Tehdúhjáa néémeke muurá téené déjúçotu dílbyere Píívyéébe wáloobe ‘Dsíjívé’ némeíbyé níjçyéçí múnáajpi dsíjívçtsóhi.

11 Ehdúhjáa nénehji éjçyúvú méíhdé múnáake pátyehíjcyáné muurá Píívyéébé waajácúháámitu caatúvá íñe ícyooça meíjçyámema ííñuji níjkévaríjçyoco íjcyame teene meéévéne tehdu medáríívemeítyuki.

12 Áánéllii ímí Píívyéébeke iúraavyéné íjtsúcunúmé téñbúwá méjcyaco ámuha ímityúneri memújtátuki.

13 Muurá eene ámuha ímityúneri meúmúúpívyehjcyáné mávaríjchojúúné tsá apáámyekéré ámúhake dómájcotúne. Muurá ihdyu pámeekéré patyéhjcyáne. Áronáa mécátsipáávé Píívyéébedívu. Dibye íjcyátúcoocáíí; tsá néhi ávyetá íhnáhó néené mávaríjchoju meke dómájcóityúne. Diibye ihdyu tehdííváné mávaríjchoju meke dómájcóijyu meke píááboó maáábúci.

14 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áánéllii tsáhájucu níjcyotájteke ámuha medúúrúváityúne.

15 Ehdu íñe ámúhake o néé ámúhá íjtsaméima ámuha méjcyámeke. Aane cáhawáá ihdyu ímíñeúvú méjtsaméí ámuha mewáájácu.

16 Muuráhjáa Píívyéébe mééma mepájtyetéíñe méénune meítsáávéne májchó meméénúcooca maádome météhdútsóhíjcyá teene díbyeke. Aame méduurúvahjcyá mewájuryí Críjto tujpácýo páwachákevu wágoovéne. Téhdure pááaho memájchóneri méduurúvahjcyá mewájuryí dibye ícúbáhrámeíñe meítsaavéne.

17 Muurá mítyame méjcyarómé tsahóóré pááaho memájchome ímí ménahbévájcátsíhi. Ahdu muurá tsáápiye Críjto íjcyáabeéjté mítyame méjcyarómé méjcyá tsáápihyúre.

18 Muuráhjáa tamúnaa íjraéémú Píívyéébe ícúvé dóhijcyámé tsame ijcyá tééneje.

19-20 Muurá díbyeke wáájácutúmé naavémukéré dooháñevu ícúvehjcyá ímúbááné dítye ícúvéíyoobe Píívyéébe íjcyánaáaca. Áánéllii ámúhake o néé tehdu ámuha naavémuke meíícúvétuki. Tsá ámúhake o néhíjcyatú níjcyotájte meke píaabóne.

21 Ahdícyane tsá tene ímityú tsúuca Píívyéébema maádóneri, memájchóneri, menáhbévájcátsíhijcyámé Naavéneke ícúvehjcyámema menáhbeváne.

22 ¿íveekí Píívyéébeke mepátsáríjcyóiyá ehdu medárhíívemeíñeri? ¿Aca díbyé ehníñevu meé?

Críjtoéjté wájújycatsíyóne

23 Muurá ímíááné panévaré meímilléné meméénúiyáhi. Áronáa tsá panévaré ímí neétune. Tsá páneere meke píáábotú Píívyéébeke meúraávyénéjcutu.

24 Áánéllii tsá múu tsúúrámeityú iye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Téhdure múu íjtsaméí tsíjtyeke ípíáábóiyóneri pámeere ímí méjcyaki.

25 Áhdure dítye dooháñé náhjihénuhíjcyánetu múu cúúvéhulléré íáhdone dóó tsáijyu múu ícúvé íjcyane ámuha medóone múhdurá méjtsúcunúiyónéllíihye.

26 Muurá íñúújiri páneere múhdúné tseméne íjcyane Píívyéébe éhné díbyéé ípívyejtsóne.

27 Áánéllii múu cahcújtso múnaa íjcyaturómé ámúhake majchóvú píúváhajchíí cúúvéhulléré majchó ínehjí dítye pícyoone ámuha múhdurá méjtsúcunútuki.

28 Áánetu tsaate idyóótune 'íñe níjcyotájte ícúve' néhajchíí tsá múu dóótu díityéké ámuha múhdurá méjtsáméichótuki.

29 Ehdu o néé ihdyu ámuha medóórone ímityú méjtsúcunútúrónáa díityéké múhdurá ámuha méjtsáméichóiyónéllíihye.

Áronáa tsáijyu múu ámuha téenetu ménééiyáhi: “¿Aca muhdú íivane mewáájacudú meméénune tsijtye múhdurá íjtsúcunúiyáhi?

30 Muurá iná memájchóné hallúvú météhdútsohíjcyá Píivyéébeke díbye ímillédu. Aanéjii ¿íveekí tsijtye ihjyúváiyá ímityúné íjcyáneríjívarí?”

31 Ihdyúhde tehdújjucooro. Áronáa ihdyu múu panévare iná imyéénúneri, imájchóneri, iádóneri, bóhówajtsó Píivyéébeke.

32 Ánéhjiri ihdyu tsá múu tútávajtsotú jodíómuu, jodíómú íjcyáturóme, íjcyámeke pámeere cáhcújtsótúróméhjímájucu.

33 Muurá ihdyu ó ímillé pamévamáyé ímí o íjcyane dítye téhdure ípájtyeteki. Tsá oore ímí o íjcyáyóneri o íjyácunútúne.

11

1 Ahdu múu íjcyá muhdúhjáa Críjto ícyahíjcyáné o wáájáne dífbyeke o úraavyédu.

Muhdú walléemú pihcyáávé pañe íjcyáyóne

2 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, mityane ámúhake o duurúvá Píivyéébe ícyánéjcu ámúhake o úwaabóné ímí ámuha meuráávyéne oke métsáávehíjcyánéllíhye.

3 Aane ó ímillé ámúhake o úballéné Píivyéébe Críjto túkevéjtsoobe íjcyane. Áánetu Críjto wajpíímú túkevéjtsoobe. Áánetu dítye wajpíímú méwámyú túkevéjtsoje eene Críjto túkevéjtsoobe Píivyéébe íjcyadu.

4 Aame wajpíímú ihñíwaúúné iwátájcómeíñe Píivyéébe uwááboju úwáábóhajchíí núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu imyéénúmeíñe dítye Píivyéébema íhjyúváhajchíí núcójpítsó teéne.

5 Áánetu walléemú ihñíwaúúné wátájcómeítyúmé úwáábóhajchíí téhdure núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu méénúmeítyúmé Píivyéébema íhjyúváhajchíí núcójpítsó teene íbyééromeíñe dítye íjcyáyódu.

6 Aane iwátájcómeíñé ímíletúmé óví illure bééromeíhi. Áánetu tehdu imyéénúmeítyóné núcójpítsó íjtsúcunúhajchíí óví wátájcómeímye.

7 Áánetu wajpíímú tsá Píivyéébe pihcyáávé pañe wátájcómeítyuró dífbye náávé íjcyane dífbyeke íavyejúúllébeke íbóhówátsohíjcyánéllíhye. Áhdure walle ájyúke íavyejúúlléne bóhówajtsóhi.

8 Tsáháa muurá wápiiky Píivyéébe ípívyéjtsotú wálehdítyú tsátsii újúcúnetu. Muuráhjáa ihdyu wáleekére ípívyéjtsoobe wájpíhdítú tsátsii újúcúnetu.

9 Tsáháa muurá wáleeke tujkénú ípívyéjtsólleke díbye náhbénutú wájpíhdívu. Muuráhjáa ihdyu wájpíikyére tujkénú ípívyéjtsóbeke nahbénuube wálehdívu.

10 Áánéllii múu walléemú wátácámeíhíjcyá ihñíwaúúné ájyúmuke íavyejúúlléne uubállé níjkyéji múnaa ímí íjtsúcunúki.

11 Muuráhjáa Píivyéébe ípívyéjtsó wajpi wáleeema íúcújcatsíñe ímí ípíáábójcatsíki.

12 Muuráhjáa ímiááné wájpíhdítúré walle ípívyeevéhi. Áronáa ihdyu ícyooca dífbyere Píivyéébe méénune wálehdítyuréjucu míamúnaa ípívyeevéne.

13 Aane ¿muhdú ámuha méíjtsúcunú dítye walléemú dobéévé pañe ihñíwaúúné wátájcómeítyúmé Píivyéébema íhjyuváne? ¿A tehdújucu teénej? ¿Mityá tsáhaáj?

14 Muuráhjáa ihdyu mepívyedújuco íjcyane wajpi ihñiwácoma íjcyáiyóné múhdurá núcójpítisóhree.

15 Áánetu ihdyu wállehdtýú uuvéné ihñiwácoma dille íjcyane ihñiwáú watájcódú tene néénéllíihye.

16 Aane íñe páneere ámúhake o néene tsaate múhdurá íjtsúcunúhachíí óví muhdú néé téenetu. Áronáa ehdu muha méúwáábohíjcyá pahúllevaré íjcyané cahcújtso múáake.

Jetsóope mepajtyeté méénune májchó múhdurá dárñívemeíñe

17 Áánetu íjcyané tsane ámuha meméénuhíjcyané múhdurá ámuhadívú o íjtsúcunúne. ¿Íveekí ámuha medóbéévéne pañe múhdurá medárñívécatsíhíjcyá ímiááméré íjcyatúme?

18 Muurá oke úúballémé ámuhává metáhjácatsíhíjcyané medóbéévécoóca. Ímiáánébá tehdu ámuha méícyahíjcyáhi.

19 Áronáacábá ¿mityá tsánejcútú tehdujuco teene, téenetu mewáájácu caatyé ímiááné Críjtóke cáhcujtsóne?

20 Muurévá ámuha Ávyéjuubée Jetsóo mewáájyuri mééma méénune meítsáávéne májchó memájchorómé tsá ímí meméénuhíjcyatúne.

21 Ámuhává muurá tsaatéjtane memájchome ídátsó ájyábari íjcyánáa múhdumé ámuha teene mekéwáñehdúmé íllurejuco mellíyícyávehíjcyáne.

22 ¿Aca íveekí ehdu ámuha meméénuhíjcyáhi? ¿A tsá ámúhá jaaháñevúré ámuha memájchóíturóne? Muurá ehdu ámuha meméénuneri tsá maávyejúúllétú Píívyéébeéjté ámuha meíjcyame medóbeevéne. Íllure ámuha ménúcópívétsohíjcyá ídáátsojtéke. ¿A ehdu ámuha meícyahíjcyámeke ó duurúváiyáhi? Tsáhaá.

Jetsóo mewáájyuri méénune meítsáávéne májcho (Mt 26.26-29; Mc 14.22-25; Rc 22.14-20)

23 Páñetúhjáa Ávyéjuube Jetsóo úwaabóné íñe ámuhákye ó úúballéhi. Jóódáhjáa dííbyedívú ékéévétsoípyéjco pááaho íujcúne téhdújtsoobe Píívyéébeke.

24 Átsihdyúhjáa teehe idyóhdahíróne neebe ímamyémuke: “Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu pajjyuvaré meméénuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñe ámuha meítsaavéne.”

25 Átsihdyúhjáa idyé ado íékéévéne neébe: “Íñe tátyujpácýó ícúbáhrámeíñej tééveri Píívyéébema tsíhdyuréjuco ámuha meíjcyáíñe uubáalle. Aane ámuha meítsaavéne tehdu meméénuhíjcyaco.”

26 Ahdícyane óví ámuha tehdu meméénuneri mébóhówátsohíjcyá díbyée míamúnáa wáájyuri dsíjívéné mújyú tsiíñe díbye tsááíñévújuco.

Jetsóoke meítsáávéne májchori menáhbévájcatsíñe

27 Aane muurá Ávyéjuubée mewáájyuri méénune meítsáávéne májchó tsaate múhdurá néeme meéllétu májchome ímityúné meenuhi. Tehdu méénune tsá ávyejúúllétú díbyée ícúbáhrámeíñe ítyujpácýó wáágoóne.

28 Áánéllíi múu tujkénú teene imyéénútúné ihde ímíñeúvú íjtsámeí muhdú íjcyane.

29 Muurá peecútéré teene meméénuhájchíí máhallúvúré ímityúné mémeenúhi.

³⁰ Ehdu néené nǐjcaúvú muurá eene ámuhadítýú chémeme dúhcúméhjiúvú néémedítýú tsaate dsǐjívéhǐjcyáhi.

³¹ Áanetu ihdyu ímiááméré ímíñéúvú meǐjtsámeíñe teene meméénúhahjí tsá Píívyéébe íñé hallútú méhdi ícúbáhráítýúne.

³² Muurá ihdyu tsáǐjyu meke íhvétsohǐjcyaaabe meícúbáhrámeí téenetu meíllǐkívyéne ímiáámeréjucu meǐjcyca cáhcújtsótúmema mewágóóóvótuki.

³³ Ehdu teéne, ámuúha táñahbémuǐ. Áánéllíi múu téhméjcatsí pámeeréi pǐhcyáávécococa ámuha ímíñéúvú memájcho teene Ávyéjuubée mewáǐyuri méénune ámuha meítsáávéne májcho.

³⁴ Áanetu tsaate íǐjyabáávatéhahjí óví ihjyávu majchóhi. Tsá ditye teene dómájcoítýuró Píívyéébe díityéké téené hallútú ícúbáhrátuki. Áanetu eene tsíñehǐi ámuha meméénuhǐjcyané óví ámúhake o ááhívetéǐjyu méímǐbahchóhi.

12

Píívyéébe Apííchó píááboríyé meméénuhǐjcyanéǐjhi

¹ Ámuúha táñahbémuǐ, ó imíllé ámúhake o úúballéné ímíñéúvú ámuha mewáájácu muhdú Píívyéébe Apííchó meke píáábónej téeveríyé ínehǐi meméénune mepíívyeténe.

² Muurá ámuha méwaajácú dííbyekée ámuha mecáhcújtsótúcococa nǐjcyotájtekéré medúúrvahǐjcyané íbóhǐma ǐjcyátúmeke.

³ Aane ámúhake o néé tsá muurá tsaate Píívyéébe Apííchó túkevǐjtsori nééítyuróne: “Jetsóó nehǐjyau.” Áhdure tsá múha Ávyéjúúbedi Jetsóoke díllóítýuró Píívyéébe Apííchó díityéké túkevǐjtsóta.

⁴ Muurá ihdyu Píívyéébere meke píáábónej téeveri mépiivyeté páhdváré nénehǐi meméénune. Áronáa ihdyu Íapííchoǐ téeveríyé meke píááboobe ténehǐi meméénuki.

⁵ Muurá dííbyé wákimyéí páhdváré nénehǐi meméénúróneri tsaapííkyéré méíicuvéhi.

⁶ Muurá dííbyere Píívyéébe tehdu mééma meenu íhñéjté meǐjcyámema.

⁷ Aane muurá dííbyé Apííchóré meke píáábóneri mépiivyeté tehdu nénehǐi meméénune mejtéeveri téhdure tsǐjtye cahcújtsó múnáake díbye ípíááboki.

⁸ Muurá tsaate téenere píáábónej téeveri piivyeté tsǐjtyeke ityúkévejtsóne. Áané píááboríyé tsǐjtye piivyeté ímí íúwaabóne.

⁹ Áhdure muurá tsaate téenere píáábónej téeveri ímí Píívyéébeke cáhcujtsóhi. Áané píááboríyé tsǐjtye piivyeté chéméméhǐjike íbóhǐtsóne.

¹⁰ Tsaate piivyeté méénuráítýuróné imyéénune. Tsǐjtye piivyeté íiná pájtyeíñé íhdéjucu iwáájacúné íúúballéne. Tsǐjtye piivyeté iwáájacúné caatyé pañé ímiáané Píívyéébe Apííchó ǐjcyane, caatyé pañé Naavéné apííchóré ǐjcyane. Tsǐjtye piivyeté tsǐjtyé ihjyu ílléébótúrójuri íhǐjyuváne. Tsǐjtye piivyeté tsǐjtye íhǐjyuváne ílléébóturóné íhñéjuvu ípájtyetsóne.

¹¹ Ehdu muurá Píívyéébe Apííchó píáábónej téeveríyé mépiivyeté páhdváré nénehǐi meméénune.

Pámeere Crǐjtojté tsáápihdyúré ǐjcyane

12 Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyáné dobéévé méjicyá tsáápiíye. Ahdu téhdure Crijóéjté mítyame páhduvaré menéérome méjicyá tsáápihdyüre.

13-14 Muurá pamévare jodíómuu, griéégomuu, tsjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume pámeere méjicyá dííbyeéjte. Muuráhjáa Pívyéébé Apííchó mépañévu úcaavémé méjicyá tsané munaáréjuco. Aame Crijtoma tsáápihdyuré méjicyá Cáání Apííchó mépañe íjcyáneje téeveri íñe méjpi pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye méjicyadu.

15 Muurá méjtúha ílhjývaca tsá nééityuro méjpiene íjcyatúné hójtsi íjcyatúnéllíhye.

16 Téhdure ménúúmiho tsá nééityuro méjpiene íjcyatúné máhálluu íjcyatúnéllíhye. Áronáa muurá páneere méjpiene.

17 Muurá páneere méjpi hálluuré íjcyaca ¿íñnerí mellééboiyáhi? Téhdure páneere ménúúhejuré íjcyaca ¿íñnerí máarahjúcuíyá tsieménej cúva?

18 Ehdúhjáa tene múhdurá nééiyónéllii ihdyu Pívyéébe méjpi ípívyejtsó muhdú íjtsúcunúdu ténéhjima.

19 Muurá tsáneere méjpi íjcyaca múhduréiyó teéne.

20 Aane muurá pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye.

21 Áánéllii máhálluúcu ílhjývaca tsá nééityuro méhójtsicu íñnetú píáábotúne. Áhdure méhniwau tsá nééityuro méjtúhaacyu íñnetú píáábotúne.

22 Muurá méjpiítyu ihtsúuvúdu méjtsúcunúrotsihjí ímichi éhniíñevu meke píaabóhi.

23 Áánéllii tétsihji múhdurá néérotsihjí tsaímíyé météhmémei múha meke íajtyúmítuki.

24 Áánetu muurá ímí méjtsúcunúrotsihjí tsá pahdu mewátájcómeítyúne. Pívyéébé ípívyejtsó méjpiítyu múhdurá néérotsihjí tsaímíyé metéhmeki.

25 Ehdúhjáa ípívyejtsó méjpi patsihjiváre ímí meke píáábónetu tsátsii múhdurá méjtsúcunútu.

26 Muurá tsátsíyé metútáváávéronáa páneeréjuco méjpiíyi avye búuuvéne. Áánetu tsátsii metútáváávétucooca pájpiíye íñe ímíjyaú mellíñemuúcnúmeíhi.

27 Ahdu muurá tsáápiítsa Crijóéjté méjcyame méjicyá tsáápiíye íjcyadu.

28 Áánéllii dííbyé cahcújtso múnaa méjcyámeke Pívyéébe pícyóó íná mewákímyeíñehjivu. Tsaatéke muurá pícyoobe Jetsocrijtodítu íjcyáné uwááboju uwáábomére dítye ípyéhícyaki. Áánetu tsjtyeke pícyoobe íhdéjuco íná pájtyeíñe iwáájacúné úbálléímyeke. Tsjtyéhjike pícyoobe dííbyé íhju uwáábojte dítye íjcyaki. Téhdure tsjtyeke pícyoobe méénuráítyúronéhjí méénúímyeke, chéméméhjike bóhítsóímyeke, ídáátsóméhjike píáábóímyeke, túkevjtsoje íjcyáímyeke, tsííñe míamúnáa íhju ílléébótúrójuri ílhjíváímyeke. Ehdú muurá páhduvaré néené wákímyeíháñevu pícyoobe Pívyéébe íhñéjte méjcyámeke.

29 ¿Aca pámeere dííbyeéjte méjcyame Jetsocrijtodítu íjcyáné uwááboju uwáábomére mépehícyáhi? Áhdure ¿aca pámeere íná pájtyeíñe mewáájacúné méúúbállehícyáhi? ¿Aca pámeere mee uwáábojte? ¿Aca pámeere méénuráítyúronéhjí méméénuhícyáhi?

³⁰ ¿Aca pámeere chéméméhjike mébóhíitsohíjcyáhi? ¿Aca pámeere méihjyúvahíjcyá tsííñe múnáá ihjyu melléébótúrójuri? ¿Aca pámeere mépiivyéte téjúhíiri tsaate ihjyuváné mepájtyetsóne? Tsáhaá.

³¹ Ahdícyane cáhawáá métsúúraméi keená éhniíñevu ímí ámuha méjtsúcunúneri Píivyéébe ámúhake yájcuki. Aane ó imíllé ámúhake o úwaabóné muhdú éhniíñevu ímí méjcyáiyóne.

13

Mewájyúcatsíñe

¹ Muurá tsííñe míamúnaa, níjkyéji múnáa, íjcyámé ihjyúri o ihjyúvároobe muuca o wájyútúhachíí atéreejpiyé o íjcyaaabe pevénéré ó ihjyúvahíjcyá éhne múúne cúúmúbama chehkéú ihjyuvádu.

² Téhdure íná pájtyeíñe íhdéjucu o wáájacúné o úúbállehíjcyaaabe páné íhdéene o wáájacúroobe tsíjtyeke o wájyútúhachíí tsá ímiáábé o íjcyatúne. Áhdure Píivyéébeke ímí o cáhcújtsónéllii cáméhbaúné tsiéllu o íñétsóroobe tsíjtyeke o wájyútúhachíí tsá ímiáábé o íjcyatúne.

³ Áhdure ídáátsóméhjike tátsieméneri o piáábohíjcyaaabe Críjtodítýú íjcyáné uwááboju o úwáábohíjcyáné hallútú oke ditye cóvájtsóroobe tsíjtyeke o wájyútúhachíí tsá íñetú oke tene piáábotúne.

⁴ Muurá ihdyu pamévakeré meídaatsólléne mewájyume máaabúcu múhdurá néeronéhji. Aame tsá íñerí menómíutááváítýuróne. Tsá ávyéjuuháñé melííñéítýuróne. Tsá 'mityáhmityá' menééítýuróne.

⁵ Tsá átéréenéhji méihjyúváítýuróne. Tsá méhliihyére tsane meméénúítýuróne. Tsá mecááyóbáítýuróne. Tsá tsiélleréjucu méjtsúcunúítýuró tsaate meke ímityúné méénune.

⁶ Áhdure tsaate ímityúné méénúneri tsá meímíjyúúvéítýuróne. Ímiááneriyé meímíjyúúvéiyáhi.

⁷ Muurá ímiááné pamévake mewájyume múhdurá tsaate íjcyámeke mépiaabó ditye ímíjpyeteki.

⁸ Ehdú mewájyúcatsíñe tsá mújyú mééma níjkéváítýune. Áánetu eene íná pájtyeíñe íhdéjucu mewáájacúné meúúbállehíjcyáné mééma níjkévaáhi. Téhdure dílbyé piááboriyé tsaate tsíjtyé ihjyu ílléébótúrójuri íhjúvahíjcyáné níjkévaáhi. Áhdure dílbyé piááboriyé mewáájacuhíjcyáné tsáhájucu íjcyáítýune.

⁹ Muurá Píivyéébé icyánéjcu tsátsíhhuútsaré mewáájacúné meúúbállehíjcyáhi.

¹⁰ Áronáa ihdyu íjcyaiñéi páneere mewáájacúné. Ájyju tsáhájucu tsátsíhjítsaré mewáájacúítýune.

¹¹ Muuráhjáa tsíimene o íjcyácooca o íhjúvahíjcyá tsíimene íhjúváu. Aabé ihjúhacáa múhdurá néerone o itsúcunúhíjcyá tehdújucu. Aané o kéémeebe tsáhájucu tehdú o néjúcootú tsúuca o wájacúúvénéllihye.

¹² Ahdú muurá íñe ícyooca tsátsíhhuútsaré méwaajácú Píivyéébé icyánéjcu éhne múúne míicúmi pañe tsíeméne náávé méítene mewáájacúdu. Áronáa ihdyu íjcyaiñéi éhniíñevu ténejcu mewáájacúné. Muurá íñe ícyooca tsátsíhhuútsaré o wáájacúné téjyju botsíi o waajacúú ímíñeúvú muhdú Píivyéébe oke wáájacúdu.

13 Aane muurá dífbyeke mecáhcújtsóne mewájýújcatsímýe meítsohíjcyáné tsá mújýú níjkéwáityúne. Áanetu ímichi páñétúene teene mewájýújcatsíñe.

14

Tsíjtyé ihjýúri tsaate ihjýuvané pívyeténe

1 Ahdícyane múu tsúúrameí pamévamáyé ámuha mewájýújcatsímýeke Pívyéébé Apííchó tükévejtsómé panévaré ámuha meméénúíyóneri. Múu tsúúrameí íhdétújuco díbye ámúhadívú bóhówajtsóné ámuha mewáájacúné meúúballéiyóneri.

2 Muurá tsaate tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri ihjýuvámé Pívyéébéemáyé ihjýuvá tééjuri. Aane tsá múha lléébóityuró íiná ditye néene Pívyéébé Apííchóré díityéké tükévejtsóneri ditye ihjýuvánéllíhye.

3 Áanetu ihdyu díbye íuwááboju bóhówajtsóné úúbállehíjcyámé cahcújtso múnáake tsápijtsó éhniíñevu ímí dífbyema ditye íjcyaki.

4 Muurá tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri tsaate ihjýuvámekéré píaabóné Pívyéébeke ditye úráávyénéjcutu. Áanetu ihdyu díbye íuwááboju bóhówajtsóné úúbállehíjcyámé éhniíñevu tsíjtyeke píaabóhi.

5 Aane ihdyu ímí ó íjtsúcunú tsíjtyé ihjyu ámuha melléébótúrójuri meíhjíyuváiyóne. Áronáa éhniíñevu ó imíllé ámuha meúúballéné Pívyéébe íuwááboju ámúhadívú bóhówajtsóne. Teene ihdyu éhniíñevu píaabó cahcújtso múnáake. Áanetu tsíjtyé ihjýúri ámuha meíhjíyúvaróné tsaate díityéké tene píáábotúne.

6 Ámuúha táñahbému, muurá ámúhake o ááhívebe tehdu tsíjtyé ihjýúri ámúhama o íhjíyúvájchíí tsá ámúhake tene píáábóityú ámuha melléébótúnéllíhye. Áanetu ihdyu Pívyéébe óhdivu bóhówajtsóné ámuha melléébójuri o úúbállehájchíí ámúhake píááboíñe.

7 Cáhawáa méjtsúcunuj, muurá míamúnaa íjcyáturóné cúúmúbama chíiyóro ímíñevúvú mellíjchúcooca melleebó ímíwu tsanéécú ihjýuváne. Áanetu múhdurá mellíjchúhájchíí tsá ímí melléébotúne.

8 Áhdure méénucátsí íjcyácooca ímíñevúvú rojrócó llíjchúmeityúhájchíí tsá múha íjcyátsíívyetúne.

9 Ahdu muurá tsaatémá ditye lléébótújuri meíhjíyúvájhájchíí tsá ditye lléébotúne. Pevénéré méihjíyúvá éhne múu pevétsíma ihjýuvádu.

10 Muurá íññújiri míamúnaa páhdúvaré íhjíyuvámé tsá wáájácúratúné íhjíyúvatúne. Muurá ihdyu ditye íhjíyuvané waajácúmeíhi.

11 Muurá tsaate óoma tehdu o lléébótújuri íhjíyúvaca tsá íñnetú oke tene píáábóityuróne. Áamedítýú o nééiyá tsíjtye múnaaré ditye íjcyane. Áhdure óhdityu nééiyómé tsíjtye múnáajpíyé o íjcyane.

12 Aane Pívyéébé Apííchó ámúhake tükévejtsóneri páhdúvaré nénehji ámuha meméénúíyóneri meíjýácunúhíjcyámé múu íjýácunú ámúhake díbye píáábóneri cahcújtso múnáake ámuha metükévejtsóiyóneri.

13 Áanetu tsíjtyé ihjýúri íhjíyuvané pívyetémé múu Pívyéébeke píáábó táumeí díbye tükévejtsóneri teene ípájtyétso tsíjtye illééboki.

14 Muurá tsá oore táijtsaméiyi tsíjtyé ihjyu o lléébótúrójuri Píivyéébema o ihjyúvahíjcyatúne. Díbyé Apííchóré ihdyu tápañétú ihjyúvahíjcyáhi. Áánéllii o íjcyároobe tsá o wáájácuhíjcyatú o ihjyuváne.

15 Aane íñe ¿kééjuri méihjyúváiyá Píivyéébema? Méihjyúváiyá tsajúúcuri melléébótúrójurii, melléébójurii, íjcyane. Áhdure díbyeke medúúrúváne meémátsíváiyá tsajúúcuri.

16 Muurá tsíjtye lléébótúrójuri díbyeke medúúrúváhajchíí tsá múha meke náhbénúityú illéébótúnéllíihye.

17 Ímí tehjújucooro Píivyéébema tééjuri meihjyúvaróné tsá tsíjtyeke píáábotú díbyeke ditye úráávýnetu.

18 Áronáa ihdyu ímí tehjújuco teene melléébótúrójuri díbyema meihjyuváne. Muurá ámuhá ehniñíevu ó ihjyúvahíjcyá Píivyéébema oore o íjcyácoóca. Áánéllii ó téhdujtsó díbyeke.

19 Áronáa ihdyu tsame cahcújtso múnaa mepíhcyáávécococa ó imíllé pámeere lléébójuri báhríñéwuúré o ihjyúvaróné diityéké píaabóne. Tsá muurá diityéké tene píáábóityuro cááménécóbaúvú tsíjtyé ihjyúri o ihjyuváne ditye lléébójurííjivari.

20 Ahdícyane, ámuúha táñahbémut, tsá múu ímiájíjtó ámuha meúraavyémé tsíimédú néétune. Ímíñéúvú múu íjtsámeí kéemejte íjtsámeídyu. Áánetu ihdyu ímityúné icyánéjcutu múu íjcyá diitye tsíime íiná wáájácútmé íjcyadu.

21 Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tahñéjté jodiómuma ó ihjyúváá tsíjtye múnáaj téeveri diityé ihjyúri. Áronáa tsá oke ditye cáhcújtsóityúne. Ehdú íñe o néé Píivyéébe o íjcyáabe.”

22-23 Aane muurá tsíjtyé ihjyu melléébótúrójuri Píivyéébé Apííchó meke ihjyúvátsóneri cáhcújtsótúmeke meúújtsó íhtsútuube Píivyéébe íjcyane ditye iwáájácuki. Áronáa muurá medóbeevémé téjúhjiri meihjyuváne illéébóne méhdityu nééiyómé illure meméívaténe. Áánetu ihdyu cahcújtso múnáa wáabyuta méhdivu íuwááboju bóhówájtsoobe diityéké meúúbálleki. Tsá cáhcújtsótúme wáabyuta tene íjcyatúne.

24 Áronáa tsáijyu múúne tsáame meúwaabóné illééboki. Aame muurá teene illéébóne waajácúiyá ímiááné ímityúme íjcyane.

25 Aane múhdúúvúrá íjtsúacunúne botsíí Píivyéébe meéma íjcyane iwáájácúne díbyeke duurúváiyómé imíhmóúbánema.

Muhdú pihcyáávé pañe meíjcyáiyóne

26 Ahdícyane, ámuúha táñahbémut, ámuha mepíhcyáávécococa Píivyéébeke ámuha medúúrúváne májtsí méénuhíjcyáamee, tsatédívú díbye íuwááboju bóhówájtsoné úúbállehíjcyáamee, tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri íhjyúvahíjcyáamee, ditye íhjyuváne melléébojívú pátyétsohíjcyáamee, éhdume múu ímíñéúvú meenu cahcújtso múnáake tene ípiááboki.

27 Aane tsaate tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri íhjyuváne píivyetéhajchíí óví mityétsiye íhjyúváhi. Téhdure ímílléhajchíí tsíjpi píivyeté íhjyuváne. Áronáa ihdyu tsá múu tsané tujkéveri íhjúvatúne. Tsáápiitsádi múu íhjúvá llééboobe ípájtyétsoki.

28 Áánetu díbye íjcyátúhajchíí tsá múu ámuha mepíhcyáávéné pañe tééjuri íhjúvatúne. Iiye múu íjcyácooca Píivyéébemáyé tééjuri íhjúváhi.

²⁹ Áhdure dibye íuwaáboju tsaatédívú bóhówajtsómé múu tsáné dobéévé pañe mítyétsúba, 3-meváuba, úwaabó tsijtye illéébúacunúki.

³⁰ Áronáa tsáijyu múúne Píivyéébe lléébúacunúmedívú téhdure íuwaáboju bóhówajtsóhahjíí ovíi tujkénú úwaáboobe íhveté díityéréjuco íuwaáboki.

³¹ Ehdu múu Píivyéébe íuwaáboju ámuhádivú bóhówajtsóné tsáápiitsadí ímíñeúvú úwaabó tsijtye illéébóne dííbyedívú icyátsípáaveki.

³² Dííbye uwááboju múu imyéénune píivyetémé ímíñeúvú meenuhi.

³³ Tsá dibye ímíletú múhdurá dííbye uwááboju medáriivéne.

Ímíllebe tsaímíyé pámeere metúkévetsójcatsíñe.

³⁴ Aane ihdyu óvíi ámuha mepihcyáávécooca Píivyéébé taúhbaju néhdu walléemú ímiááméré íjcyáne cúuvéhulléré uwáábó lleebúacunúhi. Tsá ehdu nétsihjívú ditye íhjuvúváytyuróne.

³⁵ Tsane idíllone ímílléhahjíí óvíi íhjáyahñévére díllómé ájyúmuke. Tsá tene ímityú Píivyéébé pihcyáávé pañe walle íhjuvúváytyóne.

³⁶ ¿Mityá tsá ehdu tene néétune? Cáhawáá méijtsúcunuj, tsáhái muurá ámuha pahdu dibye íuwaáboju méhdivu bóhówátsohíjcyáne mewáájácútúne.

³⁷ Aane cáhawáá óvíi tsaate dibye íuwaáboju díityédívú bóhówátsohíjcyámé pañe dííbye Apííhó íjcyáhahjíí waajácú dííbye taúhbaju néhdújuco o néhíjcyáne.

³⁸ Áánetu tehdujuco néerone ditye múhdurá íjtsúcunúhahjíí muhdú idyé méméénuúhi.

³⁹ Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áhdícyane óvíi ámuha méúwáábohíjcyá Píivyéébe íuwaáboju méhdivu bóhówajtsóne. Tsá múu tsaate tsíjtyé íhju illéébótúrójuri íhjuvúvánetu díityéké bóljcyutúne.

⁴⁰ Ímiááméré múu íjcyáne panévaré ímíñeúvú meenuhi.

15

Críjto dsíjíveebe bóhíne

¹ Ámuúha táñahbému, cáhawáá méitsáávé muhdúhjáa pajtyéteju ámuhákye o úwaabóné ámuha mecáhcujtsóne. Aane muurá ímí ámuha méúraavyéhi.

² Aame tsúuca ámuha mépajtyeté ímiáané ámuha mecáhcújtsóhahjííjyu. Áánetu ámuha ímí mecáhcújtsótúhahjíí íllure ámuha mébáñúméíhi.

³ Muuráhjáa Píivyéébé waajácúháámitu tene néhdújuco méímityú iwáágóo Críjto dsíjívénetu íjcyáne uwááboju oke ditye úwaabódújuco ámuhákye o úwáábohíjcyáne.

⁴ Muuráhjáa tene néhdújuco dsíjívéébeke ditye cúuuube pápíhchúúj coojívatu bóhíne.

⁵ Aane íñe ó úwáábohíjcyá muhdúhjáa Péedoródívú íbóhówáávéne Boone tsijtye ímamyémudívú dibye bóhówaavéne.

⁶ Áané boonétúhjáa muurá bóhówáávebe íhñéjté 500-mevá ehniíñevu íjcyamedívu. Áámedityúu tsúuca tsaatétsáhjí dsíjívénetu muurá íjcyáméi mityame.

⁷ Áhduréhjáa muurá bóhówáávebe Jacóóbodívu. Áané boonétúhjáa bóhówáávebe pámehdívuréjuco.

⁸ Áané boonécóbaúvutúu téhdure óhdivu dibye bóhówaavéne ó íjtsúcunú ehne múúne walle itsíimáváyotsíhjí pájtyelle tsíimavádu.

⁹ Áánéllii tsá o íjtsúcunúmeityuro dílbyedítú íjcyáné uwááboju uwááboméré péhíjcyáméejpi o íjcyane. Muurá ímiááné tsá o íjcyáítyuro ténejcú uwááboobe cahcújtso múnáakée o ícúbáhráhíjcyánéllíihye.

¹⁰ Áronáacáhjáa ihdyu Píivyéébe pámeekéré iwáyjudu íjcyaae óhdi ídáátsóvéne oke ímbajchóhi. Aabe ihdyu óvíi tehdújuco o íjcyane dílbyé icyánéjcú uwááboobe. Áánéllii muurá ímiááné tsijtye uwáábojté ehniíñevu ó méénuhíjcyá tééné wákimyéi. Tsá idyé oore. Dílbyere ihdyu Píivyéébe méénuhíjcyá tajtyéeveri.

¹¹ Áronáa tsá muhdú tene néétu tsaate ehniíñevu tééné wákimyéi méénune. Aane ihdyu ímí tehdújuco ámúhakeye muha meúwáábohíjcyáné ámuha mecáhcujtsóne.

Dsijívémé bóhííñe

¹² Muuráhjáa Críjto dsijíveebe bóhíine muha meúwáábohíjcyáné ámuha mecáhcujtsóhi. Áronáa jíveekí tsaate ámúhadítú nehíjcyá dsijívémé bóhíjúcúóityúne?

¹³ Muuráhjáa ímiááné tehdu tene néeca Críjto dsijíveebe tsáhájucu bóhíítyuróne.

¹⁴⁻¹⁵ Aaca muurá ténejcú uwáábojte muha méjicyáiyá állíu múnaa díbyéé bóhíitúnéré muha meúúbállehíjcyánéllíihye. Aaca téhdure tééné uwááboju mecáhcujtsóné tsá ínetu meke píáábóityuróne.

¹⁶ Muuráhjáa tehdu tene néeca Críjtoke ditye cúuuube tsá bóhíjúcúóityuróne.

¹⁷ Aacáa muurá íjcyáiyóné máhallúrí méimítyuháñe.

¹⁸ Aamée dílbyeke ímí mecáhcújtsorómé medsjívémé ávyétá wágoóoveréjucu meméénúiyóne.

¹⁹ Muurá dílbyeke mecáhcujtsóné apááñéré ííñújí hallúrí meijcyánetu meke píááboca tsíjtyéhjí ehniíñevu ávyétá idáátsó méjicyáiyáhi.

²⁰ Áronáacáa ímiááné Críjto idsijívétsihdyu bohíí medsjívémé mebóhííñé mééma déjucóónuúbe.

²¹⁻²² Muuráhjáa tsáápiye Adáa ímityúné méénúné déjúcotu médsijívehíjcyáhi. Ahdúu íivane tsáápiye Críjto ímiáábé íjcyaae méénúnej téeveri medsjívémé mebóhííhi.

²³ Áronáa tsá ihdícyáijyu mebóhíítyúne. Díbyéi tsiíñe tsáácooca mebóhíí dílbyeéjté méjcyame.

²⁴⁻²⁵ Áijyu páme avyéjuubéré íjcyaa dílbyeke múnáátsohíjcyámeke ityáhjáné hajchóta. Áané boone páneere Cááni Píivyéébé hójtsí pañévu íhvéjtsóiiibye dílbyeréjucu páné avyéjuube íjcyaki. Téijyu páneere nijkévaáhi.

²⁶ Dsijívé meke múnáátsohíjcyáné tsáhájucu íjcyáityúne.

²⁷ Muuráhjáa dílbyere Píivyéébe pícyóó Críjtoke páné avyéjuubéré díbye íjcyaki. Ehdú muurá néene dílbyé waajácúháamítu. Tsá tene néétu Cááni dílbyé túkevéjtsójú pañe íjcyane.

²⁸ Muurá ícyooca páneere Críjtó túkevéjtsójú pañe íjcyaroobe téijyu íjcyaa Cááni Píivyéébé túkevéjtsójú pañeréjucu. Muurá Píivyéébe ávyeta páné avyéjuubéré ímichi dílbye tájpi páneere íjcyaa. Áánéllii téijyu páneere dílbyé túkevéjtsójú pañeréjucu íjcyaiñe.

29 Áánetu ijcyané tsane. Ehdu idyé medsjíivémé mebóhjúcóóityúné néhijcyámé ¿iveekí tsójtso méhijcyá imúnaa dsjíivéme mémeri 'ditye ipájtyeteki' néemere muhdú idyé medsjíivémé mebóhjúcóóityúnáa íinetu diityéké tene ipiááboki?

30 Aane idyé ehdu tétsíhjí daihañéréjuco medsjíivéíñáa ¿íñe muha úwáábomé mépehíjcyá tsáijyu tsaate múúhake téené hallútú dsjíivétsóhachíí muha mepájtyetékíívari?

31-32 Áánéllíihyéhacáa bañúháñe téené hallútú Éépetsó cóómi múnaa ápíchó éhne múúne meke dóóné iyámédú néémema ó táhjácatsíhijcyáhi. Aanéjíiva, ané metsu ímiááné tehdu tene néhachíí mejcyané hajchótá mewáñehjívaténé pañe panévare meóóvehíjcyá tétsíhjí daihañéréjuco medsjíivéíñéllíihye. Áronáa muurá ímiááné medsjíivémé mebóhíine o úwáábóhijcyané hallútú oke ditye dsjíivétsóllehíjcyároobe ó icyahíjcyáhi. Áróneri íllure ó ímíjyúúvehíjcyá eene ámuha Jetsocríjtoke meúráávyéneri o ímijyúdu.

33 Ahdícyane máállítsámeídí múhdurá ítsámeíhijcyámedívu. Ámúhake mújtátsodímýé ímí ámuha mejcyáiyómeke. Muurá tsaate neéhi: "Átérejtédívú menáhbevámé íllure meke mújtatsóhi."

34 Ahdu ámuha mejcyáiyónéllíi ímíñeúvú méuráávyé ímiááju. Óvíjyacóóné ímítyunéjcu. Muurá ijcyáméubá tsaate ámúhadítýú Píívyéébeke wáájacutúme. Ehdu ámúhake o néé núcópítsóróné pañe ámuha ténetu mewájácúúveki.

Muhdú dsjíivémé bóhííñe

35 Áronáacábá tsaate ámúhadítýú neéhi: ¿Aca íhya muhdííváj píhjimá medsjíivétsíhdyu mebóhííhi?

36 ¿Aca muhdú ámuha méjtsúcunúhi? Íllu muurá teéne: Muurá tsieméné pañévau mebájtso tsíhdyuréjuco icyápáyóóvétsíhdyu ííñe botsíi páneevé úmehéréjuco.

37 Tsá muurá apáhachíí teeu mebájtsonemáyé pahéjuco íjcyáityuróne. Tsáijyu muurá tríigó pañeváuma tsíñéhjí pañevahúúné mebájtsocooca tsáhái téuhjitu ipáhé bóhówáávetúne.

38 Píívyéébere ihdyu íimíllédú píívyetsóné tsaimíyé keemévé íñéné neeváúhjáa íjcyahéjuco.

39 Tsá muurá panévare tsahturé néétune. Muurá úmehééné tsíhdyure. Áánetu mee míamúnaa tsíhdyure. Áhdure iyámé tsá tsahturé néétune. Muurá baari úlléné iyámé tsíhdyure. Wahpéjté tsíhdyure. Amómé tsíhdyure.

40 Téhdure caame íévéhóowari íjcyanéhjí, ííñújiri íjcyanéhjí, tsíhdyure.

41 Muurá cóójiejpi núhba ájchú péjcoéjpima mícuro ájchúné tsíhdyure. Áhdure mícúruj péété tsá tsahturé néétune.

42-43 Ahdu muurá idyé tsíhdyuréjuco mejcyane medsjíivétsíhdyu mebóhíime. Muurá medsjíivémeke ditye cúúme mechájááverómé tsiíñe mebóhíicooca tsíhdyuréjuco néjpiima mejcyane tsáhájucó mújyú muhdú mejcyájucóóityúne. Muurá íñe icyooca mejcyanéj pí átéreenére.

44 Aane muurá ííñújiri mejcyanéj píima mejcyame téhdure méjcyaa tsíhdyuréjuco néénej pí mújyú medsjíivéjúcóóityúnéj píima.

⁴⁵ Muurá Píivýéébé waajácuháámitu nééneé: “Tujkénúejpí Adáake Píivýéébe ípívyétsóóbé pañévu picyóó míamúnaa díbye íjcyáiñe bóhi.” Áábé boonétúu Críjto bóhówááveebe ihdyu meke ajcú mújyú muhdú mejjcyájucóóityúne bóhiívu.

⁴⁶ Áronáa tujkénúí méjicyá íñe icyooca mejjcyánéj piíma. Ááné boonétú botsíí méjicyáa tsíhdyuréjuco néjpi mújyú medsjíivéjúcóóityúnéj piíma.

⁴⁷⁻⁴⁸ Muuráhjáa tujkénú Píivýéébe meenu íñúbatu Adáake íñújiejpi íjcyáabeke. Áánéllíi tééjí hallúrí mejjcyame méjpiíhãñema mee díbyéé ípívyéjtsóobédújuco. Áánétúhjáa ihdyu Ávyéjuube Críjto tsáá nýjkyéjitu. Áánéllíi díbyema mejjcyácooca tsíhdyuréjuco mejjcyáiñe díbye íjcyadújuco.

⁴⁹ Muuráhjáa Píivýéébe íñúbatu méénuube íjpiíma íjcyadújuco mee méjpiímaá. Áhdure idyé nýjkyéjiri íjcyaaebe Críjtotoduréjuco mejjcyáiñe díbyema mejjcyácooca.

⁵⁰ Ámuúha táñahbému, muurá íñe icyooca mejjcyánéj piíhãñema tsá mejjcyáityú Píivýéébé avyéjuri. Muurá íñe dsjíivéíñéj piíhãñe tsá múhdutú dsjíivétúné íjcyáityuróne.

⁵¹ Cáhawáá ámuúhake o úúballe múha mewáájacutúne. Tsá muurá pámeere míamúnaa dsjíivéityúne. Muurá dsjíivétúméj piíhãñe cápáyóóveé tsíhdyuréjuco néénéj piíhãñevu.

⁵² Muurá ávyeta ícúíwuúré tsáneere metámihjácóné hallúrí méjpiíhãñe cápáyóóveé páneere tsíhdyuréjuco ímíbáavye nihñéré rojrócó llíjchúmeicyooca. Tene muurá íhjyúvácooca cahcújtso múnaape dsjíivéhíjcyámé tsiíñe bóhiime tsáhájucó dsjíivéityúne. Ááné tujkéveri téjyú íjcyame dsjíivétúméj piíhãñe tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe.

⁵³ Muurá íñe icyooca medsjíivéhíjcyánéj piíhãñe téjyú cápáyóóveé dsjíivéityúnéj piíhãñevuréjuco. Ájyú ihdyu botsíí méjicyáa Píivýéébé avyéjuri.

⁵⁴⁻⁵⁵ Ehdú muurá íñe medsjíivéhíjcyánéj piíhãñe tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe Píivýéébé waajácuháámitu íllu tene nehjújuco: “¿Aanéhaca kiávújucó teene dsjíivé meke wáágóóiyóne? Tsúuca táhjatsámeíñe tsáhájucó íjcyatúne.” Ehdú Píivýéébé waajácuháámitu nééneé.

⁵⁶ Muurá ímityúmé mejjcyáné déjúcotu médsjíivéhíjcyáhi. Aanée méhdivu Píivýéébé taúhbaju bohówajtsó ímityúmé mejjcyane.

⁵⁷ Áronáacáa ihdyu tehjújuco Píivýéébe méhdi ídáátsóvéne Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri ímityúné mééma táhjane mewágóóóvétuki.

⁵⁸ Áhdícyane, ámuúha táñahbému, méihvéjtsodí Píivýéébé icyánéjcu ámuha meúraavyéne. Óóchévetúmeré méméénuhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjtoj wákimyéi. Muurá mewáájacú díbyé wákimyéi méméénume mebãñumeítyúne.

16

Cahcújtso múnáa wáabyuta dsíídsi píhcyúmeíñe

¹ Áánetu dsíídsike cahcújtso múnáállíi ámuha mepíhcyuhíjcyáné múu ímíñevúvú meenu íñeé Garáátsiá íñújiri íjcyáné cahcújtso múnáake o nehduú.

² Ténevá tsemáánádú múu wáyeévejcojji idyóbéévecooca ámuhá wákimyéi hallúvú ámuha meújcutu tsánéhwu dówacárohijcyá ámuhádivú o úújetécooca botsíí ámuha mepíhcyútuki.

3 Aane o úújetécooca tsaatéké ámuha metújkevééllémeke méwáalloó Jerot-saréeri íjcyáné cahcútjso múnáa éllevu ámuha mewáallóóné waajácúhaamínema dítye teene itsájtyeki.

4 Áámema téhdure muhdú o néhajchíí ó peéhi.

Muhdú ipyééíñe Páávoró íjtsámeíñe

5 Árónáa ihdyu tujkénúí ó peé Matsedóóníá íiñújivu. Átsihdyu botsíi ámúhake ó aahívéteéhi.

6 Aabe tsáijyu múúne ámúhama úúníjyá hajchótá ó ijcyá tsúcájáhree. Átsihdyu óví kiávú o péébeke ámuha oke mépiáabóhi.

7 Tsá o ímíllétú ámúhake íícúíye o ááhíveíñúne. Ó imíllé tsuucájááneúvíi ámúhama o íjcyane Píívyéébe ímílléhajchííjyu.

8-9 Aabe íchihvúré Éépetsóvú Pejtecójtéé wañéhíí ó pájtyeé tééné pañe íchíi múnáake o úwááboki. Tsáijyu múúne tsaate díityédítýú o úwaabóné cáhcujtsó tsíjtye oke tééné hallútú tsáíllérónáaaca.

10 Áánetu Timotéó íñe o íjcyadu Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyaae ámúhadívú úújetéhajchíí ímíñeúvú méwaatsúcúpéjtsoco díbye ímí íjtsúcunúki.

11 Áábeke ihdyu métsíménééllédíñe. Ímíñeúvú dííbyeke mépiááboco elle iúlléjéne oke díbye iúújévaki. Muurá dííbyeke ó ítsohíjcyá tsíjtye ménahbémuma oke dítye iúújévaki.

12 Téhdurée ménahbe Apóóroke ó neerá díbye ámúhake iááhíveté tsíjtye menáhbémuma. Árónáa tsá díbye péétune. Óví mújýú ímíllécooca ámúhake aahívetéébe.

Páávoró pítyajcóné

13 Ahdícýane ímíñeúvú Píívyéébeke méuráávýé ténejcútú ámuha íhtsutúmé meíjcyame ímítyunévú metáhjátsámeítyuki.

14 Múu íñá imyéénune ímíñeúvú meenú pamévakéré iwájýunema.

15 Ámuúha táñahbémuj, muurá ámuha méwaajácú Ejtéépanáké éhnée Acááyá íiñúji múnáadítýú íhyájkímuma tujkénú Píívyéébé icyánejcúvú pájtyéébeke. Aabe muurá díitye íhyájkímuma ímí piáábohíjcyá téhulle íjcyame ménahbémuke.

16 Áámeke múu avyéjuulléhi. Áhdure tsíjtye Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyámeke múu avyéjuulléhi.

17 Muurájháa díibye Ejtéépanaa, Potonáátoo, Acáícoo, éhdume tsaímíyé oke píaabó ílle ámuha meíjcyaca oke mepiáábóíyónetu.

18 Aame oke tsápítsóhíjcyá ámúhakeé itsápíjtsódu. Aane ímí ó íjtsúcunú téhdújuco. Tehdu néémeke múu avyéjuulléhi.

19 Áhdure ámúhake o úúballé Áátsiá íiñújiri íjcyáné cahcútjso múnáa ámúhake dúúrúváne. Téhdure AKííramútsí Pírítisíírama ámúhake duurúváhi. Áhdure díityétsi jávú píhcyáávehíjcyámé ámúhake duurúváhi.

20 Pámeere íchíi múnáa ménahbémú ámúhake duurúváhi. Téhdure tsamééré méduurúvajcátsi.

21 Aane íñe ámúhake o pítyajcóné pañetu oo Páávoró ó caatúnúhi.

22 Aabe o néé Ávyéjuube Jetsocríjtoke wájýútúmé hallúrí tsúúca ímityúné íjcyane. Aabe ihdyu óví tsájucóó Máavyéjuúbe.

23-24 Muurá mítyane ámuhakye ó wajyú dífbyeéjté ámuha mejjcyámeke. Ahdícyane ihdyu óvíi díbyeréjuco ámuhakye píaabóne. Áyu tehdújuco.

2 CORÍNTIO

Hállúvúeháámí Coríntori Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o Íjcyáábekée oke Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú Íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aane íñe ícyooa muhtsi íhyaami mécaatúnú ménahbe Timotéoma elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcútso múnáa éllevu. Téhdure pámeere Acááyá iññújiri Íjcyáné cahcútso múnáa wáábyuta téhaámi.

² Ahdícyane óví Píívyéébe Ílli Jetsocríjtoma ámuhakye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

³ Áánéllii metsu Máavyéjuube Jetsocríjtój Caani Píívyéébeke medúúrúvaki. Muurá meke ídaatsólléne Íjcyaae pájyuvaré meke bóhíitsohíjcyáhi.

⁴ Muurá meícúbáhrámeíñetu meke íbóhíjtsoñe píáábohíjcyaae téhdure tsíjtyeke mepíáábo muhdú meke díbye píaabódu.

⁵ Ehdú Críjtoéjté meíjcyame díbyeé ícúbáhrámeíhijcyádújuco meícúbáhrámeíhijcyáne. Áameke díbyej tééveri Píívyéébe meke ímíjyuuvu ácuhijcyáhi.

⁶ Muurá muhtsi meícúbáhrámeíyómútsikye ímíjyuuvu ácuhijcyaae téhdure ámuhakye muhtsi meúwáábóneri mebóhijtsómé tehdííváné ícúbáhrámeí ámuha maáábúcuñe mepájtyetéki.

⁷ Muurá muhtsi méwaajácú ámuha ímí Píívyéébeke meúráávyehíjcyáné panévare ámuhakye pájtyeróné pañe. Muhtsi meícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñéllii téhdure ámuhakye bóhíitsohíjcyaae múhtsikye íbóhíitsohíjcyádu.

⁸ Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámuhakye o úúballéné muhtsi Áátsiá iññújiri meícúbáhrámeíñe. Ávyetáa muhtsi meícúbáhrámeí múha áábúcuítýuróne. Tsáhájucóo muhtsi meíjtsúcunútú mepájtyetéíñe.

⁹ Ídátsohrée muhtsi éhne múúne dítye dsíjívétsoímyé Íjcyadu. Ehdúu múhtsima pájtyéné Píívyéébedívú muhtsi mecátsípááve panévaturé íhtsútuube Íjcyaae dsíjívérómeke bóhíitsoóbedívú.

¹⁰ Aabée ihdyu múhtsikye pájtyetétsó téjyju muhtsi medsíjívéíyónetu. Áánéllii dífybedívú muhtsi mecátsípáávehíjcyá éhniíñevu Íjcyarónéhjitu díbye múhtsikye ípájtyetétsoki.

¹¹ Aane óví ámuha píáábó métáúmeí díbye éhniíñevu múhtsikye píaabóné tsíjtye íájtyúmíne díbyeke ityéhdújtsoki.

Coríntó cóómívú Páávoró péétune

¹² Muurá muhtsi méwaajácú ímí tehjújuco muhtsi meíjcyane míamúnááj píine ímichi ámúhama. Píívyéébere múhtsikye píáábóneri ímí muhtsi

méicyahíjycyáhi. Tsá múhtsiye tehdu mejycatúne. Ááneri mítyane muhtsi méimíjyúúhí.

13 Aane íñe ámúhake muhtsi mecáátúnuhíjycáné tsá tühú íhjúvatúne. Cáhawáá óví ámuha méwaajácú téhaamíjí meéévéne.

14 Muurá ámuha méwaajácú Máavyéjuube Jetsocrijtó tsáácooca ámuha múhtsidi méimíjyúúveíñé ténejcúvú ámúhake muhtsi mewáájácútsónéllíhye. Áhdure ámuha méwaajácú ámúhadi muhtsi méimíjyúúveíñé múhtsí uwáábóo ámuha melléébónéllíhye.

15-16 Aanée ámúhadívú ímí o íjtsúcunúnéllí tujkénú ó imíllérá Matsedóóniá iñnújivu o péébe ámúhake o ááhíveíñúne. Aabée téhullétú o óómiibe o imíllérá tsiíñe ámúhadítú o pájtyene Jodéa iñnújivu o péébeke ámuha oke mepiááboki. Áronáacá tsá tehdu tene néétune.

17 ¿A téenetú ámuha méjtsúcunú pánehjídú o pítyácámeíhijycáne? ¿A ámuha méjtsúcunú cahcújtso múnaa íjycatúme pánehjídú imyéénúityúne íhjúvahíjycádú o íhjúvahíjycáne?

18 Tsáhaá, muurá Píívyéébe múhtsikye waajácú tehdu muhtsi menéétune. Áánéllí muurá muhtsi menéhdújucó meméénune.

19 Muurá Críjto Píívyéébe Hajchi íjyaabe tsá múijyú íjtsaméí cápáyóóvéityuróne. Muurá muhdú íñéhdújucó díbye méénune. Áábedítú íjycáné uwááboju íñe muha méúwáábohíjycá oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, éhdume.

20 Áábej tééveri muurá páneere Píívyéébe mééma meenú muhdúhjáa íñéhdújucó. Áánéllí díbyeke medúúrúváne météhdútsohíjycáhi.

21 Téhdure díbyere Críjtoj tééveri díbye meke ímbajchómé méijycá díbyeéjté íhtsutúme.

22 Aabe meke ítsíímedi idíllómé pañévú Íapííchó pícyóóneri ímiááné méwaajácú meke íñéhíjycanévú díbye ájcuíñe.

23 Aabe waajácú íñéllíhyéikyé elle Coríitori ámuha mejycámeke o ááhívetétúne. Ímiááné o imíllérá ámúhake o ááhíveténe. Áronáacá tsáhái o péétu ámúhake uhbáduré o túkévéjtsotéíyónéllíhye. Áánéllíhyéé tsáhái ámúhake o ááhívetétú ámúhake o kímóvéjtsóíyónéllíhye.

24 Áronáa tsá ámúhake o táuhbáityuró íñe mecáhcújtsónejcúvu. Muurá tsúúca ámuha ténejcu méwaajácújucóóhí.

2

1 Apááñéré o imíllé ámúhake o tsápijtsóneri o píaabóné ámuha méimíjyúúki.

2 Muuráhjáa dítyédíjyucó ámúhadi o ímjyúúvéiyómeke o kímóvéjtsoca ¿múhdí o ímjyúúvéiyáhi?

3 Áánéllíhyéé muurá ámuha éllevu íhde o cáátúnúháamí pañe ámúhake o úwaabó ámuha méimíbáávyé ellévú o péécooca oke ámuha méimíjyúúvétsóíyótsihvu íllure oke mekímóvéjtsótuki. Muurá o waajácú oke ámuha méimíjyúúvétsoca tsaméhíjyucó méimíjyúúvéiyóne.

4 Muuráhjáa tujkénú ámuha éllevu o wáalloháamí o caatúnú múhdurá ámuha meicyahíjycáné kímóhcó oke pájtyéneri táábere. Áronáacá tsá ámúhake o kímóvéjtso o cáátúnutúne. Mítyané ámúhake o wájyúnéllí ámúhake o caatúnú ámuha méimíbáávyeki.

Ímityúné méénúmedi meidaátsóvéne

⁵ Áanetu eene ímityúné imyéénúneri oke kímóvéjtssoobéubá awáá éhniíflevu ámúhake kímóvéjtsóhi. ¿Mityá tsá ámúhake díbye kímóvéjtsotúnej?

⁶ Áábeke téhdunéjucu ámuha tééné hallútú meúwaabóne.

⁷ Ílluréjucu díbyedi meidaátsóvéne maábajíivé teéne. Ááne mecánaajánú díbye íjtsaméi icyátóróóvéne íimibáávye ávyetá tútavááveréjucu Píívyéébedítýú díbye imyéénútuki.

⁸ Áánéllii ámúhake o néé ámuha tsiíne ímí díbyema menáhbévaki.

⁹ Ehdúu ámuha mejjcyane o wáájácúne éjju tééné uwáábó o cáátúnuháámí ámúha éllevu ó wallóó ámúhake o nééne ámuha mecáhcújtsóhahchíí o wáájácuki.

¹⁰ Muurá ímityúné méénúmedi ámuha meidaátsóvéne teene maábajíívéne ímí ó ijtsúcunúhi. Áánéllii téhdure táicyánéjcutu ámuha meidaátsóvémedi ó ídaátsóvehíjcyá Críjto mémeri.

¹¹ Ehdu mépiáábójcatsí Naavéné meke imújtátsótuki. Muurá tujkéveebe meke imújtátsoki.

Tóróóá cóómiyi íjcyaae Páávoru múhdurá íjtsáméíne

¹² Tóróóavúu muurá o úújetéébé tétsíi múnáake Críjtodítýú íjcyané uwááboju o úwááboca mítyame cáhcújtsóiyá Píívyéébé piááboríye.

¹³ Árónáacáa técoomíyí ménahbe Tíito íjcyatúné múhdúuvúrá o íjtsúcunúnéllii o péé dítyédítýú Matsedóóniá íiñújivu díbye néhcovu.

Críjtoma íhtsutúmé mejjcyane

¹⁴ Árónáa ihdyu Píívyéébeke ó téhdútsóhíjcyá Críjtoj tééveri panévare metáhjahíjcyané hallúvu. Muurá mejtééveri íuwaáboju pahúllevávú tsújaucuhíjcyaae éhne múúne pácúúcuju cúvá pahúllevávú tsújaavédu.

¹⁵ Ahdu Críjtoj tééveri meímibáávýemeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúmé díbyé uwááboju métsújaucuhíjcyá pámehdívúré pájtyetéímyema wágóóóvéímýedívu.

¹⁶ Áané uwááboju muurá wágóóóvéímýe íjtsúcunú éhne múúne meke dsíjívetsóiyóné meijtsúcunúdu. Áanetu pájtyetéímyedívú íiné imíjyaú teene bohíívu dítyéké ájcune. Aanéhaca íne ¿caatyé úwáábóiyá tééné uwááboju?

¹⁷ Muurá tsá teene muha meúwáábohíjcyatú tsaate méénuhíjcyádú muha mesíídsívakiye. Áhdure tsá tshdyuhjírre muha meúwáábohíjcyatúne. Muurá tene néhdújucu muha meúwáábohíjcyané Píívyéébé múúhake níwáávéne wákimýeí Jetsocríjto múúhake piáábónej tééveri díbyeke muha meíícuvénéjucu.

3

Béhné pihtýájcoju

¹ ¿Aanéubá ámuha méijtsúcunú íllure muhtsi memítýájkímýeí ehdu ámúhake menéhíjcyáne? ¿Áhduréubá ámuha méijtsúcunú tsaate méénuhíjcyádú uwáábojtétsí muhtsi mejjcyané waajácúháámivu ámúhake muhtsi meúújétsóíne? ¿Panéubá ámuha méijtsúcunú tééméháámí ámúhake muhtsi metáúmeííne?

2 Áánerá ihdyu ámuháyé teene waajácúháámí tujkévéjete múhtsí uwááborí tsíhdyuréjuco ámuha mecápáyoovéme. Áámeke ámuhákye pámeere ííténe waajácú ímiááné tehjújuco ámuhákye muhtsi meúwaabóne.

3 Aame ámuha Críjtóo múúhaj téeveri cáátúnúné waajácúhaamídu. Árónáa ihdyu tsá ámuha mecáátúvatú caátúnújpácyori. Áhdure tsá ámuha mecáátúvatú éhnéhjáa néwáyuwáacutu cáátúvanédu. Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébé Apííchóré ámuhá pañévu úcaavéné ámuhákye ímjpyetétsoámeke tsijtye ííténetu waajácú dííbyeéjté ámuha mejjcyane, waajácúháámí cáátuvané iéévéne iwáájácúiyódu.

4 Ehdú íne ámuhákye o néene ímiááné tsá álliu íjcyatúne. Muurá Píívyéébere Críjtóo téeveri múhtsikye piáábohíjcyánéllii ó waajácú ímiááné tehjújuco o néhijcyáne.

5 Tsá múhtsí waajácúriyé muhtsi meúwáábohíjcyatúne. Píívyéébere ihdyu múhtsikye tükévéjtsóneri muhtsi meúwáábohíjcyáhi.

6 Áhdure dííbyere múhtsikye piáábohíjcyá íne muhdú mejjcyaiíne béhne pityájcoju muhtsi tsíjtyeke meúwááboki. Muurá dííbyé Apííchó mépañe íjcyáne téeveriyé mépájtyetéhi. Tsá íhdééné taúhbaju meúraávyéneri mépájtyetétúne. Muurá teene meúraávyeromé illure méwágóóóvéiyáhi. Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó meke ajcú medsjívéjúcúóóityúne bóhíívu.

7 Muuráhjáa teene tujkénú Píívyéébe pícyóóné taúhbaju meke pájtyetétsoítyuróné néwáyuwáacutu cáátuvané tamúnaa íjraéémudívu wajtsí dííbyé íhtsútuma Moitsééuvuj téeveri. Áané ámítsaráhcóhjáa dííbyeúvu húmíri íjcyánéllii tsá imúnaa ítehjcyatú dííbyeke. Aanéikyéhjáa chooco dííbyedítyú áábanúhi.

8-9 Ehdúhjáa muurá meke pájtyetétsoítyuróné taúhbaju tujkénú Píívyéébe pícyoone íine ímjyaú bóhówaavéhi. Aanéjii mítyáubá awáá mépájtyetéíne uwááboju dííbyé Apííchó mépañétú bóhówájtsóíñe. Áané pityájcoju íne ícyooca mééma díbye méénune muurá meke ímjpyetétsoíhi.

10-11 Áánevu tujkénú díbye méénúné taúhbaju ímí néerone tsá úújetétúne. Áánetu íne ícyooca mépájtyetéíne pityájcojú díbye méénune awáá éhnííñevu meke piababóné tsá mújyú níjkéváityúne.

12 Aane muha mewáájácúnéllii meúwáábohíjcyá íneri núhnévetúme.

13 Tsá muha meméénuhjcyatú éhnéhjáa Moitsééúvu dítye íajtyúmítu Píívyéébé ámítsaráhcó íhyúmíri íjcyane áábanútné hajchótá wájyamubávú wátácámeíhjcyádu.

14 Téijyúhjáa íjcyané míamúnaa tsá wáájácúpityúne. Áhdure ícyooca íjcyané míamúnaa teene íhdééné pityájcoju éévéjúcooromé tsá wáájácútné. Aame íjcyá éhne múúne tsane tsíeménevu maávohjácóné íjcyadu wáájácúmeítyúne. Muurá ihdyu apááñéré Críjtóo mééma méénune mecáhcújtsóneri méwaajácúiyáhi.

15 Aane ícyoocápi tsaate téenere Moitsééúvú cáátúnuhjcyanehjíre ícyáhcújtsóne ítsúcunúhjcyá ípájtyetéíne. Tsá dítye wáájácúpityú Píívyéébé muhdú mépájtyetéíne Jetsóo téeveri méénune.

16-17 Árome muurá dííbye ícyánejúvuréjuco pájtyémeke piááboobe ípííchoj téeveri dítye iwáájácú muhdú ípájtyetéíne.

18 Muurá Píivýéébeéjté meíjcyame tsúúca dííbyé icyánéjcu méwaajácúhi. Aame míicumídú menéémedítýú dííbye ímí bóhówaúcumúhijcyámé icyóhodu méíjcyáá Críjtodu Ípííchoj tééveri meke díbye ímíjpyetétsóme.

4

1 Aane téénetu íjcyané uwááboju ímiáájú íñe muhtsi méúwáábohíjcyáhi. Áánetu tsá muhtsi meóóchévéítýuró mekéé ídaatsólléne Píivýéébe múhtsikye pícyóóné wákimyéítýu.

2 Áánéllí muurá páneere núcójpítso nénehji muhtsi meíhvéjtsóne dííbyé uwááboju méúwáábohíjcyá muhdú tene néhdújuco. Tsá muhtsi tsíjítóríyé méúwáábotúne. Aane Píivýéébe waajácú muhtsi maállítýúne. Aane téhdure míamúnaa waajácúiyáhi.

3 Aane íñe meke pájtyetétsoíñé muhtsi méúwáábohíjcyané tsá bóhówáávetú wágóóóvéímyedívu.

4 Íjij caani Naavéné díityéké túhútsóhíjcyá ditye icyáhúcjtsótu Píivýéébere íjcyabe Críjtodítýú íjcyané uwááboju.

5 Muurá tsá múhtsidítýú muhtsi méúwáábohíjcyatúne. Muhtsi méúwáábohíjcyá Jetsocríjtó Máavyéjuube íjcyáábedítýu. Áábeke muhtsi mewájýúnéllí méíjcyá ámúhá ícúve múnáajtétsi.

6 Muuráhjáa Píivýéébe néhdújuco peete íjcyane. Áábere muurá íñe ícyooca mépañévu téénedu nééne íuwááboju pícyóó téénej tééveri dííbyé ámítsaráhcó Jetsocríjtdítýú bóhówaúcumúné mewáájácuki.

Mecáhcujtsóné meke túkévejtsohi

7 Aane muurá Píivýéébé ámítsaráhcó núpájkíihllódú menééromé pañe tsúúca íjcyánetu ámuha méwaajácú dííbyé íhnáhooríyé muhtsi méúwáábohíjcyáne. Tsá múhtsi íhnáhoori muhtsi méúwáábohíjcyatúne.

8 Muurá múhtsikye tsíñehji páhdúváré dárííveronévu tsá muhtsi metáhjátsámeítýúne. Tsáijyu múhtsikye íhnáhó tene íjtsámeíchórónáa tsá muhtsi íínerí maáábímyeíhíjcyatúne.

9 Tsáijyu muurá múhtsikye ditye méénúrónáa tsá muhtsi meíhvétsohíjcyatú téené uwááboju. Ehdu múhtsidi ditye ícúbáhráromúhtsikye Píivýéébe píáábohíjcyáhi.

10-11 Muurá pájyuya kiávú muhtsi mepéhullévu múhtsikye dsíjívétsohíjcyarómé Jetsóokéé imyéénudu. Ehdu muhtsi dsíjívetu mépátýetéhíjcyá dííbyeke muhtsi meíícúvéne wákimyéí meméénúné déjúcotu Jetsóó múhtsikye panévaturé téhmene iwáájácúmeíki.

12 Ávyeta mú dsíjívénetu muhtsi méúwáábohíjcyá teene ámuha mecáhcujtsóne múijýu medsíjívéjúcóóítýúne bóhí ámuha meújćuki.

13 Muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééneé: “O cáhcújtsónetu íñe ó ihjýúvahíjcyáhi.” Ahdu idýé muhtsi mecáhcújtsónéllí íñe ámúhake ménéhíjcyá íínerí núhnévétumútsí ímiááané panévatu Píivýéébe meke píaabóné muhtsi mewáájácúnéllíhye.

14 Muurá muhtsi méwaajácú muhdúhjáa Ávyéjuube Jetsóoke íbóhítsódú medsíjívémeke íbóhítsóne díbye meke tsájtyeíñé íúniúvu.

15 Aane muhlsi mewáájácúnéllii méicúbáhrámeihijcyá ímí ámuha Píivyéébeke mecáhcútjso mútyame meijcyame dííbyeke metéhdújtso díbye meke píáábohíjcyané hallúvu.

16 Áanéllii tsá mújyú meihstsunútyuro téené wákimyéi meméénúnetu. Muurá ídátso menéérome Píivyéébeke meuráávyénéjcutu íhtsutúme meijcyameke téjcoojívádú meke píáábohíjcyaaé.

17-18 Aane íne ícyooca páhduvaré nénéhjiri méicúbáhrámeihijcyaroné tsá múhajchótá íjcyáityúne. Áánetu ihdyu ténéhjiri méicúbáhrámeiyómé nihñévuré Píivyéébema meijcyame tsá mújyú muhdú meijcyáityúne. Áanéllii meere tsaimíyé meijcyáiyóneri tsá meijyácunútyuróne. Apááñeriyé méjyácunúiyá mújyú níjkéváityúné Píivyéébé avyéjuvu meúújetéiyóneri.

5

1 Muurá méwaajácú méjpi jahdu néjpiima múhajchótá meijcyáityúne. Aane wágóóóvéne boone ihdyu Píivyéébe mééma tsíhdyréjuco méénúnéj piima méijcyaa níjkyéjiri mújyú muhdú íjcyáityúne.

2 Ááneri íne métsúúrámeihijcyá téénéj piivu mepájtyéiyóneri ídátso méicúbáhrámeihijcyánetu mewáyéééveki.

3 Muurá téhulle tsá méjpiíma íjcyatúme meijcyáityúne.

4 Múhdutúiyó íne ícyooca meijcyáne j píiyé cápáyóvéne mújyú medsjíivéjúcóóityúnéj piívu. Tsáháityuro ihdyu medsjíivécooca múhajchótá méjpiíma íjcyatúme meijcyáityuróne.

5 Áronáa ihdyu Píivyéébere méénudújuco méjpiíhañe tsíhdyréjuco cápáyóóveíñe. Aanée mewáájácú mépañévu pícyoobe Íapíícho.

6 Aane ehdu méúmiwa íjcyane tsúúca méwaajácúhi. Áronáa íne ícyooca meijcyánéj piimáyéi meijcyané hajchótá tsáhái Ávyéjuube Jetsóó únuri meijcyatúne.

7 Aane ímiáané íñéhdújuco Píivyéébe mééma méénune muurá maájtyúmíturóne mecáhcujtsóhi.

8-9 Aame medsjíivétúné hajchótá métsúúrámeihijcyá muhdú díbye ímillédú meijcyáiyóneri medsjíivécooca tsaimíyé dííbyema meijcyaki. Áanéllii tsá meíllityéityú dsijíveri. Aame ihdyu medsjíivéjúcóóiyá Ávyéjuube Jetsóomáyéjuco meijcyaki.

10 Muurá dííbyedívú pámeere míamúnaa mépíhcyááveé díbye meke idílo muhdúhjáa medsjíivétúné hajchótá íñújiri méicyahíjcyáne. Áijyu meke áhdóibye muhdúhjáa méicyahíjcyáne. Ímiáámée ícyahíjcyámé téene áhdó íñé ímíjyaú íjcyáhi. Áánetúu ímityúné méénuhíjcyámé téene áhdó ícúbáhráméíhi.

Píivyéébema ímí meijcyane

11 Áanéllii muhlsi Píivyéébeke maávyejúúllédú íjcyamútsi méimíllé tsijtye cáhcujtsóné dííbyeke. Aane waajácuube ímiáané tehdu muhlsi meméénuhíjcyáne. Áhdure cáhawáá óví ámuha méwaajácúhi.

12 Ehdu ámúhake muhlsi menééneri tsá memítyájkímeyéityúne. Íllure ámúhadívú muhlsi mébóhówátsohíjcyá múhtsidi ámuha meímíjyúúveki, teene

ámuha mewáájácúne eene íííbúuri icyáhcújtsóturóné míamúnaa íítérokíyé iúwáábóneri mítyákímyeiłhíjcyamedívú téhdure ámuha mebóhówájtsoki.

13 Ehdú íñe ámułhake mułtsi menéene méjıtsúcunúdí mułtsi meméıvatémútsı meıłhıyúvahıjcyáne. Ehdú mułtsi meúwáábónej téeveri éhıíñevu Pııvyéébeke máávyéıjıtsó ámułhake tene ipıááboki.

14-15 Muuráıhıáa Crıjto pámeekéré meke iwáıyúne idsıjıvéıtsıhıdyu bóhıne mewáájácúne díıbyedívú méıłhıvéıtsámeı díbye meke itıyúkévéıtsı meımillédú meıjcyájúcoótuki. Aame díıbyeke mecáhcıjtsómé medsıjıvéıjúcóóıtyúne bóhıma meıjcyame ímıtyúnehıjıvú dsıjıvemédú méıjcyáhi.

16 Aame tsá meıjıycunúıtyuró tsaate muhdú jcyáneı eene cáhcújtsotúmé ténehıjıré ítełhıjcyádu. Ehdúıkyéé Crıjtoke o cáhcújtsótúné ihde táıjıtsámeı néébe díıbyeke o itsúcunúhıjcyá ihdıcyaabédúre. Áronáa icyooca tsáhıjıco tehdu o jıtsúcunúıcoótúne.

17 Muurá íñe tsúıca díıbyeéjıte meıjcyame íhdée múhdurá meıcyahıjcyánetu tsıłhıdyuréıjıco mecápááıyóóvémedıtyú ímıáájıuréıjıco bóhówaıcunúhıjcyáne.

18 Ehdúu muurá Pııvyéébere meke ímıbááıvyetsó Crıjtoj téeveri tsaımıyé díıbyema meıjcyaki. Áamekéé meke níwááveebe tsıjıtyeke meúwaabómé téhdure ímıbááıvyeki.

19 Muuráıhıáa Crıjtoj téeveri Pııvyéébe méımıtyú ímıbajchó ímı díıbyema meıjcyaki. Aabée múłtsıkye níwaavé tééne úwáábovu.

20 Aamútsı íñe Crıjto mémerı díıbyé úwáábójıma mułtsi méúłlehıjcyá múłtsıj téeverı ámułhama díbye íłhıjıvaki. Aane díıbyere Crıjto mémerı ámułhake mułtsi menéé ámuha méımıbááıvyéne ímı Pııvyéébeıma meıjcyaki.

21 Muuráıhıáa Crıjto ávyétá ímıáábé jcyaaıbe múıjıyú ímıtyúné mééınúıturóóbeke Pııvyéébe ímıtyúıbedı dılló méımıtyú déıjııcotu díıbyeéjıte meıjcyámeıke ímıáámedıyéıjıco idıllıokı.

6

1 Áánéllı íñe mułtsi díıbyé wákımyéı meméénuhıjcyamútsı ámułhake menéé ámuha mebáñıúmeıtyu díıbyé pıááboıu mééıma jcyane ámuha mewáájacúıjıcoóme.

2 Muurá díıbyé waajácúhááımıtı nééneé:

Mıamúnáakée o pájıtyetétsóıñeri o jıycunúnáa pıáábó oke ámuha metáúmeıñéllıı ámułhake o pıaabóhi.

Ehdú néénetu méwaajácú icyooca tsúıca mepájıtyetéıñe mééıma jcyane.

3 Áánéllıı muurá íñe mułtsi díıbyé wákımyéı meméénuhıjcyamútsı metéłhmeıłhıjcyá múhdurá mułtsi medárııvémeıñeri tsıjıtyeke metútávıjıtsótuki.

4 Mułtsı méımıłlehıjcyá Pııvyéébe ıcúve múnáajıtsıı mułtsi meıjcyamútsı ímıáámútsıyé meıjcyane. Muurá mułtsi ıná nééıumútsı máaabúcułhıjcyá panévarıyé meıcúbáhrámeııyonéhıı.

5 Muurá tsáıjıyú mułtsı cuwáháñeri, ájıyháñeri, méıcúbáhrámeıłhıjcyá 'wayée' nééıune mewákımyeıcyoóca. Áamútsıkye tsáıjıyú múłtsıkye íıcúbáhráne iwátsıłhıyúımútsıkye cuvéhoojánuhıjcyáme.

6-7 Áronéhıı mułtsi máaabúcułhıjcyá Jıtsocrıjıtodıtyú jcyáne úwááboıu mułtsi mewáájacúnej téeverı Pııvyéébe ímıllédú mułtsi meıcyahıjcyánéllıııhye.

Aamútsi tsíjtyeke muhtsi mépiáábohíjycá dífbyé Apííchó múhtsi pañe íjcyáne j téeveri. Ehdu muhtsi dífbyé wákimyéi meméenumútsi dífbyé ihnáhoori méicyahíjycá tsaímíye. Áánélli tsáijyu tsaate múhtsi hallúvú ímityúné íhjuvaróné tsá pánéevéhíjcyatúne.

⁸ Áronáa ihdyu tsaate múhtsikye ímí íjtsúcunúne duurúvahíjycáhi. Áánetu tsijtye múhtsidi úuhívatémé nehíjycá állíu múnáajtrétsi muhtsi meíjcyane.

⁹ Ááne múhtsikye wáájacurómé tsá múhtsidi íícúvehíjcyatúne. Muurá tsáijyu ávyetá ihnáho múhtsidi ditye ícúbáhráromútsi tsá muhtsi medsíjivehíjcyatúne. Ároné pañe muhtsi méicyahíjycá ídátso múhtsikye ditye dsíjívetsóllehíjcyáromútsi.

¹⁰ Ídátso muhtsi meíjcyáromútsi mítyámeke mépiáábohíjycá Píívyéébé avyéjuejte ditye íjcyá íhtsutúme. Ááneri muhtsi méimíjyuhíjycá íínéubamá íjcyátúromútsi tsáijyu kímóhcó múhtsikye tene pájtyerónáaaca.

¹¹ Ámuúha Coríto múnaa múhtsi nahbému j, ámuhákye muhtsi mewá jyuúne méúúballé muhdú muhtsi meíjcyane tóónútumútsi.

¹² Tsáháturo múhtsi icyánéjcutu ímityúné ámuhádiyú muhtsi meíjtsámeityuró tsáijyu múúne ámuhá icyánéjcutu múhdurá ámuha múhtsikye meíjtsúcunúronáaaca.

¹³ Áronáa ihdyu ámuhákye muhtsi mewá jyuúne méúwáábohíjycá éhne múúne íítsíimeke cááni iwá jyuúne úwaabodú ámuha téhdure múhtsikye mewá jyuki.

Píívyéébe jádú menéémeé

¹⁴ Aane tsá menáhbéváityuró cahcújtso múnaa íjcyátúmema tsahtduré dityémá méíjtsaméi neétúnéllíihye. Cáhawáá méíjtsúcunuj, tsá muurá pejco cóójima tsahtduré neétune. Ahdu íhvane tsá tene ímityú ímiáájú meúraavyémé ímityúmema menáhbeváne.

¹⁵ ¿Aca Críjtoma Naavéné íjtsaméi tsahtduré? Aanéhjííva tsá tene ímityú Críjtoéjté íjcyame Naavéné icyánéjcuéjtemá náhbéváiyoúne.

¹⁶ Áhdure ¿aca ímíiyóné ímiá Píívyéébeéjté meíjcyame dífbye jáhdú menééme menáhbevané níjcyotájté íbóhíima íjcyátúmeke dúúrúvahíjycámema? Muurá íllu méhdityu neébe:

Tahñéjté íjcyámé Píívyéébé o íjcyaaabe tsá kíá dityédityú o íjcyatúne.

¹⁷⁻¹⁸ Téhdure tsíííne neébe:

Médowáávé ímityúné míamúnáadityu. Ááne mémeenú júcóhdí ímityúné ditye méénuhíjycádú ímí ámuhákye o íjtsúcunú ámuha tahñéjtéj Caani o íjcyaaabe. Ehdu o néé Píívyéébe panévatúré íhtsítuube o íjcyaaabe.

7

¹ Ehdu íne Píívyéébe nehíjycá meke íujcuííne, ámuúha táñahbému j. Áánélli ílluréjucu metsu méihveté panévaré ímityúné méjpiíyíi, méíjtsaméiyii, meméénuhíjycánéhjitu. Ááne metsu méihvéjtsaméi dífbyedívu.

Corító cóómíyí íjcyame cahcújtso múnaa ímíjpyeténe

² Ahdícyane óvíjyucu múhtsima méimibáávyé tsaímíyé meíjcyaki. Muuráhjáa tsáháturo íínerí ámuhákye muhtsi metútává jtsotúne. Áhdurée tsáháturo ámuhákye muhtsi maállííne hallúrí ámuhá tseméné meékéévetúne.

³ Tsá ññe ehdu ámúhake o néetu ímityúmé ámuha meíjcyánéllíhye. Éíjyúu ámúhake o néhdu mítyane ámúhake o wájuryúnéllí ó nehíjcyá ímí tsaméhjí meíjcyá mújyú medsíjívétsihvújuco.

⁴ Aane ó waajácú ámuha tehdújuco meíjcyane. Áánéllí mítyane ó imíjyúú ámúhadi panévaríyé o ícúbáhrámeíyoobe téénevu o cátoróóvema.

⁵ Muuráhjáa Matsedóóníá iñújivu muhtsi meúújetémútsí ávyetá ññáhó meícúbáhrámeíñeri muhtsi mítyane méíllityéhi.

⁶ Áronáacáa Píivyéébe imyéenuhíjcyádú píáábónej péévé Tíito múhtsidívú 'bohíbohíúvú' úújeténeri muhtsi méímíjyuuvéhi.

⁷ Áronáacáa tsá apáañéré díbye múhtsidívú úújeténeri muhtsi meímíjyúúvetúne. Ímichíi muhtsi méímíjyuuvé muhdú ámuha meíjcyane díbye múhtsikye úúbálléneri. Múhtsikyéé úúbáleebe ámuhává ímityú meícyahíjcyánetu tsúúca meíhvetémé meíjyáacunúhíjcyané ámúhake muhtsi maááhívetéyóneri. Áhdurévá ámuha ímí o íjcyáíyóneri méíjyáacunúhíjcyáhi. Ehdúu díbye múhtsikye úúbálléneri mítyane muhtsi méímíjyuuvéhi.

⁸ Áronáacáa tsánejcúvú ámúhadi ó ídáátsové éhnée tujkénú ámúha éllevu o wállóháámí pañe ññáhó ámúhake o úwaabóné kímóhcó ámúhake pájtyéneri. Áronée óvíjyuco múhajchótáwuúrá ámúhake tene kímóvejtsóné ámuha meímíjpyetéki.

⁹ Áánéllí ó imíjyúú téeneri. Áronáa tsá ámúhake kímóhcó tene pájtyéneri o imíjyúúné o néétune. Ó imíjyúú ámúhake kímóhcó tene pájtyétsihdyu ímí tsíhdyuréjuco ámuha meíjcyáneri. Aane ámuha maáábúcuíhíjcyané ímí Píivyéébe íjtsúacunúhi. Aanée tsá téeneri ámúhake o tútávájtsotúne. Muuráhjáa íllure ámúhake téeneri ó píaabóhi.

¹⁰ Muurá tsáijyu dífbyere Píivyéébe meke íhvejtsó tsané kímóóvé meke ípájtye téénetu meíllíjkívyéne ímityú meícyahíjcyané meíhvéjtsóné dííbyé ícyánejcúvuréjuco mepájtye mewágóóóvétuki. Áánéllí tsá múu kímóóve íjcyácooca ññá íjtsámeítyú dífbyedítyu. Áanetu íhdyu cáhcújtsotúmé ehdu nénehjí díityéké pájtyéneri kímóóveromé wágóóóveéhi.

¹¹ Muuráhjáa Píivyéébe ímillédú ámúhake ññáhó o úwaabóné kímóhcó ámúhake pájtyeróné ámuha máaabúcuhi. Aanée ímíáanéjuco múhdurá ámuha meícyahíjcyanéúvú ámúhake wáájácutsóné tsarí ámúhake pájtyeróneri ámuha meíllityéne méímíllérá ámúhama teene o ímbájchoténe. Áronáacáa ámuha tsamééréjuco eenée ímityúné méénúúbeke ññáhó meúwáábóneri meímíbjáchónéllí tsáhájucó ámúhá hallúrí tene íjcyatúne.

¹² Ehdúu ámúhake o caatúnú Píivyéébedívú o bóhówájtso ímíáané ámuha múhtsikye mewájyune. Tsáháa apáámútsikyéré ímityúné dáríívéjcatsímútsikyé tene ípíáábo o caatúnutúne.

¹³ Aane muurá muhdúhjáa ámúhake muhtsi menéhdújuco ámuha meíjcyánetu muhtsi méwaaajácú ímíáané múhtsikye ámuha mewájyune.

Ááneri mítyane muhtsi méímíjyuuvéhi. Áhdurée Tíito ámuháváa panévatúré dífbyeke meíícúvénéllí imíjyúwu múhtsidívú wájtšíneri éhnííñevu muhtsi méímíjyúúhí.

14 Áábekée muhdú ámuha mejjcyane o úúballéné ímí ijtsúcunúúbe. Tehdu tene ijcyátújjjtori mújyju o íhjuvúváyónejjivari. Muuráhjáa o néhdújuco ámuha díbyeke meícuvéné tehjújuco.

15 Áánéllii mítyane éhnííñevu ámúhake wájyuube ámuhávaa díbye nénehji mecáhcújtsóne ímí díbyeke meícúvehíjcyánéllíihye.

16 Téhdure mítyane ó ímjyuuvé ímí ámúhama menáhbévajcatsííñe o wáájácúneri.

8

Píáábojcatsi

1 Téhdure ó ímíllé ámuha táñahbémuke o úúballéné muhdú Matsedóóniá íiñújjiri ijcyáné cahcújtso múnaa ícúbáhrámeímyeke Píívyéébe píáábohíjcyáné diityédí ídáátsóvénema.

2 Aame muurá tsaimíyé ijcyame mítyane píáábohíjcyá tsijtye ménahbémuke.

3 Aane ó waajácú ímiááné ditye píáábohíjcyáné ijcyátúrónetu diityéké ipíaabóné ímílléllíihye.

4 Aamé muhtsikye néé téhdure Jerotsaréeri ijcyáné cahcújtso múnáake ditye píáábóne dsíidsi muhtsi diityé éllevu metsájtyeki.

5 Ávyetáa tsá muhtsi mejjtsúcunútú ditye tsíjtyeke píááboíñe. Áronáacáhjáa ihdyu muhtsi meúwaabóné ílléébóne Píívyéébe ímíllédú ícyahíjcyámé díbyedívréjuco íhvéjtsámeíñema.

6 Ehdúu Matsedóóniá íiñújjiri ijcyáné cahcújtso múnaa méénune ímíwu muhtsi mejjtsúcunúne Tíítóke menéé ámúhadítú tsiíñe díbye dsíidsike iújcuté íhdée imyéénudu.

7 Muurá ámuha tehjújuco meméénuhíjcyáné íñe Píívyéébeke meúráávyenéjcu. Aame ámuha ímí téjjjtoríjyucó meúwáábohíjcyámé múhtsikye mewájyúhi. Ahdícyane óví ámuha meméénuhíjcyadú dsíidsidi mépíáábojcatsíhi.

8 Áronáa ihdyu tsá ámúhake o táúhbatúne. Íllure ámúhake ó waajácútsó muhdú ménahbémú píáábócatsíhíjcyáné tehdu ámuha tsíjtyeke mepíáábónetu mewáájácú ímiááné ámuha diityéké mewájyune.

9 Muurá tsúúca ámuha mewáajácú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyároobe mewájyuri íhdícyaabédú ícúbáhrámeíñe téénej tééveri tsaimíyé díbyema maávyéjuutéki.

10 Áánéllii ó ímíllé ámúhake o úwaabóné éhnííñevu ámuha meúráávyé dsíidsidi mepíáábócatsíhíjcyáné muhdúhjáa éhné pijcyábari ámuha metújkenúdu. Áronáa tsá múu ímíllétúróné pañe píáábotúne. Múu píaabó ímiááné ipíaabóné ímíllénema.

11 Ahdícyane óví ámuha tsaimíyé mépíáábojcatsí muhdúhjáa tujkénú ámuha meméénudu.

12-13 Áronáa tsá ámúhake o néétu ámuha mepíáábóne bóónétu ílluréjuco mepíhtóveki. Muurá Píívyéébe ímí ijtsúcunú múhduná mejjcyátsodúneri tsaatéke mepíaabóne. Tsá meke díbye éhnííñevu táúmeítúne.

14 Muurá ámuha mepíhtótújyju tsíjtyeke mépíáábohíjcyá tsájyju téhdure ámuha mepíhtónetu ditye ámúhake ipíáábo tsahdúré ímí ámuha mejjcyaki.

15 Muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééneé: “Mítýane újcúmema áyánéwu újçrómedívú tsahtúré úújeténe.” Ehdú nééne Píivýéébé waajácúháámitu.

Títóke tsatétsí náhbenúne

16-17 Muurá íñe ámúhadi o íjyácunúduré Píivýéébe túkévjtsóneri Tíito ámúhake ipiáábóiyóneri íjyácunúhi. Áánéllii muurá ávyeta imíllebe ámuha éllewu o wálloóne. Aabe cáhawáá óví ámúhake aahívetéhi. Áánéllii mítýane ó téhdujtsó Píivýéébeke.

18 Áábema ó wallóó tsijpi díibyeke náhbénúúbyeke díibyedítýú cahçújtso múnaa ímí díbye úwaabóné néhíjcyáábeke.

19-20 Áábeke téhdure meménúmé mepiáábójcatsíñe dsíidsí Jerotsaréwu muhtsi metsájtyécococa díbye múhtsikye iñáhbénu tsaímíyé muha teene metsájtye míamúnaa íjtsúcunútu muhtsi menáníyóne. Aane ímí muha meúújetétsóneri Píivýéébeke muha maávyéjújtsoki. Áhdure diityéké muha mepiáábóiyóneri meíjyácunúhijcyané téénetu dítye iwáájácuki.

21 Áánéllii muha méimíllé tsaímíyé teene metsájtyene ímí Píivýéébe múúhake íjtsúcunúki. Áronáa tsá apáábyéré díibye ímí múúhake íjtsúcunú ímí muha metsájtyeítýúne. Téhdure muha méimíllé míamúnaa ímí múúhake íjtsúcunúne.

22 Aane íñe Tíitómútsima ó wallóó ménahbe panévare Píivýéébé icyánéjçú wákimyéí tsaímíyé méénuhíjcyáábeke. Aabe téhdure waajácú ímí ámuha meíjcyane.

23 Aane tsájyju múúne tsaate muubá Tíito íjcyane díllóhachíí múu néé tápiááboobe díbye íjcyane. Áhdure tsíjtyétsikye dítye díllóhachíí múu néé Críjtoke ímí úráávyehíjcyámútsikye íllé cahçújtso múnaa wálloóne.

24 Ahdícyane óví ámuha diityéké mewájýúne mééçucuvé ímí ámúhake muhtsi meíjtsúcunúmedi idýe tsijtye cahçújtso múnaa ímíjyúúve teene iwáájácúnema.

9

Cahçújtso múnáá wáabyuta dsíidsi píhcyúmeíñe

1 Áánetu dsíidsike mepíhcyúneri mepiáábócatsíhijcyanéjçutu tsáhájucó ámúhake íñá o néétyuróne.

2 Áronáa ó waajácú ímiáané ámuha Acááyá iñújí cahçújtso múnaa meímíllehíjcyaróné mepiáabóné tsijtye cahçújtso múnáake éhné píjcyábatújucó. Ááneri mítýane o ímíjyúúvéne Matsedóóniá iñújí cahçújtso múnáake ó úúballéhi. Aane diityéké imíwu pájtyeme éhníñevu ímí piáábócatsíhijcyáhi.

3 Aane o nééne íñe icyooca ó wallóó ménahbémuke dítye ámúhake íñéé apáhachíí ámuha mepíhcyújúco dsíidsi bañúháñé ámúhadítýú diityéké o úúbállehíjcyátuki.

4 Tsájyju múúne tsájjubaréi ámuha meújçútúnáa ellévú o péébema muurá tsaate dítye Matsedóóniá iñújí múnáadítýú péhachíí tsaméhíjjuco menúçójpíveíñé tééneri.

5 Áané íhdétú ó imíllé ménahbému Tíitomu ámúhake ááhíveténé ámúhake dítye piáábóneri ámuha meúújetétsójucó múhdúneríhýáa ámuha diityéké mepiááboíñé menéhíjcyáne. Ahdícyane óví ámuha meúújetétsó ímiáané ámuha

mepíaabóné meímíllénema. Tsá idyé muha menééné iijyéveriyé ámuha meméénúityuróne.

⁶Cáhawáá méjtsúcunuj, illu muurá tsaate néehí: Áyánéwu bájtsome áyánéwu ujcúhi. Áánetu mítyane bájtsome mítyane ujcúhi.

⁷Ahdícyané ihdyu óví tsáápiitsa mepíáábohíjcyá ímiááné mepíaabóné meímíllénema. Tsá meímíllétúné pañe mepíáábóityuróne. Áhdure tsá tsjtye meke néénéllihyeré mepíáábóityuróne. Muurá Píívyéébe ímí jtsúcunú ímiáánetúrú meímílléne mepíáábómeke.

⁸Aabe ihdyu íhtsútuube íjcyaae óví meke panévaturé píaabó íná méhdityu ípíhtótu téhdure tsíjtyeke mepíááboki.

⁹Muurá díbyé waajácuháámitu nééneé:

Ídáatsojtéké píáábómedityú tsá mújyú tene ábájíívemeítyúne.

¹⁰Aane muurá íñe díbyere panévareé bajtsóháñé píívyétsóne tájpi meicyahíjcyaae ámúhake píááboó ámúhá wákimyéityu.

¹¹Ehdu ámúhake éhniíñevu panévaturé píáábóiiybe tsíjtyeke ámuha mepíáábohíjcyaki. Aane ámúhake muha meúwaabódújuco ámuha ménahbémuke mepíáábónéllii téhdújtsóimyé díbyeke.

¹²Tsá pevénéré diityéké ámuha mepíáábotú ditye píhtónetu. Muurá ámuha mepíáábóné hallúvú idyé téhdújtsóimyé Píívyéébeke.

¹³Aane diityéké ámuha mepíáábóneri méwaajácutsó ímiááné Críjtodityú íjcyané uwááboju ámuha mecáhcujsóne. Áánéllii Píívyéébeke íavyéjújtsóne duurúvahíjcyaimyé pamévakeré ímí ámuha mepíáábohíjcyánélliihye.

¹⁴Aame ámúhake iwájyúne ámúhá hallúvú píáábó táúméíí ámúhaj téeveri díbye diityéké píáábohíjcyánélliihye.

¹⁵Ahdícyané metsu metéhdújtsó Píívyéébeke ávyetáa méjtsaméí píurúvé íjcyané píáábó Jetsocríjtoj téeveri díbye mééma méénúné hallúvu.

10

Páávaro míamúnáake túkévejtsóne

¹Ehdu íñe ámúhake ó úwáábohíjcyá ímiñeúvú Críjtóo meke íidaatsólléne úwáábohíjcyádu. Árónáa muurá ó waajácú óhdityu ámuha múhdurá meihjyúvahíjcyáne. Muurévá ámuha ménehíjcyá ámúhama o íjcyácooca íná ámúhake o néétuube tsiíletúrú waajácuháámí o cáátúné pañe núhnévétuube íhnáhó ámúhake o úwáábohíjcyáne.

²Aane ámúhake o ááhívetécooca tsá o ímíllétú ámuha óhdityu menééne cáhcújtsotúmé íjcyadu o íjcyane. Ehdu íhgyúvámema íhnáhó tééneri ó íhgyúváahi.

³Muurá ihdyu oo míamúnáajpi. Árónáa tsá ehdu nénehji tatsíjpariyé o méénúityuróne.

⁴Muurá Naavéné icyánéjcu ó táhjahíjcyá íhtsútuube Píívyéébé íhnáhooriye.

⁵Muurá míamúnaa Píívyéébeke íéhdíiválléduré íívame imityájkimyéíñe óhdityu íhgyúváronéhjí ó táhjahíjcyáhi. Áámeke ó úwáábohíjcyá Críjtodityú íjcyané uwááboju ditye icyáhcújtsóne íimíbbáavyeki.

⁶Ahdícyané tsúúca díbyeke ámuha mecáhcujsójúcórómedityú tsaate díbye ímillédú íjcyátúmeke íhnáhó ó úwááboóhi.

⁷ Muurá ámuha méijtsúcunú átéréepji o íjcyane. Áronáa táíjtsaméi tsá ámuha mewáájacutúne. Muurá Crijótejpi o íjcyaaabe díbye mémeri ó úwáábohíjcyá tsijtye díbyejéjté méénuhíjcyádu.

⁸ Aabe mítyájkímyeítyuubéré díbyeke meuráávyenéjcutu ámuhakye ó túkévétsohíjcyá íñneri núcójpívétuubére. Ááneri tsá ámuhakye o tútávájtsotúne.

⁹ Ehdú ámuhakye waajácúháámí pañe o néene méijtsúcunúdí o méénuítyúné o íhjuvávane.

¹⁰ Muurá ó waajácú tsaate óhdityu néhijcyáné atéréepjívá o íjcyaaabe ámuhadívú o úújetécooca íiná ámuhakye o nééítyuube waajácúháámíríyé ámuháma o íhjuvávahíjcyáne.

¹¹ Áánéllii ámuha éllevu o péécooca íhnáhó ámuhakye ó úwááboó muhdú waajácúháámí pañe o néhijcyádu. Áijyu botsíi waajácúmyé óhdityu íhjuvávahíjcyáme.

¹² Áronáa tsá o némeítyú ímiáábé o íjcyane eene tsaate íhjuvávahíjcyádu. Muurá páme ehniífnevu ímiáámé íjcyane íjtsúcunúmeítyómé íllure báñúmeíhíjcyáhi.

¹³ Áánéllii tsá mújyú tehdu o íjcyátúneri o mítyájkímyeítyuróne. Muuráhjáa ihdyu Píivyéébere oke néhdújuco íñe díbyé íhju o úwáábohíjcyáne. Aabée elle Coríntori ó úllejé díbyere oke túkévétsoñeri.

¹⁴ Aane ímichíi ámuhakye Crijtodítýú íjcyáné uwaáboju o úúbállétujkénúnéllii ámuhakye ó nehíjcyá ámuhá túkévétsoobe o íjcyane.

¹⁵ Áronáa tsá o néétu apáábyeré ámuhá túkévétsoobe o íjcyane téhdure tsijtye ámuhakye úwáábohíjcyámé íjcyánáaaca. Apááñeré ó imíllé ámuha ímíñeúvú mecáhcujtsóné Píivyéébé uwaáboju díbye néené hajchótá ámuháma o íjcyaaabe o úwaabóne.

¹⁶ Aabe bóónétu téhdure tsícyoomjji múnáakéréjuco o úwáábotéíñe pajtyété uwaáboju. Áronáa ihdyu ó úwáábotéé tsáijyúbái tsaate úwáábohíjcyátútsíji múnáakéréjuco tsíjtyé wákímyeí o cáávácútuki.

¹⁷ Áané wákímyeíyi tsaate ímítyájkímyeíñe ímillémé ihdyu óvíi díbyekéré mítyátsohíjcyáhi.

¹⁸ Áronáa ihdyu tsaímíyé téené wákímyeí méénume tsá iye némeítyuró ímiáámé íjcyane. Muurá ihdyu Píivyéébere dítyéké bóhówajtsó ímí dítye íjcyane.

11

Múhdurá tsaate úwaabóne

¹ Ehdú íñe ámuhakye o néene ihdyu óvíjyucó ehdícyáróné pañe mélleebúccunu.

² Muurá ávyeta ámuhádi ó íjyáccunúhíjcyá muhdú Píivyéébe méhdi íjyáccunúdu. Áábekée oke Crijó níwaavé ámuhakye o túkévétso díbye ímillédú ámuha méijcyane éhne múúne wájpíikíyéi úújéttúné badsícája áju íjcyáíbye ímillédú íjcyadu.

³ Áánéllii ámuhádi mítyane o íjyáccunú Naavéné ámuhakye Crijtodítýú mújtátsóiyóneri ehnehjáa Éébáke íñímyejé téeveri ímyéénuu.

⁴ Muurá Jetsocríjtotítýú íjcyáné uwaáboju ámuhakye o úwáábóné úníutu tsíhdyuréjuco ámuhakye tsaate úwááboróné ímí ámuha mélleebúccunúhíjcyáhi. Áhdure ámuha méimíllehíjcyá melléébúccunúné Naavéné apííchotu ámuhakye dítye úwaabóné tsúuca Píivyéébé Apííchó ámuhá pañe íjcyaróme.

5 Muurá tsá táehníñevu ditye íjcyatú eene ímí ditye úwaabóné ámuha meíjtsúcunúróme.

6 Ihdyúhde ímiááné tsá eene ditye imíwu 'cáto' néétune úwaabódú o úwáábóturóne. Áronáa muurá ámuha méwaaajácú ímiáánéjucu íjcyane ámúhake o úwáábohíjcyané panévaré ámúhama o méénuhíjcyánetu.

7 ¿Mityá ámuháa meíjtsúcunú átéréejpi o íjcyánélli ámúhake áhdótsótuube pajtyéteju o úwáábóneri ímityúné o méénune?

8 Muuráhjáa ihdyu tsijtye cahcútjso múnaa oke píáábóne tájpi o íjcyaae ámúhake o úwáábohíjcyá áhdótsótuúbe.

9 Aanée óhdivu óúúvérónáa tsá ámúhake íñnerí o pátsárijcyotúne. Tehdu muucá íñnerí o pátsárijcyóíñnejívari. Áróobeké Matsedóóniá íññújitu tsááné nahbémú tsiíñe oke píaabóhi.

10 Ehdu íñe ímiáájú Críjtodityú íjcyané uwaáboju tápañe íjcyaae muhdú o ícyahíjcyané o úúbálee Acááyá íññúji múnáake.

11 ¿Aanéhaca íñe ámúhake o wájurytúne íjcyaae ehdu ámúhake o nehíjcyáhi? Muurá Píivyéébe waaajácú mityane ámúhake o wájuryne.

12 Aabe o méénuhíjcyádú éhníñevu o úwáábo áhdótsótuubére. Áánetu eene o úwaabódú iúwaabóné nehíjcyarómé tsá pevénéré úwáábóityuróne.

13 Muurá állú múnaa íjcyame Píivyéébe uwaábojtédí idíllómeíñe pánehjídú méénuhíjcyá ímiáámé Críjtó wákimyéi múnaa méénuhíjcyádu.

14 Aane ehdu némehji tsá píhtotúne. Muurá díbyere Naavéné ímiá uwaábóbedi idíllómeíñe méhdivu bóhówáávehíjcyáhi.

15 Áánélli muurá díbyé ícúve múnaa ímiá uwaábojte méénuhíjcyádú méénuhíjcyáhi. Árone ídátsó díityémá níjkévaáhi.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

16 Áánetu tsiíñe ámúhake o néé ámuha óhdityu menéetu mééídyu o íhjuryvahíjcyáne. Ehdu ámuha óhdityu meíjtsámeíyóné pañe ihdyu óvíjyucu ámúhama o íhjuryvahíjcyané eene tsijtye múhdurá iúwáábóroneri mityáakímyeíhijcyádú téhdure o mityájkímyeíki.

17 Áronáa tsáháturo tene ímityú Píivyéébeéjpi o íjcyaae o mityájkímyeíñe. Áronáa íñe muhdú o mityájkímyeí mééídyu o íhjuryváné pañe.

18 Íñéeturó mityá íjienéré imyéénúróneri tsaate mityáakímyeíhijcyáhi. Aanéjii muhdú tsá o mityájkímyeítyú awáá Píivyéébe wákimyéi o méénuúbe.

19 Áánetu idyéjuva ámuha panévaré mewáajacúmé ¿íveeki máállítsámeíhijcyá iwáájacutúnéré íhjuryvahíjcyámedívu?

20 Ditye muurá ámúhadi páhduvaré ícúbáhraróné ámuha máaabúcuíhijcyáhi. Muurá ámúhake íúnú múnaádú íjtsúcunúmeke ityáúhbáne ámúhá tsíeméné íhñeríyéjucu ditye díllóhíjcyáne. Ááne ámúhake méénuhíjcyámé íavyejúúllétúnema.

21 Áhdúwu muucá o méénutúné muhdú núcójpátsó o íjtsúcunúhi. Óubá o íhtsúhi. Ároobe ihdyu téhdure mééídyu o íhjuryváné pañe o mityájkímyeí eene múhdurá imyéénúróneri ditye mityáakímyeíhijcyádu.

22 Muurá mityáakímyeíhijcyámé heeberéómú Píivyéébeéjté Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe íjcyáneri. Áronáa muurá téhdure oo díityé múnáajpi.

23 Áhdure mityákímyeíhijcyámé Críjtó icúve múnáa ijcyáneri. Muurá téhdure dííbyé icúve múnáajpi o ijcyaaabe diityé ehniíñevu téené déjúcotu ó ícúbáhrámeihijcyáhi. Muurá oke iwátsihcyurónee, icyúvéhoojánurónee, dárívehijcyáme. Ánéhjitú pívájíyúvájucó o pájtyeténé dsijívetu.

24 Muuráhjáa oke 39-neva wátsihcyúmé tamúnáa ijcyarómé imyéénuhijcyádújucó. Aane tsáhojtsíijyúvájucó tehdu oke ditye méénune.

25 Áhdure pápíhchúúijyúvájucó oke ditye úméhéiyi wápáajcóne. Áanetu tsájíyúréi néwayúúnevu oke aamúme. Áhdurée pápíhchúúijyúvájucó cújúwami óóma páamááveebe tsájíyú nújpcáyo pañe ó ijcyá tsájcoóji, tsápejcoo, ijcyane.

26 Ehdúu úlleberé o péhíjcyáabeke patyéhijcyáné pahúllevávú nújpcáyoj piínévu, cómiñévu, múbárá ijcyátútsihvu, ijcyane. Aabe tsájíyú ápíché néeróméhíj piíne ó ícyahíjcyá naní múnáa, tsíjtye múnáa, tamúnáa, ijcyáméj piíne. Téhdure ó ícyahíjcyá cahcújtso múnáa ijcyáturómé ménahbémudi díllómeímyéhíj piíne.

27 Ehdúu nénéhjiri o ícúbáhrámeíbyé ídátsó o májchóiyónéhjiri, o ádóiyónéhjiri, ó ícyahíjcyáhi. Áhdurée tsájíyú cúwátuube tsuucórí ó ícúbáhrámeí o wájyamúúvátuúbe.

28 Aabée tsánejcúvú muhdíivané tsíjtye cahcújtso múnáa ijcyáneri o íjtsámeíñe oke múhduúvúrá patyéhijcyáhi.

29 Muurá tsaaite imityúné ijcyáneri ó ídáátsóvehíjcyáhi. Áhdure ditye ténejcúvú mútátsójcatsíneri o ídáátsóvérónáa tsátsii tsárí oke patyéhijcyáne.

30 Aabe muurá o mityájkímyeíñé o ímílleca ó mityájkímyeíyá ídátsó o néeróóbej tééveri Píívyéébe bóhówájtsómeíneri.

31 Muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó Caaníkyé múijyú níjkéváityúné medúúrvahíjcyaae waajácú ímiáánéjucó o néhijcyáne.

32 Muuráhjáa tsájíyú Damájcori o ijcyácooca ávyéjuube Aréetá tsíjpiikye pícyoobe téhmetsó tsaatéké técoomí llehówaanévú okévaa ditye iékééveki.

33 Áronáacáa técoomí mijcótú cáámetu páheju néenetu oke tsaate úvérújtsiyi níityétsó áachívújucó. Ehdúu téijyú ó pállojcóhi.

12

Píívyéébe Páávoróké úújetsóne

1 Aane tsá íñetú oke tene piáábóityuró o mityájkímyeíñe. Áronáa ámúhake ó úúballeé íñáhjáa nééiyóné Píívyéébe oke úújetsóné naavédú néené pañe.

2-3 Muuráhjáa ihdyu oke tsajtyéébe pañétúéhullévú níjkyejívú dííbyeéjpi o íjcyáabeke. Aane muurá tsúuca tétsihdyu 14 pijcyábájucó pájtyene. Áronáa ihdyu tsá o wáájacutú páneeré tájpiíma o péhájhíjyú, íhjáa mityá apááñéré táííbuu péhíí. Tsá o wáájacutúne. Apáábyéré ihdyu Píívyéébe waajácúhi. Áronáacáa ihdyu ímiááné ó úllejéhi.

4 Aabée muurá téhulle tsaímiyéjucó meíjcyáítsihyi o ijcyaaabe ó lleebúacunúhijcyá tsaate íhjuváné tsájíyúubaré melléébohíjcyátúnéhjiri. Áanetúu oke bóijcyúmé muucá o úúbállétuki.

5 Ááneri o mityájkímyeíyóné muurá tsá o ímíllétúne. Apááñeríyé ihdyu ó mityájkímyeíyá íñe ídátsó o néeróóbej tééveri Píívyéébe bóhówájtsómeíneri.

⁶ Áronáa tsá pevénére o mítyájkímyeítyuróne. Ó mítyájkímyeítyá ímiáánéjuco o méénuhíjcyáneri. Áronáa tsá o ímilletú oore o bóhówájtsooméíne. Óví ihdyu o úwaabóné illéébónetu míamúnaa waajácú muhdú o ícyahíjcyáne.

⁷ Muuráhjáa téeneri o mítyájkímyeítyóné ihdétú Píívyéébere íhvéjtsoobe Naavéné oke tútávájtsoobe ó ícúbáhrámeí ehne múúne metójááveneri meícúbáhrámeídyu.

⁸ Áánéllíhyée Píívyéébeke 3-íjyúvá ó táúmeíyá díbye oke íbóhítsóroki.

⁹ Áronáacáa oke neébe: “Óví uke o píáábóneri ú aabúcúhi. Muurá ehdu ídátso íjcyámej tééveri ó bóhówájtsooméí íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúu oke díbye neénéllí íne ídátso o néeroobe ó ímjyuhíjcyá tajtyééveri díbye míamúnáake íhnáhoovu iúújétsoki.

¹⁰ Aabe íne ícyooca panévaríyé o ícúbáhrámeíyoobe ó ímjyúúhí. Muurá Críjtoke o cáhcújtsóné hallútú óhdi míamúnaa ícúbáhráábeke nehníwu úhbaíjcyáhi. Aabe panévatúré ó píhtóhi. Ehdu panévari o ícúbáhrámeíneri o íhtsunúroobe Críjtodívú ó cátsípáávehíjcyá o íhtsútúúveki.

Coríntó cahcújtsó múnáadi Páávoró íjyácutúne

¹¹ Ároobée ihdyu ímiááné mééídyu o íhgyúvane paíne ó mítyájkímyeíhi. Ámuháa oke mítyájtsoótúmé tsíjtyéhíkére maávýéjútsohíjcyánéllí oore ó bóhówájtsooméíhi. Árome ámuha maávýéjútsooromé íne oke ámuha meéhíivállehíjcyáábé ehniínevu tsá íjcyatúne.

¹² Muuráhjáa ámúháj píine uwáábori o íjcyaaabe panévaríyé o ícúbáhrámeíyonéhíj ó aabúcuhíjcyáhi. Ájyúu páhdúváré nénehjí méénúráítyúronéhíj o méénúneri ó bóhówájtsooméí ímiááné Píívyéébe uwááboobe o íjcyane.

¹³ Ároobée tsá ámúhake tsíeméné o táúmeíneri o íjyévéjtsotú tsíjtyekée o méénudu. Aanéubá ámuha méíjtsúcunú ámúhakeyee o éhdíiválléne íná o táúmeítyúne. Árone ihdyu óvíjyacóóne.

¹⁴ Aabe ícyooca tsiíne ó íjcyátsíiivýé tsúúca pápilhchúúíjyúvájucó ámúhake o ááhívetéki. Aabe tsá íneri ámúhake o íjyévéjtsóityúne. Tehdu ámúhake dsíídsike néhcotéébé o pééínejíivari. Íllure ihdyu ámúhake o píáábo ó péé ehne múúne tééne tájpi ítsíime íjcyáíne cáánímutsi méénudu. Tsá muurá ítsíime wákímyeítyuró cáánímutsi tééne tájpi íjcyáíne.

¹⁵ Aane ihdyu óví o ícúbáhrámeíyóné paíne ámúhake ó píáabó ímítyúne paínevú ámuha memújtátuki. Mítyane muurá ámúhake ó wajyú íhya ihdyu oke ámuha mewájyútúronáaca.

¹⁶ Muurá ó waajácú tsaate ámuha óhdiyu menéhíjcyáné íllurévá o állíne íneri ámúhake o íjyévéjtsotúné o néhíjcyároobe íné hallúvúrá o dsíídsívahíjcyáne.

¹⁷ ¿Acáa íllure ámúhake o állíne ó wallóó tsaatéké ámuha éllevu?

¹⁸ ¿Mítyá téíjyúu ámúhake álliíbye Tíítóó? Áánerá tsaahdúré muhtsi dílbyema méíjyácutúhíjcyá ámúhake mepíáábóyóneri. Áánéllíhyée dílbyeke o néé tsíjpi ménáhbema dítyétsí ámúhake íááhívetéki.

¹⁹ Ámuháubá méíjtsúcunú ámuha oke mewájyukíyé ehdu ámúhake o néhíjcyáne. Muurá Píívyéébe waajácú Críjto mémeri ámúhake muha mepíáábo

ehdu ámuhákye o néhijcyáne. Aane muurá ámuhákye táñahbémuke éhnííñevu ó piááboó dílbyeke ámuha ímí meúraávyeki.

²⁰ Muurá tsá ímí oke tene pájtyéityuró ámuhákye o ááhívetéébé múhdurá ámuha meijcyánaa o úújeténe. Áhdure tsá ámuhákye ímí tene pátyéityuró téené hallútú ámuhákye o nééneé. Áánéllii ó ijyáacunúhijcyá ámuha meúhbájcatsítyúróneri, ámuha menómíutáávajcatisítyúróneri. Áhdure ó ijyáacunúhijcyá iye tsaate ímí ijyááiyóneri tsúúrámeítyúróneri, ámuha maállíuúnújcatsítyúróneri, ámuha memítyájkímyeítyúróneri. Tehdu ámuha medárhívéjcatsíñē nįjcauvú ámuha mewáchájánújcatsítyónéllii ihdyu ámuhádi ó ijyáacunúhijcyáhi.

²¹ Aane tsáijyu múúne ténéhji ámuha meihvejtsótúnáa ámuhákye o ááhívetéhajchíi muurá Píivyéébé úmíwávú kímóhcó oke tene pájtyéneri ó núcójpíveéhi. Muurá ámuha ímíñejíi ihdícyáméhįjima medómácócatsihijcyáne tsá meihvejtsópityúne. Áhdure tsíñehji panévare ímityúné ámuha méméénuhijcyáhi.

13

Páávoró pítyajcóne

¹ Muurá pápíhchúúijyúvájucó ámuhákye o ááhívetéíñe. Áijyu eene ímítúú ícyahíjcyámé hallúvú mítyétsúba, pápíhchúúimeváuba, úúbálléhajchíi tehdújúcooí teéne.

² Muuráhjaa éįjyu ámuhákye o ááhívéjeebe tsúúca íhnáho ámuhákye ó úwaabó pámeere ímityúné méénuhijcyámeke. Aane íñe tsiíñe piéhduré tsíhyullétú ámuhákye ó úwaabóhi. Aabe ícyooca ámuhákye o ááhívetéébé tsaate páhdure néémedi tsáhájucó o íícúvéityúne.

³ Áijyu ámuha méwaajácúú muhdú tajtyéeveri Crįjto íhįyúvahįjcyáne ámuha mewáájácúíyóneri meijyáacunúhijcyáne. Dibye tajtyéeveri nééne álliu ijcyátúnéllii imíllebe muhdú dílbyé íhtsútú ijcyane ámuha mewáájacúne.

⁴ Dílbyekée ímiáané páwachékevu dsįjívetsómé átéréėjpidi idíllónema. Áróobekée Píivyéébe íhnáhoori bóhítsoobe ijcyá ícyooca íhtsútuubéréjucó. Aane dílbyekée pájtyedu íívane tsáijyu ó ícúbáhrámeihijcyáhi. Árónaa dílbyedívú o cátsípáávehįjcyánéllii oke piáábohįjcyaaabe téhdure ámuhákye o piááboki.

⁵ Aane cáhawáa ihdyu ámuháyé ímíñeúvú méįjtsaméįj. ¿A ímiáané tsúúca ímí ámuha mécáhcujtsó Píivyéébeke? ¿A ámuha méwaajácúrá Jetsocrįjto pájyuvaré ámuháma ijcyane? ¿Mityá íllure ámuha maállíñe ménéhįjcyá dílbyeėjtē ámuha meįjcyanej?

⁶ Árónaa íhya mityá ícyooca tsúúca ámuha méwaajácú ímiáané dílbyeėjpi o ijcyane eene álliu múnáájpidi oke ámuha medíllóhįjcyáme.

⁷ Muurá Píivyéébeke piáábó ó táúmeihįjcyá ámuhá hallúvú ímityúné ámuha meįjcyátuki. Aane tsá teene o méénuhįjcyatú míamúnaa ímí oke íjtsúcunúki. Muurá oke ditye múhdurá íjtsúcunúroobe ó imíllehįjcyá ámuha ímiááméré meįjcyane.

⁸ Aabe tsá mújyú állíuri o íhįyúvatúne. Ímiááneríyé ó íhįyúváhi.

⁹ Áánéllii íllure ó imíjyuhíjcyá oke ditye éhdüiválléroóbe. Ehdu oke ditye íjtsúcunúroobe ámúhake ó píáábohíjcyá ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsoki. Ámúhá hallúvú píáábó ó táúmeíhíjcyá ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsoki.

¹⁰ Ehdu íñe ó caatúnú ámuha meímíabáavye ámúhake o ááhívetécooca íhnáho ámúhake o úwáábótuki. Píívyéébé muurá íhnáhoovu oke ajcú dííbyeke meúráávyénéjcutu ámúhake o píááboki. Tsáháa téénevu oke díbye ajcutú ámúhake o tútávájtsoki.

¹¹ Aane óvíi ámuha táñahbémú ímí meíjcyame métsúúráméi Píívyéébema ámuha tsaímíyé meíjcyáíyóneri. Aane óvíi dííbyeréjuco ámúhake iwájyudu íjcyabe píaabóné tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánéllii ámúhake o nées ámuha ímíááméré meíjcyáne medúúrúvájcatsíki.

¹³ Téhdure pámeere ílle íjcyame ménahbémú ámúhake duurúváhi.

Ahdícyane ihdyu óvíi Píívyéébe pámeekéré iwájyudu íjcyabe Jetsocríjtoj tééveri Íapííchó mépañévú ipícyóóneri meke tehméhi. Áyu tehdújuco.

GÁÁRATA

Garáátsiári Ijcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháami

Duurúvaju

1 Oo Páávoru o Ijcyáábekée Píivyéébe oke picyóó uwáábóobedívú Jetsocríjtoke íbóhíitsóóbej tééveri. Tsáháa míamúnaa oke picyootú téénevu.

2 Aabe íñe ílle óoma Ijcyámema íhyaami ó caatúnú elle Garáátsiá íñújiri ámuha cahcújtso múnaa meijcyáme éllevu.

3 Áámeke óvíi ámúhake Méécááni Píivyéébe píaabó Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri íbúwajíi ámuha meijcyaki.

4 Muuráhjáa dibye ímillédújuco mewájyuri Jetsocríjto dsíjivéné íjí imityú meke mújtatsójúccóórónetu meke ípájtyetétsoki.

5 Áánéllii metsu dílbyeke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Tsá tsiíñe Ijcyatú meke pájtyetétsoíyóné uwááboju

6 Áronáa múhdurá oke pajtyéné Píivyéébeke ámuha mecáhcújtsónetu tsíhdyuréjuco meíjtsámeíñe. Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí mecáhcujtsó mekéé iwájyúne Críjtoj tééveri mééma dibye méénune. Ááné mutsííenéréjuco ámuha tsíjijtójiriyé meúwáábócatsíhijcyáne.

7 Áánerá tsá tsiíñe Ijcyatú meke pájtyetétsoíyóné uwááboju. Íllure ámúhake tsaate íállíñe tsíjijtójiriyé íúwáábóneri máváríchohíjcyá Críjtodítýú Ijcyáné uwáábójutu ámúhake ímújtátsoроки.

8 Ehdu úwáábohíjcyámé hallúrí apíchó teéne. Muurá o Ijcyároobe tsíjijtóríyé o úwááboca téhdure Píivyéébe óhdi ícúbáhráiyáhi. Áhdure níjkyéji múnáajpi Ijcyároóbédí ícúbáhráiyooobe tehdu dibye méénuca.

9 Aanée tsúúca éjyú ámúhake o úúbálleroné íñe tsiíñe ó úúballé tsaate Críjtodítýú Ijcyáné uwááboju tsíjijtóríyé úwáábóhachíí Píivyéébe díityédí ícúbáhraíñe.

10 Ehdu íñe ámúhake o nééne méjtsúcunúdí míamúnaa ímí oke íjtsúcunúrokíyé o íhgyúvahíjcyáne. Píivyéébere ihdyu óhdivu tújkevéélléneríjyúco o tsúúráméíhijcyáne. Muurá míamúnáamáyé tsaímíyé o Ijcyane o ímílleca tsá Críjto ícúve múnáajpi o Ijcyáítyuróne.

Páávoru uwááboobe Ijcyane

11 Aane ihdyu ó ímillé ámuha táñahbémú mewáájacúné íñe dílbyé uwááboju míamúnáá íjtsaméí Ijcyatúné o úwáábohíjcyáne.

12 Tsáháa múha oke úwáábotú teéne. Dílbyerée ihdyu páñetu Jetsocríjto óhdivu bóhówajtsóné íñe ó úwáábohíjcyáhi.

13-14 Muurá ámuha méwaaajácú muhdúhjáa tujkénú o dáríívémeíhijcyáné tamúnaa múhdurá Píivyéébeke úráávyehíjcyajíjto o úráávyéjyú. Tájíjtóo ávyéta ímí ó waajácú tsíjtye tátyujkévééjte Ijcyáromé ehnííñevu. Aabée téjyú ímíáánéhacáa Críjto cahcújtso múnaa Ijcyámedi ó ícúbáhraíjcyá dítyévaa téénetu íhvetéroki.

15 Áronáacáhjáa ihdyu pámeeke iwáýyudu íjcyaae Píivýéébe tsúúcajátújuco ói o tsiimávameityúné ihdejuco oke iújcuíñé wábyujtsóne.

16 Aabée oke waajácútsó ílli Jetsocríjtodívú dífbyedítýú íjcyáné uwáábojúvú ámúhake jodiómú íjcyátúromeke o wáájácútsoki. Áánerí tsá múúmá o íhjúvatúne.

17 Muuráhjáa Jerotsaréri dífbyé uwáábo múnaa táihdejuco íjcyaróme éllevu tsá o péétu díityémá téeneri o íhjúvaki. Aráábíá íñjújivúree o péébe téhulle íñéubará píivýétúsihi o ícyahíjcyátsihdyu tsiíñe ó oomí Damájcovu.

18 Átsihdyúu botsí Jerotsarévu tsiíñe pápíhchúú píjcyábatu o wájtsiibe o péé Péédoró éllevu dífbyema o íhjúvaki. Áábemáa técoomíyí ó íjcyá 15 coojíva.

19 Ájyúu tsá tsijtye Jetsóo uwáábó méenuhíjcyámeke o ájtyúmitúne. Apáábyekéree ó ájtyumí íñahbe Jacóóboka.

20-21 Átsihdyúu o péé Tsíriámá Tsírítúsiá íñjújicúvu. Ehdú íñe ámuha éllevu o cáátúnúné pañe o néene Píivýéébe waajácú ímiáánéjuco íjcyane ámúhake o úúballéne.

22 Áábekée oke tsúúca téhulle múnaa waajácúhi. Áánetúikyée tsá Jodeá íñjújiri íjcyáné cahcújtso múnaa oke wáájácútuñe.

23 Apááñéreváa lléébohíjcyámé tsaate óhdityu néhíjcyáne: “Éhñe éíjyu Críjtoke mecáhcújtsóné hallútú ávyetá ícubáhrá méhdi méénuhíjcyaabévá muhdú ícyooca teene úwááboobéré pehíjcyáhi.”

24 Ehdúváa tsaate óhdityu néhíjcyáné illéébone mítyane Píivýéébeke durúvahíjcyame.

2

Páávoróké uwáábojte wáájacúne

1 Átsihdyúu tsúúca 14 píjcyá pájtyéné boone tsiíñe Jerotsarévu o péébema Benabéemútsí Tíítóma pééhí.

2 Áámútsimáa o péé téhullévú Píivýéébere oke tükévétsoñeri. Ájyúu tsamééré técoomí cahcújtso múnáa túkevétsojte píhcyáávemeke ó úúballé íñe ámuha jodiómú íjcyátúromeke o úwáábohíjcyánetu muhdú oke ditye íñéékií.

3 Áronáacáa oke néeme tehdújuco o úwáábohíjcyáne. Aamée tsá íñná néetu Tíító óoma íjcyaae kíhdyahírótsámeityúnetu. Tsáháa díbye kíhdyahírótsámeityú jodiómuube íjcyátúnéllíhnye.

4 Áronáacáa íjcyámé tsaate íllure íállíñe ímiáámédú múúhake náhbévahíjcyáme. Aamée imíllé Críjtoéjté muha meíjcyame tééné taúhbaju meméénjúcótúmeke tsiíñe múúhake téénevu íbúwajtsóne.

5 Árónerí tsá muha meíicúvetú Críjtoedítýú íjcyáné uwááboju mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténetu ámúhake muha memújtátsótuki.

6 Aamée táehníñe vu íjcyarómé tükévétsojte tsá oke béhné uwáábó téénetu méénutúne. Áronáa tsá o íjyácutúnú ditye táehníñe vu íjcyáneri. Muurá Píivýéébe tshdúré meke íjtsúcutúnúhi.

7-8 Aamée ímí íjtsúcutúnú Péédorókée tamúnáa jodiómú uwáábóobedívú ipícyohdu téhdure oke Píivýéébe pícyoone ámuha jodiómú íjcyátúromé uwááboobe o íjcyaki.

9 Aanée pañétúejte Péedoroo, Jóoáá, Jacóóboo, Íjcyame ímí íjtsúcunúne múhtsikye Benabéema mítyane dúúrúvaméré néé muhtsi tééné wákimyéí meméenu jodíómú Íjcyátúmé pañe téhdure tamúnáá pañe tééné wákimyéí ditye méénúné tujkéveri.

10 Áánemáa múhtsikye néeme muhtsi mepíáábohíjcyá ídáátsóméhíjike. Aanée ímí ó íjtsúcunúhi.

Péedoróké Páávoró úhbane

11 Áronáacáa Péedoróké Ajtiokííavu ó tsijpájúú díbye múhdurá Íjcyáné hallútu.

12 Muuráhjáa ámuha múnaa jodíómú Íjcyátúmema díbye májchórónáa tsaate múúha múnaa Jacóóbo hájkímú íhdééné taúhbaju úráávyehíjcyámé técoomívú wájtšimedítýú waabe dítyédí íllityénema.

13 Áábédítýúú ííiváne tsijtye tamúnáa tsúúca cahcújtso múnaa Íjcyarómé téhdure wááhií. Áhdurée táñahbéébé Benabéé dítyédítýú ííiváne wááhií.

14 Ehdúu tsúúca cahcújtso múnaa Íjcyarómé dáríivémeíñé hallútú Péedoróké pámeere pihcyááve múnááj pñénu ó nééhií: “Muúbej, uu muurá jodíómuube u Íjcyároobé tsúúca ú íhvejtso íhdééné taúhbaju u úráávyehíjcyáne. Aabe ¿iveekí téénevu ú taúhbahíjcyá memúnáa Íjcyátúmeke teene u úráávyécóóbejíivari?” Ehdúu o néé Péedoróke.

Mecáhcújtšóneriyé mepájtýeténe

15-16 Muurá muha jodíómú pañétúejte Píívyéébeéjté meÍjcyame tsúúca méwaajácú Moitsééúvuj tééveri múúhá íhdé múnááúvuke díbye ájcúné taúhbaju muha meúráávyeróné múúhake pájtýetétšóityuróne. Apááñéré íhdyu Jetsocríjtóo mewájyuri dsíjívéné pamévaré mecáhcújtšómeke ímiáámedi dílloóbe.

17 Aane dílbyej tééveri Píívyéébema meímíabáavyéíyóneri met-súúrámehíjcyámé méwaajácú ímiááné ímityúmé meÍjcyane. ¿Áánéllíihéyáha Críjto nééjuriyé ímityúmé méicyahíjcyáhi? Tsáhaá. Tsá tehdu tene néétune.

18-19 Muurá teene taúhbaju o úráávyéroobe tsá Píívyéébema ímí o Íjcyáityuróne. Áánéllíi ténejcútú ó íjcyá dsíjívéebedú teene o úraavyéjúcóótúnéllíihye. Aabe íhdyu ícyooca ó tsúúrámehíjcyá muhdú Críjtoj tééveri tsáimíyé Píívyéébema o Íjcyáityóneri. Muurá o íhvejtšójúcooróné tsiíñe o úráávyéhajchíí oore o tútávájtšáméíhi.

20 Áánéllíi tsá o ímillédú o Íjcyájúcootúne. Ícyooca ó íjcyá Píívyéébé Hajchíi tawájyuri dsíjívéebeke o cáhcújtšooobe oke túkévjtšóné pañe.

21 Aane tsá mújýú o íhvéjtšóityuró mekéé íídaatsólléne mééma díbye méénune. Muuráhjáa teene taúhbaju néhdu meÍjcyánejtééveriye ímiáámedi meke díbye dílloca Críjto dsíjívéné tsá íínetú meke píáábóityuróne.

3

Críjtore meke pájtýetétšóne

1 ¿Áyu ámuúha Gááratá cahcújtso múnaaj! ¿Múamíí ámúhake tútávájtšómé tsáhájucó ímí ámuha meúráávyetú Jetsocríjtóo mewájyuri páwachékevu dsíjívéné mecáhcújtšóneriyé mepájtýeténé ámúhake o úwaabóne? Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí meúraavyé tééné uwááboju.

2 ¿Acáa tsá Píivyéébé Apííchó ámuhá pañévu úcaávetú teene ámuha mecáhcújtsóijyu? ¿Mityá ityaúhbajúree ámuha meuráavyénéllii ámuhá pañévu úcaavéne? Áyu cána oke menej.

3 ¿Iveekí ayájú allíurá ámuha menéeme múhdurá médaráíivémei tsúucajáa Píivyéébé Apííchó túkevejsó pañe ámuha meijcyame? ¿Aca ámuha méijtsúcunú ámuhá ihnáhooríyé tsaímíyé dííbyema ámuha meijcyáiýone?

4 ¿Muhdú bañúháñe ámuha téené hallútú meicúbáhrámeihijcyané íveekí méihvejtsóhi?

5 ¿Mityá ámuha méijtsúcunú Píivyéébé taúhbaju néhdu meijcyánéllii díbye mééma méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyáne? Muurá ihdyu Críjtoke mecáhcújtsómé pañévu Íapííchó ipícyóónej téeveríyé mééma méénuhíjcyaae ténehji.

6 Muuráhjáa Aavaráaúvú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllii ímiáábedi dílloobe dííbyeke.

7 Áánéllii ímí Píivyéébeke mecáhcujtsómé dííbyeúvúj tsiménémúhaabe méijcyáhi.

8 Tsúucajátújucóhjáa muurá mee pámeere ámuha jodíómú meijcyátúrómema tsaímíyé dííbyema meijcyaiñe Aavaráaúvuke díbye illu nééneé: “Ímí oke u cáhcújtsónéllii díjtyéeveri pámeere íñújiri íjcyámeke ó piááboóhi.” Ehdúhjáa neebe Aavaráaúvuke.

9 Aane muurá téhdure Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke piááboobe dííbyeké ipíaabódu.

10 Áánetu eene taúhbaju iuráavyéneríyé ipájtyetéiyóné ítsúcunúhíjcyámé hallúri ápíchó teéne. Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé: “Píivyéébé taúhbaju múhdurá úráavyehíjcyámé hallúri ápíchó teéne.”

11 Aane muurá méwaajácú teene taúhbaju néhdu íjcyáiýóneri tsúúrámeiyómé tehdu íjcyátúmeke Píivyéébe ímiáámedi díllóityúne. Íllu tsiíñe néene dííbye waajácúháámitu: “Píivyéébeke ímí cáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllome pájtyeteéhi.”

12 Áronáa teene taúhbájutu Píivyéébé Moitséeúvuj téeveri meke íajcúnetu neeráhi: “Páneere taúhbajúúné néhdu tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyetéiyáhi.”

13 Áronáacáa tehdu meijcyátúné déjucotu méhdi díbye ícúbáhráiyóné íhdétú tsúuca Críjto meke iwájyúne pájtyetétsóhi. Muurá dííbye waajácúháámitu nééneé: “Ímityúmé átéerejtéké cáámetu úmáhájcutu picyóóme.”

14 Ahdújucóhjáa muurá Píivyéébe Críjtoj téeveri pámeekéré piabóné jodíómú íjcyátúróméhjíma Aavaráaúvukée íñéhdújuco. Áhdure Críjto pámeere dííbyeke cáhcújtsómeke ájcuú Íapííchotu ípyée íñéhdújuco.

Píivyéébe Aavaráaúvuke pítyajcóne

15 Aane cáhawáá ámuha táñahbémuke o néé muhdú maállityu meméénune. Muurá tsaatémá tsané wákimyéi meméénu téené waajácúháámitu memémé mecáátúnúne boone tsáhájucó múha tsíhdyuréjuco méijtsaméi cápáyoácóityuróne.

16 Ahdúhjáa muurá Píivyéébe Aavaráaúvuke néé dííbyéj tsiménémúháábedítýú tsáápiikye ipícyooíñe míamúnáake pájtyetétsóííbyeke.

Tsáháhjáa díbye íwaajácúháámitu néétu pívámeváké ipícyooíñe. Neebéhjáa tsáápiikyéré ipícyooíñe Jetsocríjtoke.

¹⁷ Muuráhjáa díbyeúvuke Píivýéébe ipítýájcóné boone 430 pijcyábatu ítyaúhbjávú jodíómuke ajcú Moitséeúvuj tééveri. Áronáacáa tsá téené hallúhcuri díbyeé Aavaráaúvuke pítýajcóné wáájácúratúné íjcyatúne.

¹⁸ Muuráhjáa teene taúhbaju meúraávyéneriyé mepájtyetécá állíúreyó teene díbyeúvukée Píivýéébe pítýajcóné. Áronáacáa muurá díbyeke íñéhdújuco díbye méénune.

¹⁹ ¿Aanéé íveenévurá ájcuube teene taúhbjávú meke tene ipájtyetétsokjíivari? Muuráhjáa ihdyu teene níjkyéji múnáaj tééveri pícyoobe mewáájacu múhdurá meícyahíjcyané Jetsocríjtói bóhówáávétúné hajchóta.

²⁰ Áronáacáa tsá tehdu Píivýéébe Aavaráaúvuke tsíjtyej tééveri pítýajcotúne. Muuráhjáa ihdyu ávyeta díbyere díbyeúvuma ihjýváhi.

Píivýéébe taúhbaju

²¹ ¿Áánéllíihyéhaca Moitséeúvuj tééveri díbye meke ítyaúhbjávú ájcune tútávajtsó díbyeé méema imyéénuíñe nééneé? Tsáhaá. Muuráhjáa tene néhdu meíjcyáneriyé mepájtyetécá ímiáámedi meke dillóiyooobe teene meúraávyémeke. Aacáa tsá mepájtyetéíñe tsíjijtóríyējuco díbye méénútyuróne.

²² Áronáa muurá díbyeé waajácúháámitu néene ímítýúné pañe meíjcyame Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke díbye pájtyetétsoíñe.

²³⁻²⁴ Muuráhjáa ímiááné éhne múune tsíméké metúkévetsódú taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe meícyahíjcyá Jetsocríjtói méhdivu bóhówáávétúné ihde. Aabée méhdivu bóhówáávéebeke mecáhcújtsómeke bótsíi Píivýéébe ímiáámedi dillóhi.

²⁵ Aame ícyooca tsáhájucu taúhbjávú túkevéjtsó pañe meíjcyájúcootúne.

²⁶ Ícyooca méijcyá Píivýéébej tsíímeréjuco pámeere Críjtoke mecáhcujtsóme.

²⁷ Muuráhjáa ímiááné díbyeéjté meíjcyané uubállé metsójtsótsámeímyé méijcyá díbyeduréjuco.

²⁸ Áánéllíi tsá menéétyuró tsíjtyere jodíómú íjcyane. Téhdure tsá menéétyuró tsíjtyere gríéégómú íjcyane. Áhdure tsá menéétyú tsaate ímí íjcyánáa tsaate tsíjtyé hójtsí pañe íjcyane. Muurá ihdyu pámeere tsííñe míamúnaa íjcyároméjhíma wajpímuma waalléemú méijcyá tsamééré Críjtoéjte.

²⁹ Ehdú pamévaré díbyeéjté meíjcyame méijcyá Aavaráaúvúj tsíménémúhaábe. Áánéllíi téhdure méwáabyuta teene díbyekée Píivýéébe íajcúíñe nééneé.

4

¹ Cáhawáa méijtsúcunuj, muurá tsaapi tsíímene cááni dsíjívéné boone díbyeé tsíméné aabájaabe íjcyáiíbye íáyáné hajchótá ihdícyaabédú íjcyá tsaaté hójtsí pañe.

² Aabe íbúwajíí ícyahíjcyá cáánívúu díityéké téénevu níwaavémé díbye kéémécooca díbyeke ájcúííbye.

³ Ahdúu muurá éíjyu meícyahíjcyá taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe Críjtói méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Aamée méitsúcunúhijcyá teene meúraávyéneriyé mepájtyetéiyóne.

4 Áronáacáa Píivýéébe Íllíkye meéllevu wállóóíñe éévé úújeténéllii bóhówááveebe wállé íbúwá déjucóvú ípívyéévéenema. Áábekée dille tsíímávaabe keemévé téenere Moitsééuvuj téeveri díbye ájcúné taúhbájú pañe.

5 Ehdúu Jetsocrijtó méhdivu íbóhówáávéne meke ímíjpyetétsó taúhbájúu meúráávyeromé ímityúmé meíjcyameke botsú Píivýéébe ítsíímedi ídílloki.

6 Aane ímiááné dífbyej tsíímé meíjcyane méhdityu íbóhówáucunú mépañévu pícyoobe Íapííchó Íllij téeveri. Áanere muurá meke tükévéjtsóneri dífbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Lihíyo múuháj Caánij.”

7 Aane ícyooca dífbyej tsíímé meíjcyámé hallúrí tsáhájucó íiná íjcyatúne. Áánéllii meke ájcúíibe íavyéjuvu Jetsocrijtóke mecáhcújtsónej téeveri.

Cahcújtsó múnáadi Páávoró íjyácunúne

8 Muuráhjáa ihdyu éjyu ámuha Píivýéébeke mewáájácútúnéllii íhdícyanéhjí mecáániváné méíícúvehíjcyáhi.

9 Áánetu ícyooca tsúúca ámúhakye díbye wáájacumé ámuha méjcyá dífbyejte. Áronáa ¿íveekí ámuha méimíllé tsiíñe íhdééné taúhbaju meúraavyéne? ¿Mityá ámuha méimíllé tsiíñe tééne pañe meíjcyane?

10 Muurá ámuháí méjtsúcunú pí eene ténevá píjcyábádú, ténuhbávadú, kéjcoojíjí ámuha Píivýéébeke medúúrúvahíjcyánetu ámúhakye díbye ímiáámedi díllóiyóne.

11 Ehdu ámuha múhdurá medáíívémeíñetu ámúhadityú o nées bañúháñéubáhhjáa ámúhakye o úwáábohíjcyáne.

12 Áronáa ihdyu ámuha táñahbémuke o nées íhdée ámuha meícyahíjcyáné meúraavyéjúcóótuki. O íjcyadúréjucó meíjcyane. Muuráhjáa tujkénú ámúhakye o úwáábócooca tsá oke ámuha metsárilletú tsíjijtóréjucó o úwáábóronáacáa.

13 Muuráhjáa téjyu ámúhakye ímiáájú ó úwáábohíjcyá táhálluúúneri o chéméroóbe.

14 Áróobekée muurá ámuha oke éhdíwáalletúmére tsaímíyé mewáátsúcúpéjtsóóbeke méíícúvehíjcyá muhdú Jetsocrijtomútsikyé níjkyéji múnáájpiima ámuha meíícúvéiyódu.

15 Muuráhjáubáhhjáa ámuha meípívyetecá táhálluúúcu oke mecápáyoácóiyá ámúhá hálluúúnetúréjucó. Áámeke ¿íiná ámúhakye pájtyeme íveekí tsáhájucó óhdi ámuha meíícúvetúne?

16 ¿Ámuháubá méjtsúcunú ámúhakye o tsáílléne ehdu o néhíjcyáne? Muurá ihdyu ímiááné tehdújucó ámúhakye o néhíjcyáne.

17 Muurá eene ámúhakye íñné ímíjyaú úwáábohíjcyámé tsá ímiá úwáábó méénuhíjcyatúne. Íllure muurá ámúhakye óhdityu ímújtátsóro úwáábohíjcyámé díityé úwááboréjucó ámuha meúráávyeke.

18 Áronáa ihdyu tehdújucóoyó ímiá úwáábó ámúhakye ímyéénu ámúhadi dítye tsúúráméíñe. Tsá idyé ámúhama o íjcyánélliihyéré ámúhadi dítye tsúúráméíhíjcyáítyuróne.

19 Aane ámuha áatsíímédú menééme tsiíñe múhdurá medáíívémeíñé ídátsó oke pájtye ehne múúne walle ítsíímáváne ávyeri ícúbáhráméidyu. Aabe ámúhadi ó íjyácunúhíjcyá Crijtókeréjucó ámuha mecáhcújtsóne díbye íjcyadu meíjcyáiyóneri.

20 Múhduúvúrá ó ijtsúcunú ehdu ámuha meícyahíjcyáne. Áánéllii ihdyu múhdutúiyó icyoocaré ámuháma o íjcyane ímíñeúvú ámuhákye o úwááboki.

Agáama Tsáárámúpidítýú íjcyáne uwááboju

21 Muurá ámuha méjtsúcunú Moitséeúvuj téeverí Píívyéébe meke ájcúné taúhbaju néhdu meíjcyáneeri mepájtyeténe. ¿Aca tsá ámuha mewáájcutú muhdú dílbyé waajácúháámitu tene cáátuváne?

22 Muurá téhaamítú nééne Aavarááúvúhjáa mútyétsikye tsíimaváne. Páñétúelle méwadívúhjáa tsíimávaabe tsáápiíkye. Áánetúhjáa tsíjpiikye tsíimávaabe íúnú múnáálledívu.

23 Aanéhjáa íúnú múnáálle Agáadívú díbye tsíimávaabe íhdícyaabéré íñe meíjcyadu. Áánetúhjáa páñétúelledívú díbye tsíimávaabe dílbyéjuco Píívyéébéhjáa dítyétsikye íájcuíñé néhíjcyáabe.

24 Ehdúhjáa tsíimávamúpi Píívyéébe míamúnáake míjijtócuri túkévéjtsóñe. Díilléhjáa muurá Agááj tsíiménémúhaabe tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco Moitséeúvukée Tsinaí caméhbaúvú Píívyéébe ítyaúhbajúvú ájcúné pañe íjcyame ícyahíjcyáne.

25 Áánéllii muurá téhbau Aráábíá íñújiri íjcyahbaú memévá dílleúvu déjutu. Muurá Jerotsaréeeri íjcyame taúhbajú pañe ícyahíjcyá dílleúvú tsíiménémúhaabée tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco.

26 Áánetu ihdyu níjkyéjiri íjcyáne Jerotsarée múnáa meíjcyame tsáhájucu tééne pañe meíjcyatúne.

27 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééne Tsáárádityu:

Ajchíba u íjcyárolle kímóóvétulléré ímíjyuuri díicya. Muurá úi ú tsíimávaáhi.

Aame dítsíime ávyetá mityámé lílyááteé díúnú múnáállej tsíimé lílyaaténé éhniíñevu.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

28 Ámuúha táñahbémut, Píívyéébéhjáa néhdújuco Itsáake cáánímutsi tsíimaváne. Áhduréhjáa díbye néhdújuco íñe tsúúca dílbyej tsíimé meíjcyane.

29 Árómeke íñe tsaate meke muhdú dáríivehíjcyá íhdééne taúhbaju iúráávyéneri éhnéhjáa Píívyéébere píáábóneri Aavaráá páñétúelledívú tsíimáváábeke íúnú múnáálledívú díbye tsíimávaabe tsárillehíjcyádu.

30 Téénetu muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééne: “Díúnú múnáálleke díjchívyetso díhjyátú íllímájucu. Tsá páñétúelle dítyáábadívú u tsíimáváábé wáábyuta íjcyane dílbye éhne íjcyatúne.” Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

31 Áhdícyane, ámuúha táñahbémut, tsá meíjcyatú íúnú múnáálledívú Aavarááúvú tsíimáváábéj tsíiménémúhaabe íjcyadu. Muurá ihdyu meíjcyá páñétúellee Tsáárádivu díbye tsíimáváábéj tsíiménémúhaabe íjcyadu tsúúca páñétúejpi Píívyéébé Hájchikye mecáhcújtsónéllíihye.

5

Jetsocríjtokéré meúraavyéne

1 Muuráhjáa Jetsocríjtó tsúúca meke íjchívyetso taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe meícyahíjcyánetu. Áánéllii metsu dílbyekéréjuco

meuráávye ímíñeúvu. Óvǵiyacóóné ámuha téeneri metsúúrámeihijcyáné meke pájtyetésóiyónerǵíivari.

² Aane cáhawaá ímíñeúvú melléébó ámúhake o neéneé. Muurá ámuha mekihdyahírótsámeiñetu ímiáámedi Píivýéébe ámúhake díllóiyóné ámuha meǵtsúacunúne tehdu meméénúmeihajchíí tsá Crǵjto ámúhake pájtyetésóiyúne.

³ Áronáa ihdyu o neé tehdu imyéénúmeiñe ímí Píivýéébema íjcyáiyóneri tsúúrámeihijcyámé óví ávyeta muhdú teene taúhbaju néhdu íjcyáhi.

⁴ Áronáa íllure ámuha téeneri mémújtátsámei Píivýéébe meke iwáǵyúne Crǵjtoj téeveri mepáǵtyetíñe meénúnetu.

⁵ Muurá ihdyu ímiáámedi meke dílloobe Íapííchó meke túkévǵjtsóneri Jetsocǵjtoke mecáhcuǵtsómeke.

⁶ Áánellii mekihdyahírótsámeiǵyúné tsá muhdú neétune. Áhdure mekihdyahírótsámeiǵyóné tsá meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu ímiááané Jetsocǵjtoke mewáǵyúne mecáhcuǵtsóné meke píaabóhi.

⁷ Aanée muurá tsúúca tehǵjuco ámuha meúraavyéne. ¿Áané mutsíhdyúhjáa íveekí tsáhájuco ámuha téené uwááboju ímí mecáhcuǵtsotú múha neéǵuri?

⁸ Ááneráhhjáa tsúúca Píivýéébe ámúhake íjchívyetsó teneǵcútú Jetsocǵjtoj téeveri. Aane tsá díǵbyedítyú tene íjcyatú eene píéénéré ámuha meúraavyéne.

⁹ Muuráhhjáabá ihdyu ámúhadítyú tsáápihdítyuré íjcyane ehdu ámúhake dárǵivé éhne múúne haríñallǵjyú metátsajcóné pañévu íooríchotu áyánéwu mepícyooróné páneeríyǵjuco mújtadu.

¹⁰ Áronáa ó waajácú Píivýéébe tsiíñe ámúhake píááboíñé ámuha meihveté taúhbaju néhdu ámuha meǵjcyáneri mepáǵtyetíyóné ámuha meǵtsámeihijcyánetu. Áánetu ihdyu íhnáhooíñé díbye ícúbahráné ámúhake mútásohǵjcyámedi.

¹¹ Muurá téhdure óhdityu nehǵjcyámé oova mekihdyahírótsámeiñeríyé ímí Píivýéébema meǵjcyane o úwáábohǵjcyáne. Áronáa teene o úwááboca tsá oke dítye tsarílléityuróne. Muurá ihdyu Crǵjtoj téeveríyé mepáǵtyeténé o úwáábohǵjcyánellii oke tsarílléhǵjcyáme.

¹² Aame ihdyu óví ílluréjuco ámúhadítyú dówaavéné téeneri ámúhake pátsarícyohǵjcyáme.

¹³ Muuráhhjáa tsúúca Píivýéébe ámúhake íjchívyetsó téénetu. Aame ámuha tsaimíyǵjuco meǵjcyame tsá ímityúné meméénúǵcúóityúne. Ímíñeúvú pamévamáyé mewáǵyúǵcátsíñe mepíááboǵcátsi.

¹⁴ Muurá tsane díǵbyé taúhbaju neéhií: “Pamévakéré múu wáǵyú muhdú u wáǵyúmeídyu.” Ehdu muurá pamévakéré mewáǵyúhahchíí tsúúca mémeénú páneere díǵbyé taúhbajúúné muhdú meǵjcyáiyóné meke nehǵjcyáne.

¹⁵ Áánetu tehdu ámuha mewáǵyúǵcátsíñe mepíááboǵcátsíyótsihvu íllure ámuha meícúbáhráǵcátsihajchíí muurá íllure ámuha métútávátsóǵcátsiíhi.

Píivýéébe Apíicho meke túkévǵjtsóne

¹⁶ Áánellii ámúhake o neé Píivýéébe Apííchó túkevǵjtsó pañéréjuco ámuha meǵjcyá ímityunéhǵí ámuha meméénúǵcúóótuki.

¹⁷ Tsá díǵbyé Apííchó ímíllétú meímillédú meǵjcyane. Téhdure ténehǵi méhdivu cátuhtsó teene meke túkévǵjtsóné pañe meǵjcyáiyóne. Ehdu panéǵcuvávú

téneecu cátuhtsójcatsíñéllii éhniíñevu métsúúraméi Píivyéébé Apííchó túkevéjtsó pañe ámuha meijcyáiyóneri. Óvíjyacóóné ámuha meimillédú meijcyane.

18 Aane ímiááné ámuha dífbyé Apííchó túkevéjtsó pañe meijcyáhajchíí tsáhájucu ámuha íhdééné taúhbájú túkevéjtsó pañe meijcyájúcootúne.

19 Muurá íimillédúré icyahíjcyámé tsá téévetúne. Panévare muurá ímityunéhjí meénume íhdícyáméhhjima dómácócatsíhijcyáhi.

20 Aame níjcyotájtekéré duurúvahíjcyáhi. Nomíuuváwu néeme tsané úhbajcátsiyíyé íjcyame ítsáílléjcatsíñe waabyénúcatsíhijcyáhi. Iiye ímí íjcyáiyóné ímílléme. Ehdu idyáíívéjcatsíñe ílluréjucu ditye dóhwábahíjcyané íhdyúeháhjírejuco.

21 Aame nomíutááváwu néeme dsíjívétso múnaa, líiyiicyáve múnaa, íjcyame majchó ávyétá mityáne. Áhdure tsíñehjí panévare ímityúné meénuhíjcyáme. Aane éjyúu ámúhake o néhdu tsá múu tehdíivanéhjí meénutúne. Muurá tehdu nénehjí meénume tsá Píivyéébé avyéjéjte íjcyatúne.

22-23 Áánetu ihdyu Píivyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meijcyame méwajyújcatsíhi, méimíjyúúhíí, tsíñehjí meke pájtyeróné máaabúcuhi, tsaímíyé pamévamáyé méijcyáhi, tsíjtyeke mépiaabóhi, panévare óóchevéletúmé mémeenúhi, ídaatsómé méijcyáhi, tsá ímityúnéhjívú metáhjatsámeityúne. Ehdu Píivyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meijcyame tsá íhdééné taúhbaju nééné tsíjítoryíyé meijcyatúne.

24 Muurá Críjtoke mecáhcujsómé ímityúné icyánéjcutu méijcyá dsíjívemédú ténéhjí élleву meijcyájúcoótúnéllíihye.

25 Aame méijcyá Píivyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe. Áánéllii metsu meíhvéjtsámei téeneréjucu meke túkévéjtsóné pañe meijcyaki.

26 Tsáhájucu ávyéjuuháñé mellííñéítyuróne. Tsá íñeri menómíutááváítyuróne. Tsá ímityúné medáíívéjcatsítyuróne.

6

Mepíáábójcatsíñe

1 Aane tsaate ámúhadítyú ímityúné pañevú mújtáhajchíí mépiaábó ditye tsíñe ímíjpyeteki. Áronáa ihdyu ímíñeúvú chooco méuwaábó díityéke. Ááne téíhbúwá meijcyá ámuháyéjucu tehdu meijcyátuki.

2 Ehdu mépiaábojcatsí múhdurá ámuha meicyahíjcyánéhjitu Críjto ímillédú ámuha meijcyaki.

3 Muurá iiye íhtsutúmé íjcyane íjtsúcunúmeímyé tsíjtyeke ípiaábóiyónéhjí élleву íjcyatúmé állimyeíhi.

4 Cáhawáa ihdyu ámuha tsáápiitsa métsúúraméi Críjtoke ámuha meúraavyémé tsaímíyé meijcyáiyóneri. Áronáa ihdyu tsá múu íjtsúcunúmeityú tsíjtyé ehniíñevu ímí íjcyane.

5 Muurá íjcyánéi pámeere ímityúné meméénuhíjcyané meméénújcoóítyuróne.

6 Áhdure ámúhake o néé íñe Píivyéébé ihjyu ámúhake úwáábohíjcyámeke ámuha mepiaábo panévaturé íñe tájpi ditye íjcyáíñetu.

7 Aame tsá múu állímyeítyúne. Méíjtsámeídí Píivyéébe wáájácúityúne ímityúne ámuha meméénuhíjcyáne. Muurá ímityúne méénuhíjcyámeke téene áhdovu ájctúibye.

8 Aame ílluréjuco wágóóoveíñé ímillédú ícyahíjcyáme. Áánetu Píivyéébe Apííchó meke túkévějtsóné pañe meícyahíjcyámé méújcuú mújyju medsíjvėjúčóóítyúne bóhi.

9 Áánėllii metsu óóchevélletúmé ímiáánéré meméénuhíjcyaki. Ehdu muurá ímiáámé meíjcyáhajhíí téene áhdó tsaímiyėjuco meíjcyaiñe.

10 Áánėllii metsu pamėvamáyé ímiááméré meíjcyaki. Tsá Críjtoke mecáhcujsómé tsané nahbémú meíjcyame ímityúne medáríívėjcatsíityuróne.

Páávaro pítajycóne

11 Aane íñe ámúhake o pítajycóné oorėjuco páñetu o cáátunúne.

12 Muurá eene tsaate Críjtoke úraavyémé téené hallútú diityéké tsijtye ímityú íjtsúcunúyónėlliihyéré ámúhake táúhbahíjcyá ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

13 Árome muurá tsá panėváré teene taúhbaju nėnehji méénuhíjcyatúne. Muurá íllure ímityájkímyeí ámúhake téenevu táúhbahíjcyáme.

14 Áánetu ihdyu tsá o ímíllétú íñerí o mítyájkímyeítyóne. Apááñéré ihdyu ímí ó íjtsúcunú mewájyurí Críjto páwachėkevu dsíjívėébeke o cáhcújtsónėllii táimityú táhallúrí íjcyájúcootúne. Aabe téené pañe o íjcyájúcoótúnėllii tėnejcútú ó íjcyá dsíjívėebėdu.

15 Ahdícyane tsá muhdú tene nėétu mekíhdyahírótsámeítyúne. Áhdure mekíhdyahírótsámeítyóné tsá íñetú meke píáábotúne. Áánetu ihdyu Críjtoke mecáhcujsómé tshdyuréjuco mecápáyoovéné meke píaabóhi.

16 Aane óví Píivyéébe meke ídaatsóllédú íjcyaaabe pámeere pahúllevaré ihñéjté íjcyámema ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyu muhdú ámúhake o úwáábóhíjcyádu.

17 Óvjyacóóné ámuha oke múhdurá medáríívėhíjcyáne. Muurá íñe Máavyėjuube Jetsocríjtoke o cáhcújtsóné hallútú oke ditye méénuhíjcyáné matyáwááné tájpiíyí íjcyánetu méwaajácú dííbyé wákímyeí múnájpi o íjcyaaabe ímiááné ámúhake o nėhíjcyáne.

18 Ahdícyane óví dííbyerėjuco ámúhake pámeekéré panėvatu píaabóne. Áyu tehđújuco.

EPÉÉTSIO

Éépetsóri íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo íñe Páávoró íhyaami ó caatúnú elle ámuha Éépetsóri meíjcyame Jetsocríjtoke meuráavyéme éllevu Píívyééberée dííbyedítúyú íjcyáné uwaáboju o úwáábóíñévu oke pícyoóbe.

² Áámeke óvíi ámúhake píáábohíjcyamútsí íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Críjtoke mecáhcuíjtsóne áhdo

³ Ahdícyane ihdyu óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtóy Caani Píívyéébeke méduurúváhi. Muurá ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoma meíjcyámeke tsaímíyé níjkyéjitu panévatúré píáábohíjcyaaábe.

⁴ Tsúúcajátújucóhjáa ííñujíí ípívyéjtsótúné íhdéjuco díbye wábyujtsóné Jetsocríjtóy tééveri meke újycúmeke ímíbájchoíñé méímítúyú máhallúrí íjcyájúccóotu dííbyejité meíjcyame íñetú menéétsámeítuyuki.

⁵ Mítýanéhjáa meke íwájýúnéllíi íjtsámeíbyé dííbyej tééveri meke ípájtyetétsoámeke ítsíímedíyéjuco idíllóíñe. Ahdújucoo díbye meke tsíímavámé dííbyeéjité meíjcyane díbyéhjáa méhdítuyú íjtsámeídyújuco.

⁶ Áánéllíi pájjuváraé dííbyeke méduurúvahíjcyá ávyetáa méhdi ídáátsóvéne díbye meke píáábónéllíihye. Mekée muurá píááboobe íllíkye mítýane díbye wájýúúbeéjité meíjcyaki.

⁷ Muuráhjáa ávyetá íhnáhó meke íwájýúnéllíi díbye dsíjívénéj tééveri méímítuyuháñé mééma ímíbájchoobe mepájtyeteki.

⁸ Ááneríi meke úújétsoobe mítýane meke íwájýune. Áánemáa meke ájcuube panévaré mewáájacúíñé tujkévejúvu.

⁹ Téhdurée meke waajácútsóobe tsúúcajátújucoo muhdú meke ípájtyetétsoíñé ítsámeíhíjcyáné tsúúca mééma ípanéévétsónévu.

¹⁰ Aane ehdu ípítýájcó páneere pájtyéné boone Críjtoke pícyoóíibye pámeere níjkyéjima ííñújírí íjcyámé avyéjuube díbye íjcyaki.

¹¹ Dííbyej tééveríhjáa muurá tsúúcajátújuco díbye meke újcune íavyéjúejte meíjcyaki.

¹² Ehdúhjáa méénuube muhdú íjtsúcunúdu íñe tujkénú muha Críjtoke mecáhcuíjtsómema ámuha bóónétu mecáhcuíjtsómé pámeere dííbyeke maávýéjútso dúúrúvamére.

¹³ Muurá Críjtodítuyú pájtyéteju íjcyane ámuha mecáhcuíjtsómé pañe tsúúca Píívyéébé Apííchó íjcyame ímíááné ámuha meíjcyá dííbyeéjité díbyeé néhdújuco.

¹⁴ Aane muurá dííbyé Apííchó tsúúca mépañe íjcyánetu méwaajácú ímíááné meke díbye mújýyú íñéjýyú pícyoóíñé íavyéjuvu tsaímíyéjuco dííbyema meíjcyaki. Ahdícyane metsu dííbyeke méduúrúvahíjcyá ávyéjútsoomére.

Cahcújtsó múnáa hallúvú Páávoró Píívyéébeke tujkéveju táumeíñe

¹⁵ Muurá ó waajácú téhdújuco ámuha Máavyéjuube Jetsóoke mecáhcuíjtsómé ímí pamévamáyé cahcújtsó múnáama mewájýucatsíhíjcyáne.

¹⁶ Áánéllíi pájjuváraé ámúhá hallúvú Píívyéébeke ó téhdútsohíjcyáhi.

17 Téhdure ó táúmeihijycá dílbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtoj Caani íjcyáábeke díbye ámúhake íajcu ítyujkévé íjtsaméityu díbyée Jetsóoj tééveri méhdivu úújétsámeíñé ímíñeúvú ámuha mewáájácu.

18 Aane óvíi ámúhake tújkévejúvú ájcuube dílbyé avyéjújeteé ámuha meijcyáímyeke díbye újcúmé úmíwa íñé ímíjyaú nééne ámuha ímíñeúvú mewáájácu.

19 Áhdure idyé óvíi ámúhake waajácútsoobe muhdíivané íhtsútú íjcyáne tájpi íñe dílbyeke mecáhcujsómé meicyahíjcyanevu.

20 Áánevu muurá meke úújétssoobe Críjto dsíjívéebeke tsiiñe íbóhítsóne íúniúvú níjkyejívú itsájtyéebeke íavyéjújtsóneri.

21 Áábekée pícyoobe íñe múhdumé ávyéjújte níjkyejíríi, ííñújíríi, íjcyámé avyéjuube pañétúejpi díbye íjcyaki. Áábedívú muurá tsá múha úújetétú íñe ícyooca íjcyané avyéjújtedítu. Áhdure bóóne íjcyárómedítu tsá múha úújetétyú dílbyedívú.

22 Áánéllíihyée muurá dílbyé hójtsí pañevú pícyoobe páneere íñe múhdúné tsíméné íjcyane. Áhdurée dílbyeke pícyoobe múhdumé dílbyé cahcújtso múnaa íjcyámé túkevjtsoobe díbye íjcyaki.

23 Muurá dílbyé cahcújtso múnaa méijcyá tsané múnaa dílbyema. Aabe páneere ejécunú íñe múhdúné tsíméné íjcyane.

2

Píivyéébe meke pájtyetétsóne

1 Muuráhjáa dílbyere Píivyéébe ámúhake pájtyetétsó Críjtoj tééveri ámúhá ímityuháñe déjúcotu ámuha mewágóóóvéiyómeke.

2 Muuráhjáa íhde ámuha ímityúné méicyahíjycá íñe íji éhne Naavéné túkevjtsoju Píivyéébedítu míamúnáake múhdurá ítsámeíchohíjcyánéréi ámuha meúraávyénéllíihye.

3 Ehdúu ímiááné méicyahíjycá ímityúmé eene ícyooca tsaate íjcyadu. Mepée meímíllejítóré meúraávyehíjycá méhdityuré íjchívyéné allíujúúne. Áané déjúcotúu muurá máhallurí íjcyájúcooróné Píivyéébe méhdi ícúbáhráiyóné eene ícyooca tsíjtyé hallurí tene íjcyadu.

4 Áronáacáa ihdyu mítyane meke iwájýúnéllíi méhdi ídáátsóvéne meke pájtyetétssoobe Críjtoj tééveri mewágóóóvétu dílbyeduréjuco meijcyaki.

5 Ehdúu Píivyéébe méhdi ídáátsóvéne meke píaabó mepájtyetéki.

6 Muuráhjáa Críjtoke íbóhítsóneri meke ávyéjújtssoobe dílbyema meijcyá níjkyejírí íavyejírí.

7 Ehdúu mééma méénuube Críjtoj tééveri bóónétu íjcyané míamúnáake iwáájácútso ímiááné meke iwájýune.

8 Aane íñe tsúuca mepájtyeténé tsá meere meíhnáhorí meméénutúne. Píivyéébere ihdyu meke ídáátsóllénéllíi pájtyetétsó Íllíkye mecáhcujsónej tééveri.

9 Tsá mepájtyetétú ínehjí meméénúnéllíihye. Áanéllíi tsá tééneri memítýájkímeítýuróne.

10 Muuráhjáa Píivýéébe Jetsocríjtoj téeveri méijtsaméi cápáyoácó ímiááneréjuco meméénuhíjcyaki. Ehdúhjáa tsúúcajátújuco meke íimíbájchoíñé íjtsámeídyújuco díbye méénune.

Críjtoke cáhcujtsómé ímí íjcyane

11 Aane cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa ámuha meícyahíjcyáne. Muuráhjáa tamúnaa jodíómú íhdícyámedíyé ámúhakye díllóhíjcyáhi. Áánemáa iiye díllómeíhíjcyámé ímiáámé Píivýéébeéjté íjcyane íjpiíye íkíhdyahírótsámeíñéllíhíye.

12 Téijyúikyéé muurá ímiááné tsá ámuha mewáájácútú Mepájtyetétsoobe Críjtoke. Áánéllíhíyéé tsá ámuha Píivýéébeéjté méijcyatúne. Ídátsohrée ámuha waagóojte méijcyame tsá mewáájácútú muhdúhjáa Críjtoj téeveri meke díbye ípájtyetétsoíñé pítyájcáméñé.

13 Áronáa íhdyu ícyooca Jetsocríjtóo mewájyuri dsíjívéébema ámuha méijcyánéllí tsúúca ámuha méijcyá Píivýéébema.

14 Áhdure muurá dílbyej téeveríyé ícyooca muuha jodíómuma ámuha méijcyá tsaimíyéjuco íhdéé múhdurá medáíívcatsíhíjcyaróme. Aame ícyooca ámuha jodíómú méijcyátúrómema méijcyá tsamééréjuco.

15 Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri Píivýéébe ájcúné taúhbajúúné hallútú jodíómú íjcyátúmema tamúnaa jodíómú tsáíllécatsíhíjcyanéhíj Críjto ídsíjívéneri níjkévatsóhi. Ehdúu mééma méénuube íñe paméva míamúnaa méijcyarómé dílbyeke mecáhcújtsómé tsame dílbyeéjté méijcyame ímiáámeréjuco méijcyaki.

16 Muuráhjáa múhdurá medáíívcatsíhíjcyanéhíj Críjto mééma níjkévatsó páwachékevu ídsíjívéneri. Ehdúu ímíbájchoobe paméva míamúnaa méijcyarómé tsamééréjuco méijcyame tsaimíyé Píivýéébema méijcyaki.

17 Ehdúu Críjto itsááne muuha jodíómuke waajácútsó muhdú tsaimíyé Píivýéébema muha méijcyaiñé tsúúca dílbyeke muha mewáájácújúcórómeke. Áhdurée ámuha jodíómú méijcyatúmé awáá dílbyeke mewáájácútúmeke muurá waajácútsóobe.

18 Áánéllí dílbyej téeveri Méécááni Píivýéébema tsaméhíj menáhbévájcatsí dílbyé Apííchó mééma íjcyane meke píáábóneri.

19 Áánéllí tsáhájucó ámuha tsíjtye múnaa méijcyájúcootúne. Muurá ícyooca méijcyá tsané múnaaréjuco Píivýéébe avyéjúejte tsúúca dílbyeéjté méijcyame.

20 Muuráhjáa muha Jetsóo mamýémú Píivýéébe íhíjyú uubáalle múnáama uwáábó medéjucóónúné pañévu tsúúca ámuha méúcaavéhi. Aane muurá ímichi pañétúejpi Jetsocríjtó dílbye tájpi méijcyaaabe éhne múúne jaa ímichi ápihájúné hallúrí íjcyadu néébeé.

21 Aame íñe ícyooca ehnííñevu dílbyema méllíyaatéhíjcyá ímiááméré Píivýéébema méijcyaki.

22 Aane muurá Críjtoma méijcyame jahdu menéémé pañe Píivýéébe íjcyá Íapííchoj téeveri.

3

Jodíómú íjcyátúmé uwááboobe Páávoró

1 Ááné hallútú íñe oo Páávoró o íjcyáábeke cuvéhoojánúmé ámuha jodíómú méijcyátúmeke Críjtodítýú íjcyané uwááboju o úwáábohíjcyané hallútu.

² Tsúuca íhya ámuha méwaaajácú Píívyéébé meke ídaatsólléne oke níwaavéne ámuha jodíómú mejjcyátúrómeke téénevu o wáájácútsoki.

³ Muuráhjáa ihdyu díbyere óhdivu bóhówajtsó ámúhake téhdure Críjtoj tééveri ípiááboíñé wáájácúratúné ípityájcámeíñe. Aanée muurá tsúuca ámúhake ó úúballé áyánéwu éhnée íhde ámuha éllewu o cáátúnúháámí pañe.

⁴ Téhaamíi ámuha meéévénetu íhya tsúuca méwaaajácú ímiáánéjucóo oke díbye téénevu wáájácútsóne.

⁵ Tsáháa muurá teene éjju múnáaúvudívú díbye bóhówajcárotúne. Aanée íñe ícyooa tsúuca bóhówajcároobe Íapííchoj tééveri íhjuú uubáalle múnáama dííbyeéjéte muha mejjcyame Jetsóo mamyéémú mejjcyámedívu.

⁶ Ahdícyane ámuha jodíómú mejjcyátúrómé tsúuca méjicyá Píívyéébé avyéjéjte muha mejjcyadu Jetsocríjtodítýú ímiáájú úwáábómeíñé ámuha mecáhcujsódú íjcyame. Aame ícyooa méjicyá tsamééréjuco Píívyéébé Críjtoj tééveri íájcuíñé néene meújcuímye.

⁷ Ehdú néene íñe úwááboobéré ó pehíjcyá o méénúityuróné Píívyéébé téénevu oke pícyoonéjuco. Aane ihdyu ó méénuhíjcyá dííbyé piááboríye.

⁸ Aabe oo pámeere múhdumé Píívyéébeéjéte mejjcyámedítýú ídádáatsoóbe. Áróóbekée oke ityújkevéélléne níwááveebe Críjtodi íñé ímíjyaú mejjcyané úwááboju íjcyanéwú ámuha jodíómú íjcyátúrómeke o wáájácútsoki.

⁹ Ahdújuco muurá o bóhówátsóhíjcyané pámehdívúre teene wáájácúratúné Píívyéébe páneere ípívyéjtsóobe tsúúcajátújuco pítyájcámeíñe.

¹⁰ Aane muurá Píívyéébe meke úcu híjcyá pamévaré dííbyeke mecáhcujsómé tsamééréjuco mejjcyá téénetu níjkyéjiri íjcyané íhtsútujte iwáájácu muhdíívané dííbyé tujkéveju íjcyane.

¹¹ Ehdúhjáa imyéenuíñé pítyájcámeíbyé tsúúcajájucó. Ahdújucóo muurá díbye teene méénune Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

¹² Ahdícyane dííbyej tééveri tsúuca Píívyéébema menáhbévájcatsí íñerí íllityétumé ímiáánéjuco Críjtoke mecáhcujsónéllíihye.

¹³ Áánéllii ámúhake o néé ámuha meíhvéjtsótu íñe tééné déjúcotu ámúhállii o ícúbáhrámeíhíjcyané úwááboju. Íllure méímíjyúúvé tééneri múhdurá íjtsúcunútúme.

Críjto meke wájyune

¹⁴ Ehdú Méécááni Píívyéébé tujkéveju mééma íjcyanéllii dííbyé úmíwávú o mímóúúvéne ó íhjuúvahíjcyá dííbyema dúúrúvaabére.

¹⁵ Áábé cahcújtso múnáa mejjcyame muurá tsúuca méjicyá dííbyé dohjíba múnáa tsaate tsúuca níjkyéjiríjyucó íjcyámema íñe íñújiri mejjcyame.

¹⁶ Áánéllii ó táúmeíhíjcyá dííbyeke Íapííchoj tééveri díbye ámúhá pañévu ípícyo íhnháho ámúhake tene itsípájtso.

¹⁷ Áhdure ó táúmeíhíjcyá Críjto éhniíñévu ámúhake ípiáábo ímí dííbyeke ámuha meuráavyeki.

¹⁸ Aame óví ámuha tsijtye cahcújtso múnáama méwajyújcatsí ímíñeúvú ámuha mewáájácu ávyeta muhdú ímiáané Críjto meke wájyune méíjtsaméí píruúvé íjcyane.

¹⁹ Aane ámúhá hallúvú ó táúmeíhíjcyá piáábó Píívyéébe ímiáábé íjcyáábeke muhdú díbye íjcyadu ámuha mejjcyaki.

20 Áánéllii ihdyu metsu dííbyeke meðurúruva ávyéjútsoomé. Muurá meke piááboobe dííbyeke metáúmeiñe ehniíñevu meijtsámeityúrónemájucu. Ehdu muurá meke piáábohíjyaabe Íapííchó mééma íjcyáne j téeveri.

21 Aane ihdyu óví dííbyeke méduurúvahíjcyá dííbyé cahcújtso múnaa meijcyame pajyuvaré mújyú níjkéváityúné ípyéé ipítyájcámeidyújuco Jet-socriíto j téeveri mepájtjetéíñe díbye méénúnéllíihye. Ehdu teene.

4

Píivyéébeéjté meijcyane Íapííchoj téeveri

1 Aane muurá Máavyéjuube Jetsocriíto dítyú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyáné hallútú íñe cuvéhóójari oo icyoóca. Aabe ámuéhake o nées tsúuca Píivyéébe ámuéhake újcume ímíñeúvú ámuha meijcyame muhdú meijcyáiyoódu.

2 Áhdure idyé ámuéhake o nées tsaíibuwaré idáátsóméhjíúvú ámuha meijcyáne mewájyújcatsí pamévamáye. Aame ímityúné ámuháma íjcyaróné máaabúchíjcyá ímí ámuha meijcyaki.

3 Ááne métsúúraméi tsané múnaaréjuco ámuha meijcyame dííbyé Apííchó piáábori tsaímíyé ámuha meijcyáiyoóneri.

4 Muurá íñe tsané múnaaréjuco meijcyámema íjcyáné tsáneere Píivyéébe Apííchó meke ityúkévéjtsoki. Áánéllii téhdure íjcyáné tsáneere dííbyé avyéjú méwáabyuta.

5 Aabe tsáápiye Máavyéjuube apáábyéré íjcyáabeke mecáhcujsóhi. Áábe mémeríyé muurá métsójsómehíjcyáhi.

6 Áánéllii díibye tsáápiye Mépiivyéébe íjcyá apáábyekéré pámeere mecáánívahíjcyáabe. Áábé hójtsiri pámeere méijcyá dííbye tájpiye. Aabe kiá méhdityu íjcyátúnéllii panévare mejtéeveri méénuhíjcyáhi.

7 Árónáa ihdyu tsáápiitsa mépiivyété muhdú nénehji meméénune Píivyéébé Crijtoj téeveri meke ájcune.

8 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Naavénekée ityhájáne dííbyé hójtsí pañe ícyahíjcyámeke íjchívyétsóne peebe cáámevu. Aame íhñéjteréjuco íjcyame díbye nééjuriyé piivyété páhduvaré nénehji imyéénune.

9 ¿Aanéhaca íiná nééiyóné teene díbyé cáámevu pééneé? Téénetu muurá méwaajácu íhtsútuubéé íjcyároobe íñíjyívú íñítyéne ídáátsonúne.

10 Árónáacáa bóónétu tsiíñe peebe cáámevu níjkyejívú páñtúétsihvu ávyéjuube íjcyáki.

11 Áábe tájpi muurá páneere íjcyaaabe meke íhñéjteke ájcúné waajacuríyé mépiivyété páhduvaré nénehji meméénune. Muurá tsaate piivyété dííbyé ihju úwáábomére ípyéhíjcyáne. Áhdure tsijtye piivyété iwáájacúné muhdú méúmiwa íjcyane. Tsijtye piivyété tsúuca Píivyéébeke cáhcújtsómeke ímíñeúvú muhdú múúne téjijto meúraavyéné íúwaabóne.

12-13 Ehdu muurá Crijto meke piáábohíjcyá íhñéjté meijcyame dííbyé wákimyéi ímí meméénu ehniíñevu dííbyé cahcújtso múnaa illiyaaté pámeere dííbyeke mecáhcujsómé mewáájacu muhdúháa Píivyéébe Hajchí íjcyane díbyéé íjcyadu meijcyaki.

14 Áijyu ihdyu muurá tsá múha meke mújtátsóityú íhdityuré iújcúné uwáábori muhdú tsiíméké memújtátsóiyódu.

15 Aane ihdyu cáhawáá metsu ímiááméré mejjcyáne ímíñeúvú meúraávye teene ímiááju. Ájyju ímiááné Crjto metúkevéjtsoobe ljcyáábeéjté mejjcyame éhniíñevu méimíbbáavyeéhi.

16 Áábe tájpi pámeere dífbyeéjté mejjcyame mewájyújcatsíñe panévaturé mepiáábójcatsímýé muurá éhniíñevu mellíyaatémé ímí Píivýéébeke méúraavyéhi.

Crjtoke meúraavyéne

17 Áánéllii ámuhákye o néé Máavyéjuube Jetsocrijto mémeri Píivýéébeke wáájácútumé icyahjcyádú ámuha mejjcyájúcoótuki. Muurá ímityúné diityé íjtsaméi jcyánéllii ímillédú icyahjcyáme.

18 Tsá ditye wáájácútú muhdú ímí íjcyáiyóné Píivýéébé íjtsaméi diityé pañe jcyátúnéllíihye. Aame tsá jcyáityú dífbyema ímiánéjcu iwáájácúiyóné ímíllétúnéllíihye.

19 Muurá éhniíñevuré 'nucójpí' néétune méénuhjcyá panévare ímityúne.

20-21 Áronáacáa ihdyu tsá ámuha teene mewáájatú Crjto ímiá uwááboju ámuhákye úwáábócoóca.

22 Ahdícyane ámuhákye o néé ámuha méihvéjtso ímiájíjtóo ámuha mewáájácútúné hajchótá ímityúné jcyaroné ímiááneúvúdú ámuha meítsucunúhijcyané tsáijyju múu ámuhádi jcyáhréi nééneé.

23-24 Ámuhá íjtsaméi mecápáyóóvéne ímiánejcúvuréjuco mepájtyé muhdú mejjcyáiyóné Píivýéébe ímíllénejcúvú tsaímíyéjuco ámuha mejjcyánetu mebohówaucunúki.

25 Óvjycacóóné ámuha maállícyatsíhijcyáne. Múu ímiáánéré ihjyúvá pamévamáyé íñahbémuma. Tsamééré mejjcyame tsá metútávátsojcatsítyuróne.

26 Tsá múu tsaatédívú icyáyobáávatéhajchíi páñetétsójcatsítyúne. Ícúí múu ímíbbáchójcatsíhi. Tsá múu tsiélleréjuco íjtsucunútú teéne.

27 Tsá múu Naavénédivú táhjatsámeityúne.

28 Áhdure tsáijyju múúne tsaate ámuhádivú nánihjcyámé illuréjuco méihvété téénetu. Mewákímyeíñe tsijtye vííóméhjike mépiáábo.

29 Áhdure tsá múu ihjyúvatú ímityúneri. Ímiááneriyé múu ihjyúvá éhniíñevu tsijtyeke tene ipiáábo Píivýéébeke ditye úráávyénetu.

30 Ahdícyane óvjycacóóné múhdurá medáíívémeihijcyané Píivýéébé Apíichó mépañe jcyane mekímóvéjtsótuki. Muurá teene mépañevú díbye pícyóónej tééveri méwaaajácú ímiááné dífbyeéjteréjuco mejjcyámeke díbye újcúvaíñe.

31 Ahdícyane illuréjuco méihvété ímityúné ámuha medáíívéjcatsíñe páhdúvare nehniwu meúhbácatsíhijcyánetu.

32 Ááne ímiááméré mejjcyáne tenehji méimíbbáchojcatsí muhdúhjáa Píivýéébe ámuhádi ídáátsóvéne Crjtoj tééveri ámuhákye ímíbbajchódu.

5

Píivýéébeéjté mejjcyáiyóne

1 Muurá ámuha ímiááné tsúuca Píivýéébej tsíímé mejjcyámeke wájyuúbe. Áánéllii métsúúraméi dífbyedi díbye jcyadu ámuha mejjcyaki.

² Ááne mewájuycátsi muhdú Críjto meke wájuudu. Muuráhjáa meke iwáyúnéllii meke ipájtyetétso ihwéjtsámeíbyeke dsíjívetsómé éhne múu obééjake dsíjívetsódu. Ááneríi Píívyéébe mítyane ímjyuuvéhi.

³ Ahdícyané tsúuca dífbyeéjté ámuha meíjcyame tsáhájucu múu íjtsámeítýú ihdícyámema idyómácójcatsíyóneri. Óvíjyacóóné panévaré ímityúné ámuha meméénune.

⁴ Áhdure tsá múu átéréenéhjí úbálléjcatsítýúne. Múu Píívyéébeke ityéhdújtsóneriyé ihjyúváhi.

⁵ Muurá ihdícyáméhjíma dómácócatsíhijcyámé tsá Píívyéébe avyéjújte íjcyatúne. Áhdure tsíñéhjí ímityuháñé méénuhíjcyámema panévaré ímityúneri úmúúpívyehíjcyámé tsá dífbyé avyéjújte íjcyatúne. Aane muurá tsúuca ámuha mewáajácúhi. Ténéhjíríyé muurá íjcyame tsá dífbyeke icyááníváiyóne éllevu íjcyatúne.

⁶ Ahdícyané máállítsámeídí múhdurá icyahíjcyámé átéréenéhjí úwáábohíjcyámédívu. Muurá ehdu ditye icyahíjcyáné hallútu Píívyéébe ícúbáhraá ávyétá ihnáhó díityédí dífbyeke ditye lléébohíjcyátúné hallútu.

⁷ Áánéllii tsá múu tehdu néémema náhbévatúne.

⁸ Muuráhjáa ihde ámuha tehdu ímityúné pañe méicyahíjcyá ímiáájú ámuha mewáajácútúnélliihye. Áronáa icyooca tsúuca ámuha mewáajácújucóó Ávyéjuube Críjtoéjté ámuha meíjcyame. Aame ihdyu óvíi ámuha méijcyá ímiáámeréjuco.

⁹ Muurá téjijto mewáajacúmé ímiáámeréjuco meíjcyame tsíjtyeke mépíaabóhi.

¹⁰ Áánéllii ihdyu métsúúraméi Máavyéjuube Críjtoke ámuha meímjyújtsóiyóneri.

¹¹ Aame ihdyu tsá múu náhbénutú ímiáájú wáajácútúmé ímityúné méénuhíjcyáne. Íllure múu úwaabó keená ímiáájú íjcyane ditye iwáajácuki.

¹² Ehdu muurá teevétari wáajácúratúné ditye méénuhíjcyáneri meíhijyúváiyóné nucójpítsóhi.

¹³ Aane muurá íñe Jetsocríjtó uwááboju díityédívu bóhówajtsó páneere ímityúné ditye méénuhíjcyáne.

¹⁴ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééeneé:

Muhdú éhne múu dsíjívémé íjcyadu wáajácúmeítýuube u íjcyaaabe cána wáajácúúvéne ímíñeúvú díjtsaméi Críjto uke iwáajácútso ímiáajítóvu. Ehdu néene Píívyéébé waajácúháámitu.

¹⁵ Aane cána metéíbúwáávéne ímíñeúvú méíjtsaméi muhdú ámuha méicyahíjcyáneri. Tsá múu ímiánéjcu wáajácútúmé icyahíjcyádú íjcyatúne. Múu ímíñeúvú íjcyá tsúuca ímiánéjcu ámuha mewáajacúme.

¹⁶ Muurá ihnáhóóné Píívyéébeke meúraavyéné panévaré múhdurá néénéllíhye. Ároné pañe múu tsúúrámehíjcyá ténéjcuríyie.

¹⁷ Tsá múu ávyeta pevé íibuwaré íjcyatú wáajácúmeítýúme. Múu tsúúrámehí muhdú meíjcyáiyóné Píívyéébe ímílléneri tehdu ámuha meíjcyaki.

¹⁸ Tsá múu llíyíicyávetúne. Muurá tehdu meíjcyáhajchíí ílluréjuco metútáváaveíñe. Áánéllii ámuhá pañevú dífbyé Apííchó meújcu ámúhake tene ityúkévéjtsoki.

19 Ááne múu ámuhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi dííbyeke dúúúvaméré ihjyúvájcatsí ténejcúri.

20 Áhdure idyé múu dííbyeke pajjyuvaré téhdútsohjýcá panévá hallúvú Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri.

Métáábama mewájuújcatsíne

21 Múu Píívyéébeke ámuha maávyéjuúllédu panéjcvávú avyéjuúlléjcatsíhi.

22 Ahdícyane óví ámuhá taabámú ámuha ájyúmuke avyéjuullé Máavyéjuube Jetsocríjtoke íavyejuúllédu.

23 Muurá áju méwá túkevýtsoobe Mepájtyetétsoobe Críjto ihñéjté mejjcyámé túkevýtsoobe íjcyadu.

24 Áabeke ihñéjté mejjcyame maávyéjuúlléne mecáhcujsótú óví walléémú téhdure ájyúmuke íavyejuúlléne cáhcujsóhi.

25 Áhdure idyé wajpíímú ícyánéjcutu múu méwámýuke íavyejuúlléne wajyú Críjtóo meke ihñéjteke mítyane iwájyúnéllii wájyúmeítyuubéré dsíjívédu.

26 Muuráhjáa dsíjíveebe mewájuuri dííbyé uwááboju mecáhcujsónej téeveri meke íímíbájchoki.

27 Aame tsúuca méímíbaavyé ííne ímítyú méhdi íjcyájúcootúmé ímíááméré dííbyema mejjcyaki.

28 Ahdícyane múu ímííneúvú wajyú méwakye muhdú ámuha mewájuúmeídyu. Muurá ímí mejjcyane méímíllebe métáábake mewájyúhi.

29-30 Tsá muurá méjpi meere meícúbáhráítyuróne. Muurá mewájuúmeíñéllii ímí météhmémeí panéváturé muhdú Críjto ihñéjté mejjcyámeke téhmehjýcádu.

31 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néene wajpi cáánímútsídítýú íííne ítyáábávállema tshéécoréjuco íjcyaiíne.

32 Ehdu ámuhákye o néené pañe íjcyáné muhdú Críjto ihñéjtema íjcyáné uwááboju.

33 Ahdícyane tsiíne ámuhákye o néé ámuhá taabámuke ámuha mewáju muhdú ámuha mewájuúmeídyu. Áhdure idyé díitye ámuhá taabámú óví ícyánéjcutu ámuhákye íavyejuúlléne wajyúhi.

6

1 Áhdure tsiime múu lleebó cáánímuke. Ehdu Píívyéébeéjté mejjcyane ímílleébe.

2-3 Muurá dííbyé táuhbaju néehí: “Ámuháj caanímuke mewájuúne máavyéjuulle cáámene íííújí hallúrí ámuha mejjcyaki.” Ehdu muurá ítyaúhbaju néhdu íjcyámeke píááboobe.

4 Áanéllii cáánimu tsá múu uhbáduré úwáábotú ítsíimeke. Muurá tehdú néené uwáábó díityéké ímítyúnejcúvúré íjtsámeíchoiyáhi. Áanéllii múu ímííneúvú choocóré úwáabó díityéké Píívyéébe ícyánéjcu dííbyeke díitye ícyáhcujsoki.

5 Áhdure idyé tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame múu díityéké íavyejuúlléne díitye táuhbáné meenú Críjtoke íícúvéiyódu.

6 Tsá múu íavyejujte íitécoocaré ímí wákímýeítyú díitye ámuhákye ímí íjtsúcunúrokíye. Múu díitye ámuháma íjcyátúrónáa tsaímíyé wákímýeí ímíááné Críjtó ícúve múnaa ámuha mejjcyaki. Ehdu mejjcyane ímíllebe Píívyéébeé.

7 Áánéllii múu ímiááméré meenu íwákimyéi Máavyéjuube Jetsocríjtoke íícuvénéjuco.

8 Muurá tsaaté hójtsí pañe íjcyámema tehdu íjcyátúrómeke tsahtúré áhdóiibye muhdú ditye íjcyadújuco.

9 Áánéllii múu íavyéjujte ícyánéjcutu ímíñeúvú pícyóó ícúbáhratúmére íúnú múnáake. Cáhawáá meíjtsúcunuj, muurá páme Ávyéjuube Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaae tsá tsaatéké éhníñevu ímí íjtsúcunúttúne. Muurá tsahtúré meke wájuube pámeekére.

Ímityunéhjí metáhjane

10 Ámuúha táñahbému, ícyooca ihdyu méítsutúúvé Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri dííbyé íhnáhoóri.

11 Aame Píívyéébe ámuúhake tújkevejtsódú ímíñeúvú météhmeméi Naavéné ámuúhake mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

12 Tsá muurá míamúnáama memúnáátsócatsíhíjcyatúne. Muurá ihdyu mémúnáátsócatsíhíjcyá díibye Naavéne ájkímú íjpiíma íjcyatúné míamúnáa ímityúmé íjcyame Píívyéébeke wáájácútúmeke íimillédú dáríívehíjcyámema.

13 Áánéllii ámuúhake o néé muhdú Píívyéébe ámuúhake túkévejtsódú ímíñeúvú ámuha meíjcyaae tehdíívanéhjí ámuha maáábúcuéne íhtsutúmé meíjcyaki.

14 Ahdícyane ímíchi meíjcyáne ímiáájú ímíñeúvú ámuúhá pañévu mepícyó éhne múúne cóhpe ne ócájmííhé méhdityu chíucunúdu. Ááne ímiááméré meíjcyá ímityunévu ámuha metáhjátsámeítu éhne múúne méénujcatsi múnáa ityáhjátsámeítu túémíihóvu pícyámeídyu.

15 Ímíñeúvú meíjcyátsíívyéne méúwáábohíjcyá tsaímíyé meíjcyané uwááboju éhne múúne tsodáhó íjtyúhápaajínevu iújcámeíñe íjcyátsíívyédu.

16 Aame ímíñeúvú mécahcújtsó ámuúhá watájcódú néene téénej tééveri ámuúhake Naavéné mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

17 Aane íñe tsúuca pajtyéte mééma íjcyane tsáma méihvéjtsodí éhne múúne tsodáhoke íwatájcojii píaabódú néene ímityúnéhjitu meke téhmehíjcyáne. Áhdure Píívyéébe íhju méniisúwádú néene íapííchoj tééveri mééma íjcyane ímíñeúvú meújcu ámuúhá pañévu.

18 Aane ámuúhá pañe íjcyáne tééveri óóchevélletúmé dííbyema pajjuvavé méihjyúvahíjcyaa. Métáuméi dííbyeke píáábó ímí ámuha meíjcyaki. Áhdure métáuméi pahúllevavé dííbyeéjité íjcyámé hallúvu díbye díityéke píááboki.

19 Téhdure táhallúvu métáuméi díbye oke ityúkévétso muhdú mepájtyeténé úwáábojvú pamévakeré o wáájácútsoki.

20 Muuráhjáa tééne wákimyéivu oke Píívyéébe pícyoobe íñe tééne déjúcotu ícyooca oo cúvéhóojari. Árónáa ihdyu táhallúvu métáuméi píáábó núhnévétuubéré o úwáábohíjcyaa ímíñeúvú muhdú tene néhdújuco.

Páávoru pítyajcóne

21 Aane cáhawáá ihdyu óví ménahbe Tííkico tééne wákimyéítu oke píáábohíjcyaae ímíñeúvú ámuúhake táuubállé meenuhi. Díibye waajácú páneere muhdú o íjcyaae íñá o méénuhíjcyáne.

²² Áánéllii dííbyeke ámuha éllevu ó wallóo dibye ámúhakye iúúbáalle muhdú muhcsi meícyahíjcyáné ámuha mewáájácúne metsájpínúki.

²³ Ahdícyane óvíí Méécááni Píívyéébe Máavyéjuube Jetsocríjtoma ámúhakye píaabó ímí ámuha dííbyeke mecáhcujsómé mewáájycatsíñe íbúwájíí meíjcyá íínerí íjtsámeíjyúcootúme.

²⁴ Áámeke ihdyu óvíí ámúhakye píáábohíjcyaaabe múhdumé ímíááné ámuha Máavyéjuube Jetsocríjtoke mewáájýmeke. Áyu tehdújuco.

PIRIPÉÉTSE

Pirípori Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháami

Duurúvaju

¹ Oo Páávoroo, Timotéoo, Íjcyamútsí Jetsocríjtó ñcúve múnáajtétsí Íhyaami ámuha éllevu muhtsi mécaatúnú elle Pirípori díbyé cahcújtso múnáa Píívyéébeéjté ámuha meÍjcyáme éllevu, áhdure ámúhá uwáábojtémá túkevétsojté éllevu.

² Áámeke ihdyu óví ámúhake píáábohÍjcyamútsí íbúwajíí ámuha meÍjcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú Páávoró píáábó táumeíñe

³⁻⁵ Muurá pajjuváré ámúhake o ítsáávécoca ímíjyuuri Píívyéébeke téhdújtsoobéré ámúhá hallúvú ó táumeíhijcyá píáábó ímiáájú mecáhcújtsoné wákimyétyu ícyoocápi oke ámuha me píáábohÍjcyánéllíhye.

⁶ Aane muurá ó waajácú Píívyéébe ámúhake tsaímíyé píáábohÍjcyáné ímí díbyeke ámuha meuráávy meújyú tsiíñe Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááíñévújuco.

⁷ Ehdu íñe ámúhadítýú o nées oke ipíaabóduré Píívyéébe ámúhake píáábohÍjcyámeke o wáýyúnema. Muuráhjáa ihde oke ipíáábohÍjcyaduré íñe cúvéhóójari o Íjcyaróobeke oke píáábohÍjcyaae tsíjtyeke o úwáábohÍjcyá díbyé ihjyu tóónútuubére.

⁸ Muurá Píívyéébe waajácú ímiááné ámúhake o wáýyune muhdú Jetsocríjtó meke wáýyudu.

⁹⁻¹⁰ Aabe ámúhá hallúvú ó táumeíhijcyá píáábó ámuha mewáýyúcatsíñe mewáájácu muhdú díbyeke tsaímíyé meuráávyéíyóne. Ááme ímiáámeréjuco ámuha meÍjcyame íñerí menéétsámeityu Jetsocríjtó tsiíñe tsáácooca.

¹¹ Ehdu díbyere Jetsocríjtó píáábori tsaímíyé ámuha meÍjcyame Píívyéébe máávyéjútsohÍjcyáhi.

Críjtokeré ñcúvéíyóne Páávoró íjtsaméi

¹² Ámuhá táñahbému, ó imíllé ámuha mewáájacúné íñe páneere múhdurá oke pátyehÍjcyáronéhjí íllure oke píaabóné éhniíñevu ímiáájú pajtyéteju Críjtodítýu Íjcyane o úwáábohÍjcyaki.

¹³ Áábeke tsúuca oke pámeere páñétúejpi avyéjúbé já tehmejté Íjcyámema tsíjtyehjí Íjcyame waajácújucoó Críjtoéjpi o Íjcyáné hallútú cúvéhóójari o Íjcyane.

¹⁴ Aabe teene cúvéhóójari o Íjcyároobe ímí o úwáábohÍjcyáné tsaate ménahbému iwáájacúne téhdure úwáábohÍjcyá íñerí núhnévetúme.

¹⁵ Áronáa íjcyámé tsaate tsíjtye ímí méénuhÍjcyáneríyé íñómíutááváne íhnáhó úwáábohÍjcyáme. Áánetu ihdyu tsíjtye úwáábohÍjcyá ímiááné téhdújuco.

¹⁶⁻¹⁷ Ímí úwáábohÍjcyámé oke iwáýyúne íñe téené déjúcotu cúvéhóójari o Íjcyane iwáájacúnéllíhye. Áánetu tsíjtye úwáábohÍjcyá íllure oke éhniíñevu ityútávájto íñe cúvéhóójari o Íjcyáábeke. Tsá dítye ímiá uwáábó méénuhÍjcyatúne.

18 ¿Aanéhaca idyé muhdú o méénúyónejíivari? Áronáa eene ímityúné íjtsámeíñe ímiáájú Críjtodítú íjcyane ditye úwááboróné tsúuca míamúnaa lléébúacunúhíjcyánéllii ó ímíjyuhíjcyáhi.

19 Áhdure ó ímíjyuhíjcyá íñe panévaré ímityunéhji oke pátyehíjcyaróné tsaímíyé óoma níjkévaíñe o wáájácúnema. Ehdú óoma tene níjkévaíñe ó waajácú ámuha táhallúvú piáábó metáúmeíhíjcyánéllii Jetsocríjtó oke piááboíñe Íapííchoj tééveri.

20 Aabe ihdyu ó imíllehíjcyá tsáneetu o núcójpívetsámeítyuróné íiná táhallúrí íjcyátuube panévaríyé Jetsocríjtóke o bóhówátsohíjcyá díbye íhtsútuube íjcyane paíjyuva o bóhówátsohíjcyádu. Áábeke téené hallútú oke ditye dsíjívetsóhajchíí óvi ó dsíjivéhi.

21 Muurá íñe o bóhíibe díbyeke o úraavyéné o ímilléduré idyé ó imíllé o dsíjívéné tsaímíyéjuco uwáá díbyema o íjcyaki.

22 Áronáa ihdyu ó imílléhí o íjcyane éhnííñevu díbyedítú íjcyané uwááboju tsíjtyeke o úwááboki. Ahdícyane tsá o wáájácútu muhdú o íjcyáiñe.

23 Muurá íhtsútú óhdivu teene muhdú o íjcyáiyoñe. Tsánejcútú ímí tehdíjúcooro teene ílluréjuco o dsíjívéné tsaímíyéjuco Críjtoma o íjcyaki.

24 Áronáa idyé ímí óhdivu teene ói o íjcyane éhnííñevu ámúhake o piááboki.

25 Aane tsúuca ó waajácú ói o íjcyáiñe ámúhake o piáábo ámuha ímíñeúvú Críjtóke mecáhcújtsóneri meímíjyuúki.

26 Ehdú muurá ámúhake éhnííñevu o ímíjyúúvétsoó tsiíñe ámúha élleu o péjyu díbyere Jetsocríjtó oke piáábóneri téené hallúvú ámuha maávyéjútso díbyeke.

27 Ahdícyane ihdyu ámúhake o néé ámuha tsaímíyé meíjcyá muhdú díbye uwááboju meke úwáábohíjcyádu. Áánéllii ó imíllé ámúha élleu o péétúroobe o wáájacúné tsaímíyé ámuha meíjcyané uubálle. Áronáa idyé tsá ámúhama o íjcyánélliihyéré ímiáámé ámuha meíjcyáítyuróne. Ó imíllé ámuha tsaméhjí ímíñeúvú téené uwááboju mecáhcújtsóne ímí meíjcyane.

28 Aame tsá múu íllityétú ámúhake múnáátsohíjcyámedi. Muurá eene Críjtoéjté ámuha meíjcyámeke ehdu ditye dárívehíjcyánetu méwaajácú ditye wágóóoveíñe. Áánetu tsúuca méwaajácú Píivyéébé piáábori ámuha mepájtjeténe.

29 Aane tehdíjúcooro ímí ámuha díbyeke mecáhcújtsóne díbyedívú mecátsípáávehíjcyáne. Áronáa íjcyané téhdure téené déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíñe.

30 Aane ihdyu óvíi ámuha máaabúcu híjcyá páneere ámúhake pájtyenéhjí muhdúhjáa o áábúcu híjcyádu. Ááneríyéi muurá íñe ícyoocápí o íjcyane ámuha méwaajácúhi.

2

Muhdú Ávyéjuube Jetsocríjtó íjcyane

1 Ahdícyane ímiááné oke ámuha meídaatsólléne mewájyúhahchíí óvíi oke ámuha éhnííñevu meímíjyúúvétsoó ímí tsajjtóré ámuha meíjtsámeímyé mewájyújcatsíñe mepiáábcátsíhíjcyáneri.

² Óví Críjto ámuhákye wájýúneri ámuha meímíjyúúwémé pañe dííbyé Apííchó íjcyane ámuhákye tsápítsohíjcyáhajchíí ámuha oke meímíjyúúwetsó ímiááméré meíjcyáneri.

³ Aame ihdyu tsá múu tsaate tehdíivane méénúne ímiyíyé idyé méénutú íllure téeneri ímityájkímyeíki. Tsáííbuwáre múu íjcyáne píáábócatsí panéjcuwávú íávyejúúlléjcatsíñema.

⁴ Tsá múu íyie tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúráméítyúne. Téhdure múu tsúúráméí muhdú tsíjtyeke ípíáábóíyóneri.

⁵ Múu íjtsáméí muhdú Jetsocríjtó íjtsáméídyu.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébere íjcyároobe tsá ávyeta tehdu íñééíyóneri íjyáacunútúne.

⁷ Muuráhjáa íhtsútuube íjcyároobe míamúnáajpídyú itsíímáváméíñe íhđícyaabéduréjucu íjcyane meke ípíááboki.

⁸ Aabée íhtsútuuháñe líííñétuube íiná néétuubéré ídátso íhvéjtsáméíbyeke nucójpítso wátyétyehcúmé páwachékevu éhne múu átéréejpi ímityúúbeke méénudu.

⁹⁻¹¹ Ehdúhjáa méénuube 'tsíjyu' néétuubéré muhdú Píívyéébe dííbyeke néhdújucu. Áánéllíihyé dííbyeke Píívyéébe íávyéjuutétsoóbeke meménú páme éhnííñevúré díbye íjcyaki, dííbyé úmíwávú páhduube níjkyéjiri íjcyámema ííñújiri íjcyane naavémuháñemáyé ímíhmóubáne íávyéjútsoóbeke iwáájácu ímiááne avyējuube díbye íjcyane téeneri Méécaáni Píívyéébeke íávyéjútsooki.

Cahcújtsó múnaa peetédu nééneé

¹² Ahdícyane, ámuúha táñahbému, éhnée ámuháma o íjcyaaabe ámuhákye o nééne ámuha melléébohíjcyádú idyé oke melléébo íñe tsíhyulle ámuháđítýú o íjcyároobe ámuhákye o néhíjcyáne. Ááne muhdú Píívyéébe ímillédú meíjcyá teenéjucu ámuha mepájtyetéíñe íjcyáneri.

¹³ Muurá ihdyu dííbyere ámuhákye ácu híjcyá ímiá íjtsáméívu muhdú díbye ímillédú ámuha meíjcyaki.

¹⁴ Aane ihdyu méméénuhíjcyá íjyevéllétúmé úhbájcatsítýmére.

¹⁵ Ájyu ihdyu ámuha Píívyéébeéjté meíjcyame ímiá uwááboju uwááboméré mepéhíjcyámé mébóhówaúcúnuú ímityúné míamúnáaj pííñetú éhne múúne míicuru cúúvétsihdyu péétécunúdu.

¹⁶ Ehdu ámuha meméénúhájchíí mítyane ámuhádi ó ímíjyúúveé Críjto tsáácocca ópée dííbyema bañúháñe o wákímyeíhíjcyátúneri.

¹⁷ Aane mítyane téeneri o ímíjyúúnéllíi ámuhákye o néé téhdure ámuha meímíjyúúki. Áánéllíi eene ámuha mecáhcújtsóné hallúvú ihdyu ó dsíjívéiyá éhnííñevu ímí ámuha mecáhcújtsó dííbyeke.

¹⁸ Aane ihdyu metsu tsaméhjí meímíjyúúki.

Timotéoma Eraporodítomútsikye Páávoró úwáábovu wáloóne

¹⁹ Aane óví Ávyéjube Jetsóó ímílléhájchíí Timotéoke ó wáloó ámuhákye díbye íúújeté muhdú ícyooca ámuha meíjcyane oke díbye úúballéváneri éhnííñevu o ímíjyúúveki.

²⁰ Muurá apáábyéré dííbyé íjtsáméí táíjtsáméídyú néénéllíi íjyáacunúúbé ámuhákye ípíáábóíyóneri.

²¹ Áánetu tsíjtyehji íjyáacunúhíjcyá íyie ímí íjcyáíyóneri. Tsá dítye íjyáacunútú Jetsocríjtó ímillédú íjcyáíyóneri.

22 Áánetu muurá ámuha méwaajácu diibye ávyétá mityané oke piáábohíjcyané imiáájú Críjtodítýú íjcyané wákimyéityu éhne múu cááníkye íjcyadu.

23 Aane óví íñe ícyooa o íjcyane muhdú óoma péé o wálo dífbyeke ámúhake dibe iúújetéki.

24 Áronáa ó íjtsúcunú tsáijyu múúne Píívyéébé piáábori lléváhréjuco oore ámúhake o úújeténe.

25 Téhdure ó íjtsúcunú ménahbe Epaporodítoké ámuha éllevu o wálooíñé téhdure mítyane panévatúré oke piáábohíjcyáábeke éhnée ámuha oke mepiáábónema taéllevu mewállóóbeke.

26 Aabe téhdure mítyane imillé ámúhake íajtyumíné dibyee chéméné uubállé ámuha méwáájacúné múhdurá dífbyeke íjtsámeíchónéllíhye.

27 Imiáánée muurá dsíjívéroobe. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe dífbyema múhtsidi ídáátsóvéne bóhiísó dífbyeke íñée muhdú ícyooa kímóhcó o íjcyánáa díbe dsíjívéné oke éhniíñevu ávyénéjcuíyónéllíhye.

28 Áábeke ámuha éllevu ó wáloo ámuha meímíjyúúvéne tujkéveri o állíjchu eene dífbyedi ámuha mekimóóvehíjcyané múhdurá oke íjyáacunúhíjcyánetu.

29 Áábeke ihdyu óví ámuha ímíjyuuri méwaaatsúcupejtsó Ávyéjúúbeéjté meíjcyáméejpi ménahbe íjcyáábeke. Áhdure tsijtye dífbyedu néméhjike idyé múu wajyúhi.

30 Muuráhjáa ávyeta wájyúmeityuubéré ámuháa oke mepiáábóiyóné Críjtó wákimyéí imyéénúneri íllúhwu dsíjívéráhi.

3

Muhdú Críjtoéjté téhmémeíyóne

1 Ámuúha táñahbému, tsáháturo muhdú tene óhdivu néetu tsiíñe biwáánéré ámúhake o úwaabóné ámúhake tene piáábóíñéllíhye. Áhdícyane múu imíjyúú Ávyéjúúbeéjté ámuha meíjcyame.

2 Aame ihdyu tsáma teíbúwá méíjcyaco oohímýedú néeme ímityúmé íjcyame eene kíhdyahírótsámeityúmé pájtyetétyúné úwáábohíjcyámeke.

3 Áronáa tsá ténetu Píívyéébeéjté meíjcyatúne. Muurá ihdyu dífbyé Apííchó meke túkévéjtsóné piáábori díbye ímillédú dífbyeke maávyéjútsohíjcyámé imiááné dífbyééjté méíjcyá Jetsocríjtóo mééma méénunéjuco. Áánéllí dífbyeke ímíjyuuri méduurúvahíjcyáhi. Muurá tsá meere íná meméénúneri mepájtyetétsámeítyuróne.

4 Muurá tehdu tene néeca oore ó pájtyetétsámeíyáhi. Aaca muurá tsá múha óhdivu úújetétyuróne.

5 Muuráhjáa idyé oke waháro tsíímávátsihdyu íhyojsítú pápíhchúúj coojívatu óhdivu kíhdyahírotsómé íjraééj tsííménémúhaabe heeberéómuube o íjcyaae páñétúje múhá íhýurí o íhýúváábedívu. Dítyééjtétsí líhíyómútsi. Aabe muurá oo Bejamí dohjíba múnáajpi. Áhdure parítséómuube oo muuháa jodíómú taúhbaju o úráávyehíjcyáábe.

6 Aabée ó íjyáacunúhíjcyá Jetsóoéjtéhacáa íjcyámeke o ícúbáhráiyóneri. Áábekée muurá tsá múha oke íná nééityuró taúhbajúu néhdújuco o íjcyánéllíhye.

7 Ehdúu o dáríívémeihjcyanehjí ó ijtsucunúhijcyá ihsutúné o méénuhjcyáne. Árone icyooca Críjtoejpiyéjuco o Ijcyánéllii óhdivu atéréeneréjuco íinéúbatú meke píáábóityúne.

8 Áhdurée panévare tsiñehjí Ijcyaroné dííbyé hallúhcuri ó ihvejtsó dibye páné ehniíñevu ihsutúube Ijcyane o wáájácunélliihje. Ehdúu muurá panévare o imilléronéhjí ó ihvejtsó éhne múúne tsiéméné átéréene meihvejtsódú Táavyéjuube Jetsocríjtokeréjuco o íícúveki.

9 Ehdúu ó meenú tsaímíyéjuco dííbyema o Ijcyaki. Tsáháa muurá Píívyéébe oke ímiáábedi díllóityuró taúhbaju néhdu o Ijcyaróobeke. Muurá ihdyu apááñéré Críjtoke o cáhcújtsónej téeveriyé oke dílloobe ímiáábedi. Aabe apáámyéré dííbyeke cáhcújtsómeke pájtyetétsoóhi.

10 Áánéllii ó imillé Críjtoke o wáájácuné tsúúcajáa dsíjívéjúcóróobeke Píívyéébe bóhútsóné ihnáhó téhdure óóma ijcyaki. Muuráhjáa dibye ímillédújuco ícúbáhrámeíñe dibye dsíjívéne. Ahdu idyé ó imillé o ícúbáhrámeíñe dibyé dsíjívédú ííwane téhdure Píívyéébe ímillédú o Ijcyane o imillénélliihje.

11 Ááne éhne múu dsíjíveebe tsiíñe bóhííbe Ijcyadu o néébe ímiááberéjuco o Ijcyaki.

Tsaímíyé meijcyáiyóneri metsúúráméíñe

12 Áronáa idyé tsá ámúhake o néetu panévaturé tsaímíyéjuco ímiáábé o Ijcyane. Muurá ihdyu ehniíñevu ó tsúúráméihjcyá múhdutú ávyeta tsaímíyé Jetsocríjtó ímillédú o Ijcyáiyóneri. Tehdúu dííbyema o Ijcyaca oke újcuúbe.

13-14 Ámuúha tañahbému, tsáhái muurá ávyeta ímiáábé o Ijcyatúne. Áánéllii íhde múhdurá o icyahjcyané o ihvéjtsóne icyooca ó tsúúráméihjcyá múhdú dibye ímillédú o Ijcyáiyóneri botsíi tééne áhdó o ijcu íñe múhdumé ímí dííbyema icyahjcyámeke tééne áhdóllii níjkyejívú Píívyéébe píúvácooca.

15 Áánéllii íñe múhdumé tsúúca ímí Críjtoke ámuha mecáhcújtsómeke o néé ámúhake ímí tene íbúúúve íñe ámúhake o néhijcyáne. Áánetu tsátsii tsíhdure ámuha meijtsúcunúhajchíí óví Píívyéébe ámúhake waajácutsó téénevu.

16 Áánéllii ámúhake o néé ímíñeúvú ámuha meijtsámeíñe meuráávyé múhdú tene Ijcyane tsúúca ámuha mewáájacádu.

17 Ahdícyane, ámuúha tañahbému, íñe múhdú o Ijcyadu meijcyaca. Áhdure tsijtye óhdityúu iwáájáne ímí úráávyehjcyámé Ijcyadu meijcyaca.

18 Áánetu ámúhake o néhijcyádú ijcyáméi muurá mítyame Críjtóo páwachékevu dsíjíveneri mepájtyeténé uwaáboju íllure tsárllehjcyáme. Aane íñe ídátsó táábere tsiíñe ámúhake ó úúballéhi.

19 Aame muurá ímityúné icyahjcyámé tééné déjúcotu íllure wágóóóveéhi. Muurá Píívyéébeke ítsáávetumé múhdú tsaímíyé ííñújiri ímillédú ijcyáiyóneriyé tsúúráméihjcyáhi. Ááneri íllure mítyákímyeihjcyámé múu núcópívehjcyánaáaca.

20 Áánetu ihdyu mee níjkyéíejtéréjuco meijcyame íñe météhmehjcyá Mépájtyetétsoobe Jetsocríjtó meke újcúváííbyeke.

21 Aabe muurá íñe idátsó meicyahíjcyáneji pi meke cápáyoácómé meíjcyaa dífbyedúréjuco dsíjívéítyúnéj piiháñema. Ehdu meke ímíbájchóiibye panévaré ipíívyetédú íjcyaaabe.

4

Múu imíjyúú paíjyuváre

1 Ámuúha, táñahbému mítyane ámuúhake o wáyyúmeke o ájtyumííyóneri o ijyácunúhíjcyámej, ámuúhadi ihdyu mítyane ó ímíjyuhíjcyá táwákimyéi áhdódú neéne ímí ámuha táuwaábó mecáhcútsohíjcyánéllíhíye. Áameke ihdyu ámuúhake o neé tsaimíyé ámuha meúráávyé Máavyéjuube Jetsocríjtoke.

2 Téhdure Ebóódiámúpíke Tsítíkyémá o neé dityépi ímiáámúpíréjuco íjcyá tsárilléjcatsiyumúpi. Tsá ehdu meíjcyáítyuró Jetsocríjtoéjté meíjcyame.

3 Aane íñe uke o neé táwákimyéítyu oke u náhbénuhíjcyaaabe diityépike u piááboki. Muurá mítyane oke téhdure piáábohíjcyamúpi ímiáájú Críjto uwáábójuu. Téhdure Creméétema tsijtye oke téené wákimyéítyu piáábohíjcyáhi. Áame mémeháñé tsúúca ijcyá mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhí újcúímye mémeháñé cáátúváne waajácúháámitu.

4 Áánéllii ámuúhake o neé ámuha paíjyuváre meímíjyú tsúúca ávyéjúúbeéjte ámuha meíjcyame. Áánéllii tsáma méimíjyuhíjcyá.

5 Muurá piihíjucóóné tsiíñe Máavyéjuube tsááiñe. Áameke ihdyu óví ámuúhake pamévaré waajácú ímiáámé ámuha meíjcyame pamévakéré mepiáábohíjcyámeke.

6 Aame ihdyu tsá múu ímityúné íjtsámeítyú tsíeméné ámuúhake pájtyécoóca. Múu paíjyuváre Píívyéébeke úúbállehíjcyá muhdú íjcyane. Áhdure múu dífbyeke téhdútsóhíjcyá panéva hallúvúre.

7 Ehdu ihdyu ámuha meíjcyácooca dífbyere Píívyéébe ámuúhake piááboó íñerí íjtsámeíjyúcootúmé tsaimíyé ámuha meíjcyá múhdumé Críjtodívú ámuha mecátsípáávehíjcyáme. Ehdu meke Píívyéébe piáábonévú meíjtsaméi tsá úújetéítyuróne.

Ímiááneriyé meíjtsámeíñe

8 Ahdícyane meíjtsaméi ímiááneriyé muhdú tsíjtyema ámuha maávyéjúúlléjcatsíñe tsaimíyé meíjcyáíyóneri ámuha téénetu mebóhówaúcunúmeke ímí Píívyéébe íjtsúcunúki, ámuúha táñahbému. Ehdu múu nénéhjíryé íjtsámeíñe tsáhájucó átéréénéhjíri íjtsámeíjyúcootúne.

9 Áánéllii ménútsóhíjcyá ímíñeúvú ámuúhake o úwáábohíjcyáne tehdu ámuha meíjcyaki. Muuráhjáa tsúúca ámuha mélleebó muhdú ámuúhake o nehíjcyanéhjí. Áhdurée tsúúca ámuha máájtyumí muhdú ténehjí o méénuhíjcyáne. Ahdu méméénucó Píívyéébe ámuúhama íjcyame ímí ámuha meíjcyaki.

Pirípó cahcújtsó múnaa Páávoróké piáabóne

10 Muurá ávyeta ó téhdujtsó Píívyéébeke íñe ícyooca tsiíñe ámuha oke mepiáábóneri mítyane o ímíjyúúvénema. Aabe tsá o néétu íveekí ámuha oke meítsáávehíjcyatúne. Muurá ímiááané oke ámuha mepiáabóné meímíllérónáa tsá ámuha mepíívyetéhíjcyatúne.

11 Áronáa idyé tsá ámuha oke maájcúne tájpi o Ijcyáiyóné o ímílléne ehdu ámuhákye o néétune. Muurá óhdi Ijcyane tsúúca téhdunéjuco.

12 Aabe ó piivyété o Ijcyane éhnevátúroobe. Áhdure idyé ó piivyétéiyá o Ijcyane éhneva múnáajpi. Téhdure ó piivyété íbúwajjí íiná májchótúroobe o Ijcyane óóma tene Ijcyácooca o Icyahíjcyádure.

13 Aabe ó piivyété panévare o táhjane Jetsocríjtó oke píáábóne tsíjpari.

14 Áábeke ihdyu téhdújuco ámuha oke mepíaabóné íne ídátso múhdurá o Ijcyáábedi ámuha meídáátsóvénema.

15 Aame ímiáané apáámyéré ámuha Pirípori Ijcyané cahcújtso múnaa tsúúcajátújuco meíjtsámeíñé muhdú oke ámuha mepíáábóíñeri. Muuráhjáa éhne tujkénuré Críjtodítýú Ijcyané uwááboju ámuhákye o úwáábótsihdyu Matsedóóniá ííñújitu tsíéllévuréjuco o péébeke apáámyéré ámuha oke mepíaabó Píívyéébé ihjyúvú ámuhákye o úwaabóné tsaimíyé ámuhákye búúúvénéllíihye.

16 Téhdurée Tetsaróónicári o Ijcyácooca ámuha taéllevu méwáallohíjcyá oke mepíaabóne.

17 Áronáa idyé tsá ámuha oke maájcúiyóneri o Ijycunúnéllí ehdu ámuha meméénuhíjcyatúne. Muurá ihdyu ó ímíllé ehdu ámuha meméénúneri éhnííñevu tsaimíyé Píívyéébema meíjcyane.

18 Muurá ámuha oke maácuhijcyanéhjí mítyanéjuco éhnee Epaporodítoma ámuha mewállóónema. Aane ímí Píívyéébe íjtsúcunú éhne múúne ávyéta ímyé cúváané pacúúcú meíjtsúcunúdu.

19 Áámeke ámuhákye ájcúíibe íiná ámuhadítýú píhtonévú íhtsutúné íavyéjú Ijcyaae Jetsocríjtoéjté ámuha meíjcyanéllíihye.

20 Aane ihdyu óví dííbyeke méduurúvahíjcyá paíjyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóné

21 Áhdícyane Jetsocríjtó uráávyé múnaa elle Ijcyámeke méuubállé mítyane díityéké muha ílle meíjcyame medúúruváne.

22 Áhdure ávyéjuube Tséétsá únú múnaa ámuhákye duurúváhi.

23 Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhákye píaabóhi. Áyu téhdújuco.

COROTSÉÉTSE **Coróótsari íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi**

Duurúvaju

1 Oo Páávoró Jetsocríjtodítúyú ímiáájú pajtyéteju íjcyáné uwááboobe Pívyééberéé ihdyu oke ityújkevééllédú íjcyaaabe tééné wákimyéivu pícyoóbe.

2 Aabe íñe ihyaami o cáátúnuháámí muhtsi ménahbe Timotéoma méwallóó ámuha elle Coróótsari meíjcyame Críjtoke meúraavyémé múúhá nahbému éllevu. Áámeke óví Méécááni Pívyéébe ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Chacújtso múnáa hallúvú piáábó Páávoró táumeñe

3 Pajyuvaré Pívyéébe Jetsocríjtóy Caaníkyé muhtsi météhdútsohíjcyá ámúhá hallúvú díbyema muhtsi meíhjuúvácoóca.

4 Muuráhjáa múhtsikye úúballémé ímí Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsónéllii tsaimíyé mewáýucatsíhijcyáné pámeemáyé Pívyéébeéjté íjcyámema. Áánéllii muhtsi météhdútsohíjcyá díbyeke.

5 Ehdúvá ímí ámuha meícyahíjcyá íñé imíjyaú meíjcyaiñé Pívyéébe méwáábyuta níjkyejívú méénune ámuha mewáájácúnema. Muuréváhjáa Jetsocríjtodítúyú pajtyéteju íjcyáné uwááboju ámuha melléébótsihdyújuco teene ámuha meítsohíjcyáne.

6 Ááné uwááboju muurá tsúúca tsújaavé pahúllevávú íñújiri. Aane mítyame icyáhcújtso ímí úráávyehíjcyá éhnéé ámuha tujkénú meíjcyadu. Muuráhjáa Pívyéébe mítyane meke wáýyune ámuha mewáájácúne ímí mecáhcujsóhi.

7 Téénevúu muurá Epáápara muhtsi wáýyú menéébe ímichi ámúhake úwaabóhi. Aabe ímí Críjtoke úráávyeebe múhtsikye piáábohíjcyá ámuha múhtsikye mepiáábóiyóne.

8 Aabéé múúhake úúballé ímí ámuha mewáýyújcatsíñe.

9 Áánéé muha mewáájácútsihdyu pajyuvaré ámúhá hallúvú piáábó Pívyéébeke métáúmeíhijcyá díbye ámúhake ímíñeúvú iwáájácútsó íjtsaméivu.

10 Áhdurée idyé muha métáúmeíhijcyá ámúhake díbye íajcu díbyé icyánéjcu ámuha meíjtsóíñe waajácuvu ímí díbyeke ámuha mewáájácúne muhdú díbye ímillédú meíjcyamedítúyú ímiááneréjuco íbóhówaúcunúki.

11 Ehdu nééné piáábó muha métáúmeíhijcyá ámúhá hallúvú Pívyéébeke díbye íhnaáhoori ámúhake tsípajtsómé panévá imítuyaháñé ámuha maáábúcuíhijcyaki.

12 Aame díbye ámúhake ímbájchóné hallúvú ímíjyuri ámuha díbyeke metéhdújtsoki.

13 Muuráhjáa díbyere Pívyéébe meke íjchívyetsó Naavéné hójtsí pañétú ehne múu cúúvétsihyi íjcyadu meícyahíjcyámeke. Áánemáa meke pícyoobe mítyane iwáýyuube íllí avyéjuvúréjuco.

14 Díbyéé muurá dsíjívénéj tééveri mééma ímbájchoobe méimítuyaháñé méhdi ídáátsóvénama.

Jetsocríjtó dsíjívénéj tééveri ímí Pívyéébema meíjcyane

15 Muuráhjáa Píivýéébeke maájtyúmituube Ílli Jetsocríjtoj tééveri méhdivu bohówaavé páñe piivýéébére íjcyáábe.

16 Diibýéhjáa muurá Jetsocríjtoj tééveri ípivýéjtssoobe páneere múhdúné tsíeméné íññújiri íjcyánéhjima íévéhóowari íjcyánéhjí maájtyumínee, maájtyúmitúnee, íjcyane. Téhduréhjáa ípivýéjtssoobe níjkyéji múnáama naavémuke pámeere íavyéjútéma. Ehdúhjáa panévaré ípivýéjtssoobe Íllij tééveri ténéhjiri dibye íavyéjútjsámeiki.

17 Aabéhjáa ihdyu Críjto ícyahíjcyá tsúúcajátújuco íjcyaduré íñnéubáreíkyé íjcyátúné ihdejuco. Áábe tájpi muurá íñe páneere múhdúné tsíeméné íjcyane íjcyáhi.

18 Aabe muurá díbyé cahcújtso múnáa mejjcyámé túkevýtsoobe íñe méhniwau meke túkévétsohíjcyádú néébeé. Muuráhjáa dsíjívéebe tsiíñe bohí téhdure medsíjívémé mebohííñé tújkénuúbe. Áábekée Píivýéébe picyóó páné avyéjuubéré dibye íjcyaki.

19 Ehdúu Píivýéébe imíllé íbohówájtsámeíñe Críjtoj tééveri.

20 Muuráhjáa páwachékevu ityujpácýó waagóoobe páneere íñe múhdúné tsíeméné íññújiri íjcyánema íévéhóowari íjcyánéhjí ímíábáavyeki, téhdure tsaímíyé míamúnáa Píivýéébema íjcyaki. Aanée Píivýéébe ímí íjtsúcunúhi.

21 Muuráhjáa ihde ámuha Píivýéébeke mémúnáátsohíjcyá ímityúné ámuha meméénuhíjcyánéllíhýe. Árómeke tsúúca ámúhake ímíábájhómeke újcuube tsaímíyéjuco ámuha díbyema mejjcyá Críjtóo míamúnáájpidívú ípivýéévéne dsíjívénej tééveri.

22 Ehdúu méénuube íñe ímityú máhallúri íjcyájúcootúmé tsaímíyéjuco menéémeke íjccuki.

23 Áánéllii ámúhake o néé íñevú táhjátsámeityúmé tsaímíyé ámuha meuráavye muhdú mepájtyetéíñe uwááboju tsúúca ámuha mewáájacúne. Ááné uwááboju muurá íñe úwááboobéré o péhijcyáné tsúúca íññújiri pahúllevávú tsújaavéhi.

Cahcújtso múnáa píááboobe Páávoró

24 Áánéllii ó imíjyúú ámúhake o píáábóné wákimyéi o méénúneri o ícúbáhrámeíyoóbe. Ehdúu muurá Críjto mewájyuri ícúbáhrámeídyújuco o ícúbáhrámeíhijcyáne.

25 Muuráhjáa Píivýéébe oke níwaavénéjuco íñe cahcújtso múnáake o píáábohíjcyáne. Aabe ámúhake o úwáábohíjcyá tene íjcyadújuco.

26 Muuráhjáa tsúúcajátújuco dibye pítyájcámeíñe tsá múha wáájacuhíjcyatúne. Méihde múnáaúvúhjáa íjcyarómé tsá wáájacutú teene. Áánevu íñe ícyooca tsúúca meke waajácútssoobe ihñéjté mejjcyámeke.

27 Aane Críjto mééma íjcyáneri tsúúca méwaajácú tsaímíyé Píivýéébe avyéjuri mejjcyáiñe. Eene muurá wáájacúratúné íjcyanévu ímilleebe téhdure ámúhake iwáájacútsóné jodíómú ámuha mejjcyátúrómeké.

28 Aane íñe muha méúwáábohíjcyá pámeekéré panévatúré túkévéjtsoméré ditye Críjtoj tééveri éhniíñevu iwáájacúne ímíááméré Píivýéébema íjcyaki.

29 Áánéllii muurá íñe ávyétá íhnáhó o úwáábohíjcyá ícúbáhrámeíbyéré Críjto oke píáábóneri.

2

¹ Aane ó imíllé ámuha Raoditséá cóomi múnaa tsijtye oke wáájácútúrómema mewáájacúné ávyetá ihnáho ámúhá hallúvú píáábó o táúmeihijcyané Píívyéébeke ímíñeúvú ámuha Críjtoke meúráávyeki.

² Aabe ó imíllé ámuha tsaímíyé mewáájújycatsíñe ímíñeúvú mewáájacúné muhdúhjáa Píívyéébe mééma Críjtoj tééveri wáájácúratúné méenuhijcyáne.

³ Dííbyedi ihdyu páneere ímíá tujkéveju ijcyáhi.

⁴ Ehdu íñe ámúhake ó téíbúwátsohjýcá tsaate ámúhake iállíñeri ímújtátsótuki.

⁵ Muurá tsá ámúhama elle o íjcyáturóne. Áronáa ámúhama ó ijcyá táíjtsaméiyi. Áánéllíi ó ímíjyúú ímí ámuha Críjtoke mecáhcújtsómé tsaímíyé meijcyáneri.

⁶ Aame muhdúhjáa ámuha tujkénú dííbyeke mecáhcújtsóijyu meijcyadu tsahtúré ímíñeúvú meijcyá dííbyema.

⁷ Ahdícyane ímíñeúvú mecáhcújtsóóbedívú meíhvéjtsámeíñe paíjyuvaré Píívyéébeke météhdútsohjýcá muhdúhjáa ámúhake o úwaabódu.

Críjtoke cáhcújtsómé tsíhdyuréjuco íjcyane

⁸ Téííbúwá tsáma méíjcyaco tsaate íjtsaméityuré iújcúné uwáábori ámúhake ímújtátsótuki. Muurá míamúnáa íjtsaméityuré tsááne méenuhijcyáme. Tsá Críjtodítýú tsááne íjtsaméiyi ditye úwáábóhijcyatúne.

⁹ Muurá muhdú Píívyéébe íjcyane méwaaajácú Críjto míamúnáájpídívú ípívyéévébeje tééveri.

¹⁰ Aabe muurá pámeere níjkyéji múnaa naavémuu, íjcyámé éhnííñevu íhtsútuúbe. Áánéllíi dííbyema meijcyámema téhdure íjcyaaabe Píívyéébeé.

¹¹ Aabe tsúúca ámúhake íjchívyetsó ímityúnetu Críjto ámúhama íjcyánéllííhye. Tsá idýé mekíhdyahírótsámeíñeri meímíbbáavyetúne. Muurá ihdyu Críjtoj tééveriyé meke ímbájchoóbe.

¹² Muuráhjáa metsójtsótsámeíñeri ménaavénú dsíjívéébekeé ditye cúúne. Ááneríi méúújetsó íhdée múhdurá meicyahijcyané tsúúca meíhvejtsóne. Aame ícyooca tsíhdyuréjuco mee Píívyéébeé íhnáhoori bóhíítsóóbeke mecáhcújtsónema.

¹³ Muuráhjáa éjyu ámuha éhne múu dsíjívemédú meicyahijcyá ámuha ímityúné meicyahijcyáné meíhvéjtsótúnéllííhye. Áronáa ícyooca tsúúca Píívyéébe ámúhake ímíjpyetétso téénetu Críjtoj tééveri ámúhadi ídáátsóvéneema.

¹⁴ Muuráhjáa dííbyé taúhbaju néhdu meijcyátúné déjúcotu méhdi ícúbáhráíyoóbe. Áronáacáa mééma ímbájchoobe Íllí Críjtoke ditye páwachékevu wátyétyéhcube dsíjívénej tééveri. Ehdú mééma ímbájchoobe mewagóóóvéíyónetu meke ípájtyetétsoki.

¹⁵ Muuráhjáa páwachékevu ditye wátyétyéhcube Críjto ídsíjívéneri tsúúca tahjá Naavéneke íhyájkímumájuco. Áánetu méwaaajácú tsúúca ditye táhjátsámeíñe.

Níjkyéjéneri metsúúrámeíñe

¹⁶ Ahdícyane méíícúvedí tsaate ámuha memáchohijcyánéhjitu íhjúváneeri. Áhdure méíícúvedí eene béébe nuhba íjchívyécooca ditye wáñehjívátéhíjcyáneeri

ámuha meícúvétúneri ditye ámúhadi íhjuvavahjycyáneri. Áhdure méícúvedí kéjcoojí Píivýéébeke idyúúrúvavahjycyáneri ditye íhjuvavahjycyáneri.

¹⁷ Éhduhjíkyé muurá meméénúneri Píivýéébeke méuráávvehjycyáhi. Ááneríhjáa ménaavénuhijycyá Críjtoke díbye méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Árónáa ícyooca tsáhájucu tehdu meméénújúcootú tsúúca díbye mééma íjycyánéllíihye.

¹⁸ Ahdícyane tsáma máállítsámeidí eene níjkyéji múnáakévá ámuha medúúrúvátúhajchíí ámuha mewágóóovéíñé tsaate ímiááneúvúdu úwáábohijycyámédívu. Muurá iwáájácutúnéré bañúháñé méenuhijycyámé naavéváa díityédívu bóhówáávéné pañe íajtyumíne. Ehdu imyéénúne pánehjídú ícyahijycyámé idáátsóméhjíúvu. Árónáa mítyákímyehijycyámé iye íjítsámeíñé imyéénúneri.

¹⁹ Ááne díibyéjucu Críjto ítyúkevjtsoobe íjcyáíyóóbedi tsá ditye íícúvehjycyatúne. Muurá dílbye tájpiyé méijycyá dílbyeéjté meícyame. Aame méuráávvehjycyá Píivýéébeke muhdú díbye ímíllédú dílbye píááboríye.

²⁰ Muuráhjáa mewájyuri díbye dsíjívéné ámuha mecáhcújtsóneri tsúúca métahjá míamúnáa íjtsaméí állíuré íjcyane. Aame ámuha tenejcu mewáájacújúcótúnéllíi méijycyá tenejcutú éhne múu dsíjívemédu. Árónáa jíveekí Píivýéébeke wáájácutúmé íjcyadu ámuha íjienévu métáhjátsámeihijycyáhi?

²¹ Jíveekí majchóháñetu ámuha mébóícyúcatsíhijycyáhi? Óvíjycacóóné ehdu ámuha meíllívyéébócatsíhijycyáne.

²² Muurá ténéhjítu ámuha mebóícyúcatsíhijycyaróné íjycyá memájchoki. Muurá míamúnáa íjtsaméityúré tsááne ámúhake úwáábohijycyáme.

²³ Aane pánehjídú meke bañuhijycyá ímiááne ímí Píivýéébeke ditye úráávyeúvúdu. Muurá ítsúcunúhijycyámé ícúbáhrámeíñe idáátsóméhjíúvu íjycyáneri tehdujúco Píivýéébeke íavyéjútsohijycyáne. Árónáa tsá díityéké tene píáábotú ditye íímíbáavyeki.

3

¹ Ahdícyane Críjtóo dsíjíveebe tsiíñe bóhíínej tééveri ímityúmé ámuha meícyahijycyánetu tsúúca meíjchivyémé métsúúraméí níjkyéjiene íjycyáneri dílbyeke ámuha meícúvémé dílbyema Cáání úniúvu maávyejuutéki.

² Áánéllíi tééneríyé métsúúraméí. Óvíjycacóóné ííhújíene.

³ Tsúúca muurá ámuha Críjtoke mecáhcujtsómé Píivýéébeéjtéréjucu méijcyame tenejcurí meícúvévúcótúnéllíi ámuha tenejcutú méijycyá dsíjívemédu.

⁴ Aabe muurá tsiíñe tsáácooca dílbyema tsaímíyé méíjycyáa íavyéjuri.

Tsíhdyúréjucu meíjcyane

⁵ Ahdícyane ílluréjucu méíhvéjtsó páneere ímityúné ámuha meméénuhijycyáne. Óvíjycacóóné íhdícyáméhjíma ámuha medómácócatsíhijycyáne. Áhdure tsíñehjí ámúhake tútávájtsóíyóneri ámuha meúmúúpívyehijycyanéhjí ílluréjucu méíhvéjtsó. Áhdure mítyane ámuha meéhnéváyóneri meítsámeihijycyáné

méihvéjtsó. Muurá níjcyotájteke medúúruváné ímityúné íjcyáné tujkévéenéré teéne.

⁶ Ehdú nénehji lléébotúmé méénuhíjcyámedi ihnáhooíñé Píivyéébe ícúbahráne.

⁷ Tehdúu muurá nénehji téhdure ámuha méméénuhíjcyáhi.

⁸ Árone ílluréjucu méihvéjtsó ámuha mecááyóbahíjcyáne, ímityúné ámuha medáíívécatsíhíjcyáne, néhni ámuha menéáyócatsíhíjcyáne, núcójpítsó nénehji ámuha méihjúvahíjcyáne. Énehji panéváre ílluréjucu méihvéjtsó.

⁹ Ténéhjítu tsúuca ámuha tsíñejcúriyéjucu meíjcyame tsáhájucu múu álliúúnújcátsítýúne.

¹⁰ Métsúúraméí éhniíñevu ámuha meímíjpyetélyóneri ímíñeúvú ámuha Píivyéébeke mewáájácu dííbyedu ímiáámeréjucu ámuha meíjcyaki. Muurá ímiááné tsúuca ámuha tsíhdyuréjucu.

¹¹ Tsá dííbyeéjté meíjcyatú jodíómú meíjcyánéllíhye. Muurá ihdyu paméváre dííbyeéjté íjcyá jodíómú íjcyáturómé kíhdyahírótsámeityuróme, tsííñé íñújííne múnaa íjcyaróme, íñéubárá wáájácúturóme, tsaaté únú múnaa íjcyaróme, tsaatéúbámáyé wákímyeityuróme. Muurá pámeere Críjtoke mecáhujtsómé tshdúré dííbyeéjté meíjcyáhi.

¹² Muuráhjáa Píivyéébere ámúhake ujcú mítyane ámúhake iwáýúnéllí dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aame múu ímiánejcúvú íjtsaméí icyápáyóóvéne wájýújcátsíhi, píáábójcátsíhi, idáátsóméhjíúvú íjcyáhi, ímiááméré pamévamáyé íjcyáhi, ámuha meícúbáhrámeíyonéhjí aabúcúhi.

¹³ Ááne múu tsájyju múhdurá ámúhama pájtyéronéhjí ímíbáchójcátsí ídaatsólléjcatsíñe Críjtóo méhdi ídáátsóvéne meke ímíbjchódu.

¹⁴ Áhdure múu éhniíñevu wájýújcátsí tsaímíyé ámuha meíjcyá íñevú táhjátsámeityúne.

¹⁵ Áameke ihdyu óví ámúhake Píivyééberéjucu túkévejtsóne. Muurá ímíllebe Críjtoj tééveri ámúhake ípíaabóné ímí tsame meíjcyaki.

¹⁶ Ááné hallúvú múu dííbyeke ityéhdújtsóne ímíjyuuri duurúvahíjcyá ámúhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi. Aame ihdyu wájácúnejcútsi meíjcyáne méúwáábohíjcyá Críjtó uwááboju ámúhá pañe íjcyane tsápítsójcátsímyére.

¹⁷ Panéváre múu íná ímyéénunee, ílhjyuvánee, íjcyane méénuhíjcyá muhdú ímiááné Ávyéjuube Jetsóóéjté meíjcyame meméénúiyódú téené hallúvú Méécááni Píivyéébeke dííbyej tééveri téhdújtsómére.

Muhdú cahcújtsó múnaa íjcyane

¹⁸ Ámuúha walléémuj, tsúuca Ávyéjuube Críjtó uráávye múnaa ámuha meíjcyame múu avyéjuullé ámúhá tajímuke.

¹⁹ Áhdure idyé ámuha wajpíímú múu wájýú ámúhá taabámuke. Tsá múu ímityúné dáíívéjcátsítýúne.

²⁰ Áhdure tsáme mecáhújtsó ámúháj caanímuke. Ehdú muurá ámuha meíjcyane Píivyéébe ímílléhi.

²¹ Áhdure ámuha cáánimu tsá múu ámúháj tsíimeke úmécójtsotú ditye itýútávávétuki.

22 Téhdure idye tsané avyējújtémá wákímyeímyé múu cáhcujtsó diityéke. Tsá múu ditye íítérokíyé tsaímíyé wákímyeítyúne. Múu Píívyéébeke iávyējuúlléne tsaímíyé wákímyeíhi.

23 Áhdure panévare íiná ámúhá wákímyeí íjcyane múu meenú ímíñeúvú óvéheetúme dííbyeke ámuha meíícuvénéjuco.

24 Muurá tsúúca ámuha méwaaajácú Máavyéjuube Jetsocrijtóke meíícuvéne áhdó díbye meke újcuíñé íavyéjuvu tsaímíyéjuco dííbyema meíjcyaki.

25 Áánetu ímityúné íjcyámeke téhdure ájcuíiibye téene áhdovu. Muurá Píívyéébe meke pámeekéré tsaíhduré wájúroobe áhdóo muhdú meícyahíjcyádújuco.

4

1 Aabe níjkyéjiri íjcyaaabe Máavyéjuube meke íítehíjcyá muhdú meíjcyane. Áánéllii múu ávyéjujte íjcyame ímíñeúvú íwákímyeí múnáake pícyóó ícúbáhratúme.

2 Áhdícyane múu téíibúwá íjcyáne paíjyuvaré Píívyéébeke píáábó táumeíhíjcyá óochévetúme panévá hallúvú téhdújtsomére.

3 Téhdure múúhá hallúvú métáuméí díbye múúhake píáábónej péévé múúhake múhá íiná néétume éhniíñevu míamúnáake muha meúwáábo Crijtóo mééma pajtyéteju méenune. Teene o úwáábohíjcyané hallútú muurá íñe ícyoooca oo cuvéhóójari.

4 Áánéllii ámúhake o néé táhallúvú píáábó ámuha Píívyéébeke metáumeí díbye oke ípíáábo míamúnáake téénevu o wáájácútsoki.

5 Téhdure ámúhake o néé panévaturé ímíááméré ámuha meíjcyáne cahcújtso múnáa íjcyátúmeke tééjuvu mewáájácútsoki.

6 Aame ihdyu múu ímíñeúvú ihjyúvahíjcyá tsaate ámúhake díllócooca tsaímíyé diityéké ámuha meúúbálleki.

Páávoro pítyajcóne

7 Áhdícyane óví ménahbe Tííkico ámúhake táuubállé meenú dííbyema muhcsi Ávyéjuube Jetsocrijtó wákímyeí meméénuhíjcyaaabe. Dííbye muurá oke tsaímíyé tééné wákímyeítyu píáábohíjcyáhi.

8 Áábeke ámúhá éllevu ó wallóó ámúhake tsápíjtsoobéré íúúbálle muhdú ílle muha meíjcyane.

9 Áábema téhdure tsaapi ménahbe ímíáábé íjcyaaabe Onéétsimo péé ámúhadítúú tsáábeé. Aamútsí óví ámúhake úúballé páneere muhdú ílle íjcyane.

10 Áánetu íñe dííbyema muhcsi cuvéhóójari meíjcyaaabe Arijtáácó ámúhake dúúruváné ámúhake ó úúballéhi. Áhdure Benabéé nahbe Máácó uubállé ámuha wájácú menéébe ámúhake duurúváhi. Aabe ámúhake ááhívetéhajchíí ímíñeúvú méwaaatsúcuco.

11 Téhdure idyé Jétsoó dííbyere 'Jójtóo' némeííbyé ámúhake duurúváhi. Éhdume tamúnáa jodíomudítúyú cahcújtso múnáa íjcyame oke píáábohíjcyá Píívyéébe avyéjú wákímyeí o méénúnetu. Aame oke mítyane tsápítsohíjcyáhi.

12 Téhdure ámúhadítúú tsáábe Epáápara Crijtó wákímyeí méénuhíjcyaaabe ámúhake duurúváhi. Téhdure ámúhá hallúvú mítyane píáábó Píívyéébeke táumeíhíjcyaaabe ámuha tsaímíyé dííbyeke meúráávyé muhdú díbye ímíllédu.

¹³ Aane ímiááné ó waajácú ámuhá hallúvú mítyane piáábó dibye táumeihijyáne. Téhdure Raoditséá cóómiyi Íjcyámema Hierááporíyí Íjcyámé hallúvú táumeihijyaábe.

¹⁴ Téhdure wájuryú menéébe taabóóbé Róócáma Déémámutsi ámuhákye durúváhi.

¹⁵ Áhdure táicyánéjcutu Raoditséari Íjcyame ménahbémuke o dúúruváné méuubálle. Áhdure Níhpáke pámeere dííbye jávú dóbéévehíjcyané cahcújtso múnáama o dúúruváné méuubálle.

¹⁶ Aane íhyaami ámuhá éllevu o wálloháámí ámuha meéévéne boone méwállooco diitye Raoditséari Íjcyané cahcújtso múnáa éllevu téhdure ditye íééveki. Áhdure téhullétú ámuhá éllevu ditye wálloháámí ímíñeúvú méééveco.

¹⁷ Áánetu Akíípoke mene dibye ímíñeúvú iníjkéva Píívyéébe dííbyeke pícyóóné wákimyéi.

¹⁸ Ehdú íñe ámuhákye pámeekéré o dúúruváné ó caatúnú páñetu oóre. Áábeke ihdyu oke máábájjívedí íñe cúvéhóójari o Íjcyáábeke. Ahdícyane óví Píívyéébe ámuhákye piáabóhi. Áyu tehdújuco.

1 TETSARONITSÉÉTSE

Tujkénú Tetsaróónicáí Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróónicá múnaa múúhá nahbému, íhyaami íñe muha mécaatúnú ámuúha éllevu oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, Íjcyame elle ámuha meíjcyame tsaimíyé Máavyéjuube Jetsocríjtomútsikye Méecááni Píívyéébema meúráávyehíjcyáme éllevu. Aamútsí ihdyu óvíi ámuúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Tetsaróónicá múnaa cáhcujtsóne

² Ími ámuha Píívyéébeke meúráávyehíjcyánéllii pajyuvaré muha dílbyeke météhdútsohíjcyáhi.

³ Áhdure muha méítsáávehíjcyá Jetsóoke ámuha mewájuúne mecáhcujtsómé tsaimíyé dílbyé wákimyéi ámuha meméénume méitsohíjcyáné tsiíñe díbye tsááíñe. Áané hallúvú muha téhdure Píívyéébeke météhdútsohíjcyáhi.

⁴ Muurá muha méwajácú ámuúhake táñahbémuke iwájyúnéllii díbye újcu.

⁵ Muuráhjáa ámuúhake muha pajtyéte tsúuca méema íjcyáné uwááboju meúwáábocooca tsá pevénéré meúwáábohíjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe Apííchó múúhake píáábóneri panévare méénúráítuyónéhjí muha méméénuhíjcyá ímiáánéjuco íjcyane muha meúwáábohíjcyánélliihye. Aane muurá ámuha méwajácú muhdúhjáa ámuúhama muha meíjcyame ámuúhake me píáábohíjcyáne.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébe Apííchóré ámuúhake ímíjyuuu ájcume tsaimíyé ámuha mecáhcujtsó dílbyé uwááboju ámuúhake muha meúwaaabóne. Aame muurá eene muhdú muha dílbyeke meúráávyehíjcyádújuco ámuha meúráávyehíjcyáné ámuha meícúbáhrámeiyóné pañe.

⁷ Ehdu néeróné pañe ámuha dílbyeke tsaimíyé meúráávyehíjcyámedítýú muurá Matsedóoniamá Acááyá íñújícú cahcújtso múnaa ámuúhadítýú íñívane tehdu úráávyehíjcyáhi.

⁸ Áané uwáábojúu muurá ámuúhadítýú tsújaavéné tsá apaámyéré téené íñújícú múnaa wáajácúte. Muuráhjáa tsúuca pahúllevá múnaaré waajácúhi. Téhdurée waajácúme ámuha ími Píívyéébeke mecáhcujtsóne. Áanéllii tsáhájucó muha muuca teene meúúballéitýuróne.

⁹⁻¹⁰ Muurá téhdure múúhake úúbállehíjcyámé éhnée ámuúhake muha maááhívéjémeke tsaimíyé ámuha mewáátsúcúpejtsóne. Áhdure múúhake úúbállehíjcyámé níjcyotájtekéree ámuha mecáánívahíjcyámé ícyooca botsíi ímiáábé Píívyéébekeéréjuco ámuha mecááníváabeke meícuvémé metéhmehíjcyáné múijyú tsiíñe Ílli tsááíñe éhnée dsíjívéébeke díbye bóhítsoobe. Dílbyé muurá tsúuca meke pájtyetétso méimítýú hallútú meícúbáhrámeiyónetu.

2

Tetsaróonicári Páávoru úwaabóne

1 Aane muurá ámuha táñahbému méwaajácú bañúháñé ámuéhake muha maááhívéjetúne.

2 Muuráhjáa Pirípovu múúhake ditye ícúbáhrároné pañe íñnerí íllityétúme ámuéhake muha meúwááboté Píivyéébedívú muha mecátsípáávénama. Áamedí múúhadi tsaate úúhívatéroné pañe ámuéhake muha meúwaabóné muurá ámuha mecáhcujtsóhi.

3 Tsáháa ímityúné ámuhadítú muha meíjtsámeíñe íllure ámuéhake muha maállityúne.

4 Muuráhjáa ihdyu Píivyéébe páme íjtsaméíyé wájácú néébe múúhake ityújkevééllémekéjuco níwáávéne uwááboju íñe muha meúwáábohíjcyá ámuéhake díbye ímíllédújuco. Tsá muha meúwáábohíjcyatú míamúnaa múúhake ímí íjtsúcunúki.

5 Aane wájácú ámuha menéene tsáháa múúhake ámuha maáhdórokíyé tsaimíyé ámuéhake muha meúwáábohíjcyatúne. Aane Píivyéébe waajácúhi.

6 Áhdurée tsá muha meíjyácunútú míamúnaa múúhake mítyájtsóiyóneri. Muuráhjáa ihdyu ímiáané múúhake ámuha mémityájtsóiyá Críjtorée múúhake uwáábojtédívú pícyóómeke. Áronáacáa tsá muha meíjyácunútú téneri.

7-8 Muuráhjáa ihdyu ámuéhakéyére muha tsaimíyé mépiáábohíjcyá ehne múúne tsíiméké tsíiju téhmedu ámuéhake muha mewájýunema. Aamee ámuéhake muha meúwáábohíjcyá ímiáájú páíchó nénehji múúhake pátyehíjcyároné pañe.

9 Aane cáhawáa méitsáávé muhdúhjáa ámuéhake muha meúwáábo ámuéháj píne muha meíjcyame mewákímyehíjcyáné pécójahjchótá cójijahjchótá téene tájpi muha meíjcyaki. Tsáháa íñnerí ámuéhake muha meíjyévétsohíjcyatúne.

10 Áhdure muurá ámuha méwaajácú tsaimíyée ámuéhama muha meícyahíjcyánéllii íñnetú muha menéétsámeítyúne. Aane téhdure Píivyéébe waajácúhi.

11 Áhdure ámuha méwaajácú ámuéhakéé muha meúwaabómé mecánáájánuhíjcyáné ehne múúne tsíiméké cáani meénuu.

12 Muuráhjáa ámuéhake muha ménehíjcyá Píivyéébema ímíñeúvú ámuha meíjcyá muhdú dííbyeéjté íjcyáiyódú íavyéjuejté ámuha meíjcyáíñévu ámuéhake díbye méménúmeke.

13 Áané hallúvú muha paíjyuvaré météhdútsohíjcyá dííbyeke. Muuráhjáa dííbye uwááboju míamúnáa íjtsaméí íjcyatúne muha ámuéhake meúwáábónéllii ámuha ímí mecáhcujtsómé tsúuca méfíjpyetéhi.

14 Áhdícyane ámuúha múúhá nahbému, muurá Críjtoke ámuha mecáhcújtsóné hallútú ámuha múnaaré ámuéhadi ícúbáhráhíjcyádúu idyé múúhadi Jodéari muha meícyáné cahcújtsó múnáadi múúha múnaaré jodíómú ícúbáhráhíjcyáhi.

15 Díityéree muurá dsíjívetsó Ávyéjuube Jetsóoke íhdée múúha múnaaré idyé íjcyámeke Píivyéébe íhyú uubálle múnáake idsíjívetsódu. Aame tsá Píivyéébe ímíllédú íjcyáityuróne. Áanéllii pamévakéré tsarílléme.

16 Aame muurá tsá ímíllehíjcyatú jodíómu íjcyátúmeke muha meúwaabóne. Ááneri íhyallúvúre éhniíñevu ímityúné méénuhíjcyáme. Árómeke tééné hallútú Píívyéébe ícúbáhraahi.

Páávoró ímíllé Tetsaróónicárí íjcyáné cahcújtso múnáake íááhíveténe

17 Ámuúha múúhá nahbému, éhnée ámuhadítú muha metsátsihdyu muurá tsúcájáhréjuco meé. Aame íñe ámuhadítú tsíhyulle muha meíjcyarómé ámuhákye méítsáávehíjcyáhi. Áánéllii muha méimíllérá ámuhákye maááhíveténe tsiíñe maátúúmíjcatsiki.

18 Éíjyújucooróo o ítsámeíhíjcyaróné oore ámuhákye o ááhívetéíyóneri. Áronáacáa Naavéné táíjtsaméi tútávajtsóhi.

19-20 ¿Aane íñe íñevú muha mecátóroóvéne méímíjyúúveé Máavyéjuube Jetsocríjtó tsiíñe tsáácoóca? Muurá ihdyu díityéjuco ámuha ámuhádi téíjyu muha méímíjyúúveímye.

3

1 Áámekeé ámuhákye muha maájtyúmíyóneri meíjyácunúhíjcyánéllii ámuhá éllevu tsúúca muha mepéjúcooráhi. Áronáacáa muhtsi mécoévá Atéénávúre.

2-3 Átsihdyúu ménahbe Timotéó téhdure Píívyéébé ícúve múnájpi íjcyáábekéréjuco muhtsi mewáalloone ámuhákye díbye Críjtodítú íjcyáné uwááboju íúwáábóneri ítsápíjtsoté éhniíñevu ímí ámuha dííbyeke mecáhíjtsó tsaate ámuha múhdurá meíjtsámeítu íñe ícyooca meícúbáhrámeíhíjcyánéhíjtu. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú Píívyéébéjé meíjcyame ehdu nénéhíjri meícúbáhrámeíñe.

4 Muuráhjáa ámuháma muha meíjcyácooca ménehíjcyá meícúbáhrámeíñe. Ahdújuco muurá meícúbáhrámeíhíjcyáne.

5 Ááneríi mityane ámuhádi o íjyácunúnéllii Timotéoke ó wallóo díbye ámuhákye íúújeté muhdújucó ámuha Críjtoke mecáhíjtsóné o wáájácuki. Ópée mityane ó íllityé bañúháñé ámuhákye muha meúwáábohíjcyámeke Naavéné ícyánejcúvú llíúúyóneri.

6 Áronáa Timotéó ámuhádi Tetsaróónicárí úlléjebe múhtsikye úúballévá ímíhyeva ámuha Píívyéébeke mecáhíjtsóne pamévamáyé mewájyúcatsíhíjcyáne. Téhdure múhtsikye úúbállebe ámuhádi muha meíjyácunúhíjcyádúreva idyé múúhákye ámuha maájtyúmíyóneri meíjyácunúhíjcyáne.

7-8 Ááneri mityane muha méímíjyúúveé panévaríyé muha meícúbáhrámeíyómé ímí tehdújuco ámuha Ávyéjuube Jetsocríjtoke meúráávyéneri.

9 Ááné hallúvú mityane muha Píívyéébeke météhdútsóhíjcyáhi.

10 Muurá paíjyuvaré muha dííbyeke piáábó metáúmeíhíjcyá tsiíñe ámuhákye muha maááhívetémé éhniíñevu ámuhákye meúwáábo dííbyeke mecáhíjtsónéjcutu tsátsii ímíñeúvú ámuha mewáájácúte.

11 Aane ihdyu óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtoma múúhákye piáábomútsi ámuhákye muha maááhívetéki.

12 Áhdure óvíi ámuhákye piááboobe íñe ámuhákye muha mewájyudu ámuha pamévamáyé mewájyúcatsiki.

13 Aane óvíi ámúhake píááboobe tsáímíyé dííbyeke ámuha meúraávye mújyú Máavyéjuube Jetsocríjtó ihñéjteke újcúvácooca ííné imítýú ámúhá hallúrí íjcyatúmé ámuha dííbyedívú meúújetéki.

4

Píivyéébe ímillédú mejcyane

1 Áánéllii ámúhake múhá nahbémuke muha menéé Máavyéjuube Jetsóo mémeri panévaturé tsáímíyé ámuha mejcyane Píivyéébe ímillédú muhdúhjáa ámúhake muha meúwaabódu. Aane óvíi ámuha meúraavyé éhnííñevu.

2 Muurá ámuha méwaajácú Ávyéjuube Jetsóo taúhbjuré ámúhake muha meúwáabohíjcyane.

3 Muurá Píivyéébe ímíllé dííbyedívú ámuha meíhvéjtsámeíñe díbye ímillédú mejcyane. Áánéllii tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítýúne.

4 Múu ityáábávajcásíñe tsáímíyé íjcyáhi.

5 Tsá múu Píivyéébeke wáájácútúmé dáríívécatsíhijcyádú átéréénéhjí hallútú ícúbáhrájcatsítýúne.

6 Tsá múu íñáhbé táábake pátsárijcyotúne. Muurá ehdu dáríívéméíhijcyámeke tééné hallútú ihnáhooíñe Píivyéébe ícúbahráne. Téénélliihyé muurá tsúuca ámúhake éjy muha meúúballé teéne.

7 Tsáháa ímítýunéhjí meméenu díbye meke újcutúne. Mekée újcuube ténehji meíhvéjtsóne meímíjpyetéki.

8 Ááné uwááboju tsaate éhdíivállehíjcyámé tsá míamúnáake éhdíivállétúne. Píivyéébekekére éhdíivallémé mépañévúu ípííichó ípícyóóneri meke ímíjpyetésóobeke.

9 Áánetu íñe muhdú ámuha tsané nahbémú mewáýjúcátsííñetu tsáhájucó ámúhake o cáátúnúítýú tsúuca Píivyéébé túkevájtsójú pañe ámuha mejcyane tehdújucó mewáýjúcátsííñéllííñe.

10 Muurá Matsedóóniá ííñújí múnaa ménahbémuma ímí tehdújucó ámuha mewáýjúcátsíhijcyane. Áronáa ámúhake muha menéé éhnííñevu ámuha pamévamáyé mewáýjúcátsíki.

11-12 Aame ihdyu tsáímíyé íbúwajíí ámúhá wákímyéiyi mejcyá íiná ámúhadítýú ípíhtótu muhdúhjáa ámúhake muha meúwaabódú tsijtye cahcújtso múnaa íjcyatúmé ámúhake íávyejúúlleki.

Ávyéjuube Jetsóo tsiíñe tsááíñe

13 Ámuúha múhá nahbémuj, téhdure muha méímíllé ámúhake meúúballéné íñe tsúuca cahcújtso múnaa íjcyane dsíjívéhíjcyámé muhdú íjcyáíñé ámuha ídátsó meíjtsúcunúne mekímóóvétu eene pájtyetéítýúmé ídátsó kímóóvehíjcyádu.

14 Muuráhjáa Jetsóo dsíjívéebe tsiíñe bóhíine mecáhcuíjtsómé méwaajácú téhdure Píivyéébe meke bóhítsoíñé dííbyeke mecáhcuíjtsómé medsíjívémeke.

15 Muurá tsiíñe díbye tsáácooca téjyú íjcyane tsá pééítýú medsíjívémé ihderé dííbye éllevu. Ehdu Píivyéébere nééne íñe ámúhake muha meúúballéhi.

16 Aabe Jetsóoma wálloó nǎjkyéji múnáá avyéjúúbeke díbyé rojrócori dibye meke ipíúva díbyé cahcújtso múnáa meǎjcyámeke. Ájyju muurá pámeere múhdumé díbyé cahcújtso múnáa meǎjcyame tsiíne mébóhíhi.

17 Átsihdyu ihdyu botsíi téjyju ǎjcyámema tsaméhǎjǎjucó mepééiíne cáámevu Máavyéjúúbema maátyúmǎjcatsíki. Aame díbyema meǎjcyaa muhdú ǎjcyáityúmeréjucó.

18 Áánéllii téénevu mecátóróóvéne métsǎpátsócatsǎhǎjcyá.

5

1 Ehdu teene Ávyéjuube Jetsóó tsááiíne, ámuúha múúhá nahbémuǎj. Áronáa ihdyu tsá mewáájácútu mújyú dibye tsááiíne.

2 Muurá tsúúca ámuha méwaajácú meǎjtsótúnáa dibye tsááiíne éhne múúne naní múnáajpi pejco meke ábáǎjinejúcúdu.

3 Muurá míamúnáa nehǎjcyaa ííne imǎjyaú ǎjcyaiíne. Áhdure ǎjtsúcunúimye mújyú íiná pájtyéityúne. Áronáa ílluú néétútsihdyu ǎjcyaiíne ícúbáhráméi éhne múúne wállehdivú peecútéré tsiímáva ávyé wáǎjtsídu. Áánetu muurá tsá múha pállóǎcúityúne.

4-5 Áronáa tsáhájucó ámuha meǎjcyatú éhne múú cúúvétsii meǎjcyadu. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú teene éhne múúne cóǎji páneere íiná maáǎjtyumíne mewáájácúdu. Áánéllii tsáhájucó ámúhake tene ábáǎjinejúcúityúne.

6 Áhdícyane metsu ímiááméré meǎjcyá téíbúwaréjucó. Tsáhájucó tsaatédú wáájácúmeityúme meǎjcyáityú éhne múúne cúwame ǎjcyadu.

7 Muurá cúwamee, lílyíicyavámee, éhdume tsá wáájácúmeityú éhne múú cúúvétsii ǎjcyadu.

8 Áánetu ihdyu mee pééetǎsihi múú ǎjcyadu menééme tsúúca teene mewáájácúme metsu ímiááameréjucó meǎjcyáne Píívyéébeke mecáhcújtso ímityúnehǎjǎvú metáǎjtsámeyu éhne múúne tsoadáhó ityáǎjtsámeyu cóhpéneúvú wátáǎjácúmeidy. Ááne metsu ímiíneúvú meúraávyé ííne mepáǎjtyeténé uwááboju éhne múúne tsoadáhoke íwatáǎjcoji wátáǎjcodú ííwane mewáǎgóóóvéíyónetu meke pájtyetétsoííne.

9 Tsáháa Píívyéébe meke újcutú meícúbáhráméiki. Muuráǎjǎa ihdyu íllure meke téénetu pájtyetétsoobe Máavyéjuube Jetsocrǎjto tééveri.

10 Áánélliihyé díbyeke wálloobe mewáǎjyuri dibye ǎdsǎjǎve mújyú meke dibye újcúvácooca pámeere téjyju ǎjcyámema medǎjǎjǎvéjúcoorómé tsaméhǎjǎ díbyema meǎjcyaki.

11 Áánéllii ámuha meméénuhǎjcyadú éhníínevu métsǎpátsóǎjtsá tsaimíyé Píívyéébema ámuha meǎjcyaki.

Cahcújtso múnáake Páávoró túkévejtsóne

12 Áhdícyane ámuúha múúhá nahbémuǎj, ámúhake muha menéé ámuha maávyéjúúlle ámúhá túkévejtsojteke.

13 Ímiááméré meǎjcyáne mewáǎjyú diityéke. Tsá múú múnáátsóǎjtsáityúne.

14 Téhdure ámúhake muha menéé tsaate wákimyéityu óvéhéemeke ámuha metáúhbaki. Téhdure panévatúré íhtsunúmeke mépiáábo. Ehdu múú píáábohǎjcyá pamévakéré múhdurá dítye ǎjcyáronéhǎjǎ íáábúcúnema.

15 Aame ihdyu téibúwá méijcyaco. Tsá múu tsaate ímityúné ámuáhake méénuróné piámeityúne. Imiááméré meijcyáne illure mépiáábojcatsi.

16-17 Paíjyuvaré Píivyéebema meihjýváne méimíjuhíjcy.

18 Météhdútsohíjcyá panévá hallúvúré dífbyeke. Muurá íñe Jetsocríjtoéjté meijcyame panévare meke pátyehíjcyánéhjí hallúvú dífbyeke metéhdújsóné imílleébe.

19 Áábé Apííchó ámuhá pañe íjcyane ámuáhake túkévétsohíjcyáné tsáma méihvéjtsodíñe.

20 Áhdure íñe dífbyere tsaatédivú bóhówájtsóneri ñná pájtyeíñe ditye úúbálléneri tsá múu ícúvetúmé íjcyatúne.

21 Áronáa ihdyu múu ímíñeúvú íjtsó keená ímiááné íjcyane iúráávyekei.

22 Aame ihdyu mémeenújúcohdí ímityúne.

23 Ahdícyane óví Píivyéébe ámuáhake piáabó íñe imítyú ámuhá hallúrí íjcyájúcoótuki. Aabe ihdyu óví ámuáhake tehme ámuhaj pi, ámuhá íjtsaméí, ámuhá íbuúúné, mújyú tsiíñe Ávyéjuube Jetsocríjtó tsáácooca ámuha íñerí menéétsámeityuki.

24 Tsá muurá íñerí meke díbye bañúityúne. Muuráhjáa íñéhdújuco meke díbye újcune. Aabe muurá téhdure páneere mééma méénuú muhdú íñéhdú.

Páávoró pítyajcóne

25 Ahdícyane ámuha múúhá nahbémú meijcyame múúhá hallúvú Píivyéébeke piáábó paíjyuvaré métáuméí múúhake díbye ipiááboki.

26 Téhdure ámuáhake muha menéé ámuha tsané nahbémú meijcyame medúúrúvájcatsíki.

27 Téhdure ámuáhake muha méníwaavé Ávyéjuube Jetsóo mémeri íñe íhyaamí pañe ámuháma o íhjuváné ámuha mewáájácútsó pámeekéré elle íjcyané cahcújtsó múnáake.

28 Ahdícyane óví dífbyeréjuco Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuáhake piáabóne. Áyu tehújuco.

2 TETSARONITSÉÉTSE

Hállúvúeháámí Tetsaróonicárí Ijcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróonicá múnaa múúhá nahbému, ihyaami íñe tsiíñe muha mécaatúnú ámuúha éllevu oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, Ijcyame elle ámuha meíjcyame tsáímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtomútsikye Méécááni Píívyéebema meúráávyehíjcyáme éllevu.

² Aamútsí ihdyu óví ámuúhake píaabó íbúwájí ámuha meíjcyaki.

Ímíyúmema Píívyéébe ímibájchoju méénuíñe

³ Ámuúha múúhá nahbému, muurá Píívyéébeke muha météhdútohíjcyá ámuúhá hallúvú ímí dífbyeke ámuha mecáhcújtsómé mewájyújcatsíñéllíñe.

⁴ Mítyane muha méímíjyúú ámuha méícúbáhrámeíyóné pañe ímí dífbyeke ámuha mecáhcújtsóne meúráávyéneri. Aane muha méúúbállehíjcyá tsíjtye dífbyé cahcújtsó múnáake.

⁵ Ehdú muurá ámuha méícúbáhrámeíhíjcyáneri ámuúhake waajácútoobe ímiááné tsúuca dífbyé avyéjújete ámuha meíjcyane. Áánéllí ámuha méícúbáhrámeíhíjcyá ímiáámeréjucó ámuha dífbyema meíjcyaki.

⁶ Áronáa ihdyu eene ámuúhadi ícúbáhráhíjcyámeke téhdure ícúbáhráíñe.

⁷ Áánetu ihdyu méícúbáhrámeíhíjcyánetu meke állíjchútsóíbye mújyú Máavyéjuube Jetsóó íhtsutúme níjkyéjí múnáama cúújuwádú péétecunúnéj píine tsáácoóca.

⁸ Ehdú tsááiíbye íñe Píívyéébeke íéhdíiválléne dífbyedítý Ijcyáné uwááboju ímiááné Ijcyáneri ícúvehíjcyátúmeke ícúbáhraki.

⁹ Aame ílluréjucó wágóóoveíñé mújyú níjkéváityúné ícúbáhrámeíhíhullévu. Aame tsá mújyú dífbyé avyéjú íhtsutúné Ijcyane ájtyúmíityúne.

¹⁰ Ehdú muurá méénuíbye Ávyéjuube Jetsóó tsiíñe itsáácoóca. Ájyú dífbyéjete meíjcyame dífbyeke maávyéjujtsómé méduurvááhi. Muurá téjyú tsaméhí dífbyema méíjcyáá dífbyé uwááboju muha ámuúhake meúwáábohíjcyáné ámuha ímí mecáhcújtsónéllíñe.

¹¹ Áánéllí pajyuvaré muha Píívyéébeke píaabó ámuúhá hallúvú métáumeíhíjcyá ámuúhake díbye újcume tsáímíyé dífbyema ámuha meíjcyaki. Áhdure muha métáumeíhíjcyá dífbyeke ámuha mecáhcújtsómé ímiáánéré meméénuíyóneri metsúúrameíhíjcyáné ámuúhama díbye ipánéévetsoki.

¹² Ehdú nénéhjiri máávyéjútsó Máavyéjuube Jetsocríjtoke. Muurá meke ávyéjútsóíbye Píívyéébe meke ídaatsólléne dífbyej tééveri újcúmeke.

2

Naavéneéjpi méénune

¹ Ámuúha múúhá nahbému, muurá Máavyéjuube Jetsocríjto tsááiñé úmíwari páhduvaré néene mávaríjchojúúné Ijcyááhi.

² Áánéllii ámuhákye muha menéé iñe Píívyéébé uwáábódú nénehji tsaate naavédú nééne ííténé pañe íájtymíné úwáábóneri ámuha meíllityéne memújtátuki. Áhdure tsaate múúha mémeri íllure íállíñe icyáátúnúháámí pañe ‘tsúúca Ávyéjuube tsájucóóhi’ iñéhaami ámuha éllevu wállóhajchíí méíícúvedí téeneri.

³ Tsáma tsaatédívú máállítsámeídíñe. Muurá ihdyu ímiááné dibye tsááíñe ihde tsaate Píívyéébé uwááboju állíuríyéjuco díllóíñe. Téjyju muurá bóhówáávéiibe ímítyuube Naavéneéjpi íjcyáábeke Píívyéébe ícúbáhráíibe.

⁴ Aabe páhdúvaré dárííveé Píívyéébeéjteke díbyekéré ditye dúúrúváyóneri íjyáacunéna. Muurá Píívyéébedi idíllómeíñe díbyé duurúvájá pañévú úcáávéiibe.

⁵⁻⁶ Aane muurá ámuha méwaajácú íveeki ícyooca dibyéi bóhówáávetúne. Muurá ihdyu íéevéi úújetécooca bóhówáávéiibe. ¿A tsá ámuha meítsáávetú éhnée ámuhákye ehdu mééma tene pájtyeíñe o néhijcyáne?

⁷ Tééne pañéjúcooro muurá mee ícyooca. Áronáa ihdyu tsáhái dibye méhdivu bóhówáávetú Píívyéébere néhdújuco. Dibye ihdyu díbyeke íhvéjtsócooca botsíi bóhówáávéiibe.

⁸⁻¹² Aabe muurá Naavéné íhnáhooríyé méénúráítyúronéhjí méénuú téeneri míamúnáake imújtátsoki. Ehdu imyéénúneri mújtátsóiiibe Críjtodítýú íjcyané uwááboju ímiáájú cáhcújtsotúmé wágóóóvéímyeke. Áánéllii Píívyéébe díityéké íhvéjtsóo ditye awáá íimíllédú teene icyáhcújtsoki. Aame tééne déjúcotu ílluréjuco wágóóóveíñe. Áronáa Ávyéjuube Jetsóo itsáácooca eene ténejcúvú díityéké íbúwátsohíjcyáábeke íámítsaráhcóri ícúbáhráábeke íllure íbátsuhjácóneri dsíjívétsoóhi.

Muhdú mepájtyetéíñe

¹³ Áánetu ihdyu ámuhákye Píívyéébe wájýúnéllii ámuha díbyeke ímí mecáhcújtsóné hallúvú muha díbyeke météhdútsohíjcyáhi. Muuráhjáa tsúúcajátújuco dibye meke újcune Íapííchó meke ímíjpyetétsónej téeveri díbyeke mecáhcujtsómé mepájtyetéki.

¹⁴ Áhdújucoo muurá íñe ámuhákye muha meúwáábónej téeveri dibye ámuhákye újcune Máavyéjuube Jetsocríjtoma tsaméhjí díbyé avyéjuri meíjcyaki.

¹⁵ Ehdu teéne, ámuúha múúhá nahbému. Áhdícyane tsáma máábájívedí éhnée ámuhádi muha meúlléjécooca ámuhákye muha meúwáábohíjcyáne. Áhdure íñe waajácúháámí pañe ámuhákye muha menéhijcyané méíhvéjtsodíñe.

¹⁶⁻¹⁷ Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébema ámuhákye píaabó tsáimíyé ámuha meíjcyame ímiáánéré meméénuhíjcyaki, áhdure ámuha ímiáánéré meíhjúvuhíjcyaki. Muuráhjáa mítyane meke iwájýúnéllii méhdi ídáátsóvéne meke újcuube mújyú níjkéváityúné meímíjyú díbyema íavyéjuri meíjcyáiínevú mecátsípáávénema.

3

Páávoró néé píááboju díityé hallúvú ditye ityáúmeíki

¹ Áhdícyane ámuúha múúhá nahbému, múúhá hallúvú téhdure Píívyéébeke píaabó métáuméi dibye múúhake ípíáábo Jetsocríjtodítýú íjcyané uwááboju

muha pahúllvá múnáadvú metsújaucúné ditye tsaimíyé icyáhcutso ámuháa mecáhcujtsódu.

² Áhdure métáuméi dibye múúhake ityéhme imityúmé múúhake imyéénútki. Tsá muurá pamévare díbyé uwááboju cáhcujtsotúne.

³ Áronáa Píivyéébe ímiáábé íjcyabe ámuháke píááboó tsaimíyé ámuha meíjcyaki. Áhdure idyé ámuháke téhméiibe imityúnéhjitu.

⁴ Muurá muha méwaajácú ámuháke muha meúwáábohíjcyáne ámuha meméénuíñé ámuháke dibye tükévéjtsóneri.

⁵ Aabe ihdyu óví ámuháke píaabó ímiñeúvú ámuha mewáájácu mítyane meke dibye wájjune. Áhdure idyé óví ámuháke píááboobe ímityunéhjí ámuha maáábúcu muhdúhjáa Críjto áábúcu híjcyádu.

Muhdú mewákímyeíñe

⁶ Áhdicyane ámuúha múúhá nahbému, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámuháke muha menéé íñe ámuháke muha meúwáábohíjcyádu íjcyátúmema ámuha menáhbévatu eene iwákímyeíñé ímíllehjicyátúmema.

⁷ Muurá tsúuca ámuha méwaajácú muhdú muha meíjcyadu ámuha meíjcyáiýone. Muuráhjáa elle ámuháma muha meíjcyácooca tsá wákímyeítyúmé muha meíjcyatúne.

⁸ Aaméé tsá muha mumájchó pevénéré áhdóratúné memáchohjicyatúne. Muuráhjáa muha méicúbáhrámeíhjicyá wákímyeíyi cójáhajchótá pécójáhajchótá téene tájpi muha meíjcyaki. Ehdúu muha mewákímyeíhjicyá íñeri ámuháke muha meíjyévéjtsótuki.

⁹ Muuráhjáa ihdyu ímiáánéjuco múúhake ámuha mepíáábóiyóné íñe Píivyéébe wákímyeí muha meméénúmeke. Áronáacáa ihdyu múúhaye mewákímyeíñe tájpi méicyahíjcyá tehdu ámuha meíjcyaki.

¹⁰ Muuráhjáa ámuháma muha meíjcyácooca ménéhjicyáhi: “Iwákímyeíñé ímíllétúmé tsá múu májchotúne.”

¹¹ Áánacává muurá ámuha tsaate pevétaré tsíñéhjiríyé méicyahíjcyáhi.

¹² Áánéllii ehdu ícyahíjcyámeke Máavyéjuube Jetsocríjto táuhbaju íjcyane muha menéé ímiááméré íjcyáne iwákímyeíñe tájpi íjcyaki.

¹³ Ámuúha múúhá nahbému, méóóchévedí ímiáánéré ámuha meméénuhíjcyánetu.

¹⁴ Ehdú íñe ámuháke muha waajácúháámí pañe meúwaabóné tsaate lléébótúmeke mewáájaco caatyé íjcyane. Áámema ménahbévájúchodí ditye téeneri inúócjípívéne iwájácúúve múhdurá idyáíívémehíjcyáne.

¹⁵ Áronáa ihdyu tsá múu diityéké téené hallútú múnáájtsoúne. Íllure ihdyu chooco ímiñeúvú meúwáábó ditye íimíjpyeté ménahbémújuco íjcyámeke.

Páávaro pítyajcöne

¹⁶ Aane óví Píivyéébe ímiáábé íjcyabe ámuháke tükévejtsó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Aabe ihdyu óví ámuháke panévaturé píaabóhi.

¹⁷ Aane íñe ícyooca ámuháke pámeekéré o dúúrúváne páñetu oore ó caatúnúhi. Ehdú muurá nihñéré ooréjuco o cáátúnuhíjcyáné páneere táwaajácúhaamínetu.

¹⁸ Áhdicyane óví Máavyéjuube Jetsocríjto ámuháke píaabóhi. Áyu tehjújuco.

1 TIMOTÉO

Tujkénú Timotéo éllevu Páávoru caátúnuháámi

Duurúvaju

1 Oo Páávoru o Ijcyáábekée Mepájtyetétsoobe Píivyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú Ijcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

2 Aabe Ihyaami díéllevu ó caatúnú ópée o úwáábóneri Píivyéébeke u cáhcújtsónéllii ávyeta tájtsüiménédú uke o íjtsúcunúúbé Timotéo éllevu. Aane ihdyu óvii meke íídaatsóllédú Ijcyamútsí Máavyéjuube Jetsocríjtoma uke píaabó íbúwajíí u Ijcyaki.

Átéérééné uwáábotu Páávoru téíbúwajtsóne

3-4 Muurárhjáa Matsedóóniá ííñújivu o péébe uke ó neíñú Éépetsóvú u cóéváne tétsii átéérénehjí íhdé múnááúvúu icyahíjcyanehjí úwáábohíjcyámeke u bóijcyu ditye teene iúwaabójúcóótuki. Muurá bañúháñé ténéhjíríyé meijcyame tsá meméénútyuró Píivyéébé tsíjtyeke ímiáájjuvu mewáájácútsóíñévú meke níwaavéne.

5 Áánéllii uke o née diityéké u úwáábo ííne íjtsaméí ííbuúúneri íjcyájúcootúmé tsáimíyé Píivyéébeke icyáhcújtsóne iwájýjýjatsí muhdú ímiááané mewájýcútsíhdyu.

6 Ehdú íjcyáíyótsihvu tsaate íínetú diityéké píáábóítyúnéhjíríyé ityáhjájcatsíñe tsá tehdu Ijcyatúne.

7 Aame muurá ímíllérá Píivyéébé taúhbájú uwáábojte íjcyane. Áronáa tsá ditye wáájácútsú íínélliihyéhjáa ímichi meke téénevu díbye ájcune. Úwáábohíjcyámé íévenéré iwáájácútsúne.

8 Muurá íínélliihyéhjáa meke díbye téénevu ájcune mewáájácúhahjíí tehjújuco teéne.

9 Tsá teene taúhbaju tsáimíyé Ijcyámé wáábyuta Ijcyatúne. Muurá ihdyu meúwaabóné cáhcújtsotúmé ímítyunéhjí méénuhíjcyámé wáábyuta teéne. Píivyéébeke ávyejúúllétúmé dsíjívétso múnáa, cáánímuke, tsíjímuke, dsíjívétsohíjcyámé wáábyuta teéne.

10 Áhdure íhdícýáméhjíma idyómácójcatsíñe, tsamééré wajpíímú walléémú dómácócatsíhíjcyámé wáábyuta teéne. Míamúnáadvú náhjíhénuhíjcyáme, állíu múnáa, pánehjídú ímyéénúityúné íhjúvuhíjcyáme, ímiá uwááboju íllure éhdíivállehíjcyáme, éhdúmé wáábyuta teéne.

11 Ááné uwááboju muurá íñe ímiáájú pajtyéteju úwááboobéré ó pehíjcyá Píivyéébé oke níwaavéne.

Páávoru duurúvá Píivyéébe dílbyedi idáátsovéne

12 Áánéllii mítyane ó téhdujtsó Máavyéjuube Jetsocríjtoke ávyetáa múhdurá o neéróobeke oke téénevu ípicyóobeke díbye tsípátsohíjcyánéllíihye.

13 Dílbyedíi o úúhívaténe dílbyé cahcújtsó múnáadi o ícúbáhrahíjcyáróobeke oke téénevu pícyoobe. Áronáacáa ihdyu táwaajácúttubáané ehdu ó

dáriívémeihijyá dílbyekéikyé o wáájácútúnéllihye. Áróóbedí ihdy Píívyéébe óhdi ídáátsovéhi.

¹⁴ Aabe oke mítyane piáábóneri íñe Críjtoke o cáhcújtsóóbedívú o cátsípáávéne botsí pamévakéré ó wajyúhi.

¹⁵ Áánéllii ó ijyáacunúhijyá pámeere dílbyeke cáhcújtsóíyóneri. Muuráhjáa ímiááné mewájyuri tsaabe íñujívú ímityúmé meijcyámeke ipájtyetésoki. Aanéhjáa muurá oo páme ehniíñevúré ávyétá ímityúúbe.

¹⁶ Áróóbedí óhdi Píívyéébe ídáátsóvéne oke ímíjpyetésó muhdú pámeere ímityúmé íjcyarómeke iwájyune tajtyééveri iúújétsoki. Áánetu méwajácú pámeere ímityúmé íjcyarómé Críjtoke icyáhjújtsócooca újcuíñé mújyú idsíjívéjúcoóityúne bóhi.

¹⁷ Áánéllii metsu Píívyéébe apáábyéré íjcyaae mújyú muhdú íjcyáítyuube pane wáájácúúbeke maávyéjútsohíjyca maájtyúmíturóóbeke. Ehdu teéne.

¹⁸ Ahdícyane Lihú Timotéoj, imíchi dílcyáne íhnáhóóróné pañe ímiíñevú tsaííbuwáre dílcyáne dúwááboco Píívyéébe ihjyúvúu uke o níwaavéné muhdúhjáa ménahbémú dílbyere tükévéjtsóneri úhdityu néhijyádu.

¹⁹ Muurá tsaate ímí íjcyáiyóné wáájácújúcoorómé tehdu íjcyane ímíllehíjcyátúné níjcaúvú ílluréjuco tútáváávehíjcyáne. Ááne ílluréjuco Críjtodi ditye úúhívatéhíjcyáne.

²⁰ Tehdúu Himenómútsí Arejááadorómá dáriívémeíñéllii diityétsikyé ó íhvejtsó Naavéné hójtsí pañevú dityétsí iwáájácú Píívyéébeke múhdurá idyáíívehíjcyáne.

2

Muhdú Píívyéébema meihjyuváne

¹ Aane uke o néé pámeere míamúnáá hallúvú Píívyéébeke piáábó ámuha métáúmeihíjyca panévá hallúvúré téhdújtsomére.

² Múu táúmeihíjyca múhdumé méiíñújí avyéjyute íjcyámé hallúvú Píívyéébe diityéké piáábónej péévé ímí ditye meke ityúkévéjtsó tsaímíyé dílbyema meijcyame maávyéjútúlléjcatsíki.

³ Ehdu meijcyane ímí íjtsúcunúúbé Mepájtyetétsoobe Píívyéébeé.

⁴ Muurá ímíllebe pámeere míamúnáa dílbyé uwááboju icyáhjújtsóne pájtyeténe.

⁵ Muurá tsáápiye Píívyéébe íjcyáhi. Áábemáa ímí meijcyaiñé téhdure tsáápiye mééma ímíbjachó Jetsocríjtó míamúnáájpidívú ípívyéévéneema.

⁶ Muuráhjáa wájyúmeítyuubéré dsíjivé pámeere míamúnáa ipájtyeté Píívyéébeé dílbyeke nééne éévé úújetétsihvu.

⁷ Áané uwáábojúu jodíómú íjcyáturómeke uwááboobéré o péhíjyca oke díbye pícyoobe íñe ó uwáábohíjyá teene mecáhcujtsómé mepájtyeténe. Ehdu íñe uke ó nehíjyá ímiáánéjuco íjcyane Jetsocríjtó cahcújtsó múnáajpi o íjcyánéllihye.

⁸ Áánéllii uke o néé pahúllevaré íjcyané cahcújtsó múnáa ímiááméré íjcyáne íñevú táhjácatsítyúmé tsaímíyé Píívyéébema ílhjúvahíjyca íhyójtsine cáamevu íhbúctnema.

9 Aane walléemú waajácútábáre ímíbájkímyeíyáhi. Tsá ditye mítyane áhdómeíyahjívú iújcámeíñe páhduváre íhñíwaúúné idyáíívéne ícyáávéityuró téhdure mítyane áhdómeíñe ícyáávevu.

10 Píivýéébedívuré íhvéjtsámeíñe díbye ímillédúré íjcyáíyóme.

11 Aame dííbyé uwááboju íávyejúúlléne cúúvéhulléré lleeúbucunúiyáhi.

12 Tsá muurá walle úwáábóityuróne. Áhdure tsá dille wájpikye ityáhjálléne dííbyeke tükévéjtsóityuróne. Áánéllíi o néé walléemú cúúvéhulléré íjcyá pih-cyáávé pañe.

13 Muuráhjáa Píivýéébe tujkénú Adáake ípívyéjtsóné boone Éébáke ípívyéjtsóhi. Ehdú néénéllíi tsá walle wájpí tükévéjtsolle íjcyáítyuróne.

14 Tsáháa muurá Adáa Naavénédivú állítsámeítyúne. Muuráhjáa ihdyu Éébáre íállítsámeíñéllíi ímityúné meenúhi.

15 Ehdú néénéllíi muurá walle itsíímáváneri ícúbáhrámeíhijcyáhi. Árólleke ihdyu Píivýéébe pájtyetétsoó dííbyeke ícyáhjújtsóne dille ímiáálléré íjcyáhajchíjyu.

3

Muhdú cahcújtsó múnáá uwáábojte íjcyane

1 Áánetu cahcújtsó múnáá uwáábojte tsaate íjcyane ímílléhajchíí tehdújuco ímiá wákímyeí íjcyane ditye ímilléne.

2 Áronáa ihdyu téené wákímyeí méénume íínetú néétsámeítyúmé panévatúré ímiááméré íjcyáne úwáábóiyáhi. Aame tsáápíllekeré táábávaiyáhi. Áhdure tsáímíyé íaahíve múnáake waatsúcúpetsohíjcyáíyóme.

3 Aame tsá lííyícyávéítyuróne. Tsá ditye tsaatémá úhbájcatsíityuróne. Tsá mítyane ídsíídsíváyóneri ditye íjyácunúityuróne. Ímiááméré íjcyáne píáábóiyá pamévakéré ídaatsóllénema.

4 Áhdure píivýetéiyómé méwámyuma ítsíímeke ímíñeúvú ityúkévejtsóné dítye ímiááméré íjcyáne pamévakéré íávyejúúlleki.

5 Muurá ítsíímeke ityúkévejtsóné píivýetétúmé tsá Píivýéébé cahcújtsó múnáake tükévéjtsóityuróne.

6 Áhdure botsíi béhnere cáhcujtsómé tsá uwáábojte íjcyáítyuróne. Muurá béhmérei íjcyame tsáijyu múúne íllure ímityájkímyeíñeri tútávájtsámeíiyá muhdúhjáa Naavéné tútávájtsámeídyu.

7 Áhdure panévatúré ímiááméré íjcyáiyá cahcújtsó múnáa íjcyáturómé díityéké íávyejúúlleki. Áijyu tsá íínej tééveri Naavéné díityéké ícyánejcúvú lííucúityuróne.

Muhdú tükévéjtsójte íjcyane

8 Téhdure idyé tükévéjtsójte ímiááméré íjcyáiyá pame díityéké íávyejúúlleki. Tsá ditye állíuúityuróne. Áhdure tsá ditye lííyícyávéítyuróne. Tsá ditye átéréénéhjí hallúvú dsíídsíváyítyuróne.

9 Tsá ditye íínetú néétsámeítyuróne. Aame íñe mecáhjújtsónéjcu ímíñeúvú waajácúiyáhi.

10-13 Áánéllíi múu tujkénú díityéké tsáneeri waajácullé ímí ditye méénúhajchíí botsíi díityéké téené wákímyeívu ípícyoóki. Aame tsáápíllekeré táábávaiyáhi.

Téhdure piivyétéiyomé méwámyuma ítsíimeke ímiñéúvú ityúkëvejtsóne. Áhdure méwamyu panévatúré ímiááméré íjcyáiyá ditye díityéké íavyéjúúlleki. Tsá ditye áliúúnújcatsíturóne. Ehdú muurá tsaímíyé tééné wákimyéi múnaa íjcyámeke pame avyéjuulléhi. Aame ihdyu Jetsocríjtoke icyáhcujsóné uwááboju éhniñévu íinerí núhnévetúmé úwaabóhi.

Muhdú néjito meúraavyéne

14-15 Aane lléváhréjucu uke o ááhívetéíne. Áronáa ihdyu tsáijyu múúne ícúí o péétúnéllii íne uke apáhajchíí ó nehíjcyá muhdú Píivyéébeéjité íjcyame dííbyé uwááboju íhvéjtsotúmé úráávyehíjcyámema u íjcyáíne.

16 Muurá íne meúraávyehíjcyajjító ímiááné íhtsutúné íjcyánéllii íllu nééneé: Píivyéébé méhdivu bóhówaavé míamúnáájpidívú ípíivyéévenema. Aabée ímiáábé íjcyane Íapííchó bóhówátsohíjcyáhi. Áábekée níjkyéji múnaa ícúvehíjcyáábé uwááboju pámehdíyé tsújaavéné cáhcujtsóme. Átsihdyúu tsiíne peebe íavyéjuvu níjkyéjivu. Ehdú muurá nééneé.

4

Píivyéébeke icyáhcujsóné tsaate íhvétsoíne

1 Aane Píivyéébe Íapííchoj tééveri meke boohówáwu nehíjcyá páneere tsíhdyuréjucu cápáyóóvéíne íhde nihñéétsihvuré tsaate dííbyeke icyáhcujsoróné íhvéjtsóne naavéneéjité átéréenéhjí úwaabóneréjucu úráávyéíne.

2 Aame ílluréjucu mújtaíne eene íjtsaméiúvú wáájácúmeityúmé pánehjídú ímiáameúvúdú úwáábohíjcyané icyáhcujsónema.

3 Muurá téeméjitéjucu úwáábohíjcyané metáábávájcatsíne ímityúné íjcyane. Áhdure tsáneetsa majchóháne ímityúné íjcyane nehíjcyáme. Áronáacáa muurá Píivyéébe páneere majcho ípívyejtsó dííbyé cahcújtsó múnaa meíjcyame téene tájpi meíjcyané hallúvú dííbyeke metéhdútsohíjcyaki.

4-5 Muuráhjáa páneere tsaímíyé ípívyéjtsóbe. Áanéllii téene tájpi meícyahíjcyánéhjitu tsáneetsa tsá múhdurá meíjtsúcunúityuróne. Muurá panévaré dííbyedívú ímí néenéllii ténéhji meóóvéiyá dííbyeke téhdújtsomére.

Muhdú uwáábojte íjcyane

6 Ehdú íne uke o úwaabóné ménahbémuke ímí u úwáábóhajchíí ímiááné Jetsocríjto wákimyéi múnáajpi ú íjcyááhi. Aabe dííbyedítýu íjcyané uwááboju u cáhcujtsóné ímí u úráávyéhajchíí éhniñévu ímí u íjcyááhi.

7 Áanéllii éhniñévu ténejcúrí pííñuméí ímiñéúvú u wáájácuki. Tsá múu ícúvetú átéréenéhjí íhdityuré iújcune tsaate úbállehíjcyánéhjiri.

8 Muurá ínetú meke píáábóityúnéllii méihnáho méjpi mépiiñúhi. Áané éhniñévu muurá panévatúré meke píaabóné Píivyéébé icyánéjcuri mepiiñúmeíne. Muurá meke píaabóné íñújí hallúrí meíjcyánetu. Téhdure meke píáábóné dííbyema tsaímíyéjucu meíjcyáínetu.

9 Ehdú íne uke ó néé ímiááné íjcyane. Aane ihdyu óví pámeere cáhcujtsóhi.

10 Muurá méwaaajácú íné ímíjyaú tsaímíyé Mepájtyetétsoobe Píivyéébema meíjcyáíne dííbyeke mecáhcujtsóme. Áanéllii muurá nehniwu méhdityu

míamúnaa ihjývahíjcyámé panévaríyé meícúbáhrámeíyóné pañe téené wákimyéí méméénuhíjcyáhi.

¹¹ Aane páneere íñe uke o néhíjcyanéhjí óvíi ú úwaabóhi.

¹² Áronáa ihdyu uke tsíménééllédímýé ováhtsáré u íjcyáábeke. Áánéllii uke o nées cahcújtso múnáake u úújétso muhdú múúne ímiáábé Críjtó cahcújtso múnájpi íjcyadu u íjcyáneri, u úwáábóneri, panévakéré u wájýúneri, panévatúré ímiáábé u íjcyáneri.

¹³ Áámema íñe ílle o íjcyané hajchótá Píívyéébé waajácuháámí déhvéne dúwáábohíjcyá tsápijtsoobere.

¹⁴ Aabe ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá Píívyéébé uke ájcúné waajácuri íná u mééne u píívyeténe. Muuráhjáa díbyere tükévéjtsóneri cahcújtso múnáa túkevjtsojte díhyallúvú íhyójtsine ípicyóone dílbyeke piáábó táúmeíñé tujkéveri téénevu uke ájcuúbe.

¹⁵ Ááné wákimyéí ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá pámeere iwáájacu tenejcu ímí u úraavyéne.

¹⁶ Áánéllii uke o nées u úwáábohíjcyánéjcutu panévatúré ímíñeúvú u téhmemeíñe tsaímíyé tenejcu u úráavyeki. Ehdú u íjcyáhajchíí ámuha tsaméhjí mépájtýeteé múhdumé díuwaábó illéébone cáhcújtsómema.

5

Muhdú cahcújtso múnáama meíjcyane

¹ Aabe múu kéemeke díícyáánidyu íjtsúcunúne ímíñeúvú chooco tükévéjtsóhi. Tsá múu uhbádúré tükévéjtsótúne. Áhdure ováhtsámuke díñahbémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú tükévéjtsó.

² Kéémelleke díítsíjjudu díjtsúcunúne ímíñeúvú tükévéjtsó. Bádsíjcake díñaallémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú tükévéjtsó ímityúné díityédítýu íjtsámeítyuubere.

³ Téhdure píibájuytéké piáábó téene tájpi dítye íjcyáíñetu.

⁴ Áánetu ítsímema íaachímuma íjcyámeke óvíi díityéré píaabó cáánímutsí díityéké píívyétsóne áhdódú íhvane. Ehdú néene Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

⁵ Áánetu ímiáané iyee íjcyané píibájuyulle óvíi Píívyéébedívú icyátsípáávéne paíjyuvaré piáábó táúmeíhíjcyá díbye dílleke ípiááboki.

⁶ Áánetu ímíllédú íjcyané píibájuyulle ímityúné méénuhíjcyálleke tsá múu píáábotúne.

⁷ Íllu íñe uke o néhíjcyanéhjí páneere duwáábó cahcújtso múnáake dítye íñetu íñéétsámeítyuki.

⁸ Muurá tsaate ihyájkímuke íñahbéjteke ípiáábóiyóné ímíllétúmé tsá ímiá cahcújtso múnáa íjcyatúne. Ímityúmé díitye cáhcújtsótúmé ehniíñevu.

⁹⁻¹⁰ Téénéllii mépiáábohíjcyá píibájuyte walléemudítýú tsúúca 60 píjcyábájucó íjcyame ímiááméré íjcyánetu bóhówaúcunúmeke, tsáápiikyérée tájívámeke, tsaímíyéé ítsímeeke píívyétsómeke, íaahíve múnáake tsaímíyé wáátsúchíjcyámeke, cahcújtso múnáake piáábohíjcyámeke, tsaatéké kímóhcó nénehji pájtýemeke piáábohíjcyámeke, ímiáánéré méénuhíjcyámeke. Ehdú ícyahíjcyané píibájuytékéké múu píaabóhi.

11 Áanetu badsíčjááchóméhjiúvú nééné piibájyujtéké mépiáábodí tsáijyu múúne bañúháñé ámuha mepiáábohíjcyánaa tsiíñe ityájívané tútávaavémé Críjtoke icyáhcuíjtsónetu.

12 Aame téeneri ityútávaávéhachíí íhyallúvúré ímityúné meenú tééné déjúcotu iwágóóóveñé ípyéé íñéhdu íjcyátúnéllííhye.

13 Muurá téeméjé jááháñeri pehíjcyá tsíjyaturéjuco óvéhe múnaa íjcyame. Aame tsíjtyedi íhjuúvaméré pehíjcyá áteréénéhjí úbálléjcatsímýére.

14 Áánéllíi o néé ditye ityájívané itsíímávámeke tsaimíyé ityéhme múha dítyédítýú íná íhjuúvátuki.

15 Muurá tehdu nééné piibájyujtédítýú tsaatésáhjí Críjtoke icyáhcuíjtsóné íhvéjtsóné Naavénekeréjuco úraavyéne.

16 Ahdícyane ámuha cahcújtso múnáadítýú ámuha hájkímú píibájyujte íjcyáhajchíí múu íiye píaabó tsíjtyedívú tájpityúme. Áánetu íhyájkímuma íjcyátúmeke múu pámeere cahcújtso múnaa píaabóhi.

17 Áhdure múu túkevéjtsójtémá uwáábojtéké avyéjuulléhi.

18 Muurá Píívyéébé waajácúháámítu nééneé: “Tríígó tátsoújcori íjcyáábeke ócájiky tsá múu tsíménevu íhju wátájcotú díbye imájchótuki.” Áhdure nééneé: “Wákímýéi múnáajpi íwákímýéi áhdó ujcúhi.” Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámítu.

19 Téhdure uke o néé tsaapi cahcújtso múnáá túkevéjtsóobe tsáijyu múhdurá íjcyane tsáápiye dííbyé hallúvú úúbálléhajchíí tsá múu íícúvetúne. Áánetu íhdyu múítyétsúba pápíhchúúmeváuba úúbálléhajchíí múu íícuvéhi.

20 Múu pámeere cahcújtso múnáá húmíj píinévú íhnáhóónécoba úwaabó ímityúné imyéénuhíjcyáné íhvejtsópítýúmeke tsíjtye téeneri íñúhnévéne tehdu íjcyátuki.

21 Aane íñe Píívyéébeé, Ávyéjuube Jetsocríjtoó, níjkyéji múnaa, íjcyámé húmíj píinévú uke o níwaavéné tsáma ímíñeúvú dúwáábohíjcyá múhdi núhnévétuubére.

22 Áronáa íhdyu tsá múu tsaatéké peecútéré méménutú cahcújtso múnáá túkevéjtsójte ditye íjcyaki. Muurá peecútéré tsáijyu ímityúmé íjcyámeke u méménúhajchíí tsaate uke íjtsúcunúiyá téhdure ímityuube u íjcyane. Áánéllíi uke o néé panévá ímityunéhjitu u téhmémeíki.

23 Áánetu eene díhbáu uke ávyéneri u chémehíjcyánéllíi uke o néé áyánéwu bílnójpácyotu u ádo uke tene ípiááboki. Tsá múu tsanééré nújpacyo ádotúne.

24 Muurá tsaate ímityúné méénune tsá téévetú díityémái tene ímbájchómeítyúrónááca. Áhdure tsíñehjí wáájácúratúné íjcyaróné páneere ímbájchómeícyooca bóhówááveéhi.

25 Muurá ímiánéhjí meméénuhíjcyáné tsá téévetúne. Áhdure tsíñehjí wáájácúratúné íjcyaróné bóhówááveéhi.

6

1 Áánéllíi múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame ímíñeúvú díityéké panévatúré avyéjuullé ímityúné Píívyéébedítýú múha íhjuúvátu muha meúwáábohíjcyánetu.

2 Ahdícyane tsaaté avyéjujte cahcújtso múnaa íjcyáhajchíí múu avyéjuulléhi. Tsá ditye cahcújtso múnaa íjcyánéllíi ávyéjuúllétúmé íjcyáítyuróne. Awáá tsame

Íjcyame múu ímíñeúvú píáábójcatsíhi. Muurá cahcújtso múnaa meíjcyame mewáyújcatsíñe tsaímíyé mépíáábójcatsíyáhi. Ehdu íñe uke o néhíjcyanehjí dúwáábohíjcyá.

Píívyéébeke meúraavyéne

3 Muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó uwááboju ímiáájú meúraávyéné tsíjtoríyējuco tsaate úwáábohíjcyáne.

4 Ehdu úwáábohíjcyámé atéréejte Íjcyame íñeúbará wáájácúturómé íllure téeneri imítýájkimyeeki. Áámé íbúwari muurá tsaanééré átéréené íjtsaméi Íjcyame táhjácatsíhijcyá ténéhjiri. Áámedítýú ímichi dóhéjúúvehíjcyáne ímítýunéhjí Íjcyane nómiútááva, úhbajcátsi, áábojcatsi, tútávátsojcatsi.

5 Aame ímiáájú wáájácútuómé méénúcatsíhijcyá íjtsaméi wáájácúmeítýume. Aame itsúcunúhijcyá téené hallúvú medsíídsíva meúwáábohíjcyáne Píívyéébe úwááboju. Tsá múu ehdu néemedívú náhbévatúne.

6 Muurá ihdyu íñe méhdi Íjcyadúnéwúuma tsíñéhjiri íjtsameítýumé tsaímíyé Píívyéébeke meúraávyejító meúraavyémé nihñéétsihvúré íñé imíjyaú méíjcyáhi.

7 Tsáháa muurá ehnémá íñujívú metsíímávámeítýune. Áhdure medsíjívécooca tsá íiná metsájtyétune.

8 Áánéllii múu téene tájpijúco memájchoma méwajyámuma, meíjcyane, ímí jtsúcunú tehdújuco.

9 Muurá éhniíñevúré íéhnéváiyóneri tsúúrámehíjcyámé tsá áábúcutú panévá umúúpi. Aame éhniíñevúre ídsíídsíva átérénehjí wákímyehíjcyámé ílluréjuco tútávaavémé téené níjcaúvú wágóóveéhi.

10 Muurá medsíídsíváiyóneriyé meíjyácutunúhíjcyánetu ímichi tsááne panévare ímítýune. Muurá tsaate Píívyéébeke cáhcujtsójúcoorómé téeneriyé íjyácutunúhíjcyámé ílluréjuco teene íhvejtsoáne. Aame ídátso íjcyáhi.

Tsaímíyé mecáhcujtsóne

11 Áánetu ihdyu tsúúca Píívyéébeéjpi u Íjcyaaabe tsá múu téeneri íícúvetúne. Ímiáábéré díícyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcújtsojító duráávyé. Ááne pamévakéré wajyu. Aabe panévare ímítýunéhjí uke pátyehíjcyáronéhjí ímiáábéré díícyáne daabúcuhijcyá. Tsá múu 'mítýáhmítýá' néétune.

12 Aabe ímichi díícyáne íñevú táhjátsameítýuubéré ímíñeúvú Máavyéjuube Jetsocríjtoke cahcújtsó mújyú medsíjívéjúcúóítýune bóhí u újcuki. Muuráhjáa téenéllii Píívyéébe uke ujcúhi. Áábeke ímí u cáhcujtsóné tsúúca mítýame waajácúhi.

13-14 Áhdícyane ícyooca dííbye tájpi páneere Íjcyaaabe Píívyéébe húmíj píínévuu, éhnée Póótsio Píráátó úmíwávú íhtsútuube íjcyane úúbállémeííbyé Jetsocríjtó húmíj píínévuu, Íjcyane uke o néé íñe muhdú uke o néhíjcyádú u úwáábohíjcyá íñetú néétsameítýuubéré mújyú tsiíñe díbye tsááíñevújuco.

15 Muurá Píívyéébe páñétujejpi íhtsútujte ávyéjute Íjcyaróméhjí avyéjuube Íjcyaaabe Críjto tsááíñe éévé úújetécooca wáalloo dííbyeke.

16 Aabe apáábyéré Píívyéébe íjcyá muhdú Íjcyáítýuúbe. Áábé ámítzaráhcovu muurá tsá múha pííhívéítýuróne. Áhdure tsá múha dííbyeke ájtyúmíítýuróne.

Áábeke ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke medúúrúvahíjcyá mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

¹⁷ Ahdícyane ícyooa uke o nées téhdure ehnéva múnáake u úwááboki. Tsá ditye ítsieméné múhajchótá íjcyáíñevújíí icyátsípáávéne mítyájkímyeíityuróne. Píívyéébe ímiáábé íjcyaaabe íínetú meke píhtótsótúúbedívúré cátsípáávéiyóme.

¹⁸ Dúwaabo diityéké íéhnevádú íjcyame tsaate píhtóméhjike ítsieméneri ípíáábóiyóneri íjtsámeíki.

¹⁹ Ájyu muurá panévatúré tsaimíyé íjcyámé úmíwa ííne ímíjyaú nééme újcúiyá mújyú ídsíjivéjúcúóóityúne bóhi.

Timotéoke Páávoró téíbúwajtsóne

²⁰ Ahdícyane uke o nées Timotéoke Píívyéébéé uke níwáávéne wákimyéí ímíñevú u méénuki. Tsá múu íícúvetú átéréenéhjí íjienéré íjcyane míamúnaa íwáájácúneri táhjácatsíhíjcyáneri.

²¹ Muurá ténehjí íuráávyéne tsaate tsáhájucó Píívyéébeke cáhcújtsotúne. Aabe ihdyu óví uke píaabóhi. Áyu tehdújuco.

2 TIMOTÉO

Hállúvúeháámí Timotéo éllevu Páávoru caátúnuháámi

Duurúvaju

1 Oo Páávoru o Íjcyáábeké Píivyéébe oke ityújkevééléne picyóó Jetsocríjtoko mecáhcujtsómé mújyú medsíjivéjúcóóityúne bóhí meújcúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

2 Aabe íne tsiíne íhyaami diéllevu ó caatúnú ávyeta tájtsiménédú uke o íjtsúcunúúbeke mítyane o wájyuube Timotéo éllevu. Aane óví uke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píivyéébe pámeeke ídaatsóllédú Íjcyabe píaabó ímí u Íjcyaki.

Críjtodítý Páávoru úwaabóne

3 Áánéllí paíjyuvaré Píivyéébeke píaabó díhyallúvú ó táumeíhijcyá panévá hallúvúré téhdújtsoobére. Áabeke tsaímíyé ó ícúvehíjcyá íínerí íjtsámeityuube méíhdé múnáaúvú ícúvehíjcyáábeke.

4 Aabe ó ítsáavehíjcyá éhné uke o pícyoíñúnerí ídátso u kímoovéne. Áánéllí ó imíllé uke o ájtyumíné o ímjyúúveki.

5 Muurá ó waajácú ímí Píivyéébeke u cáhcujtsóné dítyáállé Róóidámúpí díítsíju Eoníitsema cáhcujtsódu.

6 Muuráhjáa díhyallúvú táhójtscu o pícyóone dííbyeke píaabó o táumeíñé tujkéveri uke díbye píááboobe ú píivyéé dííbyé wákimyéí u méénune. Áánéllí uke o néé ímíñeúvú teene u méénuki.

7 Tsáháa Píivyéébe Íapííchó mépañévu pícyootú meíllityéki. Mépañévu pícyoobe téenej téeveri íhtsutúmé meíjcyá íínevú táhjátsámeityúmé ímíááméré meíjcyame mewájyújcatsíki.

8 Áhdícyane núcojpiíllétuubéré dúwáábohíjcyá Jetsocríjtodítý Íjcyáné uwááboju. Áhdure íne téené déjúcotu cúvéhóójari o Íjcyáneri núcójpívétuubéré Píivyéébedívú cátsípáávéné téhdure téené déjúcotu u ícúbáhrámeíyóné daabúcu.

9 Muuráhjáa tsúúca meke ípájtjetétsómeke ímíáámedi díbye díllome meíjcyá dííbyeéjte. Tsáháa idyé íná ímíááné meméénúnéllí meke díbye újcutúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco ííñují Íjcyátúné íhdéjuco meke iwájyúne díbye íjtsámeíñé Críjtó téeveri meke íjcuíñe.

10 Áhdújucóo dííbyeke iwállóoneri meke díbye úújsetsóné ímíááné meke iwájyune. Aabée mééma ímbajchó mépée mewágóóóvéiyóne. Áánemáa méhdivu bóhówajcároobe mújyú medsíjivéjúcóóityúne bóhí meújcúíñé uwááboju.

11 Aane íne úwááboobéré ó pehíjcyá jodíómú Íjcyátúmeke okée Píivyéébe níwaavédújuco.

12 Aabe téené déjúcotu páhduvaré nénéhjiri o ícúbáhrámeíyoobe tsá o núcójpívétú dííbyedívú o cátsípáávénema. Muurá ó waajácú oke díbye píááboíñé tsiíne Jetsocríjtó tsááíñévújuco.

13 Áhdícyane ímíñeúvú dííbyé uwááboju cáhcújtsóné duráávyé muhdúhjáa uke o úwaabódu. Ááne pamévakéré waju Críjto meke wájyudu.

14 Aabe óví Píivyéébe uke ityújkevéélléne níwáávéné wákimyéí ímíñeúvú ú meenú díbyé Apííchó mépañe íjcyane uke píáábóneri.

15 Áánetú Áátsiá íñújí cahcújtso múnáadítyú tsaate oke náhbénuhíjcyarómé óhdityu péemema téhdure Pijééromútsí Hemóójenemá péehíí. Aane muurá tsúúca ú waajácúhi.

16 Áánetú Onetsíporo píváijyúvá oke aahíveje 'bohíbohíúvú' cuvéhóójari o íjcyane núcojpillétuubére. Áábedi óví Píivyéébe ídáátsóvéne píaabó panévatúré pámeekéré ítsíímema.

17 Íllévúhjáa Róómávu wájtsíibe íjcyátútsihdyu oke néhcoobéré ipyéhíjcyané níjcaúvú ájtyúmité cuvéhóójari o íjcyáábeke.

18 Aane muurá uure ú waajácú muhdúhjáa meke díbye píáábohíjcyané Éépetsorí meíjcyámútsikye. Ahdu óví díbyeke Píivyéébe píaabó Ávyéjuube Jetsóó itsáácooca tsáimíyé díbyeke iújcki.

2

Muhdú uwáábojte íjcyane

1 Aane óví Píivyéébe uke píaabó íñe Críjtoke mecáhjútsónéjcutu u íhtsútúúveki, Llihú Timotéoj.

2 Aabe ihdyu muhdúhjáa mítyáméj píinévú o úwaabóné u wáájane tsíjtyeke ímíñeúvú duwáábó téhdure diityéréjucu iúwáábo tsíjtyeke.

3 Ááné wákimyéiyi u ícúbáhrámeíyonéhjí ímíchi díícyáne daabúcuhijcyá díibyéjucu Jetsocríjtó wákimyéí múnáajpi u íjcyáabe.

4 Tsá muurá tsodáhó ímíllédú íjcyatú pevéjté íjcyadu. Muurá ihdyu íavyéjuube muhdú néhdújucu díbye íjcyane.

5 Muurá tsáne ícური ímíñeúvú ícutúmé tsá téene áhdó újcutúne.

6 Áánetu úmíhéneri wákímyeímyé íbájtsó kéémécooca ujcú téene tájpi íjcyaki.

7 Íllu íñe uke o néhíjcyané cáhawáá ímíñeúvú díjtsó Píivyéébe páneere úhdivu íbóhówájtsoki.

8 Cáhawáá díjtsúcunu muhdúhjáa Jetsocríjtó míamúnáá icyánéjcutu Dabíúvúj tsiiménémúhaabe íjcyabe idsíjívétsihdyu tsiíñe bóhíñe. Áábedityú íjcyané uwááboju íñe méúwáábohíjcyá pajtyéteju.

9 Ááné hallútú muurá éhne múúne dsíjívétso múnáajpkíye icyúvéhoojánúvú oke míamúnaa cuvéhoojánuube o ícúbáhrámeíhíjcyáhi. Árónáa téené uwááboju tsúúca pahúllevávúré tsújaavéné tsá múha muhdú méénúútyuróne.

10 Áánéllíi o ícúbáhrámeíyonéhjí o aabúcuhijcyá Píivyéébe újcúmeke o úwáábo mújyú muhdú íjcyáityúmeréjucu Jetsocríjtó tééveri ípájtyetékí.

11 Íllu muurá néene ímíáánéjucu:

Críjtoke mecáhjútsómé medsíjívécooca íñe ímíjyaú díbyema meíjcyáhi.

12 Áhdure meícúbáhrámeíyonéhjí maáábúcuhihíjí díbyema máávyéjúúteéhi. Áánetu díbyeéjté meíjcyane metóónúmeihajhíí téhdure tóónúibye ihñéjté meíjcyaróne.

13 Muurá múhdurá medáríívémeíyónáa íjcyaduré ímíáábé íjcyanéllíi meke píáábohíjcyáabe.

Ímíá uwáábojte

14 Áánéllii ímíñeúvú duwáábó míamúnáake Ávyéjuube Jetsóó mémeri ditye átéréénéhjiri ityáhjácatsíjyúócóotuki. Muurá ténéhjiri illure tútávátsohíjcyámé ímiá uwááboju llééboóyomeke.

15 Áánetu ímiá uwááboobe u íjcyaaabe ímíñeúvú dúwáábohíjcyá ímiá uwááboju íineri núcójpívétuubéré Píivyéébedívú u úújeteki.

16 Átéréénéhjí ditye úbállécatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Muurá ténéhjiri éhníñevu iye tútávátsohíjcyáme.

17 Áané uwááboju muurá míamúnáadi tsújaavéné illure díityéké tútávátsohíjcyá ehne múúne cheme méjpiíyi lílyaaténé meke tútávajtsódu. Muuráhjáa Himenéomútsikye Piréetoma téené uwááboju tútávajtsóhi.

18 Áamútsí muurá nehíjcyá meeva medsíjivémé tsiíñe mebóhíjúcóóityúne. Ááneri cahcújtso múnáake tsiñejuvuréjuco dityétsí íbúwátsohíjcyáné tsíhdyuréjuco iúwáábóneri.

19 Áronáa méwaajácu íllu tene nééneé: “Píivyéébe waajácu ihñéjteke.” Áhdure nééneé: “Pámeere Críjtoéjté tsáhájucu ímityúné méénúityuróne.” Ehdú Píivyéébe waajácúháámitu nééneé.

20 Muurá tsájá pañe tsá apááñéré ímiáané wáabyuta óorótuú, tsítsííne uwáñewáánetuu, méénúmeíñe líiyíhllóné íjcyatúne. Téhdure muurá íjcyáné átéréénéhjí wáabyuta úméhetuu, núpájkityuu, méénúmeíhllóji.

21 Ahdú muurá ímityunéhjí méénújúcootómé ímiáámeréjuco íjcyámej tééveri Píivyéébe meenú íwákimyéi.

22 Ahdícyane ihdyu díícúvedí ováhtsámú íbúwatu ímityúné íjtsaméi tsíñáávehíjcyáneri. Ímiáábéré díícyáne ímíñeúvú duráávyé u cahcújtsójjito. Ááne pamévamáyé wajyújcatsi múhdumé ímiááméré íjcyáne dííbyedi tsúúrámehíjcyámema íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

23 Tsá múu ícúvetú átéréénéhjiri míamúnáa táhjácatsíhíjcyáneri. Muurá ú waajácu téeménéhjí níjkeváne úhbjácatsívuréjuco.

24-25 Tsá tene ímityú Píivyéébe wákimyéi méénume úhbjácatsíñe. Pamévamáyé ímiááméré íjcyáne aabúcu híjcyáiyá ímityunéhjí íjcyaróne. Ímiááméré mítyájkímyeityúmé chooco úwáábóiyá tsaate ímityúné íjcyámeke Píivyéébe piáábori ditye ímíjpyeténe iwáájácu ímiá uwááboju.

26 Ááne ditye íjchívye Naavéné hójtsí pañétú ímillédú díbye díityéké dáríívehíjcyánetu.

3

Muhíiváne míamúnáa íjcyaiñe

1 Áánetu wajácútsi díícyaco. Muurá nihñéétsíhvúré páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóvéíñe úmíwari míamúnáa ímityúné íjcyáahi.

2 Imílleímyé tsaimíyé íjcyá mítyane idsídsíváiyóne. Mítýákímyeíhíjcyámye. Ááne nehniwu Píivyéébedítýú íhíjyúváne dííbyeke meuráávyejjító tsá ditye ávyejúúlléityúne. Áhdure tsá ditye cáánimu íjcyarómeke ávyejúúlléityúne.

3 Tsá muucá ditye wájyúityúne. Míamúnáadi nehniwu íhíjyúvahíjcyámye. Ímityúnéhjíri úmúúpívyehíjcyámye. Íllure tsaríllehíjcyámye páneere ímiáané íjcyane.

⁴ Iñáhbévahíjcyárómeke ímityúné dárííveímye. ‘Meíhíméí’ néeme Píívyéébedi íícúvetúmeré iyie tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúráméíhíjcyaaíhi.

⁵ Pánehjídú dííbyeke meúráávyejjító úráávyéímye. Áronáa tsá ditye ímiááneturé cáhcújtsóityúne. Áámedi tsá múu íícúvetúne.

⁶ Muurá téeméjtéjuco míamúnáake íáhhívéne álliúré úwáábohíjcyáne. Ááneri walléemuke mútátsohíjcyámé ímityúné íjtsaméí íjcyame ténéhjíré llíííémeke.

⁷ Aane diityé uwáábó úráávyerómé tsá mújyú wáájácútyú keená ímiááané íjcyane.

⁸ Tehdúhjáa muurá ápíichohtétsí Jáánemutsi Jááberemá Moitséeúvú úwaabóné ehdíívallehíjcyáhi. Ahdu néeme íjtsaméíúvú wáájácúmeityúmé tsá íícúvehíjcyatú Píívyéébe uwááboju ímiáájú íjcyáneri.

⁹ Ároméi wájácúúvétsáméíí ímityúné imyéénuhíjcyanéú diityétsíhjáa ápíichohtétsí imyéénuhíjcyanéú wájácúúvétsáméídyu.

Timotéoke éhniíñevu Páávoru úwaabóne

¹⁰ Áánetu ihdyu ímí tehdújuco u ícyahíjcyané ukée o úwaabódu. Aabe muurá ú waajácú muhdú o ícyahíjcyáne, muhdú o íjtsáméíñe, muhdú Críjtoke o cáhcujtsóne, panévare oke pájtyéronéhjí o áábúcuhijcyáne, pamévakéré o wájuhíjcyáne, o úwáabóné déjúcotu o ícúbáhráméíyonéhjí o áábúcuhijcyáne.

¹¹ Muurá ú waajácú muhdúhjáa Ajtiokíia múnaa, Icóónío múnaa, Ríítará múnaa, óhdi ícúbáhráronéhjí o áábúcuhijcyáne. Áhdure ú waajácú muhdúhjáa Píívyéébe oke ténéhjítu pátyetétsohíjcyáne.

¹² Aane ímiááané íhnáhóóné Jetsocríjtoke meúraavyéné meímíllémé tééné déjúcotu meícúbáhráméíñe.

¹³ Áánetu ímityúmé állíu múnaa íjcyame ávyetá tútavaáveréjuco meénume míamúnáake éhniíñevuré állíhíjcyá muhdú ímityúnehjívú íállítsáméíhíjcyádu.

¹⁴ Áánetu ihdyu ímíñeúvú duráávyé ukée o úwaabóné tsúúca u wáájacúne.

¹⁵ Muurá ímí tehdújuco tsííménédítyuré u wáájacúné Píívyéébe uwááboju muhdú íwaajácúháámitu nééneé. Aane uke túkévéjtsóneri tsaímíyé Jetsocríjtoke u cáhcújtsoobe ú pájtyetééhi.

¹⁶⁻¹⁷ Muuráhjáa Píívyéébe uwááboju íwaajácúháámitu íhjúyú uubálle múnaa caatúnú dííbyere túkévéjtsóneri meke tene íúwáábo keená ímiáájú íjcyane, téhdure meke tene ityúkévéjtsóneé keená álliúré íjcyánetu, áhdure meke tene íúwáábo múhdurá meícyahíjcyánetu meímíbaávyéne ímiáámé dííbyema meíjcyame ímiánéhjíréjuco meméénuki.

4

¹ Muurá Ávyéjuube Jetsocríjto íhtsútuube íjcyaaabe tsiíñe tsaá pámeere míamúnáa dsíjívéjúcóróméhjima muhdú ícyahíjcyané ímíbájchoki. Áánéllíi dííbyee, Píívyéébeé, íjcyámútsí úmíwávú uke o néé dííbyedítúyú íjcyané uwááboju pájyuvaré u úwáábohíjcyá íhdícyajcójí íjcyaróne.

² Ímíñeúvú múhdurá nééronéhjí pañe óvéhéétuubéré cáhcújtsótúmeke chooco duwáábó muhdú tene néhdújuco. Áánetu cáhcujtsójúcoorómé múhdurá ícyahíjcyámeke íhnáhóónécoba duwáábó ditye ímíjpyeteki.

3 Muurá Ijcyaiñé míamúnaa ímiá uwááboju íhvéjtsóne ímíllehíjcyádú átéréénéhjí uwáábojtekéréjuco néhcoíñe.

4 Aame úúballénéhjíryéjuco Ijcyame illuréjuco íhvéjtsóíñé ímiá uwááboju.

5 Áánetu ihdyu ímiáábéré díícyáne daabúcuhiíjcyá ímítyunéhjí uke pájtyeróne. Ááne dúwáábohíjcyá ímiáájú pajtyéteju míamúnaa icyáhcújtsoki. Ehdu ímíñeúvú méénuhíjcyá díwákímyéíjyucó Ijcyane.

6 Muurá íñe tsúuca téeneri o ícúbáhrámeíhíjcyánetu ó wáyéeevéhi. Aabe wahájchotáréjuco o Ijcyánetu o dsíjiveíñe.

7 Tsúuca íñe okée Píívyéébe níwáávéné wákímyeí o méénúnetu ó níjkéváhi. Aabe dííbyeke o cáhcujtsóné tsá o íhvéjtsotúne.

8 Áánéllíi Jetsocríjto ímiáábé Ijcyaaabe tsiíñe itsáácooca téene áhdó oke ávyéjútsoóhi. Áronáa tsá apáábyekéré oke díbye ávyéjútsoítúyúne. Pámeere múhdumé ímiááméré íjcyáne tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke téhdure ávyéjútsoíilbye.

Timotéoke Páávoró túkévetsóne

9 Aane óvíjyucó ícúí oke duhjéva.

10 Muurá oke náhbénuhíjcyarómé péjucóó óhdityu. Déema péjucóó Tet-saróónicávú íjienéré ímíllehíjcyánéllíihye. Áhdure Cretsééte péjucóó Garáátsiá íñújivu. Áhdure Tíito péjucóó Damáátsiá íñújivu.

11-12 Áánetúu Tííkicyóké ó wallóó Éépetsóvu. Apáábyeréjuco Róóca óhdivu cóeváne. Áánéllíi uke o néé kíá Mááco Ijcyáábeke u néhcóne óhdivu u tsíva oke díbye táwákímyétyu ípíááboki.

13 Aabe néhi u tsáácooca óhdivu tsíva Tóróóavúu Cáápo jávú tátsuucójama táwaajácúhaamíné o pícyoíñúne. Tsáma dábjíñvedí ímichi tápañétúéhaamíjí Ijcyane.

14 Áánetu uke ó úúballé Arejáádooro ímítyúné oke dáriivéné éhne úwáñewáánetu panévaré méénuhíjcyaaábe. Áábema ihdyu óvíi Píívyéébe ímbajchó teéne.

15 Áábeke téiibúwá díícyaco. Uke mújtátsodíilbye. Muurá íñe meúwáábohíjcyáné ehdíívallehíjcyaaábe.

16 Aanée muurá pámeere oke náhbénurómé óhdityu pééné boone ímítyunéhjí ímbájchojté úmíwávú o íhjúvúwáábeke tsá múha oke píáábotúne. Árómeke néhi tsá íñá pájtyétyú téené hallútu.

17 Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri pajtyéteju o úwaabóné tsújaavé pámeere jodíómú Ijcyátúrómédívu. Áhdurée oke pájtyetétsoobe oohímíyé oke dóóíyónetu.

18 Aabe muurá oke panévatúré téhmeé tsaímíyé íavyéjuri dííbyema níjkyéjiri o Ijcyaki. Áábeke metsu maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

19 Aane óóma duubállé Píríícama Akííramútsikye o dúúruváne. Téhdure Onetsípóroké pámeere ítsíímema ó duurúváhi.

20 Téhdure uke ó úúballé Coríítovúu óhdityu Eráátó cóeváne. Áánetúu Tóróópimo chéméébeke o pícyoíñú Miréétovu.

²¹ Áánéllii uke o néé íicúí úúníjyabái íjcyátúné ihde u tsáákíí. Téhdure uke ó úúballé ílletu uke ditye dúúruváne Eobóóroo, Podéétee, Ríínoó, Cáráóódiaa, íjcyame. Téhdure pámeere tsíjtyehji ménahbémú uke duurúváhi.

²² Ahdícyane óví Píívyéébema Ávyéjuube Jetsocríjtomútsí pámeekéré ámúhake píaabóhi. Áyu tehdújuco.

TÍITOÓ

Tíító éllevu Páávoró cáátúnuháami

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Píivyéébé iicúve múnájpi o íjcyabe íñe Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju uwááboobéré ó pehíjcyá díbyé tsúúca újcúmeke ditye ímíñeúvú iwáájácu téjijto meúraavyémé mújyú medsíjívéjúcúóóítýúne bóhí meújcuñe.

² Tsá muurá Píivyéébe állíuutúne. Aabée téénevu meke íájcuíñé née tsúúcajátújuco ííñújíkyée ípívyéévévútúne íhdéjuco.

³ Ááné uwáábojúu mewáájácúíñe éévé úújetétsihvújuco muurá íñe meke díbye wáájácútsóné téénevu. Aane uwááboobéré ó pehíjcyá Mépájtýetétsoobée Píivyéébe oke néhdújuco.

⁴ Aabe íñe íhyaami ó caatúnú, uu, Tíító éllevu táuwaáboríi Píivyéébeke u cáhcújtónéllii tájtsíiménédú uke o íjtsúcunúúbe éllevu. Aane íhdyu óví pámeeke íídaatsóllédú íjcyamútsí Mépájtýetétsoobe Jetsocríjtoma uke píaabó íbúwajíí u íjcyaki.

Cahcújtso múnáake Tíito píaabóne

⁵ Muuráhjáa uke 'Créétaa' némeíñe caapáhovu ó pícyoíñú tétsii íjcyácoomíjiri íjcyáné cahcújtso múnáake panévatúré u píááboki. Áhdurée uke o née díityémá túkevéjtsotéké u méménuki.

⁶ Aame díitye túkevéjtsoje íjcyáiyá panévatúré ímiááméré íínetú neétsámeítýúme. Tsáápíllekeré táábáváyóme. Áamej tsíímé cahcújtso múnáa íjcyáiyá cáánímudívú íñéétsótuki.

⁷ Muurá túkevéjtsoobe páneere Píivyéébé icyánéjcu wákimyéí ejécunúhi. Áánéllii téené wákimyéí méénume panévatúré ímiááméré íjcyáiyáhi. Tsá ditye ávyéjuuháñe llííñéítýuróne. Tsá ditye cááyóbáítýuróne. Tsá ditye llíyícyávéítýuróne. Tsá ditye átéréénéhjí hallúvú dsíídsíváítýuróne.

⁸ Keená ímiááné íjcyane Píivyéébe ímilléneréjuco ditye méénúiyóné íínevú táhjátsámeítýúme. Aame tsáímíyé íaahíve múnáake waatsúcúiyáhi.

⁹ Tsáímíyé ímiá uwááboju tsúúca iwáájácúné úráávyéiyóme. Ááne uwáábóiyómé téénetu ímityúné íhjúvahíjcyámeke ímí díityéké tene íbúúúveki.

¹⁰ Muurá íjcyámé mítýame tamúnáa jodíómú ímiáájú úraavyéjúcoorómé uwáábohíjcyáné míamúnáa kíhdyahírótsámeítýónetu. Ááneri íllure míamúnáake állíhíjcyáme.

¹¹ Áánéllii múu díityéké bóijcyú téénetu. Múhdurá uwáábohíjcyámé tééne hallúvú ídsíídsívákíye. Muurá pívájavá múnáakéjuco ditye mújtatsóné ímiájíjtó ditye úráávyénetu.

¹² Aanéhjáa muurá tétsii múnáajpíyé uwááboobe néehíí: "Crééta múnáa ávyétá állíujte iyámédú néeme ovéhe múnáa íjcyame mítýane majchóhi."

¹³ Ímiáánéjucóhjáa díbye nééneé. Áánéllii uke o née íhnáhóónécoba tétsii múnáake u uwáábo ditye ímíñeúvú Críjtóke icyáhçújtsoki.

14 Aame tsá íicuvéjúcóóityú átéreenéhjí íjtsaméityuré iújcune ditye úúbállehíjcyáneri. Áhdure tsá ditye íicuvéityú ímiájíjtó úraavyéjúcootúmé diityéké tsiñejcúvúré tükévéjtsóneri.

15 Muurá cahcújtso múnaa ímiáánéré íjtsámeihi. Áánetu cáhcújtsotúmé tsá mújyú ímiááné íjtsámeíityuró ímityúnéré diityé íbúwari íjcyánéllíiye.

16 Tehdu néeme muurá bañúháñe nehíjcyá Píívyéébeke iwáájacúne. Áronáa múhdurá ditye icyahíjcyánetu méwaajácú íllure ditye állíhíjcyáne. Aame ímityúmé íjcyame tsá mújyú ímiááné méénúityuróne.

2

Ímiá uwááboju

1 Áánetu ihdyu ímíñeúvú dihjyúvahíjcyá muhdú ímiá uwááboju néhduú.

2 Ááne dúwáábohíjcyá kéémemújuco íjcyáne nahbémuke ditye tsaííbuwáre íjcyáne pamévakéré iávyejúúlleki, ímityúnehjívú ditye ityáhjátsámeityuki, Críjtóke ditye ímí icyáhíjtsoki, ímityunéhjí íjcyaróné iáábúcuéne ditye pamévamáyé iwájyújcatsíki.

3 Áhdure kéémemújuco íjcyáne naallémuke duwáábó pamévakéré iávyejúúlléne tsíjtyedítýú állíunéhjí ditye íhhyúvátuki. Áhdure tsá ditye lííyícyávéityuróne. Ímiááneturé bóhówaúcunúiyóme.

4 Aame úwáábóiyá bádsíjcake muhdú múúne walle ájyúma iwájyújcatsíñe tsaímíyé ítsíimeke téhmene.

5 Úwáábóiyómé ímityunévú ditye ityáhjátsámeityuki, panévatúré ímiááméré ditye íjcyaki, tsaímíyé ihjya ditye ityéhmeki, tsíjtyeke ídaatsólléne ditye ípíááboki, ájyumu tükévejtsódú tsaímíyé ditye íjcyaki. Ehdú íjcyáiyómé Píívyéébe uwáábójutu múha ímityúné íhhyúvátuki.

6 Áhdure ováhtsámuke ímíñeúvú duwáábó ditye ímiááméré íjcyaki.

7 Ááne panévatúré ímiáábé diityémá diicya tehdu ditye íjcyaki. Tsá múu májhíjyuri díllotú diityéké iúwaabóne.

8 Tsaate úhdityu ímityúné íhhyúváne dícúvedí ditye téeneri íñúcójpívéne tsiíñe íhhyuvájúcóótuki.

9 Téhdure idyé uke o nées tsaaté hójtsí pañe íjcyámeke u uwáábo ditye ímiááméré íjcyáne iavyéjute táuhbané imyéenuki. Tsá tene ímityú lííñetúré diityéké ditye añújcúiyóne.

10 Tsá ditye nánítyuró diityé ehne. Panévatúré ímiááméré íjcyáiyá Mepájtyetétsoobe Píívyéébe uwááboju diityédítýú íbóhówaúcunúki.

11 Muuráhjáa meke ídaatsólléne iwájyúmeke waajácútsoobe muhdú mepájtyetíñe.

12 Áánéllíi tsúuca méwaajácú páneere íjí ímityuháñe meíhvéjtsóne tsaímíyéjuco dílbyeke meuráavyéiyóné íñevú táhjátsámeityúme.

13 Áhdure tsúuca méwaajácú ípyée íñehdu íhtsútuube Mepíivyéébe Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtó íñe ímíjyaú tsááíñe metéhmehíjcyáne.

14 Dílbyéé muurá dsíjivé mewájyuri mepéé mewágóóóvéiyónetu meke ípájtyetétsooki. Ehdúu meke ímíjpyetétsoobe dílbyééjté meíjcyame ímiááné meímílléne ímiáánerjúco meméenuki.

15 Ehdu múu úwaabó míamúnáake tsápijtsoobére. Áhdure múu ihnáhóónécoba úwaabó múhdurá icyahíjcyámeke diityédívú táhjátsámeityuubére.

3

Muhdú múúne cahcújtso múnaa íjcyane

1 Áhdure idyé duwáábó cahcújtso múnáake ditye pámeere ííñújí avyéujtéké íavyéjúúlléne muhdú ditye néhdu íjcyáne imyéénuhíjcyá ímiááneréjuco.

2 Ááne ímiááméré íjcyáne mítyájkímyeityúmé míamúnáake ídaatsólléne ipiáábóhíjcyaki. Aame tsá múhdityú ímityúné íhjuvávityúne.

3 Muuráhjáa tujkénú múhdurá menéénéllíi tsá Píivyéébeke mel- léébohíjcyatúne. Idátsóhréé ímityúnéhacáa íjcyane páhduvaré nénehji pánehjídú ímíwu meíjtsúcunúné méuráavyehíjcyáhi. Ehdúu ímityúnéhjí pañe meíjcyame tsíñéhjiri ménomíutáávahíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyéhjima métsaríllécatsíhijcyáhi.

4 Árónáacáa Píivyéébe Mépájtjetétsoobe ímiááné pámeekéré míamúnáake iwájyune úújetsó meke ipájtjetétsóneri.

5 Tsáháa íná ímiááné meméénúnéllíi meke dibye pájtjetétsotúne. Mekée ídaatsóllénéllíi pájtjetétsoobe Íapííchoj tééveri meke dibye ímbajchómé béhné íjtsamémáyéjuco meíjcyaki.

6-7 Teenée Íapííchó mépañévú pícyoobe Mépájtjetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri ímiáámeréjuco meíjcyame mújyú medsíjivéjúcoóityúne bóhí meítsóhíjcyané meújcuki.

8 Aane éhnííñevu dúwáábóhíjcyá Píivyéébeke cáhcujtsómé keená ímiááné íjcyanéré imyéénúñíeri ítsúúráméiki. Ehdu íñe uke o néé pámeekéré píááboíñe.

9 Áánetu eene átérénehjí meke píáábóityúné muhdúhjáa méihdé múnáaúvú íhdéené taúhbáju úráavyehíjcyáneri ditye táhjácatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Íllure ténehji meke mújtatsóhi.

10 Áánéllíi múu tsaate ténéhjiri táhjácatsíhíjchíí bóijcyurá mújyúcuere. Aane ditye íléébótúhíjchíí múu ílluréjuco íjchívyetsóné diityéké tsíjtyeke ditye ímújtsátótuki.

11 Muurá ehdu dáríívemeímyé tsáhájucó ímíllétú ímí íjcyane. Aame waajácurá íhyallúvúré ímityúné imyéénune.

Títóke Páávoró túkévejtsóne

12 Aane díellevu Tííkicyómá Atéémamútsidítyú tsáápikye o wállóobe úújetécooca ícúu oke dúhjetécó Nicóoporíyí o íjcyáábeke. Técoomíyí úúníjyaba o pájtjeíñé ó wábyujtsóhi.

13 Áánetu íhdyu óví muhdú u píivyetédu ú píaabó Apóóromútsikye ímityúné múúne méénúmé hallúvú íhjuvvaabe Tséénáma dityétsí kiávú ipyéhullévú péecoóca.

14 Aane íhdyu óví éhnée méuwaábóri cáhcujtsómé iwáájáne téhdure tsíjtyeke píaabó ímiáájú diityédítyú íbóhówaúcunúki.

Páávoró pítyajcóne

15 Ahdícyane óví Píivyéébe pámeekéré ámúhakye píaabóhi. Pámeere ménabhémú ílle íjcyame uke duurúváhi. Áhdure elle íjcyámeke o duurúváhi. Áyu tehdújuco.

PIREMÓO

Piremóo éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru Críjtoke o úráávyéné déjúcotu cúvéhóójari o Ijcyáábema ménahbe Timotéó Ijcyáábema muhtsi íhyaami diéllevu mécaatúnú Píívyéébé wákimyéí muhtsi meméénuhíjcyádú téhdure tééné wákimyéí u méénúúbeke mítyane uke muhtsi mewájuube Piremóo éllevu.

² Téhdure idyé dihjyávu píhcyáávehíjcyáné cahcújtso múnáá wáábyuta téhaámi. Áhdure uwáábotu meke piáábohíjcyaaabe Akípoo, ménaalle Áápiiaa, Ijcyamútsí wáábyuta téhaámi.

³ Áámeke ihdyu óvíi ámúhake Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébema piabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Piremóo ímí cáhcújtso

⁴⁻⁵ Muurá pajjyváre Píívyéébema o íhgyúvácooca díhyallúvú ó téhdútsóhíjcyá uuva ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoke u cáhcújtsoe pámeekéré cahcújtso múnáake u wájuhíjcyáné uubállé o lléébónéllíhye.

⁶ Áánéllíi díhyallúvú ó táúmeíhíjcyá piáábó íñe Jetsocríjtoke mecáhcújtsoej tééveríyé mééma piáábó Ijcyane éhniíñevu u wáájácúne tsíjtyeke u úwááboki.

⁷ Muurá mítyane ó ímíjyuuvé ímí tehdújuco ménahbémuke u wájuúne panévaríyé díityéké u ímíjyúúvétsóhíjcyáneri.

Páávoru Onéétsimó hallúvú íhgyúváne

⁸ Áábeke muurá uke o píivyéterá o táuhbané íná u méénúíñévú Críjtorée oke uwáábóóbedívú pícyoóbe.

⁹⁻¹⁰ Aabe íñe ídátso keeméjuco o Ijcyaaabe díbyeke o cáhcújtsoné déjúcotu cúvéhóójari o Ijcyaaabe úuma ó íhgyúvá Onéétsimó hallúvú táuúáabori díbye Píívyéébeke cáhcújtsonéllíi tájtsiménédú o íjtsúcunúúbé hallúvu. Áánéllíi uke o néé oke u wájuhíjchíí díbyeke u piááboki.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu éjju díhyójtí pañe Ijcyaaabe tsá íñetú uke piáábohíjcyatú átéréjpi íjcyánéllíhye. Ároobe ícyooca tsúuca ímíjpyetéhi.

¹² Áábeke íñe tsiíñe diéllevu o óómíchóóbeke ihdyu ímíñeúvú waatsúcúpjétsoco muhdú oke u wáatsúcúiyódu.

¹³ Ó ímíllérá díbyéí óómaye Ijcyane íñe ímíá uwáábójú déjúcotu cúvéhóójari o Ijcyáné hajchótá oke díbye ipíáábo oke u piáábóiyódu.

¹⁴ Áronáa tsá o ímíllétú u wáájácútúnáa díbye óhdivu cóéváne. Ihdyu dícyánéjcutu u ímílléhajchíí tehdújuco óhdivu icyóéváne oke díbye piáábóiyone.

¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ihdyu úhdityu úmívaabe ímíbáávyéne úúmaye íjcyaki.

¹⁶ Aabe ihdyu tsiíñe díhyójtí pañévú úújetéébeke éhniíñevu u wájuúhi. Muurá téhdure díbyeke mítyane ó wájuúhi. Áané éhniíñevu díbyeke wáju tsúuca Píívyéébeke cáhcújtsoobe díñahbeduréjuco néébeke.

¹⁷ Áhdícyane tsáma ímíñeúvú díbyeke waatsúcúcu muhdú oke u wáatsúcúiyódu ímíáané díñahbéébé o Ijcyáábeke u wájuhíjchííjyu.

¹⁸ Aabée uke ímityúné dáríivéhajchíjyu, díbyée tsíeméné úhdityu áhdótuube újcúhajchíí néhi páneere ookéréjuco dahdótso.

¹⁹ Aane uke o áhdoíñé o nééne oo Páávoró ó caatúnúhi. Áronáa ihdyu tsá uke o néétu téhdure oke u áhdóiyóné ukée o píaabóne.

²⁰ Ehdu teéne, muúbej. Ahdícycane óví Ávyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtsónéjcutu táñahbe u íjcyaaabe oke ú tsípajtsóhi.

²¹ Ehdu íñe diéllevu ó caatúnú panévatúré ímiáábé u íjcyane o wáájácúnéllííhye. Áánéllíi ó waajácú uke o néhíjcyáné ehniíñevu panévaré tsaimíyé u méénuíñe.

²² Aane uke o néé táihde tsátsii u ímbájchoki. Tsáijyu múúne Píívyéébeke ámuha táhallúvú píáábó metáúmeíhíjcyáne j pévév ámúhadívú ó úújetéhi.

Páávoró pítyajcóné

²³ Áhdure uke ó úúballé Epáápara uke dúúruváné téhdure Jetsocríjtoke iúráávyéné déjúcotu óoma cuvéhóójari íjcyaaabe.

²⁴ Áhdure uke duurúvámé Máácoó, Arijtáácoo, Déémaá, Róócaá, ehdume muha mewákímyeíhíjcyáme.

²⁵ Ahdícycane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhakye píaabóhi. Áyu tehjújuco.

HEEBERÉO

Heeberéomu éllevu cáátúnúmeíháámi

Pívyéébe Íllij téeveri míamúnáama ihjyuváne

¹ Éjyuváhjáa Pívyéébe ihjyuvahíjcyá méíhdé múnáaúvuma páhduvaré nénehji íhjú uubáalle múnáadívú íbóhówajcárónej téeveri.

² Áánetu ícyooca íjcyané míamúnáama ihjyúvaabe Ílli Jetsocríjtoj téeveri. Aanéhjáa dííbyej téeveri páneere múhdúné tsieméné ípívyéjtsóne dííbyé hójtsí pañévú pícyoobe tééné avyéjuube díbye íjcyaki.

³ Aabéhjáa Cááni Pívyéébeke bóhówájtsoobe meke úújetsó muhdú díbye íjcyane. Áábedityú dííbyé ámítсарáhcó bóhówaúcunúúbé íhtsútuube íjcyáábe tájpi páneere íjcyáhi. Muuráhjáa ídsíjíveneri méimítyuháñé ímíbájchóne Cááni éllevu níjkyejívú ipyééne ílluréjuco díbye ávyéjuuténe.

Níjkyéji múnáa ehniíñevu Pívyéébe Hajchi ávyéjúúne

⁴ Aabe níjkyéji múnáa ehniíñevu íhtsútuube Cáánye Pívyéébe dííbyeke ávyéjútsoóbe.

⁵ Tsáháhjáa muurá mújyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadityú neétune: Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke o ávyéjujtsóhi.

Áhdurée tsá díbye dííbyedityú neétune:

Dííbyej caani o íjcyánéllii tájtsiméné dííbye.

⁶ Áronáacáhjáa ihdyu Íllikye apáábyeré íhtsútuube íjcyáábeke ííñujívú íbóhówajcáróóbedityú neébe:

Óví pámeere tahñéjté níjkyéji múnaa Hájchíwúuke íávyéjútsoóbeke duurúváhi.

⁷ Áánetúhjáa ihdyu diitye níjkyéji múnáadityú neébe:

Tápiáábojte níjkyéji múnaa kíjyebádu. Áhdure cúújuwádu diitye.

⁸ Téhduréhjáa tsiíñe Íllíditu neébe:

Uu íhtsútuube Pívyéébe u íjcyáábé avyéjú tsá mújyú níjkéváityúne. Aabe ímiáábé u íjcyaaabe muhdú tene íjcyadújuco míamúnáama u méénuíñe.

⁹ Muurá ímiáábé u íjcyánéllii tsá ímityúne u ímíletúne. Áánéllii oo Dípiivyéébé o íjcyaaabe uke páme ehniíñevu o piááboó íñe ímíjyaú u íjcyaki.

¹⁰ Téhduréhjáa tsiíñe dííbyedityú neébe:

Uu íhtsútuube ávyéjuube u íjcyaaabé ú ípívyejtsó páneere íévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji.

¹¹⁻¹² Áronéhjí wágoóóové wájyamu nójcanújá wágoóóvédu. Ehdu ténehji u wáágoóné boone béhneréjuco u ípívyejtsoíñe éhne múúne wájyamu nójcanúné boone béhjáréjuco ditye cápáyoácódu. Áronáa ihdyu dííjtsaméí tsá mújyú cápáyoóovéityúne. Áhdure tsá mújyú muhdú u íjcyáityúne.

¹³ Téhduréhjáa tsá mújyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadityú neétune:

Íchihvíi táúniúvú diicya dímunáake úúma o táhjáné hajchóta.

¹⁴ Muurá diitye níjkyéji múnaa Pívyéébé piáábojte íjcyame tsá íjpiíma íjcyatúne. Aame panévaturé piáábohíjcyá pájtyetéímyeke.

2

Tsá meíhvéjtsóityú mepájtyetéiñe mecáhcujsóno

1 Áánéllii metsu téiibúwá meijcyáne imíñeúvú meúráávye iñe mepájtyetéiñe uwááboju melléébohijcyáne téénetu memújtátuki.

2 Éijyuúvúhjáa muurá diitye níjkyéji múnáaj tééveri Píivvyébe úwáábohijcyá imí tehđújuco. Aanéhjáa tsaate lléébotúmé ímityúné méénuhijcyámeke tééne hallútú ícúbáhrahjcyaaabe.

3 ¿Aane iñe teenéjuco mepájtyetéiyóneri meíícúvétúhajchíi múhdutú mepájtyetéiñe? Muuráhjáa díbyere Ávyéjuube Jetsocríjtó úúballé tsúúca teene mééma imyéénune. Ááné uwáábojúu lléébotújkénúmé méhdivu pajtyétsóhi.

4 Áánevúu Píivvyébe meke imíñeúvú waajácútsó páhdváré nénehji méénuráityuróné imyéénúneri. Muuráhjáa díbyeke cáhcújtsómé pañévu ípííchó ipícyóónej tééveri páhdváré píáábohijcyaaabe muhdú íjtsúcunúdu.

Jetsocríjtó míamúnáajpidyú íjcyane

5 Áronáacáa tsá díbye néétu béhné iñúñjiri meíhhyúvahijcyaji ípívyéjtsoji níjkyéji múnáa hójtsí pañévu ipícyooiñe.

6 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

¿Aca muhdú íívámedi míamúnáadi ú ijyácunúhijcyáhi? Áhdure ¿muhdú ííváábedi Míamúnáajpidívú ípívyéévéébedi ú ijyácunúhijcyáhi?

7 Muuráhjáa díbyeke ú picyóó wahájchotáwu díbye níjkyéji múnáa ihtsútú lliiñévuréjuco íjcyaki. Áróobekée bóónétu u ávyéjútsoñe ú picyóó páné ávyéjuubéré díbye íjcyaki.

8 Ehdú Píivvyébe waajácúháámitu nééne páneere Crijtó hójtsí pañe íjcyane. Áronáa tsáhái panévaré díbyé hójtsiri íjcyatúne. Íjcyaiñéi ihdyu mújyú páneere díbyé hójtsiriyéjuco íjcyane.

9 Muuráhjáa ihdyu Píivvyébe díbyeke wahájchotáwu picyóó níjkyéji múnáa lliiñévuréjuco míamúnáa wájyuri díbye idsíjíveki. Ároobe ícyooca illuréjuco ávyéjuuténe.

10 Díbyej tééveri páneere Píivvyébe ípívyejtsó tééneri íávyéjúttsámeiki. Áánélliihyé mewájyuri díbyeke íhvétsoobe Mepájtyetétsoobe íjcyaaabe ícúbáhrámeiñej tééveri meímíbbáavyeki.

11 Aame díbyema tsané nahbémuréjuco meijcyame tsaapííkyéré mécaaníváhi. Áánéllii Píivvyébe Hajchi tsáhájucó meke núcojpilletú tsúúca íñahbémú meijcyámeke.

12 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke ó bóhówájtsóo táñahbémudivu. Aame tsaméhjí uke muha medúúrúvane mémátsívahijcyáahi.

13 Téhdure nééneé:

Píivvyébedívú ó cátsípáávehijcyáahi.

Téhdure tsiíñe nééneé:

Tsúúca okée Píivvyébe náhbénúmema oó.

Ehdú nééne Píivvyébe waajácúháámitu.

14 Muurá iñe míamúnáa meijcyadúréé idyé Jetsocríjtó íjcyá íjpiíma, ítyujpácyoma. Ehdúu míamúnáajpidívú ípívyéévéne dsíjívéebe mépée mewágóóóvéiyónejcúvú meke íbúwátsohjcyaaabe Naavéneke ityáhjaki.

15 Ehdúu díbyé hójtsí pañétú meke pájtyetétsoobe mewágóóóvéíyónetu.

16 Tsáháa Críjto tsáátu níjkyéji múnáake ipiááboki. Tsaabée Aavaráaúvúj tsiiiménémúhaabe meíjcyámeke ipiááboki.

17 Áánéllihyéé miámúnáájpidívú ípívyééveebe ímiá lluvváábé íjcyaaabe íñe muhdú meícyahíjcyáné iwáájácu méhdi ídáátsóvéne máhallúvú Píívyéébeke piáábó ityáúmeiki. Aabée mewájuryi pájámeíbyedi ícúbahrámé méimítyuháñé íábájíívémeiki.

18 Téhdurée díbyeke Naavéné máváríjchóneri ícúbáhrámeíñéllii waajácuube muhdú ténehji meke dómácohíjcyáne. Aabe piivyété meke ténetu ipiabaabóne.

3

Moitséeé ehniíñevu Jetsóó ávyejúúne

1 Ehdú teéne, ámuúha táñahbému. Áánéllii Píívyéébeéjté meíjcyame metsu ímíñeúvú meuráávyé uwááaboobe Jetsocríjtoke, díbyeke meuráávyehíjcyánéjcu lluvváábé pañétúejpi íjcyáábeke.

2 Muuráhjáa Píívyéébe díbyeke níwáávéné wákimyéi tsaimíyé níjkévaabe Moitséeúvukéhjáa díbye íhñéjtedívú níwáávémeke díbye tsaimíyé téhmehíjcyádu.

3 Árónáa ihdyu Moitséeúvú ehniíñevu avyējuúllémeíbyé páneeréé díbye ípívyéjtsónéllii éhne múúne jaa méénuube tééjé ehniíñevu ávyejúúllémeídyu.

4 Muurá miámúnaa jaa meenúhi. Árónáacáa ihdyu páneere Píívyéébere ípívyéjtsónéllii ehniíñevu diibye avyējuúhí.

5-6 Ehdú muurá Críjto Moitséeúvú ehniíñevu ávyejújtsámeíhi. Muuráhjáa díbyeúvú Píívyéébeéjté jahdu néemeke ímí téhmehíjcyáhi. Ároobée díbyé íicube múnáajpiye. Áanetu ihdyu íli Críjto díbyeéjté avyējuúbe. Áábedityúu muurá diibye Moitséeúvú meke úúballéhi. Aane ímiááné díbyeéjté meíjcyame díbyedívú mecátsípáávéne nihñéétsihvuré ímí díbyeke meuráávyéhajchíi tsaimíyé méjcyáahi.

Píívyéébeéjté tsaimíyé íjcyane

7 Muurá Píívyéébe waajácúháámítu díbyé Apííchó túkevéjtsóneri díbyé íhjúu uubálle múnáajpi néehíi: Píívyéébe o íjcyaaabe ámúhake o néene melléébo.

8 Tsá múu oke táhjálettú éhnée ámúhá íhdé múnáaúvú íñeúbá píivyétúné íiñújiri íjcyácooca oke dáriívehíjcyádu.

9 Ehdúu téhulle íjcyame dáriívémeíhijcyá 40 píjcyá hajchótá diityémá méénúráityúronéhji o méénuhíjcyáné ájtyumíjúcooróme.

10 Aanée oke cáyobáávatétsoobe diityédityú o néehíi: “Íjtsaméi tútávaavémé tsá ímílettú diityéké o túkévejtsóné illéébone.”

11 Ehdúu diityédívú o cáyobáávaténe ímiááneturé o néé diityékéé tsaimíyé o pícyooíñé o nehíjcyátsihvu dítye úújetéityúne. Ehdúhjáa Píívyéébe waajácúháámítu díbyé íhjúu uubálle múnáajpi néé díbyé Apííchóré túkevéjtsóneri.

12 Ahdícyane tsáma téíbúwá méíjcyaco, ámuúha táñahbému. Ámúhá íjtsaméi métútávaávedí diibyējuco ímiá Piivyéébe íjcyáábeke ámuha mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki.

13 Múu tsápítsojcatsí teenéjuco ícyooca mejjycarááhori mejjycáné hajchótá ímityúné ámúhake imújtátsótuki.

14 Muurá tujkénutújuco nihñéétsihvúré tsaimíyé Pívyéébedivú mecátsípáávéne díbyeke meúráávyéhajchíí ñné imíjyaú Críjtoma méjicyaá íavéjuri.

15 Áánéllii máábájjívedí Pívyéébe íwaajácúháámitu illu nééneé: Pívyéébe o íjcyabe ámúhake o néene melléébo. Tsá múu oke táhjálletú ámúhá íhdé múnáaúvúu oke táhjállehjycádu.

16 ¿Acáa caatyé Pívyéébeke ímityú dáríívehjycáhi? Muuráhjáa Ejíhto múnáa hójtsí pañétú Moitséeúvú íjchivyetsómé Pívyéébeke ímityúné dáríívehjycáhi.

17 ¿Acáa caatyédí Pívyéébe icyááyóbáne ícúbahrá 40 píjcyá hajchóta? Diityéree muurá ímityú níjcaúvú úújetémé ñnéubará pívyétúné iññújvu dsíjívehjycáhi.

18 ¿Acáa caatyéké neebe tsaimíyé diityéké ipícyooíñé iñéérótsihvu ditye úújetéityúne? Diityédityúree ehdu neebe ditye díbyeke lléébohjycátúné déjucotu.

19 Áhdújucoo muurá tsá ditye úújetétú díbyéé diityéké néhjycátsihvu ípyéé icyáhcújtsótúnéllíihye.

4

1 Áhdure muurá ícyooca mééma íjcyájúcooróné Pívyéébe meke néhjycáné tsaimíyé díbyema maávyéjuutéiyóne. Áánéllii téúbúwá méjicyaco téeneri mebañúmeítyu dityéhjáa bañúmeídyu.

2 Muuráhjáa diityéké íuwaábohjycádúré ícyooca Pívyéébe méhdivu muhdú mepájtyetéíñé uwááboju bóhówátsohjycáhi. Aane muurá dityéé íjcyadúré melléébójúcoorómé mecáhcújtsótúhajchíí tsá ñnetú meke tene piáábóityúne.

3 Áánetu ihdyu ímiááné cáhcujtsómé tsaimíyé íjcyáá Pívyéébema. Muurá cáhcújtsótúmedítýú neébe:

Cáhcújtsótúmedítýú o cáyobáávaténe o néé mújyú ditye úújetéityúné diityékéé tsaimíyé o pícyooíñé o nétsihvu.

Ehdúhjáa cáhcújtsótúmedítýú neebe íññújñ ípívyéjtsóijyújuco pámeere míamúnaa ñné imíjyaú díbyema íjcyáíñé iñéijyu.

4 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Páneeree Pívyéébe íwákimyéí iníjkévátsihdyu 7 coojívá úújetéjcoójí illuréjuco wáyéeevéne.

5 Áhdure néene cáhcújtsótúmedítýú:

Tsá mújyú ditye úújetéityú diityékéé tsaimíyé o pícyooíñé o nétsihvu.

6 Áronáa íjcyámé tsaae pajtyeté uwááboju icyáhcújtsóne ímí Pívyéébema íjcyame. Áánetúu tujkénú tééne uwááboju illéébójúcooróné cáhcújtsótúme íllure bañúmeíhi.

7 Áánéllíihyéé Pívyéébe meke íyaahóvú íajcúrááhori Dabííúvuj téeveri íwaajácúháámitu nééhí:

Pívyéébe o íjcyabe ámúhake o néene melléébo. Tsá múu oke táhjálletúne.

Ehdúu Pívyéébe néé íwaajácúháámitu.

8 Aanée muurá méíhdé múnáaúvuke tsaimíyé ipícyooíñé iñéene Jotsoéeúvuj téeveri imyéenuca tsáhájucó Dabííúvuj téeveri mééma díbye íhjuvúváytyuróne.

9 Áánéllii muurá íjcyánéí méúmíwari tsaimíyé Pívyéébema mejjycáíñé. Tsáhái mééma tene panéevétú mekéé íajcuíñé díbye nééneé.

10 Muurá ihdyu díbyema tsaímíyé mejjyácooca illuréjuco mewáyéééveíñé díbyéé panéváre ípívýéjtsóné níjcautu wáyééevédu.

11 Áánéllii metsu tsaímíyé Píívýéébeke meúráávyé ímí díbyema mejjyca méíhde múnááúvúhjáa báñúmeídyú mebáñúmeítyuki.

12 Muurá díbyé ihjyu íhtsutúné ijcyánéllii páneere míamúnáá íbúwá íjtsaméi bóhówajtsó éhne múúne nñtsúwari tsíeméné mewáhdahíróné pañe muhdíivané íjcyane maájtyumídu.

13 Díbyerée páneere ípívýéjtsónéllii tsá íiná díbyedívú téévetúne. Páneere muurá waajácuúbe. Áábé úmíwari mejjyácooca páneere mééema ímíbájhóiibye muhdú meícyahíjcyáne.

Jetsóó páñétúejpi llúúváábe íjcyane

14 Áábé Hajchi muurá Jetsocríjto páñétúejpi méhlluuváábé íhtsútuúbe. Aabe díbyema íjcyaaabe máhallúvú piáábó táúmeíhíjcyáhi. Áánéllii metsu ímíñeúvú díbyeke meúráávyeki.

15 Muurá meke ídaatsólléne piáábohíjcyaaabe mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeityuki. Muuráhjáa téhdure íjñiri íjcyácooca ténéhjiri ícúbáhrámeíñéllii waajácuube muhdú meícúbáhrámeíñe. Áronáacáa ihdyu tsá díbye ímityúné méénutúne.

16 Ahdícyane cáhawáá metsu díbyedívú mecátsípáávéne Píívýéébeke piáábó metáúmeí méhdi ídáátsóvéne meke díbye ípiááboki.

5

1 Muurá mee míamúnáadítýú páñétúejte llúúvájte íjcyáímyeke meménuhíjcyámé ityújkevééllémeke dítye Píívýéébema tsaaté hallúvú íhjívúváne díbyeke ícúvéné iyámeke icyóvájtsó díityé ímityú íábájíívémeíki.

2 Áronáa llúúváábe íjcyároobe míamúnáajpi íjcyánéllii waajácu muhdú mávaríjchó íjcyane. Áánéllii tsaate ímíñeúvú wáájacutúme mújtámeke píivyéteebe chooco íúwaabóne.

3 Aabe tujkénú íhyallúvú Píívýéébeke ícúvéné iyáábeke cóvájtsó ímityú íábájíívémeíki. Áané boonétú tsíjtyé hallúvú méénuube díityé ímityú íábájíívémeíki.

4 Tsá tsaapi iiye méménúmeítyuró llúúváábédívu. Píívýéébere ihdyu ityújkevééllémeke téénevu picyóó Aróóuvukéhjáa ípicyohdu.

5 Ahdúu Críjtoke Píívýéébere picyóó páñétúejpi llúúváábe díbye íjcyaki. Tsáháa iiye díbye méménúmeítyúne. Áábédítýú muurá neebe íwaajácuháámitu:

Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke ó ávyéjutsóhi.

6 Téhdure tsiíñe neébe:

Uke ó picyóó níjkéváityúné íhtsútuube llúúváábe u íjcy Mekítsedéé íjcyadu. Ehdu Píívýéébe neé íwaajácuháámitu Críjtodítýu.

7 Aabée Críjto íjñiri íjcyácooca Cááni Píívýéébema ávyetá íhnáhó kímoóveebéré íhjívúvahíjcyá díbyéé dsíjívéíñetu díbye muhdú íñéhajchíí díbyeke ípájtyetétsoki. Áronemáhjáa íhvéjtsámeíbyé muhdú díbye ímillédú díbyema tene ípájtyeki. Áánélliihyéhjáa Píívýéébe díbyeke piáabóhi.

8 Aabée muurá dílbyé Hajchi l̄jcyaaabe páñetu ícúbáhrámeíñéllii waajácú muhdú mecáhcujsóne.

9 Ehdúhjáa ímiáábé l̄jcyánéllii mepájtyetéíne meénuube dílbyeke cáhcujsómé muhdú l̄jcyáityúmeréjucu dílbyema l̄jcyaki.

10 Áánélliihýchjáa Píivyéébe dílbyeke picyóó íhtsútuube páñétúejpi llúúváábe díbye l̄jcyá Mekitsedéé l̄jcyadu.

Mecáhcujsóné meíhvéjtsómé úmíwa ápícho néené

11 l̄jcyaróné téenetu mítyane ámúhake o úwáábóiyóne. Áronáa tsáhájucu ámúhake o úwáábóityú téeneri ámuha meíicúvehjcyátúnélliihye.

12 Tsáhájucu béjte ámuha meíjcyájucóoturóne. Muurá icyooca ámuha tsíjtyekéréjucu meúwáábóiyóne. Áronáa muhdú íivane ámúhake túhuutúné piéénéréi tsiíne ó úwáábóhíjcyá éhne múúne tsíimene majcho meénútutsi tsanééré m̄jpañe óóvedu.

13 Aane ehdu tsíimenédú néeme tsáhái ímíñeúvú wáájacutú muhdú ímiájító meúráavyéiyóne.

14 Áánetu ihdyu kéemejte tsanééréjucu majcho meénudu néeme tsúúca waajácú ímityúnetu keená ímiááné l̄jcyane.

6

1-2 Áánéllii metsu ímíñeúvú Píivyéébe úwááboju meúráavye éhniíñevu ténejcu mewáájácuki. Tsá apááñeriyé meíhjuvúváityuró Píivyéébema teimibáavye meíjtsaméi mecápáyóóvéneri, dílbyeke mecáhcujsómé ímityunéhji meméénúné déjucotu mewágóóvéiyóneri, metsójtótsámeíñeri, cahcútjso múnáa hallúvú méhójtine mepícyóóne dílbyeke piáábó metáúmeíñeri, medsíjivémé mebóhííñeri, díbye muhdú meícyahjcyané meéema ímibájchóíñeri. Éhdúneri tsá apááñeriyé tsúúca Críjtodityú l̄jcyané úwááboju mewáájácúneri meíhjuvúváityuróne.

3 Aane óví meke piááboobe éhniíñevu tsíñehji mewáájácuki.

4 Muurá dílbyé úwááboju tsúúca iwáájacúné ímí íjtsúcunúné úráavyémé pañe l̄jcyájucóóné dílbyé Apíicho.

5 Aame tsúúca waajácú dílbyé ihnáhoori béhjíréjucu ííñuji cápáyóóvécooca muhdú meíjcyáiñe.

6 Áronáa ihdyu téenetu ávyéta mújtá imyéénuhajchíi tsáhájucu dítye mújyú tsiíne ímbáavyéityúne. Ehdu dáríivémeímyé Píivyéébe Hájchikye múu tsiíñe dsíjívetsódú meenu míamúnáake dílbyedívú iúúhívatétsóneri.

7 Áánetu ihdyu ímiááné dílbyeke cáhcújtsómeké ímí íjtsúcunúúbé éhne múúne tsáapi bájtsó n̄l̄jcyaba pípájchóneri ímíwu ííñene díbye íjtsúcunúdu.

8 Áánetu éhne ímí ííñuji néerótsihdyu tsanééré b̄iva ííñedu ímityú Píivyéébeke meúráavyéhajchíi cúújúwá pañevú meke waagóóílbye.

Tsaimíyé meíjcyáiñé meíjtsone

9 Ehdu íñe ámúhake ó nehjcyáhi, ámuúha táñahbémej. Áronáacábá tsá ámuha tehdu meíjcyatúne. Muurá ó waajácú ímí tehjújucu ámuha meíjcyame mepájtyetéíne.

10 Muurá Píivýéébe ímiáábé íjcyabe tsá ábájíivéityú tehjújuco ámuha mewákímyeiíhijcyáne. Áhdure tsá dibye ábájíivéityú tsijtye cahcújtso múnáake ámuha mewájuúne mepiáábóné raahóvú tsíñehji ímiáánéré ámuha meméenuhíjcyáne.

11 Ahdícyane ó imíllé ámuha óóchévetúmé meitsohíjcyané íiné imíjyaú meíjcyaiñé méumíwari íjcyane ámuha tééneri mebánúmeityuki.

12 Méóóchévedí téénetu. Íhnáhóóróné pañe ímíñeúvú mécahcújtso éíjyuúvúhjáa tsaate ímí icyáhcújtsóne dibyée diityéké néhijcyádú tsaímíyé díbyema íjcyadu téhdure ámuha meíjcyaki.

13 Píivýéébéhjáa muurá íhtsútuube íjcyanéllii Aavaráaúvuke pañetu iye nées ímiááné díbyeke ipiááboíñe. Tsáháhjáa tsaatéj tééveri díbyeke ipiááboíñé dibye néétune.

14 Íllúhjáa neebe díbyeke: “Uke panévatúré mítyane ó piááboóhi. Áánéllii díjtsiménémúhaabe mítyane llíyááteéhi.”

15 Ehdúhjáa muurá Píivýéébe Aavaráaúvuke néene icyáhcújtsóne óóchévetuube ítsohíjcyanéllii ímiááné íñéhdújuco díbyema dibye méénune.

16 Muurá tsáijyu tsaate ímiáánéré íñéécooca íehnííñevu íhtsútuúbe mémé dómajcó tsijtye icyáhcújtsoki. Ehdú díbye mémé dómajcómé ‘óvíi oke muhdú méénuube o állíhahjíjyu’ íñéénema.

17 Ahdúhjáa ímiááné imyéénuíñé pañetu iye Píivýéébe nées ditye icyáhcújtsoki. Aanéhjáa imíllebe diityéké iwáájacútsóné ávyeta íñéhdú imyéénuíñé íjtsaméi cápáyoácoótuúbe.

18 Ahdícyane muurá tsúúca méwaajácú íhtsútuube íjcyabe muhdú íñéhdú mééma méénuíñé. Tsá díbye meke állítyúne. Áánéllii díbyedívú metájpiyme tsaímíyé méijcyá ípyée íñéhdú meke dibye ipájtyetétsocki.

19 Aane mewáájacúmé tsaímíyé díbyeke meúraavyémé ímí méijcyá éhne múúne cújúwami dóhjívami íoovéjúcóótumi íjcyadu. Áánéllii tsúúca ícyooca mepiivýeté meeréjuco Píivýéébema meíhjuváné muhdú pañétúejpi llúúváabe duurúvájá pañévú pañétúétsihvu díbyema íhjuvavahíjcyádu.

20 Ehdúú meeréjuco Píivýéébema meíhjuváiñé mééma Jetsóó ímíbahchóhi. Aabe pañétúejpi llúúváabe íjcyá Mekítsedéé íjcyadu múijyú muhdú íjcyáítyuúbe.

7

Mekítsedéé íjcyadu Jetsóó pañétúejpi llúúváabe íjcyane

1 Diibyéhjáa Mekítsedéé Tsáaré cóomí avyéjuube íjcyabe idyé llúúváabe pañétúejpíhjáa Píivýéébere pícyoóbe. Aabéhjáa tsáijyu cábuuvé Aavaráaúvúu íhtsútróméhjike ávyéjútéké ityáhjáétsihdyu méénujácútsityu óómíbyedívu. Áábé hallúvúhjáa Píivýéébeke piáábó táúmeíbye.

2 Áábekéhjáa Aavaráaúvú ajcú tsánevu ípyée ityáhjámé tsíméné itsívánetu. Áábe mémé Mekítsedéé ‘ímiá avyéjuúbe’ nééiyóne. Áánetu dibyée íjycácóomí mémé Tsáare ‘íbúwají meíjcyane’ nééiyóne. Áánéllii téhdure díbye mémé ‘tsaímíyé meke pícyóóné avyéjuúbe’ nééiyóne.

3 Diibyéhjáa Mekítsedéé pevétsihdyúré bóhówaavénéllii tsá mewáájacútuú dibyée cáánima, tsíjuma, íhdé múnáama, íjcyáhahjíjyu. Tsá mewáájacútuú

muhdúhjáa dibye ípívyeevéne. Áhdure tsá mewáájacutú dibyéé dsíjívéhajchíjyu. Ahdúu muurá Píívyéébé Hajchi pañétúejpi llúúváabe mújijyú muhdú íjcyáítyuube bóhówaavéhi.

⁴ Aane méwaajácú ímiááné Mekitsedéé íhtsútuube íjcyane. Muuráhjáa méihdé múnáajpi Aavaráaúvú íjcyároobe díbyeke ajcú tsáneevu méénujcátsiyí íhtsutúme íjcyárómeke ityáhjáámé tsíeménetu.

⁵ Muuráhjáa Moitséeúvuke Píívyéébe néé Revíiúvúj tsíiménémúháábedítýú llúúvájte íjcyámeke ímúnaa ítsíeménetu íacuhíjcyaki. Ehdúu neebe Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe íjcyame ipíáábójcatski.

⁶ Muuráhjáa Mekitsedéé Revíiúvúj tsíiménémúhaabe íjcyátúróobeke Aavaráaúvú ajcú itsíeménetu tsáneevu. Ájyúu díbye Aavaráaúvú hallúvú táumeíbyé piáábó Píívyéébe panévatúré díbyeke ipíááboíñé néhíjcyáábé hallúvu.

⁷ Tsáháa Aavaráaúvú Mekitsedéé hallúvú piáábó táumeítýúne. Muuráhjáa Mekitsedééré táumeí díbyé hallúvu. Áánéllí méwaajácú Aavaráaúvú ehniíñevu dibye íhtsútuube íjcyane. Muurá tsáápi hallúvú ímí dibye íjcyáíñé piáábó táumeíbyé ehniíñevu avyējúúllémeíhi.

⁸ Muurá llúúvájteke métsíeménetu maácuhijcyaromé dsíjívéeíhi. Áánétúu Mekitsedéé íhtsútuube llúúváabe íjcyáábedítýú Píívyéébé waajácuháámí néé díbye icyoocápi íjcyane.

⁹ Áánéllí méwaajácú Aavaráaúvúhjáa Revíj tsíiménémúháábedítýú llúúvájte íjcyáímyemájucó itsíeménetu Mekitsedééke ajcune dityéé ajcúiyóúú íivane dityéí íjcyátúrónááca.

¹⁰ Téjijyúikyéhjáa tsáhái díbyéj tsíiménémúhaabe Revíí tsíimávámeítýúne.

¹¹ Aanée Revíj tsíiménémúhaabe Aróodítýú llúúvájte íjcyame Píívyéébé taúhbaju meúráávyéneriyé mepájtyetéíñe ímbájchoca muurá tsáhájucó Críjtoke Píívyéébe Mekitsedééhjáa ícyahíjcyádú íhtsútuube llúúváábedívú pícyóóítýuróne. Áronáacáhjáa ihdyu tsá dibye Aróouúvú íjcyadu néébeke pícyootúne. Tsíhdyurécóhjáa néébeke dibye pícyóone.

¹²⁻¹⁴ Aabée Críjto Máavyéjuube tsá Revíiúvú dohjíba múnáajpi íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Jodáá dohjíba múnáajpíyé íjcyároóobeke Píívyéébe llúúváábedívú pícyóónéllí ityaúhbaju cápáyoové tsíhdyuréjucó. Áronáacáa tsá Móitséeúvú néetu tsaate díityé dohjíba múnáadítýú llúúvájte íjcyaiñe.

¹⁵ Áánetu méwaajácú Mekitsedééhjáa íjcyadu íhtsútuube llúúváábedívú Píívyéébe Críjtoke ípícyóónéllí tsíhdyuréjucó ityaúhbaju cápáyoócóne.

¹⁶ Tsáháa dibye llúúváábedívú mémévatú Revíí dohjíba múnáadítýú tsaate llúúvájte íjcyaiñé némeíhijcyádú díbyedítýú tene némeíñéllíihye. Muuráhjáa ihdyu memévaabe mújijyú muhdú íjcyáítyuubéréjucó íhtsútuube íjcyaki.

¹⁷ Muurá Píívyéébe díbyedítýú íwaajácúháámitu néehíi:

Uu íhtsútuube llúúváabe ú íjcyá Mekitsedéé íjcyadu mújijyú muhdú u íjcyáítyuúbe.

Ehdu Píívyéébe néé díbyedítýu.

¹⁸⁻¹⁹ Muuráhjáa íhdééné taúhbaju Píívyéébe Moitséeúvuj téeveri méénune meúráávyeromé mepájtyetéítýurónéllí tsíhdyuréjucó mééma dibye teene

cápáyoácóne. Áánélliihyé Críjtoj tééveri meke éhnííñevu piááboobe ímí dííbyema meijcyaki.

20-21 Muuráhjáa tsíjtyehji llúúvájte pevénéré memévahíjcyáhi. Áánetúu Críjtoke páñetu Píívyéébere meménú mújyú muhdú íjcyáítyúné lluuváábé díbye íjcyaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééené:

Píívyéébe ímíááneturé nééíhi: “Uke ó picyóó Mekitsedéé íjcyadu mújyú muhdú u íjcyáítyuube llúúváábe u íjcyaki.”

Tsáháhjáa mújyú ehdu tsíjtyedítýú díbye néétune.

22 Aabée Jetsóó mééma béhné pityájcoju meenú íhdééné taúhbajúu meuráávyehíjcyáné éhnííñevu tsaimíyé Píívyéébema meijcyaki.

23 Muuráhjáa éjyuuúvú mítyame llúúvájte íjcyame tsaapi dsíjívécocaa tsijpi cápáyoóvehíjcyáhi.

24 Áánetu ícyooca íhtsútuube Jetsóó mújyú muhdú íjcyáítyuube llúúváábe íjcyáábeke tsá múha cápáyoóvéityúne.

25-26 Aabe piivyété meke ipájtyetétsóné ímíáábé íjcyánéllíihye. Tsá díbye ímítyuube íjcyatúne. Áánélliihyé tsá díbye mújyú ímityúné méénutúne. Aabée Cááni élleu níjkyejívú ipyééne ílluréjucu ávyéjuuténe. Aabe ícyooca dííbyedi tsúúráméimyé hallúvú Píívyéébeke piáábó táúmeihíjcyá muhdú íjcyáítyúmeréjucu tsaimíyé dííbyema íjcyaki.

27 Tsáháa míamúnaa llúúvájte méénuhíjcyádú díbye méénutúne. Díityéhjáa muurá Píívyéébe úmíwávú tujkénú cóvátsohíjcyá iyáábeke ímityú íábájíívémeíki. Ááné boonétúhjáa botsíi tsíjtyé hallúvú méénuhíjcyámé díityé ímityú téhduru íábájíívémeíki. Ahdúu tsá Jetsóó méénutúne. Muuráhjáa ihdyu tsáneere páñetu iye pájáméíbyé dítyéé iyámeke cóvátsohíjcyádú íhvane pámé hallúvuréjucu.

28 Muuráhjáa éjyuuúvú Píívyéébe Moitsééúvuke néhdújucu dítye míamúnaa ímityúme íjcyárómedítýú méménuhíjcyáné páñétúejte llúúvájte dítye íjcyaki. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe íñéhdújucu Ílli íné ímityú méénutúúbeke pícyoone páñétúejpi llúúváábe díbye íjcyá mújyú cápáyoóvéityuubéréjucu.

8

Jetsóoj tééveri béhné pityájcoju íjcyane

1 Aane íñe meihíjyúvahíjcyánetu éhnííñevu ímí méjtsúcunú páñétúejpi Críjto mélluuváábé íjcyane. Aabe ícyooca íjcyá Cááni Píívyéébe úníuri níjkyejírí.

2 Aabe téhulle íjcyaja duurúvájá pañétú pañétúétsihdyu Cááníkye máhallúvú piáábó táúmeihíjcyáhi. Tsá míamúnaa méénújari díbye íjcyatúne. Píívyéébere méénújari díbye.

3 Muuráhjáa míamúnáadítýú páñétúejte llúúvájte íjcyame Píívyéébe úmíwávú iyámeke cóvátsohíjcyá tsíjtyé ímityuháñé íábájíívémeíki. Ahdúu Críjto páñétúejpi llúúváábe íjcyánéllii meenú míamúnáama. Áronáacáa tsá díbye díityé méénuhíjcyádú méénutúne. Muuráhjáa ihdyu iye pájáméíbyé pámé ímityuháñéré ímíbájchoki.

4 Muuráhjáa íñíjéjpiyé íjcyaca tsá díbye llúúváábe íjcyáítyuró tsúúcájáa Moitsééúvuj tééveri Píívyéébe pícyóóné taúhbaju néhdújucu tsaate llúúvájte dííbyeke íícúvehíjcyámé íjcyánéllíihye.

5 Muuráhjáa diitye lluvájté Píivýéébeke íícúvehíjcyá páñétújeja duurúvaja níjkyéjiri íjcyajádú imyéenújá pañévu. Píivýéébéhjáa muurá Moitséeúvuke nééhií: “Ímiñéúvú tsáma méénuco éhneé ‘Tsinai’ némeihbaúvú páñétújeja náávevu uke o úújetsóné u ájtyumídu.” Ehdúhjáa Píivýéébe neé Moitséeúvuke.

6 Áronáa éhniñínevu ícyooa páñétúétsihyi Jetsóó llúúváabe íjcyaaabe máhallúvú Píivýéébeke piáábó táumeihíjcyáhi. Dílbyej téeveríhjáa muurá Píivýéébe mééma béhné pityájcoju meenú tsaimíyé dílbyema meíjcyaki.

7 Tujkénúhjáa díbye meénúné pityájcoju néhdu meíjcyáneríyé mepájtyetécá tsáhájuco béhné pityájcoju díbye meénúityuróne.

8 Tujkénúéné pityájcojúu néhdu míamúnaa ícyahíjcyátúnéllíi béhné pityájcojúréjuco díbye meénune. Muurá íwaajácúháámitu neébe: Béhné pityájcojúréjuco o méénuíñé tahñéjtema íjraéemuu, jodaámmu, íjcyámema.

9 Tsáhájuco o méénúityú diityé íhdé múnáaúvukée Ejíhtó íiñújitu o íjchívyétsócooca diityémá o méénudu nééné pityájcoju. Dityéé tééné pityájcoju néhdu íjcyátúnéllíi diityéké múu íhvejsódu ó meenúhi. Ehdú o neé Píivýéébe o íjcyáabe.

10 Ahdícyane tsíhdyuréjuco nééné pityájcoju o méénuíñé íjraéémuma ditye ímiñéúvú tééné uwááboju iwáájácúne muhdú tene néhdu íjcyaki. Ájyju ímiááné tahñéjté íjcyámé Píivýéébe ó íjcyáahi.

11 Tétjyju tsáhájuco múha óhdivu wáájácútsójcatsítyú pámeere íhtsútúrómhéjmáyé ícyátútsiméné oke wáájácúíñéllíihye.

12 Áámedi o ídáátsóvéne ílluréjuco diityé imítyú o ábájíveíñe. Aane tsáhájuco mújyú o ítsáávétyúne.

13 Ehdúhjáa Píivýéébe béhné pityájcojúréjuco bóhówajtsóné íhdééné pityájcoju pañe meíjcyarómé mepájtyetétítyúrónéllíihye. Aane tsúúca mééma cápáyoovéhi.

9

Níjkyéjiri páñétújeja duurúvaja

1 Teenéé tujkénúéné pityájcoju túkévétsohíjcyá ííñújiri íjcyáné duurúvájá pañétú muhdú dílbyeke ditye íícúvehíjcyaki.

2 Aanéhjáa teeja imyéenúcooca meénúme míhyóocu míjcohoócu ímichi tétsihvu Píivýéébeke íícúveki. Tujkénúétsíi méméhjáa ‘Ímiátsí’. Átsihíhjáa ímíwu nééné peetéíhcyú úníuri méétsáwá hallúrí páaa dílbyé ícúve.

3 Ááné bóunáálléríhjáa íjcyaho wájyámuwávú wátájcámeítsíi mémé ‘Páñétúétsíi Ímiátsí’. Átsihvúhjáa apáábyéré páñétúejpi llúúváabe Píivýéébema íhíjyúvahíjcyáhi.

4 Átsihíhjáa óórótu méénúmeíñé waijí téjijí hallúvú ditye Píivýéébeke idyúúruváne imyéwu cúvaane cóvátsohíjcyaiji. Ááné úníuríhjáa cajóónaba imíwu téenere óórótu hálluú, pañee, méénúmeíba. Áhbá pañéhjáa Píivýéébe taúhbaju cáátúnúmeíñé newáyuwáácuu, Aróóuvú cuujúí béhíjívaii, ‘manáa’ némeíñe páaa óoróhlló pañe íjcyanee, éhdune.

5 Áhbá hallúríhjáa níjkyéjii múnáajtétsí níjcyota ‘tétsihyi Píivýéébe íjcyane’ nééiyóne. Áámútsí nuwáácúhjáa wállúríjúcunúné lliiñévu páñétúejpi

llúúváábe iyáábé tujpácýó pícyohíjcyá míamúnáá imítýú íábájíívemeíki. Aane óví éhdunéré téeneri méihjýúváhi.

6 Ehdúhjáa duurúvaja imyéénújá pañévu paíjyuvaré llúúvájte tujkénúéhó pañévu íúcaávéne Píívyéébeke íícúvehíjcyáhi.

7 Áánétúhjáa pañétúétsihvu tsané pijcyábá lliíne tsáíjyuré pañétúejpi llúúváábere úcaávehíjcyá iyáábé tujpácýoma íimítýuu, tsíjtyé imítýuu, íjcyane íábájíívemeíki.

8 Ehdúu méénuhíjcyámé pamévárei Píívyéébema méihjýúváíñé ímíbaávyétúné hajchóta. Aane méwaajácú Píívyéébe Apííchó túkevéjtsori.

9 Muuráhjáa ihdyu Críjto mééma méénuíñe náávé iyámeke icyóvájtsóneri panévaryé Píívyéébeke íícúvehíjcyáme. Áronáacáhjáa tsá ditye teene imyéénuneri ímíbaávyéityuróne.

10 Muuráhjáa panévare majchóháñé, dooháñé, adóháñé, téíibúwáre méénuhíjcyámé Píívyéébe díityéké néhdújuco. Áhdurée íjpi ityútáváávécooca nítyámehíjcyámé íimíbaávyeki. Éhdúu méénuhíjcyámé imyéénuhíjcyádú Píívyéébe tééne taúhbaju Críjtoj tééveri icyápáyoácótúné hajchótá ímí díityéké íjtsúcunúki.

11 Aabée Críjto bóhówáávebe ícyooca pañétúejpi llúúváábe íjcyá tsaímíyé meíjcyaiñé mééma méénuúbe. Aabe ícyooca míamúnaa méénútuja tsaímíyé Píívyéébere méénúné duurúvájá pañétú máhallúvú píáábó táúmeihíjcyáhi.

12 Tééjá pañévuú úcaávebe pañétúétsihvu. Ároobée tsá llúúvájte méénuhíjcyádú ténevá pijcyábádú ócájíwuu, cáávaraa, íjcyámeke ídsíjívétsómé tujpácýoma úcaávetú téeneri Píívyéébeke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu pañetu ítyujpácýoré waagóoobe tsáíjyuré páme hallúvuréjuco téeneri mepájtyetéki.

13 Muuráhjáa éjjuúvú imítýúúvémeke ócájímuu, cáávarámuu, íjcyámé tujpácýori wáchíyáhcuhíjcyámé ditye ímíjpyetéki. Téhduréhjáa ócájímééwáwúuke icyóvájtsóné ballíjyú íúúrúnuneri wáchíyáhcuhíjcyámé ditye íjpi ímíbaávyeki. Áronáacáhjáa tsá díityé imítýú ímíbaávyehíjcyatúne.

14 Áánétúu ihdyu Críjto ítyujpácýori meke ímíjpyetétsó méimítýutu. Píívyéébe Apííchóo mújyú muhdú íjcyáityúné dílbyeke píáábóneri pájámeííbyé mewájyuri íñe imítýú méénútúroóbe. Áánéllíi dílbyé tujpácýo tsúúca meke ímíjpyetétsó imítýúnehjitu tsaímíyéjuco Píívyéébeke meíícúvéébema meíjcyame mewágóóóvétúki.

15 Dílbyée muurá Jetsocríjto tsáá béhné pityájcojuréjuco mééma imyéénuki. Muuráhjáa tujkénú Píívyéébe méénúné pityájcojú pañe íjcyámé imítýuháñé téhdure tsúúca ímíbaavyé díbye dsíjíveneri. Áánéllíi ícyooca pámeere Píívyéébé tsúúca meke újcume tsaímíyéjuco dílbyema meíjcyaiñé dílbyée néhdúu.

16 Muurá múúne medsíjívétúné ihde mécaatúnú métsíméné caatyé újcuíñé úúbálléné waajácuháámí. Aane medsíjívécooca botsíi ujcúme téene.

17 Áánetu méi medsíjívétúné hajchótá tsá múha dómájcoítyuro tééne waajácuháámí mecáátúnúrónááaca.

18 Ahdúhjáa íívane Jetsocríjtoí dsíjívétúné hajchótá Píívyéébe íhdé múnáúvuma tujkénúné pityájcoju méénu nehdújuco ditye dílbyeke íícúvehíjcyáné iyámeke illííhyánúmé tujpácýori.

19 Téjyúhjáa Moitséeúvú Píivyéébe taúhbajuúné úúbálehíjcyáhi. Átsihdyúhjáa obéejámú ihjíné tújpáihdsiúvú nééne úméhéí níjcautu ipícyoone ócájíwuúmuke, cáávaráwuúmuke, idsíjívétsómé tujpácýó nújpacýotu icyátáhbóné pañévu iééníyóneri wáchíyáhcuube teene taúhbaju íjcyáné waajácuháami. Téhduréhjáa míamúnáake wáchíyáhcuube.

20 Áánemáhjáa neebe diityéke: “Ámúhake íñe tújpacýori ó wáchíyahcú muhdú meíjcyáíñe pityájcoju Píivyéébe mééma méénúné uubáalle.”

21 Áhduréhjáa duurúvaja wáchíyáhcuube páneere tééjá pañe íjcyánéhjimájuco.

22 Muuráhjáa teene Píivyéébe taúhbaju néé páneere tútávaavéné tújpacýoriyé ímbájchoméihíjcyáíñe. Áánéllii tsá míamúnáa ímityuháñé pvenéré ímbáávýéityuróne.

Críjto mewájury pájameíñe

23 Ehdúhjáa iyámeke idsíjívétsómé tujpácýori duurúvaja ímbáchohíjcyámé tééjá pañévu iúcaávehíjcyá Jetsocríjtóo mééma ítyujpácýori méímityú ímbájchomé díbyema pañétúétsihvu meúújetéíñe nááve.

24 Tsáháa díbye úcáávetú míamúnáa méénúné duurúvájá pañévu méímityú ímbájchoki. Muuráhjáa ihdyu pañétúeja níjkyéjiri íjcyájá pañévuúré úcáaveebe máhallúvú Píivyéébema ílhjúvaki.

25 Áronáacáa tsá díbye míamúnáajpi llúuváábe méénuhíjcyádú ténevá pijcyábádú iyámé tujpácýoma pañétúétsihvu úcáávehíjcyatú míamúnáa hallúvú Píivyéébema ílhjúvaki.

26 Muuráhjáa díyte méénuhíjcyádú imyéénuca íñujíi ípívyéévétsihdyu múhdújyúvájúcooíyó díbye méímityú hallúvú dsíjívéne. Áronáacáa iéévé úújetétsihvu íbóhówáávéne tsáneere pájameíbye pámé hallúvuréjuco.

27 Téhdure mee míamúnáa tsáneere medsíjívémema Píivyéébe muhdú meicyahíjcyáné ímbájchoóhi.

28 Muuráhjáa Críjto tsáijyuré pájameí pámé ímityuháñéré ímbájchoki. Aabe tsiíne itsáacooca tsáhájuco téénevu tsááityúne. Tsáíbye tsáimíyé díbyeke téhmehíjcyámeke itsájtyeki.

10

1 Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri Píivyéébe ájcúné taúhbaju Jetsocríjtó mééma méénúíñe náávéré. Áánélliihyéé ténevá pijcyábádú iyámeke illíhyanúmedi Píivyéébeke díyte ícúvehíjcyáronáa tsá díyte ímbáávýehíjcyatúne.

2 Muuráhjáa tehdu tsáneere imyéénúneri tsúúca ímbáávýeeca tsáhájuco tsiíne díyte tehdu méénuhíjcyáityuróne. Áácáa diityé hallúri tsáhájuco íná íjcyáityuróne.

3 Áronáacáhjáa ténevá pijcyábádú íhyallúvú iyámeke idsíjívétsóhíjcyánéllii waajácu híjcyámé ímityúmé íjcyane.

4 Áronáa tsá ócájimuu, cáávarámuu, íjcyámé tujpácýó méímityú ímbájchóítyuróne.

5 Muuráhjáa Críjto íñujívú itsáacooca néé Píivyéébeke:

Míamúnáa ímityú hallúvú iyámeke illíhyanúmedi uke ícúveróné diityéké tsá ímbáávýétsotúne. Áánéllii íñe oke míamúnáajpidívú ú ípívyéévetsó o dsíjívéneri botsíi diityéké o ímbájchoki.

6 Muurá ímítuyuháñē ímíbáávyéro ditye iyámeke cówátsohíjcyaróné tsá diityéké píáábotúne.

7 Áánéllii uke o néehíí: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óví muhdú óhdityu díwaajácúháámitu tene cáátuvádú u ímillédú ó ijcyáhi.”

Ehdúhjáa Crijóto néé Píivyéébeke ííñujívú itsáácooca.

8 Tujkénúhjáa neebe míamúnaa Píivyéébé taúhbaju néhdújúcooro iyámedi díbyeke íícúveróné diityéké ímíbáávyétsotúne. Áhduréhjáa neebe tsíñéhjiri ditye íícúveróné diityéké ímíbáávyétsotúne.

9 Áané boonétúhjáa tsííñe neébe: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óví muhdú u ímillédú ó ijcyáhi.” Ehdúhjáa Jetsocrijóto íñéene íhdééne pityájcoju tsíhdyuréjuco cápáyoácóne.

10 Aabée Píivyéébe ímillédújuco mewájuryi tsáneere pájámeíñé pámé hallúvuréjuco. Ehdú díbye dsíjívénej téeveri Píivyéébe méímítuyuháñé tsúúca ímbajchóné tsá máhallúrí ijcyájúcootúne.

11 Áánetúu éjyuuívú íhdééne taúhbaju néhdújuco llúúvájte pájyuvaré Píivyéébeke iyámedi íícúvehíjcyáne. Áronée tsá mújyú míamúnáá ímítuyuháñé ímbáichóityuróne.

12 Áánéllíihyéhjáa Jetsocrijóto mewájuryi tsáneere idsíjívéné boone Cááni Píivyéébé únúvú ávyéjuutéhi.

13 Aabe tétsihdyu téhmehíjcyá Píivyéébe díbyema ímunáake táhjaíñe.

14 Muuráhjáa tsáneere dsíjívéebe pámeere díbyeke mecáhcujtsómé téenej téeveri Píivyéébema meímíbáavyeki.

15 Aanéhjáa éhnííñevu Píivyéébe Íapííchoj téeveri méhdivu bóhówájtsóobe néehíí:

16 Ícyoooca tsíhdyuréjuco nééne pityájcoju diityémá o méénuíñé ditye ímíñeúvú tééne uwááboju iwáájácúne ímíááné ímílléne muhdú tene néhdu íjcyaki.

17 Áhdure tsííñe neébe:

Diityé ímítuyuháñé o ábájíivéné tsáhájco mújyú o ítsáávéityúne.

Ehdu muurá Píivyéébe méhdivu bóhówájtsó Íapííchoj téeveri.

18 Áánéllii tsáhájco díbyeke méímítuyú hallúvú tsíeménéhjiri meícúvéityú tsúúcajáa mééma díbye teene ímbajchóné ábájíivéjúcoónéllíihye.

Tsaímíyé Píivyéébema meíjcyáne

19 Ámuúha táñahbémuj, ícyoooca tsúúca mépiivyété pamévaré Píivyéébema meíhjuvané íñerí núhnetvétumé Jetsocrijóto dsíjívénej téeveri.

20 Teenée nééiyóné díbye dsíjívéné tujkéveri duurúvájá pañétú tsátsii pañétúétsíí watájco wáyámuwa dóchéreev wájatahnécú. Ehdúu mééma ímbájchoobe íícúbáhrámeíñeri téenej téeveri Píivyéébema ímí meíjcyaki.

21 Aabe Jetsóo pañétúejpi méhlluuváábé Píivyéébeéjté meíjcyámé avyéjuube íhtsútuúbe.

22 Áánéllii metsu ímíááméré meíjcyáne ímíñeúvú díbyeke mecáhcújtso tsaímíyé Píivyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa tsúúca páneere méímítuyuháñé mééma ímbájchoobe idsíjívéneri. Ehdúu meke ímbájchoobe Píivyéébé Apííchoj téeveri.

23 Ahdícyané óví ímíñeúvú meúraavyé tsaimíyé Píívyéébema meíjcyaiñé mééma díbye méénujjto. Muurá Píívyéébe páneere méénuú muhdú íñéhijcyádu.

24 Áánéllii metsu keená ímiááné íjcyaneréjuco meméénuhíjcyaki. Métsu ímiááné mewájyújcatsíñe panévatúré mepíáábójcatsíki.

25 Tsá tsaate méhdityu ícyahíjcyádú pihcyáávevu tsáátuméréjuco meíjcyaiityuróne. Métsu metsápítsójcatsíñe paíjyuvaré mepihcyáávehíjcyaki. Muurá méwaajácú lléváhréjuco tsiíñe Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááiñe.

26 Muurá tsúuca ímiájíjtó meúraavyéjúcooromé meímillédúré ímityúné meméénuhíjcyámé tsá muhdutú meímibáavyéityuróne.

27 Tehdu néemeke Píívyéébe waagóó dílbyeke icyáhcujsóné ímillétúmeke ícúbáhráíñe cuujúwá ávyétá íhnáhó péétécunúwá pañevu.

28 Muuráhjáa éjyjuúvú Moitsééuvuj tééveri díbye ájcúné taúhbaju néhdu tsaate ícyahíjcyátumé hallúvú míityétsíuba, pápilhchúúmeváuba, úúbálléhajchíí tsúuca dsíjívétsohíjcyámé ídáátsóvetúmére.

29 Aanéjííva awáá muurá éhníñevu ícúbáhrámeíimye Íllí mewájyuri ítyupácýó wáagoóné icyáhcuítsótúne dílbyé Apííchó meke píáábóneri úúhívatéhíjcyáme.

30 Muurá Píívyéébe néehíí: “Ooréi ó ícúbáhraá ámúhá hallútú ímityúné ámúhake méénúmeke.” Téhdure tsiíñe neébe: “Tahñéjteke ímityúné méénúmema teene ó ímbájchoóhi.”

31 Muurá apíchó teene Píívyéébe mééma ímbájchoíñe.

32 Áánéllii máábájíívedí muhdúhjáa Críjtoke ámuha mecáhcújtsótujkénúcooca ámuha meícúbáhrámeíyonéhjí maáábúcu híjcyáne.

33 Muuráhjáa ámúhadi tsaatédí tsíjtye nehníwu iúúhívaténe míamúnááj pñnevú ícúbáhráhíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyeke dítye méénúneri ámuha méídáátsóvehíjcyáhi.

34 Dítyée cúvéhoojánúmedi ámuha méídáátsóvehíjcyáhi. Ámúhá tsieménée dítye dójtúcúrónáa íllure ámuha méimíjyuhíjcyá níjkyéjiri ímiátsíí íné ímíjyaú mújyú níjkéváityúné ámuha meíjcyaiñé mewáájácúnema.

35 Áánéllii Críjtoke ámuha mecáhcújtsónetu méíhvetédíñe. Muurá dílbyeke ámuha mecáhcujtsóné ímí ámúhama níjkévaáhi.

36 Áánéllii múu ícúbáhrámeíyonéhjí panévaré íáábúcuúne Píívyéébe ímillédú íjcyá meke díbye nehíjcyádú tsaimíyéjuco dílbyema ámuha meíjcyaki.

37 Muurá dílbyé waajácúháámitu Críjtdítýú nééneé:

Lléváhréjuco díbye tsiíñe tsááiñe.

38 Ahdícyané dílbyeke cáhcújtsómeke ímí tehjújuco o íjtsúcunúme pájtyéteéhi. Áánetu dílbyeke cáhcujtsójúcooromé tsiíñe ímityúnejcúvú óómímyeke tsá ímí o íjtsúcunúityúne.

Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

39 Áánéllii tsá tsiíñe ímityúnejcúvú meóómíjyúcoóityú tsaate ímiááné cáhcújtsótumé wágóóoveímyé méénuhíjcyádu. Muurá ihdyu ímiááné dílbyeke mecáhcujtsómé mepájtyéteéhi.

11

Cahcújtso

1 Muurá ímiááné Píivýéébeke mecáhcujsómé méwaajácu muhdú iñéhdu mééma díbye méénuíñe teenéi maájtyúmitúrónáaaca.

2 Tehdúhjáa méihde múnáaúvudítýú tsaate ímí dílbyeke cáhcújtsómeke ímí ijtúscunúúbe.

3 Ahdu muurá iñe páneere múhdúné tsieménéhjáa díbye méíiténáa ípívyéjtsóturóné mecáhcujsó ímiááné díbye ípívyéjtsóné pevétsihdyuré illure ílhjúvávneri.

4 Abééhjáa muurá ímí Píivýéébeke icyáhcujsónéllii iñahbe Caíi ehniíñevu tsaímíyé dílbyeke ícúvehjýcyáhi. Aanéhjáa ímí Píivýéébe íjtsúscunúne dílbyeke dilló ímiáábedi. Ehdúhjáa ímí Abéé cáhcújtsónéllii icyoocápi dílbyeke méítsáávehjýcyá tehdu mecáhcujsómeke Píivýéébe téhdure ímí íjtsúscunúki.

5 Áhduréhjáa Enóó ímí cáhcújtsónéllii dsíjívétúúbekéré díbye újcúúbeke tsáhájucó múha ájtyúmitúne. Áábedítýú Píivýéébe néé ímíhyeváa díbye icyahjýcyáné díbye ímillédu.

6 Tsá muurá Píivýéébe ímí íjtsúscunútú dílbyeke cáhcújtsótúmeke. Áánéllii ihdyu dílbyema tsaímíyé menáhbévájcatsíñe meimílléhajhíi mecáhcujsó ímiááné díbye íjcyane. Ájyju meke píááboobe dílbyedi metsúúráméimyeke.

7 Téhduréhjáa Noéé ímí cáhcújtsóhi. Áánélliihyéhjáa Píivýéébe nújpacyo icyáájávétsoíñe dílbyeke néene cáhcújtsóobe tsájjyúubaréi tehdiivane ájtyúmitúroóbe. Áánemáhjáa míinécoba méénuube téémiri ítsímema ípájtyeteki. Ehdúhjáa icyáhcujsódú íjcyaae pájtyeténáa tsijtye míamúnaa ícúbáhráméihi. Áábekéhjáa ímí Píivýéébe íjtsúscunú díbye ímí dílbyeke cáhcújtsónélliihye.

8 Téhduréhjáa Aavaráa ímí cáhcújtsóhi. Muuráhjáa Píivýéébe kía dílbyé íiñújí íjcyáihullévú dílbyeke wállóónéllii iwáájácútúróhullévú peebe dílbyeke icyáhcujsónema.

9 Aabéhjáa úújeté Píivýéébe dílbyeke iñéhdújucó ájcúné íiñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu tétsii icyahjýcyaae ehne múúne ullé múnáa íjcyadu nújuwááneriye. Téhduréhjáa Itsáamútsi illi Jacóóboma nújuwááneriyé icyahjýcyá téené pityájcójú pañéré íjcyánélliihye.

10 Ehdúhjáa Aavaráa icyahjýcyaae ítsohjýcyá mújyú muhdú íjcyáítyucóómí pañetu Píivýéébere méénucoomívú iúújetéíñe.

11 Téhduréhjáa mewa Tsáara ímí icyáhcujsónéllii tsímavá ajchíba íjcyalle kéemelléjucó íjcyárolle. Muuráhjáa ihdyu Píivýéébe ímiááné dille tsímávaíñe néene icyáhcujsónéllii tsímavalle.

12 Ehdúhjáa ávyeta kéememútsíjyucó íjcyáromútsi tsáápiwúuke tsímáváábédítýú mítyane míamúnaa lílyaaté mícúruma néwayúúhá íjcyadu eevératu.

13 Aaméhjáa pámeere dsíjivé Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame Píivýéébe díityéké nénehji ájtyúmitúmére. Áronáacáhjáa ihdyu cáhcújtsómé ímiááné díityéké iñéhjýcyádú díbye díityémá méénuíñe díbyéi méénútúrónáaaca. Aaméhjáa nehjýcyá íiñújiri ullé múnáare íjcyane.

14 Ehdúhjáa ditye néénetu méwaajácu tsiiji ííñuji ditye ítsohújcyáné tééjiri botsi ííne imíjyaú íjcyááji.

15 Muuráhjáa tsáháturo muhdú tene néétu tsiíne ditye ííñújí ítsáávéne óómíyóne.

16 Áronáacáhjáa ihdyu ávyeta imíllémé éhniíñevu ímí ditye íjcyááíne ííñújí Píivyéébe níjkyejívú diityémá méénuji íajtyumíne. Áanéllihyéhjáa tsá Píivyéébe núcójpítsó íjtsúcunútú diityé Píivyéébe íjcyane.

17-18 Tsáijyúhjáa muurá Aavaráake ílli Itsáadítýu neébe: “Daachi Itsáadítýu llíyaatémé íjcyaa páñétúejte díjtsiménémúhaabe.” Ehdúhjáa Píivyéébe íñéeróóbedi Aavaráake waajáacullé dibye idsíjívétsóne icyóvájtsóóbedi dílbyeke íícúveki. Ahdújucóhjáa dibye méénújúcooróné dílbyeke ímiááné icyáhcújtsónéllíhíhe.

19 Ímiáánéé cáhcújtsóobe Píivyéébe íhtsútuube dsíjívémeke tsiíne bóhiítsóne. Áanéllihyéhjáa íjtsúcunúúbé tsúuca íllíkye dibye lílíhyánúubeke Píivyéébe tsiíne bóhiítsóúvúdu.

20 Áhduréhjáa Itsáá cáhcujtsó íllímutsi Jacóóboo, Etsáóoo, íjcyámútsí hallúvú piáábó Píivyéébeke dibye táúmeidyú diityétsikyé dibye piááboíñe.

21 Áhduréhjáa Jacóóbó cáhcujtsó íáachimútsí Jotséé hájchimútsí hallúvú piáábó dibye táúmeidyú Píivyéébe piááboíñe. Aabéhjáa ídátsó dsíjívéríjyucó íjcyaaabe ícyuujúityu icyátóróóvéne Píivyéébeke duurúvahíjcyáhi.

22 Áhduréhjáa diibye íaachi Jotséé ímí icyáhcújtsónéllii idsíjívéíñé ihde néé íhyájkímú íjraéémuke Píivyéébe diityéké íjchívyétsóíñé Ejíhto múnáá hójtsí páñétu. Téhduréhjáa neebe diityéké ditye tétsihdyu ipyéécocóca dílbyé bajcúné tééné ííñújívu íúújeíñútuki.

23 Áhduréhjáa Moitsééj caanímútsí ímí Píivyéébeke icyáhcújtsónéllii tsá íllityétú tééné ííñújí avyéjuube diityéj tsíímé wapímúj tsííméwuú mudívú dsíjívétsótsóneri. Aamútsíhjáa diibye Moitséé ímíwu néébéwúuke ítsíímáváabeke páátanú pápíhchúú nuhbává hajchóta.

24 Aabéhjáa íkyéémévéne téhdure ímí Píivyéébeke icyáhcújtsónéllii tsá ímíllétú teene Ejíhto avyéjúúbé ajoywá hájchidi idíllómeíñé diityémá ímí íjcyáíyónáaca.

25 Ímílleebéhjáa ihdyu ímúnáa íjraéémú Píivyéébeéjéte íjcyame ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyárómémáyé íjcyane. Tsáháhjáa dibye ímíllétú íñe ííñújíene ímityúné múhajchótá dílbyeke ímíjyúúvétsóíñeríjívva íjcyáíyóne.

26 Waajácuubéhjáa ímúnáama íjcyaaabe ícúbáhrámeíyónáa nihñéétsihvúre Críjto tsaímiyéjucó íjcyaaíñé Ejíhto ííñújí avyéjuri ímí íjcyáíyóné éhniíñevu.

27 Aabéhjáa Píivyéébeke íajtyúmitúróóbeke ímí icyáhcújtsóóbedívú icyátsípáávéne íjchívyé tééné ííñújí avyéjuube dílbyedívú cáyobáávatéróneri íllityétuubére.

28 Aanéhjáa ímiááné icyáhcújtsónéllii íhyájkímuke neebe ditye obééjámuke íllíhyánúmé tujpácyori íhyáháñé llehówááné iwáchíyáhcú níjkyéji múnáájpykye Píivyéébe walloobe Ejíhto múnáaj tsíímé ámíajtéké dsíjívétsóíñetu diityéj tsíímé ípájtyetéki.

29 Aaméhjáa idyé ímí icyáhcújtsónéllii tsaímíyé Tújpañe Móóá pajtyé nújpacyo dówááwéjijtori. Ááme déjutúhjáa diitye Ejíhto múnaa péérómé hallúvú nújpacyo wátáhaavémé májcanúhi.

30 Áhduréhjáa ímí icyáhcújtsónéllii Píívyéébe néhdújuco ditye Jericóó hallúri pápajtsi péhíjcyánéj pñnévú 7 coojívatu técoomí mijco cáhvyabáne.

31 Áhduréhjáa Raáa nahtsíwamééwá íjcyárolle ímí icyáhcújtsónéllii tsaate diityédítýú técoomí wáájavu péémeke tsaímíyé ihjávú waatsúcúpejtsóhi. Áánéllihyéhjáa muurá técoomí múnaa icyáhcújtsótúné níjcaúvú úújetémé dsíjívemedítýú pájtyetélle.

32 Áánetu íjcyarómé tsijtye téhduréhjáa ímí Píívyéébeke cáhcújtsómedítýú o úúbálléiyómé Jedeóoo, Baráaa, Tsajtsóoo, Jetéee, Dabíii, Tsamoéee, íjcyame. Áhduréhjáa tsijtye Píívyéébe ihjýú uubálle múnaa ímí cáhcujtsóhi.

33 Ehdúhjáa ímí Píívyéébeke ditye cáhcújtsónéllii panévaturé dibye píaabómé tsaate tsijtye múnaá iñújñné caavácuhijcyáhi. Aaméhjáa tsaímíyé tükévétsócatsihjcyáhi. Tsáijyúhjáa tsaatéké bájú oohímýé dóóiyómeke pájtyetsoóbe.

34 Áánetúhjáa tsaatéké cúújúwá pañévu ditye wájójcórómeke pájtyetsoóbe. Tsaatéhjáa pátyetéhjcyá nñtsúmuri ditye lííhyánúiyónetu. Áhduréhjáa íhnáhóóoturómé ímunáake táhjahíjcyá dífbyere Píívyéébe píáábóneri.

35 Áhduréhjáa tsaate walléemú ímí dífbyeke cáhcújtsónéllii ítsiime dsíjiverómé tsiíñe bóhihíjcyáhi. Áánetúhjáa tsijtye Píívyéébeke icyáhcujsóné íhvéjtsótúné hallútú ícúbáhrámeke dsíjívétsohíjcyáme. Ehdúhjáa wájýumeítýuméré dsíjivehíjcyá dsíjiverómé Píívyéébema ímí íjcyaiñé icyáhcújtsónéllíihye.

36 Áhduréhjáa tsijtyeke tééné hallútú ícúbáhrámeke úwáñehííñeri ichíjchúmeke cuvéhoojánuhíjcyáme.

37 Tsaatékehjáa dsíjívétsohíjcyámé néwayúúnevu iáámúneri. Tsíjtyekéhjáa tsaahdúnéhjí wáchérecóhíjcyáme. Áánetúhjáa tsijtyeke ditye cáhcújtsónetu íbóijcyúróné dsíjívétsohíjcyámé nñtsúmuri. Áánetúhjáa tsaate ídátsó íñéúbamá íjcyatúmé úlleméré pehíjcyá obééjámuu, cáávarámuu, íjcyámé mñihénevu íbñíjvánhjima ícúbáhrámeímyére.

38 Ehdúhjáa ídátsó íñéubará píívyétúné iñújiri, cámeháuneri, pevétsihíjiri, páhejújí pañe cúwaméré pehíjcyá Píívyéébeke cáhcújtsótúmé diityéké cáávájúcoótúnetu.

39 Ehdúhjáa mítyame ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímí tehdújuco dibye íjtsúcunúrómé tsáhái újcutú diityéké íájcuíñé dibye nééené.

40 Muurá ímíllebe tsaijyúii meke téénevu íájcune tsaímíyé dífbyema meíjcyaki.

12

Jetsóope ícyahíjcyádú meíjcyáiýóne

1 Aane tsúúca méwaaajácú méihdé múnaaúvúhjáa íhnáhóóroné pañe tsaímíyé Píívyéébeke úráávvehíjcyáne. Ahdu metsu panévare meke mújtátsóiyonéhjí méihvéjtsóne tsaímíyé óóchévetúmeré dífbyeke meúráávyeiki.

² Muuráhjáa tsúuca Jetsóó mééema ímbajchó tsaímíyé díbyema mejjcyaiñé núcójpítso páwachékevu idsíjíveneri. Áronée muurá tsá dibye núcojpilletú bóónétu íñé imíjyaú Píívyéébema iávyéjuutéiñe iwáájácúnema. Áábeke ihdyu metsu ímíñeúvú mecáhcújtsóne díbyée ícyahíjcyádú mejjcyaki.

³ Cáhawáá méjtsúcunu muhdúhjáa dibye míamúnáake iwájyúne ímítyúmé hójtsí pañevú íhvéjtsámeíbyedi ditye ícúbahráne. Aane múu ítsáávéne íhvéjtsotúmé tsaímíyé díbyeke úraavyéhi.

⁴ Tsáhái muurá ámuha ímítyúnéhjiri meícúbáhrámeíñe medsíjívétúne.

⁵ ¿A tsá ámuha meítsáávetú muhdú Píívyéébe ítsíime mejjcyámeke úwaabóne? Muurá íwaajácúháámitu neébe:

Tsá múu, Lli, múhdurá íjtsúcunútú Díavyéjuube o íjcyaaabe uke o túkévejtsóne.

⁶ Muurá áátsíime íjcyámeke íhnáhó ó úwaabó díityéké o wájyúnema.

Ehdu muurá Píívyéébe neéhií.

⁷ Ahdícyané ovíi ímiááméré mejjcyáne máaabúcuhijcyá éhne múúne méétsíimeke meúwaabódú meke dibye úwaabóne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ítsíimeke úwáábotúme? Pámeere muurá méétsíimeke meúwaabó mewájyúnema.

⁸ Muurá Píívyéébe méétsíimeke meúwaabódú meke úwáábótúhachíí tsá díbyej tsíímé mejjcyatúne. Aame méjcyá ídátsó cáánivatúmé íjcyadu.

⁹ Muurá tsíimene mejjcyácooca méécáánimútsí meke úwaabóné melleebó díityétsikye mewájyúnema. Aanéjííva ¿íveekí tsá Méécááni Píívyéébeke mecáhcújtsótyú awáá muhdú mejjcyáityúmé díbyema mejjcyáíñéllii meke dibye úwáábohíjcyáne?

¹⁰ Muurá méécáánimu meke úwáábohíjcyá wahájchotaré íññújí hallúri ímí mejjcyaki. Áánetu Píívyéébe meke úwaabóné éhniíñevu meke píaaabó dibye íjcyadu ímiáámé mejjcyaki.

¹¹ Muurá íhnáhó meke ditye úwaabóné ávyé meke pájtyene múhdurá téjyju méjtsúcunúhi. Áronáa téénetu meíllíjkívyéne bóónétu tsaímíyéjuco mejjcyane.

Píívyéébeke éhdüvállémé hallúri ápíchó neéneé

¹² Áánéllii imíchi mejjcyá tsaímíyé Píívyéébeke ámuha meúráávyeki.

¹³ Métsúúraméí tsaímíyé díbyeke ámuha meúráávyéíyóneri tsíjtye ámúhakeyee íitene ímíbbáavye ímí tsaméhjí ámuha díbyeke meúráávyeki.

¹⁴ Aame pamévamáyé ímiááméré mejjcyá ímityúné dáríívécatsítúme. Muurá ímiáámé mejjcyátúhachíí tsá mújyú Píívyéébema mejjcyáityúne.

¹⁵ Áánéllii panévaré ímityúnéhjitu météhhmeméí ámúhakeyee dibye ípiááboki. Tsá múu tsíjtyeke tútávájtsotú éhne múúne námíjtya meke tútávajtsódu.

¹⁶ Ihdícýáméhjíma médómácójcatsídíñe. Tsá múu íhvéjtsotú ímí Píívyéébema ámuha mejjcyáiyóne éhnehjáa Etsaóó ámíaaabe píáábó újccúiyóné íbonéébedívú dójtúccútsámeídyu.

¹⁷ Muurá ámuha méwaajácú dibyéhjáa újccúiyóné píáábó íñahbe újcúné boonéréjuco téénevu cááni éllevu péeroobe ílluréjuco bañúmeíñe. Ááneríhjyáa ávyetá íhnáhó támeíyoobe tsáhájucó újcutúne. Ahdu ámúhakeyee tene ípájtyétu ímíñeúvú météhhmeméi.

18 Muuráhjáa méihdé múnáaúvuma ‘Tsinai’ némeihbaúvú Píivyéébe ihjyúváijyu tétsii íjyunúnáa cúujuwa peetécutunúhi. Áhduréhjáa apíichówu kíjyébama níjyaba íjcyáné tujkéveri ííñuji vaaúmeihí.

19 Áijyúhjáa lleebómé Píivyéébe diityémá ihjyúváné tujkéveri rojrócó ihjyuváne. Áaneríhjáa íllityéne néeme éhniíñevu díbye íihjyúvátuki.

20 Íhdétújucóhjáa muurá díbye téénetu nééneé: “Tsaate íhdícyame iyáábéuba íñe cámeihbaúvú túváámeke néwayúúneri, hójtsívari, médsíjívétsoco.” Ehdúhjáa íhdétújuco Píivyéébe néene apíchó íjtsúcutunúéllii mítyane íllityémé téijyu diityémá díbye ihjyúváneri.

21 Díibyééhjáa Moitséeúvú íjcyároobe téijyu muhdú tene pájtyene íájtyúmíne néehí: “Muhdú íhya o íllityéneri ó uuvécunúhi.” Ehdúhjáa diityéké tene pájtyedu néene muurá tsá ámuéhakye pájtyetúne.

22 Áronáa ihdyu tsá ámuha Píivyéébedi meíllityéjúcootúne. Muurá mítyame níjkyéji múnáa ámuéhakye náhbenúme ámuha méúújetéjucóó páñétúétsihvu Tsióó caméhbaúvú díbye cóomí Jerotsarée níjkyéjiri íjcyácoomívu. Áánéllii ámuha tsúúca mépiivyéte díbyema meihjyuváne.

23 Aame ámuha pámeere íhdéejte cahcújtso múnáaúvuma téhullétú ámuha mémeháñe tsúúca cáátuvámé ímí méijcyá Píivyéébema muhdú meícyahíjcyáné pámeemáyé ímíbajchóíbyema.

24 Áhdure tsúúca ámuha Jetsóoma ímí méijcyá ítyujpácyó iwáágóóneri mééma béhné pityájcojúrjúco méénúúbema. Tsáháa díbye pevénére ítyujpácyó iwáágóóne dsíjívétú Abéeúvúhjáa dsíjívédu. Muuráhjáa ihdyu díbye ítyujpácyó wáágóónej tééveri Píivyéébe meke ímíbajchóhi.

25 Áánéllii tsá múu táhjalletú díbye meke iwájyúne úwaabóne. Éíjyúvúhjáa muurá Moitséeúvuj tééveri díbye úwaabóné lléébohíjcyatúme ícúbáhrámeihjcyá téené déjúcotu. Aanéjii muurá díbyere níjkyéjiri íjcyaae meke úwaabóné melléébótúhahjchíi téhdure meke ícúbáhráíbye.

26 Muuráhjáa ‘Tsinai’ némeihbaúvú díbye Moitséeúvuma díbye ihjyúváijyu ííñuji ávyetá íhnáhó vaaúmeíñetu neébe: “Tsiíñéi ávyetá íhnáhó ííñuji ó vaaúmeíchoó páneere íévéhóowari íjcyánéhjimájuco.”

27 Ehdúhjáa neebe páneere ípyée ípíivyéjtsóné tsíeméné níjkévaíñe. Áánetu ihdyu tsane coévaá mújyú muhdú íjcyáityúne.

28 Áánevuú tsúúca meke ájcuube íavyéjuvu muhdú meíjcyáityúme díbyema meíjcyaki. Áánéllii metsu díbye ímillédú meíjcyáne díbyeke dúúrúvaméré metéhdújtsoki.

29 Muurá íhtsútuube Mépiivyéébé íjcyaae ímítyúmeke waagóó éhne múúne cúujuwa tsíeméné áíucúdu.

13

Píivyéébema ímí meíjcyáiyóne

1 Ahdícyane tsáma ámuha cahcújtso múnáa meíjcyame mewájyújcatsíñé méíhvéjtsodíñe.

2 Máábájívedí tsaímíyé ámuhá aahíve múnáake ámuha mewáátsúcúpétsohíjcyáne. Muuráhjáa ehdu íaahíve múnáake wáátsucuhíjcyámé wáájácúratúné níjkyéji múnáake íícúvehíjcyáhi.

3 Áánéllii cùvéhóóari íjcyámeke mepiáábohíjcyá diityémá ámuha mejcyáiýóduré meíjtsúcunúmeíñema. Áhdure múu ídáátsové ícúbáhrámeíhíjcyámedi téhdure ámuha diityéduré mejcyane meíjtsúcunúmeíñema.

4 Téhdure ámuha metaábávájcatsímyema múu wajyújcatsíhi. Tsá múu íhdícyáméhíjima dómácójcatsíyúne. Muurá tehdu néémema Píivýéébe íhnáhoóíñé teene ímíbajchóne.

5 Áhdure tsá múu mítyane idsídsíváiýóneri íhjáacunútyúne. Muhdú íjcyane múu ímí íjtsúcunú tehdujúco. Muurá Píivýéébe nééhíi: “Oke cáhcújtsómeke tsá o íhvéjtsótyúne. Aame tsá íínerí báñúmelityúne.”

6 Áánéllii muurá díbyedívú mecátsípáávéne íínerí áábímyeítyúmé ménehíjcyáhi:

Píivýéébe tápiááboobe íjcyánéllii tsá o íllityétú míamúnaa óhdi ícúbáhráiýóneri.

7 Áhdícyane tsáma máábájívedí muhdúhjáa tujkénú Píivýéébé ihjyu ámúhake úwaabómé ícúbáhrámeíyóné pañe tsaimíyé díbyeke úráávvehíjcyáne. Áhdu tsaimíyé díbyeke mécahcújtsó.

8 Tsá muurá Jetsocríjto mújyú tsíhdyuréjuco íjcyatúne. Íjcyaduré díbye paíjyuváre.

9 Áánéllii máállítsámeídí tsíhdyuhjírè úwáábohíjcyámedívu. Muurá Píivýéébere meke iwáyyúne tsípátsohíjcyá tsaimíyé díbyeke meúráávveki. Tsá muurá meke díbye éhniíñevu piáábóítyuró téene tájpíjyuco mejcyáiýóné tsane majcho maáwahíjcyámeke. Ehdú meénuhíjcyarómé íllure báñúmeíhi.

10 Áánétúu ihdyu Críjto mewáyyuri pájámeí ííne ímíjyaú Píivýéébema mejcyaki. Muuráhjáa duurúvájá pañévú díbyeke íícúvéneri tsúrámehíjcyarómé tsá ímí díbyema íjcyatúne.

11 Muuráhjáa pañétúejpi llúúváabe iyámé tujpácyoma tééjá pañévú pañétúétsihvu úcáávehíjcyá ímítyuu, tsíjtyé ímítyuu, íjcyane ímíbáávveki. Ehdúhjáa imyéénúne diitye iyámeke tsiélluve ítsájtyéne cóvátsohíjcyáme.

12 Áhdúhjáa muurá Jetsóoke cóómítyu tsiélluve ítsájtyéébedi ícúbáhráne dsíjívetsómé ítyujpácyó wágóóóvéneri pámeere míamúnáá ímítyuháñé ímíbáávveki.

13 Áánéllii óvíjyacóóné tsíjijtóríyé úwáábómeíñé meúráávvehíjcyáne. Métsu Jetsóokéréjuco meúráávve tsíjtye meke díbyekée ítsárillehíjcyádú tsáriléróné pañe.

14 Tsá ííñújiri mejcyatú paíjyuváre muhdú íjcyáityúme. Píivýéébe ihdyu meke újcucooca botsíi díbyema méjcyáá muhdú íjcyáityúmeréjuco.

15 Áánéllii metsu Jetsocríjto tééveri díbyeke medúúrúváne díbyé uwááboju tsíjtyeke meúúbálléneri díbyeke meícúveki.

16 Áhdícyane méíhvéjtsodí ámuha tsíeménetu tsíjtyeke mepiáábohíjcyáne. Ehdú meméénune ímí íjtsúcunúúbe.

17 Áhdure idyé múu ámúhá túkevjtsojtéké íáveyjúúlléne lleebó dítye ámúhake úwaabóne. Muurá Píivýéébeke úúballeímíyé muhdú imyéénuhíjcyáne. Áánéllii panévaturé ímiááméré mejcyá diityéké ámuha mekímóvéjtsótuki. Ímítyúné ámuha medáíívémeíhajchíi tsá íínetú ámúhake tene piáábóityúne.

18 Muurá icyooca muha ímí tsaííbuwáre meíjcyámeke Píivýéébe ímí ijtsúcunúhi. Áánéllíi múuhá hallúvú piáábó métáuméí ehdícyárónéhjí pañe ímí muha meíjcyaki.

19 Ímichi táhallúvú métáuméí íícúí amúhadívú o úújetéki.

Dibye pítýajcóné

20 Ahdícyane ovíi Píivýéébe Máavyéjuubée Jetsocríjtó obééjámú tehmeébedú néébe dsíjívéébeke tsiíñe bóhítsoobe amúhakye ímíbajchóhi. Muuráhjáa Jetsocríjtó ítyujpácýo iwáágóóneri mééema béhné pítýajcoju meenú mújyú níjkéváityúne.

21 Áábej téeveri ihdyu ovíi meke túkévéjtsoobe muhdú dibye ímillédú meíjcyaki. Áánéllíi metsu Jetsocríjtóke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne.

22 Ámuúha táñahbému, íllu íñe íhyaamí pañe amúhakye o túkévejtsoné tsáma tsaríyóné pañe melléébo.

23 Téhdure amúhakye ó úúballé ménahbe Timotéó tsúuca cúvéhóójatu íjchivyéne. Aabe óhdivu íícúí wátsíhajchíí dííbyema muhtsi amúhakye máaahívéteéhi.

24 Téhdure amúhakye ó úúballé Itáaría íiñúji múnaa amúhakye dúúruváne. Téhdure idyé amúhá túkévéjtsojtémá pámeere cahcújtso múnáake ó duurúváhi.

25 Ahdícyane ovíi Píivýéébe amúhakye piáabó pámeekére. Áyu tehdújuco.

TSAJTIÁGO

Tsajtiágo cáátúnuháámi

Duurúvaju

1 Oo ñne Tsajtiágo Avyējuube Jetsocríjtoma Píivýéebemútsi ñcúve múnáajpi o íjcyaae ámúhakye ó duurúvá 12-nevá dohjíba múnaa íjraéémú meíjcyámedítýú ámúhakye dítye wáchájanúmé panévá ññújñnévú ámuha memújtámeke.

Píivýéebedítýú tsáané waajácu

2 Ámuúha táñahbému, páhduvaré nééne evéllejúúné ámúhama íjcyaróné pañe múu ñllure imíjuhíjcyáhi.

3 Muurá méwaajácu Píivýéébeke mecáhcújtsómema íjcyané evéllejúúné meke pátsaríjcyoróné ñllure meke píaabóné éhñíññevu ímí díbyeke meuráávyeki. Ááneri muurá mépiivyété ímítýunéhjí meke pájtyeróné maáábucúne.

4 Áánéllii ímíñéúvú météhhmeméí ténehji ámuha maáábucúne ímiááméré meíjcyaki. Áíjyu muurá ímí ámuha meíjcyaa ñné ímítýú ámúhakye táhjatúmeréjucu.

5 Áánetu tsaate ámúhadítýú muhdú meíjcyáiyóné wáájácutúmé múu Píivýéébeke táúmeí ámúhakye díbye iwáájácutsóki. Díbye ihdyu ámúhakye waajácutsoó panéavuré ñná néétuubére.

6 Áronáa ihdyu ámuha metáúmeícyooca tsá múu íjtsámeítýú díbye ámúhakye píáábóityúne. Múu cáhcujtsó díbye ámúhakye píááboññe. Muurá páhduvaré ámuha meíjtsámeíhahchíí ámuha méíjcyá éhne múúne mooa kíjyébari nóhjne íjyadu.

7 Aane ehdu nééme tsá íjtsotú Píivýéébeke ityáúmeíññe íjcuíññe.

8 Muurá ehdu páhduvaré íjtsámeímyé tsá múíjyú tsajíjtóré íjtsámeítyuróne.

9 Áánetu ihdyu idáátsóméhhjúvú ímiááméré íjcyané cahcújtsó múnaa imíjyúúhií. Muurá tehdu néémeke Píivýéébe ímí íjtsúcnúhi.

10 Téhdure íhtsutúmé ehnéva múnaa íjcyame imíjyúúiyá ídáátsonúcooca. Muurá díitye tsaímíyé íjcyá múhahjótáwuúrá éhne wajco ñné ímíjyáú néérone wáhájchotáwuúré íjyadu.

11 Muurá núhba ájchuri íjtone ñlluréjucu tsóuuvéne. Ehdu muurá díitye íhtsutúmé ehnéva múnaa dsíjivécooca díityé tsíeméné ñlluréjucu níjkeváne.

Ímítýúné úmuupívyeháññe

12 Áánetu ihdyu maímíjyu díitye eene ímítýúneri úmúúpívyeróné áábúcuíhíjcyámé íjcyanej. Muurá tehdu néémeke tééne áhdó Píivýéébe ajcú múíjyú dítye dsíjivéjúcoóítýúne bóhñvu dííbyekée wájýúmeke íájcuíññe íñéhdújucu.

13 Áánetu tsaate ímítýúné imyéénúiyóneri úmúúpívyehíjcyámé tsá nééítyuró Píivýéébe nééjuri tééneri úmúúpívyehíjcyáne. Tsá muurá múíjyú díbye úmúúpívyéítyuró ímítýúné imyéénúiyóneri. Áhdure tsá díbye muuca úmúúpívyétsóítyuró dítye ímítýúné imyéénuki.

14 Muurá ihdyu méhdityuré Ijcyane meere ténéhjiri meíjtsámeíñéllii meúcaávehíjcyá téené pañévu.

15 Aane téenevuréjuco meíbúwáávéne níjcaúvú muurá illuréjuco mewágóóóvéiyóne.

16 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Ahdícycane tsáma ténéhjívú máállítsámeíñé.

17 Muurá ímiááne Ijcyane tsáa caame Ijcyabe Píivyéébedítú íyévéhoovávu peetéháñe ípívyéjtsóóbedítú. Aabe muurá tsá mújyú íjtsaméi tsihdyuréjuco cápáyoácóityuróne.

18 Muuráhjáa ímíllénéllii meke ímjpyetétsoobe múhdurá menéerómeke dííbyeéjté meíjcyaki.

Píivyéébeke meúráávejíto

19 Ahdícycane, ámuúha táñahbému, múu ímíñeúvú lleebúcunú tsaate ámuháma íhjuváne. Tsá múu pecutére íhjuvatúne. Téhdure tsá múu cááyóbatúne.

20 Muurá cááyobámé tsá Píivyéébe ímillédu Ijcyatúne.

21 Áanéllii ímityúné ámuha meméenuhíjcyané meíhvéjtsóne Píivyéébedívú meídátsójkímyeíñe dííbye uwááboju ímíñeúvú meúrááve. Teene muurá ihdyu meke pájtyetétso mewágóóóvéiyónetu.

22 Áronáa ihdyu tsá múu teene uwáábó ávyetá lleebúcunuré méenutúne. Tene néhdu múu íjcyáhi. Muurá tene néhdu ámuha meíjcyátúhahjíí ámuháyé máállímyeíhi.

23 Muurá tsaate ávyetá lleebúcunuré meenu éhne múúne míícúmíri méhúmi meíítémeídyu.

24 Muurá meíítémeícyoocaré méwaajácúmeí muhdíivamé meíjcyane. Áánetu meíítémeítyúcooca tsáhájucó mewáájácútu muhdíivamé meíjcyane. Ehdu muurá díitye uwáábó ávyetá lleebúcunuré méenuhíjcyáme.

25 Áánetu ihdyu Píivyéébe ímityúnéhjitu meke túkévejtsóné ábájíívetúmeré tsaimíyé meúráávyémeke píááboobe panévatúré ímí meíjcyaki.

26 Áánetu 'tsaimíyé Píivyéébeke ó úraavyéhi' menéerome peecutére ímityúné meíhjuvuhíjcyáhahjíí meere máállímyeíhi. Aane tsá ínetú meke píáábotúne.

27 Muurá ihdyu ímiááne Méécáánikye meúraavyémé mépíaabó újjóveke. Téhdure mépíaabó píibájyujtéké panévatúré íná díityéké pátyehíjcyánéhjitu. Aame tsáhájucó meíícúvetú múhduná íjíene ímityúné Ijcyánéhjiri.

2

Tsahdúré pámeekéré meíícúvéiyóne

1 Ámuúha táñahbému, ímiáábé Máavyéjuube Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsóme, tsá tsaatékéré ímí meíjtsúcunútyuróne. Tsahdúré pámeekéré meíjtsúcunútyáhi.

2 Tsáijyu muurá tsaapi ehneva múnájpi ímíwu néené wajyámuma óóropáájí íhyójtsíwapáájí Ijcyabe ámuha éllevu úúbámyénúúbé raahóri téhdure tsijpi ídáátsoobe átéréja íwajyámuma uubámyénútyáhi.

3 Aane diibye ehnéva múnáájpikyéré ámuha ímí mewáátsúcúne ‘íchiwhu ímítsihvu dacúúve’ menéene diibye ídáátsóóbeke ‘étsihjívuré baavu dacúúve’ menéhajchíí muurá ímityúne íjtsaméiyé ámúhá pañe.

4 Aane muurá ehdu íhtsútúúbekéré ímí mewáátsúcúhahjchíí tsúúca ímityúne mémeenúhi.

5 Aane cáhawaá íñe ámuháma o íhjuvane ímíñeúvú melleebúcunu, ámuúha táñahbému. Muurá Píivyéébe ídáátsojtéké ujcú díibyeke ditye icyáhcújtsóne íávýéjuutéki. Muurá neebe díibyeke wáyyúmeke íávýéjútsoíñe íávýéjuvu.

6 Áánáa ¿íveeki ámuha diityéké meéhdíiválleneri ménúcópívétsohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú téhdure íhtsutúme ámúhadi ícúbáhráne ávýéjúté éllevu ámúhake tsátyehíjcyáne?

7 Áhdure ¿aca tsá ámuha mewáájacutú ditye túútávátuube Mepájtyetétsoobe Críjtoke meúráávvehíjcyáábedi úhívatéhíjcyáne?

8 Áánetu ihdyu Píivyéébe táuhbaju íwaajácúháámitu ‘pamévakéré múu wáyyú muhdú u wáyyúmeídyu’ néhdu ámuha meíjcyáhahjchíí ímiááné téhdújuco ámuha meméénune.

9 Árónáa tsaatékeré ámuha ímí meíjtsúcunúhahjchíí ímityúne ámuha mémeenúhi. Ááneri ámuha ménéétsámeí Píivyéébe táuhbaju néhdu ámuha meíjcyátúneri.

10 Muurá tene néhdújuco meúráávverómé tsane néhdu meíjcyátúhahjchíí tsúúca íjcyáne ímityúne máhallúri.

11 Muurá Píivyéébe néehíí: “Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítyúne.” Téhdure tsiíñe neébe: “Tsá múu míamúnáake dsíjívétsoúne.” Aane muurá íhdícyámema medómácójcatsítyurómé tsaatéke medsíjívétsohahjchíí tsúúca ímityúne mémeenú tsane Píivyéébe táuhbaju néhdu meíjcyátúnéllíihye.

12 Áánéllii múu ímíñeúvú íjtsámeíñe ímiáánéré meenúhi. Muurá Píivyéébe mééma ténehji ímíbájchoó muhdú béhné pityájcoju néhdu.

13 Muurá tsíjtyedi meídáátsóvétúmedi téhdure tsá díibye ídáátsóvéityúne. Áánetu tsíjtyedi meídáátsóvémedi téhdure ídáátsóvéiibye pámeere muhdú meícyahíjcyáne ímíbájchócoóca.

Píivyéébeke mecáhcujsóne

14 Ámuúha táñahbému, ¿a ímí téhdújuco teene ‘Píivyéébeke mecáhcujsóhi’ menéérome díibe ímíléddú meíjcyatúne? ¿A ehdu meíjcyame mepájtyeteyíahi?

15 Tsáijyu muurá tsaate ménahbému ídátsó ímájchoma íjcyatúme idye wáyyamúúvátúmeke ámuha ménéeyáhi: “Ámúhá wáyyamuunévú tsaímíyé meújcaméíñe memájcho.”

16 Ehdu diityéké íñevú ájcutúméré ámuha menéene ¿aca íñetú diityéké píáábóiyáhi?

17 Ehdu muurá ‘Píivyéébe ó cáhcujsó’ menééromedítyú ímiáánéré meméénune bóhówaucunútúhahjchíí tsá íñetú meke tene píáábotúne.

18 Muurá tsaate meke néeyáhi: “Ú nehíjcyá apááñéré Píivyéébeke u cáhcújtsóneri tsúúca díibyeéjpi u íjcyane. Áánetu ó nehíjcyá téhdure díibyeke o cáhcújtsóobe ímiááné o méénúneri díibyeéjpi o íjcyane.” Ehdu muurá tsaate meke néeyáhi. Aane íñe ¿muhdú meúújétsóo Píivyéébeke mecáhcujsóné díibe

ímillédú meijcyátúhajchíjyu? Muurá ihdyu apááñéré ímiááné meméénúneri meúújetsó díbyeke mecáhcujsóne.

¹⁹ Aane íhya ihdyu tehdújuco ámuha mecáhcujsóné tsáápiye Píivýéébe íjcyane. Muurá idyé naavémú díbyeéjté íjcyáturómé téhdure díbyeke iwáájácúúbeke illíhi.

²⁰ Aanéjííva ¿muhdú ámuha méijtsúcunú pevénéré díbyeke mecáhcujsómé díbye ímilledú meijcyáturómé díbyeéjté meijcyane? Tsá ehdu tene néétune.

²¹ Muuráhjáa méihde múnáajpi Aavarááuvuke Píivýéébe ímiáábedi dílló díbyeé díbyeke icyáhcujsóóbeke ííicúve ílli Itsáake dsíjívétsóiyónéllíihye.

²² Aane muurá méwajácú ímiááné Píivýéébeke díbyeúvú ímí cáhcujsóné díbyéhjáa néhdu díbye méénúnéllíihye.

²³ Muurá Píivýéébe waajácúháámitu nééneé: “Aavaráá Píivýéébeke ímí cáhcújsónéllíi ímiáábedi díbyeke díllóobe.” Ehdúhjáa díbye ímí cáhcújsónéllíi Píivýéébe nabhévaabe díbye.

²⁴ Ahdícyane íhya tsúuca ámuha méwajácú Píivýéébe meke ímiáámedi díllone díbyeke mecáhcujsómé díbye néhdu meijcyámeke.

²⁵ Téhduréhjáa muurá nahtsíwamééwá Raáake díllóobe ímiáálledi dílléhjáa íjraéemudítýu waajá múnaa íhcyóómivu úújetémeke técoomí múnaa dsíjívétsóiyónetu pájyetétsónéllíihye.

²⁶ Aane muurá Píivýéébeke mecáhcujsorómé díbye ímilledú meijcyátúhajchíí tsá ínetú meke tene píáábotúne. Aame méijcyá ídátso wáájácúmeítýumé éhne múúne medsíjívéné boone pevénéréjuco méjpi íjcyadu.

3

Meihjyuváne

¹ Ámuúha táñahbému, tsá múu uwáábojtédí iyee idíllómeíñe peecutére tsíjtyeke ímityúné ditye íjcyane néétune. Muurá méwajácú uwáábojte panévare wáájácúromé ímityúné méénúhajchíí éhniíñevu íhnáhó dítyémá tene ímbájchómeíñe.

² Muurá pámeere ímityúné mémeenúhi. Áánetu ihdyu tsaate tsáijyúubaré ímityúné íhjuvátúhajchíí ímiáámé dítye. Aame píivýeté panévaturé ityéhmémeíñe.

³ Muurá íjímuke métsajtyé meímílléhullévú íhjuháñetu úwáñéíwuúné mepícyóóneri.

⁴ Téhdure muurá cújúwamííne témíhjí túkevéjtsojte kémúúturóné ítyúkevéjtsojñeri ímílléhullévú túkévejtso íhnáhó kíjyeba íjcyáronáaaca.

⁵ Ahdu muurá méjpiítýu méhniíjwa áyárowari ímityúné mémeenú meíhjuváne. Cáhawáá méijtsúcunu muhdú cújúwari tsátsíhhuuré pééteróné lílyaaténé báju áiuúcene.

⁶ Ehdú muurá ímityúné meíhjuváne mértútávajtsámeí teene cújúwa báju tútávajtsódu. Aane tsahíjcyá cújúwá pañévú wágóóóvéiibye Naavenedítýu.

⁷ Muurá pamévá íyamedítýu íñújiri úlleme, wahpéjtee, nújpacýo pañe úlleme, íjcyamedítýu ápíchó nééromeke ímí metéhmeme ívameímyé tsá meke tútávajtsotúne.

⁸ Áánetu tsá múijyú méhju metéhmétyuró meke dsíjívetsóné námijtyádú néene néhni meíhjuvahíjcyaju.

9 Muurá tééjuri Méécáánikye medúúrúvahíjcyájuriyé idyé dífbyerée ípívyejtsómé míamúnáake méuhbáhi.

10 Ehdu míñéecu tééjuri méihjyúvahíjcyá ímiááne, ímityúnee, íjcyane. Tsá tehdu tene neéítyuróne, ámuúha táñahbému.

11 ¿Aca ímiá nujpácýó íjchívyétsihdyuré idyé nehníwu néjpacýo íjchívyéiyáhi?

12 Áhdure ¿aca hígyéerahe neévaiyá atseitóona? Áhdure ¿aca óovahe neévaiyá hígoó? Áhdure muurá tsá tshéjuturé núpáhyéjuto ímiá nujpácýoma cánáamajpácýo meújcúityuróne.

Ímiá waajácu

13 Aane ímiááne waajácu múnaa ámuha meíjcyáhajchíí óví ímiááméré ámuha idáátsóméhjjiúvú meíjcyane ámuhadítýú bóhówaúconúhi.

14 Áánetu ámuha tsíjtye íjcyari menómítááváne ámuháyé ímí meíjcyáíyóneri metsúúrameíhajchíí tsá ímiá waajácú múnaa ámuha meíjcyatúne. Íllure ámuha máallíhi. Aame tsá ííneri ámuha memítýájkíméítyuróne.

15 Muurá ehdu nénehji tsá Píívyéébedítýú tsáátune. Íjienéré teene Naavéne éhne.

16 Muurá iye ímí íjcyáíyóneri tsúúrameíhijcyámé tsíjtye íjcyari íñómítááváne panévare ímityúné méénuhíjcyáhi.

17 Áánetu ímiá waajácú Píívyéébedítýú tsáánema íjcyame ímityúné méénutúmé pamévamáyé ímí íjcyáhi. Aame tsá tsíjtyeke éhdiiváalletúne. Áhdure tsá ditye állíuutúne. Pamévakéré ídaatsólléne píaabóme.

18 Ehdu ímí ícyahíjcyámema teene níjkévaá tsáímíye.

4

Ííñújiene

1 Áánetu ¿aca kiátú íjcyane ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi? Muurá ihdyu ámuhadítýuré íjcyane ámuháyé ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyánéllíi ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi.

2 Muurá ámuha tsíjtyé tsíméné múhdutú díityédítýú meújcúityuróné nomíúú téené hallútú díityémá méméénúcatsíhijcyáhi. Aane muurá tsáíjyu ámuha médsíjívétsohíjcyá díityéké téené hallútú ámuhadítýú píhtone Píívyéébeke ámuha ímíñéúvú metáúmeíhijcyátúnéllíihye.

3 Muurá ámuha dífbye metáúmeiyónáa tsá díbye ámuhákye ácuíhijcyatú ímityúné ámuha metáúmeíñéllíihye. Muurá ámuha metáúmeíhijcyá íllure tééneri ámuha meímíjyúúveki.

4 Ámuúha, Píívyéébeke ímíñéúvú úraavyépítýúné míamúnaaj, ¿aca tsá ámuha mewáájácútu ímityúné ííñújiene meméénúneri íllure Píívyéébeke mémúnáátsóhíjcyáne? Muurá dífbye wájjutúmé tééneriyé tsúúrameíhijcyámé tsá ímí dífbyema íjcyatúne.

5 Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe Ípííchó mépañévú pícyoone meke iwájyúne nomíuuváhi.”

6 Aane meke iwájyudu íjcyaaabe meke píáábohíjcyá ímityúné metáhjaki. Muurá tsiíñe dífbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe píaabó idáátsóméhjjiúvú néémeke. Áánetu ‘mityáhmítýá’ néémedi tsá díbye íícúvetúne.” Ehdu muurá nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

7 Áánéllii dííbyeke maávyejúúlléne dííbyedívú méíhvéjtsaméi Naavéné ámuhádi tsúúrámeyóneri íícúvetúmére. Áijyu muurá ílluréjuco ámuháditýú díbye íhvetéíñe.

8 Ahdícycane ímityúné ámuha meméénuhíjcyánéhjitu meímíbaávyéne ímíñeúvuréjuco Píívyéébema mejjcyá téhdure díbye ímí ámuháma íjcyaki. Téhdure mǎjǎjǎtócú ámuha meúráávyehíjcyánetu meímíbaávyéne dííbyekéréjuco meúráávye.

9 Aame mékímóóveméi ímityúné ámuha meméénuhíjcyáneri metsárívyénema. Óvíjyacoóné ámuha meímíjyuhíjcyáne.

10 Íllure méídátsójkimyéi Píívyéébedívú díbye ámuhákye ipíááboki.

Ménahbé mudítýú meíhjuváne ímityúne

11 Ahdícycane, ámuúha táñahbé muj, tsá múu ímityúné íhjuvátú íñahbé mudítýu. Téeneri muurá íllure ámuha méehdíívallehíjcyá Píívyéébé taúhbaju. Muurá meke neebe méwájýjcatsíki. Aane mecáhcutǎsóyótsihvu ímityúné mejjcyáneri dííbyé taúhbaju méehdíívallehíjcyáhi.

12 Muurá ihdyu ápáábyéré díibye tééne taúhbajúvú meke ájcuube nééiyá muhdú mejjcyane. Áábere ihdyu meke pájtyetǎsóhi. Áhdure meke waagóóobe. Aanéííva ámuha ¿muhdú tsijtye íjcyáneri méíhjuváiýáhi?

Tsá mewáájacutú méúmiwa

13 Cáhawáá ímíñeúvú melléébóne méjǎtsaméi eene ‘técoomívú mépeé tsané pijcyábá náhǎhe meméénúneri medsídsívaki’ ámuha menéhjcyáme.

14 Muurá tsá ámuha mewáájacutú muhdú méúmiwa íjcyane. Muurá éhne cúúvénetúré íjcyáne ójtsó íícúiyé kiávú péiñúdu méé. Aame tsá mewáájacutú múhahjótá íñúǎjiri mejjcyaiñe.

15 Áánéllii múu íllure néehíi: “Óvíi Píívyéébe ímílléhajǎí teene mémeenúhi.” Éhdure múu íhjuváihi.

16 Áronáa ¿íveeki ímíñejǎí íllure ámuha metúmeíñe ménehíjcyá ámuháyé meímíllédú meméénúiyóne?

17 Muurá ímiááné íjcyane imyéénúiyóne wáájacurómé teene méénútúhahǎí tsúúca ímityúné meenúmé téeneri.

5

Muhdú ehnéva múnáake tene pájtyeíñe

1 Ahdícycane, ámuúha ehnéva múnaj, mékímóóveméi ímityúné ámuhákye pájtyeíñeri.

2 Muurá ámuhá tsíméné ámuha mewájyuhíjcyaróné nóǎcánuúhi. Ámuhá wajýámúúné ímiájǎhǎí máharumú májchoóhi.

3 Áhdure ámuhá dsídsí ámuhádivú tútvááveéhi. Aane múhdurá ámuháma níǎkevámé ámuha méjǎjcyáá wáájacúratúmeréjuco éhne múúne cúújuwa tsíméné áiuúcúdu. Ehdu ámuháma níǎkévaíñe nihñéétsihvúré ímityúné hallúvú bañúháñe ámuha medsídsívahíjcyáne.

4 Muurá ámuhá wákimyéi múnáake ámuha ímí maáhdohíjcyátúneri dítye íhjuváhíjcyané íhtsútuube Píívyéébe waajácúhi.

5-6 Áhdure waajácuube ííñújiri ííne imíjyaú ámuha meíjcyame íiná ámuéhake pihótótúme ííne imítýú ámuéhake meénútúrómeke ámuha medsíjívétsohíjcyáne. Árome ámuha méníjkévaá ehne múúne ócájímuke iújcávátso meke ditye lílíhyanúdu. ¡Ehdu ámuháma tene níjkéváiíñevú tsúúca meúújéteéhi!

Píívyéebema meíhjuváne

7 Ámuúha táñahbému, óochévetúmeré ihdyu Jetsóoke météhmeíjcyá mújyú tsiíne díbye tsááiíñevújuco ehne múúne úmihé múnáajpi íbájtso téhmeíjcyádu. Muurá óochévetuubéré téhmeíjcyá níjya áálléneri kéemevené iújcuki.

8 Ahdu múu íjcyáhi. Muurá Jetsóó tsááiíne tsúúca pihíjucóóhi.

9 Áánéllii imítýúné medáíívéjcatsídí ámuhá hallúri teene íjcyátuki, ámuúha táñahbému. Muurá ténéhji meéema ímbájchóiibye tsúúca meke tehméhi.

10 Áánéllii múu íjcyá íhdée Píívyéébe íhjuu uubálle múnááuvú ícyahíjcyádu. Muuráhjáa panévari ícúbáhrámeíyonéhjí aabúcuíhíjcyáme.

11 Aane méwaajácú ícyooca tsaímíyéjuco ditye íjcyane ípyée íáábúcuíhíjcyánélliihí. Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa Jóóuvu téhdure ícúbáhrámeíyonéhjí áábúcuíhíjcyánéllii Píívyéébe dífbyeke ííne imíjyaúréjuco pícyoóne. Muurá ímiááné mítyane meke ídáátsoleébe.

12 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu níjkyejí, ííñújii, íjcyánema tsíínehjí mémé dómájcotú ímiááné ámuha maállítýúné menéécoóca. Tsá múu óví muhdú níjkyejíma ííñújii íjcyá o állíhájchíjyú neétu téené hallútú Píívyéébe ámuéhake ícúbáhrátuki. Múu ímiááné tene íjcyáhájchíí 'ééé, tehdújuco teéne' nééhíí. Áánetu ímiááné tene íjcyátúhájchíí múu 'tsáhaa' nééhíí.

13 Aane ámuhadítýú tsaatéké ímítýúné pájtyeme ícúbáhrámeíhájchíí múu íhjuvává Píívyééebema ámuéhake díbye ípiááboki. Ááne múu ímíjyuri májtsivá dífbyeke idyúúruváne.

14 Téhdure ámuha mechémécooca múu píúvává cahcújtso múnáá túkevétsojtéke ditye ámuéhake Píívyéébe mémeri dúúrúbájpácýori ípíápájchóne ámuhá hallúvú píáábó ítyáúmeí ámuéhake díbye íbóhítsoki.

15 Ájyú muurá ámuéhake bóhítsóiibye ímiááné ámuha mecáhíjtsóne dífbyeke metáumeíhájchíjyú. Áhdure ímítýúné ámuha meméénuhíjcyané ámuhádi ídáátsovéne ábájíívéííbye.

16 Áánéllii ímítýúné ámuha meméénuhíjcyané tóónutúmeré míamúnáá úmíwávú Píívyéébeke meúúballéne dífbyeke píáábó metáumeí ámuéhake díbye ípiááboki. Muurá ímiááné ímí dífbyema íjcyame tsá báñúmeítýú íiná ítyáúmeíñeri.

17 Muuráhjáa éjyúuvú méhdure nééroobe Eriáuvú dífbyé íhjuvú uubálle múnáajpi dífbyeke táúmeí tene íáállétuki. Ahdújucóhjáa tsá tene álletú 3 píjcyábáj píñénu.

18 Ááne boonéhjáa idyé tsiíne táúmeííbyé díbye íállétsoki. Ahdújucóhjáa tsiíne maálléneri panévare íííéne néévane.

19-20 Aane ámuúha táñahbému, tsaate ámuhadítýú ímiáájú iúráávyénetu mújtámeke tsíjtye ímíjpyetéshájchíí muurá díityéké píaabómé Píívyéébe díityéí ídáátsovéne díityé ímítýuháñé íábájííve ditye íwágóóóvétuki. Áyu tehdújuco.

1 PÉÉDORO

Tujkénú Péédoro cáátúnuháami

Duurúvaju

¹ Oo Péédoro Jetsocríjtóo úwááboobéré o péhíjcyáíñé wákimyéivu oke pícyoobe íñe íhyaami ámuha éllevu ó caatúnú dífbyékée ámuha mecáhcújtsóné déjúcotu méiíñújitu ámuhakye ditye wáchájánúme éllevu, Póotoó, Garáátsiaa, Capadóótsiaa, Áátsiaa, Bitúinia, éhdúné íñújñeri ámuha mejjcyáme éllevu.

² Muuráhjáa ihdyu tsúucajátújuco Méécaáni Píívyéébe ámuhakye íñéhdújuco újcune dífbyejité ámuha mejjcyaki. Aane muurá Íapííchoj tééveri ámuhakye píáábohíjcyaaabe Jetsóópe mewájjyuri ítyujpácýó wáágóónej tééveri ámuha meímíjpyeténe díbye ímíllédú mejjcyaki. Aabe ihdyu óví ámuhakye panévatu píaabó íbúwajíí ñnerí íjtsámeityúme ámuha mejjcyaki.

Ímí méúmiwa nééneé

³ Muuráhjáa mítyane meke ídaatsólléne béhnétu meke tsíímávaabe Jetsocríjtóo ídsíjívéne tsiíñe bóhíínej tééveri. Áánéllíí íñé imíjyaú méúmiwa íjcyane méítsohíjcyáhi. Ahdícyane ihdyu metsu Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke meúúruváne metéhdújtsoki.

⁴ Muurá íjcyané níjkyéjiri ítsiime mejjcyámé wáábyuta mújyú muhdú íjcyáityúne díbye pícyoone meke téhmené.

⁵ Ímí dífbyeke mecáhcújtsónéllíí íhnahoori meke píáábohíjcyaaabe nihñéétsihvuré téhullévú meúújetécooca teene meújcuki.

⁶ Áánéllíí múu íllure imíjyúú dífbyeke ámuha mecáhcujtsómé ámuha meícúbáhrámeíyónáaaca.

⁷ Muurá téeneri meke waajácúllebe ímiááné dífbyeke mecáhcújtsóhahjíí éhne múne óoro cújúwari ditye wáajácullédu. Muurá teene óoro meke píáábóné ehniíñevu Píívyéébeke mecáhcujtsóné meke píaabóné tsá mújyú mééna níjkéváityúne. Áánéllíí dífbyeke ámuha mecáhcujtsómé íñetú menéétsámeityúhahjíí íñé imíjyaú ámuhakye ávyéjújtsóiibye dúúruvaabéré tsiíñe Jetsocríjtó tsáacoóca.

⁸ Muurá Jetsocríjtoke ámuha maájtyúmitúróóbeke mewájjyúúbedívú ámuha mecátsípáávéne méimíjyúúhíí.

⁹ Áábeke ámuha mecáhcújtsónéllíí tsúúca ámuha mépájtyetéhi.

¹⁰ Muuráhjáa éjyjuúvú Píívyéébe íhjyú uubálle múnaa íhjyúvájúcoorá muhdú díbye meke ídaatsólléne pájtyetétsóíñeri. Ároméhjáa tsá pahdu wáajácútu muhdú tene íjcyáíñe.

¹¹ Áánéllííhyéhjáa díllócatsíhijcyámé caabyé Críjto íjcyaaabe mújyú muhdú ícúbáhrámeíñe ávyéjuutéíñe Píívyéébe Apííchó díityéké néhijcyáne.

¹² Áánéllííhyéhjáa Píívyéébe díityéké waajácútsó ditye íjcyáijyúí tene pájtyeityúne, bóónétúí tene pájtyeíñe. Ááné muurá tsúúca ámuhakye tsaate úúballé muhdú mepájtyetéíñe Píívyéébe Apííchó níjkyéjitu tsááne píáábónej

téeveri. Aane muurá idyé níjkyéji múnaa téhdure imíllera páñetu iwááájácúiyóné muhdú mepájtyetiñe.

Imiááméré meijcyáiyóne

13 Aane imiááméré meijcyáne métsúúraméi tsiñe Jetsocríjtó tsácooca Píivyéébe ámuhákye ídaatsólléne ájccúíñeri.

14 Aame tsúúca Píivyéébej tsíímé ámuha meijcyame múu díbye ímillédú ijcyáhi. Tsá múu díbyekée ámuha mewáájácúrtúcooca ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyádú néjúcootúne.

15 Muurá meke újcuube imiááméré meijcyaki. Áánéllii múu imiáámé ijcyá díbye íjcyadu.

16 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Imiáámé meijcyá imiáábé o íjcyadu.”

17 Aane díbyeke ámuha mecáánivahíjcyámé múu ííñújiri ámuha meijcyáne hajchótá díbye ímillédú ijcyáhi. Muurá tsahtúré mééma ímbájchóíbye muhdú meicyahíjcyáne téene áhdovu meke íajcuki.

18 Muurá ámuha méwaaajácú mepée mepájtyetéityúrojító méihdé múnáaúvú úráávyehíjcyánetu meke díbye pájtyetétsóne. Áronáacáa ihdyu tsá meke díbye pájtyetétsotú dsíídsidívú íáhdóneri.

19 Muuráhjáa ihdyu mééma áhdoobe mítyane iwájyuube Críjtó tujpácýo wágóóóvéneri éhne múúne obééjáu imíwu néébeke míamúnáá ímityuháñé hallúvú dítye dsíjívetsódu.

20 Píivyéébéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco díbyeke mémenúné ííñuji ípívyéjtsótúné íhdéjuco díbye mewájyuri idsíjívekí. Ahdújucóhjáa díbye tsáane meke ipiááboki.

21 Áánéllii díbyej téeveri Píivyéébeke mecáhcujtsómé díbyedívú mecátsípáávehíjcyá díbyé dsíjívéébeke íbóhítsóne ávyéjuutétsónélliihye. Aame méwaaajácú díbyema meijcyame ínerí mebáñúmeítyúne.

22 Ahdícyane tsúúca Píivyéébe Apííchó ámuhákye píáábónej téeveri imiáájú ámuha mecáhcujtsómé óví ámuha méwajyújcatsí ámuhá ííbúuri.

23 Muurá Píivyéébeke mecáhcujtsómé tsíhdýuréjuco meijcyane. Tsáhájucu meúráávyetú méecáánimúu meke tsíímávátsihdyu meijcyájító íllure níjkévájíjto. Áánetu ihdyu Píivyéébe ihjyu mecáhcujtsóné tsá múijyú níjkéváityúne.

24-25 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Pámeere míamúnáa wahájchotaré ijcyá tsójcómují íjcyadu. Téhdure ijcyámé wahájchotaré íñé ímíjyaú wajco íjcyadu. Áánetu ihdyu Píivyéébe tsá múijyú níjkéváityúne.

Áané uwááboju imiáájú muurá tsúúca ámuhákye úwáábómeíhi.

2

1 Ahdícyane óvíjyacóóné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu pánehíjídú imiáámé íjcyatúne. Tsá múu nómutáávatúne. Tsá múu ímityúné íhjuvatú tsíjtyedítyu.

2 Imiá uwááboriyé métsúúraméí éhne múúne tsiímene ñohñórí ijyácunúdu. Ááne tééné uwáábó imíñéúvú méuráávyé ámuha mepájtýetéki.

3 Aane óví ehdu méijcyá Jetsocríjtó imiáábé meke wájjyune tsúúca mewáájacúme.

Críjto pañétúejpi

4 Aame ihdyu imíñéúvú méijcyá dííbyema nééwayúdu néébe meke bohíívú ájcúúbema. Muuráhjáa dííbyeke míamúnaa éhdiiválléroóbeke Píívyéébe picyóó ávyeta íhtsútuube pañétúejpi díbye ijcyaki.

5 Ahdu óví meke téhdure nééwayúdu menéemeke pícyoobe ihjyádú méijcyaki. Téhdure óví meke llúúvájtedívú pícyoobe díbye ímillédú méijcyame dííbyeke meíícuvémé ímí dííbyema méijcyá Jetsocríjtoj tééveri.

6 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Tsióó cóomi múnáa pañéúvú ó pícyóó ávyeta wájjyumeííbyeke éhne ímichi téétutu jaa éjke neéwayúdu néébeke. Áábeke cáhcujtsómé tsá ínerí báñúmeíityúne.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

7 Aane dííbyeke cáhcujtsómé dííbyeke wajjúhi. Áánetu dííbyeke cáhcujtsotúmé tsá wájjutú Píívyéébé waajácúháámitu illu tene néhdújuco:

Tsaúpe nééwayu jáháñé wákimyéí múnáa íñéhnílléne waagóórou pícyámeí ímichi téétutu jaa éjkéiu.

8 Téhdure tsiíñe nééneé:

Dííbye muurá éhne múúne nééwáytu ávyé mecábóhcámeímýe maáákityéúdu néébeé.

Ahdújuco muurá dííbyé uwááboju ímí cáhcujtsotúmé mújtámeke tene pájtyene.

Píívyéébeéjte

9 Áronáa ihdyu tsá ámuha ehdu menéétune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere ámúhake iújcúmeke picyóó llúúvájtedívú dííbyé wákiméí ámuha imiááméré méijcyáne meméenu dííbyeke dúúrúvamére. Aane imíllebe míamúnáake ámuha meúúballéné muhdú díbye ámúhake ímityúnetu imiánejcúvú íjchívyetsóne.

10 Muuráhjáa ihde ámuha ihdícyaméréí méijcyame tsá dííbyé piáábóju pañe méijcyatúne. Áronáa ícyooca tsúúca dííbyeéjté ámuha méijcyame tééné pañe méijcyáhi.

Píívyéébekéré meíícúvéiyóne

11 Ahdícyane tsá íññújiejte ámuha méijcyájúcootúne, ámuúha táñahbému. Muurá ihdyu Píívyéébé avyéjuejtéréjuco ámuúha. Áánéllíi ámúhake o néé meke tútávájtsóiyónéjhjiri ámuha meúmúúpívyétuki.

12 Imiááméré méijcyá Píívyéébeke wáájacutúmé ímityúné ámúhadítú íhjyúvárónáa ímí ámuha méijcyané hallúvú dííbyeke dítye íavyéjútso tsiíñe Jetsóó tsáácooca.

13-14 Téhdure múu avyéjuullé pañétúejpi méiíññújí avyéjúúbeke pahúllévaré dííbyé piáábo múnáa íjcyámamájucó. Muurá Píívyéébere díityéké picyóó dítye ímityúmeke iúwááboki, áánetu imiáámeke dítye ipiááboki.

15 Muurá imíllebe imiááméré méijcyane tenejcu wáájacutúmé imiáájú meuráávyénetu ímityúné ílhjyúvátuki.

16 Áánéllii ímiááméré mejjcyá tsúúca ímityúnetu ámuha mejjchivyéme. Aame ihdyu ímityúné mémeenújúcohdí tsúúca Píívyéébé hójtsí pañéréjuco ámuha mejjcyame.

17 Aame múu dílbyeke íllíñe dibye ímillédú íjcyame pámévakéré avyējuullé méiíñújí avyējuúbemájuco. Téhdure múu pámeere Píívyéébeéjtema wajjújcatsíhi.

Muhdú ícúbáhráméí maáábucúne

18 Áhdure múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame diityéké iávyējuúlléne meenú ditye táuhbáne. Tsá múu ímiáámemáyé ímí íjcyatúne. Ímityúmé íjcyárómema múu ímiáámé íjcyáhi.

19-20 Muurá ihdyu Píívyéébe ímillédú mejjcyané hallútú meke ditye ícúbahráné maáábúcúhajhíí ímí meke ijtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meke ditye ícúbahráné maáábúcúrónáa zaca meke ímí ijtsúcunúúbe? Tsáhaá.

21 Muuráhjáa Píívyéébe meke ujcú Críjto mewájyuri ícúbáhrámeíbyé ímiáábé íjcyadu mejjcyaki.

22 Tsáháa muurá dibye múijyú ímityúné méénutúne. Áhdurée tsá muucá dibye állityúne.

23 Muuráhjáa dílbyedítýú ímityúné íhjúvárómeke tsá dibye píámeíhíjcyatúne. Áhdurée dílbyeke ícúbáhrárómeke tsá dibye méénúllehíjcyatúne. Íllurée íhvéjtsámeíbyé Píívyéébedívú dibye teene diityémá ímíbájcho muhdú tene íjcyadújuco.

24 Aabée muurá Críjto dsíjívé páwachékevu mepée medsíjívéiyóné tsúúcajáa méimítýú déjuco dsíjívemédú mejjcyarómé meímíbaávyeki. Ehdúu mewájyuri dibye ícúbáhrámeíñej tééveri méímíbaavyéhi.

25 Muuráhjáa éjyju ídátso méícyahíjcyá Píívyéébeke wáájácutúmé éhne múúne obééjámú mújtame íjcyadu. Árónáa icyooca tsúúca métehméébé Críjtoma mejjcyáhi.

3

Muhdú métáábama mejjcyane

1 Ámuúha walléémuj, ámuhá tajímuke máavyējuúlle. Tsaímíyé mejjcyá diityémá Críjto uwaáboju tsaate cáhcújtsóturómé ímí ámuha mejjcyane ííténe botsii icyáhcújtsó íná diityéké ámuha menéétúrónáaca.

2 Muurá ímiááméré ámuha mejjcyane ííténe imílléiyómé téhdure Píívyéébeke íúraavyéne.

3 Tsá múu ávyeta ímíbájkímyeíyóneri íjyácunútúne. Téhdure tsá múu íjyácunútú íhñiwaco idyóíhdsínúmeíñe tsaímíyé ípíhdámeíyóneri, mítyane áhdómeíñe icyááveháñevu ícyáávéiyóneri, ímiá wajjámuunévú íjycámeíyóneri.

4 Apááñeríyé múu íjyácunú tsaííbuwáre íjcyáíyóneri. Ehdu ihdyu íjcyámeke Píívyéébe ímí ijtsúcunúhi.

5 Tehdúhjáa muurá éjyjuúvú íjcyané walléémú Píívyéébedívú íhvéjtsámeíñe dibye ímillédú icyahíjcyáhi. Aaméhjáa ájyúmuke avyējuúllehíjcyáhi.

⁶ Tsááráuuvúhjáa muurá ájyu Aavaráauvuke icyáhcújtsóne avyējúúllehíjcyáhi. Aane dillée íjcyadu ámuha ímiááméré ámuhá tajímuma meíjcyáhajchíí tsá ámuha íínerí meíllityéityúne.

⁷ Áhdure ámuha wajpíímú ámuha táábámuma ímiíneúvú meíjcyá. Tsá múu diityédí ícúbáhratúne. Múu íjtsámei diityéké iáveyjúúlléne muhdú ípiáábóíñeri ámuha tsíjpa tujkévevu ditye íjcyátúnéllíihye. Muuráhjáa Píívyéébe wajpii, wallee, picyóó dityétsí ípiáábójcatsíñe ímí íjcyaki. Aane ehdu ámuha meíjcyáhajchíí Píívyéébema ámuha meíhjúvácococa tsá íiná ámúhake pátsárijcyóityúne.

Ímiáané hallútú meícúbáhrámeíñe

⁸ Ahdícyané ihdyu pámeere tsaimiyé meíjcyá pamévamáye. Tsá múu pájúvatúne. Meídaatsólléjcatsíñe méwajyújcatsi tsané nahbémú múúne wájyújcatsídyú mítyájkímyeityúmére.

⁹ Tsá múu píámeityú ámúhake ímityúné méénúmeke. Téhdure ámúhake úhbámeke tsá múu úhbatúne. Íllure diityé hallúvú piáábó métáuméí Píívyéébeke. Ehdu díbye ímíllédú ámuha meíjcyáhajchíí ámúhake piáábóíñye.

¹⁰⁻¹² Muurá dííbye waajácúháámitu nééneé:

Ímí íjcyane ímíllémé tsá ímityúné íhjúvatúne. Áhdure tsá ditye állíuutúne.

Muurá ímityúné imyéénuhíjcyánetu íhveténe ímiááneréjuco ditye méénune. Aame íjcyá tsaimiyé pamévamáye. Muurá Píívyéébe ímiáámeke piáabóhi. Aabe dííbyeke ditye táumeíñé lleebóhi. Áánetu ímityúmedi tsá díbye íícúvetúne.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácuháámitu.

¹³ Aane ehdu ímiááméré ámuha meíjcyáhajchíí zaca ííne hallútú múha ámúhake ímityúné méénúiyáhi?

¹⁴ Muurá ehdu ímí ámuha meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíhajchíí maímijyu ámuha meíjcyanej. Ahdícyané tsáma íínerí maáábímyeídíñe. Muurá Píívyéébe ámúhake piáabóhi.

¹⁵ Múu Máavyéjuube Críjtodívú icyátsípáávéne íjcyátsíiivyé ámúhake díllómeke ámuha mewáájácútso íveeki dííbyedi ámuha meíjcyáunúhíjcyáne. Áronáa ihdyu múu ímiíneúvú chooco úúballé mítyájkímyeityúmére.

¹⁶ Aame téíibúwá meíjcyá Críjtoke ámuha meúráávyénetu tsaate ímityúné íihjúváneeri íñúcójpíveki.

¹⁷ Aane ihdyu óvi meícúbáhrámeí ímiáánéré meméénúné hallútú Píívyéébe ímílléhajchííjyu. Muurá tééne hallútú meícúbáhrámeíñe maáábúcuáhajchíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meícúbáhrámeíñe maáábúcurónáa tsá díbye meke ímí íjtsúcunúúne.

¹⁸ Muuráhjáa Críjto múijyú ímityúné méénúúroobe ícúbáhrámeí méimityú hallúvu. Aabée tsáijyuré dsíjívé méhllíi pámeere ímityúmé meíjcyáme wájyuri téénej tééveri meímíbaávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki. Aabée dsíjívérónáa ííbbuu íbóhí íjcyáhi.

¹⁹ Aanéhjáa péé éjyuuúvu dsíjívémé íbuúúné íjcyátsihvu diityéké iúwááboki.

20 Muuráhjáa éjjuúvú Noéé mǎ́nécoba méénuhjycánáa Píivýéébe téhmehjycará míamúnaa dílbyeke icyáhcújtsóne téémí pañévu iúcaáve ipájtyeteki. Áronáacáhhjáa apáámyéré 8-meva pájtyeté pámeere ííñuji cáájávéneri májcanúnetu. Áámeúvú íbuúúnéhhjáa íjcyátsihvu Jetsóó íbbuu péé díityéké iúwáaboki.

21 Aanéhhjáa téjju nújpácyotu ditye pájtyeténé naavenú íñe icyooca metsójtótsámeímyé mepájtyetéíñe. Aane tsá metsójtósméityú méjpi ííñú íñityááveki. Muurá ihdyu téeneri méúújtsó Píivýéébedívú mecátsípáávéébeke meotáúmeíñe díbye meke ímíbájhochi. Aane ihdyu meke ímíbájchoobe Jetsocríjtoó dsǎ́jiveebe tsiíñe bóhhíbej téeveri.

22 Díibye muurá icyooca íhtsútuubéréjuco níjkyéjiri Cáani Píivýéébe úniuri íjcyáábeke pámeere níjkyéji múnáama naavémú avyéjuulléhi.

4

Muhdú Píivýéébeke meíicuvéne

1 Aanée muurá Críjto ííñújiri íjcyácooca ícúbáhrámeí mewájjuri. Áánéllii metsu meícúbáhrámeiyóné maáábúcu díbyeé áábucúdu. Muurá meícúbáhrámeiyóné maáábucúmé tsá ímityúné meméénújjcootúne.

2 Aame tsáhájucó meúmúúpívyetú ímityúné meméénújyóneri. Píivýéébe ímillédú meíjcyáiyóneríyéjuco metsúúrámeíñe.

3 Ahdícyané óvjyacoóné Píivýéébeke wáájácutúmé íjcyadu ímityúné ámuha meméénuhjycáne. Muuráhjáa ímityúneri ámuha méúmúúpívyehíjcyáhi, ámuháa ménahtsívátéhíjcyáhi, ámuháa mewáñehjíváténé pañe méllíyíicýávehíjcyáhi, níjcyotájtekée ámuha méduurúvahíjcyá ámuha meméénútyuróne. Ánehji óvjyacoóne.

4 Muurá ténehji ámuha meíhvéjtsóneri ámúhake náhbévahíjcyámé téeneríyé íjcyame íllure ámúhadi uuhívatéhíjcyáhi.

5 Árómemá Píivýéébe muhdú ditye icyahíjcyané ímíbájchoóhi. Muurá pámeere dsǎ́jívétúmema ímíbájhochíibye tsúúca dsǎ́jívéjúcóóróméhjimájucó.

6 Téénélliihyéhjáa muurá éjju múnáaúvuke téhdure úwáábómeíñe díityé íbuúúné íbóhí ímí íjcyá Píivýéébe íjcyadu.

7 Muurá tsúúca ííñuji mééma níjkevájryjuco. Áánéllii ímiááméré meíjcyáne pájjyaváre Píivýéébema méihjyúvahíjcyá.

8 Aame mú wájjujatsíhi. Muurá tsíjtyeke mewájjyume ímityúné meke méénúrómeke meíáméíyóneri tsá meíjyáacunúúne.

9 Ahdícyané mú ímíñeúvú waatsúújatsí ámuha maááhívéjtsacíyooca íiná íjtsámeityúmére.

10 Mépiáábojatsí muhdú ámuha mepiívyetédú Píivýéébe meke ájcúné piáábori bañúháñe díbye meke ipiáábótuki.

11 Áánéllii ámuha meúwáábócooca ímíñeúvú méúwáábóhíjcyá dílbyé ihjyu néhdújuco ámúhaj téeveri díbye íhjjúvaki. Áhdure ámuha tsíjtyeke mepiáábocooca ímíñeúvú mépiáábó muhdú díbye ámúhake túkévejtsódu. Aane páneere íiná ámuha meméénune mú ímíñeúvú meenu dílbyeke ámuha Jetsocríjtoj téeveri maávýéjtsóne. Áábedívú ihdyu metsu meíhvéjtsámeíñe dílbyeke maávýéjútso mújjyú níjkeváityúne. Ehdú teéne.

Críjtoéjté ícúbáhrámeíñe

12 Ámuúha táñahbému, tsá múu mávaríjchojúúné ámuúhama íjcyánetu íjtsámeityú tene ámuúhama íjcyáityuróne.

13 Íllure múu imíjyúú Críjtóo ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñeri tsiíñe íavyéjuma díbye tsáácooca ámuha meímíjyúúveki.

14 Áánéllii dífbyeéjté ámuha meíjcyáné hallútú ámuúhake tsaate úbháhajchíí múu imíjyúú Píívyéébé Apííchó ámuúhá pañe íjcyánéllíihye.

15 Árónáa ihdyu núcójpítsóhreiyo teene ímityúné ámuha tsíjtye éhne menániñee, tsaatéké ámuha medsíjívetsónee, tsíjtye ihjyú pañevú ámuha meúcaavénee, éhdúné hallútú ámuha meícúbáhrámeíñe.

16 Áánetu ihdyu Críjtoéjté meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíñé tsá núcójpítsotúne. Íllure Píívyéébeke téené hallúvú dúúrúvaméré météhdujtsó dífbyeéjté meíjcyánéllíihye.

17-18 Muurá tsúuca muhdú meicyahíjcyáné díbye meéema ímbájchóíñe éévé úújétehi. Aane méhdityu tujkénúíbye ihñéjté meíjcyámedityu. Aabéjii awáá çmuháívanéami íha tsáma ímbájchooi eene dífbyé uwááboju cáhcújtsótúmema, ímiáámé íjcyarómé íhstútúnetu pájtyetéíñáaaca?

19 Ahdícyane dífbyedívú meíhvéjtsámeíñe díbye ímillédú meíjcyá ámuha meícúbáhrámeíyónáaaca. Muurá meke ípívyéjtsoobe íñéhdújuco méénune.

5

Cahcújtso múnáá túkevjtsoju

1 Téhdure ó ímillé cahcújtso múnáá túkevjtsojteké o úwaabóné téhdure túkevjtsoobe o íjcyabe muhdúhjáa Críjto ícúbáhrámeíñé o ájtyúmíibe. Aabe téhdure ó íjcyá dífbyé avyéjuri tsiíñe díbye tsáácooca.

2 Áánéllii ámuúhake o néé ímíñeúvú ámuha metúkévjtso Píívyéébeéjté ámuúhá hójtsí pañe íjcyámeke. Tsá múu díbye ámuúhake níwáavéné íjyévéríyé téené wákimyéí méénutúne. Áhdure tsá múu téené hallúvú ámuha medsídsívakíyé méénutúne. Múu ímíñeúvú meenú Píívyéébe ímillédu.

3-4 Tsá múu tsíjpánécoba díityéké uwáábotúne. Choocóré múu úwaabó pañétúejpi Métehméébé tsáácooca ámuha maávyéjuuté dífbyema múijyú níjkéváityúne.

5 Téhdure ováhtsámú máavyéjuulle ámuúhá túkevjtsojteke. Panéjcvávú máavyéjúúllejcatsí mítyájkímyeityúmére. Muurá Píívyéébé waajácuháámitu nééneé:

Píívyéébe píaabó idáátsóméhjívúvú néémeke. Áánetu 'mityáhmityá' néémedi tsá díbye íícúvetúne.

6 Áánéllii mítyájkímyeityúmére méíhvéjtsaméí íhstútuube Píívyéébedívú dífbyere ámuúhake ityúkévjtsoiki. Áijyu muurá ámuúhake ávyéjújtsóíbye díbye meke ávyéjújtsóíñe éévé úújeteijyu.

7 Áánéllii íñerí áábímyeityúmére dífbyedívú mécatsípááve. Muurá ímíllebe meke ípíaabóne.

8 Árónáa ihdyu téíbúwá meíjcyá Naavéné ámuúhake ímújtátsótuki. Muurá mémunáajpi íjcyabe meke ímújtátsóiyóneri íjyáacunú éhne múúne bájú oohíbyé íyámeke idyóóiyóneri íjyáacunúdu.

⁹ Áróóbeke ihdyu metáhjá Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsónej tééveri. Muurá méwaajácú pahúllevaré ííñújiri ménahbémú téhdure ténéhjiri ícúbáhrámeíhijcyáne.

¹⁰ Áronáa ícyooca wahájchotaré meícúbáhrámeíñé níjcáutu Mépiivyéébé meke ávyéjuutétsoó mújyú níjkéváityúné Jetsocríjtoj tééveri. Aabe muurá mewájyuri meke ímíbajchó íhtsutúmé mejcyame íínevú metáhjátsámeityuki.

¹¹ Áánéllii ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke maávyéjújtso paíjyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Nihñéenére pityájcoju

¹² Aane íñe íhyaami o cáátúnuháámí ámuha éllevu ó wallóo ménahbe Píívyéébeke ímí úráávyeebe Tsibáánoma. Áhaamí pañe ámúhakye ó ítsáávetsó ímiáané ímí Píívyéébe ámúhakye píáábohijcyáne. Áánéllii múu tsaímíyé díbyema íjcyáhi.

¹³ Ámúhakye Babiróóniá cóómiyi íjcyané cahcújtso múnaa duurúvá ámúhakyeé iújcuđu téhdure Píívyéébe díityéké újcume. Téhdure tájtsiménédú néébe Mááco ámúhakye duurúváhi.

¹⁴ Téhdure ámúhakye táicyánéjcutu o néé ámuha Críjtoéjté tsané nahbémú mejcyame medúúrúvájcatsíki. Ahdícyane óví íbúwajíí ámuha méjcyáhi. Áyu tehjújuco.

2 PÉÉDORO

Hállúvúeháámí Péédoro caátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Tsimóo Péédoro Jetsocrijtó ñícúve múnáajpi o Ijcyáábekée oke díbyere picyóó úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe ññe íhyaami ámuha éllevu ó caatúnú Mepájtjetésoobe Jetsocrijtoj téeveri Píívyéébe meke ájcúné uwááboju muha mecáhcujsótúú idyé ámuha mecáhcujsóme éllevu.

² Aane óvíí Píívyéébe tsúúca ámuha mewáájácuube Jetsocrijtoj téeveri ámúhake píaabó tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

Muhdú Crijtoéjté Ijcyane

³ Muurá díbye íñnáhori meke píaabómé ímiááméré méijcyá díbye ímillédu. Muuráhjáa meke újcuube díbye Ijcyadu meíjcyá dílbyema maávyéjuutéki.

⁴ Aabe meke íñédu píáábohíjcyá dílbyedu meíjcyá íññújiri ímityúné meke tútávátsohíjcyánéhjiri meúmúúpívyétuki.

⁵ Áánéllii ímiááméré Píívyéébeke mecáhcujsóne méwaaajácú muhdú ámuha tsaímíyé meíjcyáiyóne.

⁶ Ááne météhmeméí ámuha panévaré ímityunéhjí maáábúcuúne íñnevú táhjátsámeityúmé díbye ímillédu meíjcyaki.

⁷ Múu wajyújcatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wájyújcatsídyu.

⁸ Ehdú ámuha tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocrijtoke meúraavyémé ímí dílbyé wákimiyéí meméénúhajchíí tsá ámuha dílbyedi mebáñúmeítyúne.

⁹ Áánetu ehdu Ijcyáiyóné ímilletúme Ijcyá hállúvatúme Ijcyadu. Aame ílluréjuco ábájíivéné muhdúhjáa Píívyéébe díityéké ímíjpyetétsóné ímityutu.

¹⁰ Ahdícyane ihdyu tsúúcajáa díbye ámúhake újcume métsúúraméí ímiááméré ámuha meíjcyáiyóneri ámúhadítýú tene íbóhówaúcuúnú dílbyedítýú ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbémuj.

¹¹ Áijyu ihdyu ámúhake waatsúcupéjtsóiiibe ímíjyuri Máavyéjuube Mepájtjetésoobe Jetsocrijtó avyéjuri múijyú níjkéváityúné dílbyema tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánéllii éhniññevu ámúhake ó ítsáávétsohíjcyáá muhdú Píívyéébeke meúraavyéné tsúúca ámuha mewáájácúne tehjújuco meíjcyárónáaáca.

¹³ Ímí ó íjtsúcuúnú ói o dsíjívétúné hajchótá ámúhake téénevu o ítsáávétsohíjcyáne.

¹⁴ Muurá tsúúca Máavyéjuube Jetsocrijtó oke úúballé lléváhréjuco o dsíjíveíñe.

¹⁵ Áánéllii ó ímíllé ímiñeúvú ámúhake o úwaabóné o dsíjívéné boone ámuha teene maábájíivétuki.

Crijto ávyéjújtsámeíñe

¹⁶ Tsá muurá álliu tene Ijcyatú Máavyéjuubée Jetsocrijtó íhtsútuube Ijcyaae íññújiri úlléjéébedítýú ámúhake muha meúúbállehíjcyáne.

17 Muuráhjáa ávyeta muha meíteneriyé Cááni Píivyéébe dílbyeke ávyéjujtsóhi. Áhdurée muha mélleebó dibye dílbyedytú nééneé: “Áanu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mityane ó imíjyúúhií.”

18 Ehdúu níjkyéjitu dibye nééne muha mélleebó caméhaúvú Jetsóo múuhadívu tsíhdyúréévcooca dílbyema muha meíjcyame.

19 Áánéllii Píivyéébe ihjyú uubálle múnaáhhjáa dílbyedytú néhijcyané tsá álliu íjcyatúne. Áánéllii melléebó dílbyedytú ditye úwaabóne. Muurá ditye úwaabóné meke waajácútsó mewáajácútnéhjívú éhne múúne peete cúúvétsihdyu ájchúcunúdu. Áánetu méwaajácú ímiáábé dibye íjcyane éhne múúne íné imíjyaú tsítsívé mícúruwa ájchúcunúdu.

20 Téhdure muurá méwaajácú Píivyéébe ihjyú uubálle múnaáhhjáa dílbyé waajácuháámitu cáátunúne díityé tujkéveeu íjcyatúne.

21 Tsáháhjáa íjtsaméiyíyé íiná pájtyeíñé iwáájacúné ditye cáátunútúne. Muuráhjáa ihdyu Píivyéébe Apíichóré díityéké tükévéjtsóneri caatúnuhíjcyáme.

2

Álliu múnáa uwááboju

1 Áronáacáhjáa téhdure íjcyámé téjyu álliu múnáa iye Píivyéébe ihjyú uubálle múnáadi díllómehijcyáme. Téhdure icyooca díityédú nééne amúháj piine íjcyá amúhake álliuúné átéréenéhjí uwááboímye. Aame íllure ehdívvállé Máavyéjuube Jetsocríjtó dílbyéjuco ípájtyetétsoobe íjcyáróobeke. Ááneri iye íelllevu lílyúhcoímyé Píivyéébe díityéké ícúbáhraíñe.

2 Aane mityame díityéké icyáhcújtsone ímityúné méénuúhi. Críjtoke cáhcújtsotúme ímityúné ihjyúvvaá dílbyé uwáábotu.

3 Aane díitye átéréenéhjí uwáábojte íllure amúhake állihíjcyá amúha dsíidsí íjccúroki. Áróme hallúrí tsúuca íjcyáné ícúbáhraíméí Píivyéébé tsúucajátújuco ehdu néémé wáábyuta méénune.

4 Muuráhjáa níjkyéji múnáa íjcyárómedítú ímityúné méénúmedi ídáátsóvetuubéré íllure díityéké waagóo ditye ícúbáhrámeíki. Aame icyooca cúúvétsii dóhjinúmeímyé téhmehíjcyá mújyú Píivyéébe pámeemáyé muhdú ditye icyahíjcyané ímbájchoíñe.

5 Téhduréhjáa muurá éjyuuúvú ímityúmé íjcyámedi tsá dibye ídáátsóvetúne. Muuráhjáa ííñuji dibye cáájávétsóneri májcanúmedítú apaábyekéré pájtyetétsoobe dityeé ímíjpyetéro díityéké uwáábohíjcyabe Noéke 7-meva ítsímema.

6 Téhduréhjáa idyé Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake áiuúcuúbe. Ehdúhjáa imyéénúneri meke újétssoobe íñe icyooca téhdure ímityúné méénuhíjcyámeke muhdú ícúbáhraíñe.

7-8 Téhduréhjáa muhdú ímiáámeke ípájtyetétsoíñé újétssoobe ípyéé íáiúccúrocomícyutu Róoke ípájtyetétsoneri. Muuráhjáa díityéj piine íjcyároobe ímiáábé íjcyánéllii múhdurá ítsúcunúhíjcyá ímityúné imyéénúneri ditye íhjúvvhíjcyáne.

9 Áánéllii muurá méwaajácú Píivyéébe meke pájtyetétsoné meke mújtátsóiyónetu dílbyedívú meíhvéjtsámeímye. Áánetu ihdyu ímityúmé

tsúúca ícúbáhráméi pañe ijcyá díbye muhdú meícyahíjcyáné mééma ímbájchóíñéwújuco.

10 Muurá ícúbáhráiibye eene ímillédú ímityúné imyéénúne díbyeke ávyejúúllehíjcyátúmedi. Muurá uuhívatéhíjcyámé íhtsutúmé níjkyéjiri íjcyáromedi núhnévetúmére.

11 Muurá níjkyéji múnaa diityé ehniíñevu íhtsutúmé íjcyarómé tsá mújyú ávyéjútédítýú ímityúné íhjúvátú Píívyéébé úmíwávu.

12 Áronáa diitye állíu múnaa átéréénéhjí uwáábojte nehniwu uuhívatéhíjcyá iwáájácútúneri. Ávyeta iyámédú néeme wáájácúmeítýúmé ímillédú dáríívemeíhíjcyáhi. Árome wágóóóveé diitye iyámé wágóóóvehíjcyádu.

13 Muurá ímillédú íjcyáne itsucunúhíjcyámé ímí tehdujuco íjcyane. Árome múhdurá ícyahíjcyáneri tsíjtyeke ityútávátsohíjcyáne áhdó újcuúhi. Aame ávyétá nucójpitso néeme ámúhama nahbévahíjcyá ímiáámeúvúdu.

14 Muurá tenáhtsíré ítème. Aame tsá mújyú íhvetéítýú ímityúné imyéénuhíjcyánetu. Muurá dúhcú íbúwámeke ténejcúvúré íbúwátsohíjcyáme. Aame panévare íéhnéváyóneri úmúúpívyehíjcyá ímityúmé íjcyane.

15 Muurá ímiájíjtó iúráávyéronetu ímújtáne ímityúné pañéréjuco ditye ícyahíjcyáné tsaapíhjáa Píívyéébé íhjúú uubálla múnáajpi Beóóúvú hajchi Baraáá íjcyadu. Díibýéhjáa imillera ímityunéhjí imyéénúné hallúvú idsíídsiváne.

16 Áronáacáhjáa íju mújyú íhjúvahíjcyátuube íñe meíhjúvájuri díbyeke úhbánetu íhvetéébé téénetu.

17 Aane muurá diitye állíu múnaa átéréénéhjí uwáábojte éhne múúne núpacyo íjcyátúné nupáhyéjudu, áhdure diitye éhne múúne ojtso kíjyeba íhdícýáhullévú tsájtyedu. Aame bañú múnaa íjcyame tsá íñetú píáábotúne. Aame wágóóóveé ávyéta cúúvé nehullévú mújyú níjkéváitýúne.

18 Muurá ímityunéhjí íhjúváneeri tsúúcajáa téénetu íhvetéjúcúóórómeke tsiíñe íbúwátsohíjcyámé ténejcúvu.

19 Muurá nehíjcyáme: “Tsúúca mepájtyetémé hallúri ína íjcyájúcoótúnéllii mépiivyété meímillédú meíjcyane.” Áronáa tsá ditye wáájácúmeítýú ímityúné pañe íjcyane. Muurá tsáneevu metáhjátsámeíñe pañe meíjcyáhi.

20 Aane muurá ímityúné meícyahíjcyánetu Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtóke mecáhcújtsónej tééveri meímíjpyetéjúcoorómé bíwáhdúré íhdée meícyahíjcyádú meíjcyáhajchíí éhniíñevu ídátóréjuco meíjcyane.

21 Aame tsáháa íhdyu ímiájíjtó Píívyéébé taúhbaju méhdivu bóhówájtsónejcúvú meíbúwáávéityuróne. Muurá teene mewáájacújúcooróné meéhdíwállehíjcyámé úmíwa ídátóhree.

22 Ehdu meíjcyá íllu tsaate néhdújuco: “Oohímýe íllímutúhcú tsiíñe majchóhi. Téhdure méénimu nítyááverómé bíwáhdúré íñújcáámiri cávíhyíñúmeíhi.”

3

Jetsocríjtó tsiíñe tsááiñe

1 Áhdícýane, ámuúha táñahbému, íhyaami ámúha éllevo o cáátúnúháámí pañe tsiíñe ámúhake o úwaabó íhdééháámí pañe ámúhake o úwaabónere.

2 Aane ihdyu tsáma máábájjívedí Píívyéébé ihjyú uubálle múnááhjáa tsúucajátújuco meke néhijcyáne. Téhdure máábájjívedí Mépájtjetétsoobe Jetsocrijtó uwááboju dííbyé uwáábojte ámuáhake úwáábohijcyáne.

3 Áánéllii wajácútsi méjicyaco dityée neéne Jetsóó tsiíñe tsááiíñe íhdéwu tsaate íimillédú ímityúné imyéénúne dííbyedi úúhívatéiíñe.

4 Muurá neeímye: “¿Múijyúami tsááiíbye Crijto idyéjувáa tsááiíbye? Muurá íñe méihdé múnáaúvúu íjcyáijyu íicyahijcyádúré ííñuji icyoocápiwu ípyée ípívyééévétsihdyu.”

5-6 Ehdú neeímyé Píívyéébéhjáa ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí íhjuváveneríyé ípíveytsóné wáájácuróme. Muuráhjáa díbye neéjuriyé nújpacyo tsatsihvú dóbeevé ííñuji íbóhówááveki. Téhduréhjáa muurá íñéhdújuco díbye éjjuuvúvú ííñuji icyájáávetsóneri míamúnáake májcanútsóné díityé ímityú hallútu. Aane wáájácurómé állíu múnáa átéréénéhjí uwáábojte tsá téeneri íícúvehijcyatúne.

7 Áronáa muurá Píívyéébe neé íimilléjyu ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí iwáágóoíñe cúújúwari. Ájyu muhdú meicyahijcyané mééma díbye ímbájjhócooca dííbyeke cáhcújtsotúmé ímityú ícyahijcyámé illuréjuco wágóóovéñe.

8 Cáhawáá méjitsúcunu, ámuúha táñahbému. Muurá Píívyéébedívú 1,000 píjcyá tsájcoojí hajchótáre. Muurá tsájcoojíuvúdúré íjtsúcunúúbé éhdúné píjcyábá íjcyaróne.

9 Áánéllii tsá múu neétu íveekí Jetsóó íícúu tsáátune. Muurá ihdyu téhmehijcyaaabe míamúnáa ímityúné íicyahijcyánetu íhveténe ímíjpyeténe. Tsá díbye ímilléturó tsaatéuba wágóoovéne.

10 Aabe muurá ihdyu méjitsótúnáa tsaé éhne múúne naní múnáajpi meke ábájjinejcuđu. Téjyu páneere íévéhóowari íjcyanéhjí áiiyéné ihjyúvúvú ávyétá apíícho. Téhdure ííñuji cámaráúúveé páneere tééjí hallúrí íjcyanéhjíimájuco.

11 Ehdú páneere cúújúwari wágóóovéhi. Áánéllii téiibúwá méjicyáne ímííñevúvú Píívyéébeke méuráávýé dííbyedívréjuco mecátsípáávénema.

12-13 Ááne météhmehijcyá múijyú tehdu tene pájtyeíñe díbye neéneé. Muurévá páneere íévéhóowari íjcyanéhjí ííñújimájuco cúújúwari chócoovéne wágóóóvéne boonétú béhjíréjuco ííñuji díbye ípívyéjtsóíñe páneere íévéhóowari íjcyanéhjíimájuco. Áájí hallúríva páneere tsaímíyéjuco íjcyáiñe. Tsáhájucóvá íñá ímityúné íjcyáityúne.

14 Ahdícyane teene ámuha metéhméné hajchótá ímiááméré méjicyá íínetú ámuha menéétsámeityúmeke Crijto íájtyúmíivaki, ámuúha táñahbému.

15 Muurá Píívyéébe téhmehijcyá páneere míamúnáa ípájtjetéíñe uwááboju cáhcujtsóné. Áánéllii tsáhái Crijto tsáátune. Ehdú téhdure ménahbe mítyane mewájyuube Páávoro ámuáhake caatúnuhijcyá Píívyéébe dííbyeke túkévéjtsóneri.

16 Muurá pahúllévare íjcyáné cahcújtsó múnáa éllewu iwállóhaamíjí pañe téeneri íhjuvávahijcyaaabe. Áronáa tsane túhú díbye úwaabóné tsá páneere ímí melléébohijcyatúne. Aane íjcyámé tsaate dííbyé uwáábó wáájácurómé tsíñejcúvúré úwáábohijcyané Píívyéébeke ímí iúráávýetúnéllíihye. Aame ehdu dííbyé ihjyu íúniútúré úwáábóneri íhyallúvúré ímityúné méénuhijcyáhi.

¹⁷ Ahdícýane ámuha táñahbémú tsúúca ámuha íñehji mewáájacúmé ímíñeúvú météhmeméí állíu múnaa ámúhakye ímiáájú ámuha mecáhcújtsónetu imújtátsótuki.

¹⁸ Áánéllii éhniíñevu Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtodívú mecátsipáávé ámúhakye dibye ipiáábo ámuha mewájýjycatsíki. Ahdícýane ihdyu óvíi díbyeke máávýéjujtsó mújyú níjkéváityúne. Ayu tehdújuco.

1 JÓÁA

Tujkénú Jóáa cáátúnuháámi

Mepájtyeténe uubálleju

¹ Ámúhake ó caatúnú Críjtodítýú dílbyej tééveri Píívyéébe meke pájtyetésóobedítýú íjcyané uubálle. Diibyéhjáa ihdyu íjcyaduré ícyahíjcyá ipíívyema íjcyátuube ííñují ípívyéévéetúné íhdéjuco. Áábekée muha maájtyúmiibe íhjuváné muha mélleebóhi.

² Aabée bóhówáávéébedítýú íjcyané uwááboju íñe ámúhake ó úúbálléhíjcyá mújyú medsíjivéjúcoóítýúne bóhí dílbyedítýú meújcúné uwááboju. Aabéhjáa ihdyu íjcyaduré Cááníma ícyahíjcyároobe botsíi méhdivu bóhówaavéhi.

³ Aanée páneere díbye méénunéhjí muha máájtyumíhi. Áhdurée díbye íhjuváné muha mélleebóhi. Aane ámúhake ó úúballé ímí tsame meíjcyame menáhbévájcatsí íñe muhdú muha Cááni Píívyéébeé, díbye Ílli Jetsocríjto, íjcyámútsima meíjcyadu.

⁴ Aane ámúhake ó úúballé tééneri ámuha meímíjyuúki.

Píívyéébedi ímiáájú

⁵ Ááné uwáábojúu dílbyere Jetsocríjtó múúhake úwaabóné íñe ámúhake ó úúballé Píívyéébe ímiáábé íjcyáábedi íñé ímítýú íjcyatúne.

⁶ Áábeke 'ímí ó úraavyé' menéérome ímítýunéhjí meméénúhajchíí íllure máallíhi.

⁷ Áánetu ímiáábé díbye íjcyadu meíjcyáhajchíí ímí ménahbévájcatsí pamévamáye. Áijyu tsá íiná máhallúrí íjcyájúcootú tsúúcajáa Ílli Jetsocríjtó ítyujpácyó íwáágóóneri páneere méímítýú ímbájchónéllíihye.

⁸ Áánetu ímítýumé meíjcyarómé 'tsá ímítýuube o íjcyatúne' menéhajchíí íllure máállímyeímýé pañe tsá ímiáájú íjcyatúne.

⁹ Árónáa ihdyu Píívyéébe ímiáábé íjcyaaabe íñéhdú méénúúbeke méímítýuháñé meúúbálléhajchíí méhdi ídáátsóvéne mééma ímbájchoobe páneere.

¹⁰ Áánetu 'tsá mújyú íñé ímítýú o méénutúne' menéhajchíí Píívyéébeke állú múnáájpidi médillóhi. Aane ehdu menééme tsá ímí dílbyé uwááboju mecáhcújtsotúne.

2

Críjto mépiááboobe

¹ Ámuúha Llihíúmuj, ícyooca íñe ámúhake o cáátúnúné pañe o néé ámuha ímítýúné meméénútuki. Árónáa ihdyu ímítýúné meméénúhajchíí Jetsocríjtó ímiáábé mépiááboobe íjcyaaabe meke Méécááni húmíj pñénuvú píaabóhi.

² Muuráhjáa pájámeílbyé méímítýuháñé mééma ímbájchoki. Árónáacáa tsá apáámyéllíihyeré méhllíi díbye dsíjívétúne. Muuráhjáa pámeere míamúnua ííñújiri íjcyáméllíi dsíjíveébe.

³ Aane muurá ihdyu Píívyéébe taúhbajúúné néhdú meíjcyánetu méwaajácú ímiááné dílbyeéjté meíjcyane.

4 Áanetu tsaate 'díbyeéjéte muúha' néerome díbyé taúhbajuúné néhdu íjcyatúme állíu múnaa. Áámé pañe tsá ímiáájú íjcyatúne.

5 Muurá ihdyu Píivýéébe néhdu meíjcyame díbyeke méwajýúhi. Áanetu méwaaajácú ímiááné díbyeéjéte meíjcyane.

6 Áánéllii múu tsaate 'Píivýéébeke ímí ó úraavyéhi' nééme íjcyá muhdúhjáa íñújiri Jetsocríjtó ícyahíjcyádu.

Tsiñe taúhbaju bóhówaavéne

7 Ámuúha táñahbému, íñe ámuha éllevu o cáatunúné tsá béhné taúhbaju íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco ámúhama tene íjcyane. Áánéllii tsúuca ámuha teene méwaaajácúhi.

8 Áronáa béhnéuvúdu ámúhake ó nehíjcyá muhdú Críjto meke wáiyudu ámuha mewáiyújcatsíki. Muurá tsúuca ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvéjtsóne ímiáájuréjuco meúraavyéne.

9 Aane muurá 'ímiáájú ó úraavyéhi' menéerome ménahbémuke menéhnílléhajchíí ímityunéjcuréi meúraavyéhi.

10 Áanetu ihdyu ímiááné ímiáájú meúraavyémé méwajýú ménahbémuke. Aame tsáhájucó ímityúné pañévu memújtatúne.

11 Áanetu ménahbémuke menéhníllémé ímityúné pañe méijcyáhi. Aame teene meke mújtatsómé méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeítyúme.

12 Aane íñe ámuha áatsiimédú menéemeke ó caatúnú tsúuca Jetsocríjtoj téeveri Píivýéébe ámúhadi ídáátsóvéne ámúhá ímityú ímbájchómeké.

13 Aane ámuha kéemejtéké ó caatúnú tsúuca Jetsocríjtoke páneeréikyéé ípívyéévetúné íhdéjuco íjcyáábeke ámuha mewáájácúnéllíihye. Áhdure ámuha ováhtsámuke ó caatúnú tsúuca ámuha Naavéneke metáhjánéllíihye. Áhdure ámuha tsíiméké ó caatúnú tsúuca Méécáánikyé ámuha ímí mewáájácúnéllíihye.

14-15 Ahdícyane páneere kéemejtémá ováhtsámú tsúuca Píivýéébeke ímí ámuha meúraavyémé Naavéneke metáhjame tsá múu íjyacunújucootú íñújíénéhjiri. Muurá tsaate ténéhjiríyé íjcyame tsá Píivýéébeke wáiyutúne.

16 Muurá páneere íñújíene tsá Píivýéébedityú tsáátune. Naavénéedityúré tsááne méjpiíyi ímityúné meméénúíyóneri meúmúúpivyéne, íñá meíténeri meúmúúpivyéne, meéhnéváneri memítýájkímyeíñe.

17 Áronéhji muurá páneere tééjima wágóóóveéhi. Áanetu ihdyu Píivýéébe ímillédú ícyahíjcyámé tsá múijyú muhdú íjcyáityúne.

Ímiáájú

18 Ahdícyane, ámuúha Llíhíúmuj, tsúuca íñúji mééma níjkévaáhi. Muurá tsúuca ámuha méwaaajácú téené ihde Críjtoke múnáátsóhíjcyaaabe bóhówááveíñe. Muurá tehdu nééme mítyaméjuco méhdivu bóhówáávénetu méwaaajácú tsúuca íñúji mééma níjkévaíñe.

19 Muuráhjáa tujkénú meke íñáhbévahíjcyáróne méhdityu íhvetémé ímiá nahbému íjcyatúnéllíihye. Ímiá nahbémuú íjcyaca tsá ditye méhdityu dówáávéityuróne. Áanetu méwaaajácú ménahbémuú ditye íjcyatúne.

20 Áanetu ihdyu tsá ámuha díityédú menéétune. Muurá ihdyu tsúuca Píivýéébe Apííchó ámúhá pañe íjcyánéllii ámuha méwaaajácú ímiáájú.

21 Tsá idyé ámuha mewáájácútúnéllii ámuhákye o cáátúnutúne. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú keená álliúré íjcyane. Áánéllii ámuhákye ó caatúnú ámuha maállítsámeityuki.

22 ¿Aane caatyé íñe diitye álliu múnaa? Jetsóo Críjto Mepájtyetsoobe íjcyatúné néhijcyámé muurá álliu múnaa. Aame íllure dífbyeke ehđíwállehíjcyá Cááni Píivyéébe ma diityétsikyey ícyáhcújtsótúnélliihye.

23 Muurá Íllíkye cáhcújtsótúmema tsá Cááni Píivyéébe íjcyatúne. Áanetu ihdyu dífbyeke cáhcújtsómema íjcyáabe.

24 Aane muhdúhjáa ámuha tsúúcajátújuco teene melléébone ímí mecáhcújtsóhajchí íñe imíjyaú ámuha méíjcyaa Méécááni Píivyéébeé, Ílli Jetsocríjto, íjcyámútsima.

25 Muuráhjáa dífbyere Jetsocríjto néé mújyú medsíjivéjúcóóityúne bóhívu meke íajcune.

26 Ehdu íñe ámuhákye ó caatúnú tsaate ámuhákye mújtátsóiyóné ihdétu.

27-28 Áronáa tsá múha ámuhákye állíityuró Píivyéébe Apíichovu tsúúca Jetsocríjto ámuhákye ájcu meke. Áánéllii tsá múha ámuhákye úwáábóityuró téenere ámuhákye úwáábohíjcyánélliihye. Áané uwaáboju muurá tsá álliu íjcyatúne. Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, ímíñeúvú meíjcyá Críjto ma muhdú Píivyéébe Apíichó ámuhákye túkévejtódú mújyú tsiíñe díbye tsáácooca íñerí núcójpívetúme tsaimíyé dífbyeke ámuha mewáátsúcúpéjtsoki.

29 Muurá ámuha méwaajácú Jetsocríjto ímiáábé íjcyaae mújyú ímityúné méénutúne. Ahdu íjcyame Píivyéébej tsíímé íjcyáhi.

3

Píivyéébej tsííme

1 Cáhawáá méijtsúcunu muhdú Píivyéébe mítyane meke iwájyúnéllii ítsíímedi díllone. Aame ímiáané dífbyej tsíímé méijcyáhi. Áanetu dífbyeke cáhcújtsótúme tsá wáájácútú dífbyeéjté meíjcyane dífbyeke iwáájácútúnélliihye.

2 Ámuúha táñahbé muj, ímiáané tsúúca dífbyej tsíímé meíjcyarómé tsáhái ímí mewáájácútú muhdú meíjcyaiñe nihñévu. Áronáa méwaajácú Críjto meke újcvácooca dífbyedúrjúco meíjcyaiñe dífbyeke maájtyúmíñélliihye.

3 Muurá ímiáané dífbyeke mecáhcujtsómé métsúúrámehíjcyá ímiáámerjúco meíjcyáiyóneri díbye íjcyadu meíjcyaki.

4 Áanetu ímityúné meméenuhíjcyámé Píivyéébe taúhbaju íllure méehđívalléhi. Muurá tsá díbye ímíletú ímityúné meméenune.

5 Muurá ámuha tsúúca méwaajácú Jetsocríjtó mújyú ímityúné méénutuube íñujívú tsááne méimítyuháñe méhdityu iwáágooki.

6 Aane pámeere ímí dífbyema íjcyame tsá ímityúné méénutúne. Áanetu ímityúné méenuhíjcyámé tsá dífbyeéjté íjcyatúne. Aame tsá dífbyeke wáájácútúne.

7 Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsáma tsaatédívú máállítsámeídíñe. Muurá ímiááneré méenuhíjcyámé ímiáámé íjcyá Jetsóo íjcyadu.

8 Áanetu Naavéneéjté íjcyame ímityúné méenuhíjcyá tsúúcajátújucoo díbye íjcyadu íjcyánélliihye. Áanélliihyeé muurá Píivyéébe Hajchi tsáá íñujívú dífbyeke ityáhjáne díbye tútávajtsonéhjí ímíbáychoki.

9 Aane ímiááné Píívyéébej tsíímé meíjcyame tsáhájucó ímityúné meméénutú béhné íjtsaméivúréjucó díbye meke ájcúnéllíihye. Aame tsáhájucó ímityúmé meíjcyatú tsúúca ítsíímémedi díbye meke díllome.

10 Aane muurá méwaajácú caatyé Píívyéébej tsíímé íjcyane. Áhdure méwaajácú caatyé Naavénej tsíímé íjcyane muhdú dítye íjcyánetúre. Muurá ímityúné meméénuhíjcyámé ménahbémuke mewájuryutúmé tsá Píívyéébejéjté meíjcyatúne.

Mewájuryújcatsíñe

11 Muurá ámuha méwaajácú tujkénúu meúwáábójcatsíñé muhdú mewájuryújcatsíyóne.

12 Aame tsá meíjcyatú Caiúvúhjáa íjcyadu. Muuráhjáa Naavéneéjpi íjcyánéllíi íñáhbeke lííhýánuúbe. Aanée ¿iveekí lííhýánuube íñáhbeke? Díbyéhjáa múhdurá méénúnáa íñahbe ímí méénune itsárilíéne dííbyeke lííhýánuúbe.

13 Ahdícyane múhdurá méjtsúcunúdí ámuhákye Píívyéébeke cáhcújtsotúmé néhnílléhajchííjyu, ámuúha táñahbémuj.

14 Muurá méwaajácú Píívyéébejéjté meíjcyame ménahbémuke mewájuryume mújyú medsíjívéjúcúoóityúne bóhíma meíjcyane. Áánetu íñahbémuke wájuryutúmé tsá téenema íjcyatúne.

15 Muurá dsíjívétso múnaadú néeme íñahbémuke nehnílléhi. Aane muurá ámuha méwaajácú tsíjtyeke idsíjívétsóyóneri íjácunúhíjcyámema mújyú medsíjívéjúcúoóityúne bóhí íjcyatúne.

16 Muurá méwaajácú muhdúhjáa Jetsocríjto meke iwájurye úújetsóné idsíjíveneri. Ahdu téhdure ménahbémuke méúújétsóiyá díityéké mewájurye.

17 Dítye píhtónetu díityédí meídáátsóvéne mepiáábótúhajchíí tsá ímiáánetúre Píívyéébeke mewájuryutúne.

18 Ámuúha átsíímédú ámuha menéemeéj, tsá múu apááñéré íhyyúri íñahbémuke wájuryutúne. Múu ímiááné díityéké iwájurye úújetsó díityéké ipiáábóneri.

Píívyéébema ímí meíjcyane

19 Ehdu meméénune ímiáánéjucó ímiáájú meúraavyéne. Aame méwaajácú ímiááné ímí Píívyéébema meíjcyane.

20 Muurá ímityúné meméénune méwaajácúhi. Aane Píívyéébe íñá túhúúlléébejíí waajácú muhdú meíjcyahíjcyáne.

21 Ámuúha táñahbémuj, muurá ímityúné meméénútúcooca méwaajácú ímí Píívyéébe meke íjtsúcunúne.

22 Aabe meke ajcú páneere dííbyeke metáúmeíñé dííbyé taúhbajúúné mecáhcújtsóne díbye ímíllédú meíjcyámeke.

23 Meke muurá táúhbaabe íli Jetsocríjtoke mecáhcújtsóne mewájuryújcatsí muhdú meke díbye wájuryu.

24 Díbye meke néhdu meíjcyane ímí dííbyema méjicyáhi. Aame méwaajácú mééma díbye íjcyane Íapííchó mépañévu ipícyóónej tééveri.

4

1 Ámuúha táñahbému, tsá múu peecúteré cáhcújtsotú tsaate ámuúhama Píivyéébé icyánéjcuri ihjyuváne. Tujkénú múu ímíñeúvú ijtsó iwáájácu ímiááné díbyedítýú tene Ijcyáhajchíjyu. Muurá mítyame állú múnaa díbyé ihjyú uubálle múnáadi idíllómeíñe úwáábohíjcyáhi.

2 Aane cáhawáá ámuúhake o néé muhdú mewáájacúné ímiááné Píivyéébé Apííchó túkevéjtsori úwáábohíjcyámeke. Muuráhjáa ihdyu Jetsocrijtó Píivyéébé Hajchi Ijcyaae Míamúnáajpidívú ípíivyéévéne íññujívú tsáane cáhcujtsómé úwáábohíjcyá Píivyéébé Apííchó túkevéjtsóneri.

3 Áánetu teene cáhcújtsotómé tsá téené túkevéjtsori úwáábotúne. Crijtó munáajpi Naavéné apííchó túkevéjtsoriyé úwáábohíjcyáme. Aane diityé uwááboju tsúuca ijcyá íññujiri éhnée éjyújuco téené uubállé ámuha melléébone.

4 Ámuúha Llihíúmuj, muurá Píivyéébeéjté ámuha meijcyame tsúuca diityéké métahjá diityémá Ijcyáábé ihnáhó éhníñeuvu ámuúhama Ijcyáábé ihnáhó Ijcyánéllihye.

5 Iji múnaaré íjcyánéllii míamúnáadítýuré tsáané ijtsaméi ditye úwaabóné diitye míamúnaa lleebúcunúhijcyá téhdure tééji múnaa íjcyánéllihye.

6 Áánetu ihdyu Píivyéébeéjté meijcyánéllii téhdure díbyeke wáájacúmé meke lléébohíjcyáhi. Áánetu díbyeke wáájacutúmé tsá meke lléébotúne. Ááneturé méwaajácú caatyé ímiááné Píivyéébé Apííchó túkevéjtsori úwáábohíjcyáne, áánetu caatyé álliuré Naavéné apííchó túkevéjtsori úwáábohíjcyáne.

Píivyéébe meke wájyune

7 Áánéllii metsu Píivyéébedítýú tsáané ijtsaméima meijcyame mewáájújcatsíki, ámuúha táñahbému. Muurá mewáájújcatsíñeri méúújtsó ímiááné díbyej tsíímé meijcyame díbyeke mewáájacúné.

8 Áánetu tsíjtyeke wájyutúmé tsá díbyeke wáájacutúne. Muurá díbyej tsíímé íjcyaca tsíjtyeke wájyúiyá muhdú díbye meke wájyudu.

9-10 Muuráhjáa méicyánéjcutu díbyeke mewáájújtúrónáa meke mítyane iwájyune úújétsóobe apáábyéré Ílli Ijcyáábeke íññujívú díbye wáalloobe dsíjívénej tééveri méimítýuháñé ábájíívémeímyé mújyú medsíjívéjúcóótyúné bóhí meújcuki.

11 Áánéllii méwájújcatsíiyáhi, ámuúha táñahbému.

12 Muurá díbyeke mújyú maájtyúmíturómé mewáájújcatsíhachíí méwaajácú Íapííchó mépañe Ijcyane.

13 Áánevu meke díbye ájcúnéllii méwaajácú ímiááné díbyeéjté meijcyane.

14 Muuráhjáa muha Jetsocrijtóke maájtyumímé íñe méúúbállehíjcyá Méécáání díbyeke íññujívú wáloone díbyej tééveri pámeere míamúnáake ípájtyetésoki.

15 Aane Jetsóo Píivyéébé Hajchi Ijcyane mecáhcújtsóne díbyedívú mecátsipaavémé tsáímíyé Píivyéébema méjcyámé pañe Ijcyaae Íapíicho tééveri.

16 Aane díbye meke wájyune mewáájacúnéllii díbyeke mecáhcújtsóne díbyedívú mecátsípáávehíjcyáhi. Muurá ihdyu íjcyaduré meke wájyúúbe. Aane pámeekéré mewájyume ímí díbyema meijcyámema idyé Ijcyaae Íapíicho tééveri.

17 Muuráhjáa muhdú Jetsocríjtó ííñújiri íjcyadu meíjcyáneri meúújetsó ímiááné dííbyeke mewájjyune. Aabe meke wájjúnéllii tsá meíllityétú níhñéetsihvúré mééma díbye muhdú meícyahíjcyané ímbájchóíñeri.

18 Muurá meke wájjúmedi tsá meíllityétúne. Áánetu meke wájjútúmeke méillí ditye meke ímítýú dáríívéyónéllíihye. Muurá tsaate meke wájjyune mewáájácútúnéllii díityéké meíllíiyáhi.

19 Áronáacáa ihdyu Píívyéébe tsúúcajátújuco meke wájjyune mewáájácúnéllii dííbyeke mewájjýhi.

20 Áánetu 'Píívyéébeke ó wájjýhi' menéérome ménahbémuke menéhnílléhajchíí illure máallíhi. ¿Muhdú maájtyúmírómeke mewájjýmejjííva Píívyéébeke mewájjýuú awáá maájtyúmííbekéjjíívari?

21 Áronáacáa meke neebe dííbyeke mewájjýune téhdure ménahbémuke mewájjýuki.

5

Ímityúné metáhjane

1 Muurá Jetsóó Mepájtyetésóóbeke mecáhcújtsóóbedívú mecátsípaavémé méjjcyá Píívyéébej tsííme. Aane dííbyeke wájjyune téhdure ítsíímeke wájjýhi.

2 Aane dííbyeke mewájjúnéllii díbye meke néhdu meíjcyame téhdure tsijtye dííbyej tsííme íjcyámeke ménahbémuke mewájjýhi.

3 Muurá díbye néhdu meíjcyáneri meúújetsó dííbyeke mewájjyune. Aane tsáháturo túhuutúne.

4 Muurá dííbyej tsííme meíjcyame ííñújí ímítýuháñé metáhjá Jetsóoke mecáhcújtsóneri.

5 Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane mecáhcujtsómé metáhjá panévare meke tútávajtsóiyóne.

Jetsóó Píívyéébé Hajchi

6 Muurá méwaajácú Jetsóó Píívyéébé Hajchi íjcyane díbyée tsójtsótsámeicyooca Ílli díbye íjcyane díbyere Píívyéébe cáámetu néénéllíihye. Áhdurée díbye dsíjjivécooca úújétsóobe Ílli díbye íjcyane. Aane muurá Ípííchó méhdivu bóhówátsohjýá ímiááné tene íjcyane.

7 Muurá íjcyámé níjkyéjiri pápíhchúúmeva Píívyéébé Hajchi Jetsóó íjcyane néémeé: Dííbye páñetu Ílli Jetsocríjtoó, Cááníí, Ípííchoo, éhdume. Aame pápíhchúúmeva íjcyame tsáápiiyéro.

8 Téhdure íñe ííñújiri pápíhchúúneva teene bóhówajtsóhi: Díbyée tsójtsótsámeicyooca Cáání nééneé, díbyée dsíjjivécooca tsiíñe díbyere nééneé, Ípííchó meke néhíjcyáne, éhdume. Aane pápíhchúúneva íjcyane tsanééré méhdivu bóhówajtsóhi.

9 Muurá mecáhcujtsó míamúnaa meke nééneé. Aanéjjí muurá mecáhcújtsóiyá Píívyéébe meke nééneé. Muurá díbyere meke néé Jetsóó Ílli íjcyane.

10 Áánéllii pámeere dííbyeke cáhcujtsómé waajácú íííbúuri ímiááné Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane. Áánetu teene cáhcújtsotúmé állú múnáájpidi dílló dííbyeke.

11 Áronáa neebe Íllij téeveri meke iájcuíñé múijyú medsíjivéjúcóóityúne bóhíívu.

12 Aane pámeere dííbyé Hájchima íjcyame tsúúca teene ujcúhi. Áánetu dííbyema íjcyátúmedi tsá tene íjcyatúne.

Nihñéenééré túkevétsoju

13 Ehdú íñe ámuéhakye ó caatúnú Píívyéébé Hájchikye ámuha mecáhcújtsómeke ámuha mewáájácu tsúúca ámuha múijyú medsíjivéjúcóóityúne bóhíma meíjcyane.

14 Muurá méwaajácú Píívyéébe ímillédújuco tene néhajchíí dííbyeke metáúmeíñé díbye meke lléébone.

15 Áánéllii méwaajácú díbye meke piááboíñé páneere dííbyeke metáúmeíñetu.

16 Aane tsaapi ménahbe ímityúné méénúhajchíí múu dííbyé hallúvú piáábó táúmeí Píívyéébeke díbye dííbyedi ídáátsóvéne dííbyé ímityú íábájííve díbye tééné déjúcotu idsíjivétuki. Áronáa íjcyané tsane ímityúné meméénúné déjúcotu medsíjivéiyóne. Aane téénéeméné díbye méénúhajchíí metáúmeídí piáábó dííbyé hallúvu.

17 Muurá páneere Píívyéébe ímíletúné meméénunéhjí ímityúne. Áronáa íjcyané tsane tééné déjúcotu medsíjivéiyóne.

18-19 Áronáa méwaajácú ímiááné Píívyéébeke mecáánívahíjcyámé ímityúné pañévú meúcaavéjúcootúné dííbyé Hajchi meke Naavéné mújtátsóiyónetu téhmehíjcyánéllíihye. Áánéllii muurá tsá díbye meke mújtátsóiyuró Píívyéébeéjte meíjcyámeke. Áánetu íñe múhdumé ííñújiri íjcyané ímámúnaa Píívyéébeke cáhcújtsotumé diibye Naavéné hójtsí pañe.

20 Muurá méwaajácú Píívyéébé Hajchíí tsááne ííñújívú meke iwáájácútso muhdú ímiáábé Cáani íjcyane dííbyema ímí meíjcyaki. Aame ícyooca ímí dííbyema méijcyá Ílli Jetsocríjtoma meíjcyánéllíihye. Aane ímiáábé Píívyéébe íjcyaae meke ajcú múijyú medsíjivéjúcóóityúne bóhíívu.

21 Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, óvíjyacóóné dííbyedítúyú ámuéhakye mújtátsóiyonéhjí ámuha mecáánívahíjcyáne. Áyu tehdújuco.

2 JÓÁA

Hállúvúeháámí Jóaa cáátúnuháámi

Muhdú mewájjune

¹ Muúllej, Píivýéébé cahcújtso múnáá túkevjtsoobe o íjcyaaabe dítstíímema ámúhake o wájyúmeke tsúúca Píivýéébe újcúme éllevu íñe íhyaami ó caatúnúhi. Aane tsá apáábyéré ámúhake o wájyutúne. Pámeere ímiáájú úraavyémé ámúhake wajyúhi.

² Aane ímiááné ámúhake ó wajyú ímiáájú múijyú muhdú íjcyáityúné mépañe íjcyánéllíihye.

³ Ahdícyané óví Méécááni Íli Jetsocríjtoma ámúhake wájyumútsí ámúhadi ídáátsóvéne píaabó íbúwájí ámuha méijcyaki.

⁴ Mítýane ó ímjyuuvé tsaate dítstíímédítýú ílle ímí tehdújuco ímiáájú úráavyémeke o íténema. Muurá Píivýéébé táuhbaju néhdújuco ditye íjcyane.

⁵ Aane, muulle, uke o néé mewájyújcatsíki. Tsá béhné táuhbaju tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píivýéébe meke táuhbáné mewájyújcatsíki.

⁶ Muurá ímiááné dííbyeke mewájyúhahjí díbye meke néhdu méijcyáhi.

Állú múnáa

⁷ Aane téíbúwá méijcyaco állú múnáake. Muurá mítýame íjcyá íñújiri Jetsocríjtóo íñújívú itsááne ímiááné mehdu míamúnáajpi íjcyane cáhcújtsótúme. Aame íllure dííbyeke ehdííwállehíjcyá icyáhchújtsótúnema.

⁸ Ahdícyané téíbúwá méijcyaco ámuha mebañúmeityu ámúhá wákimyéi áhdori Píivýéébe meke ájcune ámuha meújcuki.

⁹ Muurá ámuha Críjtó uwááboju íjcyáné tsíjtoréjuco meuráávyéhahjí tsá Píivýéébé icyánéjcuri ámuha méijcyatúne. Áánetu tééné uwáábóré ímí ámuha meuráávyéhahjí Píivýéébé, Íli Jetsocríjtóo, íjcyámútsima ímí ámuha méijcyáhi.

¹⁰ Aane tsaate Críjtó uwááboju cáhcújtsótúme ámuha éllevu ámúhake íuáábo péhahjí tsá mú ihjávú wáátsúcúpéjtsótúne.

¹¹ Muurá díityéké ámuha nepíáábóhahjí tsúúca ímityúné ámuha mémeenúhi.

Jóaa pítyacóne

¹² Aane íjcyaróné mítýane ámúhake o nééiyóne. Árónáa tsáhájucó ó ímíletú éhníñevu íhyaamí pañétú o cáátunúné lléváhréjuco ámuha éllevu o pééíñéllíihye. Téijyu botsíi ámúhake ó neé éhníñevu meímjyuuíki.

¹³ Aane díñaalle ímí Píivýéébeke úráávyélelej tsíímé mítýane ámúhake duurúváhi. Áyu tehdújuco.

3 JÓÁA

Nihñéeháámíré Jóáa cáátúnuháámi

Gááyo ímiáábe

¹ Oo Píivýéébé cahcújtso múnáa túkevjtsoobe o íjcyaae íhyaami diéllevu ó caatúnú uke o wájuube Gááyo éllevu.

² Aane Píivýéébeke, muube, piáábó ó táumeihjycyá díhyallúvú panévaturé ímí u íjcy muhdú tsaímíyé dííbyeke u úraavyédu.

³ Mítýane ó ímíjyuuvé uuva tsaímíyé ímiáájú u úraavyéné tsaate ellétú tsááme oke úúbálléneri.

⁴ Téhdure ávyetá mityáné ó ímíjyuuvé ópéé ímiáájú o úwaabómé ímí úraavyéné oke ditye úúbálléneri.

⁵ Aane, muube, ímí tehdújuco u piáábohíjcyáné ménahbémuke ímichi tsiélletu tsááme Píivýéébé íhju úwáábomé péhíjcyámeke.

⁶ Muurá íllevu ménahbémú dóbéévemeke úúballémé muhdú diityéké u wájýúne u piabóne. Aane ímí tehdújuco diityéké u piáábohíjcyáné Píivýéébe ímíllédújuco.

⁷ Muurá díbyé íhjú úwáabori úllehíjcyámé tsá ímílléturó cáhcújtsoúmé diityéké piabóne.

⁸ Áánéllii metsu meere mepiáábohíjcyaa diityéké ditye ímiáájú úwááboki.

Dióóterépé ímityuné íjcyane

⁹ Muuráhjáa éjju waajácuháámí ó wallóo elle íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu diityéké o túkévjtsoháámi. Áronéva tétsíi túkevjtsoobe Dióóterépé iye íhtsútuube íjcyane ímíllénéllii tsá lléébotú táuwaábo. Imílleebévaa iye úwaabóne.

¹⁰ Áánéllii téhullévú o péécooca dííbyeke ó dílloo táhallúvuváa díbye álliñe. Aabévá muurá tsá wáátsúcuhijcyatú Píivýéébé íhjú úwáábo múnáa téhullévú úújetemeke. Muurévá ímí diityéké wáátsúumeke íbóíjcyúróné tsaméhjikéjuco díbye íchívyétsohíjcyáne.

¹¹ Tsá múu ihdyu, muube, ehdu ímítyuube íjcyatúne. Ímiáábéré múu íjcyáhi. Muurá ímiáánéré méénume Píivýéébeéjte. Áánetu ímityúné méénume tsá dííbyeke wáájácutúne.

Deméétrio ímiáábe

¹² Áánetu pámeere nehíjcyá Deméétrio ímiáábé íjcyane. Téhdure o íjcyároobe ó waajácú ímí díbye íjcyane. Aane ímiááné tehdújuco dííbye. Muurá uure wájácú u nééne tsá múijjú álliu o íhjúvátúne.

¹³ Aane íjcyaróné mítýane uke o nééiyóne. Áronáa tsá o ímíllétú éhniñevu o cáátunúne.

¹⁴ Muurá lléváhréjuco maájtyúmíjcatsíiñe botsíi ímíñeúvú meihjúvávácatsíki.

¹⁵ Áhdícyane óví íbúwájíí ú íjcyáhi. Íille íjcyame ménahbémú uke duurúváhi. Áhdure óóma duubállé ménahbémuke diityéké o dúúruváne. Áyu tehdújuco.

JÓÓDAAÁ

Jóóda cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Jóóda Jacóóbó nahbe Jetsocríjtó ñcúve múnáajpi o íjcyabe ññe íhyaami ó caatúnú ámuhákyé Méécááni ímíbájhóne újcúmeke Jetsocríjtó téhnehíjcyáme éllevu.

² Aane ihdyu óví ámuhákye ñdaatsólléne píááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyame mewájjújcatsíki.

Állíu uwáábo múnaa

³ Ámuúha táñahbému, ó imíllerá éhniíñevu ámuhákye o cáátunúné muhdúhjáa mepájyeteíñe Píivyéébe mééma méénúnetu. Áronáa tsaate ámuhákye pátsáricyohíjcyánéllii ó imíllé ñllure ámuhákye o tsápijtsóné Píivyéébe meke ájcune ímiáájú icyánéjcutu ámuha meítsútúúveki.

⁴ Muurá íjcyámé tsaate ímityúmé Píivyéébeke cáhcújtsóturómé ñllure íáallíñe ámuhá pañévú úcaavéme. Aame Máavyéjuube Jetsocríjtoke íéhdíiválléne nehíjcyá Píivyéébe meke iwájyúnéllii muhdú meke méénúityúné ímityúmé meíjcyáromeke. Tehdu nééme muurá wágóóóveé Píivyéébe waajácuháámi pañétúu tsúúcajjájuco tene néhduú.

⁵ Aane ó imíllé tsúúca ámuha mewáájacújúcooróné ámuhákye o ítsáávetsóné muhdúhjáa Píivyéébe íjraéémú íhñéjté íjcyáromeke méénune dííbyeke dítye cáhcújtsótúnéllíihye. Muuráhjáa Ejíhtó íñíjji múnáá hójtsí pañétú dítyéké díbye íjchívyétsórónáa díityédítú tsaate dííbyeke cáhcújtsótúmeke dsíjívétsoóbe.

⁶ Téhduréhjáa muurá níjkyéji múnaa ímí dííbyema íjcyatúmé múhdurá dáríívemeímyeke waagóoobe íjcyátsihdyu. Áamekéhjáa pícyoobe cúúvétsíí pañévú úwáñehíñeri íchíjchúmeke dítye tétsii íjcyá díbye muhdú meíjcyahíjcyáné ímíbájhóíñévújuco.

⁷ Téhduréhjáa muurá Tsodóómaa, Gomóóraa, íúníúécoomíji múnaa, íjcyámeke ícúbáhraabe cúújúwari íhdícyáméhjima dítye dómácócátsíhíjcyáné déjúcotu. Áánetu méwaajácú Píivyéébe ímítyúmeke ícúbáhrané cúújúwari mújjyú níjkévátíyúne.

⁸ Ehdúhjáa íhdé múnáaúvuke díbye ícúbáhránáa jíveekí dííbyé taúhbajúúné íéhdíiválléne ímityúné íhyyúvahíjcyámé níjkyéjiri íhtsútujte íjcyámedítú? Aame ímityúné íjcyáneri íjpiíhañe ñllure tútávátsohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa íhtsútuube níjkyéji múnáa avyéjuube íjcyároobe Migyééré tsá ímityúné íhyyúvatú Naavénedítú dííbyema Moítséúvú ítéméhó hallúvú ítyáhájcatsícyóoca. Tsáháa díbye dííbyedi íúúhívaténe néétu díbye ímityuube íjcyane. Ílluréhjáa neebe dííbyeke: “Óví ihdyu muhdú Píivyéébe uke nééhíí.”

¹⁰ Áronáa muurá díitye állíu múnaa tsá tehdu néétune. Muurá ímityúné íhyyúvahíjcyámé iwáájacútúnéhjiri íúúhívaténema. Aame iyámédú dáríívemeíhíjcyáhi. Ehdu ímíllédú íjcyáneri íiye íhyallúvú líícyúhcohíjcyámé iwágóóóveíñe.

11 ¡Máidáátsoju ihdyu diityéké tene pájtyeíñe! Éhnéhjáa Caíí íñáhbeke dsíjívetsó díivane muurá méenuhíjcyáme. Áhdure éhnéhjáa Baraáá ímityúné méenu díivane idsíídsíwáíyóneri ijyácunúhíjcyáme. Aame muurá múhdurá idyáíívémeihíjcyáne níjcaúvú wágóóóveé éhnéhjáa Coréé illeebótú níjcaúvú dsíjíveebe wágóóóveédu.

12 Muurá eene ámuha menáhbévájcatsíñé wañéhjinévú nucójpítsówu ímiáámeúvúdú múúbaké ávyejúúllétumé ipyéene majchóháñé iye óróhcohíjcyá tsíjtyéjtane diityéké ítsáávetúme. Aame éhne múúne maálléítyúcooca ojtso kíjyeba pevénéré tsájtyedu. Áhdure diitye éhne úmehééne íñééváíyótsihvu néévátúnéllí ilururéjuco meíllone tébajkyéjímájucó mewáágoódu.

13 Áhdure diitye éhne nohji páné íhdéene móóá úniúvú íjchívyetsódu. Áhdure diitye éhne mícuro wáájácúráítýumeréjuco íjcyáíhullévú áákityédu. Aame wágóóóveé cúúvétsíí pañévú mújyú níjkéváítyúne.

14-15 Muuráhjáa Enóó Adáaúvúj tsíiménémúhaabe 7-ijyúvájucóo díbyeúvudítýu ditye lílyaaténáa íjcyaae Píívyéébe tükévéjtsóneri néé ehdu néémedítýu: “Ávyéjuube tsájucóó mítyame ihñéjtema pámeere míamúnáama muhdú ditye ícyahíjcyáne ímíbájchoki. Muurá pámeere ímityúné méenuhíjcyámema ímityúné díbyedítýu íhjuváhíjcyámé íáhdó újcuúhi.” Ehdúhjáa Enóóúvú néehíí.

16 Aame muurá tsá mújyú íjtsúcunútú tsíeméné ímí tehdujúco íjcyane. Páneere múhdurá íjcyane nehíjcyáme. Ááne ímillédú ímityúné íjcyáne mítyákímyeihíjcyáme. Aame ímiáámeúvúdú tsaatémá tsaimíyé íhjuváhíjcyá diityé tsíeméné diityédítýu újcuúroki.

Cáhcújtso múnáá túkevétsoju

17 Ámuúha táñahbému, cáhawáá méítsáávé éhnéhjáa Jetsocríjto mamyémú nééneé:

18 “Muurá Jetsocríjto tsiíne tsááiñe pííhícooca íjcyaimyé tsaate ímillédú ímityúné íjcyame íllure díbyedi úhívatéimye.”

19 Aaméjuco muurá eene míamúnáake páhduvaré íjtsámeíchóne ímityúneríyé tsúúrámehíjcyáne. Áámé pañe tsá Píívyéébe Apííchó íjcyatúne.

20 Áánetu ihdyu ímíchi meíjcyáne Píívyéébe meíhíjyúváhíjcyá díbyé Apííchó píáábori ámuha metéhmémeí Críjtoke mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbému.

21 Ahdícyane ímiááméré meíjcyá díbye ámúhakye iwájýúne ípíááboki. Óóchévetúmeré metéhmehíjcyá Jetsocríjto meke ídaatsóllédú íjcyaae mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhíívu íájucuki.

22 Múu tsaate páhduvaré íjtsámeimyeke úwaabó ditye iwájácúúvéne ímíñeúvú ícyáhcújtsoki.

23 Ehdu múu pájtyetétso cúújúwá pañévú ditye wágóóóvéíyónetu. Áronáa ihdyu múu téíbúwá íjcyá ditye ímityúné méénúnetu ámuha meíívatuki.

Duurúvaju

24-25 Aane ihdyu óví Píívyéébe Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri ámúhakye tehme ámuha díbyedítýu memújtátuki. Áhdure óví ámúhakye tükévéjtsóobe ínetú ámuha menéétsámeítýu díbyedívú ámuha meúújetécooca ímjyuri ámuha

meíjcyaki. Áánéllii metsu Píívyéébeke apáábyekéré maávyéjútso panévatúré íhtsútuube íjcyabe mújyú níjkéváítyúúbeke. Áyu tehdújuco.

APOCARÍHTSI

Muhdú pájtyeíñéhjí Jóáa ájtyumíne

Jetsocríjtó úúballéné tújkeváne

¹ Oo Jóáa Jetsocríjtó ñcúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe ihyaami o caatúnuube ó úúballé muhdú lléváhréjucu tene pájtyeíñe. Píívyéébéhjáa Jetsocríjtóke néé díbye ñicúve múnáadívú teene íbóhówájtsoke. Áanéé óhdivu bóhówájtsoobe naavédú nééné pañe níjkyéji múnáájpij tééveri.

² Aane íñe ícyooca o úúballéné muurá ímiáané Píívyéébé ihjyu Jetsocríjtóo óhdivu bóhówájtsoné o ájtyumíne.

³ Aane ihdyu maímijyu teene éévevej. Áhdure maímijyu teene illéébone cáhcujtsómej. Muurá lléváhréjucu téhaami úúballenéhjí pájtyeíñe.

7-hava cahcújtso múnaa íjcyáme éllevu Jóáa cáátunúne

⁴ Aane íñe ó caatúnú ámuha 7-hava elle Áátsiá íññújiri meíjcyané cahcújtso múnáa éllevu. Aane óví Píívyéébe ípíivyema íjcyátuube íjcyaduré íjcyaaabe ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Áábé Apííchó 7-nevádú néene óví téhdure ámúhake píaabóhi.

⁵ Téhdure óví Jetsocríjtó páñétúejpi dsíjívétúu bóhítujkénuube ámúhake píaabó pámeere íññújiri íjcyané avyéjúté avyéjuube íjcyaaabe. Díbye ímiáábé íjcyaaabe méhdivu ímiáájú bóhówátsohíjcyáhi. Muuráhjáa mítyane meke íwájyúnéllíi ítyujpácýo waagóoobe téénej tééveri méímítýú méhdítýu íwáágóoki.

⁶ Aabée meke pícyóó Cááni Píívyéébé avyéjújete meíjcyaki. Áhdurée meke pícyoobe llúúvájte meíjcyame dííbyeke meíicúveki. Aabe íhtsútuube avyéjuube íjcyáábeke ihdyu metsu maávvyéjútsohíjcyá pajjyuvaré mújijyú níjkéváityúne. Ehdú teéne.

⁷ Ámuúhaj, muurá pámeere míamúnaa dííbyekeké cáváájcómema maájtyúmíí ojtsó pañe tsáábeke. Aane dííbyeke cáhcújtsotúmé íájtyúmíne taáhi. Ehdú pájtyeíñe ímiááne.

⁸ Muurá Píívyéébe néehíí: “Oo panévaturé íhtsútuube tapíivyema o íjcyátuube íjcyaduré o íjcyaaabe muurá ímichi téhijpi oo páneeréé o ípíivyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsoííbye.” Ehdú muurá Píívyéébe néehíí.

Críjtóke Jóáa ájtyumíne

⁹ Aane íñe ámúhá nahbe o íjcyaaabe ámuha meíicúbáhrámeídyuré ó ícúbáhrámeíhijcyá téhdure dííbyé avyéjújepi o íjcyaaabe. Áhdure ámuha teene maáábucúduré ó aabúcuíhijcyá Jetsocríjtó oke píáábóneri. Okée muurá waagóómé móóáj píñétú páhbau ‘Páhmoo’ némeítsihvu Píívyéébé ihjyu Jetsocríjtodítýu íjcyane o úwáábohíjcyané hallútu.

¹⁰ Aabée tétsihji o íjcyaaabe Píívyéébé wáábyuta íjcyajcóójí dííbyeke o dúúrúvahíjcyánáa tsaapi táhallú éhnejcutu kéévánécoba óóma íhijyúvá éhne múúne rojrocó mellíjchune íhjyuvádu.

¹¹ Okée neébe:

—Ímichi oo téhijpi páneerée o ípívyéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíbye. Ahdícyane páneere ícyooa u ájtyumíné waajácúháámitu u cáátunúné ú walloó Áátsiá iññújiri 7 coomívá Éépetsoo, Ejmíínaa, Péégamoo, Tiatííraa, Tsáadíí, Piradéépiia, Raoditséaa, éhdú coomívari íjcyáné cahcújtso múnáa élleu.

¹² Ehdúu oke díbye néénéllii ó révoové múha óóma íhgyuváné o wáájácuki.

¹³ Aabée ó ájtyumí 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñé peetéihcyúnéj piine tsaapi míamúnáajpídyú néébe íjtyúháácýú hallúvú íwajyámú íjcyaaabe íjyóconúúbeke. Áábéj piínétúu óoro mííhé chiúcunú íjpiújívújuco íjcyamííhe.

¹⁴ Áábé níwacóo ávyéta tsítsi obééj áhjinédu. Áánetúu íhyálluúúú éhne múu cújújuwa pééteécunúdu.

¹⁵ Téhdurée íjtyúhaacyu ávyeta ‘rutúrútú’ éhne múúne cújújúwari úwááñewa pééteécunúdu. Áánetúu díbye íhgyuváné keeváwu téhiñe níwácunúné íhgyuvádu.

¹⁶ Aabée ímiánéjcuéhójsiri ejécunú 7-meváké míícúruke. Áánetúu íhgyútu níitsúwá kéhiúcunú ‘pajtyo’ nééwa panéjcvaré tsúhjíwawa. Áábé húmí ámítsaráhcóo nuhba ájchúcunúdu.

¹⁷ Áábekée o ájtyumíne díbyé lliiñévú ó áákityeíñú múu dsíjívédu. Árónáacáa íhyójsi ímiánéjcuéhójsi táhallúvú ipícyóóne oke neébe:

—Díhllyedíñe. Muurá ímichi téhijpi oo páneerée o ípívyéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíbye.

¹⁸ Muuráhjáa o dsíjíveebe tsiíñe ó bohíí. Aabe tsáhájuco mújyú o dsíjívéityúne. Aabe míamúnáake cújújúwá pañévú ó waagóóhi.

¹⁹ Ahdícyane páneere íñe ícyooa tsúúca íjcyánema bóónétu pájtyeíñé u ájtyumíné caatúnú waajácúháámitu.

²⁰ Muurá táimiánéjcuéhójsiri 7-meva míícúruke u ájtyumíné 7-hava cahcújtso múnáa uwáábojte íjcyane nééiyóne. Áánetu 7-ihcyúvá peetéihcyúné u ájtyumíné diitye 7-hava cahcújtso múnaa íjcyane nééiyóne.

2

Éépetsorí íjcyáné cahcújtso múnáa élleu cáátúnúmeíñe

¹ Ahdícyane Éépetsorí íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóobe élleu íllu caatúnu: “7-meva míícúruke ímiánéjcuéhójsiri ejécunúúbé 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñé peetéihcyúnéj piine úllehíjcyaaabe ámúhake nééhií:

² Ó waajácú muhdú ámuha meíjcyame ímí táwákimyéí meméénuhíjcyáné panévare ámuha maáábúcúnema. Téhdure ó waajácú ímí tehdújuco ámuha meúwáábohíjcyáné ímityúmeke. Muurá Píívyéébé uwáábo múnaadi iye díllómeíyómeke ámuha méwaajácuhíjcyá állú múnaaré dítye íjcyane.

³ Aane ímiááné ó waajácú táwájyuri ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáné oke íhvéjtsotúmére.

⁴ Árónáa íjcyáné tsane ímityúné ámúhá hallúri: ¿íveeki tsáhájuco oke ámuha mewájyutú tujkénúu oke ámuha mecáhcújtsóijyú mewájyudu?

⁵ Aane meítsáávéne méíhvété ímityúné ámuha meméénuhíjcyánetu. Ááne meímibáávyé éjyúu ámuha meícyahíjcyádu. Muurá ámuha meímíjpyetétúhajchíí ílluréjuco ámúhake o íhvéjtsóíñé wáájácúratúmeréjuco ámuha meíjcyaki.

6 Áronáa tehdújuco ámuha metsárillehíjcyáné nicoraítámú ímityúné méénuhíjcyanéhi téhdure idyé o tsáriléné.

7 Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake nehíjcyáne. Muurá ínerí táhjátsámeityúmé ímí icyahíjcyámeke nihñéetsihvúré ó ájcuú mújyú ditye dsíjívécúóóityúne bóhívu Píivyéébé avyējuri tsaímíyé ditye ijcyaki.”

Ejmínari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

8 Téhdure Ejmínari íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu illu caatúnu: “Ímichi téhjipi páneeree ípívýéjtsoobe téhdure níjke íjcyaae páneere níjkévátsoiibe éhnée dsíjívéebe tsiíñe bóhíbe ámúhake néehí:

9 Ó waajácú idátsó ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáné oke ámuha meúráávyéné déjúcotu. Muurá tsaate íllure iállíñe Píivyéébeéjtedi díllómeíyómé nehníwu ámúhadítýú ihjúvahíjcyá Naaveneéjteré íjcyánéllíihye. Ehdú idátsó ámuha ííñújiri meíjcyarónáa ámúhá avyējú níjkyėjiri ijcyáhi.

10 Ahdícyane mááábímyeídí éhnííñevu ámuha meícúbáhrámeíñeri. Muurá ámúhadítýú tsaatéké Píivyéébere wáájácúllemeke Naavéné cúvéhoojánutsómé ámuha meícúbáhrámeíí pahójtscúj coojíva. Áronáa ihdyu íhvéjtsotúmé tsaímíyé oke meúráávyeco ámuha medsíjívétsihvújuco ámúhake o avyējútsómé ámuha meíjcyá mújyú dsíjívéityúmeréjuco.

11 Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake nehíjcyáne. Muurá ínerí táhjátsámeityúmé tsá nihñéetsihvúré wágóóóvéityúne.”

Péégamóri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

12 Téhdure Péégamóri íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu illu caatúnu: “Nítsúwá ‘pajtyo’ nééwa panéjcvaré tsúhjíváwama íjcyaae ámúhake néehí:

13 Ó waajácú ámuha muhdú meícyahíjcyáné Naavéné avyējújkímyeíñe ííñújiri. Árome ímí tehdújuco oke ámuha meúráávyehíjcyáné oke ámuha mecáhcújtsónema. Muuráhjáa táuubállé méénuhíjcyaae Atíípake ditye dsíjívétsórónáa tsá oke ámuha meíhvéjtsotúne.

14 Áronáa íjcyáné tsane ímityúné ámúhá hallúri: Ámúháj píine ijcyámé tsaate Baraáa uwáábó cáhcujtsómé. Muuráhjáa diibe Baráake uwááboobe ijraéemuke ímityunévú íbúwajtsómé níjcyotájté ícúvé máchohíjcyáhi. Téhdurée íhdícyámema dómácócatsihíjcyáme.

15 Áhdure idyé íjcyámé tsaate ámúháj píine nicoraítámú uwáábó o tsáriléné cáhcujtsómé.

16 Aane ímityúné ámuha meméénuhíjcyáné ihdyu meíhvéjtsóne méímibáávyé. Muurá ámuha meímibáávyétúhajchíí lléváhréjuco ámúhá éllevu o pééíñe ílluréjuco ámúhadi o ícúbáhraki.

17 Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake nehíjcyáne. Muurá ínerí táhjátsámeityúmeke ó ájcuú ímiáájvu wáájácúratúné majchódú néénevu. Áhdure díityéké ó ájcuú tsítsíj nééne neewáyuvu wáájácúratúne mémé tééutu cáátúvaúvu. Aane apáámyéré teeu újcume waajácúú mumémé íjcyane.”

Tiatírari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

18 Téhdure Tiatíurari íjcyáné cahcújtso múnáá uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Píivyéébé Hajchi cúújuwa péétécunúdu íhyálluúúcu néébéj tuháacyú ávyeta ‘rutúrúttú’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdu néébe ámúhake néehíi:

19 Ó waajácú páneere muhdú ámuha meijcyame tehjújuco mewájyúcatsihjcyáne, ímí oke ámuha mecáhcujtsóne, ímí táwákimyéí ámuha meméénúné déjúcotu ámuha meícúbáhrámeiyóné maáábucuhjcyáne. Áhdure ó waajácú táwákimyéí ímí tehjújuco ámuha meméénuhijcyáné tujkénúu ámuha meméénuhijcyáné éhnníñevu.

20 Áronáa íjcyáné tsane ímityúné ámúhá hallúri: Ámúháj piine Jetsabée íjcyalle Píivyéébé ihjyú uubálle múnáálledi díllómeílleke iiná ámuha menéétulle táhcúve múnáake íuwáábori állihjcyáhi. Muurá nehjcyalle ihdícyáméhjima ditye dómácójcatsiyóné ímityúné íjcyatúne. Áhdure nehjcyalle ditye níjcyotájté ícúvé májchoróné ímityúné íjcyatúne.

21 Aane ó téhmehjycará dílle múhdurá íicyahjcyáné íhvéjtsóne ímiáállerejúco íjcyaki. Áronáa tsá dílle ímílletú ímíjpyeténe.

22-23 Áánéllii ó íhvéjtsóo dílleke dílle chemerí ávyétá íhnáhó ícúbáhrámeíki. Téhdure díllej tsíímé dsíjveéhi. Áhdure díllema ímityúné méénuhijcyámé ícúbáhráméí teene íhvéjtsótúhahjíjyu. Áánetu pámeere cahcújtso múnáa waajácú ímiááné míamúnáa íbuúúné íjtsaméí o wáajácúne. Aabe ámúhake ó ájcuú muhdú ámuha meicyahjcyáne áhdovu.

24 Áronáa íjcyámé tsaate ámúhadítý Tiatíurari dílle Jetsabée uwáábó úráávyetúme. Aame tsá wáajácúttú álliúré íjcyane Naavenedítýuré tsááne íhtsútúneri idíllone ditye úráávyehjcyáne. Áyu éhduneré tééneri ámúhama ó íhjyúváhi.

25 Áhdícyane tsúuca oke ámuha meúraavyémé ímíñeúvú météhmémeicyó tsiíne o tsááíñevújuco.

26 Muurá ííneri táhjátsámeítýmé o ímíllédú nihñéetsihvúré ícyahjcyámeke ó pícyoó íñujíne avyéjute ditye íjcyaki.

27 Aame míamúnáake íhtsútú táuhbaá éhne múúne núpájkityu méénúmeíñé líiyíhllóné úméhéiyi mewápújuhódu. Ehdu ávyéjuutéimye Líihíyóo oke ávyéjutsódu.

28 Áámeke ó ájcuú éhne tsísívé míicúruwa ímíwu ájchúcunúdu néébedívu.

29 Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake nehijcyáne.”

3

Tsáadíyi íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

1 Téhdure Tsáadíyi íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Píivyéébé Apííchó 7-nevádú nééne dílbyedi íjcyaa 7-meváké míicúruke éjécunúhijcyaa ámúhake néehíi: Ó waajácú muhdú ámuha meicyahjcyáne. Muurá ámuha mékévaúcunúhijycará Píivyéébeke ámuha meúraávyénetu. Áronáa tsá ámuha ímí meúraávyetúne.

2 Áánéllii téñbúwá meijcyáne métsúúraméí ímí dílbyeke ámuha meúraávyéiyóneri dílbyedítýu ámuha memújtátuki. Muurá ó waajácú díbye ímíllédú ámuha meijcyatúne.

³ Méitsáávé éjyúu ámuhakye ditye úwaabóné tsúuca ámuha mecáhcujsóné. Áane meímibáavyéne tsiíñe ímiñeúvú dííbyeke méuráávyé. Muurá ámuha meímibáavyétúhajchíí éhne múúne naní múnáajpi wáájácúratúné tsáhdu o tsáábe ámuhakye ó tuvááóvaáhi.

⁴ Áronáa ijcyámé tsaate ámuhadityú ímityúné méénutúme. Aame ímiáámé ijcyánéllii óoma íjcyaa tsaimiyé tsítsij nééné wajyámuunévú iújcámeíñema.

⁵ Íneri táhjátsámeityúme ehdu íjcyaaíhi. Áame mémeháñé tsá o pááyúityú wágóóvéityúme mémeháñé cáátúváné waajácúháámitu íjcyane. Áameke ó bóhówájtsoo Llihíyodívu, téhdure níjkyéji múnáadívu.

⁶ Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Piradéepiári íjcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

⁷ Téhdure Piradéepiári íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Ímiáábé álliúútuube Dabíiúvú avyéjú dííbyedi íjcyaaabe pááyucúné tsá múha wátájcóityuróne. Áhdure díbye wátajcóné tsá múha pááyúcúityuróne. Aabe ámuhakye néehíí:

⁸ Ó waajácú muhdú ámuha meicyahíjcyáne. Muurá dúhcú íbúwá ámuha menéerome ími táuwaábó méuráávyehíjcyá oke tóónutúmére. Áánéllii ámuha meúwaábóíñe uwááboju ámuháma o pááyucúné tsá múha wátájcóityúne.

⁹ Áronáa ijcyámé tsaate jodíómú íjcyarómé Naavéné icyánéjcuré úraavyémé illre iallíñe tahñéjtedi díllómeímye. Árome ícúbáhrámeíñetu ámuhá lliiñévú imíhmoúbáne ámuhakye ávyéjújtsoo ámuhakye o wájyune iwáájácúnema.

¹⁰ Muurá íhnáhóóróné pañe ími oke ámuha mecáhcujsónéllii ámuhakye ó téhmee íññújiri ícúbáhraméí íjcyánetu.

¹¹ Aane lléváhréjucó o tsááiñe. Áánéllii múu muhdú ámuha meicyahíjcyadú tsaimiyé íjcyá ámuhá wáábyutájucó íjcyáneri ámuha mebañúmeityuki.

¹² Muurá íneri táhjátsámeityúmeke ó pícyoo Tápiivyéébé duurúvájá apíhájúnédú néeme ditye íjcyaki. Aame tsá mújyú dííbyedityú íñéityúne. Áamedityú ó caatúnuú dííbye mémema íhcyóomi béhne Jerotsaréé níjkyéjiri íjcyácóomi méme. Áhdure ó caatúnuú béhne tamyémé díityédityu.

¹³ Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Raoditséari íjcyané cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

¹⁴ Téhdure Raoditséari íjcyané cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Píivyéébe páneeréé ípívyéjtsoobe íjcyaduré ícyahíjcyaaabe álliútuube ámuhakye néehíí:

¹⁵ Ó waajácú muhdú ámuha meicyahíjcyáne. Muurá ími oke ámuha méuráávyéturómé tsá oke meíhvéjtsotúne. Aane ihdyu ó imíllerá tsaimiyé oke ámuha meúraavyéne. Aane ámuha meímillétúhajchíí óvíjyacóóne.

¹⁶ Ehdu múhdurá oke ámuha medárrívénéllii illuréjucó ámuhakye o wáágóoiñe.

¹⁷ Muurá ámuha ménéhíjcyá íhtsutúme ámuha tsaimiyé meíjcyame íñnetú mepihtotúne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúmeityú nucójpitsówu ívéjte múúne

ŋjcyadu ámuha meŋjcyane. Áhdure tsá ámuha mewáájácúmeŋtyú hállúvatúmé múúne ŋjcyadu ámuha meŋjcyane.

18 Áánéllii oke métáuméí ámúhake o ímíbájcho núcójpítsó nénéhŋitu ámuha mebóhówaúcnunújúcótuki. Muurá ámúhake o piáábóneri botsii ámuha mewáájácúúveé ímiánejcúvú éhne múúne íhyálluúné ímityúmé ityáábótsámeíne botsii ímiáneúvú ítedu. Óhdi ímiá uwaáboju ŋjcyane ímiáneúvú mecáhcújtsóne méimŋjpyeté éhne múúne óoro cúújúwari chócóóvénetu íñéhní wágóóóvéne boone íñé ímŋjyaú tene ŋjcyadu ámuha meŋjcyaki.

19 Muurá o wáŋyúmeke ó úwaabó ditye óoma ímíbáavyeki. Áhdícyane ímiááméré meŋjcyáne méimíbáavyé múhdurá ámuha meícyahŋjcyánetu.

20 Ámúhake o píúvahŋjcyá éhne múúne llééhówatu mepiúvadá oke ámuha mecáhcújtsóhajchíí ámúhake o ímíbájcho tsaímíyé menáhbévájcatsíki.

21 Muurá íínerí táhjátsámeítyúmé ímí ícyahŋjcyámeke ó pícyoó táúniúvú muhdú llihíyó oke íúniúvú íavyéjvu pícyohdu.

22 Aane ihdyu óví ímiááne lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtsó múnáake néhŋjcyáne.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

4

Píívyéébe ávyéjújtsámeíne

1 Átsihyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjitu llééhowa pááyúcnúne. Ááné pañétúu oke tsiíne éhnée ihde rojrócó mellŋchúnej kéévádú íhŋyúvaabe nééhí:

—Cáhawáá taéllevu dica muhdú pájtyéíñehjívú uke o úújétsoki.

2 Ájyúu Píívyéébé Apííchó piáábori ó ájtyumí teene níjkyéjí pañe ávyéjú jiyáwá hallúrí tsaapi ácuúcnunúbeke.

3 Áábé ámítsaráhcóo jápeé, conarínaa, ŋjcyáne neewáyúúcu ‘rutúrútu’ néené ámítsaráhcódu. Aanée teewa jiyáwá hallútu tuuhi pajtsícunú ímíwu ‘ejmerááda’ némeíne neewáyú áchaúcnúdu.

4 Ááwá úniúúcuríi tsíwahji 24-wava ŋjcyane idyé ó ájtyumíhi. Áwáhjí hallúríi téhduméré 24-meva túkevjtsojte óoro chahíwáánema ŋjcyame ácjúcatyéme wájámúúné tsítsíjáhjiúvu.

5 Aanée pañétúéwatu rórihcyóné íhnáhó ihjyúvá éhne múúne chijchi íhŋyuvádu. Áánetúu tééwá úmíwari 7-neva peetéháñé 7-nevádú néene Píívyéébé Apííchó ŋjcyáne náave.

6 Téhdurée tééwá úmíwari nújpacýódu ‘rauráú’ nééneé. Átsihyíi 4-meva iyámédú néémé hálluúúné panéjcvavátú ŋjcyame tééwá hallúrí panéjcvavári.

7 Áamedítyúu tsaapi báju oohíbyécobádu. Áánetúu tsijpi jééú ocájidyu. Áánetúu tsijpi húmí míamúnáájpi humídu. Ááne tsijpíi mewáájícobádú néébe wáallúríjúcunúhi.

8 Áamedítyúu 6-wava íhñúwaane tsáápiitsádítýú ŋjcyámé hálluúúné patsíhŋjivátúre. Aamée ‘dáj’ néétune cójáhajchótá pécóhajchótá nehŋjcyáhi: Panéváturé íhtsútuube Píívyéébe ímiáábé u ŋjcyabe íjcyaduré ú ŋjcyá dipíívyema ŋjcyátuúbe.

9 Ehdúu diitye 4-meva íavyéjú jiyáwá hallúrí ácuúcnunúbé mújyú dsíjívéítyúúbe duurúvahŋjcyá téhdújtsomére.

¹⁰ Áhdurée idyé diiŕte 24-meva túkevéjtsojte dííbyé úmíwávú ímíhmoúbáne dííbyeke duurúváhi. Aamée íchahíwááné dííbyé lliiñéví iwájójcóne néehíí:

¹¹ Píívyéébe múúhá avyējuube u íjcyaae ihdyu tehđújuco panévatúré íhtsútuube u íjcyaae u ávyejúúne. Áábeke ihdyu uke muha máávyejútsohíjcyá páneerée u ímillédu u ípivyéjtsonéhjí dityájpíyé íjcyáábeke.

Ehdúu nehíjcyáme.

5

Obééjávúúdu néébeé

¹ Áhdurée ó ájtyumí diiŕte íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbe panéjcvaré cáátúvaháámí waajácuháámí éjécunúné ímíánéjcuéhójsiri. Áhaamí 7-neva wáúmíñúmeíháámí ténevádú ejké múha ihdícyame téhaami ípááyútki.

² Ájyúu níjkyéji múnájpi íhtsútuube kéévánécoba néehíí:

—¿A íjcyámé tsaate ímíáámé téhaami pááyúciyóme?

³ Tsá muurá tsáápíuba níjkyéjima ííñújiri íjcyámedítyú ímíáábé íjcyatú téhaami ípááyúcuéne éévéiyóme. Tehdure tsúúcajáa dsíjívemedítyú tsá tsáápíubaré íjcyatúne.

⁴⁻⁵ Ehdúu díbye néeneri o táhíjcyárónáa tsaapi diiŕte túkevéjtsojtédítyú oke néehíí:

—Tahdíñe bóhoj. Muurá íjcyaae tsaapi Jodáá dohjíba múnájpi Dabíúúvíj tsíménémúhaabe bájú oohíbyédú íhtsútuube íjcyáabe. Aabe ihdyu óví téhaami paayúci ímíáábée íjcyane úújétsóobe.

⁶ Ehdúu oke díbye néerónáa teene ávyéjú íjyáwá únúri diiŕte túkevéjtsojtemá 4-neva iyámédu nééméj píine ó ájtyumí obééjávúúdu néébe íjyócunúúbeke. Áábeké boohówáné dityée idsíjívétso dííbyeke méénunéhjí. Áabejtóóné 7-jtoova íjcyáábé halluúúné téhdunéré 7-uva Píívyéébé Apííchó 7-nevádú nééne páneere ííñújívú wállómeííne náávé íjcyane.

⁷ Aabé diiŕte obééjávúúdu néébe íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbe éllevu ípyééne ujcú téhaami dííbyé ímíánéjcuéhójsiri íjcyaháámí.

⁸ Aabé téhaami újcúúbe lliiñéví diiŕte 24-meva túkevéjtsojtemá 4-meva iyámédu nééme míhmoúbáhi. Aamée ítyujkévevu íjcyumúbáánema íjcyámedi téhdure óóróihllóne. Áihlójí pañé tsanééré pácuúcu wahpécunú muhdú Píívyéébema dííbyeéjte meíhjuváné dííbyedívú úújetéhíjcyáne nááve.

⁹⁻¹⁰ Aamée dííbyeke idyúúruváné béhju majtsíjyú májtsívaju illu néehíí:

Apáábyéré ímíáábé u íjcyaae ihdyu u píivyété téhaami u pááyucúne. Úpée muurá múúha wájyuri u ícúbáhrámeííne u dsíjívéhi. Aabé dítyujpácyó u wáágóonej téeveri múúhake panéva íñújíne múnaa páhdvavé íhjuvámema u ímíabjchó ímí Píívyéébema muha meíjcyaki. Áánemáa múúhake u pícyóó dííbyé avyéjúeje muha meíjcyaki. Áhdurée múúhake u pícyóó llúúvájte muha meíjcyame dííbyeke meíícúveki. Aame muha meíjcyáá ávyéjujte ííñújiri.

Ehdúu nééju májtsíváme.

¹¹⁻¹² Áámeké o ítehéjcyánáa ávyetá mityámé níjkyéji múnaa eevératu íjcyame téhdure kéévánécoba illu nééju májtsíváhi:

Obééjáuúúú néébéé ícúbáhrámeíbyé ihdyu tehdújuco panévatúré íhtsútuube íjcyaae pane wáájacúne. Áhdure tehdújuco dibye ávyejúúne. Áábeke ihdyu metsu maávyéjútso dúúrúvamére.

Ehdúu nééju májtsívame.

¹³ Téhdurée idyé ó lleebó páábé ihdeéjpi nǎjkyéjiri, ííńújiri, ííńújí pañe, nǎjpácýo pañe, íjcyame illu nééju májtsíváne:

Eene ávyéjú íjyáwá hallúrí ácuucunúúbee, obééjáuúúú néébéé, íjcyamútsí panévatúré íhtsútujtétsí íjcyámútsikye ihdyu tehdújuco metsu maávyéjútso dúúrúvaméré mújyú nǎjkéváityúne.

¹⁴ Ehdúu nééju ditye májtsíváné boone diitye 4-meva iyámédú néeme néehíí: —Ehdu teene tehdújuco. Áánetúu diitye túkevǎjtsojte ímíhmóúbáne dityétsikye duurúváhi.

6

Waajácuháámí páyuuvéne

¹ Átsihdyúu o íténáa tsúuca diibye Obééjáuúúú néébe teene waajácuháámí éjketa tujkénúne idyóváajcárone paayúcúhi. Áánáacáa ó lleebó chijchi múu íhjuvadáu oke tsaapi diitye 4-meva iyámédú néemedítýú nééneé:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

² Ahdújucóo o ítécunúné dibye pááyúcúháámí pañe tsítsíbeúvú íjju hallúrí tsaapi tubóowama íjcyáábeke. Aabée íhtsútuube méénujçátsityu íjcyáábeke cháhiwávú ditye ávohjácoobe péé méénujçátsivu tsǎjtyeke ityáhjaki.

³ Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcárone dibye pááyúcúnáa idyé oke tsijpi diitye 4-meva iyámédú néemedítýú néehíí:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

⁴ Ahdújucóo o ítécunúné téhaamí pañe tsijpi íjju tújpáábyeúvú néébeke. Áábé hallúrí íjcyáábeke némeíñé dibye pámeere ííńújiri míamúnaa íjcyámeke ityútávǎjtso ditye illíhyanújçatsíki. Áábedí ávyétá íhtsútú nééné cávaájco.

⁵ Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcárone dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néemedítýú tsijpi oke néehíí:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj. Ahdújucóo o ítécunúné téhaamí pañe tsijpi íjju cúuvébeúvú néébe hallúrí íjcyaae eevéjǎ éjécunúúbeke.

⁶ Áánáacáa ó lleebó diitye 4-meva iyámédú nééméj purínétú tsaate nééneé:

—Ícyooa tsájçoojǎ wákimyéí hallúvú tsáne áámuréjuco tríigo újçúmeíñe. Áánetu tsebáadá 3 áámuréjuco újçúmeíñe. Áánéllíi tsáhájuco múu íjyáçunújçootú bíńójpácýoma dúúrúbjapácýo újçújýoneri.

⁷ Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcárone dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néemedítýú nihñéejpǎyé oke néehíí:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

⁸ Ahdújucóo o ítécunúné téhaamí pañe tsijpi íjju lljcyáábeúvú néébe hallúrí Dsǎjívé imyémé íjcyáábeke. Áábe déjutúu tsijpi tsáabe mémé ícúbáhrameí. Áámútsikyé némeíñé tsahtúnéécuéllé míamúnaa ííńújiri íjcyámeke dityétsí idsǎjívétso méénujçátsii, ájyabaa, chemee, íjcyáneri. Áhdurée diityétsikye némeíñé iyámedi diityéké dityétsí idsǎjívétso téhdure tsahtúnéécuélle.

⁹ Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyónváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe idyé ó ájtyumí Píivýéébé ñcúvé wajjí lliiñe dííbyé ihjyúu ihvëjtsotúmé ímí úwáábohíjcyané hallútú ditye dsíjívetsóméhjike.

¹⁰⁻¹¹ Áámé wajyámúúnee tsítsijáhjí íjcyame wáníjcyámeí kéévánécoba illuú:

—Ávyéjuube Píivýéébe ímiáábé u íjcyabe muhdú u néhdújuco u méénúúbeke uke muha menéé ¿mújyú íññújiri íjcyame míamúnaa múúhakyé dsíjívetsómeke téené hallútú u ícúbáhraíñe? Áánélliihyéé diityéké némeíñé diityékéé idsíjívetsodú téhdure íññabémú Críjtó ñcúve múnáake dityéi dsíjívetsóné ditye ityéhmeki.

¹² Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyónváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe ó ájtyumí ávyétá ihnáhó íññuji váúmeíñe tujkéveri cóójíejpi nuhba cúúvenúné ávyeta kímóóvé wajyámuj cúúvédu. Áánetúu péjcoejpi tújpacýóduréjuco íjcyane.

¹³ Áánáacáa mícúru dojco íññujívú éhne múúne higyééráhe néévá tsíjipáné kiijyébari dójcodu.

¹⁴ Áijyúu caame íévehóówá pevetsíiyéjuco éhne múúne waajácuháámí mepívýoácódu. Áhdurée cáméwajúnema móóáj piine íjcyáhbaújí ñne tsíéllévuréjuco.

¹⁵ Áijyúu pámeere míamúnaa íññújiri íjcyame ávyéjujtee, ehnéva múnaa, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume páátánúmeí néwáyúcobáné raahóvú wáhyejúné pañévu.

¹⁶ Aamée teene néwáyúcobáneke, cáméwajúneke, nééhíi:

—Múúhá hallúvú méuhnóbá íavyéjú íjyáwá hallúri ácuúcunúúbé múúhakey íajtyúmituki, áhdure Obééjáuúdu néébe múúhadi ícúbáhráíyóné ihdétu.

¹⁷ Muurá tsúuca múúhadívú ícúbáhraméí wajtsí múha áábúcuityuróne. Ehdúu nééme téhaamí pañe o ítteme.

7

Ijraéemudítýú tsaate Píivýéébeéjte

¹ Átsihdyúu idyé tsiíñe naavédú néené pañe ó ájtyumí 4-meva níjkyéji múnaa íññújiri patsíhjívárí íjyócújcatýémeke. Téhmehíjcyámée íññujii, móañee, bájuneé, íjcyane kíjyeba ivááútuki. Áámekée némeíñé íññújima nújpacýo ditye ityútávájtsoki.

² Áronáacáa tsijpi diityédítýú nuhba tsáhícyánéjcutu Píivýéébe mémé cáátúnúmeíñema tsáábe néé kéévánécoba:

³—Métútávájtsodíñéi íññujii, móañee, bájuneé, íjcyane Píivýéébé ñcúve múnáá úmicóónetu dííbye mémé mepicýóótúné hajchóta.

⁴⁻⁸ Aanée oke tsaate néé 12 dohjíba múnaa íjraéémú íjcyámedítýú 144,000-mevá úmicóónetu teene Píivýéébe mémé tsúuca pícyámeíñe: Jodáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Robéé dohjíbatu 12,000-mevaa, Gáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Atséé dohjíbatu 12,000-mevaa, Netaríí dohjíbatu 12,000-mevaa, Manatséé dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsimeóó dohjíbatu 12,000-mevaa, Revíí dohjíbatu 12,000-mevaa, Itsacáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsaboróó dohjíbatu 12,000-mevaa, Jotséé dohjíbatu 12,000-mevaa, Bejamíí dohjíbatu 12,000-mevaa, ehdu.

Tsĩtsĩjáhjima İjcyame

9-10 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tétshiyi diibye İavyéjú İjyáwá hallúrí ácuúacunúúbee, Obééjáuúúdu néébeé, İjcyámútsí úmíwari ávyétá mityané mĩamúnaa eeveratu panéva İñujĩne múnaa İjcyame páhduvaré İhgyúvámeke. Áámé wajyámúúnée tsĩtsĩjáhjiúvú néeme wájyuhóónema İjcyame kéévánécoba néehií:

Murá pajtyéteju tsáá İavyéjú İjyáwá hallúrí ácuúacunúúbee, Obééjáuúúdu néébeé, İjcyámútsidítu.

11-12 Téhdurée idyé tétshiyi diitye túkevéjtsójtémá 4-meva İyámédú nééméj pĩne pámeere nĩjkyéji múnaa İjcyame imĩhmóúbáne Pívyéébeke dúúruvámé néehií:

Téhdıjucu İhdyu Mépiıvyéébe mújyú nĩjkéváıtyuube panévatúré İhtsútuube ávyéjuube İjcyaaabe pane wáajacúne. Áábeke İhdyu metsu maávyéjıjtsó dúúrúvamé. Ehdú teéne.

Ehdúu néeme nĩjkyéji múnaa.

13 Áánáacáa tsaapi túkevéjtsójtédítuú oke néehií:

—İAca aatye eene tsĩtsĩjáhjima İjcyámeke ú waajacú kıátú ditye tsááneé?

14 Áánéllıihyée o néehií:

—Tsáha, Ávyéjuúbej, u İhdyu ú waajacú diityéke.

Áánéllıihyée oke neébe:

—İjtyée imıbaavyé Obééjáuúúdu néébe tujpácıyó wágóóóvneje teéveri. Aamée ávyétá İhnáhó néené İcúbáhraméi İñújiri İjcyánetu pajtyéhi.

15 Áánéllıi İcyooa Pívyéébema İjcyame díıbyeke İícúvehİjcyámeke İñné imıjyaú pıcyóobe.

16 Aame tsáhájucu mújyú ájyabáavatéıtyúne. Téhdure tsáhájucu ditye ádópıvıneyıtyúne. Tsáhájucu mújyú nuhba diityéké añıtyúne.

17 Murá ávyéjú İjyáwá únıri İjcyaaabe diitye tehmeébe Obééjáuúúdu néébe tsaimıyé diityéké túkevejsómé İñné imıjyaú İjcyáhi. Áámedıtyú Pıvyéébe kımóóve wáágoómé tsá İñneri kımoovéjıcootúne. Ehdúu oke túkevéjtsójtédítuú tsaapi néé naavédú néene o İíténé pañe.

8*Nihñéeháámıré waajacúháámı páyuvéne*

1 Áıjyúu idyé nihñéeháámı éjketaré idyóváajcároné diibye Obééjáuúúdu néébe pááyúcuháámı pañe ó İté nĩjkyeji dáıłhañéreyuco İjcyane wahájchotáwu.

2 Áánáacáa ó ájtyumí 7-meva nĩjkyéji múnaa İtyujkévevu rojróóóónema İjcyame Pívyéébe úmíwari İjcyámeke.

3 Áánetúu tsaapi díıbyé İıcúvé wajıjı únıúvú İjyócuuvévá díıbyeéjté díıbyema İhgyúvahİjcyáne náávé mıtyane pácúúcu óóóıłlıó pañe İjcyánema teene İcyóvájtsóneri díıbyeke İıícúveki.

4 Aanée teene pácúúcu díıbye cóvájtsóne ójtsó újjeté Pívyéébedıvu.

5 Átsihdyúu díıbyeke İıícúvéjıtu teene İlyııłlıó pañévú cújúwayúúhá İıjıcyane díıbye İıñújı hallúvú wááónemáyé apıchówu chıjchımuba ‘rorıłróri’ dówáaavéhi.

Rojróóóóne İljchúmeñe

⁶ Áánáacáa diitye 7-meva níjkyéji múnaa tsúuca ímbájkímyei írojrócóóné illíjchuki.

⁷ Aanée tujkénú tsaapi írojrócó llíjchúné tujkéveri cúújúwama tújpacyo úméváné páwahji nééne dójconeri tsahtúnéécuéllé íññuji áiivyé bájúnemájucu.

⁸ Áané boonétúu idyé tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri cáméhbáucobádú nééne péétécunúne móóá pañévu áákityéné nújpacyo tsahtúnéécuéllé píivyetétsó tújpacyoúvuréjuco.

⁹ Áánerí tsahtúnéécuéllé téjpacyo pañe íjcyame dsíjivéhi. Áhdurée tsahtúnéécuéllé téjpacyórí úllénéj cujúwamííné wágoovéhi.

¹⁰⁻¹¹ Áané boonétúu idyé tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri níjkyéjitu ‘Paapáwa’ némeíñé míicúruwácoaba áákityé péétécunúúbéré páneere téhíñé pañévu. Áánerí tsahtúnéécuéllé nújpacyo páápañújpácyo mítyame míamúnaa íádóne dsíjivéhi.

¹² Áané boonétúu idyé tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri nuhba cóójíejpii, péjcojépii, míicúruu, íjcyame tsahtúnéécuéllé áabatémé tsá ímí ájchújúcootúne.

¹³ Áájyúu méwaajídú néébe íévéhóowari wáhpéebe kéévánécoba nééhií:

—íMáidáátsoju ihdyu íññúji hallúri íjcyáné míamúnáake tene pájtyeíñé níñéejtéré 3-meva níjkyéji múnaa írojrócóóné llíjchúcooca!

9

¹ Ároné illúhwuúree tsúuca tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri míicúruwa níjkyéjitu íññújívú áákityé wáhyéjúcoba ávyéta páñé néhejú watájcó ipááyúcuki.

² Aabée téhejúcoba pááyúcúnetu mítyane ojtsó íjchívyé éhne múúne wájcyoha pééte ne ojtsodu. Aanée cóójíejpii nuhbake wátajcó cúúvéncóbaúvuréjuco.

³ Aanée teene ojtsó pañétú tséereemu cájtume tsújaavé páneere íññújiri óóvímú núúodu míamúnáake íññúoki.

⁴⁻⁵ Áámekée némeíñé apáámekéré Píivyéébe mémé íumicóónetu íjcyátúmeke ditye ícúbáhra 5 nuhbává hajchótá diityéké dsíjivétsotúmére. Téhdurée diityéké némeíñé íññújiri páneere úmehéénema bajtsóháñé íjcyane ditye ícúbáhrátuki.

⁶ Ehdu tene pájtyecooca míamúnaa idsíjivéiyóneri íjyácunúrómé tsá dsíjivéityúne.

⁷ Aamée diitye tséereemu panéjuco míamúnáá humínédú íhyúmíne nééme óóro chahíwaanédú néénema íjcyame tsúuca íjcyátsíivyé éhne múúne méénucátsíllíi íjyumu íjcyátsíivyédu.

⁸ Áámé níwacóónéé walléémú níwacóóné hajchónéhjí íjcyámé ihwájííné bájú oohíbyécobá ihwájíínédu.

⁹ Ááméj píujíínéé úwáñé míhónédú néénevu wátájcámeímyé wáhpene ihjyúvá apíchówu éhne múúne méénucátsívu íjchíemííné íjyumu líicyuhcóné íhjuváu.

¹⁰ Áámé nuówáánéé óóvímú nuówaanédú téeneri ditye míamúnáake tsáhojtsí nuhbává hajchótá ícúbáhraíñé.

¹¹ Áámé avyéjuubée íjcyaaabe téhdure wáhyéjúcoba ávyéta páñé néhejú avyéjuube íjcyáábe mémé heeberéómú ihjyúri Abadóo. Áánetúu gríéégómú ihjyúri Aporíó ‘tútavájtso múnáajpi’ nééiyóne.

12 Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe ícúbáhrametí pájtyene. Áronáacáa némeíñe tsiíñeí múnéecu lɔjcyane.

13-14 Átsihyúu idyé tsiíñe téhaamí pañe tsijpi diitye níjkyéji múnáadítýú írojrócó lljchúné tujkéveri Píivyéébe ñcúvé wáji óórótu méénúmeíji hallúri ócáji tónédú néenéj pñnetú tsaapi dífbyeke néehí:

—Tsiñaácó aate 4-meva naavémuke eene Eoparáátej téehí únútu dóljívámeke.

15 Ahdújucóo díbye tsiñaácómé tsahdúnéecuélle míamúnáake dsíjívetsóné ímichí ihdyu téjyú wáabyutájucó pícyámeímye.

16 Ájyúu némeíñe diityé tsodáhómú ñjúmudi úlleme 200 millóóné lɔjcyane.

17 Ááméj píujñnetúu ímyéenujcatsí mñhóné chíájcatyé páhduvaré némiñhóji tújpámñhójiúvuu, lljcyámñhójiúvuu, ajtyúvámñhójiúvuu, lɔjcyane.

18 Áánétúu diityé ñjúmú níwaúúné bájú oohímyé níwaúúnédú néémé ihjyúháñetu cújuwaa, ojtsóo, atsóóperee, lɔjcyane lɔchívyéneri tsiíñe mítyane míamúnaa dsíjívé tsahdúnéecuélle.

19 Muhdú ihjyáa ihjyúháñema íbówaañe íñimiyémú níwaúúnédú néeneri míamúnáake lliihyánuhlɔjcyáme.

20 Áronáacáa dsíjívétumé tsá ímityúné ímyéenuhlɔjcyané íhvéjtsótúne. Tsáháa dítye naavémuke icyáánivahlɔjcyané íhvéjtsótúne. Áhdurée tsá dítye íhvéjtsotú íbóhíúbamáyé lɔjcyátúmeke óórótu, úwáañéwatu, nééwáyutu, úméhetu, méénúmeímyéhjike icyáánivahlɔjcyane.

21 Áhdurée tsá dítye íhvéjtsotú idsíjívétsócatsíhlɔjcyáne, iwáabyéntúcatsíhlɔjcyáne, ihdícyámema idyómácócatsíhlɔjcyáne, íháncyatsíhlɔjcyáne. Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe.

10

Níjkyéji múnájpi waajácúháámima lɔjcyane

1 Átsihyúu idyé tsiíñe naavédú néené pañe ó ájtyumí tsijpi ihtsútuube níjkyéji múnájpi íhyallútú tuuhi cápátsiúcunúúbé ojtsó pañe cáámetu nítyéébeke. Áábe húmñi ajchúacunú cóójéjpi nuhba ajchúacunúdu. Áánétúu lɔjcyúbaacu peetéacunú cújuwa peetéacunúdu.

2 Aabée waajácúháámíwu wájihtúacunúháámí éjécunúúbé ímiánéjcéjtúhá túvaacunú móóatu. Áánétúu náníñéjcéjtúhá túvaacunúúbé íññjtu.

3 Aabée éhne múúne bajú oohíbyécoba íhjuvadáu ávyetá íhnáho íhjuváne tujkéveri 7-meva chíjchimu íhjuvadá ávyetá íhnáho.

4 Aanée dítye muhdú néene o cáátúnúyónáa tsaapi oke cáámetu néehí:

—Caátúnudí dítye íhjuváne. Téhdure muuca dúúbállédí teéne.

5 Áané boonétúu díbye níjkyéji múnájpi eenée móóama íññjtu tárívájáacunúúbé ímiánéjcéhójtí cáámevu íhbúcuhi.

6 Áánemáa mújyú dsíjívétyuube páneere íévéhóowari lɔjcyánéhjima íññju, nújpacyo, múhdúné tsíméné lɔjcyánéhjí ípívyéjtsóobe mémeri neébe:

—Ímiáané tsúuca páneere níjkéváiñe éévé úújetéhi.

7 Muurá 7-meva níjkyéji múnáa lɔjcyámedítýú nihñéejpiyé írojrócó lljchúcucooca páneere ílluréjucó níjkéváiñe Píivyéébéé múha wáájacutúné

ihjyú uubálle múnáake néhdújuco. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnájpi eenée móóama íñújitu tárívájaucunúúbe.

⁸ Áánetúu cáámetu óoma ihjyúvaabe tsiíñe oke néehíí:

—Aadi níjkyéji múnájpi eene móóama íñújitu tárívájaucunúúbedítýú éhaami waajácúháámíwu duúcu.

⁹ Ahdújucoo o péene o táumeíñe téhaamíwu dííbyeke. Áánéllihyé oke neébe:

—Áju, májcho téhaami. Muurá u májchone iimúwu néérone díhbaú pañévu páápañuúhi.

¹⁰ Ahdújucoo o újcúháámíwu o májchone ímiááné iimúwu néérone táhbaú pañévu páápañuúhi.

¹¹ Átsihvúu oke neébe:

—Íjcyanéi díhyallúri tsiíñe pámeere míamúnáake u úúballeíñe ìná dityéké pájtyeíñe panéva íñújíñe múnáa páhdváré ihjyúvámeke pámeere íavyéjútémájuco.

11

Mítyétsi uubálle múnáajtétsi

¹ Ehdúu oke íñéené boonétu eevéivu oke íajcúne neébe:

—Íiivi dehvété Píívyéébe duurúvájama dííbyé ìcúvé waiji. Áhdure ú éévéé múhdúmevá tééjari dííbyeke dúúrúvahjcyámeke.

² Áánetu ihdyu tééjá llahájtí tsúúca tsííñe íñúji múnáa hójtí pañe íjcyane tsá u éévéityúne. Muurá 42 nuhbáva tétsii Píívyéébe cóómiyi íjcyame técoomi tútávajtsoóhi.

³ Ájyu ó wáloo mítyétsi kímóové wajyámuma íjcyamútsí táuubállé méénúmútsikye dityétsí tamyémeri 1,260 coojívá hajchótá úúbálle ìná pájtyeíñe. Ehdúu oke neebe cáámetu óoma ihjyúvaabe.

⁴ Aane diityétsí íjcyane nééiyóné eene pané íñújí avyéjuubéré Píívyéébe íjcyáábé úmíwari orívohéécuma míñéécú peete íjcyane.

⁵ Áámútsikye múnáájtsoóromeke dsíjívétsóimútsí cúújuwa diityé hallúvú írípiácóneri.

⁶ Ehdú ìná pájtyeíñe úúbálléné hajchótá nééimútsí tene íállétuki. Téhdure nújpacyo tújpacýovuréjuco dityétsí píívyetétsoíñe íñújiri íjcyámeke páhdváré nééne chémeháñeri íchémétsoki.

⁷ Áronáa teene úúbállehjcyané dityétsí níjkévacooca iyáábécobádú néébe teene wáhyéjúcóbá déjúcotu íjchíívyeebe diityétsima imyéénújcatsímútsikye dsíjívétsoóhi.

⁸ Áámútsí ítemehóócú dómájcoratúné ícyahjcyaa íhtsútu cóómí Máavyéjuubée wátyetyécúmeícyóómí uulléjítónéj pñe técoomíyé Tsodóóma, Ejíhto, némeícóómí pañe.

⁹ Áhóócuúvuke pápíhchúúj coojíváj pñévuújuco panéva íñújíñe múnáa ítehíjcyáhóócuke tsá múha ímílléityú tsaate cúúune.

¹⁰ Aame ávyeta téeneri íimjyúúvéne iwáñehjivaténé pañe tsíeménehjívú bohbanújcátsííhi. Ehdú ímíjyúúvéimyé íjyévéhreváa dityétsí diityéké Píívyéébe ihjyu úwáábóneri pátsáricyohjcyanéllíhye.

¹¹ Áronáa téhdune 3 coojíváj pñévu Píívyéébe tsiíñe diityétsikye bóhítsómútsikye íajtyúmíne míamúnáa ávyetá íhnáhó íllityeéhi.

12 Áamútsikye tsaapi cáámetu kéévánécoba neéhi:

—Métsa illevu. Ahdújuco diityétsi pééiñe cáámevu ojtsó pañévu ímunáa diityétsikye ííténáaaca.

13 Áijyu ávyetá ihnáhó ííñuji vááúmeíñeri técoomítýú tsátsii jááhañe cáhvyábáneri 7,000-meva míamúnaa dsíjiveéhi. Ááneri cóejte ávyetá ihnáhó íillityéne Pívyéébe níjkyéjiri íjcyáábeke ávyéjútsóóhi.

14 Ehdu míjyújújuco ícúbáhrameí pájtyeíñe. Áronáa íjcyanéi tsiíñe íícúiyé téené boonétú pájtyeíñe.

Nihñéjpiyé írojrócó líjchune

15 Aanée nihñéjpiyé níjkyéji múnáajpi írojrócó líjchuné tujkéveri cáámetu tsaate kéévánécoba neéhií:

Naavéné avyéjú ííñújiri íjcyaroné Mépiivyééberéjuco cáávacuné iiyéjuco Críjtoma íavyéjuutéki. Ááberéjuco tééji avyéjuube íjcyaiñe múijyú níjkéváityúne.

16-18 Áanáacáa 24-meva túkevjtsojte Pívyéébé úmíwari íavyéjú iyyáwááné hallúri ácújcatyémé dífbyé líiñévu ímíhmóúbáne dífbyeke dúúrúvámé neéhií:

Tehdújuco Ávyéjuube Pívyéébe íhtsútuube íjcyaduré u ícyahíjcyaaabe dííhnháhoru u ávyéjuuténe. Aabe ííñújiri íjcyané míamúnaa úhdivu cááyóbahíjcyámeke u ícúbáhraíñe éévé úújetéhi. Áhdure tsúuca dsíjivejúcórómema muhdúhjáa dítye ícyahíjcyané u ímíbájhóíñe éévé úújetéhi. Aabe díícúve múnáa íhtsútujtémáyé ídáátsojte uke íavyéjúúlléne ímí díwákimyéi méénuhíjcyámeke tééne áhdovu ú ájcuúhi. Áánetu íllure ííñújiri míamúnáake tútávátsohíjcyamedu ú ícúbáhraáhi.

19 Ehdúu Pívyéébeke dítye dúúrúvánáa níjkyéjiri íjcyaja dífbyé duurúvaja páyúcuúvéne pañe ó ájtyumí dífbyé pityájcoju téhbá pañe íjcyané cajóónaba. Áanáacáa chíjchímuba dówáaavéné ávyeta ‘rorírhóri’ neénáa ííñuji vááúmeíhi. Áhdurée mítyane núpácyowááné dojcóhi.

12

Wálleemútsi ápiíchó neéne iyáábema

1-2 Ááné boonétúu idyé tsiíñe muhdú tene pájtyeíñe uubállé ó ájtyumíhi: Tsáápillée éévalle íévéhoowávú óhdivu bóhówaavé cóójíejpi núhba ájchudú íwajyámú neéllé. Aallée péjcóejpi núhba hallúri íjyócutunúllé chahíwá 12-meva mícúru. Aallée íhjyúcutunúhíjcyá íavyéneri.

3 Áanáacáa idyé apííchówu níhbácobádú neébe tújpaábyécoba bóhówaavéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyánetu íchahíwááné ávójcatyéhi. Áánétúu íjtyóóne 10-jtoova.

4 Aabée íbówari tsahtúnéécuéllé mícúruke wájojco ííñújí hallúvu. Átsihyúu íjyócuúvetéébé díille eenée ítsímáváiñeri íjcyállé úníúvú dílle tsímávátsike idyóókí.

5 Áanáacáa tsúuca tsímáváalle wájpíwúuke páné íñújíné avyéjuube íhtsútuube íjcyáíbyeke. Áábekée Pívyéébe íavyéjuvu ujcú díbye dífbyemáyéjuco íjcyaki.

6 Ááné boonée tsiiju úmívá íñéubárá pívyétúné ííñújivu tsátsii Pívyéébe dííllema íhdénútsihvu. Átsihyí íjcyálleke dífbyere tehme 1,260 coojívá hajchóta.

⁷ Ááné boonée níjkyéjiri níjkyéji múnáá avyējuube Migyééré ihyájkímuma diibye apíchówu níhbácobádú néébe téhdure ihyájkímuma íjcyáábema méénújcatsíhi.

⁸⁻⁹ Aabée Migyééré díibyeke ityáhjáne waagóó tétsihdyu ííñújí hallúvú pámeere ihyájkímumájuco éhnéhjáa éjyuuúvú ííñimyédi míamúnáake tútávátsohíjcyaaabe Naavéneke.

¹⁰ Ááné boonétúu tsaapi níjkyéjitu kéévánécoba nééhií:

—Tsuúca Píivyéébe íhtsútuube íjcyaaabe íavyéjújteké pájtyetétsóíne ééev újjetéhi. Muuráhjáa Ílli Críjtoke pícyoobe tééné avyējuube díibye íjcyaki. Aane tsúuca díibyeke díibye cahcújtso múnáá hallúvú pájyuvaré cójijahjchótá pécohajchótá álliúúnuhíjcyaaabe wágóoovéjucóó níjkyéjitu.

¹¹ Díibyé tsúuca táhjátsámei Obééjáuudú néébe tujpácyó wágóóóveneri. Aanée diibye Obééjáuudú néébe uwaáboju cáhcujtsómé téhdure tsúuca díibyeke tahjáhi. Áánéllihyéé tsá ditye íllityétú idsíjívéíñeri.

¹² Áhdícyane méimíjyúvú pámeere níjkyéjiri íjcyame. Áánetu ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñé ííñújiri íjcyámeke. Muurá tsúuca Naavéné wahájchotáréjuco íúmiwa íjcyane iwáájácúne ávyetá íhnáhó icyáyobáávaténe níhñéréjuco míamúnáadi ícúbáhraíñe. Ehdúu tsaapi kéévánécoba néé níjkyéjitu.

¹³ Aabée diibye níhbácobádú néébe tsúuca ííñujívú iwágóóóveíñé iwáájácúne imíllera éenée wájpíwúuke tsíímáválleke idsíjívetsóne.

¹⁴ Áronáacáa Píivyéébere nééjuri méwáájí núwácobácúdú nééne dííllédítú íjcyáneri wááménelle ípyée ícyahíjcyáhullévú íñeubará píivyéetúné ííñújivu tsiíñe ííñimyédiyéjuco díibye díílleke ipátsáríjcyótuki. Aallée 3 píjcyábáj pínevú téhulle íjcyálleke díibyeré Píivyéébe téhmehíjcyáhi.

¹⁵ Áánéllihyéé idyé diibye níhbácobádú néébe díibyeré ííñimye íjcyaaabe íllímútuahjácó nújpacyo páneere icyáájávetsóneri díílleke imájcanútsóroki.

¹⁶ Áronáacáa ííñuji wácaavéné nújpacyo adúcúhi.

¹⁷⁻¹⁸ Áánetúu awáá éhniíñevu dííllédívú icyáyobáávaténe díílle hájkímumáyéjuco díibye méénújcatsíñé Jetsocríjtó uwaáboju tsaímíyé úraavyémé Píivyéébe taúhbaju néhdújuco ícyahíjcyámema.

13

Ápíchó nééne iyáábemútsícyobácu

¹ Átsihdyúu móóá úniúvú díibye íjyócuúvetenáa téémó pañétú apíchówu nééne iyáábécoba íjchívyéhi. Áábé níwauúnée 7-uva íjcyáúhjítu nehníwu Píivyéébedítú íhjuváné caatúváhi. Áánetúu íjtyóóne 10-jtoova íjcyánetu íchahíwáane.

² Aabée bájú oohííbyécobádú néébéj tuhááñé bájú ííjúj tuhááñédú néébe ihjyu apíchówu. Áábekée diibye níhbácobádú néébe pícyóó ávyējuube díibye íjcyaki.

³ Áábé níwauúnétúu tsau tsaate cáváájcou dsíjívéroú tsiíñe bóhíneri panévá íñújíñe múnáa mítyane iúllévénúne díibyeke ávyéjujtsóhi.

⁴ Áhdurée diibye níhbácobádú néébeke ávyéjujtsómé díibye iyáábécóbake ávyéjuutétsónéllihye. Áánemáa diibye iyáábécóbádítú néémeé:

—¿Aca ihya Ijcyaaabe tsaapi áadidívú úújetéébe? Tsáháubá muurá múha Ijcyatú dííbyeke táhjáiyóme.

5-7 Áábekée diibye níhbácobádú néébe picyóó dibye ííñújí avyējuube íjcyá 42 nuhbává hajchóta. Áánemáa táúhbaabe dibye ímytúné Píívyéébedítýú íhjúvaki. Ahdújucóo ávyéta néhni dibye íhjuváné dííbyedítýuu, dííbyé duurúvátatu, níjkyéjiri Ijcyámédítýuu, Ijcyane. Áánemáa dííbyeéjtema ímyéénújcatsímyeke táhjaábe. Áábé hójtsi pañée pámeere páné íñújine múnaa páhduvaré íhjuváme.

8 Aamée pámeere dííbyeke avyējujsó dúúrúvamére. Áánetúu apáámyéré tsá dííbyeke avyējujsotó ííñújíkyée ípívyéévéttúné íhdéjucó ídsíjívéíñé pítýájcámeíbyé Obééjávúúdu néébedi Ijcyáháámitu ímyémeháñé Ijcyame.

9 Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cahcújtsóhi.

10 Muurá tsíjtyeke cuvéhoojánúmeke téhdure cuvéhoojánúmye. Tsíjtyeke dsíjívétsooke idyé dsíjívétsoímye. Ahdícyane tsúúca Píívyéébeéjté Ijcyame múu ímíñéúvú dííbyeke icyáhcújtsóne ehdu nééronéhjí aabúcúhi.

11 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsíjpi iyáábécoba ííñújí pañétú íjchivyéné obééjávúúj tódú íjtyóocu néébeé. Aabée íhjuvává ávyétá apííchó níhbácobádúu néébe íhjuváu.

12 Aabée íhtsútuube éhnée tsau íhñíwau cáváájcámeíú tsiíñe bóhíbe iyáábécoba íhtsútuube Ijcyadu. Aanée diibye obééjávúúj tódú íjtyóocu néébe táuhbá pámeere míamúnaa ííñújiri Ijcyámeke ditye diibye eenée íhñíwau tsau cáváájcámeíú tsiíñe bóhíbeke idyúúrúvaki.

13-14 Áánemáa dííbyé úmíwávú méénúráítýuróné méénuhíjcyaaábe. Aabée míamúnaa ítténeriyé cáámetu níityétsó cúújuwa ííñújívú. Áánerí míamúnáake íállíñe táúhbaabe ditye diibye íhñíwáu cáváájcámeíú tsiíñe bóhíuma Ijcyáábé níjcyota ímyéénuki.

15 Ahdújucóo ditye níjcyóné pañévú dibye íhñáhoori íbóhí pícyoobe íhjuváhi. Áánemáa neebe pámeere múhdumé diibye níjcyotáábeke dúúrúvatúmeke ídsíjívétsoíñe.

16 Téhdurée táúhbaabe pámeere ídáátsojte tsíjtyé hójtsi pañe Ijcyamee, tsíjtyé hójtsi pañe Ijcyatúmee, íhtsutúmé éhnéva múnaa, Ijcyámeke úmicóónetu íímiánéjcéhojtsíjívúbatu dííbye mémé íjcyaki.

17 Áíjyúu teene dííbye mémema Ijcyatúmé tsá píívyetétú íñá íñáhíhenúne. Apáámyéree dííbye mémema, dííbyé nóómerómá, Ijcyame píívyeté tsíeméné íñáhíhenúne.

18 Aanée dííbyé nóómero 666 Ijcyane ihdyu óví wájácúnejcúmé waajácú ímichi cáábyé nóómeró teene Ijcyane, íñá nééiyóne.

14

144,000-meva májtsiváne

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí Obééjávúúdu néébe Tsióó caméwájú hallurí íjyócunúúbeke. Áábemáa 144,000-meva míamúnaa Ijcyámé úmicóónetu dííbye mémema Cáani mémé caatúváhi.

² Áánáacáa nĩjkyéjitu tsane ihjyúvá éhne múu teehi níwácunúne ihjyuvádu. Áhdurée ó lleebó chijchi ihjyuvádu. Áronáacáa botsii ímĩñeúvú ó lleebó éhne múu cúmubááne ditye áámune ihjyuvádú tene ihjyuváne.

³⁻⁴ Áánáacáa Píivýéébe íavyéjú ijyáwá hallúri íjcyáábé únuri 4-meva iyámédú neémema túkevėjtsoje íjcyámé úmíwari diitye 144,000-meva íjcyame májtsivá béhju majtsijyu. Aajúu tsá múha tsijtye píivýetétú imájtsiváne. Apáámyéree tsúuca Píivýéébe újcume tsaimíyé Obééjáuúdu néébeke úraavyémé ímityúne méénújúcootúmé píivýeté teeju imájtsiváne. Muuráhjáa dílbyej téeveri íñújiri íjcyáne míamúnáadítýú tsúuca pájtyetemeke Cááni Píivýéébema ímí íjtúccunúmtsí tehjújucu ímiá ícúvédu.

⁵ Aamée tsá álliutúne. Áhdurée tsá ditye íñneri néetsámeítýúne.

Nĩjkyéji múnaa úúballéne

⁶ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi nĩjkyéji múnáajpi iévéhóowari wáhpéébeke. Aabée panévá íñújĩne múnaa páhduvaré ihjyúvámeke ímiáájú pajtyeteju mĩjyú nĩjkéváityúne úwaabóhi.

⁷ Aabée kéévánécoba néehíi:

—Píivýéébeke ímĩñeúvú mecáhcújtsóne máávyejújtsó. Muurá tsúuca míamúnaa muhdú ícyahíjcyáne diityémá díbye ímíbájchóíñe éévé úújetéhi. Áhdícyane dílbyeke méduurúvá páneeree iévéhóowari íjcyánéhjima íñúji, móañe, téhíwuúné, méénúúbeke.

⁸ Aané boonée idyé tsijpi bóhówááveebe néehíi:

—Tsúuca Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocoómí wágóooové panévá íñújĩne múnáake técoomí múnaa ímityúnejcúvúré íbúwátsohíjcyáne déjúcotu.

⁹⁻¹¹ Átsi ehóowari íjcyánéhjima íñúji, móañe, téhíwuúné, méénúúbekehdyúu idyé tsijpi bóhówááveebe téhdure kéévánécoba néehíi:

—Téhdure pámeere múhdumé dílbye iyáábécóbama íñíjcyota dúúrúvahíjcyámé úmicóonetu, íhyójtsínéúbatu, dílbye mémé cáátúnútsámeímyedívú Píivýéébe ávyetá íhnáhó ícyáyobáávaténe cúújuwa atsoóperémá péétécunúwá pañévú diityéké waagóoóhi. Aame ícúbáhráméí mújyú nĩjkéváityúne Obééjáuúdu néébema nĩjkyéji múnaa íjcyámé úmíwávu. Aane ditye tééwá pañe ícúbáhrámeíñe ójtsó tsá mújyú nĩjkéváityúne.

¹² Ááné íhdétú múu pámeere íñe múhdumé tsúuca Píivýéébeéjté íjcyame dílbyé taúhbaju néhdu ícyahíjcyámé ímĩñeúvú Jetsóoke úraavyé panévare mávaríjchojúúné iáábúccúnema.

¹³ Átsihdyúu idyé tsaapi oke nĩjkyéjitu néehíi:

—Íllu nééne caatúnu: “Maímijyu ihdyu diitye Ávyéjuube Jetsocríjtoke cáhcujtsómé dsíjivémé íjcyanej. Muurá Píivýéébe Apííchó néé íwákímyéityu ditye wáyéeevéne. Ááné wákímyeí ímí diityémá nĩjkéváhi.”

Íñújiri íjcyame újcúmeíñe

¹⁴ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí iévéhóowari tsítsíwu nééne ójtsó hallúri tsaapi míamúnáajpídýú néébe ácuúccunúúbeke. Aabée ímíwu oóro चाहíwama íjcyaae ejéccunú tsuhjíváwu nééwa níitsúwa.

¹⁵ Áánáacáa tsijpi nĩjkyéji múnáajpi Píivýéébe dúúrúwájá pañétú íjchíivýeebe kéévánécoba dílbyeke néehíi:

—Tsuúca ííñújiri bajtsóháñé íjcyane keeméhi. Aaneaajpídyú néébe ácuúacunúubeke. Aabée imíwu óóro चाहíiwama íjcyaae ejécunú tshjív illuréjucó wáhdáhinúne daahívetso. Tsúúca teene u ááhívetsóíñe éévé úújetéhi.

¹⁶ Ahdújucóo díbye iwáhdáhinúné ááhívetsóne.

¹⁷ Ááné boonée idyé tsijpi Píívyéébé duurúvaja níjkyéjiri íjcyájá pañétú ijchívyé téhdure tshjíváwu nééwa níitsúwá ejécunu.

¹⁸ Áábekée tsijpi cúújúwá tehmeébé Píívyéébé ñícúvé waíjí íjcyátsihdyu tsáábe kéévánécoba nééhi:

—Tsuúca óóva néévá naamé ííñújiri. Aane illuréjucó péene daahívetso.

¹⁹ Ahdújucóo díbye ipyéene iújcune wájojconé téené dotsúhcúihcyú pañévu muhdú Píívyéébe ímityúmedívú icyáyobáávaténe diityéké ícúbáhráíñe nááve.

²⁰ Ahdújucóo díbye míamúnáake Jerotsarée tsiéllévuré ícúbáhrámé tujpácýo caajávé tétsii íijumu íjcyámé ihjyúháñé tujkévevu 300 kíróómetró hajchótá ííñújí hallúri.

15

Nihñéenére 7-neva ícúbáhrámé íjcyane

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsiíñe apííchówu néene iévéhóowari. 7-meváa níjkyéji múnaa bóhówaavé Píívyéébe icyáyobáávaténe nihñéré míamúnáadi páhduvaré ícúbáhráíñéhjima tsáámeé.

² Áhdurée ó ájtyumí éhne múúne tsane nújpacyo ávyeta ‘rauráú’ néhdu néené pañétú cúújuwa pééteéunúne. Ááné únúrú diitye iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahjcyatúmé téhdure dílbye mémema íjcyatúme.

³⁻⁴ Aamée Píívyéébe diityéké ájcúné cumúbáánema íjcyame májtsivá dílbyé ñícúve múnáajpi Moitséuúvú majtsíjyú Obééjáuúdu néébedítýú illu nééjuú:

Panévatúré íhtsútuube Píívyéébe apáábyéré ímiáábé u íjcyaae u állíúútuube páné avyējuubéré ú íjcyáhi. Áábeke uke panévá íñújíñe múnaa íávyejúúlléne duurúvahjcyáhi. Muurá waajácúmé ímiáábé u íjcyánéllii muhdú u néhdújucó u méénune.

Ehdúu nééju májtsiváme.

⁵ Ááné boonée idyé ó ájtyumí Píívyéébé duurúvájá pañétú pañétúeho míjcoho páyúcuuvéné dílbyé taúhbajúúné cáátuváné téého pañe íjcyaho.

⁶ Téhdurée tééjá pañétú diitye 7-meva níjkyéji múnaa ijchívyé Píívyéébe míamúnáadi ícúbáhráíñéhjima. Áámé wajyámúúné avyéta ‘namínámí’ néémé ocájímñhéné óóromñhéné diityéké íjpiújñnevújucó íjcyane.

⁷ Áámekée diitye 4-meva iyámédú néémedítýú tsaapi ajcú diityé tujkévevu óórótu méénúmeíhllójuvu. Áihllójí pañée teene Píívyéébe mújyú muhdú íjcyáítýuube míamúnáadi ícúbáhráíñe.

⁸ Áánáacáa dílbyé íhtsútú ojtsódú néene wahpécunú duurúvájá pañe. Áijyúu tsá múha tééjá pañévu úcáávetú diitye níjkyéji múnaa míamúnáadi ícúbáhráné níjkévátúné hajchóta.

16

Ícubáhráméíhllóne

1 Áánáacáa tééjǵa pañétú tsaapi kééwánécoba diitye 7-meva níjkyéji múnáake neéhií:

—Íñujívú mepéene eene éihlólǵi pañe íjcyane Píivyéébe miamúnáa wáabyuta méénune mécahpíñú ditye ícúbáhrámeíki.

2 Ahdújucó tsaapi ipyéene ihñéihlló pañe íjcyane cáhpíóneri pámeere iyáábécobá níjcyotáa dúúrúvahíjcyámé téhdre dífbye mémema íjcyame áhllávatéhi.

3 Ááne boonétú tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane móóácobá pañéwú cáhpíóneri éhne múúne dsíjívémé tujpácýódú nújpacýo íjcyáneri pámeere téjpacýo pañe íjcyame dsíjívéhi.

4 Ááne boonétú idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane íayáihíji pañéwú cáhpíóneri nújpacýo píivyeté tújpacýóvuréjuco.

5 Áánemáa neébe:

—Tehdújuco ihdyu Píivyéébe ímiáábé íjcyaduré u íjcyaaabe miamúnáake u ícúbahráne.

6 Muuráhjáa díhjuu uubálle múnáama tsijtye ími uke cáhcújtsómé tujpácýo waagóome. Áánéllii tehdújuco diityéké tújpacýóvú u íjchone.

7 Ááne boonéé tsijpi Píivyéébe ícúvé wáji íjcyátsihdyu neéhií:

—Tehdújuco ihdyu Píivyéébe panévaturé íhtsútuube ávyéjuube u íjcyaaabe miamúnáake u ícúbahráne.

8 Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane cóójeppi núhbá hallúvú cáhpíóneri nuhba éhníñévu állócoténé miamúnáake áiúcúhi.

9 Ááne tsári nehniwu Píivyéébedítýú íhjuváne ímityúné imyéénuhíjcyánetu tsá ditye ímilletú íhveténe. Áánemáa tsá dífbyeke ditye ávyéjúlletúne.

10 Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane dífbye iyáábécoba eenéé móóá pañétú íjchíivyéébé avyéjú íjyáwá hallúvú cáhpíóneri dífbye avyéjú tútávaavéhi. Ájyúu miamúnáa avyeta ícúbáhrámeíñe ávyeri íhñíjwááñé íhdóhi.

11 Aamée éhníñevuré nehniwu íhjuvú níjkyéjiri íjcyaaabe Píivyéébedítýú ahlláháñema tsíñéhjiri ícúbáhrámeíñé déjúcotu. Áánemáa tsá ditye íhvéjtsotú ímityúné imyéénuhíjcyáne.

12 Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane Eoparááté pañéwú cáhpíóneri teehi áraavé ávyéjute nuhba tsáhícyánéjcutu ítsodáhómuma méénujcátsivu tsáame tsíñejcúehívú ípájtýeki.

13 Áánáacáa diifbye níhbácobádú neébeé, tsijpi iyáábécobádú neébeé, Píivyéébé íhjuu uubálle múnáajpídi díllómeíbyee, éhdúmé íhjuháñetu naavémú ahcómúdú némehji cájtume méénuráítýúronéhí méénuhíjcyáhi.

14 Aamée panévá íñújíne múnáake íavyéjútémá píhjuvú íhtsútuube Píivyéébe muhdú ditye ícyahíjcyáné diityémá ímibájchócooca dífbyema imyéénujcatsiki.

15 Áánáacáa Jetsóo oke neéhií:

—Peecútétsihdyuré muurá ó bóhdíi múha íjtsótúnáa éhne múúne naní múnáajpi tsáhdúu. Aane ihdyu íjtsome maímijyu tsá íñnerí núcójpívéítýú éhne múúne íevejte íjcyame núcójpívédu.

16 Aanée diitye naavémú tsúuca píhjuvú pámeekéré miamúnáake íavyéjútémájucó tsátsihvu heeberéomú íhjuvúri ‘Amagedóo’ némeítsihvu.

17 Átsihdyúu idyē nihñééjpiyé ihñéíhlló pañe Ijcyane íévéhoowávú cáhpióné tujkéveri Píivýéébe níjkyéjitu idyuurúvájá pañétú kéévánécoba nééhií:

—Áyu ícyooca ihdyu tsúúca páneere níjkéváhi.

18 Áánáacáa ávyétá ihnáhó chíjchímuba dówájaavéné ‘rorihróri’ nééné tujkéveri ávyétá ihnáhó íññuji váúmeí íhdée ivááúmeíhíjcyané ehniññevu.

19 Áánerí Babiróonia íhtsútu cóomí Ijcyarócóomí wáhcabá 3-neva panéjcuávú. Ehdúu técoomí múnáa ímityúné méénuhíjcyané déjúcotu Píivýéébe icyáyobáavaténe ávyétá ihnáhó diityédí ícúbahráhi. Áhdurée páneere íññujiri Ijcyácoomíjí wáhcávyabáhi.

20 Áhdurée páneere móáñéj pñe Ijcyáhbaújima íjchí íññújí caméwajúné tsáhájucó Ijcyatúne.

21 Áijyúu Píivýéébedítýú nehníwu míamúnáa uhbá díbye diityé hallúvú níjpacýówacobáné dójcoósoneri ícúbáhrámeíñé déjúcotu.

17

Nahtsíwamééwa ícúbáhrámeíñe

1 Átsihdyúu tsaapi diitye níjkyéji múnáa 7-meva Ijcyámédítýú oke nééhií:

—Dícha uke o úújétso aalle eene níjpacýó hallúri Ijcyalle íhtsútulle nahtsíwamééwá muhdú ícúbáhrámeíñe.

2 Muurá panévá íññújine múnáa íavyéjútémáyé ímityúné dííllema imyéénúneri íjtsaméí tútávajtsóhi.

3 Ehdúu naavédú néene o ííténé pañe oke íñéene tsajtyéébé íñnéubará píivýétúné íññújivu. Áhullée ó ájtyumí tújpáábýécoba néébe iyáábeke íhñíwaúúné 7-uva Ijcyáábej tóóné 10-jtoova Ijcyáábeke. Áábédítýúu mítyane meméháñé caatúvá nehníwu Píivýéébedítýú íhjuváne.

4 Áábé hallúri díille walle ácuúacunúllé wajyámú ávyéta ímí duujínuúdu nééja tsániñne tújpájauvu. Aallée ícyaaé tsaímíyé óórótu, péérátu, páhduvaré ímíwu nééné newáyúúnetu, méénúmeíñehjivu. Aallée ejécunú óóróíhlló pañe páhduvaré nééné ímityuháñé imyéénuhíjcyanéhjí wáhpécunúne.

5 Áállé úmícotúu caatúváné íñáhjáubáhjáa nééiyóné íllúu: “Íhtsútu cóomí Babiróonia pámeere nahtsíwamééwámúj tsiíju; téhdure páneere ímityunéhjí íññujiri Ijcyánéj tsiíju técoomí.”

6 Áállékée o ííténe ó waajácú Píivýéébeéjté ímí Jetsóoke iúráávyéné déjúcotu dsíjívéhíjcyámé tujpacýori dílle líyíicyavéne.

7 Áánerí mítyane o úllévenúúbeke oke níjkyéji múnájpi nééhií:

—¿Íveekí ayájú ihnáhorá u úllévenúne? Cáhawáá eene díbyé hallúri dílle íjcyané iyáábé 7-uva íhñíwaúúné Ijcyáábej tóóné 10-jtoova Ijcyáábema dí-ítyésidítýú uke o úúbálleki.

8 Muurá díilbye tsáhájucó Ijcyájúcootúne. Ároobe tsiíñe íbóhíñe wáhyéjúcóbá pañétú íjchívyéé mújyú tsiíñe íbóhíjúcúoóitýúhullévú iwágóóóveki. Áábédí míamúnáa ullévenúu íññújí ípíivýéévíjyújucó pájtyetéme meméháñé cáatúváné waajácúháámitu imyéeméháñé Ijcyatúme.

9 Aane ihdyu óví wájácúnejcúmé waajácú íñnerí tene íhjuváne. Muurá eene 7-baúvá caméhaúné hallúri díille walle ácuúacunúhbaújí nééiyóné eene 7-uva íhñíwaúúne.

10 Áhdure 7-meva ávyéjute íjcyane nééiyóne. Áámedítýú ícyooca tsaapi ávyéjuube íjcyáhi. Áánetu 5-meva tsúuca ténetu pajtyéhi. Áánetu tsijpi nihñéejpiyé ávyéjúuteé wahájchotáwuüre.

11 Áábedítýú diibye iyáábécoba tsúúcajáa dsíjivéroobe tsiíne bóhíibe cámaáveéhi. Áábema 8-mevájúcoo teene 7-neva íjcyané avyéjuto pájtyeíne. Ároobe bóónetu ávyetá wágoóóveréjucó méénuíne.

12 Áábema tsijtye 10-meva wahájchotáwu ávyéjuuteíne nééiyóné eene 10-jtoova íjtyóóne íjcyane.

13 Aame ipityácójcatsíne dífbyeke píááboó dibye éhniínevu íhtsútúúveki.

14 Aame Obééjáwuúdu néébema méénújcatsíyómeke tsanéjcuuré táhjáiibye pámeere ávyéjute éhniínevu íhtsútuube ávyéjuube íjcyáabe. Áánetu ihdyu ípyée ityújkveéllémeke dibye újcume ímí dífbyeke úráávyehíjcyámé dífbyema íjcyáahi. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

15 Átsihdyúu idyé tsiíne oke neébe:

—Muurá eene nahtsíwamééwá nújpácýó hallúrí ácuúacunújpácýó ú ájtyumí mítyane míamúnaa panévá íñújíne múnáa páhdúváré íhjuvámé dóbééveíne nééiyóne.

16 Áánetu eene iyáábé 10-jtoova íjtyóóne íjcyáábema téhduméré ávyéjute íjcyame diille nahtsíwamééwake nehníleéhi. Aame dílleke ityútávájtsoóne íhvéjtsolle íjcyáá ícúvérátulléréjucó. Áálleke bóónetu ílluréjucó ditye cóvátsoíne.

17 Píívyéébere diityéké tééné íjtsaméivu ájcuú dibye muhdú néhdújucó tene ipájtyeki. Áánéllii diitye ávyéjute 10-meva iyáábeke íhtsútúúvétsoó dífbyere Píívyéébe néhdújucó.

18 Áánetu diille wálleke u ájtyumíné panévá íñújíne ávyéjú comíne nééiyóne. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

18

Babiróonia wágoóóvene

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi íhtsútuube íjcyáabe cáámetu nítyéébe ámítsaráhcó íñúji ájchúacunúúbeke.

2 Aabée kéévánécoba néehí:

—Tsúuca Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágoóóvené boone téápajyúrí naavémuréjucó nehníwu nééné wahpéjtema. Aane ihdyu óvi tehdujúuco técoomi wágoóóvene.

3 ¿Íveeki panévá íñújíne múnáake ímítyunévú íbúwátsohíjcyacóomí? Téhdure ¿íveeki técoomíyí állíuré úwáábómeíne íñújíne ávyéjute icyáhcújtsóne ávyetá ímítyúné méénuhíjcyáhi? Áhdure técoomí múnáa mítyane íéhnéváyóneri íjyáacunúne panévá íñújíne nahjíhe múnáake mítyane dsíidsínuhíjcyáhi.

4 Ehdúu díbe neénaa idyé tsijpi téhullétúré cáámetu néehí:

—Méijchívyé écoomítýú múhdumé tahñéjté íjcyane técoomí múnáa ímítyúné méénuhíjcyáné ámuha meméénútuki, áhdure tééné hallútú ditye ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeítyuki.

5 Muurá técoomí múnáa ímítyúcoba éhniínevúré lííyaaténé oo Píívyéébe múhdurá ó íjtsúacunéllii tééné déjúcotu diityéké ó ícúbáhraahi.

6 Ahdícyane óvi ihdyu diityéké ó ícúbahrá muhdúhjáa ditye tsíjtyeke ícúbáhráhíjcyáne áhdó ditye iwáájácuki.

7-8 Muurá íbúwá pañe imityájkímyeíñe nehíjcyámé íhtsutúmé íjcyámeke mújyú kímóóve pájtyeityúne. Áhdure nehíjcyámé mújyú muhdú íhcyóómi íjcyáityúne. Áámeke ihdyu téene áhdó óvi o kímóvejtsómé ícúbáhrámeí ájyáháñema dsijíveri. Muurá panévaturé íhtsútuube Píívyéébe o íjcyaaabe diityé imityú déjúcotu diityéké o ícúbáhráme cóomí áíívyeehi.

9 Aane muurá panévá iñújíné avyéjyete técoomí múnáama ímityúné méenuhíjcyámé tsaimíyé ímjyuuuri íjcyarómé técoomi ámpácyoovéné íájtyúmícooca kímóóveéhi.

10 Aame téeneri iíllityéne tsíhyulléturé ííteme neéhi:

—¡Máidáátsoju muhdú íveekí íhtsú cóomijíí Babiróonia iná pajtyej! ¡Ávyeta muhdú meijtsótútsihdyu peecútéré tsúúca wágóóovecóomí! Ehdu neeímye.

11 Ááneri panévá iñújíné nahjíhe múnáa mityane kímóóveé ihñénéhjí kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri.

12 Muurá técoomi nahjíhénuhíjcyámé óoroó, páráátaá, bóróótseé, iéeroó, péeraá, tsíñehjí panévare mityane áhdómeíñe néwayúúnee, íjcyane. Téhdure nahjíhénuhíjcyámé ímiá wajyámúúné rínoó, tséedaá, íjcyane tújpájáhjíúvú néenema duujínudúnéjahjí. Áhdure nahjíhénuhíjcyámé páhduvaré nénehjí imyéwu cúváané umehéénema imíwu néené néwayúúnetu méénúmeíñéhjí.

13 Áhdure páhduvaré néené pacúúcuháñe imyéwu cúvanéhjí mííraá, íjtsiéetsoo, íjcyane nahjíhénuhíjcyáme. Majchóháñe nahjíhénuhíjcyámé bínoó, dúúrubaa, hariínaa, trígoó, íjcyane. Téhdure teene majchó uménú nahjíhénuhíjcyámé canéérama tsíñehjí. Téhdure nahjíhénuhíjcyámé jéémú ocájímuu, obééjámuu, íjyumuu, íjchíemíínee, míamúnaa, íjcyane. Ánehjí kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri kímóóveímye.

14 Aame técoomíúvutu neéhi:

—¿Kíavújuco icyooca técoomíúvú íhtsútuj? Tsúúca páneemáyé técoomi wágóoovéné tsá mújyú maájtyumíjúcóóityúne.

15-16 Aame téeneri iíllityéne técoomíúvú íjcyátsíí kémuélléturé ííteme ikímóóvéne neéhi;

—¡Máidáátsoju íveekí íhtsú cóomijíí Babiróonia muhdú íjcyá ehne múúne walle imíwu néené wajyámúúnema íjcyalle tsaimíyé icyáávellédú nécoómí! ¡Ávyeta muhdú meijtsótútsihdyu peecútéré tsúúca wágóóovecóomí! Ehdu neeímye.

17 Aane muurá muhdú técoomi wágóoovéné cújúwamííneri úllehíjcyámé pámeere íavyéjyjetemá íwákímyéi múnáa ájtyúmííhi.

18 Aame técoomi áíivyéne ámpácyoúacunúne ííténe neéhi:

—¿A íjcyacóomí tsícyoomi écoomíúvú nécoómij?

19 Aame ikímóóvéne ihñíwaúné íbállííñúmeíñe neéhi:

—¡Máidáátsoju muhdú íveekí écoomi íhtsú cóomijíí iná pajtye técoomíúvújú múnáa wákímyéi cújúwamííneri muha metsájtyéné hallúvú medsídsívahíjcyacóomí! Ácoomi ¿íveekí peecútéré tsúúca wágóoovéhi?

20 Ehdu ditye kímóóvénaa pámeere níjkyéji múnáama múhdumé tahñéjté íjcyame táuwaáboju úwáábohíjcyámé ímjyúúhi. Áánetu técoomí múnáadi ó

ícubáhraá tahñéjteke díbye ímityúné dáríívehíjcyáné déjúcotu. Ehdúu Píívyéébe nééhíí.

²¹ Átsihdyúu idyé o íténáa tsijpi íhtsútuube níjkyéji múnáajpi nééwáyúcoba móóá pañévu iwááóne nééhíí:

—Eene móóá pañévu nééwayu o wááodu muurá íhtsútu cóómí Babiróónia wágóóovécóómí tsáhájucó mújyú maájtyúmíityúne.

²² Tsáhájucó mújyú técoomi múnáa iwáñehjivaténe cúmubáánema chíiyóro líjchune mellééboityúne. Téhdure tsáhájucó técoomíyí ípyéé imyéenuhíjcyádú panéva wákimyéi díyte méénune maájtyúmíityúne.

²³ Tsáhájucó mújyú técoomi tsaímíyé péétécunúityúne. Tsáhájucó técoomívú díyte ityáábávajcatsíñé wañéhjíné méénúityúne. Páneere técoomí íhtsútu níjkevaáhi. Muuráhjáa técoomí nahjíhe múnáa íhtsutumé tsíjtyé nahjíhe múnáa ehniíñevu íjcyame panéva inújííne múnáake mútátsohíjcyá waabyénujúúneri.

²⁴ Áhdurée técoomívú Píívyéébe íhjúyú uubáalle múnáama pámeere dílbyééjteke dsíjívetsóme. Ehdúu níjkyéji múnáajpi néé naavédú nééne o íténé pañe.

19

¹ Átsihdyúu idyé téené pañéré ó lleebo cáámetu mítyame míamúnáa kéévánécoba nééneé:
Métsu Mépiivyéébé íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábedítýú pajtyéteju tsáábeke maávyéjújtsoki.

² Muurá muhdú tene íjcyadújuco díbye muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ímbajchóne. Muuráhjáa nahtsíwamééwá panéva inújííne múnáake ímityúneri ityútávajtsóne dílbyé ícúve múnáake dsíjívetsóné déjúcotu díllledi ícubáhraábe.

³ Átsihdyúu idyé tsiíñe néémeé:

—ÍMétsu maávyéjújtsó Píívyéébeke! Muurá técoomi íhtsútu cóómí áíivyéne ójtsó tsá mújyú íhvetéityúne.

⁴ Áhdurée idyé díitye 24-meva túkevajtsojtémá 4-meva iyámédú nééme Píívyéébe íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúacunúúbé líiñévu ímíhmoúbáne nééhíí:

—ÍMétsu maávyéjújtsó Píívyéébeke!

⁵ Áhdurée idyé tsijpi tétsihyí íjcyaaabe nééhíí:

Métsu pámeere ídáátsojtémá íhtsútujte múhdumé Mépiivyéébé ícúve múnáa meíjcyame díbye ímillédú meíjcyame dílbyeke maávyéjújtsoki.

Obéjáuúdu néébe wañehjivaténe

⁶⁻⁸ Átsihdyúu idyé tsiíñe ó lleebo éhne múúne teehi níívacunúné tujkéveri mítyane chíjchimu íhjuvadú míamúnáa íhjuváne. Íllúu néémeé:

Panévatúre íhtsútuube Ávyéjuube Píívyéébe íjcyáábeke íhdyu metsu maávyéjújtsóneri meímíjyuúki. Muurá Obéjáuúdu néébe tsúuca íhñéjtema wañehjivatéé éhne múúne tsaapi ityáábaváné wañéhjí méénudu. Áánéllíi tsúuca íjcyátsíivyémé ímiá wajyámúúné tsítsíjahjívú íújcaméíñema.

Ehdúu néémeé. Aane teene tsítsíjahjí Píívyéébejéte ímiáámé meíjcyane nééíyóne.

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéji múnáajpi oke nééhíí:

—Íllu caatúnu: “¡Maímijyu ihdyu Obééjáuúúú néébe méwadyu nééme ihñéjteke imíñútsómema wáñehjívaténej!”

Átsihdyúu oke neébe:

—Ehdu ímiááné Píívyéébere nééhií.

10 Áánélliihyéé dííbyé lliiñévu o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváyíónáa oke neébe:

—¡Oke duurúvadiñe! Muurá ámuhádure oo Píívyéébé íicúve múnáajpi eene ámuha díñahbénuma Jetsocriytoke imí meúraavyémé meíjcyadu. Áánéllii ihdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúvá dííbyé uwááboju Jetsóodi íjcyane ámuha meúwáábohíjcyáábeke. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

Tsítsíbeúvú nééne íjju hallúri íjcyáabe

11-13 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjiri íjju tsítsíbeúvú néébeke. Áábé hallúrií ácuúcnúúbe mémé ímiáábé Állúútuúbe. Tsiiñéé dííbye mémé Píívyéébé Ihjyu. Aabe muurá míamúnaa muhdú meícyahíjcyané mééma ímíbájchoó muhdú meícyahíjcyádújuco. Aabéé íchahíwáánema íjcyáábé hálluúúcu cúújúwayúú peetécnúhi. Áánétúu imyéme dííbyedítúú cáátúnúmeíñé íná nééiyóné tsá múha wáájacutúne. Apáábyééé díibye waajácúhi.

14 Áábekéé mítyame míamúnaa tsítsijte íjju mudi úraavyé ímiá wajyámúúné tsítsijáánema íjcyame.

15-16 Aabéé tsuhjíváwu nééwa nítsúwá díbeúcnúú tééwari panéva íñújíne múnáake ícúbáhráíwa. Áábedítúu íwajyámutuu, íjcyúbatuu, caatúváné íllu nééneé: “Páne avyéjúté éhniíñevu íhtsútuube avyéjuúbe.” Aane muurá dííbyé hójtsí pañe panéva íñújíne múnáa íjcyáahi. Áhdure dííbyej tééveri íhtsútuube Píívyéébe icyáyobáávaténe míamúnáadi ícúbáhraá éhne múúne óóva íjtyúhari dítye dótsuhcúdu.

17-18 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéji múnáajpi cóójíejpi núhbá hallúri íjyócnúúbeke. Aabéé wahpéjteke kéévánécoba nééhií:

—Píívyéébe néé pámeekéré ídáátsojtékee, íhtsútuújtékee, íjju múke díityédí méénújcatsíméyhímáyé ámuha medóókií. Áámeke wa metsááne medóóvaj. Ehdúu neebe níjkyéji múnáajpi wahpéjteke.

19 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí díibye iyáábécóbama ihyájkímú panéva íñújíne avyéjute píhcyaaavéné díibye íjju hallúri íjcyáabe téhdure ihyájkímuma íjcyáábema imyéénújcatsíki.

20 Áronáacáa díibye iyáábécóbama Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpidí díllómeíbyé méénúráityuróné méénúúbema tsúuca díityétsikye ékeevéme. Díibyeé eene Píívyéébé ihjyú uubálle múnáájpidí díllómeíbyé íllure állihíjcyá míamúnáake díibye iyáábécóba mémema íjcyame dííbyé níjcyota dúúrúvahíjcyámeke. Áromútsíi bóhímútsíyé wágoóové ávyetá íhnáhó atsóóperemá péetécnúúné cuujúwá pañévu.

21 Áánétúu tsijtye ímunáajtéké díibye íjju hallúrií ácuúcnúúbe íñítsúwari dsíjvítsómeke díitye wahpéjté dóóhií.

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi cáámetu íññujívú nítyene apíchó néheju wáhyéjúcoba lláávee, úwááñéhícyobaa, íjcyánema.

2 Aabée níhbácobádú néébeke díbyere íññimye íjcyaaabe Naavéneke tééhiyi idyóhínúúbeke waaó teene wáhyéjúcóbá pañévu.

3 Áábé hallúvú còhpéj wátájcoobe díbye míamúnáake 1,000 píjcyá hajchótá íállíjycóótuki. Áané boonétúu tsiíñe ácádsííveebe wahájchotáwuúréjuco.

4 Áhdurée ó ájtyumí muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ditye ímbájchóíñévu Píivyéébe níwaavémé íavyéjú íjyáwáané hallurí ácuójcayémeke. Téhdurée idyé ó ájtyumí Píivyéébe íhju Jetsóodi íjcyane úwáábóhíjcyámeke tééné hallútúu ditye íññíwauúné kípiyúúcuahíjcyámeke. Diityée muurá tsá mújyú díbye iyáábécóbake íññjcyotámá dúúrúvatúne. Áánéllíihyée díbye mémé tsá diityéké ímícóónetu íhyótsínéúbatu íjcyatúne. Aamée tsiíñe bóhíime Críjtoma ávyéjuuté téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

5 Aane cahcújtso múnáa dsíjívémé bóhítujkénúíñé nééiyóne. Áánetúu tsijtye cáhcújtsotúmé téhdune 1,000 píjcyá boonéturéjuco bóhíine.

6 Maímijyu ihdyu tsaímíyé Píivyéébema ícyahíjcyámé tujkénú bóhíicunúíñej. Áámeke tsáhájuco bóónétu íjcyáné ícúbáhraméi dómájccótyúne. Aame Píivyéébema Críjtomútsí íjcyánéjcu lluuwájte íjcyame ávyéjúúteé íññújiri téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

7 Áané boone tsiíñe Naavéné ácádsíjcaáyóméíhi.

8 Aabe ípyée imyéénuhíjcyádú tsiíñe páné íññúíine múnáakéré íállíñe mújtátsoóhi. Ááne Góoó, Magóoo, íjcyáné íññúíicu múnáa ávyétá mityámé eevératu íjcyame Críjtoke néhníllehíjcyámema ícuójcatsíñe díbyema méénújcatsíime.

9 Aanée naavédú nééne o íténáa pahúllevátú tsááme Píivyéébe íhcyóomi wájyú nécoomi tsúuca mícaavévá pámeere díbyeéjteke ípirújtsóroki. Áronáacáa Píivyéébe cúújuwa cáámetu diityé hallúvú íjcaáyóné pámeekéré áíucú tsáápíúbá coéváratu.

10 Áánetúu díbye Naavéné míamúnáake állíhíjcyáábeke waagóoobe cúújuwa atsóoperemá pééteécunúwá pañévu tééwá pañe tsúuca iyáábécobaa, íiye Píivyéébe íhju uubáalle múnáájpídi díllómeíhíjcyáabee, íjcyamútsí íjcyáwá pañévu. Aamée tsúuca tééwá pañe ícúbáhraméi mújyú níjkéváityúne.

Ímbájchoju

11 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsítsíj nééne ávyéjú íjyáwá hallurí tsaapi ácuúcnunúbeke. Áábedítýúu íññújima íévéhóowari íjcyanéhíj peíñú pevétsíyéjuco.

12 Áijyúu díbye úmíwari íhtsútúméhíjmáyé ídáátsojte dsíjívéhíjcyámé tsiíñe bóhíímedívú pááyube muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúvané waajácúhaamíne. Áhdurée paayúcuube pájtyeteme mémeháñé íjcyaháámi. Áánemáa diityémá ímbájchoobe téhaamíjji pañétú muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúnúmeídyújuco.

13 Téjyúu pámeere dsíjívémé íjchívyécunú móáñé pañétuu, íññújí pañétuu, íjcyane. Áámemáa ímbájchoobe muhdúhjáa ditye ícyahíjcyánéhíj.

14 Áijyúu tsáhájuco dsíjívé íjcyájúcootúne. Téhdurée ímityúmé dsíjívémé úújetéhíjcyatsíí tsúuca wágóoové cúújúwá pañévu ditye wágóóovéwá pañévu.

15 Ááwá pañévúu wágóoovémé iñe múhdumé pájtyeteme mémeháñe ñjcyháámitu imyémé ñjcyatúme.

21

Béhné iññújima ñjkyeji

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí béhné iññújí íévéhóowari ñjcyánéhjima bóhówaavéné ihdéenéhjí tsúuca wágóoóvené boone. Áronáacáa tsáhájucu móañe ñjcyatúme.

2 Ájyúu o ííténáa béhné Jerotsarée niityé ñjkyéjitu Píivyéébediyu. Ácoomí tsaímíyé íñe imíjyaú éhne múúne walle ityájívané wañéhjí pañe ímbájkímyeídyu.

3 Áánáacáa tsaapi ñjkyéjitu kéévánécoba neéhií:

—Ícyooca Píivyéébe ihñéjtéj pñe ñjcyaabéréjucu diityéké túkévéjtsoíñe. Áábema ñjcyaimyé tsaímíyéjucu.

4 Áámema tsáhájucu kímóóve, dsíjívé, panévá ícúbáhraméí, ñjcyájúcóóityú tsúuca díbye páneere tsíhdýuréjucu cápáyoácónéllííhye.

5 Ehdúu díbye neéne boone íavyéjú íjyáwá hallurí ácuucunúúbé neéhií:

—Panévare béhnéréjucu o ípívyéjtsóne.

Átsihdyúu oke neébe:

—Cáátunu iñe úúma o íhjuváne. Tsá álliu tene ñjcyatúme. Muurá ímiáánéré teéne. Aane múu cáhcujtsóhi.

6-7 Átsihdyúu tsiíñe oke neébe:

—Áyu tsúuca páneere muhdú o néhdújucu pájtyene. Aabe panévaturé íhtsútuube tapíivyema o ñjcyátuube ñjcyaduré o ñjcyaae ímichi téhijpi oo páneeree o ípívyéjtsoóbe. Áhdure ñjke oo páneere o ñjkevátsoíbye. Aabe áátsímédú neéme ímityunévú táhjátsámeityúmé tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúrámeímyeke ó ájcuú ímiá bóhívu áhdóratúne. Áámé Píivyéébé ó ñjcyáahi.

8 Áánetu oke íuráávyéné déjúcotu ícúbáhrameíyóneri íillityéne cáhcújtsotúmee, dsíjívétso múnaa, íhdícýámema dómácócátsíhijcyámee, ñjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, waabyénu múnaa, álliu múnaa, éhdume wágóoóve cúújuwa atsoóperémá péétécunúwá pañévu. Ehdú botsí ávyétá wágóoóveréjucu dítye méénuíñe. Ehdúu oke Píivyéébe neéhií.

Béhcóomi Jerotsarée

9 Átsihdyúu tsaapi ñjkyéji múnáajpi éhnée 7-mevadítyú nihñeenéré ícúbáhraméí ñjcyáíhlloma ñjcyaae oke neéhií:

—Cáhawáa uke o úújétsó Obééjáuúúú neébé uráavye múnaa éhne múúne tsáápí taaba ñjcyadu neémedívu.

10 Aanée teene naavédú neéne o ííténé pañe oke tsajtyéébé cámeháú ñjcaúvu. Átsihdyúu oke úújétsóobe Píivyéébe cóomí Jerotsarée imíwu nécoomi ñjkyéjitu íññujívú níityécoomívu.

11 Ácoomítyúu ávyeta Píivyéébé ámítsaráhcó cádiucunú éhne ‘jájpee’ némeíñe neewáyú ‘rauráú’ neéu imíwu ‘rutúrútú’ néhdúu.

12-13 Ácoomí mójcóo cáámé mójcócoba ávyéta píímí némiycótú 12-wava lléhowááne. Panéjcuvatúu 3-wavátsá 4-tsihjívatu. Áwáhjitúu íjraéémú dohjibá

12-neva íjcyáne mémeháñé caatúvá téwavádu. Áwahj̄i níjkyéji múnaa tsáápiitsa tehméhi.

¹⁴ Ahdurée idyé témjycótu 12-uva newáyúcobané ímichi témjico éjkeúh̄ji. Áúh̄jitú idyé téuvadú tsáápiitsa Obééjáuúdu néébé mamýému mémeháñé caatúváhi.

¹⁵ Áijyúu diibye níjkyéji múnáajpi óoma íh̄jyúváábedi óorówa eevéwá dibye téewari técoomi íééve páneere témjico íllohówáánemájucu.

¹⁶⁻¹⁷ Ácoomí ávyeta tsahtú cóomíyé páh̄ijyáwá nécoomi muhdú míamúnaa meééveh̄jcyádú panéjcvaré icyáámema íwatyúúve éh̄néjcu éévebe tsahtájchotaré 2,200 kiróómetro. Áánetúu técoomí mijcój píimí éévebe 64 ééveta.

¹⁸ Ámijcáo meénúmei tsanééré 'jájpeé' némeíñé newáyúúnetu. Áánetúu ipácóomí tsanééré óorótu meénúmeicyóomí míícúmijidú íñé im̄jyau 'rutúrútu'.

¹⁹⁻²⁰ Acoomí mijcáo ímichi éjkéné newáyúcobané icyáávétsámei 'jájpeé, tsapíiroo, áagataa, ejmeráádaa, óónitsee, coonariínaa, critsóóritoo, beriíroo, topáátsioo, critsopráátsaa, jatsíjto, amatíjtaa', némeíñé newáyúúné im̄iwu páh̄dvaré néuh̄jitu.

²¹ Áánetúu técoomí mijcój llohówááne 12-wava meénúmei téhdunéré 12-uva péérá newáyúúnetu. Áánetúu pañétúejjito técoomí ulléjjito téénere óorótu meénúmeijjito míícúmijidú im̄iwu 'rutúrútu'.

²² Áronáacáa ih̄dyu tsá o ájtyúmitú duurúvaja técoomíyí panévaturé íhtsútumútsí Obééjáuúdu néébéma Píivyéébeumútsí tééjadu néémutsi íjcyánéllih̄ye.

²³ Ácoomi muurá tsáhájucu núh̄bamútsí ájchúnej tééveri íjcyáityúne. Muurá ih̄dyu Píivyéébé am̄itsaráh̄coréjucu Obééjáuúdu néébedityú ájchúacunéj tééveri técoomi íjcyáñe.

²⁴ Áábej tééveri pámeere míamúnaa panévá iñúj̄íñé avyéjujtémá tsaimíyé íjcyame técoomi ávyéjútsoóhi.

²⁵ Ácoomí llohówááne tsá wátáhájcatyéityú tene mújyju íjyjunúityúnéllih̄ye.

²⁶ Muurá técoomívú panévá iñúj̄íñé avyéju dóbééveéhi.

²⁷ Ácoomíyí tsá íñá ímityúné íjcyáityúne. Tsá núcójpítsó néneh̄ji meénúmema álliúúmé téhullévú úújetéityúne. Apáámýéré ih̄dyu múhdumé pájtyetéme mémeháñé Obééjáuúdu néébedi íjcyáháámítu cáatuvámé técoomívú úújeteéhi.

22

¹ Átsih̄dyúu diibye níjkyéji múnáajpi oke úújetsó tééhivu Obééjáuúdu néébéma Píivyéébeumútsí avyéju íjcyátsih̄dyu íñécunúh̄i páñétúejjito técoomí ulléjjitój píñétú níivah̄ivu. Aah̄i nupácýóo ávyéta ímí 'rauráú' néjpacýo meke boh̄ívú ajcúhi.

² Ááh̄i únurúti tsanéj̄cúcuri úmehééné meke medsjiv̄jéjucóóityúne boh̄ivu ájchuh̄j̄i ténuh̄bavádú néévah̄jcyah̄éh̄ji. Áhéh̄j̄ihaamíné panévá iñúj̄íñe múnáake boh̄ívú ajcúhi.

³ Aane Obééjáuúdu néébéma Píivyéébeumútsí avyéju técoomí pañe íjcyánéllii tsá íñé im̄ityú íjcyáityú téhulle. Aane téhulle Píivyéébé ícúve múnaa íjcyame dílbyeke duurúváahi.

4 Aame díbyeke ájtyúmií múhdumé díbye mémé úmicóónetu cáátuváme. Aame ávyéjúúteé díbyema mújyú nǎjkéváityúne.

5 Tsáhájuco mújyú téhulle íjyunúityúne. Áánéllii tsáhájuco peetéháñé íjcyáityúne. Áhdure tsáhájuco nuhba íjcyáityúne. Píivyéébe íhtsútuube íjcyaabéréjuco peete íjcyáiñe.

Jetsocríjtó tsááiñe pǎhǎjucóóne

6 Átsihdyúu díbye nǎjkyéji múnáajpi oke nééhií:

—Íñe uke o nééne muurá ávyeta ímiááne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Aane múu cáhcujtsóhi. Píivyéébe Ípííchoj téeveri íhjú uubálle múnáake ñná pájtyeíñé íhdétújuco wáájácútsóhǎjcyaaabe oke wallóó téhdure díbyé ícúve múnáake o úúbálle muhdú lléváhréjuco tene pájtyeíñe.

7 Muurá Jetsóó nééhií: “Ílléváhréjuco o tsááiñe! Áhdícýane ihdyu maímijyu ditye íjcyáiñé íñe íhyaamí pañétú muhdú tene pájtyeíñé cáátuváné cáhcujtsóme.” Ehdúu oke neebe nǎjkyéji múnáajpi.

8-9 Aanée ó ájtyumí ehdu páneere muhdú pájtyeíñé oke úúbállémeíñéhji. Áánélliihyée díbye nǎjkyéji múnáajpi oke ténehjívú úújétsóóbé lliiñévu o mímóúúvéne díbyeke o dúúrúváiyónáa oke neébe:

—Íoke duurúvadíñe! Muurá ámuhádturé oo Píivyéébe ícúve múnáajpi ámuha díñahbénuma díbyé íhjú uubálle múnaa meíjcyame íhyaamí pañe íjcyáné uwááboju ími ámuha mecáhcujtsómé meíjcyadu. Áánéllii ihdyu díbyekéré Píivyéébeke duurúva.

10 Átsihdyúu idyé oke neébe:

—Tsá múu íñe u cáátúnuháamí páátánutúne. Muurá muhdú téhaamí pañe tene nééne lléváhréjuco pájtyeíñe.

11 Áhdícýane óví Píivyéébema ími íjcyáiyóneri tsúúrámeímyé ímíñeúvú íjcyá díbyema. Áánetu ihdyu óvi ímityúmé ímillédú íjcyáhi. Ehdúu nǎjkyéji múnáajpi oke nééhií.

12 Ááné boonétúu idyé Jetsóó oke nééhií:

—Ímuurá lléváhréjuco o tsááiñe! Aabe ó ájcuú pámeekéré muhdú ditye ícyahǎjcyáne áhdovu.

13 Aabe panévaturé íhtsútuube o íjcyaaabe tapíivyema o íjcyátuube ímichi téhijpi oo páneere o ípívyéjtsóobe. Áhdure nǎjke oo páneere o nǎjkévátsóíbye.

14 Áhdícýane maímijyu ditye íjcyáiñé tsaimíyé ícyahǎjcyáme. Muurá béhné Jerotsarévu úújetécooca bohívú ájcúné uméhe néévá llééneímye.

15 Áánetu ímityúmé waabyénu múnaa, íhdícýámema dómácócatsíhǎjcyámee, dsǎjívétso múnaa, nǎjcyotájteke dúúrúvahǎjcyámee, állíu múnaa, íjcyame tsá técoomívú úújetéityúne.

16 Aane íñe nǎjkyéji múnáajpikye diéllevu ó wallóó díbye úhdivu íbóhówájtso páneere muhdú pájtyeíñéhji uuréjuco tácahcújtso múnáake u wáájácútsoki. Muuráhjáa páneere o ípívyéétsóroobe Dabííúvúj tsíménémúhaabe ó íjcyá tsítsívé mǎcúruwádtú o neébeé. Ehdúu Jetsóó oke nééhií.

17 Áhdícýane Píivyéébe Apííchoj íhjú uubálle múnáaj téeveri mǎmúnáake píuváhi. Áhdure Obééjáuúdtú neébe cáhcújtso múnaa éhne múúne tsáapí

taaba ijcyadu néeme míamúnáake píuváhi. Aane ihdyu óvíi lléébome itsááne adóvá bohí nujpácyotu áhdóratúne.

¹⁸ Aane íñe tsúuca íhyaamí pañe cáátúváné uwááboju lléébómeke o nées ditye éhnííñevu iiyéjuco tsíñehji íáméjtsótuki. Muurá tehdu méénúmeke Píivýéébe ávyetá ihnáhó ícúbáhraá muhdú téhaamí pañétú tene néhdújuco.

¹⁹ Áhdure idyé téené uwáábóju tsane wáágóóme mémé páácyúiiybe tsúuca pájtyetéme mémeháñe cáátúváháámitu. Aame tsá dííbyé cóómivu úújetéityú íñe íhyaamí pañétú úúbállémeícyoomívu.

²⁰ Aanée diibye íhyaamí pañe dííbyé uwááboju íjcyaaabe nééhií:

—Ímíááne lléváhréjuco o tsááiñe.

Áánélliihyée dííbyeke o nééhií:

—Juújuj, tehdujuco Ávyéjuube Jetsóoj, wa íícúí tsaácoj.

²¹ Aabe ihdyu óvíi ámúhakye píaabó pajyuváre. Áyu tehdujuco.